

Forslag
til

Lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i
land- og skovbruget (gødskningsloven)¹⁾

Kapitel 1

Lovens anvendelsesområde m.v.

§ 1. Loven finder anvendelse for alle ubebyggede og ubefæstede arealer, der anvendes til land- og skovbrugsmæssige formål, og for øvrige aktiviteter i land- og skovbruget med henblik på at værne om natur, miljø, klima og menneskers sundhed, så land- og skovbrugsaktiviteter og driften af land- og skovbrugsarealer foretages på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Stk. 2. Med loven tilsigtes særligt gennem bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser i land- og skovbruget

- 1) at forebygge og begrænse forurening af jord og vand som følge af produktion, opbevaring og anvendelse af gødning med indhold af næringsstoffer,
- 2) at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter og deres levesteder,
- 3) at begrænse lugtgener, støv, fluegener og uhygiejniske forhold som følge af anvendelsen af gødning,
- 4) at begrænse drivhusgasemissioner ved produktion og tildeling af gødning, husdyrhold, samt driften af land- og skovbrugsarealer,
- 5) at fremme anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- 6) at inddrage offentligheden i sager efter loven.

Stk. 3. Loven gælder for ejere og brugere af de arealer, der omfattes af loven, jf. stk. 1, og virksomheder beskæftiget med skov- og landbrugsdrift samt virksomheder knyttet til skov- og landbrugsdrift, jf. dog stk. 5.

¹⁾ Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøansvar, som senest ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/1010 af 5. juni 2019 om tilpasning af rapporteringsforpligtelser inden for miljølovgivning og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 166/2006 og (EU) nr. 995/2010, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/49/EF, 2004/35/EF, 2007/2/EF, 2009/147/EF og 2010/63/EU, Rådets forordning (EF) nr. 338/97 og (EF) nr. 2173/2005, og Rådets direktiv 86/278/EØF.

UDKAST

Stk. 4. Loven finder ikke anvendelse på forhold, der er reguleret i lov om husdyrbrug m.v. og lov om miljøbeskyttelse.

Stk. 5. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at loven eller regler fastsat i medfør heraf kun skal gælde for en del af de i stk. 1 nævnte arealer og aktiviteter. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om, at loven eller regler fastsat i medfør heraf kun skal gælde for visse af de i stk. 3 nævnte personer. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at visse produktioner helt eller delvist undtages fra loven eller regler fastsat i medfør heraf.

Lovens forhold til lov om miljøvurdering

§ 2. Ministeren for grøn trepart kan for regler fastsat i medfør af denne lov fastsætte regler om, at lov om miljøvurderinger ikke finder anvendelse, i det omfang der er tale om projekter eller dele af projekter, der er omfattet af lov om husdyrbrug m.v. og regler fastsat i medfør heraf.

Planperiode

§ 3. En planperiode udgør perioden fra den 1. januar til den 31. december.

Kapitel 2

Foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål m.v.

§ 4. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler, der fastlægger og angiver en ramme for udledning af næringsstoffer og drivhusgasser fra skov- og landbrugsaktiviteter og skov- og landbrugsarealer med henblik på opfyldelse af forpligtelser ifølge Den Europæiske Unions retsakter og internationale konventioner og aftaler om forhold, der er omfattet af loven, jf. § 1.

Stk. 2. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om pligt til at afgive oplysninger til brug for fastlæggelse af rammen i stk. 1.

§ 5. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler, som fastlægger et nitrathandlingsprogram i overensstemmelse med artikel 5 i Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget.

Stk. 2. Nitrathandlingsprogrammet og de heri fastsatte foranstaltninger gennemgås og revideres i fornødent omfang mindst hvert 4. år.

§ 6. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om foranstaltninger med henblik på varetagelse af hensyn, der fremgår af § 1, herunder med henblik på opfyldelse af forpligtelser ifølge Den Europæiske Unions retsakter og internationale konventioner og aftaler om forhold, der er omfattet af loven, jf. § 1.

Stk. 2. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om udvaskningsgrænser og udledningskvoter og virkemidler til opfyldelse heraf, herunder om hvordan udvaskningen og udledningen fastlægges. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om krav til placering af virkemidler og øvrige betingelser knyttet til virkemidlernes reduktionseffekt, herunder om særlige frister og dokumentation.

Stk. 3. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om krav om etablering og opretholdelse af plantedække på særlige arealer og jordtyper i særlige perioder og områder.

Stk. 4. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om fleksibilitet mellem planperioderne.

§ 7. Ministeren for grøn trepart fastsætter regler om tildeling af gødning i jordbruget, herunder lofter for, hvor meget kvælstof og fosfor pr. hektar der højst må tildeles fra gødning med henblik på at beskytte jord, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande, og grundvandet mod forurening samt med henblik på at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter.

§ 8. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler med henblik på at begrænse gener i forbindelse med udbringning af organisk gødning eller bioaske.

§ 9. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at den ansvarlige for driften skal iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvor der udbringes organisk gødning eller bioaske, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande. Ministeren for grøn trepart kan herunder fastsætte regler om tilsynsmyndighedens adgang til at meddele påbud om iværksættelse og udformning af en konkret erosionsforebyggende foranstaltning.

Ekspropriation

§ 10. Ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan til gennemførelse af foranstaltninger efter denne lov eller regler fastsat

i medfør af denne lov med henblik på varetagelse af hensyn, der fremgår af § 1, iværksætte ekspropriation.

Stk. 2. Udgør gennemførelse af foranstaltninger efter denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov med henblik på varetagelse af hensyn, der fremgår af § 1, et ekspropriativt indgreb, ydes fuldstændig erstatning til den eller de berørte ejere.

Stk. 3. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved ekspropriation efter stk. 1. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om sagens behandling og om erstatningens fastsættelse og udbetaling.

Kapitel 3

Registreringsforpligtelser

Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber

§ 11. Ministeren for grøn trepart fører Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Stk. 2. Den, der driver virksomhed med land- og skovbrugsaktiviteter eller kombinationer heraf, skal lade sin virksomhed registrere i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber såfremt:

- 1) virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse eller anden organisk gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 1.000 kg kvælstof pr. år, eller
- 2) virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse eller anden organisk gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 100 kg kvælstof pr. hektar areal med en standardnorm for kvælstof eller fosfor på 0 kg eller derover, eller
- 3) virksomheden disponerer over et areal på 10 hektar eller derover, med en standardnorm for kvælstof eller fosfor på 0 kg eller derover.

Stk. 3. Registreringen, jf. stk. 2, skal finde sted i løbet af det kalenderår, hvori registreringspligten indtræder. Ministeren for grøn trepart kan registrere virksomheder omfattet af stk. 2 i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber, hvis det i forbindelse med kontrol konstateres, at virksomheden uanset stk. 1, har undladt at lade sig registrere.

Stk. 4. Ministeren for grøn trepart kan efter anmodning registrere den, som driver virksomhed med landbrug, skovbrug eller kombinationer heraf, og som ikke er omfattet af registreringsforpligtelsen i stk. 2, i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber i følgende tilfælde:

- 1) Virksomheden disponerer over et areal på 5 ha eller derover, med en standardnorm for kvælstof eller fosfor på 0 kg eller derover.
- 2) Virksomheden dyrker på afgrøder på sit areal, som samlet er omfattet af en standardnorm for kvælstof, på mindst 90 kg kvælstof pr. hektar pr. år.

Stk. 5. Ministeren for grøn trepart kan i særlige tilfælde og efter ansøgning tillade, at en virksomhed, der er delregistreret i henhold til lov om merværdiafgift (momsloven), alene registreres for en del af virksomheden i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Stk. 6. En virksomhed skal være tildelt et centralt virksomhedsregistreringsnummer (cvr-nummer) efter lov om Det Centrale Virksomhedsregister for at kunne anmelde sig til registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber. Ministeren for grøn trepart kan fravige kravet i 1. pkt. på nærmere angivne betingelser efter regler fastsat i medfør af stk. 8.

Stk. 7. Registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber har virkning for hele den planperiode, hvori anmeldelsen finder sted. Ministeren for grøn trepart kan dog i særlige tilfælde registrere en virksomhed med virkning for tidligere planperioder.

Stk. 8. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber opbygning og ajourføring, om anmodning om registrering og om krav om dokumentation for, at betingelserne for optagelse i registeret er opfyldt, samt om, hvilke oplysninger en anmodning om registrering skal indeholde. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om betingelser for registrering af virksomheder, der ikke er tildelt et cvr-nummer, jf. stk. 6. Ministeren for grøn trepart fastsætter nærmere regler om kriterierne nævnt i stk. 2 og 4, herunder om standardnormer for kvælstof og fosfor.

§ 12. Der udstedes et bevis for registreringen i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber i forbindelse med virksomhedens registrering. Beviset benyttes som dokumentation for virksomhedens ret til at købe afgiftsfri gødning i henhold til lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m. Som dokumentation kan i stedet benyttes direkte opslag i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Stk. 2. Den, der driver momspligtig handel med gødning, kan få adgang til ved opslag i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber at konstatere, om en køber er berettiget til at købe afgiftsfri gødning i henhold til lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m.

Stk. 3. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om gødningsleverandørers adgang til oplysning om købere af afgiftsfri gødning.

§ 13. En registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber kan efter anmodning ophæves, når en virksomhed ikke længere har pligt til at være registreret efter § 11, stk. 2, eller virksomheden ikke længere ønsker at være frivilligt registreret efter § 11, stk. 4. Ministeren for grøn trepart kan ophæve en registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber fra det førstkommende kalenderår, hvis det i forbindelse med kontrol konstateres, at virksomheden ikke længere opfylder betingelserne i § 11, stk. 2, eller § 11, stk. 4.

Stk. 2. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om ophævelse af registrering, herunder om, hvilke oplysninger en anmodning om ophævelse af registrering skal indeholde.

Leverandørregister for gødningsleverancer

§ 14. Offentligt og privat ejede virksomheder, herunder anlæg, der sælger eller afgiver kvælstof- eller fosforholdig gødning eller modtager kvælstof- eller fosforholdig gødning, skal lade sig registrere i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Stk. 2. Forpligtelsen efter stk. 1 til at lade sin virksomhed, herunder anlæg, registrere i Leverandørregister for gødningsleverancer indtræder, når der første gang sælges, afgives eller modtages kvælstof- eller fosforholdig gødning. Ministeren for grøn trepart kan registrere virksomheder eller anlæg omfattet af stk. 1 i Leverandørregister for gødningsleverancer, hvis det i forbindelse med kontrol konstateres, at virksomheden uanset stk. 1 har undladt at lade sig registrere.

Stk. 3. Der udstedes et bevis for registreringen i Leverandørregister for gødningsleverancer i forbindelse med virksomhedens, herunder anlæggets registrering.

Stk. 4. En registrering i Leverandørregister for gødningsleverancer kan efter anmodning ophæves med virkning fra påbegyndelsen af det førstkomende hele kalenderår, hvis virksomheden, herunder anlægget ikke længere sælger, afgiver eller modtager kvælstof- eller fosforholdig gødning.

Stk. 5. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om hvilke typer af virksomheder, herunder anlæg, der er omfattet af registreringsforpligtelsen efter stk. 1.

Stk. 6. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om Leverandørregister for gødningsleverancers opbygning og ajourføring, om anmodning om registrering og om, hvilke oplysninger en anmodning om registrering skal indeholde.

Stk. 7. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om ophævelse af registrering, herunder om, hvilke oplysninger en anmodning om ophævelse af registrering skal indeholde.

Kapitel 4

Miljøskade

§ 15. En miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås i overensstemmelse med §§ 7-11 i miljøskadeloven.

§ 16. Ved den ansvarlige for driften forstås den, der driver eller kontrollerer den erhvervsmæssige aktivitet.

Stk. 2. Ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås den ansvarlige for driften, uanset hvordan skaden eller den overhængende fare for en skade er sket, medmindre stk. 3 eller 4 finder anvendelse.

Stk. 3. I sager om anvendelse til jordbrugsformål af affaldsstoffer og husdyrgødning anses som den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade den, der som led i erhvervsmæssige aktiviteter har brugt disse produkter, medmindre brugeren kan godtgøre, at brugen var i overensstemmelse med forskrifterne for brug og brugeren ikke har udvist uforsvarlig adfærd i forbindelse med brugen.

Stk. 4. Hvis brugeren ikke kan anses som den ansvarlige i sager omfattet af stk. 3, anses som den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade den, der erhvervsmæssigt har produceret eller importeret de affaldsstoffer eller den husdyrgødning, der er brugt.

Stk. 5. Stk. 4 finder ikke anvendelse, hvis producenten eller importøren kan godtgøre, at den skadelige virkning af en forurening som følge af anvendelse af affaldsstoffer eller husdyrgødning ikke følger af fejl ved produktet, og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd ved produktionen eller importen.

§ 17. Den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade skal straks iværksætte de nødvendige forebyggende foranstaltninger, der kan afværge den overhængende fare for miljøskade. Den ansvarlige for en miljøskade skal straks iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade.

Stk. 2. Tilsynsmyndigheden påser, at pligterne opfyldes, selv om der endnu ikke er truffet afgørelse efter § 19.

§ 18. Tilsynsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren kan herunder påbydes for egen regning at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lign. med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en stedfundet forurening.

Stk. 2. Påbud kan meddeles, uanset om den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en forurening. I påbuddet skal der fastsættes en pligt til retablering af den forurenede ejendom.

Stk. 3. Hvis den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren ikke har rådighed over ejendommen, kan tilsynsmyndigheden meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren.

Stk. 4. Påbud efter stk. 3 er bindende over for den, der til enhver tid har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en forurening.

§ 19. Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden skal forelægge et udkast til afgørelse med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra miljøministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Miljøministeren kan desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.

§ 20. Hvis der foreligger en miljøskade, som påvirker eller kan påvirke et andet EU-land, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom, uanset at der ikke efter § 19 kan træffes afgørelse om, hvem der er ansvarlig for miljøskaden.

§ 21. Tilsynsmyndigheden sender afgørelsen om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, og det materiale, der er indgået i vurderingen af sagen, til miljøministeren. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige herfor.

Stk. 2. Tilsynsmyndigheden offentliggør afgørelsen. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelsen.

Stk. 4. Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, kan først påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3. Klagen skal indgives i overensstemmelse med miljøskadelovens § 52.

§ 22. På anmodning fra en klageberettiget efter § 55 – 58 skal tilsynsmyndigheden træffe afgørelse efter § 19 eller § 20.

Stk. 2. Anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

Kapitel 5

Tilsynsmyndigheden

§ 23. Ministeren for grøn trepart fører kontrol med overholdelsen af loven og af regler fastsat i medfør af loven, jf. dog stk. 2-3.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med overholdelsen af regler fastsat i medfør af lovens §§ 7 - 9, med undtagelse af regler fastsat i medfør af § 7, for så vidt angår lofter for den højest tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. hektar fra gødning og forbud mod udbringning af gødning på arealer, der er omfattet af § 69, stk. 1, i lov om vandløb.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen fører endvidere tilsyn med, at påbud og forbud meddelt vedrørende forhold omfattet af regler fastsat i medfør af lovens §§ 7-9, efterkommes.

§ 24. Ministeren for grøn trepart kan bestemme, at tilsyn i visse tilfælde skal udføres af andre myndigheder.

§ 25. Ministeren for grøn trepart kan beslutte, at overtage kommunalbestyrelsens beføjelser efter loven i sager, der berører andre myndigheders lovbestemte opgaver eller har større betydning.

§ 26. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler vedrørende tilsynsmyndighedernes udøvelse af tilsynsvirksomhed.

Stk. 2. Ministeren for grøn trepart kan over for en tilsynsmyndighed for en bestemt periode nærmere fastlægge omfanget af tilsynsmyndighedens tilsynsforpligtelse.

Stk. 3. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om, at tilsynsmyndighederne skal indsende indberetninger om deres kortlægnings- og tilsynsvirksomhed, herunder om resultaterne af målinger og undersøgelser.

§ 27. Ministeren for grøn trepart kan pålægge kommunalbestyrelser at tilvejebringe oplysninger til brug for en vurdering af forhold, der reguleres efter denne lov inden for den enkelte kommunes område. Oplysningerne kan forlanges afgivet i en bestemt form.

Kapitel 6

Udlednings- og gødningsregnskaber m.v.

Mark- og gødningsplaner

§ 28. Virksomheder, der er omfattet af foranstaltninger fastsat i medfør af loven, skal udarbejde mark- og gødningsplaner for det samlede landbrugsareal i planperioden.

Stk. 2. Planlægningen skal udarbejdes på særlige skemaer, der er udarbejdet af ministeren for grøn trepart. Ministeren for grøn trepart kan godkende andre skemaer end de skemaer, der er nævnt i 1. pkt.

Stk. 3. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om planlægningen, herunder frister for planlægningens foretagelse, om indhold og udformning, krav om tilknytning af et markkort, om indsendelse og opbevaring af planlægningen med henblik på kontrol, og om opgørelsen af det samlede landbrugsareal. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om pligt til berigtigelse og revision af planlægningen og frister herfor.

Fortegnelser over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau

§ 29. Virksomheder, der er omfattet af foranstaltninger fastsat i medfør af loven, skal udarbejde fortegnelser over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau i planperioden.

Stk. 2. Fortegnelserne skal udarbejdes på særlige skemaer, der er udarbejdet af ministeren for grøn trepart. Ministeren kan godkende andre skemaer end de skemaer, der er nævnt i 1. pkt.

Stk. 3. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om fortegnelserne, herunder om indhold og udformning, om frister for fortegnelsernes udarbejdelse, og om indsendelse og opbevaring med henblik på kontrol. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om pligt til berigtigelse og revision af fortegnelserne og om frister herfor.

Udlednings- og gødningsregnskaber

§ 30. Virksomheder, der er omfattet af foranstaltninger fastsat i medfør af loven, skal udarbejde udlednings- og gødningsregnskaber for den afsluttede planperiode. Regnskaberne skal opgøres på baggrund af virksomhedens mark- og gødningsplaner, jf. § 28, og virksomhedens fortegnelser over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau, jf. § 29, og indberettes til ministeren for grøn trepart.

Stk. 2. Udledningsregnskabet skal angive følgende:

- 1) Dyrkningshistorik.
- 2) Afgrødevalg.
- 3) Virkemidler.
- 4) Virksomhedens gødningstildelinger.
- 5) Virksomhedens øvrige aktiviteter på markniveau.
- 6) Naturgivne forhold.

Stk. 3. Gødningsregnskabet skal angive følgende:

- 1) Virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor i materiale med gødningsværdi, jf. §§ 33-36.
- 2) Det fosforloft, der er tilknyttet gødningen, jf. § 7.
- 3) Oplysninger om husdyrbesætning.
- 5) Oplysninger om staldsystemer.
- 6) Oplysninger om anvendte teknologier i stalden.
- 7) Størrelsen på virksomhedens samlede landbrugsareal og harmoniareal.
- 8) Oplysninger om virksomhedens aftaler om forpagtning til brug for udbringning af husdyrgødning og om virksomhedens husdyrgødningsaftaler.

Stk. 4. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om regnskabernes udformning og indhold, herunder hvilke oplysninger, der skal indberettes, og frister for regnskabernes udarbejdelse. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om dokumentation vedr. prøvetagning og analyser, overdragelser og produktion af kvælstof- og fosforholdig gødning og arealer m.v.

Stk. 5. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om indsendelse og opbevaring af regnskaberne med tilhørende bilag med henblik på kontrol og om frister for indberetning af regnskaber m.v. Ministeren for grøn trepart

kan endvidere fastsætte regler om pligt til berigtigelse og revision af regnskaberne.

Stk. 6. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om de oplysninger, jf. stk. 2 og 3, der skal afgives af nyregistrerede virksomheder. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om de oplysninger, der skal afgives, jf. stk. 2 og 3, ved ophør af ejerskab over eller brugsret til et areal, der er omfattet af forpligtelserne efter stk. 2 og 3. Ministeren fastsætter regler om udarbejdelse, indhold, form, indberetning og frister.

§ 31. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at oplysninger, der skal indsendes i henhold til regler fastsat i medfør af §§ 28-30, skal afgives på tro og love.

§ 32. Virksomhederne skal opbevare de i §§ 28-30 nævnte dokumenter med tilhørende bilag i mindst 5 år.

§ 33. For planperioden skal en virksomheds samlede forbrug af kvælstof og fosfor beregnes som summen af forbruget af kvælstof og fosfor i materiale med gødningsværdi.

Stk. 2. Virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor opgøres som den totale mængde af kvælstof og fosfor i materialet med gødningsværdi.

Stk. 3. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om, hvilke typer af materiale med gødningsværdi, der skal indgå i opgørelsen af virksomhedens samlede forbrug, jf. stk. 1.

Stk. 4. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, hvordan det totale indhold af kvælstof og fosfor i materiale med gødningsværdi, herunder blandinger, skal fastsættes og opgøres. Ministeren for grøn trepart kan for så vidt angår blandinger fastsætte regler om, at det totale indhold af kvælstof og fosfor skal opgøres for hver enkelt gødningstype, der indgår i blandingen.

Stk. 5. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at en virksomhed under særlige omstændigheder og efter ansøgning kan anvende en anden værdi for det totale indhold af kvælstof og fosfor end den, der er fastsat i medfør af stk. 4, ved beregningen af forbruget af kvælstof og fosfor.

Stk. 6. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at det totale indhold af kvælstof og fosfor i materialet med gødningsværdi fastsættes ved analyse af repræsentative prøver for virksomhedens regning. Ministeren kan herunder fastsætte nærmere regler om de repræsentative prøver og analysen af prøverne, om egenbetalingen og om, at prøverne og analyserne skal udføres af akkrediterede laboratorier.

§ 34. Den totale mængde af kvælstof og fosfor, der er udbragt, beregnes for materiale med gødningsværdi, jf. § 33, stk. 3, som den mængde kvælstof og fosfor, der er i det materiale, som virksomheden har produceret og fået leveret i planperioden til og med den 31. december, fratrasket kvælstof og fosfor i materiale, der er afsat inden for planperioden, tillagt planperiodens primolager og fratrasket planperiodens ultimolager.

Stk. 2. En virksomheds primolager af kvælstof og fosfor i materiale med gødningsværdi, jf. § 33, stk. 3, opgøres som den forudgående planperiodes ultimolager.

Stk. 3. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om opgørelse af primolageret for virksomheder, der ikke i den forudgående periode har været registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Stk. 4. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om planperiodens ultimolager af kvælstof og fosfor i materiale med gødningsværdi, jf. § 33, stk. 3. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om en virksomheds maksimale ultimolager af kvælstof og fosfor i materiale med gødningsværdi, jf. § 33, stk. 3.

§ 35. En virksomheds produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning beregnes på grundlag af normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, virksomhedens besætningsstørrelse og staldsystemer, og anvendte teknologier.

Stk. 2. Ministeren for grøn trepart fastsætter regler om normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning og om opgørelse af og dokumentation for virksomhedens besætning og staldsystemer. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om teknologier.

Stk. 3. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om korrektion af produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, herunder dokumentation for afvigelser.

Stk. 4. Ministeren fastsætter nærmere regler for beregningen af en virksomheds produktion af andet materiale med gødningsværdi, jf. § 33, stk. 3, herunder om prøvetagning og analyse og dokumentation m.v.

§ 36. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om fratræk af kvælstof og fosfor i den totale mængde kvælstof og fosfor, herunder særlige betingelser og krav til dokumentation herfor. Ministeren kan fastsætte krav om prøvetagning og analyse, herunder ved afvigelser i forholdet mellem kvælstof og fosfor i gødning.

§ 37. Offentligt og privat ejede virksomheder, herunder anlæg, der sælger, afgiver eller modtager kvælstof- eller fosforholdig gødning, jf. § 14, skal indberette oplysninger om gødningsleverancer i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Stk. 2. Indberetningen af oplysninger om kvælstofholdig gødning skal omfatte al gødning, der er solgt eller afgivet henholdsvis med og uden afgift, jf. lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m.

Stk. 3. Ministeren for grøn trepart fastsætter nærmere regler om form på og krav til indhold af indberetningerne efter stk. 1, herunder om gødnings typer, særlige opgørelser af kvælstof- og fosforindholdet af gødningen og anvendelse af særlige skemaer. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om dokumentationskrav, herunder udarbejdelse af balance-regnskaber i nærmere opregnede tilfælde, og om opbevaring og videregivelse af dokumentationen i forbindelse med overdragelse af gødningen.

Stk. 4. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om prøveudtagning, herunder at prøver skal udføres af akkrediterede laboratorier, om analysemetoder, om opbevaring af prøver og analyseresultater, om indberetning af analyseresultater, om opgørelse og indberetning af primo- og ultimolager, om opbevaringskapacitet og om afvigelser ved bearbejdningsprocessen i visse tilfælde.

Stk. 5. Ministeren for grøn trepart fastsætter frister for indberetningen af oplysningerne i stk. 1.

Kapitel 7

Påbud og selvhjælpshandlinger m.v.

§ 38. Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning.

§ 39. I de i § 38 nævnte situationer skal tilsynsmyndigheden meddele den for forholdet ansvarlige, at det ulovlige forhold skal bringes til ophør. I den forbindelse kan tilsynsmyndigheden

- 1) forbyde fortsat drift,
- 2) påbyde den ansvarlige at genoprette den hidtidige tilstand og
- 3) lade påbudte foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning, når den fastsatte frist er udløbet.

Stk. 2. Tilsynsmyndighedens afgørelser efter stk. 1 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

§ 40. I tilfælde af overhængende alvorlig fare for sundheden og i tilfælde, hvor øjeblikkelige indgreb er påkrævet for at afværge væsentlig forurening eller forureningens udbredelse, foretager tilsynsmyndigheden det nødvendige uden påbud og for den ansvarliges regning.

Stk. 2. Tilsynsmyndighedens afgørelser efter stk. 1 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

§ 41. I tilfælde, hvor § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter finder anvendelse, kan tilsynsmyndigheden udføre nødvendige undersøgelser for den ansvarliges regning til belysning af forhold, som denne ellers er eller kunne være pålagt at afgive oplysninger om.

§ 42. Den, som er ansvarlig for forhold, som kan give anledning til forurening, skal i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for væsentlig forurening straks underrette tilsynsmyndigheden om alle relevante aspekter af situationen. Dette gælder også i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Stk. 2. Den, som er ansvarlig for forhold, som kan give anledning til forurening, skal i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for væsentlig forurening straks afværge den overhængende fare for forurening eller forhindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v.

§ 43. Den, der er ansvarlig for forhold, der kan give anledning til forurening eller anden virkning på miljøet, skal efter anmodning fra tilsynsmyndigheden give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for vurderingen af forureningen eller virkningen på miljøet i øvrigt og for eventuelle afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger. Tilsynsmyndigheden kan herunder påbyde den ansvarlige for egen regning at

- 1) foretage prøveudtagning, analyser og målinger af stoffer, der udsendes til omgivelserne,
- 2) foretage prøveudtagning og analyser af materialer og produkter, der anvendes eller behandles, samt af eventuelle affaldsstoffer,
- 3) klarlægge årsagerne til eller virkningerne af en stedfunden forurening eller virkningen på miljøet i øvrigt,
- 4) klarlægge, hvordan følgerne af forurening afhjælpes eller forebygges, og
- 5) klarlægge, hvordan andre virkninger på miljøet kan afhjælpes eller forebygges.

§ 44. Ministeren for grøn trepart kan meddele de påbud, der er nødvendige for overholdelse af forpligtelserne i § 11, stk. 2, § 14, stk. 1, § 37, stk. 1, og § 47, stk. 1. Ministeren kan endvidere meddele de påbud, der er nødvendige for overholdelsen af forpligtelserne efter §§ 28-30 og regler fastsat i medfør heraf.

Stk. 2. Undlader en virksomhed at efterkomme et påbud meddelt i medfør af stk. 1, kan virksomheden pålægges daglige tvangsbøder, hvis der med hensyn til varigheden eller alvoren af overtrædelser af lovgivningen foreligger særlige omstændigheder.

§ 45. Påbud eller forbud skal indeholde en frist for afgørelsens efterkommelse. Når der foreligger særlige forhold, kan det dog bestemmes, at påbud efter § 18, § 39 og § 43, eller forbud efter § 39 eller efter regler fastsat i medfør af § 9, 2. pkt., skal efterkommes straks.

Stk. 2. Når særlige grunde taler for det, kan kommunalbestyrelsen bestemme, at klager over påbud efter § 18 eller forbud efter regler fastsat i medfør af § 9, 2. pkt., ikke skal have opsættende virkning, jf. § 61.

Kapitel 8

Kontrol m.v.

Samkøring af oplysninger i kontroløjemed

§ 46. Tilsynsmyndigheden kan hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger, der er nødvendige for at føre tilsyn med og kontrollere overholdelsen af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, bl.a. med henblik på registersamkøring og sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed, herunder om skatteforhold, eventuelt i elektronisk form.

Medvirken ved kontrol

§ 47. Den, der er omfattet af reglerne i denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, skal efter anmodning fra tilsynsmyndigheden give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som er påkrævet af hensyn til gennemførelse af tilsyn og kontrol, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens regler.

Stk. 2. Den, der er omfattet af reglerne i denne lov eller af regler fastsat i medfør af denne lov, skal vederlagsfrit yde tilsynsmyndigheden fornøden bistand ved tilsyn og kontrol, undersøgelser, udtagning af prøver, kopiering

og udlevering af skriftligt materiale og udskrifter af elektroniske data. Tilsynsmyndigheden kan uden at betale vederlag medtage sådant materiale i forbindelse med kontrol mod kvittering.

Stk. 3. Tilsynsmyndigheden kan uden at betale kompensation herfor forlange, at virksomheden skal indsende relevant materiale til brug for tilsyn og kontrol.

Stk. 4. Tilsynsmyndigheden kan som led i løsningen af opgaver i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, uden at betale vederlag medtage eller udtage prøver af gødning, jord, planter, planteprodukter og andre objekter mod kvittering.

Adgang uden retskendelse

§ 48. Tilsynsmyndigheden har, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til offentlig og privat ejendom, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger, papirer m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, for at tilvejebringe oplysninger, der er nødvendige til brug for tilsyn og kontrol eller løsning af opgaver i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov.

Stk. 2. Politiet yder om nødvendigt bistand til gennemførelse af kontrol efter stk. 1. Ministeren for grøn trepart kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Gebyr for omkostninger ved administration og tilsyn

§ 49. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af de kommunale myndigheders omkostninger ved administration og tilsyn i forbindelse med loven, jf. § 23, stk. 2 og 3.

Stk. 2. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler herom, herunder om forfaldstid og den praktiske fremgangsmåde for betaling af gebyr, og om opkrævning og betaling af rente ved manglende betaling af gebyrer opkrævet i henhold til denne lov, rentesats, bagatelgrænse, mindsterebeløb og andre omkostninger forbundet med den manglende betaling.

Offentliggørelse af kontroloplysninger

§ 50. Ministeren for grøn trepart kan med navns nævnelse offentliggøre resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om offentliggørelsen, herunder regler om, at klage ikke har opsættende virkning på offentliggørelsen.

Stk. 2. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, på hvilken måde og i hvilken form kontrolresultaterne skal gøres tilgængelige for offentligheden, herunder på hvilke betingelser pligten til at gøre kontrolresultater tilgængelige kan fraviges.

Stk. 3. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelse, herunder om, at offentliggørelse kan ske elektronisk. Ministeren for grøn trepart kan bestemme, at visse resultater ikke skal offentliggøres.

Stk. 4. Ministeren for grøn trepart kan bestemme, at offentliggørelse skal ske på grundlag af et elektronisk informationssystem vedrørende kontrolresultater.

Stk. 5. Ministeren for grøn trepart kan på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra informationssystemet til en ubestemt kreds af modtagere. Enhver har adgang til fra informationssystemet at få meddelt oplysninger, som enten har været offentliggjort eller skal offentliggøres. Adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Digital kommunikation

§ 51. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Ministeriet for Grøn Trepert om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov skal foregå digitalt.

Stk. 2. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og den til enhver tid gældende nationale e-id-løsning el.lign.

Stk. 3. En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Stk. 4. Hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for grøn trepart, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 5. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Stk. 5. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om opfyldelse af underskriftskravet i stk. 4.

Kapitel 9

Delegation og klage m.v.

§ 52. Lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af miljø og natur som hovedformål, kan underrette kommunalbestyrelsen om, at de ønsker underretning om bestemte typer af afgørelser truffet med hjemmel i kapitel 4. Foreningen skal samtidig fremsende vedtægter, der dokumenterer, at den er lokalt organiseret, og at dens hovedformål er beskyttelse af miljø og natur. Tilsvarende gælder lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelserne berører sådanne interesser.

§ 53. Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af miljø og natur som hovedformål, kan underrette ministeren for grøn trepart om, at de ønsker underretning om bestemte typer af afgørelser truffet med hjemmel i bestemmelserne i kapitel 4, hvorefter ministeren inden 14 dage underretter vedkommende kommunalbestyrelse. Tilsvarende gælder landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, når afgørelserne berører sådanne interesser.

§ 54. Medmindre andet er fastsat i denne lov eller i regler fastsat i medfør af denne lovs § 55 eller § 60, kan tilsynsmyndighedernes afgørelser truffet i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Stk. 2. Klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 2-4, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de klagepunkter, der er anført i klagen.

Stk. 3. Når myndigheden videresender klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, sender den samtidig en kopi af sin udtalelse til de i klagesagen involverede med en frist for at afgive bemærkninger til Miljø- og Fødevareklagenævnet på 3 uger fra modtagelsen.

Stk. 4. Myndighedens videresendelse af klage til og efterfølgende kommunikation om klagesagen med Miljø- og Fødevareklagenævnet skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening. Det samme gælder sager, hvor klage

ikke er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening, men hvor Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse om, at klagen ikke afvises.

Stk. 5. Indgives en klage ikke ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden snarest videresende klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. I sådanne tilfælde finder stk. 2, 1. pkt., og stk. 4 ikke anvendelse.

§ 55. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at afgørelser, der enkeltvis er af mindre betydning for beskyttelsen af natur, miljø og landskab, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

§ 56. Afgørelser truffet efter kapitel 4 kan påklages af enhver, som berøres eller kan forventes at blive berørt af en miljøskade.

§ 57. Lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. § 52, 1. pkt.

Stk. 2. Lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, kan påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. § 52, 2. pkt., når afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur og miljøbeskyttelse.

§ 58. Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, jf. § 53, 1. pkt., kan påklage afgørelser truffet med hjemmel i bestemmelserne i kapitel 4.

Stk. 2. Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, jf. § 53, 1. pkt., kan påklage afgørelser truffet med hjemmel i bestemmelserne i kapitel 4, når afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur- og miljøbeskyttelse.

§ 59. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan til efterprøvelse af klageberettigelsen forlange, at foreningen eller organisationen fremsender vedtægterne.

§ 60. Henlægger ministeren for grøn trepart sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav til klagen.

Stk. 2. Ministeren for grøn trepart kan efter forhandling med vedkommende minister eller vedkommende kommunale organisation henlægge sine beføjelser efter loven til andre offentlige myndigheder eller institutioner. Ministeren for grøn trepart kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheders eller institutioners afgørelser, herunder om, at afgørelserne ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministeren for grøn trepart kan ændre afgørelserne, uden at der foreligger klage. Ministeren for grøn trepart bevarer sin fulde instruktionsbeføjelse.

§ 61. En klage over et påbud efter § 18 eller et forbud efter regler fastsat i medfør af § 9, 2. pkt., eller over en afgørelse efter § 41 har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Stk. 2. En klage over et påbud efter § 18 eller et forbud efter regler fastsat i medfør af § 9, 2. pkt., som kommunalbestyrelsen har besluttet skal efterkommes straks, jf. § 45, har dog ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Stk. 3. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan beslutte, at en klage over et påbud efter § 18 eller forbud efter regler fastsat i medfør af § 9, 2. pkt., skal have opsættende virkning, uanset at kommunalbestyrelsen har besluttet, at en klage ikke skal have opsættende virkning, jf. § 45, stk. 2.

§ 62. En afgørelse i en klagesag skal indeholde en frist for afgørelsens efterkommelse. Når der foreligger særlige forhold, kan det dog bestemmes, at afgørelsen skal efterkommes straks.

§ 63. Søgsmål til prøvelse af afgørelser meddelt efter kapitel 4, skal være anlagt inden 12 måneder efter, at afgørelsen eller beslutningen er meddelt. Er afgørelsen eller beslutningen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen fra bekendtgørelsen.

Kapitel 10

Kortværk

§ 64. Ministeren for grøn trepart kan udarbejde kortværk på baggrund af data om de elementer, der fremgår af § 1.

Stk. 2. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om ajourføring af kortværk, og om hvilke oplysninger der skal gives, og hvilken dokumentation der skal foreligge, når en ajourføring ønskes foretaget, herunder fastsættelse af krav om foretagelse for egen regning af prøveudtagning

og analyser. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte i hvilken form oplysningerne og dokumentationen skal gives, herunder om anvendelse af særlige digitale formater.

Stk. 3. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om prøveudtagning, herunder at prøver skal udføres af akkrediterede laboratorier, om analysemetoder, om opbevaring af prøver og analyseresultater, og gyldighedsperioden for prøvetagnings- og analyseresultater.

Stk. 4. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om proceduren for ajourføring af kortværk, herunder at anmodning om ajourføring kun kan finde sted i bestemte perioder. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om, i hvilke tilfælde ajourføring kan nægtes.

§ 65. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at kortværk, der henvises til i regler fastsat i medfør af denne lov, ikke kundgøres i Lovtidende.

Stk. 2. Ved udnyttelse af bemyndigelsen i stk. 1 fastsætter ministeren for grøn trepart regler om, hvordan kortværket skal kundgøres, herunder om sikkerhed i forbindelse med kundgørelsen.

Kapitel 11

Straf m.v.

§ 66. Medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) undlader at opfylde sin forpligtelse i § 11, stk. 2, til at lade sin virksomhed registrere i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber,
- 2) undlader at opfylde sin forpligtelse i § 14, stk. 1, til at lade sin virksomhed registrere i Leverandørregister for Gødningsleverancer,
- 3) undlader at efterkomme påbud meddelt efter § 18, § 39, § 43 eller § 44,
- 4) undlader at udarbejde, indsende eller berigtige mark-og gødningsplaner efter § 28, eller regler fastsat i medfør heraf,
- 5) undlader at føre, indsende eller berigtige fortegnelser over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau efter § 29 eller regler fastsat i medfør heraf,
- 6) undlader at udarbejde, indberette eller berigtige udlednings- og gødningsregnskaber efter § 30 eller regler fastsat i medfør heraf,
- 7) underlader at efterkomme et forbud meddelt efter § 39,
- 8) undlader at opbevare materiale efter § 32,

- 9) undlader at underrette tilsynsmyndigheden efter § 42, stk. 1,
- 10) undlader at iværksætte foranstaltninger efter § 17 eller § 42, stk. 2,
- 11) undlader at afgive oplysninger efter § 43 eller § 47, stk. 1,
- 12) undlader at stille bistand til rådighed efter § 47, stk. 2, eller
- 13) modvirker myndighedens adgang efter § 48.

Stk. 2. Straffen for overtrædelse af § 17, § 18, § 39, og § 42, kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er

- 1) voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens § 1, herunder luft, vand, og jord, eller
- 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Stk. 3. Ministeren for grøn trepart kan i regler, der udstedes i medfør af denne lov, fastsætte straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at straffen for overtrædelse af regler fastsat i medfør af §§ 7-9, kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er

- 3) voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens § 1, herunder luft, vand, og jord, eller
- 4) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Stk. 4. Ved fastsættelsen af straf af bøde for overtrædelse af virksomhedens udvaskningsgrænse eller virksomhedens udledningskvote fastsat i medfør af § 6, udmåles en skærpet bøde med udgangspunkt i overtrædelsens omfang målt i kilogram kvælstof og i kilogram kvælstof pr. hektar.

Stk. 5. Er der ved en overtrædelse opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel, selv om der ved overtrædelsen ikke er voldt skade på miljøet eller er fremkaldt fare derfor. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillægsbøde.

Stk. 6. Forældelsesfristen for overtrædelse af lovens bestemmelser eller regler udfærdiget i medfør af loven er 5 år.

Stk. 7. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Administrative bødeforelæg

§ 67. Ministeren for grøn trepart kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, for nærmere angivne sager om overtrædelser af denne lov og regler fastsat i medfør af denne lov, der ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelser, erklærer sig skyldig i overtrædelser og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Stk. 2. Retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder tilsvarende anvendelse på sådanne bødeforelæg.

Stk. 3. Vedtages bøden, bortfalder videre forfølgning.

Andre følger af overtrædelser end straf

§ 68. Den, der straffes med bøde for overtrædelser regler fastsat i medfør af lovens § 6, og hvor overtrædelser medfører en negativ effekt på klimaet eller miljøet, skal i en efterfølgende planperiode iværksætte tilstrækkelige foranstaltninger til at udligne denne. Ministeren for grøn trepart fastsætter nærmere regler herom, herunder hvordan den negative effekt opgøres.

§ 69. Følgende personer og selskaber m.v. skal indberettes til det register, der er oprettet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 40 b:

- 1) Personer, der er dømt efter straffelovens § 196.
- 2) Personer og selskaber m.v., der er straffet efter bestemmelser fastsat i medfør af § 66, stk. 3, 2. pkt., i bekendtgørelser, der er udstedt med hjemmel i lovens §§ 7-9, såfremt der er fastsat frihedsstraf eller bøde på 10.000 kr. eller derover, og såfremt der ikke er forløbet mere end 10 år fra den strafbare handling.
- 3) Personer og selskaber m.v., der har gæld på 100.000 kr. eller derover til det offentlige for selvhjælpshandlinger foretaget af tilsynsmyndigheden i medfør af denne lovs § 39, såfremt denne gæld er vedgået eller fastslået ved en domstol. Det er endvidere en betingelse, at gælden er forfalden og ikke er omfattet af en overholdt aftale om henstand eller afdragsvis betaling, og at der er fremsendt to rykkere til skyldneren.

Stk. 2. I sager, der afsluttes ved dom, og i sager, der afgøres endeligt ved anklagemyndigheden med bøvededtagelse, foretager anklagemyndigheden indberetning til registeret. I sager om gæld til det offentlige for selvhjælpshandlinger foretager den pågældende tilsynsmyndighed indberetning til registeret.

Stk. 3. Der gives meddelelse til den pågældende person eller det pågældende selskab m.v. om registrering, inden registreringen finder sted.

Kapitel 12

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 70. Loven træder i kraft den 1. januar 2027.

Stk. 2. Lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1053 af 21. august 2025, ophæves.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse på forhold, der vedrører planperioden 2019/2020 til og med planperioden 2026/2027, som denne er defineret i § 10 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1053 af 21. august 2025. For sådanne forhold finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 4. Regler fastsat i medfør af den i stk. 2 nævnte lov forbliver i kraft, indtil de ophæves. Regler om straf for overtrædelse af regler, der er fastsat i de pågældende bekendtgørelser, forbliver i kraft indtil bekendtgørelsen ophæves.

Stk. 5. Virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab efter § 5 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1053 af 21. august 2025, på tidspunktet for lovens ophævelse jf. stk. 2, og som fortsat skal eller ønsker at være registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber, jf. denne lovs §§ 11, stk. 2 og 4, forbliver registrerede.

Stk. 6. Virksomheder, der er registreret i Leverandørregister for gødningsleverancer efter § 36 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1053 af 21. august 2025, på tidspunktet for lovens ophævelse jf. stk. 2, og som fortsat skal være registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber, jf. denne lovs § 14, forbliver registrerede.

Stk. 7. Regler fastsat i medfør af de bestemmelser i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025, der ophæves ved § 31, nr. 4, 8, 9, 10, 11 og 17, i denne lov, forbliver i kraft, indtil de erstattes af regler fastsat i medfør af denne lovs §§ 7-9, § 51, § 49 og § 67. Regler om straf for overtrædelse af regler, der er fastsat i de pågældende bekendtgørelser, forbliver i kraft indtil bekendtgørelsen ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af denne lov.

Stk. 8. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om kvælstofprognosen for planperioden 2026/2027 som denne er defineret i § 10 i lov om

jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1053 af 21. august 2025.

Kapitel 13

Ændringer i anden lovgivning

§ 71. I lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025, foretages følgende ændringer:

1. Lovens *titel* affattes således:

»Lov om husdyrbrug m.v.«

2. § 2, *stk. 1, 2. pkt.*, ophæves.

3. I § 2, *stk. 2*, ændres »lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag« til: »lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i jordbruget (gødskningsloven)«.

4. *Kapitel 1 a* ophæves.

5. I § 34, *stk. 4*, § 40, *stk. 4*, § 41, *stk. 4 og 5*, § 54, *stk. 2 og 3*, § 72, *stk. 2*, og § 84, *stk. 5*, ændres »Ministeren« til: »Ministeren for grøn trepart«.

6. § 44, *stk. 2*, ophæves.

Stk. 3-5 bliver herefter stk. 2-4.

7. I § 54 *h*, *stk. 3*, ændres »Ministeren« til: »Miljøministeren«.

8. § 69 *b* ophæves.

9. § 72, *stk. 1, 2. pkt.*, ophæves.

10. I § 72, *stk. 1, 3. pkt.*, der bliver 2. pkt., udgår »endvidere«.

11. § 73 ophæves.

12. I § 80, *stk. 1-3*, udgår »5 c,«.

13. I § 84, *stk. 2*, ændres »Ministerens« til: »Ministeren for grøn treparts«.

14. I § 85, stk. 2-4, ændres »ministerens« til: »ministeren for grøn treparts«.

15. I § 95, stk. 1, nr. 2, litra a, ændres »heraf,« til: »lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven) eller forskrifter udstedt i medfør her,«.

16. § 95, stk. 1, nr. 2, litra b, affattes således:

»b) undladt at efterkomme forbud eller påbud, som er udstedt med hjemmel i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf, eller med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf, eller med hjemmel i lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven) eller forskrifter udstedt i medfør her«

17. § 97 a ophæves.

§ 72.

§ 73. I lov om vandplanlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017, foretages følgende ændring:

1. Efter § 35 indsættes i *kapitel 11*:

»§ 35 a. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at kortværk, der henvises til i regler fastsat i medfør af denne lov, ikke kundgøres i Lovtidende.

Stk. 2. Ved udnyttelse af bemyndigelsen i stk. 1 fastsætter ministeren for grøn trepart regler om, hvordan kortværket skal kundgøres, herunder om sikkerhed i forbindelse med kundgørelsen.«

§ 74. I miljømålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 692 af 26. maj 2023, som ændret ved lov 695 af 20. juni 2025, foretages følgende ændring:

1. Efter § 47 indsættes:

»§ 47 a. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at kortværk, der henvises til i regler fastsat i medfør af denne lov, ikke kundgøres i Lovtidende.

Stk. 2. Ved udnyttelse af bemyndigelsen i stk. 1 fastsætter ministeren for grøn trepart regler om, hvordan kortværket skal kundgøres, herunder om sikkerhed i forbindelse med kundgørelsen.«

§ 75. I lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet, som senest ændret ved lov nr. 640 af 11. juni 2024, foretages følgende ændring:

1. § 19, nr. 9, ophæves.

Nr. 10 bliver efter nr. 9.

§ 76. I miljøskadeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 923 af 18. juni 2024, foretages følgende ændringer:

1. I § 2, nr. 12, udgår »og anvendelse af gødning«.

2. I § 2, nr. 14, ændres »havne eller« til: »havne,«.

3. I § 2, nr. 15, ændres »kystbeskyttelse.« til: »kystbeskyttelse eller«.

4. I § 2 indsættes efter nr. 15 som nr. 16:

»16) Lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven).«

5. I § 47, stk. 1 -3, og stk. 5, udgår »og anvendelse af gødning«.

6. I § 47, stk. 1 og 2, ændres »vandløb og« til: »vandløb,«, og efter »råstoffer,« indsættes: »og § 16 b, stk. 2, i lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget,«.

7. I § 47, stk. 3, ændres »m.v. og« til: »m.v.,« og »efter genteknologi« indsættes: »og § 16 b, stk. 4, i lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven),«.

8. I § 47, stk. 5, ændres »vandløb og« til: »vandløb,«, og »råstoffer« ændres til: »råstoffer, og § 16 c og § 16 d, i lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven),«.

§ 77. I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 11. oktober 2024, som senest ændret ved lov nr. 743 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:

1. I § 40 a, nr. 1 og 2, § 41 b, stk. 4, § 74, stk. 2, § 79, stk. 1, § 84 b, og § 110 b, stk. 1, nr. 2, litra a-b, udgår: »og anvendelse af gødning«.

§ 78. I lov nr. 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. foretages følgende ændring:

1. Efter § 7 indsættes i *kapitel 3*:

§ 7 a. Ministeren for grøn trepart eller kommunalbestyrelsen kan ekspropriere landbrugsarealer, hvis det er af væsentlig betydning at råde over disse arealer for at gennemføre foranstaltninger, som iværksættes for at forbedre klimaet til opfyldelse af bindende målsætninger i lov om klima.

Stk. 2. Stk. 1 kan ikke anvendes til at fremme statslig skovtilplantning.

Stk. 3. Ved ekspropriationen efter stk. 1 kan der

- 1) erhverves ejendomsret til landbrugsarealer,
- 2) pålægges indskrænkninger i ejernes rådighed eller erhverves ret til at udøve en særlig råden over landbrugsarealer,
- 3) foretages begrænsninger i brugsrettigheder, servitutrettigheder samt andre rettigheder over landbrugsarealer.

Stk. 4. Ved ekspropriation til erhvervelse af ejendomsret bortfalder alle rettigheder til det eksproprierede, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Stk. 5. Stiftes der ved ekspropriation rettigheder som nævnt i stk. 3, nr. 2, skal disse respekteres af andre rettighedshavere over arealet, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

§ 7 b. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved ekspropriation efter stk. 1. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om sagens behandling og om erstatningens fastsættelse og udbetaling.

Kapitel 14

Territorial gyldighed

§ 79. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

UDKAST

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1	INDLEDNING	35
2	LOVFORSLAGETS BAGGRUND	40
2.1	Den gældende markregulering omfattet af lovforslaget	40
2.2	De politiske aftaler m.v. om ny kvælstofregulering	42
2.2.1	<i>Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 (landbrugsaftalen) (uddrag)</i>	42
2.2.2	<i>Aftale om et Grønt Danmark af 24. juni 2024 (trepartsaftalen) (uddrag)</i>	44
2.2.3	<i>Aftale om Implementering af et Grønt Danmark af 18. november 2025 (Implementeringsaftalen) (uddrag)</i>	47
2.2.4	<i>Delaftale om principper for ny reguleringsmodel, herunder braklægningspunktet som led i Implementering af et Grønt Danmark af 18. juni 2025 (uddrag).</i>	53
2.3	Den nye kvælstofreguleringsmodel	54
3	LOVFORSLAGETS HOVEDPUNKTER	56
3.1	Lovens anvendelsesområde	56
3.1.1	Gældende ret	56
3.1.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser.	59
3.1.3	Den foreslåede ordning	60
3.2	Foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål	63
3.2.1	Ramme for udledning af kvælstof og næringsstofreducerende virkemidler m.v.	63
3.2.1.1	Gældende ret	63
3.2.1.1.1	Virksomhedens samlede kvote for kvælstof	63
3.2.1.1.1.1	Kvælstofnormerne	64
3.2.1.1.1.2	Kvælstofprognosen	69
3.2.1.1.1.3	Tillæg til kvoten – forventet højere udbytte	70
3.2.1.1.1.4	Reduktion af kvoten	71
3.2.1.1.2	Plantedækkekrav	76
3.2.1.1.2.1	Krav om etablering af efterafgrøder, herunder krav til dyrkning og placering m.v.	76
3.2.1.1.2.2	Alternativ opfyldelse af efterafgrødekravet og pilotprojektordninger	86
3.2.1.1.2.3	Dyrkningsrelaterede tiltag	90
3.2.1.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	93
3.2.1.3	Den foreslåede ordning	94
3.2.2	Begrænsninger for anvendelse og udbringning af gødning m.v.	98

UDKAST

3.2.2.1	Gældende ret	98
3.2.2.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	100
3.2.2.3	Den foreslåede ordning	100
3.2.3	Planperioden	101
3.2.3.1	Gældende ret	101
3.2.3.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	102
3.2.3.3	Den foreslåede ordning	103
3.3	Udarbejdelse af planer, fortegnelser og regnskaber	103
3.3.1	Gældende ret	103
3.3.1.1	Gødningsplanlægning	103
3.3.1.2	Indberetning og opgørelse af arealer med plantedække	104
3.3.1.3	Gødningsregnskab	105
3.3.1.3.1	Opgørelse af forbrug af kvælstof og fosfor	107
3.3.1.3.2	Beregning af den totale mængde udbragt kvælstof og fosfor for hver gødningstype	111
3.3.1.3.3	Beregning af produktion af kvælstof og fosfor fra husdyrgødning	114
3.3.1.3.4	Beregning af kvælstof og fosfor for andre gødningstyper end husdyrgødning	116
3.3.1.3.5	Modtaget og afsat kvælstof og fosfor i gødning	117
3.3.1.3.6	Opgørelse af lager	121
3.3.1.3.7	Ophør og overdragelse	123
3.3.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	126
3.3.3	Den foreslåede ordning	128
3.3.3.1	Udarbejdelse af mark- og gødningsplanlægning.	128
3.3.3.2	Fortegnelse over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau	129
3.3.3.3	Udlednings- og gødningsregnskab	131
3.4	Ekspropriation	135
3.4.1	Gældende ret	135
3.4.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	136
3.4.3	Den foreslåede ordning	140
3.5	Registerforpligtelser	144
3.5.1	Gældende ret	144
3.5.1.1	Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber	144
3.5.1.2	Leverandørregister for gødningsleverancer	150
3.5.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	152
3.5.3	Den foreslåede ordning	155
3.5.3.1	Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber	155
3.5.3.2	Leverandørregister for gødningsleverancer	158
3.6	Miljøskader	164
3.6.1	Gældende ret	164
3.6.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser og den foreslåede ordning	171
3.7	Digitalisering	172
3.7.1	Obligatorisk digital kommunikation	172
3.7.1.1	Gældende ret	172

UDKAST

3.7.1.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	174
3.7.1.3	Den foreslåede ordning	175
3.7.2	Undtagelse fra kundgørelse af kortværk i Lovtidende	178
3.7.2.1	Gældende ret	178
3.7.2.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	179
3.7.2.3	Den foreslåede ordning	180
3.8	Gebyr og rente	181
3.8.1	Gældende ret	181
3.8.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser og den foreslåede ordning	182
3.9	Tilsynsmyndighed	184
3.9.1	Gældende ret	184
3.9.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser og den foreslåede ordning	184
3.10	Administrative bestemmelser	185
3.10.1	Anmeldelses-, oplysnings- og afværgepligter m.v.	185
3.10.1.1	Gældende ret	185
3.10.1.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	187
3.10.1.3	Den foreslåede ordning	187
3.10.2	Påbud og selvhjælpshandlinger m.v.	189
3.10.2.1	Gældende ret	189
3.10.2.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	190
3.10.2.3	Den foreslåede ordning	190
3.10.3	Medvirken ved kontrol	192
3.10.3.1	Gældende ret	192
3.10.3.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	193
3.10.3.3	Den foreslåede ordning	193
3.10.4	Samkøring af oplysninger i kontroløjemed	194
3.10.4.1	Gældende ret	194
3.10.4.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser og den foreslåede ordning	195
3.10.5	Adgang uden retskendelse	195
3.10.5.1	Gældende ret	195
3.10.5.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	197
3.10.5.3	Den foreslåede ordning	197
3.10.6	Offentliggørelse af kontroloplysninger	198
3.10.6.1	Gældende ret	198
3.10.6.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	199
3.10.6.3	Den foreslåede ordning	201
3.11	Delegation og klage	202
3.11.1	Gældende ret	202
3.11.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	206
3.11.3	Den foreslåede ordning	206
3.12	Straf m.v.	209
3.12.1	Sanktioner i gødskningsloven	209
3.12.1.1	Gældende ret	209
3.12.1.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	211

UDKAST

3.12.1.3	Den foreslåede ordning	211
3.12.2	De enkelte kategorier af strafbare forhold	212
3.12.2.1	Gældende ret	212
3.12.2.1.1	Overtrædelse af § 12 (overgødskning)	212
3.12.2.1.2	Overtrædelse af § 41, stk. 1 (gødningsplanlægning)	213
3.12.2.1.3	Overtrædelse af § 42, stk. 1 og 2 (gødningsregnskab)	213
3.12.2.1.4	Overtrædelse af § 43, stk. 1 og 4 (formkrav til gødningsplanlægning og gødningsregnskab)	214
3.12.2.1.5	Overtrædelse af § 5, stk. 2 (manglende anmeldelse til Register for Gødning)	214
3.12.2.1.6	Overtrædelse af gødskningslovens § 46, 2. pkt., § 49 og § 51, stk. 1 og 2 (afgivelse af oplysninger og bistand ved kontrol)	214
3.12.2.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	215
3.12.2.3	Den foreslåede ordning	216
3.12.3	Straf for overtrædelse af bestemmelser i administrative regler	219
3.12.3.1	Gældende ret	219
3.12.3.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	221
3.12.3.3	Den foreslåede ordning	221
3.12.4	Strafskærpelse for merudledning	223
3.12.4.1	Gældende ret	223
3.12.4.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	223
3.12.4.3	Den foreslåede ordning	224
3.12.5	Konfiskation	225
3.12.5.1	Gældende ret	225
3.12.5.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	226
3.12.5.3	Den foreslåede ordning	226
3.12.6	Forældelse af strafansvar	226
3.12.6.1	Gældende ret	226
3.12.6.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	227
3.12.6.3	Den foreslåede ordning	228
3.12.7	Strafansvar for juridiske personer	228
3.12.7.1	Gældende ret	228
3.12.7.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	228
3.12.7.3	Den foreslåede ordning	228
3.12.8	Administrative bødeforelæg	229
3.12.8.1	Gældende ret	229
3.12.8.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	231
3.12.8.3	Den foreslåede ordning	231
3.12.9	Frakendelse af retten til at udøve virksomhed	234
3.12.9.1	Gældende ret	234
3.12.9.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser og den foreslåede ordning	235
3.12.10	Andre følger af overtrædelser end straf	235
3.12.10.1	Gældende ret	235
3.12.10.2	Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser	236
3.12.10.3	Den foreslåede ordning	236

4 ØKONOMISKE KONSEKVENSER OG

IMPLEMENTERINGSKONSEKVENSER FOR DET OFFENTLIGE

239

5	ØKONOMISKE OG ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER FOR ERHVERVSLIVET M.V.	241
6	ADMINISTRATIVE KONSEKVENSER FOR BORGERNE	241
7	KLIMAMÆSSIGE KONSEKVENSER	241
8	MILJØ- OG NATURMÆSSIGE KONSEKVENSER	242
9	FORHOLDET TIL EU-RETEN	245
9.1	Nitratdirektivet	246
9.1.1	Gældende implementering af nitratdirektivet	247
9.1.2	Lovforslagets forhold til nitratdirektivet	249
9.2	Drikkevandsdirektivet	250
9.2.1	Implementering af drikkevandsdirektivet	250
9.3	Vandrammedirektivet og grundvandsdirektivet	251
9.3.1	Vandrammedirektivet og grundvandsdirektivets rammer	251
9.3.2	Gældende implementering af vandrammedirektivet og grundvandsdirektivet	252
9.3.3	Lovforslagets forhold til vandrammedirektivet og grundvandsdirektivet	253
9.4	Havstrategidirektivet	254
9.5	VVM-direktivet	255
9.5.1	Gældende implementering af VVM-direktivet	258
9.5.2	Lovforslagets forhold til VVM-direktivet	260
9.6	Habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet	262
9.6.1	Gældende implementering af habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet	264
9.6.2	Lovforslagets forhold til habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet	265
9.7	NEC-direktivet	267
9.8	Slamdirektivet	268
9.9	IE-direktivet	268
9.9.1	Gældende implementering af IE-direktivet	269
9.9.2	Lovforslagets implementering af IE-direktivet	269
10	HØRTE MYNDIGHEDER OG ORGANISATIONER M.V.	270
11	SAMMENFATTENDE SKEMA	270

1 Indledning

Med lovforslaget skabes rammerne for den fremtidige regulering af land- og skovbrugets udledninger af næringsstoffer til vandmiljøet og naturen og drivhusgasemissioner. Formålet med lovforslaget er at skabe grundlaget for den gennemførelse af den nye kvælstofreguleringsmodel, der indebærer et skifte i forhold til den hidtidige regulering, som i overvejende grad har haft fokus på mængden af den gødning, der udbringes på landbrugsarealer, til en fremadrettet regulering, der i al væsentlighed fokuserer på begrænsning af den udledning af næringsstoffer og drivhusgasemissioner, som særligt gødningsanvendelse kan give anledning til.

Den nye kvælstofreguleringsmodel er beskrevet nedenfor i afsnit 2.3.

Lovforslaget er en del af grundlaget for den helhedsorienterede indsats i det paradigmeskifte for kvælstofindsatsen, der blev aftalt ved *Aftale om et Grønt Danmark* af 24. juni 2024, og som indebærer, at regulering kombineres med målrettet arealomlægning, understøttet omstilling og moderne arealforvaltning.

Det politiske aftalegrundlag, som ligger til grund for lovforslaget, er omtalt nedenfor i afsnit 2.2.

Lovforslaget indeholder et forslag til en ny hovedlov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i jordbruget, som skal erstatte lov om jordbrugets anvendelse gødning og om næringsstofreducerende tiltag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1053 af 21. august 2025 (herefter gødskningsloven). Med lovforslaget skabes grundlaget for gennemførelse af den nye kvælstofreguleringsmodel.

Næringsstof- og drivhusgasreguleringen i den nye hovedlov medvirker til at opfylde en række EU-retlige forpligtelser på miljø- og naturområdet, herunder særligt vandrammedirektivet, nitratdirektivet og Natura 2000-direktiverne.

Lovforslaget er udformet som en bemyndigelseslov med det formål at kunne iværksætte de nødvendige foranstaltninger for til enhver tid at kunne leve op til de EU-retlige forpligtelser på miljø- og naturområdet.

En del af den nye helhedsorienterede tilgang i kvælstofreguleringen udgøres af den såkaldte miljøgaranti.

Miljøgarantien indebærer, at såfremt der ikke med de øvrige virkemidler, som f.eks. målrettet arealomlægning, opnås en tilstrækkelig reduktionseffekt til at opfylde det indsatsbehov, der er fastsat i vandområdeplanerne til opfyldelse af de danske forpligtelser i medfør af vandrammedirektivet, så skal der gennemføres regulering, som kan håndtere denne manko. Miljøgarantien indebærer også, at såfremt der opnås en større reduktionseffekt end den, der er forudsat som grundlag for reguleringen, så kan reguleringen nedjusteres.

Miljøgarantien er nærmere omtalt nedenfor i afsnit 2.2.

Lovforslaget indeholder i § 4 en bemyndigelse for ministeren for grøn trepart til at kunne fastlægge og angive en ramme for udledning af næringsstoffer og drivhusgasser. Med bemyndigelsen kan ministeren for grøn trepart bl.a. fastsætte det udledningsmål, som reguleringen i medfør af lovforslaget skal indhente i de enkelte kystvandområder.

Lovforslaget indeholder endvidere i § 6 en bred bemyndigelse til at fastsætte regler om foranstaltninger med henblik på varetagelse af de hensyn, der fremgår af lovens anvendelsesområde i § 1, herunder med henblik på opfyldelse af forpligtelser ifølge Den Europæiske Unions retsakter og internationale konventioner og aftaler om forhold omfattet af loven. Bemyndigelsen vil udgøre grundlaget for de krav, der skal fastsættes for at gennemføre den nye kvælstofreguleringsmodel, herunder særligt den årlige udledningskvote og basisudvaskningsgrænse, som de enkelte land- og skovbrugsvirksomheder skal overholde.

Den nye kvælstofreguleringsmodel indebærer en langt højere grad af målretning i forhold til de enkelte virksomheder, da bl.a. virksomhedens beliggenhed og jordbundsforhold har betydning for størrelsen af de fastsatte krav.

Det kan derfor ikke udelukkes, at reguleringen i konkrete tilfælde kan indebære en så betydelig negativ økonomisk effekt for den enkelte virksomhed, at det på trods af en økonomisk omstillingskompensation vil kunne udgøre ekspropriation. Lovforslaget indeholder derfor en hjemmel i § 10 til at iværksætte ekspropriation, og dermed bl.a. mulighed for at fastsætte de nærmere procedurer for fastsættelse m.v. af den ekspropriationserstatning, som den pågældende virksomhed i sådanne tilfælde ville have ret til efter grundlovens § 73.

En væsentlig del af de elementer i fastsættelsen af udledningskvoten m.v. er baseret på en række naturgivne forhold og andre data, som f.eks. afgræns-

ningen af kystvandoplande, nedbørsforhold m.v. En række af disse elementer vil blive udstillet på kortværk. Lovforslaget indeholder i §§ 64 og 65 regler om udarbejdelse og særlige kundgørelsesmetoder for de kortværk, der skal anvendes i reguleringen. Da reguleringen kan omfatte f.eks. afgrænsninger m.v., der stammer fra kortværk, der er udarbejdet i medfør af lov om vandplanlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017, og miljømålsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 692 af 26. maj 2023, så indeholder lovforslagets §§ 73 og 74 også forslag til en hjemmel om en særlig kundgørelsesmetode for kortværk udstedt i medfør af disse love.

Lovforslaget indeholder herudover en række bestemmelser, der er nødvendige i forhold til kontrol af den nye kvælstofreguleringsmodel.

Det er hensigten, at det eksisterende gødningsregnskabssystem ændres og suppleres med krav om udarbejdelse af udledningsregnskab med henblik på kontrol af overholdelsen af udledningskvoten.

Pligten til at udarbejde udlednings- og gødningsregnskaber suppleres af krav om udarbejdelse af mark- og gødningsplaner og fortegnelser over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau. De foreslåede krav er med til at sikre, at der kan etableres et nødvendigt kontrolgrundlag for kontrollen af de elementer, der indgår i den nye kvælstofreguleringsmodel.

Lovforslaget indeholder som hidtil bestemmelser rettet mod gødningsleverandører med henblik på krydskontrol af de oplysninger, som indgår i udlednings- og gødningsregnskaberne. Der henvises til bestemmelserne i lovforslagets § 14 og § 37.

Lovforslaget indeholder som hidtil bestemmelser om pligt til at være registreret i Register for Gødningsregnskab, som foreslås omdøbt til Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber. Der henvises til lovforslagets §§ 11-13.

Da overholdelsen af reglerne om den nye kvælstofreguleringsmodel, overholdelse af krav om indberetning af oplysninger og indsendelse af dokumentation samt tilmelding til de i loven omhandlede registre, indeholder loven en påbudsbestemmelse i § 44. For at sikre bedre regelefterlevelse, indeholder bestemmelsen hjemmel til at pålægge administrative tvangsbøder for manglende efterkommelse af de påbud, der meddeles i medfør af bestemmelsen.

Overtrædelser af reglerne om den nye kvælstofregulering sanktioneres som sædvanligt med bøde, jf. lovforslagets § 66. Muligheden for at afslutte sådanne sager med meddelelse af et administrativt bødeforelæg, som allerede anvendes i den gældende regulering, videreføres, jf. lovforslagets 67.

Som følge af miljøgarantien, så er det afgørende for at sikre, at den forudsatte miljøindsats indhentes. På grund af den målretning, som den nye kvælstofreguleringsmodel indebærer, er regelefterlevelse yderst afgørende. Lovforslaget indeholder derfor en bestemmelse i § 68 om, at hvis man bliver straffet for en overtrædelse af reglerne, der medfører en negativ miljø- eller klimaeffekt, så er man forpligtet til at fastsætte yderligere foranstaltninger i den efterfølgende planperiode for at udligne den negative effekt.

Med lovforslaget omlægges reguleringsperioden. Den tidligere reguleringsperiode (planperioden) gik fra 1. august til den efterfølgende 1. juli. Med lovforslaget ændres perioden til at følge kalenderåret, jf. lovforslagets § 3. Ændringen foretages for at skabe bedre overensstemmelse med den periode, der følges i de tilskudsordninger m.v., der findes under EU's fælles landbrugspolitik, som f.eks. grundbetalingen. Ændringen foretages tillige for at skabe et bedre grundlag for krydskontrol af oplysninger mellem de to systemer.

Ændringen af reguleringsperioden indebærer, at der for så vidt angår reguleringen i planperioden 2026/2027 i medfør af den gamle gødskningslov, og iværksættelsen af den nye kvælstofregulering efter den nye gødskningslov, som skal træde i kraft den 1. januar 2027, vil være et vist overlap. Forholdet mellem ny og gammel lov fremgår af lovforslagets § 70.

Lovforslaget indeholder herunder i §§ 7-9 bemyndigelser til at fastsætte regler om selve anvendelsen af gødning. De foreslåede bemyndigelser har hidtil været omfattet af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbe kendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025 (herefter husdyrbrugloven), med tilhørende bekendtgørelser. De pågældende bemyndigelser er ligeledes en del af gennemførelsen af de EU-retlige forpligtelser på miljø- og naturområdet, og det er derfor fundet hensigtsmæssigt, at samle markreguleringen i den nye lov.

Indarbejdelsen af bemyndigelserne om anvendelse af gødning indebærer, at det er nødvendigt tillige at indarbejde en række understøttende bestemmelser om forhold angående anvendelse af gødning, der fremgår af husdyrbrugloven, og som er nødvendige af hensyn for bl.a. en effektiv behandling og håndtering af regler om anvendelse af gødning. De pågældende understøttende regler er ikke eller kun delvist nødvendige for de øvrige regler, der

kan fastsættes i medfør af lovforslaget, og som handler om den mere overordnede håndtering af diffus udledning af næringsstoffer.

De understøttende regler, der er tale om, skal først og fremmest håndtere den forurening, der kan opstå ved anvendelse af gødning.

Det omfatter bl.a. forebyggelse og håndtering af ”hverdagens forureninger” og de mere alvorlige forureninger, der kan karakteriseres som egentlige miljøskader efter lov om undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, jf. lovbekendtgørelse nr. 923 af 18. juni 2024. Disse regler er indarbejdet i lovforslagets §§ 15-22 og §§ 38-43

På grund af de særligt alvorlige konsekvenser, som en miljøskade kan få for omgivelserne, er der indsat bestemmelser i lovforslaget om klageadgang m.v. i sådanne sager. Disse regler er indarbejdet i lovforslagets §§ 52-63.

En væsentlig del af tilsynet med reglerne om anvendelse af gødning varetages af kommunerne, hvorimod kontrollen og tilsynet med lovforslagets øvrige regler varetages af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø under Ministeriet for Grøn Trepert. Lovforslaget indeholder derfor en række bestemmelser om tilsynsmyndigheden. Disse regler er indarbejdet i lovforslagets §§ 23-27.

Kommunalbestyrelsens tilsyn på gødningsanvendelsesområdet er i modsætning til den øvrige kontrol inden for lovforslagets område gebyrbelagt. Lovforslaget indeholder derfor i § 49 en bemyndigelse til at fastsætte regler om gebyr til dækning af de kommunale myndigheders omkostninger.

Overtrædelse af reglerne for anvendelse af gødning kan have alvorlige konsekvenser for miljøet. Der er derfor i lovforslaget hjemmel til bl.a. at straffe sådanne overtrædelser med bøde eller fængsel i op til 2 år, jf. lovforslagets § 66. I lovforslaget foreslås der bl.a. en væsentlig skærpelse af det vejledende bødeniveau for overtrædelse af forbuddet mod udbringning af gødning på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord.

Herudover indeholder lovforslaget en bestemmelse om indberetning af alvorlige overtrædelse af reglerne om anvendelse af gødning til det register, der er oprettet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 40, jf. lovforslagets § 69. Sådanne overtrædelser vil som hidtil skulle kunne føre til en frakendelse af retten til at udøve virksomhed omfattet af husdyrbruglovens kapitel 3 efter husdyrbruglovens § 95. Lovforslaget indeholder derfor ændringer i husdyrbruglovens § 95, jf. lovforslagets § 71, nr. 15 og 16.

Indarbejdelsen af bemyndigelserne om anvendelse af gødning indebærer behov for at konsekvensændre en række bestemmelser i anden lovgivning. Der henvises til lovforslaget §§ 71, 76 og 77.

Lovforslaget indeholder herudover hos hidtil regler om hjemmel til adgang uden retskendelse og pligt til medvirken ved kontrol, som er en forudsætning for at kunne udføre effektivt tilsyn og kontrol på området. Disse bestemmelser er indarbejdet i lovforslagets §§ 47 og 48. Der findes enslydende bestemmelser herom i anden lovgivning på Ministeriet for Grøn Treparts område, særligt inden for den lovgivning, hvor der efter almindelig praksis gennemføres kontrol af flere regelsæt i forbindelse med kontrollen.

Lovforslaget indeholder herudover i §§ 46, 50, 51, og 60 bestemmelser af mere administrativ og praktisk karakter, som ligeledes findes inden for anden lovgivning på Ministeriet for Grøn Treparts område. Dette omfatter regler om samkøring af oplysninger i kontroløjemed, offentliggørelse af kontroloplysninger, digital kommunikation og delegation.

Motoren i paradigmeskiftet for kvælstof- og drivhusgasreduktionsindsatsen er den lokalt forankrede frivillige omstilling af landbruget med fælles løsninger i f.eks. form af udtagningsprojekter på tværs af flere lodsejeres arealer.

Den praktiske erfaring med udtagningsprojekter viser imidlertid, at der fra tid til anden opstår situationer, hvor realiseringen af et større udtagningsprojekt med væsentlig reduktionseffekt støder på lodsejermodstand fra enkelte lodsejere.

Lovforslaget indeholder derfor i § 78 forslag om, at ministeren for grøn trepart eller kommunalbestyrelsen tillægges mulighed for undtagelsesvist at anvende ekspropriation som redskab med henblik på realiseringen af større udtagningsprojekter med væsentlig drivhusgasreduktionspotentiale.

Endelig indeholder lovforslaget konsekvensændringer af bestemmelser i lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet med senere ændringer, jf. lovforslagets § 75, som følge af forslaget til den nye hovedlov.

2 Lovforslagets baggrund

2.1 Den gældende markregulering omfattet af lovforslaget

Lovforslaget indeholder som oven nævnt forslag til en ny lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget

(Gødskningsloven). Den nye hovedlov skal først og fremmest afløse den gældende gødskningslov

Når man gødsker, så tilføjer man næringsstoffer til jorden ved at sprede gødning. Næringsstoffer er de grundstoffer, planter skal bruge for at vokse. De primære næringsstoffer i gødning er kvælstof (nitrogen), fosfor (phosphor) og kalium. De tre næringsstoffer har forskellige funktioner. Kvælstof bidrager til planternes vækst, fosfor giver et stærkere rodnet og flere sideskud og kalium giver planterne modstandskraft overfor sygdomme.

Særligt om foråret spreder landmændene gødning på markerne. Hvis der er mere gødning end planterne kan nå at optage, kan kvælstof i den overskydende gødning blive udvasket fra markerne.

Erosion af landbrugsjorden kan også medføre tab af næringsstoffer til vandløb og søer. Erosion af landbrugsjord forårsages primært af vand og vind, der fjerner det frugtbare øverste jordlag, men forstærkes af faktorer som kraftig regn, topografi (skråninger), mangel på plantedække, dårlig jordstruktur fra komprimering og visse landbrugspraksisser.

Tab af næringsstoffer kan endvidere ske via fordampning, når der spredes gødning. Ammoniak er kvælstof i gasform. Ammoniakken omdannes i atmosfæren til andre kvælstofforbindelser som ammonium og nitrat, som så afsættes til jorden og vandet.

I søer og havområder får kvælstof og fosfor fra gødning og andre kilder, som f.eks. spildevand, alger og havgræsser til at vokse mere. Når der ledes gødning til vandmiljøet kaldes det eutrofiering.

Der kan opstå algeopblomstring og iltsvind, hvis der kommer for mange næringsstoffer i vandmiljøet. Visse naturtyper kan være særligt følsomme over for særligt udvasket nitrat fra organisk gødning. Det gælder ud over søer og vandløb, f.eks. moser, ferske enge, heder, strandenge, og overdrev, og marine naturtyper som f.eks. stenrev og boblerev.

Udvaskning af kalium har ingen signifikante forurenende virkninger på vandmiljøet i den forstand, at det forårsager iltsvind eller skader på akvatiske økosystemer. Derfor har fokus i den eksisterende gødskningslov i alt overvejende grad været på reduktion af kvælstofudvaskningen ved hjælp af to hovedforanstaltninger: Virksomhedens kvælstofkvote og krav om plantedække i nedbørsperioder.

Landbrugsproduktion medvirker til klimaforandringer ved at udlede drivhusgasserne metan (CH_4), lattergas (N_2O) og kuldioxid (CO_2). Størstedelen

af udledningerne fra landbruget er relateret til husdyrproduktion, men også spredning af gødning kan føre til udledning af drivhusgasser. Lattergas er den mest potente drivhusgas, der dannes ved omdannelsen af kvælstof i gødningen i jorden, mens metan kan frigives fra husdyrgødning under f.eks. udbringning. CO₂ frigives ved nedbrydning af organisk stof, som f.eks. på grund af dræning af lavbundsjorder med henblik på dyrkning.

Gødskningslovens regler er som oven for nævnt suppleret af regulering om anvendelse af gødning i medfør af husdyrbrugloven.

Regulering under husdyrbrugloven har ud over kvælstofreduktion også fokus på begrænsning af udvaskning af fosfor. De mest velkendte af disse regelsæt er de såkaldte harmoniregler, som omhandler det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet, men regelsættet omfatter også regulering af områder og perioder, hvor gødningsudbringning er omfattet af begrænsninger eller direkte forbud, som f.eks. forbud mod udbringning af gødning på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord.

Herudover omfatter reguleringen under husdyrbrugloven foranstaltninger for at imødegå lugtgener og udledning af ammoniak og drivhusgasser.

2.2 De politiske aftaler m.v. om ny kvælstofregulering

2.2.1 *Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 (landbrugsaftalen) (uddrag)*

Regeringen, Venstre, Dansk Folkeparti, Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Liberal Alliance og Kristendemokraterne indgik den 4. oktober 2021 Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug (herefter landbrugsaftalen). Aftalen skulle understøtte den grønne omstilling af i land- og skovbrugssektoren og sikre en forbedring af det danske vandmiljø og bedre plads til naturen i landbrugslandet.

Med aftalen blev der iværksat kvælstofregulerende tiltag svarende til en forventet af en reduktion af udledninger til kystvande og fjorde op til ca. 10.800 ton i 2027.

Formålet med aftalen var bl.a. at sikre stabile rammevilkår og en langsigtet regulering af landbrugets udledninger af næringsstoffer og sikre fuld implementering af vandrammedirektivet.

Udledning af kvælstof er et væsentligt element i efterlevelsen af vandrammedirektivet, og aftaleparterne var enige om at sikre udledningen af kvæl-

stof til vandmiljøet på 13.100 ton, som var baseret på det på daværende tidspunkt foreliggende faglige grundlag fra Aarhus Universitet om forudsætnin-
gerne for god økologisk tilstand i vandmiljøet i 2027.

Det blev forudsat i landbrugsaftalen, at mankoen for at leve op til vandram-
medirektivet skulle håndteres ved et genbesøg af aftalen i 2023/2024.

De kvælstofregulerende tiltag, der blev aftalt iværksat med aftalen, skulle
baseres på frivillighed. Med aftalen blev det lagt til grund, at kvælstofind-
satsen skulle opnås med 6.500 ton via målrettet regulering og 1.500 via kol-
lektive virkemidler.

Med aftalen blev der indført en miljøgaranti, hvor der hvert andet år skulle
gøres status på fremdriften på de kollektive virkemidler. Garantien indebar,
at såfremt den forudsatte kollektive indsats ikke blev løst med frivillige vir-
kemidler, skulle der gennemføres regulering med compensation. Miljøga-
rantien indebar endvidere, at såfremt der blev opnået en højere søgning på
de kollektive virkemidler end budgetteret, skulle den målrettede regulering
nedjusteres.

Det blev aftalt, at der skulle gøres status i 2023/2024 og 2025/2026.

Samtidig med miljøgarantien blev det aftalt, at der skulle gennemføres en
evaluering af det faglige grundlag for kvælstofindsatsen (den såkaldte se-
cond opinion), bl.a. med inddragelse af internationale forskere for at af-
dække, om der var foretaget antagelser, forudsætninger eller valg, som
kunne lede til en justeret opgørelse af et resterende kvælstofindsatsbehov
inden for de juridiske og naturvidenskabelige rammer for vandrammedirek-
tivet. Evalueringen skulle også omfatte en opdateret vurdering af effekten
af kvælstofbaselinen og betydningen af opgørelser af kvælstofudledningen
på baggrund af senest tilgængelige data.

Evalueringen blev oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg den
24. september, jf. MOF, Alm. Del, samling 2023-24, bilag 672. Evaluerin-
gen indeholder bl.a. 3 scenarier for justering af opgørelse af indsatsbehov.

Det fremgår af landbrugsaftalen, at der i forbindelse med genbesøget i
2023/2024 skulle træffes endelig beslutning om gennemførelsen af kvæl-
stofindsatserne, herunder en ny og mere omkostningseffektiv regulerings-
model samt evt. markmodel.

Aftalen har karakter af et forlig, der udløber i 2030. Det fremgår af aftalen, at partierne kunne aftale yderligere indsatser, der understøtter landbrugets grønne omstilling, bl.a. i forbindelse med finanslovsaftalerne, så længe beslutningerne ikke er i strid med forliget.

2.2.2 *Aftale om et Grønt Danmark* af 24. juni 2024 (trepartsaftalen) (uddrag)

Regeringen og parterne i den grønne trepart (Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevareforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening) indgik den 24. juni 2024 Aftale om et Grønt Danmark (herefter trepartsaftalen). Aftalen skal udgøre det langsigtede grundlag for omlægningen og omstillingen af Danmarks arealer og af fødevarer- og landbrugsproduktionen i Danmark.

Aftalen fastsætter bl.a. rammer og principper for de indsatser, der skal bringe Danmark i mål med EU's vandrammedirektiv. Der er med aftalen tale om et paradigmeskifte i kvælstofindsatsen med iværksættelse af en helhedsorienteret indsats, hvor regulering kombineres med målrettet arealomlægning, understøttet omstilling og moderne arealforvaltning.

Det i aftalen indeholdte paradigmeskifte i kvælstofindsatsen indebærer, at arealomlægning er hovedmotoren til at nå målene i vandrammedirektivet. Det fremgår af aftalen, at en offensiv arealomlægning skal medvirke til at mindske markreguleringen og skabe meget mere natur, bedre vandmiljø og mere effektiv landbrugsproduktion.

Det fremgår af aftalen, at i sårbare områder skal landbrugsarealer omlægges til natur eller anden anvendelse, som skåner vandmiljøet, og samtidig skal der være plads til en effektiv landbrugsproduktion på de mere robuste jorde.

Det fremgår endvidere, at øget markregulering vil være nødvendigt på den korte bane, men skal udfases i takt med øget arealomlægning over tid og indfrielse af vandrammedirektivets mål.

I aftalen skærpes den miljøgaranti, som blev aftalt i landbrugsaftalen, hvilket indebærer, at der fastsættes et højere midlertidigt krav til markregulering med effekt i 2027 svarende til den del af et vandområdes indsatsbehov, der ikke er indfriet med arealomlægning realiseret i 2027 (som opgjort medio 2026). Markreguleringen vil omvendt blive nedjusteret i 2027, såfremt den gennemførte arealomlægning overstiger det forudsatte.

For så vidt angår særligt udfordrede vandområder, hvor indsatsbehovet er så stort, at det ikke vil kunne håndteres med markregulering uden braklægning, så fremgår det af aftalen, at i disse områder effektueres den skærpede miljøgaranti i 2027 op til et niveau, hvor øget markregulering i praksis vil føre til braklægning. For det resterende indsatsbehov skal der være igangsat arealomlægning i 2027.

For at fremme kvælstofeffektive arealomlægninger kan lodsejere forpligte sig til at deltage i et effektivt udtagningsprojekt (f.eks. vådområder, skovrejsning eller lavbund). Hvis de berørte arealer er ekstensiveret i 2027, kræves der ikke kompenserende markregulering, selvom projektet ikke er gennemført. Den fulde arealomlægning skal gennemføres hurtigst muligt og senest i 2030.

Såfremt der i et særligt udfordret vandområde ikke er tilvejebragt tilstrækkelige tilsagn fra lodsejere og dertilhørende ekstensivering (som opgjort medio 2026), så fremgår det af aftalen, at regeringen inden udgangen af 2026 efter dialog med parterne i Politisk Forum for Arealudtagning, skal træffe beslutning om, hvordan der skal ske målopfyldelse i det pågældende vandområde. Planen kan indeholde øget statsligt opkøb eller midlertidigt øget regulering fra 2027 baseret på ny reguleringsmodel, hvor der gives kompensation for omkostninger ved målrettet regulering differentieret efter reguleringsniveau. Det fremgår at evt. øget opkøb skal være effektueret hurtigst muligt og senest i 2028, således at målopfyldelse kan sikres senest i 2030.

For så vidt angår de få områder, hvor der er behov for så indgribende indsatser, at der skal iværksættes en ekstraordinær og akut håndtering, så fremgår det af aftalen, at i disse områder effektueres den skærpede miljøgaranti i 2027 ligeledes op til et niveau, hvor markregulering i praksis vil føre til braklægning.

Såfremt der i et akutområde ikke er tilvejebragt tilstrækkelige tilsagn fra lodsejere og dertilhørende ekstensivering (som opgjort medio 2026), skal regeringen inden udgangen af 2026 efter dialog med parterne i Politisk Forum for Arealudtagning, træffe beslutning om, hvordan der skal ske målopfyldelse i det pågældende vandområde. Planen kan indeholde øget statsligt opkøb eller midlertidigt øget regulering fra 2027 baseret på ny reguleringsmodel, hvor der gives kompensation for omkostninger ved målrettet regulering differentieret efter reguleringsniveau. Det fremgår at evt. øget opkøb skal være effektueret hurtigst muligt og senest i 2028 og kan om nødvendigt sikres via ekspropriation, således at målopfyldelse kan sikres senest i 2030.

På baggrund af den ambitiøse arealomlægning understøttet af et styrket styringsregime i aftalen, fremgår det af aftalen, at det forventes, at mindst 2/3 af de danske vandområder vil være helt i mål med de nødvendige kvælstofindsatser i 2027, som er vandrammedirektivets frist. I alle øvrige områder (særligt udfordrede områder og akutområder) vil indsatserne være sat i gang senest i 2027 med et klart defineret spor og en bindende proces frem mod målopfyldelsen. Det forudsættes, at alle indsatser realiseres løbende og senest i 2030.

Det fremgår af aftalen, at for de vandområder, der er i god økologisk tilstand, kan eksisterende restriktioner på gødningstilførsel, jordbearbejdning og plantedække så vidt muligt lempes i overensstemmelse med EU-forpligtelser og øvrige hensyn til bl.a. natur og drikkevand.

I landbrugsaftalen er der teknisk budgetteret med et markreguleringstryk på 6.500 tons kvælstof baseret på ”det gamle kort” og med forventning om ny markreguleringsmodel.

Det fremgår af aftalen, at med opdatering af kvælstofindsatsbehovet i second opinion, ”nyt kort” og de omfattende arealomlægninger i områder med lav retention under den grønne arealfond, ændres forudsætningerne for beregningerne af reguleringen. Det fremgår, at parterne derfor er enige om, at regeringen skal arbejde for, at den skærpede miljøgaranti i 2027 fastlægges op til et niveau, hvor markreguleringen i praksis vil medføre braklægning. Det skal ses i sammenhæng med, at der samtidig igangsættes en omfattende arealomlægning samt målrettede opkøb og akutindsatser, og at der samtidig tilvejebringes et nyt og stærkere grundlag for implementeringen, herunder særligt handlepligt i forhold til planlægning og implementering samt Danmarks Grønne Arealfond.

Om den nye kvælstofreguleringsmodel fremgår det af aftalen, at parterne noterer sig, at den nuværende markregulering i 2027 erstattes af en ny udlædningsbaseret markregulering baseret på nyeste oplysninger om jordens retention og med flere tilpasningsmuligheder, som vil indebære, at der ved markregulering kan opnås større kvælstofeffekt af virkemidler pr. hektar. Modellen skal levere en effekt svarende til forventningerne til stigning i den målrettede regulering i landbrugsaftalen.

Statusbelastning, baselinebelastning og målbelastning skal efter aftalen opdateres inden 2027 og derfra hvert 3. år i forbindelse med udarbejdelse og midtvejsevaluering af nye vandområdeplaner. Status for den arealbaserede kvælstofindsats udarbejdes hvert år, således at reguleringskrav m.v. tager udgangspunkt i opdaterede opgørelser.

Det fremgår af aftalen, at parterne noterer sig, at indsatsniveauet og indsatserne, der er nødvendige for at leve op til vandrammedirektivet, er forligsbelagte. Indsatserne vil skulle konkretiseres og fordeles ud på deloplandsniveau i opdaterede vandområdeplaner (VP3) og besluttet som led i genbesøget af landbrugsaftalen, der skal finde sted senest i efteråret 2024. Dermed vil den samlede politiske stillingtagen til nødvendige indsatser med henblik på efterlevelse af vandrammedirektivet foretages i regi af genbesøget af landbrugsaftalen.

2.2.3 *Aftale om Implementering af et Grønt Danmark af 18.november 2025* (Implementeringsaftalen) (uddrag)

Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre indgik den 18. november 2024 en politisk rammeaftale, der skal skabe de nødvendige forudsætninger for at implementere indsatserne i Aftale om et Grønt Danmark, der blev indgået d. 24. juni 2024 mellem regeringen og parterne i den grønne trepart (Landbrug & Fødevarer, Danmarks Naturfredningsforening, Fødevarerforbundet NNF, Dansk Metal, Dansk Industri og Kommunernes Landsforening).

Aftalepartierne er efter aftalen enige om at gennemføre et paradigmeskifte på kvælstofområdet, hvor arealomlægning er hovedmotoren til at nå målene i vandrammedirektivet i henhold til Aftale om et Grønt Danmark. Paradigmeskiftet indebærer en samlet plan for at opnå god økologisk tilstand i alle kystvande.

Med aftalen sikres således forudsætningerne for, at samtlige danske vandoplande kan implementere de nødvendige indsatser, der skal sikre god økologisk tilstand i danske kystvande og fjorde. Aftalen udgør dermed det genbesøg af kvælstofindsatsen, der var aftalt med Aftale om grøn omstilling af dansk landbrug fra 2021, hvor der skulle træffes beslutning om håndtering af mankoen for at leve op til vandrammedirektivet. Aftalepartierne er med aftalen enige om et nyt ambitiøst målbillede for kvælstofreduktioner, hvor der tages udgangspunkt i det fremlagte scenarie 1 i Second Opinion ekskl. Bornholm med henblik på målindfrielse af vandrammedirektivet, og som blandt andet skal fungere som pejlemærke for den store lokale planlægningsopgave i forhold til arealomlægningen, der venter i de kommende år.

I en række mere åbne vandområder er opnåelse af god økologisk tilstand også afhængig af reduktion af udledninger fra nabolande. Det følger af

vandrammedirektivet, at grænseværdierne for de økologiske miljømål fastsættes ved en interkalibrering.

Det fremgår af aftalen, at aftalepartierne noterer sig, at scenarie 3 i Second Opinion er vurderet til at udgøre den indsats, der som minimum skal gennemføres inden for rammerne af vandrammedirektivet. Det fremgår, at aftalepartierne imidlertid er enige om, at de danske vandplaner skal baseres på det fremlagte scenarie 1 i Second Opinion ekskl. Bornholm, indtil der foreligger en ny interkalibreringsaftale.

Som det fremgår af Aftale om et Grønt Danmark skal indsatsbehovet opdateres inden 2027, i 2029 og derfra hvert tredje år, herunder på baggrund af nye data m.v. Det fremgår af aftalen, at der er enighed om, at et opdateret indsatsbehov (statusbelastning, baselinebelastning og målbelastning) baseret på seneste data skal ligge til grund for genbesøget medio 2026.

For så vidt angår indsatsbehovet, så fremgår det af aftalen, at aftalepartierne er enige om et aktuelt nationalt indsatsbehov, der med afsæt i scenarie 1 i Second Opinion med undtagelse af Bornholm samlet udgør 13.780 tons kvælstof (med forbehold for tekniske korrektioner). Det betyder, at kvælstofudledningen skal reduceres med 13.780 tons. Indsatsbehovet opdateres medio 2026 på baggrund af nyeste data.

Udgangspunktet for indfrielse af indsatsbehovet for alle vandområder er de principper, der fremgår af Aftale om et Grønt Danmark, idet der dog gælder et enkelt supplerende forhold jf. nedenstående. Aftalepartierne anerkender efter aftalen, at visse vandområder er særligt påvirkede af nabolandenes vandområder og er i den forbindelse enige om, at følgende gælder for de områder, som har et merindsatsbehov i scenarie 1 i Second Opinion ift. scenarie 3:

- For merindsatsbehovet i scenarie 1 ift. scenarie 3 effektueres den skærpede miljøgaranti fra og med 2027 op til et niveau, hvor øget markregulering i praksis vil føre til braklægning, såfremt braklægningspunktet ikke allerede er nået. Hvis jorden er ekstensiveret i 2027, og lodsejer har forpligtet sig til at deltage i et højintensivt udtagningsprojekt, som gennemføres hurtigst muligt og senest i 2030, vil det være effekten af de mere højintensive udtagningsprojekter, der udgør grundlaget for markreguleringen fra 2027 til 2030.
- Hvis et vandopland har et indsatsbehov i både scenarie 1 og 3 vil det dog kun være merindsatsbehovet i scenarie 1 i forhold til scenarie 3, der vil kunne modregnes for effekten af de senere gennemførte højintensive udtagningsprojekter.

- Specifikt for Bornholm gælder det, at indsatsbehovet forudsætter, at målene i Sverige og Tyskland er interkalibreret med danske mål. Det skyldes Bornholms særlige geografiske placering, hvor vandområdet i særlig høj grad påvirkes af nabolandene, og i særlig lav grad påvirkes af indsatser på Bornholm. Konkret vil indsatsbehovet for Bornholm blive tilpasset de justerede miljømål for nabolandene, indtil der foreligger en ny interkalibreringsaftale.

Det fremgår, at aftalepartierne er enige om, at målopfyldelsen skal ske ved en helhedsorienteret indsats med målrettet arealomlægning, et øget styringsregime og et højere midlertidigt krav til markregulering med effekt fra og med 2027, hvor nødvendigt. Reguleringen udfases gradvist, i takt med at arealomlægningen realiseres. Det langsigtede mål er at udfase behovet for regulering på dyrkningsfladen (markregulering), fordi det fulde indsatsbehov er realiseret ved arealomlægning.

Det fremgår af aftalen, at aftalepartierne i sommeren 2025 skulle tage stilling til håndteringen af braklægningskravet fra 2026 og frem, herunder hvordan braklægningskravet bl.a. spiller sammen med aftalens indsatser og principper for et bedre vandmiljø, mere natur, herunder en helhedsorienteret og målrettet arealomlægning med henblik på håndtering af kravet fra 2026 og frem.

Det fremgår af aftalen, at partierne noterer sig, at den nuværende markregulering i 2027 erstattes af en ny udledningsbaseret markregulering baseret på nyeste viden om jordens retention og med flere tilpasningsmuligheder, som vil indebære, at der ved markregulering kan opnås større kvælstofeffekt af virkemidler pr. hektar ift. den nuværende målrettede regulering. Det fremgår, at den nye regulering vil inddrage forskelle i udledningen mellem afgrøder, hvor f.eks. majs har en relativ høj udledning og græs har relativ lav udledning. Ved at tage højde for disse variationer understøttes det dermed, at virkemidlerne i højere grad bidrager med de forudsatte kvælstofreduktioner vandopland for vandopland.

Det fremgår, at partierne noterer sig, at der i landbrugsaftalen er teknisk budgetteret med et markreguleringstryk på 6.500 tons kvælstof baseret på "det gamle kort" og med forventning om ny markreguleringsmodel. Med opdatering af kvælstofindsatsbehovet i Second Opinion, "nyt kort" og de omfattende arealomlægninger i områder med lav retention under den grønne arealfond ændres forudsætningerne for beregningerne af reguleringen. Den skærpede miljøgaranti i 2027 fastlægges op til et niveau, hvor markreguleringen i praksis vil medføre braklægning. Det skal ses i sammenhæng med,

at der samtidig igangsættes en omfattende arealomlægning samt målrettede opkøb og akutindsatser, og at der samtidig tilvejebringes et nyt og stærkere grundlag for implementeringen, herunder særligt handlepligt i forhold til planlægning og implementering samt Danmarks Grønne Arealfond.

Den nye reguleringsmodel skal levere en effekt mindst svarende til forventningerne til stigningen i den målrettede regulering i Landbrugsaftalen, hvor der var teknisk budgetteret med et markreguleringstryk på 6.500 tons kvælstof.

Det fremgår at aftalen, aftalepartierne primo 2025 på baggrund af et fagligt oplæg skulle drøfte og beslutte de grundlæggende principper for en ny reguleringsmodel, herunder braklægningspunktet, samt træffe de politiske beslutninger med betydning for lovforslaget, som forventes fremsat i 2026.

Det fremgår af aftalen, at aftalepartierne noterer sig, at det på baggrund af den ambitiøse arealomlægning understøttet af et styrket styringsregime forventes, at hovedparten af de danske vandområder vil være helt i mål med de nødvendige kvælstofindsatser i 2027, som er vandrammedirektivets frist.

Den skærpede miljøgaranti indebærer, at der fastsættes et højere midlertidigt krav til markregulering med effekt i 2027 svarende til den del af et vandområdes indsatsbehov, der ikke er indfriet med arealomlægning realiseret i 2027 (som opgjort medio 2026). Markreguleringen vil omvendt blive nedjusteret i 2027, såfremt den gennemførte arealomlægning overstiger det forudsatte.

I nogle vandområder (særligt udfordrede vandområder og akutområder) er indsatsbehovet så stort, at det ikke vil kunne håndteres med markregulering uden braklægning. I disse områder effektueres den skærpede miljøgaranti i 2027 op til et niveau, hvor øget markregulering i praksis vil føre til braklægning.

De nødvendige indsatser for særligt udfordrede vandområder og akutområder samt for merindsatsbehovet i scenarie 1 i forhold til scenarie 3 vil efter aftalen være sat i gang senest i 2027 med et klart defineret spor og en bindende proces frem mod målopfyldelsen. For disse områder gælder det, at hvis jorden er ekstensiveret i 2027, og lodsejer har forpligtet sig til at deltage i et højintensivt udtagningsprojekt som gennemføres hurtigst muligt og senest i 2030, vil det være effekten af de mere højintensive udtagningsprojekter, der udgør grundlaget for markreguleringen fra 2027 til 2030.

Medio 2026 gøres der status over antallet af tilsagn for ovenstående ordninger i hvert enkelt vandopland for at kunne fastlægge markreguleringen for 2027. Såfremt der i et særligt udfordret vandområde, akutområde samt for merindsatsbehovet i scenarie 1 i forhold til scenarie 3 ikke er tilvejebragt tilstrækkelige tilsagn fra lodsejere og dertilhørende ekstensivering (som opgjort medio 2026), skal aftalepartierne inden udgangen af 2026 efter dialog med parterne i Politisk Forum for Arealudtagning træffe beslutning om, hvordan der skal ske målopfyldelse i det pågældende vandområde.

Det fremgår, at regeringen inden genbesøget af kvælstofindsatsen medio 2026 skal forelægge et beslutningsgrundlag for aftalepartierne, der kan danne grundlag for udmøntningen af den skærpede miljøgaranti, så den kan effektueres fra og med 2027, herunder oplæg til fuld målopfyldelse. Effekterne af kvælstofindsatsen, der lægges til grund for indfrielse af indsatsbehovet, konsolideres ifm. opdatering af de nationale vandplaner.

Beslutningsgrundlaget skal indeholde både regulering og statsligt opkøb. Planen kan indeholde øget statsligt opkøb og/eller midlertidigt øget regulering fra 2027 baseret på ny reguleringsmodel, hvor der gives kompensation for omkostninger ved målrettet regulering differentieret efter reguleringsniveau. Evt. øget opkøb skal være effektueret hurtigst muligt og senest i 2028 og kan om nødvendigt sikres via ekspropriation, således at målopfyldelse kan sikres senest i 2030.

Det fremgår af aftalen, at aftalepartierne finder det både bekymrende og utilfredsstillende, at der på baggrund af Rigsrevisionens beretning om tilsyn med landbrugets udledning af kvælstof fra gødning er skabt utryghed om, hvorvidt virksomhederne leverer de aftalte reduktioner.

Det er en forudsætning for at få trygheden genskabt, at myndighederne løbende gennemfører en effektiv kontrol af landbrugets gødningsanvendelse og de kvælstofreducerende indsatser. Kvælstofindsatsen er først gennemført, når der er skabt forudsætninger for god tilstand i vandmiljøet. Det forudsætter, at regler og krav bliver efterlevet.

Det fremgår af aftalen, at aftalepartierne tager til efterretning, at regeringen primo 2025 kommer med et oplæg til et styrket kontrolregime med henblik på en drøftelse, herunder frem mod ikrafttrædelse af den nye kvælstofreguleringsmodel. Det kan f.eks. omfatte typen (f.eks. satellitkontrol) og omfanget af kontrol, bagatelgrænser og sanktioner. Gødskningsloven ændres i forbindelse med implementering af en ny kvælstofreguleringsmodel med henblik på at harmonisere datoer og indberetningsperioder på tværs af registre

samt for data, der rapporteres til EU-støtteordninger, så datakvaliteten forbedres og potentielle fejl minimeres gennem bedre mulighed for krydstjek af registre.

Aftalepartierne tager til efterretning, at den nye kvælstofreguleringsmodel, som vil finde anvendelse fra 2027, skal implementeres på en sådan måde, at der sikres et væsentligt forbedret grundlag for kontrol.

For så vidt angår kvælstofindsatsen, så fremgår det af aftalen, at følgende dele af aftalen har karakter af et forlig, idet der dog gælder forskellige perioder for elementernes forligsbindinger:

- Tidspunkt for målfrielse af vandrammedirektivet, jf. Aftale om et Grønt Danmark.
- Indfasning og niveau for miljøgaranti frem til og med 2030, herunder kvælstofreguleringsniveau, samt genbesøget i 2026, jf. ovenfor.
- Overgang til ny reguleringsmodel, herunder overordnede pejlemærker for modellens indretning.

Det fremgår, at resten af aftalen, herunder øvrige genbesøg, har karakter af en stemmeaftale. Aftalepartierne forpligter sig til at stemme for de lovforslag og bevillingsmæssige hjemler, der understøtter og udmønter aftalens indhold.

Det fremgår af aftalen, at aftalepartierne for så vidt angår kvælstofindsatsen noterer sig, at aftalens indsatser leverer et afgørende bidrag til implementeringen af gældende danske EU-forpligtelser og har som målsætning, at Danmark skal indfri vandrammedirektivets forpligtelser. Hovedparten af kystvandene indfries i 2027, de resterende kystvande hurtigst muligt herefter, og senest i 2030. Ved udsigt til manglende rettidig målfrielse af aftalerelaterede EU-forpligtelser (f.eks. vandrammedirektivet) er aftalepartierne enige om at drøfte opfølgende indsatser inden for ansvarlige udgiftspolitiske rammer.

Det fremgår af aftalen, at aftalepartierne ligeledes noterer sig, at såfremt der kommer væsentlige ændringer, herunder nye mål, regulering eller lignende fra EU, vil det give anledning til, at aftalepartierne genbesøger relevante elementer i aftalen.

Aftalepartierne noterer sig efter aftalen desuden i forlængelse af ovenstående, at udmøntningen af aftalen træder i stedet for Landbrugsaftalen, herunder genbesøget, som det var aftalt skulle ske i 2023/24. Partierne bag aftalen er enige om at opsig forliget om Landbrugsaftalen med virkning fra

næste folketingsvalg. Aftalepartierne vil efter aftalen i perioden frem til næste valg søge opbakning hos forligspartierne bag Landbrugsaftalen hvor nødvendigt.

2.2.4 *Delaftale om principper for ny reguleringsmodel, herunder braklægningspunktet som led i Implementering af et Grønt Danmark af 18. juni 2025 (uddrag).*

Aftalepartierne bag af Aftale om Implementering af et Grønt Danmark (Regeringen (Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne), Socialistisk Folkeparti, Liberal Alliance, Det Konservative Folkeparti og Radikale Venstre) indgik den 18. juni 2025 *Delaftale om principper for ny reguleringsmodel, herunder braklægningspunktet, som led i Implementering af et Grønt Danmark.*

Med delaftalen fastlægges et braklægningspunkt og de grundlæggende principper, der danner grundlag for det videre arbejde med den nye kvælstofreguleringsmodel.

Det fremgår af aftalen at aftalepartierne er enige om at fastsætte braklægningspunktet oplandsspecifikt svarende til, hvor vandoplandet netop kan overholde udledningsgrænsen ved dyrkning af vårbyg med efterafgrøder (gødsket med den anvendte mængde husdyrgødning i vandoplandet suppleret med handelsgødning til norm) på hele landbrugsarealet i vandoplandet.

Det fremgår, at i henhold til aftalerne om et Grønt Danmark og Implementering af et Grønt Danmark skal aftalepartierne inden udgangen af 2026 efter dialog med parterne i Politisk Forum for Arealudtagning træffe beslutning om, hvordan der skal ske målopfyldelse i de oplande, hvor kombinationen af regulering op til braklægningspunktet og arealomlægningen ikke er tilstrækkeligt til at sikre målopfyldelse. Beslutningsgrundlaget skal indeholde både regulering og statsligt opkøb.

Fordi øget regulering er en mulighed fremgår det af aftalen, at aftalepartierne noterer sig, at den kommende lov om ny kvælstofregulering (Lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven)) giver mulighed herfor.

Reguleringen kan skærpes ved at reducere udledningsgrænsen ift. udledningsgrænsen fastsat ved braklægningspunktet. I takt med, at arealer udtages som led i arealomlægningsindsatsen i Danmarks Grønne Arealfond (DGA), vil effekten af markreguleringen isoleret set blive reduceret. Såfremt der f.eks. sker omlægning af arealer i vandoplande, der ikke reguleres

til braklægningspunktet, reduceres effekten af markreguleringen, uden at medføre forøget indsats med markregulering i andre oplande.

Det fremgår af aftalen, at med det aftalte niveau for braklægningspunktet skønnes det, at ca. halvdelen af de 108 kystvandoplande opnår forudsætninger for målindfrielse af kvælstofindsatsen iht. vandrammedirektivet i 2027 ved effekterne af den nye kvælstofreguleringsmodel og den aftalte spildevandsindsats. Arealomlægning er hovedmotoren til at nå målene i vandrammedirektivet. Danmarks Grønne Arealfond vil i kombination med reguleringsmodellen og spildevandsindsatsen bidrage til, at op mod 2/3 af de 108 kystvandoplande har mulighed for målopfyldelse i 2027, idet al indmeldt arealomlægning ikke nødvendigvis vil være fuldt realiseret.

Det gælder for alle kystvandoplande, at der skal ske målopfyldelse i 2030. Aftalepartierne orienteres om udviklingen i arealomlægningen i vandoplandene frem mod genbesøget i 2026.

2.3 Den nye kvælstofreguleringsmodel

Den nye kvælstofreguleringsmodel er udledningsbaseret. Dette indebærer, at der fastsættes et udledningsmål for kystvandoplandene på baggrund af vandområdeplanerne, der angiver den maksimale udledning fra markarealet til kystvandet, som er forenelig med indfrielse af kvælstofindsatsbehovet i medfør af EU's vandrammedirektiv. På baggrund heraf fastsættes en udledningsgrænse for kystvandoplandet, som i udgangspunktet svarer til det samlede udledningsmål, idet der dog kan sættes en begrænsning i form af et loft for reguleringstrykket givet ved et såkaldt 'braklægningspunkt'.

Virksomhedens udvaskning af kvælstof vil blive estimeret ved en tilpasset version af udvaskningsmodellen NLES5, kaldet NUAR-beregneren (Ny Udledningsbaseret Arealregulering), som er udviklet af Aarhus Universitet, Københavns Universitet og SEGES. NLES-modellen indgår i grundlaget for den aktuelle kvælstofregulering og er baseret på faktiske observationer af kvælstofudvaskning over de sidste 20 år. NUAR-beregneren estimerer markers udvaskning af kvælstof fra rodzonen med udgangspunkt i effekten af henholdsvis afgrøde- og plantedække, kvælstoftildeling, virkemidler, jordbund og afstrømning. Dette kan kombineres med informationer om jordens retention, hvorved kvælstofudledningen til kyst fra den enkelte mark kan estimeres.

På baggrund af dialog med Institut for Fødevarer- og Ressourceøkonomi (IFRO) ved Københavns Universitet vurderer Ministeriet for Grøn Trepert, at der er etableret en fagligt og teoretisk funderet ramme for fastlæggelsen af braklægningspunktet, der tager udgangspunkt i, at braklægningspunktet

sættes ved det reguleringstryk, hvor markarealet i det pågældende vandopland akkurat kan være i landbrugsmæssig drift med dyrkning af en kornafgrøde.

Efter delaftale om principper for ny reguleringsmodel, herunder braklægningspunktet som led i Implementering af et Grønt Danmark fastsættes braklægningspunktet oplandsspecifikt svarende til, hvor kystvandoplandet netop kan overholde udledningsmålet ved dyrkning af vårbyg med efterafgrøder (gødsket med den anvendte mængde husdyrgødning i vandoplandet suppleret med handelsgødning til norm) på hele landbrugsarealet i vandoplandet. Det er op til den enkelte virksomhed at afgøre, hvilke virkemidler der i praksis anvendes for at leve op til reguleringen.

For at sikre at kvælstofreduktionerne sker, hvor det er mest økonomisk optimalt inden for det pågældende vandopland, lægges der op til, at der oprettes et kvotesystem med omsættelige udledningskvoter, som udstedes årligt, og hvor antallet af kvoter samlet set svarer til den samlede årlige maksimale kvælstofudledning til kyst fra markarealet i det pågældende vandopland, der skal til for at overholde vandoplandets udledningsmål. Udledningskvoterne kan herefter fordeles inden for enkelte kystvandopland.

I princippet vil staten kunne sælge disse årlige kvoter til højestbydende. Med henblik på at reducere den umiddelbare erhvervsbelastning ved kvotesystemet lægges der dog op til, at kvælstofudledningskvoterne udstedes til virksomhederne i det pågældende vandopland uden modgående betaling for den værdi, som kvoterne repræsenterer. Derved mindskes behovet for evt. kompensation til virksomhederne som følge af reguleringen, da tildelingen af kvoter teknisk svarer til at uddele finansielle aktiver med en markedsværdi svarende til kvoteprisen.

Det er desuden hensigten, at der fastsættes en basisudvaskningsgrænse med en forpligtelse til at begrænse kvælstofudvaskningen fra rodzonen og har til formål at sikre effekten af bl.a. det nuværende krav om pligtige efterafgrøder. Forpligtigelsen er dermed ikke målsat ift. udledningen til kyst, hvilket er formålet med udledningskvoterne. Basisudvaskningsgrænsen forventes konstrueret som en andel af virksomhedens udvaskning fra rodzonen, hvilket betyder, at en virksomhed med en høj udvaskning – f.eks. en virksomhed, hvor der dyrkes meget majs – nominelt skal reducere mere end en virksomhed med et sædskifte med en lav udvaskning. Valget af kvotetildelingsmodel har ikke betydning for forpligtelsen som følge af basisudvaskningsgrænsen, da kvotetildelingsmodellen tildeler kvoter ift. udledning til kyst. Reduktioner, der gennemføres for at overholde basisudvaskningsgrænsen

vil samtidig bidrage til overholdelsen af udledningskvoten, da udledningen til kyst udgør en delmængde af det kvælstof, der udvaskes fra rodzonen.

3 Lovforslagets hovedpunkter

3.1 Lovens anvendelsesområde

3.1.1 Gældende ret

Gødskningsloven har efter lovens § 1 til formål at regulere jordbrugets anvendelse af gødning med henblik på at begrænse udvaskningen af kvælstof og for i respekt for menneskers livsvilkår at værne om naturen og miljøet og bevare dyre- og plantelivet under hensyn til en smidig og ensartet forvaltning på tværs af miljø- og landbrugsområdet.

Gødskningsloven og regler, der fastsættes i medfør heraf, bidrager til opfyldelsen af EU-retlige forpligtigelser og målsætninger efter nitratdirektivet, vandrammedirektivet, grundvandsdirektivet, VVM-direktivet, habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet ved at modvirke den merudvaskning af kvælstof, herunder i form af nitrat, der er forbundet med udbringning af gødning, og forhindre ødelæggelse eller beskadigelse af yngle- eller rasteområder for de arter, som er opført på habitatdirektivets bilag IV, som følge af påvirkning fra udbragt husdyrgødning eller anden organisk gødning.

Det fremgår af gødskningslovens § 2, at lovens bestemmelser om gødningsanvendelse i kapitel 2, omfatter virksomheder, der er registrerede eller registreringspligtige i Register for Gødningsregnskab efter § 5, stk. 2, eller § 6, medmindre andet fremgår af loven.

Efter gødskningslovens § 5, stk. 2, er den, der driver virksomhed med plan-teavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, og som samtidig opfylder mindst én af følgende betingelser, registreringspligtig i Register for Gødningsregnskab:

1) Virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse eller anden organisk gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 1.000 kg kvælstof pr. år.

2) Virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse eller anden organisk gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 100 kg kvælstof pr. hektar areal med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm fastsat i medfør af § 13, stk. 3, eller en fosfornorm fastsat i medfør af stk. 6 pr. år.

3) Virksomheden disponerer over et areal med afgrøder på 10 ha eller derover, som er omfattet af en kvælstofnorm på mere end 0 kg kvælstof fastsat i medfør af § 13, stk. 3, eller en fosfornorm på mere end 0 kg fosfor fastsat i medfør af stk. 6.

Visse virksomheder, der ikke opfylder kriterierne i gødskningslovens § 5, stk. 2, kan efter gødskningslovens § 6 frivilligt lade sig registrere i Register for Gødningsregnskab. Muligheden for frivillig registrering omfatter den, der driver virksomhed med landbrug, skovbrug eller kombinationer heraf, og som samtidigt opfylder mindst én af følgende betingelser:

1) Virksomheden disponerer over et areal med afgrøder på 5 ha eller derover, der er omfattet af en kvælstofnorm på mere end 0 kg kvælstof fastsat i medfør af gødskningslovens § 13, stk. 3, eller en fosfornorm på mere end 0 kg fosfor fastsat i medfør af gødskningslovens § 5, stk. 6.

2) Virksomheden dyrker på sit areal afgrøder, som samlet er omfattet af en kvælstofnorm fastsat i medfør af gødskningslovens § 13, stk. 3, på mindst 90 kg kvælstof pr. hektar pr. år.

For yderligere oplysninger om registrering i Register for Gødningsregnskab henvises til afsnit 3.5.1.1. nedenfor og bemærkningerne til § 11.

Det følger endvidere af gødskningslovens § 3, at lovens bestemmelser om gødningsleverandører i §§ 36 og 37 omfatter virksomheder, herunder fælles biogas-, forarbejdnings-, forbrændings- og brændingsanlæg, og offentligt ejede virksomheder, som modtager, sælger eller afgiver kvælstof- eller fosforholdig gødning. Efter gødskningslovens § 3, stk. 3, kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om, at §§ 36 og 37 skal finde anvendelse på andre typer af anlæg og den gødning, der produceres på disse.

For yderligere oplysninger om registrering i Register for Gødningsleverancer henvises til afsnit 3.5.1.2 nedenfor og bemærkningerne til § 14.

Det fremgår af gødskningslovens § 4, at virksomheder med planteavl eller husdyravl eller kombinationer heraf, er omfattet af gødskningslovens kapitel 4 om næringsstofreducerende tiltag, hvis disse disponerer over et areal med afgrøder på mindst 10 ha, som er omfattet af en kvælstofnorm fastsat i medfør af gødskningslovens § 13, stk. 3, eller en fosfornorm fastsat i medfør af gødskningslovens § 5, stk. 6. Ved opgørelse af arealet medregnes forpagtede og lejede arealer.

De virksomheder, som er opregnet i gødskningslovens § 4, kan både omfatte virksomheder, der er registrerede efter § 5, stk. 2, eller § 6, og andre virksomheder.

I modsætning til gødskningslovens § 2, er skovbrugsvirksomheder ikke omfattet af pligtsubjekterne opregnet i gødskningslovens § 4. Dette skyldes formålet med reglerne om næringsstofreducerende tiltag i gødskningslovens kapitel 4.

Hvis en mark er ubevokset om efteråret, stiger nitratinholdet i jorden som følge af omsætning af organisk stof, herunder eksempelvis omsætning af afgrøderester eller rester af husdyrgødning. Ved omsætning af det organiske materiale frigives det organisk bundne kvælstof, der efterfølgende kan omdannes til nitrat og udvaskes til vandmiljøet. Formålet med tiltagene i gødskningslovens kapitel 4 er bl.a. at mindske udvaskning af kvælstof ved at fastsætte krav om, at der vokser en afgrøde på marken om efteråret og i visse tilfælde helt hen til foråret.

Ved drift af skovbrug sker der ikke årligt en fuldstændig rydning af skoven, men derimod sker der løbende en foryngelse og fornyelse af skoven til erstatning for de fældede træer.

For yderligere oplysninger om næringsstofreducerende tiltag henvises til afsnit 3.2.1.1.2. nedenfor og bemærkningerne til §§ 6-9.

Husdyrbrugloven indeholder i kapitel 1 a en række bemyndigelser, hvorefter der kan fastsættes regler om anvendelse af gødning i form af foranstaltninger til begrænsning af udvaskningen af kvælstof og fosfor i.

Husdyrbrugloven har bl.a. til formål, at anvendelsen af gødning kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet. Med husdyrbrugloven tilsigtes særlig bl.a. at forebygge og begrænse forurening af luft, vand, jord og undergrund, begrænse lugt-, støv-, støj-, og fluegener og uhygiejniske forhold, fremme anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, beskytte naturen med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder.

Efter husdyrbruglovens § 2, stk. 1, 2. pkt. finder loven anvendelse på arealer, der modtager gødning.

Som bestemmelsen er formuleret, omfatter loven som udgangspunkt enhver landbrugsvirksomhed med arealer, der modtager gødning. Efter § 1, stk. 1,

i bekendtgørelse nr. 931 af 16. juli 2024 om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning (herefter gødningsanvendelsesbekendtgørelsen), er anvendelsesområdet afgrænset til jordbrugsvirksomheder og gødningsleverandører.

Efter gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 3, nr. 17, er begrebet jordbrugsvirksomhed afgrænset til de virksomheder, der er registreret eller registreringspligtig i Register for Gødningsregnskab efter gødskningsloven, som beskrevet ovenfor.

Efter gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 3, nr. 13, er begrebet gødningsleverandør afgrænset til de virksomheder, som afgiver kvælstof- eller fosforholdig gødning, herunder fælles biogasanlæg, forarbejdningsanlæg og forbrændingsanlæg, og som ikke er en jordbrugsvirksomhed.

Med afgrænsningen af anvendelsesområdet er der visse arealer, som modtager gødning i mængder under de ovenfor omtalte grænser, der ikke reguleres i medfør af husdyrbrugloven. Sådanne markarealer er reguleret i bekendtgørelse nr. 844 af 23. juni 2017 om miljøregulering af visse aktiviteter (herefter miljøaktivitetsbekendtgørelsen) udstedt i medfør af miljøbeskyttelsesloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 11. oktober 2024 med senere ændringer.

3.1.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser.

Det primære formål med lovforslaget er gennemførelsen af den nye kvælstofreguleringsmodel, hvilket indebærer, at der i medfør af den foreslåede lov er mulighed for at fastsætte alle de nødvendige og egnede foranstaltninger til opfyldelse af direktivforpligtelserne på natur- og miljøområdet for så vidt angår land- og skovbrugsaktiviteter og driften af land- og skovbrugsarealer.

Med lovforslaget foreslås det endvidere at samle bemyndigelserne i husdyrbruglovens kapitel 1 a (§§ 5 a – 5 c) om anvendelse af gødning med den øvrige markregulering for så vidt angår næringsstofholdig gødning.

Med henblik på understøttelse af øvrige initiativer i Aftale om et Grønt Danmark, som f.eks. de kommende CO₂-afgifter på udledninger fra henholdsvis husdyr og kulstofrige landbrugsjorder, finder Ministeriet for Grøn Trepart det hensigtsmæssigt, at det fremover bliver muligt at fastsætte regulering angående udledning af drivhusgasser.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at det er hensigtsmæssigt at videreføre anvendelsesområdet fra gødskningsloven med de nødvendige tilpasninger som følge af den nye kvælstofreguleringsmodel.

Det vurderes derfor hensigtsmæssigt, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om hvilke virksomheder, der skal være omfattet af reguleringen, og i den forbindelse fastsætte regler om, at visse virksomheder helt eller delvist skal undtages fra reguleringen. Der kan også være behov for at undtage visse typer af virksomheder grundet særlige produktions- eller driftsmæssige forhold.

Det vurderes hensigtsmæssigt, at undtagelserne fra anvendelsesområdet i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen for så vidt angår de regler, der er fastsat i medfør af husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c, videreføres.

3.1.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås således i § 1, stk. 1, at loven skal finde anvendelse for alle ubebyggede og ubefæstede arealer, der anvendes til land- og skovbrugsmæssige formål, og for øvrige aktiviteter i land- og skovbruget med henblik på at værne om natur, miljø, klima og menneskers sundhed, så land- og skovbrugsaktiviteter og driften af land- og skovbrugsarealer foretages på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Lovforslaget omfatter alle ubebyggede og ubefæstede arealer, der anvendes til land- og skovbrugsmæssige formål. Ved bebyggede arealer forstås de arealer, der står bygninger på, og ved befæstede arealer dem, der har belægning i form af asfalt eller grus på veje, fliser og lignende. Loven omfatter således alle arealer, hvor der kan vokse planter.

Lovforslaget angår primært jorder, der anvendes til landbrugs- og skovbrugsdrift, og som modtager gødning, men omfatter alle arealer, fordi tilde-ling af gødning i visse tilfælde har indflydelse på andre arealer, som f.eks. arealer, der er omfattet af § 69, stk. 1, i lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 med senere ændringer. Efter vandløbslovens § 69, stk. 1, må dyrkning, jordbehandling, plantning, terrænændring, anbringelse af hegn, og opførelse af bygværker i landzone som hovedregel ikke foretages i en bræmme på 2 m langs åbne, naturlige vandløb og søer. Efter gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 11, må gødning ikke udbringes på arealer, der er omfattet af vandløbslovens § 69, stk. 1.

Det betyder dog ikke, at alle regler udstedt i medfør af loven skal omfatte alle jorder, jf. forslaget til stk. 5. I de enkelte bekendtgørelser vil det nærmere blive præciseret, hvilke arealer, der omfattes.

Loven omfatter alle arealer uanset ejerskab, dvs. både offentligt og privatejede arealer.

De aktiviteter, som den pågældende skal drive virksomhed med for at være omfattet af lovforslaget, er aktiviteter, der traditionelt forbindes med skov- og landbrugsaktiviteter.

Begrebet landbrug skal i lovforslaget forstås som den virksomhed, der består i erhvervsmæssig dyrkning af afgrøder, herunder planteavlsbrug, gartnerier, planteskoler, og dyrkning af frugt, bær og nødder, og/eller erhvervsmæssig avl, opdræt og hold af husdyr.

Afgrænsningen af de virksomheder, der er beskæftiget med erhvervsmæssig dyrkning af afgrøder, frugt, bær og nødder, og som loven finder anvendelse på, vil dermed som hidtil omfatte de virksomheder, hvori der anvendes næringsstofholdig gødning, der kan udledes til naturen og vandmiljøet.

Der findes ikke en fast definition af begrebet husdyr, og begrebet anvendes forskelligt afhængig af den kontekst, som begrebet skal anvendes i.

Begrebet skovbrug skal i lovforslaget forstås som den virksomhed, der består i dyrkning og pleje af skov med henblik på produktion af tømmer og brænde, herunder biobrændsel.

Gødning bruges ofte ved nyplantning og i de første år efter etablering for at give de unge træer en god start og booste deres vækst, men kan også være aktuel i forhold til specifikke jordtyper, f.eks. på lette jorder, eller for at understøtte visse træarter, som f.eks. ved dyrkning af juletræer for at opnå ønsket farve og udseende.

De skovbrugsvirksomheder, som loven finder anvendelse på, vil som hidtil omfatte de virksomheder med produktion af løvtræer og nåletræer, hvori der anvendes næringsstofholdig gødning, der kan udledes til naturen og vandmiljøet.

Det foreslås i § 1, stk. 2, at der med loven særligt tilsigtes gennem bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser i land- og skovbruget

- 1) at forebygge og begrænse forurening af jord og vand som følge af produktion, opbevaring og anvendelse af gødning med indhold af næringsstoffer,

- 2) at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter og deres levesteder,
- 3) at begrænse lugtgener, støv, fluegener og uhygiejniske forhold som følge af anvendelsen af gødning,
- 4) at begrænse drivhusgasemissioner ved produktion og tildeling af gødning, husdyrhold, samt driften af land- og skovbrugsarealer,
- 5) at fremme anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- 6) at inddrage offentligheden i sager efter loven.

Det foreslås i § 1, stk. 3, at loven gælder for ejere og brugere af de arealer, der omfattes af loven, jf. stk. 1, og virksomheder beskæftiget med skov- og landbrugsdrift samt virksomheder knyttet til skov- og landbrugsdrift, jf. dog stk. 5.

Ved ejere og brugere forstås både fysiske og juridiske personer og sammenlutninger heraf. Med ejeren forstås den juridiske ejer, som kan være en virksomhed, et selskab eller lignende såvel som en enkeltperson eller en personkreds. Med en bruger forstås den fysiske eller juridiske person, som enten i kraft af ejerskab eller i kraft af en aftale med ejeren har råderet over et areal.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at f.eks. de jordløse brug er omfattet af loven, selvom de ikke driver arealer, ligesom loven også vil finde anvendelse for gartnerier med lukkede systemer.

Virksomheder, der er knyttet til driften af skov- og landbrug, er også omfattet af loven. Det gælder f.eks. gødningsleverandører, herunder anlæg, der modtager og behandler eller forarbejder husdyrgødning, og afsætter det forarbejdede produkt til skov- og landbrugsvirksomheder med henblik på udbringning på markarealet.

Det foreslås i § 1, stk. 4, at loven ikke skal finde anvendelse på forhold, der er reguleret i lov om husdyrbrug m.v. og lov om miljøbeskyttelse.

Den foreslåede bestemmelse tydeliggør snitfladen over til husdyrbrugloven og miljøbeskyttelsesloven, og indebærer, at loven ikke finder anvendelse for forhold, der er reguleret i disse love.

Endelig foreslås i § 1, stk. 5, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at loven eller regler fastsat i medfør heraf kun skal gælde for en del af de i stk. 1 nævnte arealer og aktiviteter. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om, at loven eller regler fastsat i medfør heraf kun skal gælde for visse af de i stk. 3 nævnte personer. Ministeren for grøn

trepert kan fastsætte regler om, at visse produktioner helt eller delvist kan undtages fra loven eller regler fastsat i medfør heraf.

3.2 Foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål

3.2.1 Ramme for udledning af kvælstof og næringsstofreducerende virkemidler m.v.

3.2.1.1 Gældende ret

3.2.1.1.1 Virksomhedens samlede kvote for kvælstof

Det følger af gødskningslovens § 12, at i planperioden må en virksomheds forbrug af kvælstof til gødningsformål, jf. §§ 18, 19 og 21-30 og regler fastsat i medfør heraf, ikke overstige virksomhedens samlede kvote for kvælstof, jf. §§ 13-17 og regler fastsat i medfør heraf.

Virksomhedens forbrug af kvælstof er den udnyttede mængde kvælstof, som virksomheden ifølge gødningsregnskabet har gødsket med. For en nærmere beskrivelse af beregning og opgørelse af forbruget henvises der til afsnit 3.3.1.3.1 om indholdet af gødningsregnskabet.

En virksomheds samlede kvote for kvælstof er den mængde af udnyttet kvælstof, der maksimalt må udbringes på virksomhedens arealer i planperiode.

Planperioden er reguleret i gødskningslovens § 10, og udgør som hovedregel perioden fra den 1. august til den 31. juli. For yderligere oplysninger om planperioden henvises til afsnit 3.2.3.

Det følger af gødskningslovens § 13, stk. 1, at en virksomheds samlede kvote for kvælstof for planperioden beregnes som summen af kvoterne for de enkelte marker i virksomheden. For hver enkelt mark beregnes kvoten på grundlag af markens størrelse, afgrøde, forfrugten og afgrødens kvælstofnorm i det pågældende klimaområde og jordbundstype.

For så vidt angår fastlæggelse af markens størrelse og afgrøde, så er ministeren for grøn trepart bemyndiget i gødskningslovens § 13, stk. 2, til at fastsætte regler om, hvordan markens størrelse og afgrøde fastsættes, og om den nærmere beregning af kvælstofkvoten. Reglerne er fastsat i kapitel 3 i bekendtgørelse nr. 1018 af 11. juli 2025 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2025/2026 (herefter gødskningsbekendtgørelsen).

Kvælstofkvoten opgøres på baggrund af de arealer, virksomheden har rådighed over ved planperiodens udløb den 31. juli, og tildeling af kvælstofkvote for den enkelte mark forudsætter, at der på marken dyrkes en afgrøde med henblik på høst til salg, opfodring eller som energiafgrøde, hvor udbytte og

anvendelse kan dokumenteres, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 4, stk. 1 og 2.

Markens afgrøde er den eller de afgrøder, der dyrkes på arealet, dog på grundlag af den senest etablerede afgrøde, hvis marken er sået om, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 4, stk. 3. Kvoten for den enkelte mark beregnes efter gødskningsbekendtgørelsen § 4, stk. 4, som arealet med den angivne afgrøde i hektar med mindst to decimaler ganget med den kvælstofnorm, der er fastsat i gødskningsbekendtgørelsen i medfør af gødskningslovens § 13, stk. 3 og 5, for markens jordbundstype med fradrag af angiven forfrugtsværdi.

I lukkede systemer er kvoten efter gødskningsbekendtgørelsens § 4, stk. 6, lig med den tildelte mængde kvælstof fratrasket den mængde kvælstof, der fraføres systemet i form af vækstmedie eller vandingsvand med henblik på anvendelse som gødning.

For så vidt angår markens forfrugt, så forstås der herved den hovedafgrøde, som er dyrket og høstet på marken året før. Nogle afgrøder samler mere kvælstof op end andre afgrøder, og frigiver dette til gavn for den afgrøde, der sås efterfølgende. Forfrugtsværdien er med andre ord med til at dække den efterfølgende afgrødes kvælstofbehov, og forfrugtsværdien af disse afgrøder skal fratrækkes ved opgørelsen af markens kvælstofkvote. Efterafgrøder har også en forfrugtsværdi (ofte kaldet eftervirkning), som skal fratrækkes i forbindelse med opgørelsen af kvoten.

Forfrugtsværdien af afgrøden fra den forudgående planperiode, herunder efterafgrøder, er fastsat i gødskningsbekendtgørelsens bilag 1, tabel 1 og 2.

Ministeren for grøn trepart er i gødskningslovens § 31 bemyndiget til at fastsætte regler om bestemmelse af forfrugt for virksomheder, der ikke i den foregående planperiode har været registreret i Register for Gødningsregnskab. Bestemmelsen er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsens § 59, stk. 1, nr. 3, hvor det fremgår, at forfrugten for hver enkelt mark fastsættes som markens afgrøde i den forudgående planperiode.

3.2.1.1.1.1 Kvælstofnormerne

Efter gødskningslovens § 13, stk. 3, er ministeren for grøn trepart bemyndiget til at fastsætte kvælstofnormer og standardudbytter for afgrøder. Bestemmelsen er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens bilag 1, tabel 1 og 2.

Kvælstofnormen fastsættes pr. hektar afgrøde i forhold til afgrødens økonomisk optimale behov for kvælstof. Økonomisk optimale kvælstofnormer er

et udtryk for den mængde kvælstof, der giver det økonomisk optimale udbytte ved det gødningsniveau, hvor indtægten fra det ekstra udbytte lige netop kan betale den ekstra udgift til kvælstofholdig gødning. De økonomisk optimale normer fastsættes på baggrund af biologiske markforsøg, som undersøger sammenhængen mellem tilførsel af kvælstof og udbytte for den enkelte afgrøde. Denne sammenhæng justeres i forhold til en prisrelation mellem afgrødens afsætningspris og prisen på kvælstofholdig gødning. Kvælstofkvoten beregnes ved at anvende de relevante kvælstofnormer, som er fastsat i bilag til gødskningsbekendtgørelsen, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 6, stk. 1. For mange afgrøder er der fastsat en kvælstofnorm, der bl.a. varierer efter arealets jordbundstype samt muligheden for at vande. Der er endvidere fastsat en fællesnorm for de enkelte afgrødekategorier, som kan anvendes for afgrøder, der ikke er fastsat en specifik norm for, jf. § 6, stk. 2. Ved beregning af kvælstofkvoten skal kvælstofnormen for den dyrkede afgrøde fradrages forfrugtsværdi for den afgrøde, der er dyrket på arealet året før, jf. § 6, stk. 3, men kvælstofnormen med fradrag af forfrugtsværdien kan ikke udgøre mindre end 0 kg kvælstof, jf. § 6, stk. 4. En virksomhed kan tildele mere kvælstof til en mark end normen foreskriver, men samlet set skal virksomheden overholde sin kvælstofkvote.

Fastsættelsen af kvælstofnormerne, som fastlægger afgrødernes behov for kvælstof ud fra et princip om økonomisk optimal kvælstoftilførsel, bygger på et ligevægtsprincip. Ligevægtsprincippet betyder, at der skal være ligevægt mellem en afgrødes kvælstofbehov og den kvælstofholdige gødning, som tilføres afgrøden. Formålet med ligevægtsprincippet er at hindre udvaskning af kvælstof til vandmiljøet. Kvælstofnormerne bidrager til opfyldelse af nitratdirektivet, hvoraf ligevægtsprincippet fremgår.

De faglige overvejelser vedrørende metode for fastsættelse af normer foretages i regi af Normudvalget, som er et udvalg nedsat af ministeren for grøn trepart. Normudvalget indstiller som udgangspunkt økonomiske optimale kvælstof og fosfornormer for hver afgrøde hvert 3. år, medmindre prisudviklingen gør, at normerne ændres væsentligt. Principperne for fastsættelsen af kvælstofnormerne følger ”Procedurer for indstilling af kvælstof- og udbytnormer” (Aarhus Universitet, SEGES, Københavns Universitet, 2018).

De økonomisk optimale normer, der fastsættes for landbrugsafgrøder, er differentieret på baggrund af jordtype og vandingsmulighed, da det opnåede udbytte bl.a. er afhængigt af disse forhold. Kvælstofnormerne er differentieret i forhold til seks hovedjordtyper: Uvandet grovsand (JB-nr. 1 og 3), uvandet finsand (JB nr. 2, 4, 10 og 12), vandet sandjord (JB-nr. 1-4), sandblandet lerjord (JB-nr. 5-6), lerjord (JB-nr. 7-9) og humusjord (JB-nr. 11).

Kvælstofnormen for vandet sandjord kan anvendes, hvis det ved en vand-indvindingstilladelse, der omfatter hele eller dele af den pågældende mark, hvor den højere kvælstofnorm ønskes anvendt, kan dokumenteres, at der er mindst 75 mm vand svarende til 750 m³/ha til rådighed for arealet, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 7.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø kan efter gødskningsbekendtgørelsens § 8, efter ansøgning fastsætte en højere norm end anført i gødskningsbekendtgørelsens bilag 1, tabel 1 og 2 for en række afgrøder og grøntsager. Ansøgningen skal indeholde dokumentation for, at den specifikke art har behov for en højere kvælstofnorm.

I medfør af gødskningslovens § 13, stk. 4, er der fastsat regler om kriterier, betingelser og dokumentationskrav for anvendelse af visse kvælstofnormer.

For så vidt angår kvælstofnormer for græs er der fastsat krav for, hvornår disse normer må anvendes i gødskningsbekendtgørelsens § 9, stk. 1. Kvælstofnormerne for græs kan anvendes hvis virksomheden anvender græsset til opfodring af eget dyrehold, hvis virksomhedens arealer med græs afgræsses af andre husdyr end virksomhedens egne, hvis virksomheden sælger det høstede græs, hvis virksomheden anvender det høstede græs i eget biogas-anlæg eller hvis virksomheden anvender græsset i kombinationer af de nævnte. Derved er normen fastsat ud fra en forudsætning om, at der fjernes kvælstof fra græsarealet enten ved, at det optages i græssende dyr, eller der tages slæt.

Virksomheden skal kunne dokumentere for anvendelsen af græsset, herunder bl.a. antallet af dyr, græsningsaftaler, faktura for solgte mængder græs osv., jf. gødskningsbekendtgørelsens § 9, stk. 2-7. Dokumentationen skal opbevares på virksomheden i 5 år fra planperiodens udløb og skal forevises på forlangende i forbindelse med kontrol, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 10.

Der er i gødskningsbekendtgørelsens §§ 11 og 12 endvidere fastsat regler om betingelser og dokumentationskrav for anvendelse af forhøjede kvælstofnormer for brødhvede. Dette skyldes, at det er vigtigt for værdien af det høstede udbytte af hvedesorter til brødfremstilling, at høsten har et højt proteinindhold, og afgrødens proteinindhold er afhængig af tilførslen af gødning. Kvælstofnormerne for brødhvede er derfor højere end kvælstofnormerne for hvede til andet formål.

En forøgelse af mængden af kvælstof, der tilføres afgrøderne, kan indebære, at der efterlades mere kvælstof i rod- og planterester. For at reducere risikoen for udvaskning af kvælstof som følge af forøgelse af virksomhedens kvælstofkvote ved anvendelse af den særlige brødhvedenorm, er der i gødskningsbekendtgørelsens § 11 fastsat særlige betingelser og dokumentationskrav, som skal være opfyldt, før brødhvedenormen kan anvendes. Anvendelse af kvælstofnormen til dyrkning af brødhvede er betinget af, at der forligger dokumentation for, at virksomheden i mindst 1 af de 2 forudgående planperioder på virksomheden har dyrket hvede til brødfremstilling, der opfylder de konkret fastsatte krav til proteinindhold, faldtal og hektolitervægt, og som er leveret til en grovvare- eller møllervirksomhed med henblik på brødfremstilling. Herudover er det en betingelse, at der i den aktuelle planperiode er indgået kontrakt med en grovvare- eller møllervirksomhed om levering af hvede til brødfremstilling. Overholdelsen af disse betingelser skal kunne dokumenteres af virksomheden, og dokumentationen skal opbevares på virksomheden i 5 år efter planperiodens udløb og skal forevises på forlangende i forbindelse med kontrol.

Det er ikke alle sorter af vinterhvede, der egner sig til brødfremstilling, og som derfor kan berettige til anvendelse af den højere kvælstofnorm for brødhvede ved beregningen af virksomhedens samlede kvote for kvælstof. Efter gødskningsbekendtgørelsens § 11, stk. 1, er det derfor en betingelse for anvendelse af de fastsatte kvælstofnormer for brødhvede, at der dyrkes hvedesorter, som fremgår af brødhvedebekendtgørelsens § 2 og dermed er vurderet egnet til brødfremstilling.

I brødhvedebekendtgørelsen er der med hjemmel i gødskningslovens § 13, stk. 4, fastsat kriterier, som hvedesorter skal leve op til, for at de kan anses for at være egnede til fremstilling af brød. Der er således fastsat kriterier, der vedrører hvedesorternes dyrkningsstabilitet, bagekvalitet og egnethed til brødproduktion, jf. brødhvedebekendtgørelsens §§ 6-9. Ved dyrkningsstabilitet forstås i denne sammenhæng, at en given egenskab udtrykkes på et konstant niveau over lokaliteter og år. Kvalitet sikres ved at kræve, at både enkeltobservationer og gennemsnit af analyser og brødvolumen m.v. holder sig over et givent niveau.

Der er i brødhvedebekendtgørelsens §§ 4-5 endvidere fastsat regler om, hvordan afprøvningen af sorters egnethed til brødproduktion skal foregå, og herunder til kvalitetskrav i afprøvningen. Der er således fastsat krav til referencesorter, antal prøvelokaliteter, kvælstofnormer og dyrkningspraksis.

Af hensyn til nyregistrerede virksomheders mulighed for at kunne anvende kvælstofnormen for brødhvede og for arealer erhvervet ved ejer- eller brugerskifte fremgår det af gødskningsbekendtgørelsens § 12, at dokumentationskravene for så vidt angår dyrkning og levering af hvede til brødfremstilling i mindst 1 af de 2 forudgående planperioder, kan opfyldes ved anvendelse af dokumentation indhentet fra den tidligere ejer eller bruger af virksomheden. Ved en nyregistreret virksomhed forstås en virksomhed, der ikke i den foregående planperiode har været registreret i Register for Gødningsregnskab.

Efter gødskningslovens § 13, stk. 5, er der i gødskningsbekendtgørelsens bilag 1, tabel 2, fastsat regler om andre kvælstofnormer for grøntsager på friland og andre plantekulturer, herunder frugt og bær og træculturer. En kultur beskriver en samlet gruppe af planter, som er opdyrket sammen over en periode, f.eks. på en mark eller i væksthuse med henblik på f.eks. høst af frugt, grøntsager, korn eller af hele planten. Disse normer fastsættes ligeledes efter Normudvalgets indstilling. Yderligere dyrkes visse gartneriafgrøder i mere end to hold af samme afgrøde i planperioden. For nogle afgrøder er kvælstofnormen derfor fastsat for en dyrkningssæson eller for et vist antal hold af afgrøden. Virksomheder, der kan dokumentere en længere dyrkningssæson eller flere hold end det angivne for normen, kan korrigere normen forholdsmæssigt.

I forbindelse med opgørelsen af den enkelte marks kvælstofkvote, er der lagt en jordbundstype for hver mark til grund. Jordbundstyperne er fastsat i medfør af gødskningslovens § 13, stk. 6, som giver ministeren for grøn trepart bemyndigelse til at fastsætte jordbundstyper og til at udarbejde kort og vedligeholde disse. I medfør af bemyndigelsen er der udstedt bekendtgørelse om jordbundstypeklassifikation.

Den klassificering, der anvendes, er en inddeling i jordbundstyper, hvor jordens bonitet inddeles i en række intervaller (JB-numre) bestemt ud fra jordens indhold af ler, silt, finsand, grovsand samt humus i rodzonen. Jordbundstyperne er således opdelt i følgende jordtypenumre, jf. jordbundstypeklassifikationsbekendtgørelsens § 2:

- 1) JB.nr. 1: Grovsandet jord.
- 2) JB.nr. 2: Finsandet jord.
- 3) JB.nr. 3: Grov lerblandet sandjord.
- 4) JB.nr. 4: Fin lerblandet sandjord.
- 5) JB.nr. 5: Grov sandblandet lerjord.
- 6) JB.nr. 6: Fin sandblandet lerjord.

- 7) JB.nr. 7: Lerjord.
- 8) JB.nr. 8: Svær lerjord.
- 9) JB.nr. 9: Meget svær lerjord.
- 10) JB.nr. 10: Siltjord.
- 11) JB.nr. 11: Humus.
- 12) JB.nr. 12: Speciel jord.

Hvis en mark har flere forskellige jordbundstyper, anses den jordbundstype, der dækker den største del af marken, for at være markens jordbundstype, jf. jordbundstypeklassifikationsbekendtgørelsens § 1, stk. 3.

Ønsker en virksomhed at fravige jordbundstypen, skal virksomheden for egen regning foretage prøveudtagning og analyser af jordbundstypen på virksomhedens arealer. Giver resultatet af prøveudtagningen og analysen anledning til anvendelse af en anden jordbundstype end den jordbundstype, der fremgår af det kort, der angives i jordbundstypeklassifikationsbekendtgørelsen, kan virksomheden vælge at anvende denne jordbundstype, jf. gødskningslovens § 14, stk. 1. Resultatet af prøveudtagningen skal kunne dokumenteres, jf. § 14, stk. 2.

I medfør af § 14, stk. 3 er der fastsat regler om dokumentation for fravigelse af jordbundstypen i jordbundstypeklassifikationsbekendtgørelsens § 3. Når en virksomhed ønsker at fravige jordbundstypen, og for egen regning foretager prøveudtagning og analyser af jordbundstypen, skal der udtages en jordprøve for hver påbegyndt fem ha på hver mark, hvor jordbundstypen ønskes ændret. Hvis analyse af prøverne viser, at en mark har flere forskellige jordbundstyper, anses den jordbundstype, der dækker den største del af marken, for at være markens jordbundstype. Analyse af prøverne skal foretages af et laboratorium, der som minimum har et kvalitetsstyringssystem i overensstemmelse med standarden EN ISO/IEC 17025 eller andre tilsvarende internationalt accepterede standarder. Prøveudtagningen skal herefter indtegnes på markkort, som skal kunne forevises på forlangende i forbindelse med kontrol.

3.2.1.1.1.2 Kvælstofprognosen

Det følger af gødskningslovens § 15, stk. 1, at en virksomheds samlede kvote for kvælstof skal korrigeres i henhold til jordens aktuelle indhold af plantetilgængeligt kvælstof ved vækstsæsonens start, der fastsættes i kvælstofprognosen for planperioden. Med hjemmel i gødskningslovens § 15, stk. 2, fastsættes der årligt regler om kvælstofprognosen i kvælstofprognosebekendtgørelsen.

Formålet med kvælstofprognosen er at korrigere det forventede økonomiske optimum til forholdene i det aktuelle år, sådan at der tages udgangspunkt i jordens aktuelle indhold af kvælstof ved vækstsæsonens start (foråret). De økonomisk optimale normer fastsættes i begyndelsen af planperioden og dermed ca. et år forud for høst. Kvælstofprognosen fastsættes derfor hvert år omkring midten af marts måned i planperioden. Prognosen er baseret på målinger af jordens kvælstofindhold, som sammenlignes med et ”normalår” på basis af en foregående 11-årige periode.

Kvælstofprognosen udarbejdes i regi af Normudvalget, og indstilles herefter til Ministeriet for Grøn Trepert.

Kvælstofprognosen finder anvendelse for korn og forårssåede afgrøder, hvortil der er fastsat en kvælstofnorm. Prognosen er differentieret på jordtypegrupper. Kvælstofprognosen kan også være differentieret i forskellige regioner i landet, hvis datamaterialet viser store regionale forskelle i kvælstofbehovet.

Korrektionerne, som følger af kvælstofprognosen, kan enten være positive eller negative, således at der henholdsvis skal tillægges eller fradrages en nærmere fastsat korrektionsnorm udtrykt i kg pr. hektar afhængig af jordtype og klimaområde, for de marker, der dyrkes med korn og forårssåede afgrøder. Markens kvælstofkvote kan dog ikke blive negativ som følge af korrektionen. Prognosen kan også vise et uændret kvælstofbehov, hvorefter der ikke foretages korrektion af virksomhedens kvælstofkvote.

Det følger af gødskningslovens § 46, at ministeren for grøn trepart, eller den, som ministeren bemyndiger hertil, kan udtage jordprøver til brug for udarbejdelse af kvælstofprognosen uden at skulle betale kompensation herfor. Virksomheden skal efter anmodning give ministeren, eller den, som ministeren bemyndiger hertil, alle oplysninger, der er nødvendige for at anvende jordprøver til udarbejdelse af kvælstofprognosen. Bestemmelsen er ikke udnyttet.

3.2.1.1.1.3 Tillæg til kvoten – forventet højere udbytte

Det følger af gødskningslovens § 16, stk. 1, at en virksomheds samlede kvote for kvælstof kan korrigeres, hvis det forventede udbytte af en afgrøde afviger fra afgrødens standardudbytte. Korrektion for højere forventet udbytte (udbyttekorrektion) kan alene ske, hvis der foreligger dokumentation for, at der i tidligere planperioder er høstet højere udbytter end standardudbyttet af den pågældende afgrøde.

Ved udbyttekorrektionen kan en højere kvælstofnorm anvendes, hvis gennemsnitsudbyttet gennem en årrække har været højere end det for planperioden fastsatte normudbytte. Principperne for fastsættelsen af normudbyttet følger ”Procedurer for indstilling af kvælstof- og udbyttенormer” (Aarhus Universitet, SEGES, Københavns Universitet, 2018). Efter § 16, stk. 2, kan der fastsættes regler om beregningen af det højere udbytte, korrektionsfaktorer og krav til dokumentation for højere forventede udbytter. Reglerne er fastsat i gødskningsbekendtgørelsens §§ 13 og 14. Der er bl.a. fastsat regler om, at dokumentationen bl.a. skal bestå af gødningsplanlægningen og salgsfaktura.

3.2.1.1.1.4 Reduktion af kvoten

Gødskningslovens § 17, stk. 1-3 indeholder regler for, hvornår en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden. Det bemærkes, at hvis virksomheden får reduceret sin kvælstofkvote efter reglerne i § 17, stk. 1-3, og anvender mere kvælstof end den reducerede kvote, vil virksomheden blive sanktioneret med bøde for at have overgødsket og dermed overtrådt gødskningslovens § 12, jf. § 53, stk. 1, nr. 1, jf. stk. 2.

Gødskningslovens § 17, stk. 4, giver ministeren for grøn trepart bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om reduktionen af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden, herunder om beregningen af reduktionen. Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte omregningsfaktorer mellem antal hektar etableret med efterafgrøder og den reduktion, som skal foretages i virksomhedens kvote for kvælstof i planperioden. Omregningsfaktoren kan sammenlignes med en vekselkurs og modsvarer efterafgrødevirkemidlets effekt omregnet i kg kvælstof pr. manglende udlagt hektar etableret med efterafgrøder. Kvotereduktionen foretages i den samme planperiode, som efterafgrøderne skulle have været udlagt i (den indeværende planperiode).

De fastsatte omregningsfaktorer er differentieret efter, hvor meget husdyrgødning og anden organisk gødning virksomheden udbringer pr. hektar harmoniareal. Harmoniarealer er defineret som arealer med afgrøder med et gødningsbehov, hvor organisk gødning må anvendes, og hvor organisk gødning under normale omstændigheder kan udbringes, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 4, stk. 1, nr. 14.

Årsagen til differentieringen på baggrund af udbringning pr. hektar harmoniareal er, at de virksomheder, som udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 80 kg kvælstof eller derover pr. hektar harmo-

niareal, er pålagt et højere efterafgrødekrav end virksomheder, som udbringer mindre end 80 kg kvælstof fra husdyrgødning og anden organisk gødning pr. hektar harmoniareal. For en nærmere beskrivelse af efterafgrødekravene henvises til afsnit 3.2.1.1.2.

Mængden af udbragt husdyrgødning og anden organisk gødning beregnes efter § 21, stk. 1 i gødskningsloven, og beregnes på grundlag af gødningsregnskabet to planperioder forud for den indeværende planperiode. For en nyetableret virksomhed og en virksomhed, der ikke var forpligtet til at udarbejde gødningsregnskab to planperioder forud for den indeværende planperiode, fastsættes mængden af udbragt husdyrgødning og anden organisk gødning til en mængde svarende til mindre end 80 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 6, stk. 2 og 3, jf. § 24, stk. 3.

Det følger af gødskningslovens § 17, stk. 1, nr. 1, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden har valgt at anvende reduktion af den samlede kvote for kvælstof som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 39.

Der er fastsat regler herom i plantedækkebekendtgørelsen, hvoraf det fremgår, at reduktion af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden, kan anvendes som alternativ til pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder, jf. § 24, stk. 1. For virksomheder, der udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til mindre end 80 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal, reduceres kvælstofkvoten med 110 kg kvælstof pr. manglende udlagt hektar etableret med efterafgrøder, jf. § 24, stk. 2, nr. 1. For virksomheder, der udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 80 kg kvælstof eller derover pr. hektar harmoniareal, reduceres kvælstofkvoten med 175 kg kvælstof pr. manglende udlagt hektar etableret med efterafgrøder, jf. § 24, stk. 2, nr. 2.

Der er endvidere fastsat regler herom i § 12 i bekendtgørelse om krav om etablering af målrettede efterafgrøder. Det følger heraf, at hvis virksomheden ikke indsender sin indberetning af sine målrettede efterafgrøder eller alternativer inden indberetningsfristen, eller hvis virksomheden ikke indbetter tilstrækkeligt med målrettede efterafgrøder eller alternativer til at opfylde det målrettede efterafgrødekrav for virksomheden, reduceres virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden svarende til den kvælstofeffekt, som efterafgrøderne skulle have leveret. Ved beregning af reduktionen anvendes bestemmelserne i plantedækkebekendtgørelsens § 24, stk. 2 og 3.

Det følger af gødskningslovens § 17, stk. 1, nr. 2, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden anvender reduktion af den samlede kvote for kvælstof som virkemiddel i en frivillig ordning om kvælstofreducerende virkemidler efter regler fastsat i medfør af § 39 a. Bemyndigelsen er udmøntet i bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler, § 1, stk. 3, og indebærer, at virksomheder med arealer inden for ID15-områder med indsatsbehov, kan deltage i ordningen om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler med reduktion af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden som alternativt virkemiddel. Der ydes ikke kompensation til dette virkemiddel. Virksomhedens kvælstofkvote reduceres med henholdsvis 175 kg N eller 110 kg N pr. hektar efterafgrøde, afhængigt af den udbragte mængde husdyrgødning og anden organiske gødning svarende til mere eller mindre end 80 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal, jf. § 3, stk. 1, nr. 8 i bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler.

Det følger af gødskningslovens § 17, stk. 1, nr. 3, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof, hvis virksomheden har fået prioriteret en ansøgning om tilskud til reduktion af den samlede kvote for kvælstof efter regler fastsat i en tilskudsordning etableret af ministeren for grøn trepart i medfør af gødskningslovens § 40. Der er i dag ikke fastsat tilskudsordninger i medfør af § 40, hvorfor bestemmelsen ikke finder anvendelse.

Det følger af gødskningslovens § 17, stk. 2, nr. 1, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof, hvis virksomheden ikke har opfyldt betingelserne i en frivillig ordning om kvælstofreducerende virkemidler efter regler fastsat i medfør af § 39 a eller betingelser i en hertil knyttet tilskudsordning etableret i medfør af § 2 i lov om Landdistriktsfonden eller § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Bestemmelsen vedrører de situationer, hvor virksomheder, der deltager med kvælstofreducerende virkemidler i en frivillig tilskudsordning som led i den målrettede kvælstofregulering, ikke overholder de betingelser, der er fastsat for ordningen. Disse får efter bestemmelsen reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, jf. § 33, stk. 1 i bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler. Kvælstofkvoten bliver ligeledes reduceret med henholdsvis 175 kg eller 110 kg kvælstof afhængigt af den udbragte mængde husdyrgødning og anden organiske gødning svarende til mere eller mindre end 80 kg kvælstof, jf. § 33, stk. 2 i bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler.

Gødskningslovens § 17, stk. 2, nr. 2, som foreskriver, at der sker en reduktion af virksomhedens kvælstofkvote, hvis virksomheden ikke har opfyldt betingelserne for at anvende kvælstofreducerende virkemidler efter regler fastsat i en tilskudsordning etableret i medfør af § 40, finder ikke anvendelse, da der i dag ikke er etableret en tilskudsordning i medfør af lovens § 40.

Det følger af § 17, stk. 3, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at en virksomhed får reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden, hvis virksomheden har valgt at anvende en fleksibel frist for etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af denne lovs §§ 38, 39 a eller 40, § 2 i lov om Landdistriktsfonden eller § 2 i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Det er således muligt at udskyde etableringsfristerne for efterafgrøder, så virksomhederne til trods for vejrforholdene kan nå at etablere efterafgrøderne inden for reglerne. En udskydelse af etableringsfristerne vil medføre et behov for på anden vis at sikre den kvælstofeffekt, som ikke opnås som følge af den sene etablering af efterafgrøderne. For at sikre effekten er der derfor fastsat regler, om, at en virksomhed får reduceret kvælstofkvoten, hvis den har valgt at anvende en fleksibel, og dermed senere frist end efter de almindelige regler, for etablering af efterafgrøder.

Bemyndigelsen er udnyttet i plantedækkebekendtgørelsens § 9, § 10, § 11, stk. 1-3, og § 12, som finder anvendelse for pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder. Reglerne i plantedækkebekendtgørelsen finder ligeledes anvendelse for obligatoriske målrettede efterafgrøder, jf. § 4 i bekendtgørelse om krav om målrettede efterafgrøder samt for efterafgrøder i den frivillige ordning om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler, jf. § 15, stk. 4 og § 32 i bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler. Virksomhedens kvælstofkvote reduceres herefter som følgende, når virksomheden anvender de fleksible frister for såning af efterafgrøder:

Hvis virksomheden udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til mindre end 80 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal:

Så-tidspunkt	Reduktion af kvælstofkvoten
Fra den 21. til og med den 24. august	8,8 kg kvælstof pr. hektar
Fra den 25. til og med den 28. august	16,5 kg kvælstof pr. hektar.
Fra den 29. august til og med den 7. september	30,9 kg kvælstof pr. hektar.

UDKAST

Hvis virksomheden udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 80 kg kvælstof eller mere pr. hektar harmoniareal:

Så-tidspunkt	Reduktion af kvælstofkvoten
Fra den 21. til og med den 24. august	14,2 kg kvælstof pr. hektar
Fra den 25. til og med den 28. august	26,6 kg kvælstof pr. hektar.
Fra den 29. august til og med den 7. september	49,8 kg kvælstof pr. hektar.

Virksomheden kan også få reduceret sin kvælstofkvote på dagsbasis frem for i ovenstående intervaller, hvis virksomheden kan dokumentere at have sået på en bestemt dato ved anvendelse af præcisionsudstyr. Herved bliver kvotereduktionen mere præcis i forhold til så-datoen for efterafgrøden. Reduktion af kvælstofkvoten foretages således:

Så-tidspunkt	Hvis virksomheden udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til mindre end 80 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal	Hvis virksomheden udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 80 kg kvælstof eller mere pr. hektar harmoniareal
21. august	2,3 kg kvælstof pr. hektar	3,7 kg kvælstof pr. hektar
22. august	4,5 kg kvælstof pr. hektar	7,3 kg kvælstof pr. hektar
23. august	6,7 kg kvælstof pr. hektar	10,8 kg kvælstof pr. hektar
24. august	8,8 kg kvælstof pr. hektar	14,2 kg kvælstof pr. hektar
25. august	10,8 kg kvælstof pr. hektar	17,5 kg kvælstof pr. hektar
26. august	12,8 kg kvælstof pr. hektar	20,6 kg kvælstof pr. hektar
27. august	14,7 kg kvælstof pr. hektar	23,7 kg kvælstof pr. hektar
28. august	16,5 kg kvælstof pr. hektar	26,6 kg kvælstof pr. hektar
29. august	18,3 kg kvælstof pr. hektar	29,4 kg kvælstof pr. hektar
30. august	19,9 kg kvælstof pr. hektar	32,2 kg kvælstof pr. hektar
31. august	21,5 kg kvælstof pr. hektar	34,8 kg kvælstof pr. hektar

UDKAST

1. september	23,1 kg kvælstof pr. hektar	37,2 kg kvælstof pr. hektar
2. september	24,6 kg kvælstof pr. hektar	39,6 kg kvælstof pr. hektar
3. september	26,0 kg kvælstof pr. hektar	41,9 kg kvælstof pr. hektar
4. september	27,3 kg kvælstof pr. hektar	44,0 kg kvælstof pr. hektar
5. september	28,6 kg kvælstof pr. hektar	46,1 kg kvælstof pr. hektar
6. september	29,7 kg kvælstof pr. hektar	48,0 kg kvælstof pr. hektar
7. september	30,9 kg kvælstof pr. hektar	49,8 kg kvælstof pr. hektar

Det følger af gødskningslovens § 17, stk. 5, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om reduktion af den samlede kvote for kvælstof for planperioden for virksomheder, der i henhold til anden lovgivning er forpligtet til at tilføre afgrøderne en mindre mængde kvælstof end afgrødens kvælstofnorm fastsat i medfør af lovens § 13, stk. 3.

Bemyndigelsen er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 4, stk. 5, hvoraf det fremgår, at for virksomheder, der ved aftale med en offentlig myndighed har forpligtet sig til eller i henhold til anden lovgivning er forpligtet til at tilføre en mindre mængde kvælstof end afgrødens kvælstofnorm med fradrag af angiven forfrugtsværdi, jf. bilag 1, tabel 1 og 2, er det denne mindre mængde, der skal anvendes ved beregning af markens kvælstofkvote.

3.2.1.1.2 Plantedækkekrav

3.2.1.1.2.1 Krav om etablering af efterafgrøder, herunder krav til dyrkning og placering m.v.

Ministeren for grøn trepart er i gødskningslovens § 38, stk. 1, 1. pkt. bemyndiget til at fastsætte regler om, at virksomheder skal etablere efterafgrøder, herunder om, hvilke afgrødetyper der kan anvendes som efterafgrøder, og om dyrkningen af efterafgrøder, i hvilke områder efterafgrøder skal etableres, hvordan områderne afgrænses, og efterafgrødernes nærmere placering i områderne.

Bemyndigelsen i § 38, stk. 1, 1. pkt. i gødskningsloven, er udnyttet til at fastsætte tre typer af efterafgrødekrav, som består af de såkaldte pligtige efterafgrøder, husdyrefterafgrøder og efterafgrøder i den målrettede kvælstofregulering. De tre efterafgrødekrav skal opfylde forskellige miljøfor-

pligtelser. Kravene om pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder er fastsat i bekendtgørelse om næringsstofreducerende tiltag og dyrkningsrelaterede tiltag i jordbruget (herefter plantedækkebekendtgørelsen). Kravet om obligatoriske efterafgrøder i den målrettede kvælstofregulering er fastsat i bekendtgørelse om krav om etablering af målrettede efterafgrøder.

Der er i plantedækkebekendtgørelsens § 7 fastsat regler om, at arealer, der anvendes til opfyldelse af et efterafgrødekrav, ikke kan anvendes til opfyldelse af flere efterafgrødekrav samtidig. Arealer med pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder kan heller ikke samtidig anvendes til opfyldelse af betingelser for tilskud til kvælstofreducerende virkemidler efter bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler. Disse regler sikrer, at den forudsatte effekt af de forskellige efterafgrødekrav opnås.

Formålet med kravet om de pligtige efterafgrøder er at mindske kvælstofudvaskningen, fra hovedafgrøden høstes, og indtil der etableres en ny afgrøde det følgende år. Kravet om de pligtige efterafgrøder bidrager til opfyldelse af nitratdirektivet. Der er ikke fastsat nærmere krav til placeringen af pligtige efterafgrøder. Kravet til placeringen af pligtige efterafgrøder er således, at efterafgrøderne placeres inden for virksomhedens ejede og forpagtede arealer.

Kravet om pligtige efterafgrøder kan som udgangspunkt maksimalt fastsættes til et krav på 300.000 ha pligtige efterafgrøder årligt på landsplan. Dette kan dog fraviges i visse tilfælde ved fastsættelse af regler om alternativer til efterafgrøder, jf. § 39, stk. 1, i gødskningsloven. Muligheden for at fravige loftet på de maksimale 300.000 ha pligtige efterafgrøder omfatter tilfælde, hvor en del af effekten af et alternativt virkemiddel til efterafgrøder allerede er indregnet i forbindelse med fastlæggelse af effekten. Her vil det være muligt, at der ved at fastlægge et større indsatsbehov, hvor efterafgrødekravet samlet set overstiger 300.000 ha på landsplan, kan kompenseres for den allerede indregnede effekt.

I 2025 blev der udlagt ca. XXX hektar pligtige efterafgrøder. Størrelsen på det pligtige efterafgrødekrav i hektar kan variere en smule fra år til år, hvilket bl.a. skyldes, at størrelsen på efterafgrødegrundarealet ændrer sig fra år til år. Bliver efterafgrødegrundarealet mindre, bliver det pligtige efterafgrødekrav tilsvarende mindre, idet efterafgrødekravet udgør en procentdel af efterafgrødegrundarealet. For en nærmere beskrivelse af efterafgrødegrundarealet henvises til afsnit 3.2.1.1.2 Det pligtige efterafgrødekrav afhænger ligeledes af, hvor meget husdyrgødning og anden organisk gødning der udbringes, idet efterafgrødekravets procentdel af efterafgrødegrundarealet er

større for jordbrugsvirksomheder, der udbringer 80 kg kvælstof eller derover med organisk gødning pr. hektar harmoniareal. Det samlede efterafgrødekrav bliver således mindre, hvis der er færre der udbringer mere end 80 kg per hektar harmoniareal.

Formålet med kravet om husdyrefterafgrøder i § 38, stk. 1, i gødskningsloven, er at modvirke den merudvaskning af nitrat, der er forbundet med udbringning af husdyrgødning og anden organisk gødning i forhold til kunstgødning. Derudover bidrager husdyrefterafgrøderne til at forhindre, at yngle- eller rasteområder for de arter, som er opført på habitatdirektivets bilag IV, ødelægges eller beskadiges som følge af påvirkning fra udbragt husdyrgødning eller anden organisk gødning. Husdyrefterafgrødekravet bidrager således til opfyldelsen af habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet. Husdyrefterafgrøder kan ligeledes have en effekt i forhold til beskyttelsen af drikkevand. Husdyrefterafgrødekravet indgår desuden som en tærskelværdi, der kan afløse konkrete vurderinger, i forhold til projekter om intensiv husdyravl omfattet af VVM-direktivet.

Der fastsættes husdyrefterafgrødekrav i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, som omfatter oplande til marine nitratfølsomme habitatnaturtyper og overfladevandspåvirkede nitratfølsomme habitatnaturtyper med et selvstændigt opland over 100 ha, hvor der er sket en stigning i mængden af udbragt organisk gødning, samt i kystvandoplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne. Den geografiske afgrænsning af oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder er fastsat i bekendtgørelse nr. 902 af 1. juli 2024 om afgrænsning af oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, og den geografiske afgrænsning af kystvandoplande er fastsat i bekendtgørelse nr. 901 af 1. juli 2024 om afgrænsning af kystvandoplande.

Samlet set fastsættes der som udgangspunkt et husdyrefterafgrødekrav på ca. 34.000 hektar på landsplan. I 2025 blev fastsat krav om ca. XXX hektar husdyrefterafgrøder. Kravet kan variere, da behovet for husdyrefterafgrøder målrettet nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder kan variere fra år til år afhængig af ændringer i anvendelsen af organisk gødning. Der er derfor heller ikke et loft for, hvor stort det samlede antal hektar husdyrefterafgrøder efter loven kan blive på landsplan, da der kan være behov for flere hektar efterafgrøder, såfremt der sker en stigning i anvendelsen af organisk gødning i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder. Hertil kommer, at den beregnede effekt af efterafgrøder med hensyn til reduktion af kvælstofudvaskningen kan ændre sig over tid, og at

det samlede behov for husdyrefterafgrøder også af denne grund kan afvige fra det nuværende.

Virksomheder, der er certificeret til økologisk jordbrugsproduktion eller omfattet af en ansøgning herom, er ikke omfattet af krav om husdyrefterafgrøder jf. § 4, stk. 5, i plantedækkebekendtgørelsen.

Formålet med det obligatoriske efterafgrødekrav i den målrettede kvælstofregulering er at bidrage med den reduktion af landbrugets kvælstofudledning til kystvandoplande, som ikke opfyldes via den tilskudsberettigede del af kvælstofreguleringen. Der er i 3. vandplanperiode defineret 108 kystvandoplande i Danmark. Den geografiske afgrænsning af de 108 kystvandoplande, hvor der er fastsat et krav om efterafgrøder i den målrettede kvælstofregulering, er kundgjort ved koordinater i bekendtgørelse om afgrænsning af kystvandoplande. Den målrettede kvælstofregulering bidrager til opfyldelse af vandrammedirektivet.

Den målrettede kvælstofregulering er implementeret med et indsatsbehov på ca. 3.500 tons kvælstof årligt på landsplan. Dette betyder, at kvælstofudledningen skal reduceres med ca. 3.500 tons kvælstof med målrettede efterafgrøder. Et indsatsbehov på ca. 3.500 tons kvælstof svarer til ca. 365.000 hektar med målrettede efterafgrøder. Indsatsbehovet er opgjort i forhold til kystvand samt i forhold til hvor meget kvælstof, der omsættes i transporten fra rodzonen til udledningen i vandmiljøet (retention).

Det bemærkes, at den målrettede kvælstofregulering består af to dele, hvoraf den ene del udgøres af den frivillige ordning om etablering af målrettede efterafgrøder. Den frivillige ordning er fastsat i medfør af gødskningslovens § 39 a, og indebærer, at der kan fastsættes regler om en frivillig ordning om kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder, herunder om hvilke virkemidler der er omfattet af ordningen, om krav til og betingelser for anvendelse af virkemidlerne og omregningsfaktorer, og om ansøgning om deltagelse i ordningen og særlige frister herfor. I tilknytning til den frivillige ordning er der etableret en tilskudsordning, som har hjemmel i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. (herefter CAP-loven) og er udmøntet i bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler. I den frivillige tilskudsordning, kan virksomheder ansøge om EU-tilskud til etablering af målrettede efterafgrøder eller andre kvælstofreducerende virkemidler.

Erfaringsmæssigt gælder det, at en relativ stor del af indsatserne i de enkelte kystvandoplande kan forventes leveret gennem den frivillige runde. Den frivillige tilskudsordning reducerer risikoen for, at den enkelte virksomhed vil blive omfattet af et krav om ukompenseret indsats i den obligatoriske runde.

Den anden del af den målrettede kvælstofregulering består af muligheden for at fastsætte et obligatorisk og ukompenseret målrettet efterafgrødekrav i særlige områder, hvor der er behov for en kvælstofreduktionsindsats, der ikke bliver dækket af den frivillige ordning. Der vil således kun blive fastsat et obligatorisk målrettet efterafgrødekrav i kystvandoplandet, hvis indsatsen efter den frivillige ordning i det enkelte år ikke har været tilstrækkelig til at opfylde indsatsbehovet i det pågældende år.

For at sikre, at den kvælstofreducerende effekt i den målrettede regulering opnås, vil efterafgrødekravet i de områder, hvor der skal fastsættes et obligatorisk målrettet efterafgrødekrav, blive fastsat således, at kravet svarer til det individuelle områdes fulde indsatsbehov. Virksomheder der deltager i en frivillig ordning vil kunne fradrage den frivillige indsats i et eventuelt obligatorisk krav om etablering af målrettede efterafgrøder eller alternativer hertil.

Hvis virksomheden herefter ikke etablerer efterafgrøderne eller alternativerne, vil den få reduceret den samlede kvote for kvælstof for planperioden efter gødskningslovens § 17, stk. 2. Der henvises til afsnit 3.2.1.1.1.4.

I medfør af bemyndigelsen i § 38, stk. 1, 1. pkt. kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om, at dele af den kvælstofreduktion, som skal opnås ved den frivillige tilskudsordning i et år, men som ikke er opnået ved den frivillige ordning, i særlige tilfælde kan udskydes til det følgende år. I de enkelte år foretages derfor en vurdering af, om et evt. behov for udskydelse af et mindre indsatsbehov skyldes et særligt tilfælde. Dette kan f.eks. være situationer, hvor der alene er et mindre behov for en kvælstofreducerende indsats efter udløbet af ansøgningsfristen i den frivillige ordning, situationer hvor forudsætningerne for beregningen af indsatsbehovet ændrer sig efter den frivillige runde eller for at undgå, at enkelte virksomheder bliver ramt af et uforholdsmæssigt stort efterafgrødekrav.

Virksomheder, der er certificeret til økologisk jordbrugsproduktion eller omfattet af en ansøgning herom, er ikke omfattet af krav om efterafgrøder i den målrettede kvælstofregulering, jf. § 1, stk. 3, nr. 2, i bekendtgørelse om krav om etablering af målrettede efterafgrøder.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 38, stk. 1, 1. pkt. er udnyttet til at fastsætte regler om, hvilke afgrødetyper, der kan anvendes som efterafgrøder og om dyrkningen af disse.

Der er fastsat krav om, at efterafgrøderne skal være etableret efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 4, stk. 1, 1. pkt. samt § 3, stk. 1, 1. pkt. i bekendtgørelse om krav om etablering af målrettede efterafgrøder. Ved normale driftsmæssige principper forstås, at virksomheden skal have dyrket en veletableret efterafgrøde. Efterafgrøden skal sås, etableres og passes som en hvilken som helst anden afgrøde, hvilket også gælder såteknik, udsædsmængde og evt. omsåning m.v.

Der er endvidere fastsat krav om, at arealer, som anvendes til opfyldelse af planperiodens efterafgrødekrav, også efterfølgende i planperioden skal dyrkes med en forårssået afgrøde eller udlægges med blomsterbrak eller bestøverbrak. Kravet om forårssåede afgrøder m.v. finder dog ikke anvendelse for arealer, der indgår i statsligt eller EU-finansierede tilskudsordninger og projekter om permanent udtagning af landbrugsjorder. Kravet er fastsat i plantedækkebekendtgørelsens § 4, stk. 2, og i § 3, stk. 1, 2. pkt. i bekendtgørelse om krav om etablering af målrettede efterafgrøder.

Der er fastsat regler om afgrødetyper og etableringsfrister i plantedækkebekendtgørelsens §§ 8-13. Bestemmelserne i plantedækkebekendtgørelsen finder tilsvarende anvendelse for de obligatoriske målrettede efterafgrøder, dog med undtagelse af bestemmelser, som vedrører anvendelse af efterafgrødebanken, jf. 4 i bekendtgørelse om krav om etablering af målrettede efterafgrøder. For en nærmere beskrivelse af efterafgrødebanken henvises til afsnit 3.2.1.1.2.2.

I plantedækkebekendtgørelsens § 8, stk. 1, fremgår det, at følgende afgrøder kan anvendes som efterafgrøder: korsblomstrede afgrøder, korn, græs, honningurt, cikorie, klinte, hjulkrone eller morgenfrue sået før eller efter høst samt frøgræs, der efter høst fortsætter som efterafgrøde. Planter af spildfrø bestående af de nævnte arter kan også indgå i opfyldelse af efterafgrødekravet. Der må ikke etableres kvælstoffikserende arter på arealet med efterafgrøder. Det er et krav, at arealet med efterafgrøder udgør et sammenhængende areal på mindst 0,01 hektar.

Efterafgrøder skal være sået senest den 1. august 2024, hvis efterafgrøderne skal indgå i opfyldelse af virksomhedens efterafgrødekrav. Korsblomstrede afgrøder, honningurt, klinte, hjulkrone, morgenfrue, almindelig rug, stauderug, hybridrug, vårbyg og havre skal dog være sået senest den 20. august

2024, medmindre virksomheden gør brug af de fleksible frister for etablering af efterafgrøder, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 9.

De fleksible frister går ud på, at virksomheden kan så efterafgrøderne i perioden fra den 21. august til og med den 7. september mod en reduktion i kvælstofkvoten eller mod anvendelse af opsparede efterafgrøder, jf. § 9, stk. 2 og § 10. Følgende efterafgrødearter kan anvendes ved anvendelse af de fleksible frister: korsblomstrede afgrøder, honningurt, klinte, hjulkrone, morgenfrue, almindelig rug, stauderug, hybridrug, vårbyg og havre.

Reduktion af kvælstofkvoten eller anvendelsen af opsparede efterafgrøder er som udgangspunkt opgjort i intervaller alt efter hvornår virksomheden har sået sine efterafgrøder og efter hvor meget gødning virksomheden har udbragt, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 11. Plantedækkebekendtgørelsens § 6, stk. 2-4, finder tilsvarende anvendelse ved beregning af den udbragte mængde gødning.

Hvis virksomheden vælger at så efterafgrøder efter de fleksible frister, og virksomheden udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til mindre end 80 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal, reduceres virksomhedens samlede kvote for kvælstof svarende til følgende:

Såtidspunkt	Reduktion i kvælstofkvote
Fra den 21. til og med den 24. august	8,8 kg kvælstof pr. hektar.
Fra den 25. til og med den 28. august	16,5 kg kvælstof pr. hektar.
Fra den 29. august til og med den 7. september	30,9 kg kvælstof pr. hektar.

Hvis virksomheden vælger at så efterafgrøder efter de fleksible frister, og virksomheden udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 80 kg kvælstof eller derover pr. hektar harmoniareal, reduceres virksomhedens samlede kvote for kvælstof svarende til følgende:

Såtidspunkt	Reduktion i kvælstofkvote
Fra den 21. til og med den 24. august	14,2 kg kvælstof pr. hektar.
Fra den 25. til og med den 28. august	26,6 kg kvælstof pr. hektar.
Fra den 29. august til og med den 7. september	49,8 kg kvælstof pr. hektar.

UDKAST

Hvis virksomheden i stedet vælger at bruge opsparede efterafgrøder ved anvendelse af de fleksible frister, reduceres virksomhedens opsparede efterafgrøder, uafhængigt af den mængde husdyrgødning og anden organisk gødning, som virksomheden udbringer pr. hektar harmoniareal, svarende til følgende:

Såtidspunkt	Anvendelse af opsparede efterafgrøder
Fra den 21. til og med den 24. august	0,08 hektar opsparede efterafgrøder pr. hektar.
Fra den 25. til og med den 28. august	0,15 hektar opsparede efterafgrøder pr. hektar.
Fra den 29. august til og med den 7. september	0,28 hektar opsparede efterafgrøder pr. hektar.

Hvis virksomheden kan dokumentere at have sået efterafgrøderne på en specifik dato, kan virksomhedens kvælstofkvote eller opsparede efterafgrøder reduceres på dagsbasis frem for i intervaller, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 12. Dette forudsætter, at virksomheden har anvendt udstyr, som kan generere logfiler, der kan konverteres til SHAPE-format, og at virksomheden har udført positionsbestemt og datobestemt såning af efterafgrøder med udstyr, der har autostyring. Derudover skal virksomheden kunne dokumentere udførelsen af den positionsbestemte og datobestemte såning af efterafgrøder med logfiler i SHAPE-format. Dokumentationen skal opbevares på virksomheden i 5 år fra udløbet af planperioden 2024/2025 og skal kunne forevises på forlangende i forbindelse med kontrol.

Det følger af plantedækkebekendtgørelsens § 13, at efterafgrøder tidligst må nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres den 20. oktober i planperioden. Efterafgrøder sået som udlæg i majs må dog tidligst nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres den 1. marts i planperioden. Særligt for arealer med efterafgrøder, der indgår i statsligt eller EU-finansierede tilskudsordninger og projekter om permanent udtagning af landbrugsjorder gælder, at disse arealer ikke må nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres, inden arealerne ekstensiveres permanent med tinglyst deklARATION.

I medfør af bemyndigelsen i gødskningslovens § 38, stk. 1, 2. pkt., kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om, på hvor stor en del af virksom-

hedens areal efterafgrøder skal etableres, og beregningen heraf samt om dispensation fra efterafgrødekravet, i det omfang at det ikke får betydning for den kvælstofreducerende effekt.

De forskellige efterafgrødekrav er fastsat som en procentdel af virksomhedens efterafgrødegrundareal. Efterafgrødegrundarealet er det samlede areal, som virksomheden den 31. juli (forudgående planperiode) for egen regning og risiko dyrkede med de afgrøder, der fremgår af plantedækkebekendtgørelsens bilag 1, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 6, stk. 1. Der er tale om korn (vår- og vintersæd), vår- og vinterraps, majs, rybs, soja, sennep, ærter, hestebønner, solsikke, olieør og andre etårige afgrøder, der ikke har kvælstofoptagelse om efteråret i høståret. Efterafgrødegrundarealet opgøres på baggrund af den markplan, virksomheden skal indgive for planperioden. Efterafgrødegrundarealet opgøres ud fra de afgrøder, der dyrkes i planperioden forud for den planperiode, hvor efterafgrøderne skal etableres.

I plantedækkebekendtgørelsen er der fastsat krav om, at en virksomhed skal udlægge mindst 10,7 pct. af sit efterafgrødegrundareal med pligtige efterafgrøder. Hvis virksomheden udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 80 kg kvælstof eller derover pr. hektar harmoniareal, skal virksomheden dog udlægge mindst 14,7 pct. af sit efterafgrødegrundareal med pligtige efterafgrøder, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 4, stk. 3, jf. stk. 1. Harmoniarealer er arealer med afgrøder med et gødningsbehov, hvor organisk gødning må anvendes, og hvor organisk gødning under normale omstændigheder kan udbringes.

Mængden af udbragt husdyrgødning og anden organisk gødning beregnes efter § 21, stk. 1, i gødskningsloven, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 6, stk. 2. Opgørelsen af mængden af udbragt kvælstof fra organisk gødning foretages på grundlag af gødningsregnskabet for planperioden umiddelbart forud for den senest afsluttede planperiode, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 6, stk. 3.

For en nyetableret virksomhed og en virksomhed, der ikke var forpligtet til at udarbejde gødningsregnskab i planperioden umiddelbart forud for den senest afsluttede planperiode, fastsættes mængden af udbragt husdyrgødning og anden organisk gødning til beregning af det pligtige efterafgrødekrav, til en mængde svarende til mindre end 80 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 6, stk. 4.

Størrelsen på det pligtige efterafgrødekrav i procent har ændret sig over tid. I planperioden 2009/2010 blev kravet for alle virksomheder fastsat til 10 pct. og 14 pct. afhængigt af den udbragte mængde gødning. Dette skete som

følge af den politiske aftale om Vandmiljøplan III, jf. lovforslag nr. L 239, 2003/1. For planperioden 2020/2021 blev kravet justeret til det nuværende niveau på henholdsvis 10,7 pct. og 14,7 pct. som følge af håndtering af dødvægtstab ved ændring af omregningsfaktoren for alternativet tidligt såede vinterafgrøder.

I plantedækkebekendtgørelsens § 4, stk. 4, jf. stk. 1, er der derudover fastsat krav om, at en virksomhed, der udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 30 kg kvælstof eller derover pr. hektar harmoniareal skal udlægge arealer etableret med husdyrefterafgrøder til begrænsning af merudvaskning af nitrat fra organisk gødning i overensstemmelse med plantedækkebekendtgørelsens bilag 2. For en nyetableret virksomhed fastsættes mængden af udbragt husdyrgødning og anden organisk gødning til beregning af husdyrefterafgrødekravet, til en mængde svarende til mindre end 30 kg kvælstof pr. hektar harmoniareal, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 6, stk. 4.

I plantedækkebekendtgørelsens bilag 2 fremgår en tabel, hvor husdyrefterafgrødekravet er angivet som en procentdel af virksomhedens efterafgrødegrundareal for hvert af de berørte husdyrefterafgrødeoplande. Kravet varierer i dag fra 0 pct. til ca. 35 pct. og differentieres efter om der er udbragt over eller under henholdsvis 30 og 80 kg kvælstof i organisk gødning pr. hektar harmoniareal pr. planperiode.

Hvis virksomheden i planperioden har arealer i flere husdyrefterafgrødeoplande, beregnes virksomhedens husdyrefterafgrødekrav som et vægtet gennemsnit ud fra andelen af virksomhedens samlede areal i planperioden, der ligger i de enkelte oplande, og de tilhørende husdyrefterafgrødekrav opgjort i procent i oplandene vist i tabellen. Oplande der ikke har et tilhørende husdyrefterafgrødekrav i planperioden er fremhævet med gråt i tabellen i plantedækkebekendtgørelsens bilag 2. Virksomhedens areal i de enkelte oplande opgøres på baggrund af den markplanlægning, virksomheden skal foretage i planperioden, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 29, stk. 1.

I § 3, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse om krav om etablering af målrettede efterafgrøder er der obligatoriske målrettede efterafgrødekrav fastsat. Arealet med obligatoriske målrettede efterafgrøder skal i medfør heraf udgøre en procentdel af den del af virksomhedens efterafgrødegrundareal, der er beliggende i det pågældende kystvandopland. Procentdelen for de enkelte kystvandoplande er fastsat i bekendtgørelsens bilag 1. Ved overgangen til tredje vandplanperiode i 2024 skete der en omfordeling af indsatsen mellem kystvandoplande, således at nogle kystvandoplande ikke længere havde et

krav, mens kravet steg i andre områder, samt at visse områder uden indsatsbehov nu fik et indsatsbehov. Kravet i de forskellige kystvandoplande varierer i dag fra 0 pct. til ca. 45 pct.

Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om dispensation fra efterafgrødekravet i det omfang det ikke får betydning for den kvælstofreducerende effekt, jf. gødskningslovens § 38, stk. 1, 2. pkt. Bemyndigelsen kan alene udnyttes til at dispensere fra kravet om efterafgrøder i den målrettede kvælstofregulering og er udmøntet i bekendtgørelse om krav om etablering af målrettede efterafgrøder, jf. bekendtgørelsens § 3, stk. 4. Virksomheder kan således ansøge om reduktion af det areal, der skal udlægges med obligatoriske efterafgrøder i den målrettede kvælstofregulering, hvis arealet overstiger en vis procentdel af virksomhedens areal, eller hvis efterafgrødekravet efter en omregning af kravets størrelse til kvælstofeffekt udgør mere end en vis procentdel af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden. Adgangen til dispensation er snæver og forudsætter desuden, at det eventuelle indsatsbehov i det pågældende kystvandopland nås.

Hvis en reduktion af en virksomheds efterafgrødekrav ville medføre, at årets indsatsbehov ikke opnås, kan ministeren for grøn trepart med hjemmel i § 38, stk. 1, 2. pkt., i gødskningsloven, overføre et mindre indsatsbehov til den følgende planperiode, således at årets indsatsbehov samlet set opnås trods dispensation.

Hvis en virksomhed ønsker at benytte sig af muligheden for at få reduceret kravet om efterafgrøder i den målrettede kvælstofregulering, er det muligt i medfør af bemyndigelsen i § 38, stk. 1, 2. pkt., i gødskningsloven, at fastsætte krav til dokumentation fra virksomheden for, at efterafgrødekravet efter en omregning af kravets størrelse til kvælstofeffekt udgør mere end den fastsatte procentdel af virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden.

3.2.1.1.2.2 Alternativ opfyldelse af efterafgrødekravet og pilotprojektordninger

Efter gødskningslovens § 39, stk. 1, kan der fastsættes regler om særlige ordninger, som den enkelte virksomhed kan vælge som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af gødskningslovens § 38, stk. 1.

Formålet med bestemmelsen er at give de virksomheder, der er omfattet af krav om udlægning af efterafgrøder fastsat i medfør af gødskningslovens § 38, stk. 1, en større fleksibilitet ved tilrettelæggelsen af driften af virksom-

heden. Fleksibiliteten består i, at virksomhederne kan opfylde deres forpligtelser fastsat i medfør af § 38, stk. 1, ved at anvende andre virkemidler, der har en tilsvarende kvælstofreducerende effekt som efterafgrøder.

Det er en forudsætning for iværksættelse af disse alternativer, at der er tilstrækkelig viden om miljøeffekten af det enkelte virkemiddel.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 39, stk. 1, er udnyttet plantedækkebekendtgørelsen til at fastsætte følgende ordninger om virkemidler med kvælstofreducerende effekt, som kan anvendes til opfyldelse af efterafgrødekra-vene fastsat i medfør af gødskningslovens § 38, stk. 1, i stedet for udlægning af efterafgrøder:

- Udlægning af mellemafgrøder, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 14.
- Arealer etableret med energiafgrøder, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 15.
- Braklagte arealer etableret med græs, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 16.
- Braklagte arealer etableret med græs langs vandløb og søer, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 17.
- Tidlig såning af vinterhvede, vinterbyg, vinterrug og triticale, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 18.
- Arealer etableret med efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter, jf. plantedækkebekendtgørelsens §§ 19-21.
- Arealer, hvor der er udført præcisionslandbrug i den forudgående planperiode, jf. plantedækkebekendtgørelsens §§ 22 og 23.

Det er også muligt at foretage en reduktion af kvælstofkvoten i stedet for at udlægge efterafgrøder. Der er endvidere muligt at opspare efterafgrøder samt overdrage opsparede efterafgrøder til en anden virksomhed ved ophør

I medfør af gødskningslovens § 39, stk. 1 og 3, er der fastsat regler om, at virksomheder har mulighed for at overføre et overskud af efterafgrøder fra en planperiode til en senere planperiode, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 25, eller overdrage overskud af efterafgrøder til en anden virksomhed i forbindelse med den overdragende virksomheds ophør, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 27. Disse opsparede efterafgrøder kan herefter anvendes til opfyldelse af det pligtige efterafgrødekrav og husdyrefterafgrødekravet i en senere planperiode, jf. plantedækkebekendtgørelsens §§ 26 og 28.

Overskud af efterafgrøder er arealer med efterafgrøder og alternativer til efterafgrøder etableret af en virksomhed i den indeværende planperiode, ud

over det areal, der er nødvendigt for at opfylde planperiodens efterafgrødekrav fastsat i medfør af gødskningslovens § 38, stk. 1 (dvs. pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder). Arealer, der anvendes til at opfylde betingelser i medfør af bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler, kan ikke anvendes som overskud af efterafgrøder. Arealer etableret med efterafgrøder eller alternativer til efterafgrøder til opfyldelse af krav fastsat i medfør af anden lovgivning, kan heller ikke anvendes som overskud af efterafgrøder.

Overførsel af opsparede efterafgrøder forudsætter, at virksomheden, som afgiver de opsparede efterafgrøder, er afmeldt fra register for gødningsregnskab. Den modtagende virksomhed skal være omfattet af et pligtigt efterafgrødekrav eller husdyrefterafgrødekrav, og skal også modtage den ophørende virksomheds arealer enten helt eller delvist. Overdragelsen skal indberettes i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs særlige skemaer af den modtagende virksomhed, og begge virksomheder skal indgå en skriftlig aftale om overdragelsen. Dokumentation for aftalen skal opbevares i 5 år fra planperiodens udløb og skal kunne forevises på forlangende i forbindelse med kontrol af den modtagende virksomhed.

Formålet med opsparede efterafgrøder er at skabe større fleksibilitet for virksomheden og dermed åbne op for en bedre tilrettelæggelse af driften, idet der i år med gunstige forhold kan udlægges ekstra efterafgrøder eller alternativer til efterafgrøder, der kan benyttes til opfyldelse af efterafgrødekravene i andre år, hvor forholdene for etablering af efterafgrøder er mindre gode.

For at sikre, at effekten af de alternative virkemidler modsvarer efterafgrødernes effekt, er ministeren for grøn trepart i gødskningslovens § 39, stk. 3, bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om alternativerne fastsat i medfør af gødskningslovens § 39, stk. 1, herunder om frister og omregningsfaktorer m.v.

Denne bemyndigelse er anvendt til at fastsætte en omregningsfaktor for hvert af de enkelte virkemidler og andre betingelser, som skal være opfyldt for, at de alternative virkemidlers effekt modsvarer efterafgrødevirkemidlets effekt. Der er fastsat følgende omregningsfaktorer:

- For virkemidlet om udlægning af mellemafgøder erstatter 2 hektar udlagt med mellemafgøder 1 hektar efterafgrøder, jf. plantedækkebkendtgørelsens § 14, stk. 3.
- For virkemidlet om energiafgøder erstatter 0,8 hektar energiafgøder 1 hektar efterafgrøder.

UDKAST

- For virkemidlet om braklagte arealer erstatter 1 hektar braklagte arealer 2 hektar efterafgrøder.
- For virkemidlet om braklagte arealer langs vandløb og søer erstatter 1 hektar braklagte arealer langs vandløb og søer 4 hektar efterafgrøder.
- For virkemidlet om tidligt såede vinterafgrøder erstatter 1,9 hektar vinterafgrøder 1 hektar efterafgrøder.
- For virkemidlet om efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter erstatter 1 hektar med efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter 1 hektar efterafgrøder.
- For virkemidlet om præcisionslandbrug erstatter 11 hektar præcisionslandbrug 1 hektar efterafgrøder.

Øvrige betingelser fastsat i medfør af bemyndigelsen i § 39, stk. 3, kan f.eks. vedrøre, hvilke afgrødearter der kan anvendes, frister for såning og destruktion m.v. Virkemidlet tidlig såning af visse arter af vinterafgrøder er et eksempel på, at det kan være nødvendigt at fastsætte øvrige betingelser sammen med omregningsfaktoren for at sikre miljøeffekten af virkemidlet. Efter plantedækkebekendtgørelsens § 18, stk. 1, er det et krav, at afgrøderne skal være sået senest 7. september i den planperiode, hvori virkemidlet anvendes som alternativ til efterafgrøder. For præcisionslandbrug og efterafgrødeblandinger med kvælstoffikserende arter er der desuden fastsat en række krav om opbevaring af dokumentation.

Der er således fastsat krav om, at en virksomhed, skal kunne dokumentere udførelsen af præcisionslandbrug, og dokumentationen skal opbevares på virksomheden i 5 år fra udløbet af planperioden og skal kunne forevises på forlangende i forbindelse med kontrol, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 23.

Dokumentationen skal bestå af en detaljeret gødningsplanlægning for de marker, der er udført præcisionslandbrug på. Gødningsplanlægningen skal indeholde en beregning af kvælstofbehovet for hver enkelt mark og skal tage udgangspunkt i en anerkendt metode. Dokumentationen skal endvidere bestå af logfiler i SHAPE-format for den positionsbestemte graduerede gødningstildeling.

Virksomheden skal tillige kunne dokumentere anvendelsen af præcisionslandbrug med en kemisk analyse af indholdet af kvælstof i flydende husdyrgødning og anden organisk gødning, hvis dette anvendes, inden udbringning på arealer, hvor der skal udføres præcisionslandbrug. Analysen skal være repræsentativ for hele indholdet af lagertanken. Er der anvendt husdyrgødning og anden organisk gødning fra flere lagertanke, skal der foretages en

analyse for hver tank. Analyserne skal være foretaget af et laboratorium, der er autoriseret eller akkrediteret til udførelse af kemiske analyser af gødning af Den Danske Akkrediteringsfond (DANAK) eller et tilsvarende akkrediteringsorgan, som er medunderskriver af European co-operation for Accreditation's multilaterale aftale om gensidig anerkendelse.

I medfør af gødskningslovens § 39, stk. 2, kan ministeren for grøn trepart etablere pilotprojektordninger, hvorefter en eller flere virksomheder kan ansøge om at anvende lokale foranstaltninger som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af gødskningslovens § 38, stk. 1.

Ministeren for grøn trepart kan for ordninger omfattet af gødskningslovens § 39, stk. 2 fastsætte regler om ansøgningens indgivelse, indhold og oplysninger, herunder om formkrav hertil. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte vilkår i afgørelser om ordninger truffet efter regler fastsat i medfør af § 39, stk. 2. Gødskningslovens § 39, stk. 2, finder ligeledes anvendelse for etablering af pilotprojektordningerne.

Efter bemyndigelserne i § 39, stk. 2 og 4, kan ministeren for grøn trepart oprette en ordning, hvor virksomheder kan ansøge om at anvende miljøforanstaltninger, som (endnu ikke) er godkendt som et alternativ til efterafgrøder efter § 39, stk. 1. Formålet med et pilotprojekt kan f.eks. være at indsamle viden, om en foranstaltning har en kvælstofreducerende effekt, som kan betyde, at foranstaltningen på sigt vil kunne anvendes som et virkemiddel efter § 39, stk. 2. Formålet kan f.eks. også være at opnå erfaringer eller dokumentation i forbindelse med anvendelse af en ny foranstaltning.

Alternativet præcisionslandbrug, som i dag er fastsat i medfør af § 39, stk. 3, er udsprunget af et pilotprojekt. Der er i dag ingen igangværende pilotprojektordninger.

3.2.1.1.2.3 Dyrkningsrelaterede tiltag

Efter gødskningslovens § 38, stk. 2 kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om dyrkningsrelaterede tiltag, herunder fastsætte perioder, hvor jordbearbejdning og omlægning af arealer med plantedække ikke må finde sted.

De dyrkningsrelaterede tiltag indgår i indsatsprogrammet for vandområdeplanerne under vandrammedirektivet

Bemyndigelse i gødskningslovens § 38, stk. 2, er udnyttet til at fastsætte regler om begrænsning af jordbearbejdning forud for forårssåede afgrøder og ompløjning af fodergræsmarker i bestemte perioder. Reglerne er fastsat i plantedækkebekendtgørelsens kapitel 5.

Begrænsningen i adgangen til at foretage jordbearbejdning har den betydning, at ukrudtsbehandling ved mekanisk jordbearbejdning fortrinsvis vil ske i foråret. Da hovedparten af kvælstofudvaskningen fra dyrkningsjorden foregår i efterårs- og vintermånederne, kan jordbearbejdning efter høst eller i efterårs- og vintermånederne forøge udvaskningen af kvælstof. Hvis jorden holdes sort om efteråret ved f.eks. pløjning, harvning eller ved kemisk bekæmpelse af spildkorn, stiger nitratinholdet i jorden. Dette er en følge af, at pløjning og anden jordbearbejdning gennem løsning af jorden og opbrydning af den gamle afgrøde øger omsætningen af organisk stof, hvorved det kvælstof, der er bundet til det organiske materiale, nedbrydes til mineralsk kvælstof, der kan blive udvasket til vandmiljøet. Ved ompløjning af kløvergræs eller afgræsset rent græs frigøres der ligeledes store mængder af organisk bundet kvælstof. Hvis der ikke efterfølgende etableres en afgrøde til opsamling af det omsatte kvælstof, stiger nitratinholdet i jorden, hvilket øger risikoen for udvaskning af nitrat til vandmiljøet.

Forbudsperiodens udstrækning afhænger af, hvilken jordbundstype marken har. På sandjord er risikoen for udvaskning af kvælstof større, end den er på lerjord selv ved samme dyrkningspraksis. Dette skyldes blandt andet, at sandjord ikke kan tilbageholde så meget vand som lerjord, og at sandjord overvejende findes i dele af Danmark, hvor der er meget nedbør og højere afstrømning end andre dele af Danmark. Der er derfor fastsat forskellige forbudsperioder, der er afhængige af markernes jordbundstype. Jordbundstypenumrene, der anvendes, følger jordbundstypeklassifikationsbekendtgørelsen. Se nærmere herom i afsnit 3.2.1.1.1. Der er fastsat følgende forbudsperioder:

- Lerjord (JB-nr. 7-9): Fra høst af forfrugt indtil 1. oktober.
- Lerjord og humusjord (JB-nr. 5, 6, 10 og 11): Fra høst af forfrugt indtil 1. november.
- Sandjord (JB-nr. 1-4): Fra høst af forfrugt indtil 1. februar i det følgende kalenderår.

Jordbearbejdning omfatter enhver form for bearbejdning af jorden, som kan foretages i forbindelse med jordbrugsmæssig anvendelse af jorden, herunder pløjning og harvning, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 36, stk. 2. Kalkning, tromling, overfladisk halmstrigling, etablering og vedligeholdelse af dræn samt gyllenedfældning på udlægsgræs efter korn eller helsæd er dog tilladt, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 36, stk. 3.

Der er mulighed for kemisk at nedvisne plantedække i dele af forbudsperioden med begrænsninger i adgangen til at foretage jordbearbejdning, jf. §

36, stk. 1, 2. pkt. Der er endvidere fastsat en række undtagelser og modifikationer til jordbearbejdningsforbuddet i plantedækkebekendtgørelsens § 36, stk. 4 og 5, f.eks. således at efterafgrøder etableret til opfyldelse af efterafgrødekrav fastsat i medfør af gødskningsloven kan etableres og destrueres uafhængigt af forbudsperioden. Der er derudover fastsat undtagelser og modifikationer fra forbuddet, der muliggør bestemte produktioner, som forbuddet ville forhindre eller besværliggøre (f.eks. økologisk drift, hvor der er forbud mod pesticider, og jordbearbejdning er en forudsætning for ukrudtsbekæmpelse). Der er endelig fastsat modifikationer og undtagelser for at tilgodese hensyn til ukrudtsbekæmpelse, en hensigtsmæssig drift af virksomhedens marker eller af hensyn til sygdomsforebyggelse og -bekæmpelse m.v. (f.eks. til bekæmpelse af kartoffelbrok eller hvis arealer har været dyrket med korn eller frøgræs, som er blevet angrebet af aksløberens larve), jf. plantedækkebekendtgørelsens §§ 37 og 38.

Ved omlægning af fodergræsarealer frigøres store mængder af kvælstof, der potentielt kan blive udvasket til vandmiljøet. Ved at udsætte omlægnings-tidspunktet af fodergræs fra om efteråret til om foråret mindskes udvaskningen af kvælstof, idet den mængde kvælstof, der frigives ved omlægningen, kan opsamles og udnyttes af en efterfølgende afgrøde, der sås i foråret.

Der er derfor fastsat regler om, at omlægning af fodergræsmarker som hovedregel ikke må finde sted i perioden 1. juni til 1. februar, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 39, stk. 1. Fodergræs omfatter afgrøder, der er omfattet af de afgrødekoder, der fremgår af plantedækkebekendtgørelsens bilag 6, tabel 2. Forbuddet mod omlægning af fodergræsmarker gælder ikke for en virksomhed, der er certificeret til økologisk jordbrugsproduktion, jf. plantedækkebekendtgørelsens § 39, stk. 2. Fodergræsmarker må omlægges til fodergræs, vinterraps eller grønkorn med græsudlæg frem til og med den 15. august 2024, og fodergræsmarker på lerjord (JB-nr. 7-9) må ompløjes fra den 1. november, hvis arealerne skal anvendes til en forårssået afgrøde i det umiddelbart følgende kalenderår.

For både forbud mod jordbearbejdning og forbud mod omlægning af fodergræsmarker, kan der gives dispensation fra forbuddet til forskningsprojekter med henblik på indsamling af landbrugsfaglige data samt til historisk og kulturel formidlingsvirksomhed. Virksomheden skal indgive en ansøgning herfor, og i ansøgningen skal anføres en begrundelse for fravigelse af reglerne, og der skal vedlægges en mark- og dyrkningsplan for arealet med angivelse af igangsættelsesdato og afslutningsdato. Styrelsen for Grøn Areal-

omlægning og Vandmiljø kan fastsætte vilkår i forbindelse med dispensationen, herunder om de omfattede arealers størrelse og om varighed og gyldighedsperiode for dispensationen.

3.2.1.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Som det fremgår af afsnit 2, så er formålet med lovforslaget bl.a. at skabe rammerne for gennemførelsen af den nye kvælstofreguleringsmodel, hvor reguleringen ændres fra i væsentligt omfang at være tilførselsbaseret, hvor der reguleres på den maksimale mængde af kvælstof, der må tilføres dyrkningsfladen, til i stedet at være udledningsbaseret, hvor der reguleres på den maksimale mængde næringsstoffer, som må udledes fra marken.

Den nye kvælstofreguleringsmodel indebærer, at virksomhedernes afgrødevalg, gødningstildeling og virkemidler m.v. får betydning for hvor meget kvælstof, der udvaskes fra de enkelte marker, og dermed deres udledning.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at den nye kvælstofreguleringsmodel, som bygger på en række data, der vil ændre sig fra år til år, f.eks. på grund af ændring af det dyrkede areal i kystvandomlandet eller afgrødevalg, indebærer, at det vil være nødvendigt kunne fastsætte den fremtidige reguleringsmodel på bekendtgørelsesniveau.

Herudover findes det hensigtsmæssigt, at den foreslåede lov fremtidssikres, således at loven til enhver tid kan anvendes til at fastsætte de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af de forpligtelser, som hidrører fra direktiver, forordninger, internationale aftaler m.v. inden for lovens område.

Landbrugsproduktion medvirker til klimaforandringer ved at udlede drivhusgasser. Størstedelen af udledningerne fra landbruget er relateret til husdyrproduktion, men også spredning af gødning kan føre til udledning af drivhusgasser.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at det er hensigtsmæssigt for at fremtidssikre loven, at det er muligt også at fastsætte regler med henblik på at kunne varetage klimahensyn særligt i forbindelse med anvendelse af gødning.

Det er derfor nødvendigt, at der tillægges ministeren for grøn trepart brede bemyndigelser til at fastsætte de nødvendige obligatoriske krav, og dermed sikre mulighed for, at det vil være muligt på bekendtgørelsesniveau at fastsætte yderligere nødvendige næringsstofreducerende foranstaltninger, så-

fremt den påtænkte regulering ikke som forventet indfrier direktivforpligtelserne efter bl.a. nitratdirektivet, vandrammedirektivet og naturdirektiverne.

3.2.1.3 Den foreslåede ordning

Med henblik på at skabe rammerne for udmøntning af den nye kvælstofreguleringsmodel, foreslås det i § 4, stk. 1, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler, der fastlægger og angiver en ramme for udledning af næringsstoffer og drivhusgasser fra skov- og landbrugsaktiviteter og skov- og landbrugsarealer med henblik på opfyldelse af forpligtelser ifølge Den Europæiske Unions retsakter og internationale konventioner og aftaler om forhold, der er omfattet af loven, jf. § 1.

Det er hensigten, at ministeren for grøn trepart i medfør af bemyndigelsen kan fastsætte et overordnet udledningsmål for de 108 kystvandoplande på baggrund af vandområdeplanernes fastsatte mål for belastningen, hvis kystvandet skal opnå god økologisk tilstand (målbelastningen).

Det er endvidere hensigten, at ministeren for grøn trepart på baggrund af det overordnede udledningsmål kan fastsætte udledningsgrænser for de enkelte kystvandoplande, som i udgangspunktet svarer til det samlede udledningsmål på baggrund af vandområdeplanerne, idet der dog kan sættes en begrænsning i form af et loft for reguleringstrykket givet ved det såkaldte braklægningspunkt.

Da udledningsgrænserne er en forudsætning for fastsættelsen af de individuelle virksomheders konkrete udledningskvote, i det specifikke kystvandopland, som foreslås fastsat i medfør af lovforslagets § 6, er det hensigten, at udledningsgrænserne i de enkelte kystvandoplande fordels efter en nærmere fastsat fordelingsnøgle.

Den foreslåede bemyndigelse vil ligeledes kunne anvendes til at fastsætte drivhusemissionsgrænser, såfremt det bliver relevant i fremtiden.

Det foreslås i § 4, stk. 2, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om pligt til at afgive oplysninger til brug for fastlæggelse af rammen i stk. 1.

Formålet med bestemmelsen i § 4, stk. 2 er at kunne indhente oplysninger om markarealet og eventuelt gødningsanvendelse i et kystvandopland forud for fastsættelsen af udledningsgrænsen.

Der henvises til bemærkningerne til bestemmelsen i § 4 nedenfor.

Det foreslås endvidere i § 6, stk. 1, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om foranstaltninger med henblik på varetagelse af hensyn, der fremgår af § 1, herunder med henblik på opfyldelse af forpligtelser ifølge Den Europæiske Unions retsakter og internationale konventioner og aftaler om forhold, der er omfattet af loven § 1.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at der til enhver tid kan fastsættes de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af de relevante forpligtelser i henhold til miljø- og naturdirektiverne inden for lovens anvendelsesområde, herunder til iværksættelse af supplerende foranstaltninger.

Det foreslås, at ministeren i lovforslagets § 6, stk. 2, 1. pkt., bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om udvaskningsgrænser og udledningskvoter og virkemidler til opfyldelse heraf, herunder om hvordan udvaskningen og udledningen fastlægges. Ministeren for grøn trepart foreslås endvidere i lovforslagets § 6, stk. 2, 2. pkt., bemyndiget til at fastsætte regler om krav til placering af virkemidler og øvrige betingelser knyttet til virkemidlernes reduktionseffekt, herunder om særlige frister og dokumentation

Det foreslås i lovforslagets § 6, stk. 3, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om krav om etablering og opretholdelse af plantedække på særlige arealer og jordtyper i særlige perioder og områder.

Med de foreslåede bemyndigelser i § 6, stk. 2 og 3, bliver det muligt at fastsætte de nødvendige bestemmelser som med den nye kvælstofreguleringsmodel skal afløse de regler, der i dag er fastsat i gødskningslovens §§ 12 og 13, §§ 15-17 og §§ 38 og 39 om gødskningskvoten og plantedække.

Det er således hensigten, at bemyndigelserne anvendes til at fastsætte de materielle regler om virksomhedernes udledningskvote i de 108 kystvandoplande og virksomhedernes basisudvaskningsgrænse.

Formålet med fastsættelsen af basisudvaskningsgrænsen er at sikre fortsat opfyldelse af nitratdirektivets krav i forhold til at beskytte vandkvaliteten ved at fremme godt landmandskab, ved at forebygge og nedbringe forurening af vandkvalitet forårsaget af nitrater fra landbruget, og formålet med fastsættelsen af udledningskvoten er at implementere dele af vandrammedirektivet i forhold til beskyttelse af kystvande.

Samtidig skal både basisudvaskningsgrænsen og udledningskvoten tage højde for en række forhold i henhold til habitat-, fuglebeskyttelses- og VVM-direktivet.

Udledningskvoten vil udgøre den mængde kvælstof, som maksimalt må udledes til kysten fra en virksomhed for at udledningsmålet for det eller de kystvandoplande, som virksomhederne er beliggende i overholdes.

I medfør af bemyndigelserne kan ministeren for grøn trepart fastsætte de nødvendige regler om de kvælstofreducerende virkemidler, der kan anvendes til at opfylde udledningskvoten og basisudvaskningsgrænsen.

Det er således op til den enkelte virksomhed at tilrettelægge sin drift i overensstemmelse med en basisudvaskningsgrænse, og i den forbindelse har virksomheden selv mulighed for at vælge, hvilke virkemidler, som virksomheden vil benytte for at overholde basisudvaskningsgrænsen.

Det ligger inden for rammerne af den foreslåede bemyndigelse, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte en skærpet basisudvaskningsgrænse, hvis det er nødvendigt i forhold til direktivopfyldelse.

Det er hensigten, at regler om udledningskvoten skal erstatte reglerne i den gældende gødskningslov om den målrettede kvælstofregulering.

Det er hensigten, at der fastsættes regler om, at virksomheden skal estimere markernes udvaskning af kvælstof fra rodzonen ved hjælp af en beregningsmodelformel (populært kaldet NUAR-beregneren), som tager udgangspunkt i fem overordnede parametre:

1. Effekt af afgrøde og plantedække
2. Effekt af kvælstofanvendelse
3. Effekt af virkemidler
4. Effekt af jordbund
5. Effekt af afstrømning

Kvælstofnormerne indgår i datagrundlaget for beregningsmodellen. Yderligere indgår de også i niveauet for fastsættelse af basisudvaskningsgrænsen til nedbringelse af udvaskningen af kvælstof fra rodzonen.

Det er hensigten, at de elementer, der indgår i beregningsmodellen vil blive fastsat på bekendtgørelsesniveau.

Endvidere kan der fastsættes regler om data, som virksomheden skal indberette til brug for opgørelsen af basisudvaskningsgrænsen og udledningskvoten. Det kan være data om den faktiske udledning af kvælstof, dyrkningshistorik m.v.

Det er ligeledes hensigten, at der kan fastsættes regler om beregning af kvælstofretentionen, der er udtryk for den andel kvælstof, der bliver omsat eller tilbageholdt fra kvælstoffet forlader rodzonen, og til det bliver udledt til kystvandet.

Det er forventningen, at den nyeste viden om retentionen vil tælle med i opgørelsen af udledningen af kvælstof fra virksomheden og indgå som et vigtigt element i fastsættelsen af, hvor meget kvælstof, der må udledes fra et kystvandopland og den enkelte virksomhed til kysten.

Det er endvidere hensigten, at der i tillæg til basisudvaskningsgrænsen og udledningskvoten vil blive fastsat regler om dyrkningsrelaterede tiltag. Det er således hensigten at fastsætte regler om begrænsning i adgangen til at foretage jordbearbejdning i efterårs- og vintermånederne på marker, hvor der vil blive sået vårsæd, og regler om perioder, hvor omlægning af fodergræsmarker, som hovedregel ikke må finde sted i.

Ved opnåelse af forskningsresultater, ny viden, m.v. kan reglerne om dyrkningsrelaterede tiltag justeres, såfremt der indhentes andre måder at varetage formålet på.

Det er hensigten, at bemyndigelserne kan anvendes til at fastsætte de foranstaltninger, der er nødvendige for at leve op til direktivforpligtelserne.

Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelse også vil blive udnyttet til at fastsætte regler om pilotprojektordninger

Det foreslås i § 6, stk. 4, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om fleksibilitet mellem planperioderne.

Det er hensigten, at der med bemyndigelsen i § 6, stk. 4, kan indføres en regel om mulighed for opsparring af uudnyttet udledningskvote for virksomhederne i de enkelte kystvandoplande, som kan anvendes i et efterfølgende år. Formålet med en sådan mulighed er at udligne udsving mellem årene som følge af sædskifte og vejrmæssige forhold, som påvirker virksomhedernes mulighed for at overholde reguleringen.

Hensynet til virksomheders mulighed for at overopfylde reguleringen i et givet år for senere lovligt at underopfylde reguleringen skal afvejes over for hensynet til miljøet, da en kvælstofudledning der overstiger virksomhedens udledningskvote kan gå ud over vandmiljøet, hvis det ikke sikres, at reguleringen efterfølgende overopfyldes i tilstrækkelig grad. Det er derfor Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at der i medfør af lovforslagets § 6, stk.

4, også kan fastsættes regler om en begrænsning på opsparingen og anvendelsen af en uudnyttet udledningskvote for virksomheden (et loft).

Det er hensigten, at der med bemyndigelsen i § 6, stk. 4, desuden kan indføres mulighed for overdragelse af udledningskvoter mellem virksomheder inden for hvert kystvandopland forudsat at basisudvaskningsgrænsen er overholdt. Overdragelse af udledningskvote vil sikre, at kvoterne kan omfordeles økonomisk optimalt for hele kystvandoplandet og ikke kun inden for virksomheden, hvilket vil have betydning for den overordnede omkostningseffektivitet af reguleringen.

3.2.2 Begrænsninger for anvendelse og udbringning af gødning m.v.

3.2.2.1 Gældende ret

Formålet med husdyrbrugloven er ifølge husdyrbruglovens § 1, stk. 1, at værne om natur, miljø og landskab, så udviklingen af husdyrproduktionen og anvendelsen af gødning kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Husdyrbrugloven indeholder i kapitel 1 a en række bemyndigelser til ministeren for grøn trepart at fastsætte regler om anvendelse af gødning i jordbruget.

Sigtet med husdyrbruglovens kapitel 1 a er at give mulighed for at regulere og sikre korrekt anvendelse af gødning i landbruget for at beskytte naturen og miljøet, herunder vandmiljøet, og samtidig sikre, at gødningen udnyttes effektivt samt begrænse gener i forbindelse med udbringning af gødning. Husdyrbruglovens kapitel 1 a er således især rettet mod, at der fastsættes regler med henblik på at minimere risikoen for forurening af grundvand og vandløb med næringsstoffer som fosfor og kvælstof, som kan have negativ indvirkning på miljøet, f.eks. ved at forårsage overgødskning (eutrofiering) i vandområder.

Efter husdyrbruglovens § 5 a, stk. 1, fastsætter ministeren for grøn trepart regler om tildeling af gødning i jordbruget, herunder lofter for, hvor meget kvælstof og fosfor pr. hektar der højst må tildeles fra gødning, med henblik på at beskytte jord, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande, og grundvandet mod forurening samt med henblik på at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter. Begrebet tildeling dækker både over opsamlet gødning, som er udbragt maskinelt, og gødning afsat af udegående dyr.

Bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 5 a er blandt andet udnyttet i bekendtgørelse nr. 931 af 16. juli 2024 om jordbrugsvirksomheders anvendelse af

gødning (herefter gødningsanvendelsesbekendtgørelsen) til at fastsætte reglerne i bekendtgørelsens kapitel 3 om begrænsninger for tildeling af kvælstof og fosfor.

Der er således fastsat regler om den maksimale mængde kvælstof fra organisk gødning, som må tildeles per hektar harmoniareal (det organiske kvælstofarealkrav). Ligeledes er der fastsat regler om fosforarealkravet, der er udtrykt som et krav om et mindsteareal, virksomheden skal have råderet over i forhold til den udbragte mængde fosfor (fosforarealkrav). Formålet med de fastsatte regler om fosforarealkrav er at begrænse ophobningen af fosfor i jorden og dermed minimere risikoen for tab af fosfor til vandmiljøet.

Harmoniarealer er arealer med afgrøder med et gødningsbehov, hvor organisk gødning må anvendes, og hvor organisk gødning under normale omstændigheder kan udbringes.

Herudover indeholder gødningsanvendelsesbekendtgørelsen regler om perioder, hvor forskellige typer af gødning ikke må udbringes, krav om anvendelse af særlige udbringningsteknikker, der begrænser ammoniakemissionerne fra udbragt husdyrgødning og nogle typer af kunstgødning samt forbud mod udbringning på en måde og på sådanne arealer, at der er risiko for afstrømning til vandmiljøet samt enkelte regler om udbringning af gødning til beskyttelse mod lugtgener.

Efter husdyrbruglovens § 5 a, stk. 2, 1. pkt. er ministeren for grøn trepart bemyndiget til at fastsætte regler om, at ministeren efter ansøgning kan tillade en jordbrugsvirksomhed at tildele en større mængde organisk gødning pr. hektar, end hvad der følger af regler fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 a, stk. 1, herunder regler om betingelser for meddelelse af tilladelse. Ministeren for grøn trepart kan endvidere efter husdyrbruglovens § 5 a, stk. 2, 2. pkt., fastsætte regler om, at ansøgning om tilladelse skal afslås, hvis ansøgeren er straffet med bøde for ikke at have overholdt betingelser i en tidligere meddelt tilladelse.

Formålet med husdyrbruglovens § 5 a, stk. 2, er at skabe hjemmel til at udnytte Danmarks undtagelse fra nitratdirektivet, som senest meddelt ved EU-Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2020/1074 af 17. juli 2020 om indrømmelse af en undtagelse på anmodning af Danmark i henhold til Rådets direktiv 91/676/EØF om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget

Undtagelsen ophørte den 31. juli 2024, og er ikke efterfølgende fornyet på baggrund af drøftelser med Europa-Kommissionen om vandmiljøets tilstand i Danmark og det udestående kvælstofreduktionsbehov.

Ministeren for grøn trepart er i husdyrbruglovens § 5 b bemyndiget til at fastsætte regler med henblik på at begrænse gener i forbindelse med udbringning af organisk gødning eller bioaske. Formålet med bestemmelsen er, at der skal kunne fastsættes regler med det formål at begrænse lugtgener i forbindelse med udbringning af organisk gødning. Derudover kan bemyndigelsen i § 5 b benyttes til at fastsætte regler om øvrige gener, der kan opstå i forbindelse med udbringning af organisk gødning.

Endelig kan ministeren for grøn trepart i medfør af husdyrbruglovens § 5 c fastsætte regler om, at den ansvarlige for driften skal iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvor der udbringes organisk gødning eller bioaske, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande. Ministeren for grøn trepart kan herunder fastsætte regler om tilsynsmyndighedens adgang til at meddele påbud om iværksættelse og udformning af en konkret erosionsforebyggende foranstaltning.

3.2.2.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Ministeriet for Grøn Trepart finder det hensigtsmæssigt, at foranstaltninger vedrørende udledning af næringsstoffer og emissioner af drivhusgasser, som følge af landbrugets anvendelse af gødning og markdrift i øvrigt samles i én lov. Det foreslås derfor, at reglerne i husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c samles med den øvrige kvælstofregulering af markdriften i den foreslåede lov.

3.2.2.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i lovforslagets § 7, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om tildeling af gødning i jordbruget, herunder lofter for, hvor meget kvælstof og fosfor pr. hektar der højst må tildeles fra gødning med henblik på at beskytte jord, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande, og grundvandet mod forurening samt med henblik på at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter.

Den foreslåede bemyndigelse er en ordretvidereførelse af husdyrbruglovens § 5 a, stk. 1. Bestemmelsen i husdyrbruglovens § 5 a, stk. 2, foreslås ikke videreført, da kvægundtagelsesreglerne er ophørt.

Det foreslås endvidere, at ministeren for grøn trepart i § 8 bemyndiges til at fastsætte regler med henblik på at begrænse gener i forbindelse med udbringning af organisk gødning eller bioaske.

Den foreslåede bestemmelse er en ordret videreførelse af husdyrbruglovens § 5 b.

Endelig foreslås det i lovforslagets § 9, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om, at den ansvarlige for driften skal iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvor der udbringes organisk gødning eller bioaske, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandløb, søer større end 100 m² og kyst-vande. Ministeren for grøn trepart kan herunder fastsætte regler om tilsynsmyndighedens adgang til at meddele påbud om iværksættelse og udformning af en konkret erosionsforebyggende foranstaltning.

Som konsekvens af overførslen til loven foreslås det, at bemyndigelserne i husdyrbruglovens §§ 5 a – 5 c, der er udmøntet i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, herunder reglerne om fosforloft og fosforarealkrav m.v., ophæves i husdyrbrugloven og videreføres til gødskningsloven, jf. lovforslagets § 31, nr. 4.

3.2.3 Planperioden

3.2.3.1 Gældende ret

Efter gødskningslovens § 10, 1. pkt., udgør planperioden perioden fra den 1. august til den 31. juli.

En virksomheds dyrkningssæson går fra såtidspunktet til høsttidspunktet. Hvis der dyrkes vintersæd, vil dyrkningssæsonen typisk være fra august/september til juli/august, mens sæsonen ved dyrkning af vårsæd går fra april til august/september. Dyrkningssæsonen kan derfor variere, alt efter hvilke afgrøder den enkelte virksomhed dyrker. Dyrkningssæsonen starter dog typisk med etablering og evt. tildeling af gødning til vintersæd i august/september. Planperioden er derfor fastlagt, så den går fra den 1. august til den 31. juli i det følgende år. Planperioden fastlægges således, så den passer med gødningstildelingen i en dyrkningssæson.

Planperioden er fastlagt i gødskningsloven, da de afgrøder, der sås og dyrkes i den pågældende periode, er afgørende for fastlæggelsen af virksomhedens kvælstofkvote. Ligeledes udgør planperioden den regnskabsperiode, som lægges til grund for den enkelte virksomheds gødningsregnskab, som skal udarbejdes og indsendes i henhold til gødskningslovens § 42, hvori opgørelsen af virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor i planperioden foretages.

Planperioden anvendes f.eks. ligeledes i forhold til reglerne i gødskningslovens kapitel 4 om næringsstofreducerende tiltag. I medfør af bemyndigelsen i gødskningslovens § 38 er der i plantedækkebekendtgørelsen fastsat et forhøjet krav om udlægning af arealer etableret med efterafgrøder for virksomheder, som i planperioden udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 80 kg kvælstof eller derover pr. hektar harmoniareal.

Efter gødskningslovens § 10, 2. pkt., forlænges planperioden til 30. september, hvis der dyrkes afgrøder, der skal tilføres kvælstof eller fosfor efter den 31. juli, men inden den 30. september, og som skal høstes eller afgræsses inden den 31. december.

Nogle afgrøder, f.eks. græsafgrøder, gødskes helt hen til sidst i september, og gødningstildelingen i en dyrkningssæson vil derfor gå ind over to planperioder. Der er derfor fastsat en forlænget planperiode, som går fra den 1. august til den 30. september. Dermed bliver gødningsforbruget, der ligger i perioden efter den 31. juli og frem til den 30. september, dvs. i den forlængede del af planperioden, regnet med i opgørelsen af planperiodens gødningsregnskab.

For at gøre opgørelsen af virksomhedernes forbrug af kvælstof og fosfor mere retvisende for de virksomheder, som gør brug af muligheden for at anvende gødning i den forlængede planperiode, er der i medfør af gødskningslovens § 30 fastsat regler, der angår opgørelse af virksomhedens ultimolager og korrektion af ultimolageret for kvælstof- og fosforforbruget i den forlængede planperiode.

Bemyndigelserne er udnyttet i kapitel 9 i gødskningsbekendtgørelsen, der omhandler opgørelsen af virksomhedernes lagerstatus af henholdsvis kvælstof og fosfor. Virksomhedernes ultimolager opgøres således som lagerstatus fradraget den mængde kvælstof og fosfor i gødning, der udbringes i den forlængede planperiode.

3.2.3.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Det er ministeriets vurdering, at det ikke længere vil være hensigtsmæssigt at regulere efter den gældende planperiode, der udgør perioden fra den 1. august til den 31. juli.

Dette skyldes, at reglerne i lovforslaget baserer sig på NUAR-beregneren, som følger det hydrologiske år, der går fra 1. april til 31. marts. De landbrugsmæssige aktiviteter, der udføres og har betydning for udvaskningsberegningen, kan dog rummes inden for et kalenderår.

Dette medfører, at der fremover kan være mulighed for, at lovforslagets regler og tilskudsordningerne begge kan baseres på et kalenderår.

Virksomhederne bliver derudover i dag mødt med to markkort. Dette skyldes, at markkortet for tilskudsordningerne i fællesskemaet følger fællesskemaets ansøgningsfrist, og markkortet i Gødningskvote- og efterafgrødeskemaet (GKEA) følger planperiodens udgang (31. juli).

Der vil også blive set på, om det er muligt kun at have et markkort.

3.2.3.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås, at det fastsættes direkte i lovforslagets § 3, at en planperiode udgør perioden fra den 1. januar til den 31. december.

3.3 Udarbejdelse af planer, fortegnelser og regnskaber

3.3.1 Gældende ret

3.3.1.1 Gødningsplanlægning

Efter gødskningslovens § 41, stk. 1, skal en virksomhed, der er registreret eller registreringspligtig i Register for Gødningsregnskab, for hver planperiode foretage en gødningsplanlægning for det samlede landbrugsareal.

Gødningsplanlægningen bruges til at beregne virksomhedens kvælstofkvote for planperioden, og fortrykkes i virksomhedens gødningsregnskab.

Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om planlægningen, herunder frister for planlægningens foretagelse, dens udformning, indhold, herunder krav om tilknytning af et markkort, og indsendelse, og om opgørelsen af det samlede landbrugsareal. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om revision af gødningsplanlægningen, jf. § 41, stk. 2. Bemyndigelsen i gødskningslovens § 41, stk. 2, er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 15.

Gødningsplanlægningen skal indeholde et markkort, der viser de marker, der indgår i virksomhedens samlede landbrugsareal, markernes afgrøder, markernes jordtype, evt. vandet sandjord, markernes forfrugt (dvs. afgrøder dyrket på markerne året forinden), og korrektion af kvælstofnorm på baggrund af forventet højere udbytte eller på grund af miljøtilsagn.

Gødningsplanlægningen skal indberettes senest den 10. september i den efterfølgende planperiode. Fristen for indberetning af ændringer i gødningsplanlægningen fastsat til den 31. marts i den efterfølgende planperiode. Indberetning af gødningsplanlægningen skal foretages digitalt ved brug af Styrelsen for Grøn Arealomlægnings Tast selv.

Landbrugsarealet er afgrænset i gødskningsbekendtgørelsens § 1, stk. 1, nr. 19, hvor det er defineret som værende arealer med produktion af afgrøder, hvor der er fastsat en kvælstofnorm på mere end 0 kg kvælstof pr. hektar eller en fosfornorm på mere end 0 kg fosfor pr. hektar, samt udyrkede arealer, der er til rådighed for produktion af afgrøder, men som ligger brak, eller permanente græsarealer. Dette gælder uanset, om arealerne er arealer i væksthuse eller under fast eller mobilt overdække.

3.3.1.2 Indberetning og opgørelse af arealer med plantedække

Det følger af gødskningslovens § 44, stk. 1, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at virksomheder, der er omfattet af gødskningslovens kapitel 4 og 5, hvert år skal indberette og opgøre virksomhedens arealer, hvorpå der er etableret plantedække efter regler fastsat i medfør af gødskningslovens § 38, stk. 1, og §§ 39 og 39 a, og indgive indberetningen og opgørelsen til ministeren. Efter gødskningslovens § 44, stk. 2, kan ministeren for grøn trepart fastsætte nærmere regler om indberetningen og opgørelsen, herunder om udformningen, indholdet og fristen for indgivelse. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om, at indberetningen efter stk. 1 skal tilknyttes et markkort.

Bemyndigelserne er udnyttet i kapitel 6 i bekendtgørelse om krav om etablering af målrettede efterafgrøder og i kapitel 4 i plantedækkebekendtgørelsen til at fastsætte regler om indberetning af efterafgrøder. Der er også fastsat regler om, at der til indberetningen skal være tilknyttet et markkort. I indberetningen bliver efterafgrødekravet opgjort og det angives hvordan efterafgrødekravene opfyldes, f.eks. med alternative virkemidler eller opsparede efterafgrøder fra tidligere år. Der er endvidere fastsat krav om, at virksomheden skal nedskrive sine arealer med efterafgrøder, hvis der ikke etableres efterafgrøder som forudsat ved indberetningen.

Indberetningen skal ske i efteråret umiddelbart efter at efterafgrøderne er etableret. Dette for at give virksomhederne tid til at tilrette sin indberetning hvis nødvendigt, samtidig med at kontrollen kan gennemføres rettidigt. Indgivelsen af indberetningen sker digitalt i Gødningskvote- og efterafgrødeskemaet (GKEA) via Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøets Tast selv.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø kan genbruge oplysninger, som styrelsen har modtaget i anden sammenhæng. Det kan betyde, at hvis virksomheden ikke indgiver indberetningen eller opgørelsen, vil styrelsen i nogle tilfælde kunne beregne, hvor stort virksomhedens efterafgrøde-

krav er, f.eks. ud fra indberetninger i Fællesskemaet eller i gødningsplanlægningen, der skal udarbejdes efter gødskningslovens § 41. Hvis virksomheden ikke har foretaget sin indberetning eller opgørelse, og styrelsen har tilstrækkeligt med oplysninger til at kunne beregne virksomhedens efterafgrødekrav, kan styrelsen reducere virksomhedens samlede kvote for kvælstof i lighed med hvis virksomheden havde valgt at anvende kvotereduktion som alternativ til efterafgrøder. En manglende indgivelse af indberetningen eller opgørelsen anses derfor som en tilkendegivelse af, at virksomheden ikke har udlagt efterafgrøderne, men at den ønsker at anvende kvotereduktion som alternativ.

3.3.1.3 Gødningsregnskab

Efter gødskningslovens § 42, stk. 1, skal en virksomhed, der er registreret eller registreringspligtig i Register for Gødningsregnskab, hvert år udarbejde et gødningsregnskab for den afsluttede planperiode. Gødningsregnskabet skal indberettes til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Gødningsregnskabet danner grundlag for myndighedernes kontrol med virksomhedernes overholdelse af kvælstofkvoten fastsat i gødskningsloven og harmonireglerne fastsat i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen i medfør af husdyrbrugloven.

Efter gødskningslovens § 42, stk. 2, skal gødningsregnskabet opgøres på grundlag af virksomhedens gødningsplanlægning, jf. § 41, og angive virksomhedens samlede kvote for kvælstof, jf. §§ 13-17, og virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor til gødningsformål, jf. §§ 18-35, det fosforloft, der er tilknyttet gødningen, jf. lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., oplysninger om husdyrbesætning, størrelsen på virksomhedens samlede landbrugsareal og harmoniareal og oplysninger om virksomhedens aftaler om forpagtning til brug for udbringning af husdyrgødning og om virksomhedens husdyrgødningsaftaler.

I gødningsregnskabet redegøres bl.a. for alle de til virksomheden tilførte eller på virksomheden producerede typer gødning, al den gødning, virksomheden har udbragt eller afsat i planperioden, samt virksomhedens lagerstatus primo og ultimo angivet i kg kvælstof og fosfor. Virksomhedens arealer og opgørelser det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkrav og fosforlofter fremgår også af gødningsregnskabet. Det er virksomhedens ansvar, at alle oplysninger, herunder fortrykte oplysninger, i det indsendte gødningsregnskab er i overensstemmelse med de faktiske forhold på virksomheden.

Gødningsindberetningssystemet er opbygget som et tillidsbaseret selvangivelsessystem, hvorefter virksomheden hvert år udarbejder en opgørelse i gødningsregnskabet over, hvor meget kvælstof og fosfor den pågældende virksomhed har brugt. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er ikke i besiddelse af oplysninger om virksomhedens produktion, forbrug, modtagelse, afsættelse og lager af kvælstof- og fosforholdig gødning, og det er derfor virksomheden selv, der er ansvarlig for, at gødningsregnskabet er korrekt udfyldt, og at virksomheden kan dokumentere oplysningerne.

Hvis virksomheden ønsker at ændre i de indberettede oplysninger, efter virksomheden er udtaget til kontrol, kræver Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø dokumentation for, at det er de nye og ikke de oprindeligt indberettede oplysninger, der er korrekte. Det kan eksempelvis være krav om dokumentation, hvis virksomheden efterfølgende ønsker at forøge sit ultimolager af kvælstof- og fosforholdig gødning, for at der ikke sker omgåelse af reglerne. Ved en forøgelse af ultimolageret skal den ekstra mængde kvælstof og fosfor medtages i primolageret i den efterfølgende periode.

Det følger implicit af gødskningsloven, at hvis en mængde gødning, som i planperioden har været på virksomheden, ikke er indberettet i gødningsregnskabet som enten lagt på lager ved planperiodens slutning eller indberettet som videresolgt, formodes det, at gødningen er udbragt på virksomhedens arealer. Gødning, som indgår i virksomhedens primolager formodes således at indgå i den totale mængde af kvælstof og fosfor, der er udbragt på virksomhedens arealer, medmindre gødningen er indberettet som afsat, udbragt på miljøtilsagsarealer eller gødningen er lagerført ved planperiodens afslutning. Gødningsindberetningssystemet kan derfor anses for at være et lukket system, hvor det ikke er muligt at modtage eller producere gødning, der ikke redegøres for. Hvis der alligevel ikke redegøres for gødningen, formodes denne udbragt på virksomhedens arealer, med den virkning at gødningen indgår i beregningen af virksomhedens forbrug af kvælstof og fosforholdig gødning i planperioden. Hvis virksomheden dermed har forbrugt mere gødning end virksomhedens samlede kvote for kvælstof for planperioden vil virksomheden have overtrådt gødskningslovens § 12 og risikerer dermed at få en bøde for overskridelse af kvælstofkvoten. Hvis virksomheden herved også har overtrådt det organiske kvælstofarealkrav eller fosforarealkravet i medfør af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens §§ 14 og 15, risikerer virksomheden også at få en bøde herfor.

I medfør af gødskningslovens § 42, stk. 3, fastsætter ministeren for grøn trepart regler om gødningsregnskabet udformning og indhold, herunder

hvilke oplysninger der skal indberettes. Ministeren for grøn trepart fastsætter endvidere regler om opbevaring af bilag og om frister for indberetning af gødningsregnskabet m.v. Reglerne er fastsat i gødskningsbekendtgørelsens §§ 16 og 17.

Der er fastsat regler om, at virksomhederne skal indberette gødningsregnskabet senest den 31. marts efter udløbet af planperioden. Gødningsregnskabet skal indberettes digitalt via landbrugsindberetning.dk.

Virksomheder skal efter gødskningslovens § 43, stk. 1, anvende særlige skemaer til udarbejdelse af gødningsplanlægning og gødningsregnskab. Ministeren for grøn trepart udarbejder de særlige skemaer efter stk. 1, jf. § 43, stk. 2. Ministeren for grøn trepart kan godkende andre skemaer end de skemaer, der er nævnt i stk. 2. Virksomheden skal opbevare gødningsplanlægningen og gødningsregnskabet med dertilhørende bilag i mindst 5 år.

3.3.1.3.1 Opgørelse af forbrug af kvælstof og fosfor

Gødskningslovens bestemmelser om beregning af forbruget af kvælstof og fosfor er struktureret således, at der er fastsat tværgående regler for de forskellige gødningstyper. Reglerne er således samlet i regler om beregning af forbrug, om beregning af den totale mængde kvælstof og fosfor, og om de forskellige elementer, der indgår i beregningen af den totale mængde kvælstof og fosfor (produceret gødning, modtaget gødning, afsat gødning og opgørelse af primo- og ultimolager). I nogle tilfælde er der fastsat særlige regler for enkelte typer af gødning, f.eks. beregning af produktionen af kvælstof i husdyrgødning. I det følgende redegøres for de overordnede typer af gødning, som fremgår af gødskningsbekendtgørelsen.

Typen af husdyrgødning afhænger af den husdyrart og det staldsystem, hvor gødningen er produceret og består af fast husdyrgødning, blandinger af fast og flydende husdyrgødning, dybstrøelse, ajle, gylle, væskefraktion efter forarbejdning og fiberfraktion efter forarbejdning, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 14. Ved forarbejdet husdyrgødning forstås produkter fra et forarbejdningsanlæg, dog ikke afgasset biomasse, der ikke efter forarbejdningsanlæggets behandling forarbejdes yderligere, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 7. Ved komposteret husdyrgødning forstås husdyrgødning, der er komposteret på et fælles komposteringsanlæg, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 17.

Ved organisk gødning forstås stoffer, produkter og materialer af vegetabilsk eller animalsk oprindelse, der indeholder hovednæringsstofferne kvælstof eller fosfor, og som ikke er kunstgødning eller bioaske, jf. gødskningsbe-

kendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 22. Ved anden organisk gødning forstås organisk gødning, der ikke er husdyrgødning, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 2. Ved forædlet organisk gødning forstås anden organisk gødning, der er tørret eller på anden vis forarbejdet med henblik på at øge gødningsværdien, og hvortil der kan være tilsat mineralske gødningsstoffer, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 10.

Ved afgasset biomasse forstås organisk produkt fra biogasanlæg fremstillet af stoffer, produkter og materialer af vegetabilsk eller animalsk oprindelse, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 1.

Ved bioaske forstås gødningstyper, der hidrører fra forgasning eller forbrænding af organisk materiale, herunder de asketyper, der er omfattet af bekendtgørelse om anvendelse af bioaske til jordbrugsformål, og forbrændt husdyrgødning, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 3.

Ved biokul forstås et stabilt produkt med højt kulstofindhold fra pyrolyseanlæg fremstillet af stoffer, produkter og materialer af vegetabilsk eller animalsk oprindelse, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 5. Biokul kan være baseret på husdyrgødning, anden organisk materiale eller en blanding heraf.

Ved kunstgødning forstås urea og uorganiske gødninger med undtagelse af bioaske, der indeholder hovednæringsstofferne kvælstof eller fosfor, og som er fremstillet ved en industriel proces, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 18.

En virksomheds samlede forbrug af kvælstof og fosfor opgøres for en planperiode ad gangen og beregnes som summen af forbruget af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning afgasset biomasse, anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning, jf. § 18, stk. 1, i gødskningsloven. Gødning med afgiftsbelagt kvælstof, jf. lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m., som anvendes på arealer, der ikke er omfattet af en kvælstofkvote, regnes ikke med i en virksomheds forbrug af kvælstof, jf. gødskningslovens § 18, stk. 2.

Ministeren for grøn trepart fastsætter den andel af den totale mængde af kvælstof i de enkelte gødninger, som skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i de pågældende gødningstyper, jf. § 19, stk. 1. Dette er en bemyndigelse til at fastsætte de såkaldte udnyttelseskrav, som er udtryk for hvor meget kvælstof, afgrøderne kan udnytte.

Bemyndigelsen til fastsættelse af udnyttelseskravene er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsens §§ 51-54. Udnyttelseskravene er fastsat ud fra hvor stor en andel af det totale kvælstofindhold i gødningen, det er muligt for afgrøderne at udnytte. Andelene kan ændres i takt med den tekniske udvikling og i f.eks. i forbindelse med, at der opstår ny viden om, hvor stor en del af det totale kvælstofindhold i gødningen, der kan udnyttes. Hvis en eller flere andele skal ændres, kan det alene ske ved en planperiodes begyndelse, dvs. den 1. august.

Andelene, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof, er forskellige for de forskellige typer af gødning. Derudover er der fastsat forskellige andele for de enkelte typer husdyrgødning og anden organisk gødning. Det samme er tilfældet for henholdsvis uforarbejdede organiske gødnings typer og mere forarbejdede typer.

Ved beregning af forbruget af kvælstof i husdyrgødning skal følgende andele af det totale indhold af kvælstof i gødningen anvendes, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 51, stk. 1:

- 1) Svinegylle: 80 pct.
- 2) Kvæggylle: 75 pct.
- 3) Fjerkrægylle: 80 pct.
- 4) Gylle fra kødædende pelsdyr: 75 pct.
- 5) Dybstrøelse (kvæg og svin): 50 pct.
- 6) Dybstrøelse (fjerkræ) og anden husdyrgødning (fjerkræ): 70 pct.
- 7) Fiberfraktion efter forarbejdning, dybstrøelse og husdyrgødning, der ikke er omfattet af nr. 1-6 eller 8: 55 pct.
- 8) Ajle og væskefraktion efter forarbejdning: 85 pct.
- 9) Biokul baseret på husdyrgødning: 0 pct.

Den andel af den totale mængde kvælstof i forarbejdet husdyrgødning, som skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof, skal dog mindst svare til den andel, der er fastsat for den husdyrgødning, som er tilført anlægget, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 51, stk. 2.

For afgasset biomasse fra fælles biogasanlæg, forarbejdet husdyrgødning fra forarbejdningsanlæg og komposteret husdyrgødning fra fælles komposteringsanlæg fastsættes udnyttelseskravet i den afgassede biomasse, forarbejdede husdyrgødning og den komposterede husdyrgødning ud fra det vægtede gennemsnit af de mængder organisk gødning, der er modtaget på det fælles biogasanlæg, forarbejdningsanlægget eller det fælles komposteringsanlæg i den foregående planperiode, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 51,

stk. 4. For fælles biogasanlæg, forarbejdningsanlæg og fælles komposteringsanlæg, der ikke modtog organisk gødning i den forudgående planperiode, fastsættes udnyttelseskravet i den afgassede biomasse, den forarbejdede husdyrgødning og den komposterede husdyrgødning, ud fra det vægtede gennemsnit for de forventede tilførte mængder i indeværende planperiode, jf. § 51, stk. 5.

Ved beregning af forbruget af kvælstof i anden organisk gødning skal følgende andele af det totale indhold af kvælstof i gødningen anvendes, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 52, stk. 1:

- 1) Biokul baseret på anden organisk gødning: 0 pct.
- 2) Forædlede organiske gødninger: 90 pct.
- 3) Grønsaft: 40 pct.
- 4) Have- og parkaffald: 0 pct.
- 5) Kartoffelfrugtsaft: 50 pct.
- 6) Komposteret husholdningsaffald: 20 pct.
- 7) Kompost: 15 pct.
- 8) Kød- og benmel, børstemel, blodmel og fiskemel/fiskeaffald: 80 pct.
- 9) Spildevandsslam: 50 pct.
- 10) Andre typer af anden organisk gødning, der ikke er omfattet af nr. 1-9: 40 pct.

Hvis den faktiske andel i gødningen, der kan udnyttes af afgrøden, afviger fra nogle af andelenes i ovenstående kategorier, kan virksomheden i gødningsregnskabet angive den faktiske andel, der skal anvendes ved beregningen af forbruget af kvælstof, jf. § 52, stk. 2. Andelen skal opgøres på baggrund af oplysninger fra leverandøren af gødningen og skal beregnes fra indgangsmaterialet i anlægget. Dokumentationen skal opbevares på virksomheden i 5 år fra planperiodens udløb og skal kunne forevises på forlangende i forbindelse med kontrol. jf. gødskningsbekendtgørelsens § 52, stk. 3 og § 53.

Kvælstofholdig kunstgødning er typisk umiddelbart tilgængeligt for afgrøderne. Det følger derfor af gødskningsbekendtgørelsens § 54, at den andel af kvælstof, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i kunstgødning, skal svare til den totale mængde af kvælstof i kunstgødningen.

Ved blanding af gødning kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om, hvordan den andel af den totale mængde af kvælstof, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof for blandingen, skal opgøres, jf. gøds-

ningslovens § 19, stk. 2. Bemyndigelsen er udnyttet i gødskningsbekendtgørelsens § 51, stk. 3, som forskriver, at udnyttelseskravet for blandinger af gødning fastsættes som gennemsnittet af de fastsatte andele for de enkelte gødningstyper vægtet i forhold til den totale mængde af kvælstof i gødnings typerne.

Ministeren for grøn trepart er efter § 19, stk. 3, i gødskningsloven, bemyndiget til at fastsætte regler om, at den andel af den totale mængde af kvælstof i de enkelte gødningstyper, som skal anvendes ved beregningen af forbruget af kvælstof, kan fastsættes ved analyse for virksomhedens regning. Bemyndigelsen er dog ikke udnyttet.

Ministeren for grøn trepart kan desuden, jf. § 19, stk. 4, i gødskningsloven, fastsætte regler om, at en virksomhed under særlige omstændigheder og efter ansøgning kan anvende en anden andel af den totale mængde af kvælstof ved beregningen af forbruget af kvælstof. I gødskningsbekendtgørelsens § 51, stk. 6 er der således fastsat regler om, at udnyttelseskravene i gødskningsbekendtgørelsens § 51, stk. 1-5 kan fraviges, såfremt der som led i bekæmpelse af smitsomme husdyrsygdomme fastsættes krav om håndtering af husdyrgødning, komposteret husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning således, at gødningsværdien nedsættes.

Virksomhedens forbrug af fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning eller i blandinger heraf opgøres som den totale mængde af fosfor i gødnings typen, jf. gødskningslovens § 20. Baggrunden herfor er, at fosfor ikke omdannes til gasarter, som tabes til luften ligesom kvælstof og kun i meget begrænset omfang udvaskes eller tabes fra dyrkningsjorden. Tilført fosfor i organisk gødning vil derfor over en længere årrække have næsten samme gødningseffekt som fosfor tilført i form af kunstgødning. Der er derfor ikke fastsat udnyttelseskrav for fosfor.

3.3.1.3.2 Beregning af den totale mængde udbragt kvælstof og fosfor for hver gødningstype

Efter gødskningslovens § 21, stk. 1, skal den totale mængde af kvælstof og fosfor, der er udbragt, beregnes for husdyrgødning, herunder forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse, for anden organisk gødning, for bioaske og for kunstgødning som den mængde kvælstof og fosfor, der er i den gødning, som virksomheden har produceret og fået leveret i planperioden til og med den 31. juli, fratrullet kvælstof og fosfor i gødning, der er afsat

inden for planperioden, tillagt planperiodens primolager og fratrullet planperiodens ultimolager. For en beskrivelse af primolager og ultimolager henvises til afsnit 3.3.1.3.6.

Bestemmelsen fastsætter således den metode, der skal bruges til at beregne forbruget af kvælstof og fosfor i de enkelte former for gødning. Reglen skal ses i sammenhæng med gødskningslovens efterfølgende regler om, hvornår kvælstof og fosfor kan tillægges og fratrækkes i den totale mængde kvælstof og fosfor som følge af produktion, gødningsoverførsler og oplagret gødning ved planperiodens begyndelse og afslutning.

At forbruget af kvælstof og fosfor beregnes for en planperiode, betyder, at der i opgørelsen skal tillægges kvælstof og fosfor i gødning, der er produceret og modtaget i planperioden indtil den 31. juli og fratrækkes kvælstof og fosfor i gødning, der er afsat i planperioden indtil den 31. juli eller lagerført pr. 31. juli. Hvis virksomheden har et forbrug i den forlængede planperiode efter lovens § 10, 2. pkt., skal der også i beregning af forbruget tages højde for den kvælstof og fosfor, der er udbragt fra den 1. august til 30. september.

Der kan også ske fratræk af kvælstof i gødning, der er afbrændt på virksomhedens eget forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg efter regler fastsat i medfør af lovens § 27, jf. gødskningslovens § 21, stk. 2.

I medfør af gødskningslovens § 27, stk. 1, kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om, at virksomheder, der afsætter kvælstof og fosfor i husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning til et forbrændingsanlæg eller til et brændingsanlæg, kan fratrække kvælstof og fosfor i den afsatte gødning i den totale mængde af kvælstof og fosfor. Bemyndigelsen er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsens § 21. Kvælstof og fosfor kan fratrækkes i gødningsregnskabet, uanset om det afsættes til afbrænding inden for eller uden for Danmarks grænser. Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med bemyndigelsen i gødskningslovens § 26, som giver ministeren for grøn trepart bemyndigelse til at fastsætte regler om fratræk af kvælstof og fosfor i gødning, der afsættes ud af landet.

Ministeren for grøn trepart er endvidere bemyndiget til at fastsætte regler om, at virksomheder, som har afbrændt kvælstof i husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning i eget forbrændingsanlæg eller brændingsanlæg, på visse nærmere fastsatte betingelser kan fratrække kvælstof i den afbrændte gødning i den totale mængde af kvælstof, jf. gødskningslovens § 27, stk. 2. Bestemmelsen gælder kun for kvælstof, idet fosfor ikke forsvinder fra gødningen ved afbrænding, og virksomheder, der selv afbrænder gødning, vil derfor fortsat have fosfor tilgængeligt i asken fra den afbrændte gødning.

Bestemmelsen er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsens § 19, hvorefter virksomheden på visse betingelser kan fratrække kvælstof i gødning, der er afsat til forbrænding eller afbrænding på eget anlæg.

Betingelserne er fastsat i gødskningsbekendtgørelsens §§ 67-69, hvor der er fastsat regler om, at sådanne anlæg skal kunne dokumentere en opgørelse for den forbrændte mængde gødning i anlægget, herunder det totale antal kg kvælstof og gødningstypen, der tilføres forbrændings- eller brændingsanlægget og den producerede energimængde med angivelse af en energimålers visning. Der er endvidere fastsat regler om, at anlæggene skal være forsynet med en energimåler (kalorimeter), som er kalibreret af et akkrediteret institut, og at der inden asken bortskaffes er udtaget prøve heraf. Mængden af den bortskaffede aske skal endvidere skulle kunne dokumenteres, for at et fratræk i gødningsregnskabet vil kunne godkendes. Dokumentation skal opbevares på virksomheden i 5 år fra planperiodens udløb og skal kunne forevises på forlangende i forbindelse med kontrol, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 70.

Det er en forudsætning, at husdyrgødningen eller den forarbejdede husdyrgødning enten er forbrændt i et miljøgodkendt forbrændingsanlæg eller i et brændingsanlæg godkendt efter artikel 24, stk. 1, litra d, i biproduktforordningen.

Virksomheden kan også fratrække kvælstof og fosfor i husdyrgødning, der er afsat af udegående dyr efter regler fastsat i medfør af lovens § 28, jf. gødskningslovens § 21, stk. 3. Det fremgår af § 28 i gødskningsloven, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at den mængde kvælstof og fosfor i husdyrgødning, der afsættes af udegående dyr på arealer, der i henhold til anden lovgivning ikke må tilføres mere gødning, end der efterlades af husdyrene, kan trækkes fra ved opgørelsen af den totale mængde kvælstof og fosfor.

Reglerne er fastsat i gødskningsbekendtgørelsens § 23. Det fremgår heraf, at gødningsregnskabet kan fratrækkes kvælstof- og fosforindholdet i den gødning, der afsættes af udegående husdyr på arealer, der i henhold til anden lovgivning ikke må tilføres mere gødning, end der efterlades af husdyrene.

Der er fastsat regler om dokumentation for afsætning af kvælstof og fosfor via udegående dyr i medfør af gødskningslovens § 24, stk. 3, og § 25, stk. 6, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 2 og 3. For en nærmere beskrivelse af dokumentationskrav ved modtagelse og afsætning af gødning henvises til afsnit 3.3.1.3.5.

Endelig vil en virksomhed i tilfælde af brand eller tyveri og efter ansøgning kunne fratrække kvælstof og fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning i den totale mængde af kvælstof og fosfor efter regler fastsat efter § 21, stk. 4, i gødskningsloven. Reglerne er fastsat i gødskningsbekendtgørelsens § 24, hvor det påkræves, at virksomheden kan fremlægge dokumentation fra en offentlig myndighed om de særlige omstændigheder, der ligger til grund for ansøgningen om fratræk.

3.3.1.3.3 Beregning af produktion af kvælstof og fosfor fra husdyrgødning
Virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning beregnes, jf. § 22, stk. 1, 1. pkt. i gødskningsloven, på grundlag af normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, virksomhedens besætningsstørrelse og staldsystemer. Ministeren for grøn trepart er efter § 22, stk. 3, i gødskningsloven, bemyndiget, til at fastsætte regler om normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning (husdyrnormer) og om opgørelse af og dokumentation for virksomhedens besætning og staldsystemer.

Gødskningsbekendtgørelsens § 30 indeholder regler om beregning af besætningsstørrelse. I medfør af bestemmelsen beregnes virksomhedens besætningsstørrelse i planperioden for hver dyretype, staldsystem og besætningsnummer som det samlede antal årsdyr eller det samlede antal producerede dyr i planperioden. Virksomhedens besætningsstørrelse skal for alle andre dyrearter end kvæg kunne dokumenteres ved besætningsoptegnelser eller ved driftsbilag på leveringer af producerede dyr. Opgørelsen af antal årsdyr eller antal producerede dyr skal foretages som anført i gødskningsbekendtgørelsens bilag 2, tabel 1. Her fremgår det bl.a. at antallet af dyr skal optæles ud fra besætningsoptegnelser eller skal angives ved salgsbilag.

Virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning beregnes, jf. § 22, stk. 1, 1. pkt. i gødskningsloven, på grundlag af normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, virksomhedens besætningsstørrelse og staldsystemer. Ministeren for grøn trepart er efter § 22, stk. 3, i gødskningsloven, bemyndiget, til at fastsætte regler om normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning (husdyrnormer) og om opgørelse af og dokumentation for virksomhedens besætning og staldsystemer.

Husdyrnormerne er fastsat i gødskningsbekendtgørelsens bilag 2, tabel 2. Det fremgår endvidere af gødskningsbekendtgørelsens § 31, at produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning beregnes som antal årsdyr eller antal producerede dyr ganget med den fastsatte husdyrnorm for den pågældende dyretype og i det pågældende staldsystem, uanset om dyrene går ude

en del af planperioden. Virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning beregnes som summen af produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning fra hver af virksomhedens dyretyper og staldsystemer i planperioden. Fremgår dyretypen eller staldsystemet ikke af bilag 2, tabel 2, angives den dyretype og det staldsystem, der stemmer bedst overens med virksomhedens.

Husdyrnormerne angiver hvor meget kvælstof og fosfor et husdyr ved en standard start- og slutvægt eller start- og slutalder producerer. Husdyrnormerne er for nogle dyretyper pr. årsdyr og for andre pr. produceret dyr. Der opnås således alene en tilnærmet opgørelse af produceret mængde kvælstof og fosfor, som kan afvige fra den faktisk producerede mængde.

Husdyrnormerne er således fastsat på grundlag af en række standardforudsætninger. Såfremt de faktiske forhold afviger fra standardforudsætningerne, er det mest retvisende hvis produktionen af kvælstof og fosfor korrigeres for afvigelserne. Dette har betydning for opgørelsen af overholdelsen af kvælstofkvoten samt det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet efter husdyrbrugloven.

Produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning skal derfor for visse dyrearter korrigeres for afvigelser i produktionsniveau, jf. gødskningslovens § 22, stk. 1, 2. pkt. Dette kaldes også den pligtige type 1-korrektion, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 26 a.

Efter gødskningslovens § 22, stk. 2, 1. pkt., kan produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning korrigeres for afvigelser i ydelsesniveau og i foder-mængde og -sammensætning. Disse korrektioner er frivillige. Korrektion for afvigelser i ydelsesniveau i produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning kaldes den frivillige type 1-korrektion. Korrektion for afvigelser i foder-mængde og -sammensætning og ydelsesniveau i produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning kaldes type 2-korrektion.

Korrektioner foretages på grundlag af korrektionsfaktorer, og afvigelserne skal dokumenteres ved driftsbilag, jf. gødskningslovens § 22, stk. 2, 2. pkt. I medfør af gødskningslovens § 22, stk. 4, kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om, for hvilke dyrearter korrektion af indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødning for afvigelser i produktionsniveau skal finde sted, og om korrektionsfaktorer. Ministeren for grøn trepart fastsætter endvidere nærmere regler om korrektion af normer på grund af afvigelser i ydelses- og produktionsniveau og i foder-mængde og -sammensætning og dokumentation for afvigelserne.

Korrektionsformlerne for type 1-korrektion og type 2-korrektion fremgår af bilag 2, tabel 3, i gødskningsbekendtgørelsen, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 32, stk. 1. Beregning af korrektionsfaktorer skal ske på grundlag af oplysninger om virksomhedens drift, jf. stk. 2. For hver dyretype skal data for hele virksomheden samles, og der må kun foretages enten type 1-korrektion eller type 2-korrektion, jf. stk. 3.

Der er fastsat regler om hvilke dyrearter type 1-korrekationer skal foretages for i gødskningsbekendtgørelsens § 33. Det følger heraf, at den pligtmæssige type 1-korrektion skal foretages for dyrearterne, kvæg, svin og fjerkræ, der fremgår af bilag 2, tabel 3, med en pligtmæssig type 1-korrektionsformel. Virksomheden kan vælge at foretage en type 2-korrektion i stedet for, jf. gødskningslovens § 22, stk. 2, men virksomheden kan ikke både foretage en type 1 og en type 2-korrektion, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 32, stk. 3.

Der er fastsat nærmere regler om beregning af type 2-korrekationer i gødskningsbekendtgørelsens §§ 34-38. Der er i disse bestemmelser fastsat regler om type 2-korrektion for de forskellige dyrearter samt om beregningen af korrekationer afhængigt af typen af foder, herunder foder med eller uden deklaration.

Ved virksomhedsoverdragelse kan den virksomhed, der overtager en anden virksomhed, anvende oplysninger fra den overtagne virksomheds drift, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 39, stk. 1. Alternativt kan den modtagende virksomhed anvende normtal for produktion af kvælstof og fosfor for planperioden. Frivillig type 1-korrektion og type 2-korrektion kan samtidig anvendes på den eksisterende virksomhed, jf. § 39, stk. 2.

3.3.1.3.4 Beregning af kvælstof og fosfor for andre gødningstyper end husdyrgødning

Efter gødskningslovens § 23, stk. 1, kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om bestemmelse af indholdet af kvælstof og fosfor i andre former for gødning end husdyrgødning, herunder at kvælstof- og fosforindholdet kan bestemmes ved beregning eller ved repræsentative prøver. Ministeren for grøn trepart kan derudover fastsætte nærmere regler om de repræsentative prøver og analysen af prøverne, herunder om egenbetaling og om at prøverne og analyserne skal udføres af akkrediterede laboratorier, jf. § 23, stk. 2. Bemyndigelsen i § 23, stk. 1 og 2, er i gødskningsbekendtgørelsens §§ 44-50 og bilag 3 udnyttet til at fastsætte regler om indholdet af kvælstof og

fosfor i afgasset biomasse, forarbejdet husdyrgødning, komposteret husdyrgødning, biokul, bioaske, anden organisk gødning og spildevandsslam og komposteret husholdningsaffald m.m.

For så vidt angår gødningstyper, der forarbejdes på fælles anlæg, herunder forarbejdningsanlæg, fælles biogasanlæg og fælles komposteringsanlæg samt pyrolyseanlæg, forbrændings- og brændingsanlæg, er der fastsat regler for, hvordan indholdet af kvælstof og fosfor kan fastsættes. Herunder, at de kvælstof- og fosformængder, der tilgår anlægget, skal stemme overens med de mængder, der afsættes fra anlægget. Der er endvidere fastsat regler om beregning af andelen af den totale mængde kvælstof i gødningstypen, der skal indgå i beregningen af forbruget (udnyttelseskravet) for visse typer af gødninger. Der er også fastsat regler om, at anlæggene for visse typer af gødninger skal fastsætte fosforlofter i overensstemmelse med reglerne herom i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen. Ved afbrænding eller afsætning til forbrænding, herunder afsætning ud af landet, skal mængden af kvælstof og fosfor, der fratrækkes i gødningsregnskabet, dokumenteres.

For visse gødningstyper, bl.a. anden organisk gødning, kan eller skal indholdet af kvælstof og fosfor bestemmes ved analyse. For de gødningstyper, hvor indholdet af kvælstof og fosfor kan eller skal fastsættes ved analyse, er der stillet krav om, at analyser skal foretages af et laboratorium, som er akkrediteret af Den Danske Akkrediteringsfind (DANAK) eller et tilsvarende akkrediteringsorgan, som er medunderskriver af European co-operation for Accreditation's multilaterale aftale om gensidig anerkendelse. Der er i den forbindelse fastsat krav til analyserne, herunder om hvornår analyserne skal foretages.

For så vidt angår spildevandsslam og komposteret husholdningsaffald m.m. skal indholdet af kvælstof og fosfor bestemmes i overensstemmelse med bekendtgørelse om tilsyn med spildevandsslam m.m. til jordbrugsformål.

3.3.1.3.5 Modtaget og afsat kvælstof og fosfor i gødning

Hvis en virksomhed modtager gødning fra en virksomhed, der er registreret i Register Gødningsregnskab, i planperioden, skal gødningens kvælstof- og fosforindhold, svare til den mængde kvælstof og fosfor, som den afgivende virksomhed har indberettet som værende afsat til den modtagende virksomhed, jf. § 24, stk. 1, i gødskningsloven. Der skal således være overensstemmelse mellem den indberettede afsatte mængde og den indberettede modtagne mængde kvælstof og fosfor.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med § 25, stk. 1, og gødskningsbekendtgørelsens § 26, stk. 3 og 4, hvorefter den afsættende virksomhed kan

fratrække kvælstof og fosfor i den totale mængde af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse, hvis gødningen er afsat til en virksomhed, der er registreret i Register for Gødningsregnskab. Det bemærkes, at gødningen kun kan fratrækkes, hvis modtager har kvitteret for gødningen.

Mængden af kvælstof og fosfor i gødning, der modtages, beregnes på baggrund af afgiverens angivelse af indhold af kvælstof og fosfor i den gødning, der er leveret til virksomheden i planperioden indtil den 31. juli, jf. gødskningslovens § 24, stk. 2.

En virksomhed kan fratrække kvælstof og fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse i den totale mængde af kvælstof og fosfor i gødningen, hvis dette er afsat til en virksomhed, der er registreret i Register for Gødningsregnskab. Virksomheder, som har eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, og som afsætter et gødningsprodukt herfra uden for virksomheden, kan endvidere fratrække kvælstoffet og fosforen i det afsatte gødningsprodukt i den totale mængde kvælstof og fosfor, jf. gødskningslovens § 25, stk. 1.

En virksomhed kan derudover fratrække kvælstof og fosfor i husdyrgødning i den totale mængde af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, hvis dette er afsat til et fælles biogasanlæg eller til et forarbejdningsanlæg, jf. gødskningslovens § 25, stk. 2.

Lovens § 25, stk. 1 og 2 vedrører gødning, som en virksomhed afsætter til andre virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab eller til fælles biogasanlæg eller forarbejdningsanlæg. Det er kun kvælstof og fosfor, som er afsat, der kan fratrækkes. Virksomheder med eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, som anvender den afgassede biomasse eller forarbejdede husdyrgødning på egne arealer, kan ikke fratrække den kvælstof og fosfor i husdyrgødningen, der er indgået i virksomhedens egne anlæg.

Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at virksomheder, kan fratrække kvælstof og fosfor i anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning, der afsættes til en registreret virksomhed, ved beregningen af den totale mængde kvælstof og fosfor, jf. gødskningslovens § 25, stk. 3. Bestemmelsen er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsens § 18, hvor det fremgår, at virksomheden kan fratrække kvælstof- og fosforindholdet i den komposterede husdyrgødning, anden organiske gødning, biokul, bioaske og kunstgødning, der i planperioden er afsat til en registreret virksomhed.

Ministeren for grøn trepart kan, jf. § 25, stk. 4, i gødskningsloven, fastsætte regler om at § 25, stk. 1, 2. pkt., skal gælde for andre anlæg end de anlæg, der er nævnt i § 25, stk. 1. Dette indebærer, at der kan fastsættes regler om, at virksomheder kan fratrække kvælstof og fosfor i gødningsregnskabet, hvis der udvikles nye metoder til, at virksomheden kan behandle gødning på, og hvis gødning fra denne nye behandling afsættes. Bemyndigelsen er ikke udnyttet.

Ministeren for grøn trepart kan desuden efter § 25, stk. 5, fastsætte regler om, at kvælstof og fosfor i andre typer af gødning kan fratrækkes, hvis gødningen afsættes til fælles biogasanlæg eller forarbejdningsanlæg. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om, at kvælstof og fosfor i gødning kan fratrækkes i den totale mængde kvælstof og fosfor, hvis gødningen afsættes til andre anlæg, der behandler gødningen, end de anlæg, der er nævnt i § 25, stk. 2. Der er i medfør af bemyndigelsen fastsat regler om fratræk af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, som er afgivet til fælles komposterings- eller pyrolyseanlæg, samt regler om fratræk af kvælstof og fosfor i forarbejdet husdyrgødning, som er afgivet til pyrolyseanlæg, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 20.

Ministeren for grøn trepart er efter § 26 i gødskningsloven bemyndiget til at fastsætte regler om, at en virksomhed, der afsætter kvælstof og fosfor i gødning ud af landet, kan fratrække kvælstof og fosfor i den afsatte gødning i den totale mængde af kvælstof og fosfor. Bemyndigelsen er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsens § 22, hvoraf det fremgår, at virksomheden kan fratrække kvælstof- og fosforindholdet i den husdyrgødning, komposterede husdyrgødning, forarbejdede husdyrgødning, afgassede biomasse, anden organiske gødning, biokul og bioaske, der i planperioden er afsat til jordbrugs-mæssig udnyttelse på virksomheder uden for Danmark. Der er også fastsat regler om fratræk af gødning afsat til forbrændings- eller brændingsanlæg uden for Danmark, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 21. For en nærmere beskrivelse af gødning afsat til forbrændings- eller brændingsanlæg henvises til afsnit 3.3.1.3.2.

Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om dokumentation for den gødning, der er modtaget, jf. gødskningslovens § 24, stk. 3. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om dokumentation for den gødning, der er afsat, jf. § 25, stk. 6.

Ved overførsel af gødning mellem virksomheder, der er registrerede eller registreringspligtige i Register for Gødningsregnskab, skal indsendes en

gødningskvittering, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 25. Gødningskvitteringen består af en række oplysninger om modtageren, den afgivne gødning, herunder bl.a. oplysninger om det totale antal kg kvælstof og fosfor, gødningstypen og den andel af det totale indhold af kvælstof, der skal anvendes til beregning af virksomhedens forbrug af kvælstof, og hvorvidt overførslen af husdyrgødning sker ved levering af gødning eller via afgræssende dyr. Gødningskvitteringen skal indberettes med samme frist som indberetning af gødningsregnskabet af den afgivende virksomhed. Gødningskvitteringen skal være digitalt signeret af både afgiver og modtager.

Ved overførsler af husdyrgødning, komposteret husdyrgødning og forarbejdet husdyrgødning fra virksomheder i Register for Gødningsregnskab til virksomheder uden for registret er der fastsat krav om indberetning af oplysninger, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 26. Oplysningerne udgør indberetningen af det såkaldte B1-skema. Den registrerede virksomhed, som afgiver eller afsætter gødning til en ikke-registreret virksomhed, skal herefter indberette oplysninger om den afgivne gødning, herunder bl.a. oplysninger om det totale antal kg kvælstof og fosfor, gødningstypen, og den andel af det totale indhold af kvælstof, der skal anvendes til beregning af virksomhedens forbrug af kvælstof samt gødningens tilknyttede fosforloft. Den afgivende virksomhed skal indhente en skriftlig bekræftelse fra modtager for at have modtaget gødningen.

For så vidt angår afsætning af kvælstof og fosfor via udegående dyr, skal afsætningen kunne dokumenteres i form af græsningsaftaler, herunder oplysninger om antal dyr og dyretype, afgræsningsperioden, størrelsen af afgræsningsarealet samt oplysninger på modtageren af gødningen, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 23, stk. 2 og 3.

Der er fastsat regler om dokumentation for overførsler gødning til virksomheder uden for Danmark i gødskningsbekendtgørelsens § 27. Der er her fastsat krav om oplysninger om den udenlandske virksomhed, det totale antal kg kvælstof og fosfor samt gødningstypen.

For så vidt angår modtagelse af anden organisk gødning, skal der foreligge en dateret og underskrevet opgørelse fra gødningsleverandøren, som indeholder oplysninger om gødningstypen, gødningsmængden, det totale indhold af kvælstof og fosfor i gødningen, den andel af det totale indhold af kvælstof i gødningen, der skal anvendes til beregning af virksomhedens forbrug af kvælstof, samt dato for leveringen af gødningen, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 28.

Dokumentationen for overførslerne skal opbevares på virksomheden i 5 år fra planperiodens udløb og skal kunne forevises på forlangende i forbindelse med kontrol, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 29.

3.3.1.3.6 Opgørelse af lager

Det følger af gødskningslovens § 29, at en virksomheds primolager af kvælstof og fosfor i hver gødningstype opgøres som den forudgående planperiodes ultimolager.

I medfør af gødskningslovens § 30, kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om en virksomheds opgørelse af ultimolager af kvælstof og fosfor i hver gødningstype. Ministeren for grøn trepart kan herunder fastsætte regler om, at virksomheder, der udbringer gødning i perioden fra den 1. august til den 30. september skal korrigere virksomhedens ultimolager pr. 31. juli for den mængde af kvælstof og fosfor, der er udbragt i perioden fra den 1. august til den 30. september. Ministeren for grøn trepart kan også fastsætte regler om en virksomheds maksimale ultimolager af kvælstof og fosfor i gødning. Bemyndigelserne til fastsættelse af regler om lager er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsens §§ 55-58.

Virksomhedens lagerstatus af kvælstof og fosfor i henholdsvis husdyrgødning, komposteret husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, anden organisk gødning, afgasset biomasse, biokul og bioaske skal opgøres pr. 31. juli i den indeværende planperiode, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 55.

Gødskningsbekendtgørelsens § 56 indeholder regler om lagerstatus for kvælstof og fosfor i husdyrgødning, komposteret husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, anden organisk gødning, afgasset biomasse, biokul og bioaske. Der er således fastsat regler om opgørelse af ultimolageret for disse gødninger og beregningen heraf, herunder at ultimolageret opgøres som lagerstatus fradraget den mængde kvælstof og fosfor i disse gødninger, der udbringes i perioden fra den 1. august til den 30. september til afgrøder, som høstes eller afgræsses inden den 31. december i den næstkommende planperiode. Der er endvidere fastsat regler om, at opgørelsen af ultimolageret for kvælstof og fosfor i disse gødninger, som er produceret og modtaget på virksomheden, beregnes på baggrund af kvælstof- og fosformængden i lageret. Lagerstatus opgøres som summen af hver lagerbeholdning af kvælstof og fosfor i hver gødningstype, og omfatter alle lagre af de nævnte gødnings typer, uanset hvor gødningen er opbevaret. Opgørelsen foretages på baggrund af husdyrnormerne, oplysninger, der er fulgt med gødningen ved modtagelse eller begge dele. Opgørelsen af lagerstatus skal være dateret, og

skal opbevares på virksamheden i 5 år fra planperiodens udløb og kunne forevises på forlangende i forbindelse med kontrol.

I gødskningsbekendtgørelsens § 57 er der fastsat regler om det maksimale ultimolager af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, komposteret husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, anden organisk gødning, afgasset biomasse, biokul og bioaske. Der er fastsat regler om opgørelse af de maksimale ultimolager, herunder at det maksimale ultimolager for disse gødninger ikke må udgøre mere end 50 pct. af den samlede mængde af henholdsvis kvælstof og fosfor, der er produceret og modtaget på virksamheden i planperioden. Der er fastsat undtagelser hertil for virksomheder uden husdyrbesætning eller med husdyrbesætning, der producerer gødning med et begrænset kvælstofindhold. Reglerne kan dog i særlige tilfælde og efter ansøgning fraviges. Der er endvidere fastsat særlige regler om det maksimale ultimolager for fosfor for virksomheder, der modtager bioaske, og særlige regler for virksomheder, hvor kvælstofindholdet i dybstrøelse udgør mere end 75 pct. af virksomhedens samlede kvælstofproduktion. For virksomheder med produktion af konsumæg eller rugeæg med gødningstypen fast gødning, herunder dybstrøelse, jf. staldsystemer i bilag 2, tabel 2, hvor det ikke er muligt at fjerne gødning, før hønsene sættes ud, må ultimolager af kvælstof og fosfor i fast gødning, herunder dybstrøelse fra disse staldsystemer, maksimalt svare til den samlede produktion af fast gødning opgjort i kg kvælstof og fosfor i indeværende planperiode og i den forudgående planperiode.

I gødskningsbekendtgørelsens § 58 er der fastsat regler om lagerstatus for kvælstof og fosfor i kunstgødning. Der er her fastsat regler om opgørelse af virksomhedens lagerstatus af kvælstof og fosfor i kunstgødning og om beregningen heraf, herunder at lagerstatus skal opgøres pr. 31. juli i den indeværende planperiode. Virksomhedens ultimolager af kunstgødning opgøres som lagerstatus fradraget den mængde kvælstof og fosfor i kunstgødning, der udbringes i perioden 1. august til 30. september til afgrøder, som høstes eller afgræsses inden 31. december i den næstkommende planperiode. Lagerstatus for kunstgødning opgøres som summen af al lagerbeholdning af kvælstof og fosfor i kunstgødning. Beregningen foretages på baggrund af de oplysninger, der er fulgt med gødningen ved modtagelse, og omfatter alle lagre af kunstgødning uanset, hvor gødningen er opbevaret. Der skal foreligge dokumentation for salg eller afgivelse af kunstgødning.

I medfør af gødskningslovens § 31, kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om opgørelse af virksomhedens primolager af kvælstof og fosfor i de

forskellige gødningstyper, for virksomheder, der ikke i den foregående planperiode har været registreret i Register for Gødningsregnskab.

Det følger herefter af gødskningsbekendtgørelsens § 59, stk. 1, nr. 2 og 3, at nyregistrerede virksomheders primolager af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, komposteret husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning, biokul og bioaske skal fastsættes ved beregning eller måling. For så vidt angår kunstgødning, skal der foretages en statusopgørelse for 1. august i planperioden. Begge opgørelser skal fradrages mængden af udbragt gødning, der udbringes i perioden 1. august til 30. september til afgrøder, som høstes eller afgræsses inden 31. december i den indeværende planperiode. Opgørelserne skal opbevares på virksomheden i 5 år fra planperiodens udløb og skal kunne forevises på forlangende i forbindelse med kontrol.

3.3.1.3.7 Ophør og overdragelse

Gødskningslovens §§ 32 og 33 regulerer, hvordan forbruget af kvælstof og fosfor skal fordeles og under hvilke betingelser, hvis en registreret virksomhed før udløbet af en planperiode ophører med at eje eller have brugsret til arealer, hvor der enten er tilknyttet en kvælstofnorm eller en fosfornorm. Bestemmelserne sikrer, at det står klart, hvilken virksomhed der i forbindelse med overdragelse af et areal skal indregne forbruget af kvælstof og fosfor i gødningsregnskabet. Bestemmelserne tager sigte på de tilfælde, hvor en virksomhed f.eks. på grund af salg, bortforpagtning eller udlejning, ophør af forpagtning eller ophør af leje af et af de omtalte arealer ikke længere har råderet over arealet. Bestemmelserne finder endvidere anvendelse, hvis brugsretten til arealet i øvrigt ophører, f.eks. på grund af kreditorforfølgning.

Hvis en registreret virksomhed inden udløbet af planperioden ophører med at eje eller have brugsret til et areal med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm eller en fosfornorm for den pågældende planperiode, skal virksomhedens samlede forbrug af kvælstof og fosfor på arealet for den forløbne del af planperioden beregnes overensstemmelse med §§ 18-30 i gødskningsloven, jf. gødskningslovens § 32, stk. 1. For en nærmere beskrivelse af beregning af forbruget henvises til afsnit 3.3.1.3.1.

Hvis arealet overdrages til en registreret virksomhed, skal den samlede kvælstofkvote og den mængde af kvælstof og fosfor, der er udbragt på det overdragne areal, som udgangspunkt henregnes til den virksomhed, der modtager arealet, jf. gødskningslovens § 33, stk. 1. Den modtagende virksomhed skal således medtage forbrug og kvælstofkvote for arealet for hele

planperioden i sit gødningsregnskab. Det forudsætter dog, at den overdragende virksomhed har beregnet det samlede forbrug af kvælstof og fosfor for den forløbne del af planperioden efter reglerne i §§ 18-30, og givet den modtagende virksomhed skriftlig oplysning om forfrugten, den samlede kvælstofkvote, det forventede fosforloft, der efter husdyrbrugloven er tilknyttet gødningen, og forbruget af kvælstof og fosfor, jf. gødskningslovens § 32, stk. 2 og 3.

Har den overdragende virksomhed ikke givet den modtagende virksomhed sådanne oplysninger i forbindelse med overdragelsen af arealet, bliver forbruget for den forløbne del af planperioden henregnet til den overdragende virksomhed, jf. gødskningslovens § 33, stk. 2. Den modtagende virksomhed skal derfor i denne situation alene i sit gødningsregnskab medregne det kvælstof- og fosforforbrug, der foretages efter overdragelsestidspunktet. Således bliver den modtagende virksomhed alene ansvarlig for sit eget forbrug og ikke for overdragerens forbrug, som den modtagende virksomhed ikke er blevet oplyst om.

Hvis det samlede forbrug af kvælstof på arealet for den forløbne del af planperioden overstiger kvoten for det pågældende areal for hele planperioden, henregnes den del af forbruget, der overstiger kvoten, til den overdragende virksomhed, medmindre den, der overtager arealet eller brugsretten hertil, erklærer, at forbruget kan henregnes til denne, jf. gødskningslovens § 33, stk. 3. Bestemmelsen tillader bl.a., at en evt. uudnyttet kvote hos den modtagende virksomhed kan udnyttes, idet den modtagende virksomhed vil kunne erklære, at den ønsker at overtage det samlede kvælstofforbrug, velvidende at forbruget overstiger kvoten for arealet. Bestemmelsen udelukker imidlertid, at den modtagende virksomhed kan straffes for en overgødskning foretaget af den overdragende virksomhed uden på forhånd at have accepteret den opgørelse af forbrug og kvote, som resulterer i overgødsningen.

Ved overdragelse af arealer til en virksomhed, der ikke er registreret eller registreringspligtig i Register for Gødningsregnskab, skal den kvælstof- og fosformængde, der er forbrugt på arealet indtil overdragelsestidspunktet, henregnes den overdragende virksomhed, jf. gødskningslovens § 33, stk. 4. Denne virksomhed er imidlertid i sit gødningsregnskab berettiget til at medregne kvælstofkvoten for det pågældende areal for hele planperioden, samt indregne det pågældende areal i det areal, der kan medgå til opfyldelse af virksomhedens fosforarealkrav, der reguleres i husdyrbrugloven.

En virksomhed, der ophører og overdrager sit lager af kvælstof- og fosforholdig gødning til en anden virksomhed inden planperiodens udløb, skal opgøre lageret på overdragelsestidspunkt, jf. gødskningslovens § 34, stk. 1. Den overdragende virksomhed skal give den modtagende virksomhed skriftlig oplysning om opgørelsen af lageret, hvorefter det overdragne lager henregnes til den virksomhed, der overtager lageret, jf. gødskningslovens § 34, stk. 2 og 3. Gives der ikke skriftlig oplysning, opgøres det overdragne lager til 0 kg kvælstof og fosfor, jf. gødskningslovens § 34, stk. 4. Dette indebærer, at lageret henregnes til den virksomhed, der overdrager lageret, uanset at lageret ikke er forbrugt af denne. Lageret vil blive anset som forbrugt af den overdragende virksomhed, idet der ikke er redegjort for gødningen.

Ministeren for grøn trepart kan i medfør af bemyndigelsen i gødskningslovens § 35 fastsætte nærmere regler om de oplysninger som er påkrævet i medfør af §§ 32-33, herunder om udarbejdelse, indhold, form, indberetning og frister. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om dokumentation og om opbevaring af dokumentation.

Bemyndigelsen er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsens §§ 60-62, hvori der er fastsat regler om hvordan det overdragne lager opgøres og frister for opgørelsen.

Ved ophør skal virksomheden, i medfør af gødskningsbekendtgørelsens § 61, stk. 1, ved afmeldelse fra Register for Gødningsregnskab udarbejde gødningsregnskab for planperioden. Perioden skal dække perioden fra planperiodens start frem til datoen for afmeldelse.

For så vidt angår oplysninger om bl.a. kvælstof- og fosforforbruget, jf. § 32, stk. 2, er der i gødskningsbekendtgørelsens § 60 fastsat krav om, at den afgivende virksomhed skal give oplysningerne senest en måned efter ophørstidspunktet. Ændringer som følge af ophør af ejendoms- eller brugsretten til et areal skal tillige registreres i gødningsplanlægningen. Erklæringer om at forbrug af gødning på et areal henføres til en anden virksomhed skal være underskrevet af begge parter. Erklæringen skal opbevares på den ophørende virksomhed i 5 år fra planperiodens udløb og skal kunne forevises på forlangende i forbindelse med kontrol.

For så vidt angår oplysninger om lager, jf. gødskningslovens § 34, stk. 1, er der i gødskningsbekendtgørelsens § 61, stk. 2-5, fastsat regler om, at det samlede lager af kvælstof og fosfor i de forskellige gødninger skal opgøres fra planperiodens start til overdragelsestidspunktet på grundlag af primolager, produktion af kvælstof og fosfor, mængden af modtaget og afgivet

kvælstof og fosfor samt mængden af forbrugt kvælstof og fosfor. Kunstgødning på lager hos overdrager på overdragelsestidspunktet skal indberettes via Leverandørregister for Gødningsleverancer.

I særlige tilfælde efter godkendelse, herunder ved overdragelse af lagre fra et dødsbo, kan virksomhedens samlede lager af husdyrgødning, komposteret husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning og bioaske opgøres på grundlag af repræsentative prøver analyseret på et laboratorium, der er autoriseret eller akkrediteret, jf. gødningsbekendtgørelsens § 61, stk. 7.

3.3.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at de eksisterende regler om gødningsregnskabet som omhandler regler vedr. opgørelsen af produktionen af kvælstof og fosfor fra dyreholdet i vidt omfang skal videreføres, idet gødningsregnskabet fungerer som en del af det samlede administrations- og kontrolgrundlag. Der skal dog kunne stilles nye krav i form indberetning af nye oplysninger vedr. staldenes størrelse, placering, de anvendte teknologier m.v. for at få en så bedriftsnær beregning som muligt og bedre muligheder for at kontrollere de indberettede oplysninger.

Det er stadigvæk hensigten, at beregningen af produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning baseres på baggrund af normer.

Med den foreslåede lov lægges der op til en mere udledningsbaseret og bedriftsnær kvælstofregulering. Dette indebærer, at gødningsregnskabet fremadrettet også skal kunne anvendes som administrations- og kontrolgrundlag for beregningen af virksomhedens udledning af kvælstof. Det er også hensigten, at gødningsregnskabet skal kunne rumme data til brug for en afgift på drivhusgasemissioner fra husdyr.

Ministeriet finder det derudover hensigtsmæssigt, at der udarbejdes og indberettes en mark- og gødningsplanlægning i begyndelsen af planperioden. Dette vil gøre det mere overskueligt for virksomhederne at se, hvor meget kvælstof og fosfor, som virksomheden må udbringe i løbet af regnskabsåret, og vil også danne et mere robust kontrolgrundlag.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at reglerne om fastsættelse af den andel af den totale mængde af kvælstof og fosfor i de enkelte gødningstyper, som skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i de pågældende gødningstyper (udnyttelseskravet), ikke er relevante at videreføre i den foreslåede lov. Der kan dog være behov for at fastsætte andre lignende regler om førstearsvirkning og andre lignende regler om opgørelse

af gødningsindhold af hensyn til NUAR-beregneren, hvor kvælstof indgår i en organisk fraktion og en mineralsk fraktion, f.eks. krav om standardværdier eller dokumentation for de mineralske kvælstofandele i gødning. Mineralske kvælstofandele skal forstås bredt, og omfatter således både ammonium-N og nitrat-N, men f.eks. også urea og andre N-forbindelser, der kan forventes at blive plantetilgængelige i løbet af den første vækstsæson.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at reglerne om opgørelse af produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning i høj grad er hensigtsmæssige, og bør videreføres. Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at det er hensigtsmæssigt, at der som noget nyt indføres hjemmel til, at ministeren for grøn trepart, for så vidt angår staldsystemer, ikke alene fastsætter regler om opgørelse af og dokumentation herfor, men tillige fastsætter regler om indberetning af yderligere oplysninger om staldsystemer, herunder f.eks. oplysninger om størrelse og fysisk placering og fordeling af besætningen i staldsystemerne.

Det vurderes endvidere hensigtsmæssigt, at indføre en hjemmel til, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at anvendelse af teknologier i stald og lager kan indgå i beregningen af produktionen af næringsstoffer. Anvendelse af teknologier i stald og lager kan på sigt også indgå i beregningen af virksomhedens udledning af drivhusgasser. Ændringerne vil bidrage til at styrke datakvaliteten i gødningsregnskabs oplysninger.

Ministeriet for Grøn Trepert vurderer, at reglerne om beregning af kvælstof og fosfor i anden gødning end husdyrgødning er hensigtsmæssige og i første omgang bør videreføres.

Ministeriet finder det derudover hensigtsmæssigt at videreføre regler om indberetning og oplysninger om modtaget og afsatte næringsstoffer i alle typer af gødning. Herunder mulighederne for at fratrække næringsstoffer i gødning i gødningsregnskabet.

Ministeriet finder det endelig hensigtsmæssigt, at bemyndigelsen kan udnyttes til at fastsætte særlige regler for nyregistrerede virksomheder, og virksomheder, der ophører eller overdrager arealer. Dette skyldes, at beregningen af virksomhedens næringsstofudledning forudsætter en række data fra tidligere års udlednings- og gødningsregnskaber, som nyregistrerede virksomheder ikke vil være i besiddelse af. Der er derfor behov for at fastsætte regler for, hvordan sådanne virksomheders udledningsberegning skal foretages.

3.3.3 For at der til hver en tid er en virksomhed, som skal stå til regnskab for et areals næringsstofudledning eller udledning af drivhusgasser, vurderes det også hensigtsmæssigt, at der bl.a. kan fastsættes regler om, hvordan forbruget af gødning og anvendelse af virkemidler m.v. skal indregnes i udlednings- og gødningsregnskabet, når en virksomhed ophører helt eller delvist eller overdrager arealer. Den foreslåede ordning

3.3.3.1 Udarbejdelse af mark- og gødningsplanlægning.

Det foreslås i § 28, stk. 1, at virksomheder, der er omfattet af foranstaltninger fastsat i medfør af loven, skal udarbejde mark- og gødningsplaner for det samlede landbrugsareal i planperioden.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 6-9 om foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål omtalt ovenfor i afsnit 3.2. Den foreslåede bestemmelse skal ligeledes ses i sammenhæng med de foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 29 om fortegnelser over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau og lovforslagets § 30 om udlednings- og gødningsregnskaber. De foreslåede bestemmelser er beskrevet i afsnit 3.3.3.2 og 3.3.3.3 nedenfor.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at virksomhederne skal udarbejde en markplan for de marker, der indgår i virksomhedens samlede landbrugsareal, herunder de individuelle markers størrelse og placering, og som viser de afgrøder, som virksomheden har tænkt sig at dyrke på de individuelle marker, og de virkemidler, som virksomheden har tænkt sig at gøre brug af i planperioden.

Herudover indebærer bestemmelsen, at virksomheden skal udarbejde en gødningsplanlægning for virksomhedens samlede landbrugsareal, der viser den påtænkte gødningsanvendelse på de enkelte marker, der indgår i virksomhedens landbrugsareal.

Det foreslås i § 28, stk. 2, at planlægningen skal udarbejdes på særlige skemaer, der er udarbejdet af ministeren for grøn trepart. Ministeren for grøn trepart kan godkende andre skemaer end de skemaer, der er nævnt i det foreslåede 1. pkt.

Det foreslås i § 28, stk. 3, 1.pkt, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om planlægningen, herunder frister for planlægningens foretagelse, om indhold og udformning, krav om tilknytning af et markkort, om indsendelse og opbevaring af planlægningen med henblik på kontrol, og om opgørelsen af det samlede landbrugsareal.

Det er hensigten at udnytte den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte krav om, at virksomhederne skal tilknytte et markkort til deres mark- og gødningsplanlægning, der viser de marker, der indgår i virksomhedens samlede landbrugsareal, markens størrelse og placering, markens afgrøde, markens jordtype, markens dyrkningshistorisk, og placeringen af virkemidler,

Ligeledes er det hensigten at fastsætte regler om, at markplanen skal indeholde oplysninger om mængde og type af gødning, som påtænkes anvendt på virksomhedens landbrugsareal, og tidspunktet herfor (forår/efterår).

Markplanlægningen kan også omfatte oplysninger om størrelse og fysisk placering af gartneriaktiviteter og skovarealer, der skal modtage gødning, ligesom markplanlægningen kan omfatte oplysninger om placeringen og størrelsen af virksomhedens staldsystemer.

Det er endvidere hensigten, at der i medfør af bemyndigelsen kan fastsættes regler om opbevaring af planlægningen på virksomheden med henblik på kontrol, og frist for udarbejdelse og indsendelse af planlægningen. Det er hensigten, at planlægningen skal indberettes forud for udlednings- og gødningsregnskabet.

Det foreslås i § 28, stk. 3, 2. pkt., at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om pligt til berigtigelse og revision af planlægningen og frister herfor.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren kan fastsætte regler om, at virksomhederne har pligt til af egen drift at berigtige eller ajourføre planlægningen, såfremt de oplysninger, der indgår i planlægningen, ikke længere stemmer overens med de faktiske forhold på virksomheden, herunder i tilfælde af, at de pågældende oplysninger er indberettet efter den foreslåede bemyndigelse i stk. 3, 1. pkt.

Det foreslås i lovforslaget, at de oplysninger, der afgives ved indberetningen af planlægningen, skal ske på tro og love, jf. lovforslagets § 31. Det foreslås endvidere, at planlægningen med tilhørende bilag skal opbevares i 5 år af hensyn til kontrollen, jf. lovforslagets § 32. Der henvises til lovforslagets §§ 31 og 32 nedenfor.

3.3.3.2 Fortegnelse over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau

Det foreslås i lovforslagets § 29, stk. 1, at virksomheder, der er omfattet af foranstaltninger fastsat i medfør af loven, skal udarbejde fortegnelser over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau i planperioden.

Den foreslåede bestemmelse er ny og skal ses i sammenhæng med de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 6-9 om foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål omtalt ovenfor i afsnit 3.2. Den foreslåede bestemmelse skal ligeledes ses i sammenhæng med de foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 28 om mark- og gødningsplanlægning, som omtalt ovenfor i afsnit 3.3.3.1, og lovforslagets § 30 om udlednings- og gødningsregnskaber, som er beskrevet i afsnit 3.3.3.3 nedenfor.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at virksomheder, der er omfattet af foranstaltninger fastsat i medfør af loven, skal udarbejde fortegnelser over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau i planperioden. Det er hensigten, at virksomheden bliver forpligtet til at udarbejde en art logbog over de foretagne gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau.

Det foreslås i § 29, stk. 2, at fortegnelserne skal udarbejdes på særlige skemaer, der er udarbejdet af ministeren for grøn trepart. Ministeren for grøn trepart kan godkende andre skemaer end de skemaer, der er nævnt i den foreslåede 1. pkt.

Det foreslås i § 29, stk. 3, 1. pkt., at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om fortegnelserne, herunder om indhold og udformning, om frister for fortegnelsernes udarbejdelse, og om indsendelse og opbevaring med henblik på kontrol.

I forhold til tildeling af gødning med indhold af kvælstof er det hensigten, at udnytte den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte regler om, at fortegnelsen skal indeholde oplysninger om mængde og type af gødning på den enkelte mark, og det konkrete tidspunkt for tildelingen.

Det ligger ligeledes inden for rammerne af den foreslåede bemyndigelse, at der kan fastsættes regler om konkrete såtidspunkter i det omfang, det har betydning for fastsættelsen og kontrollen med virksomhedens basisudvaskningsgrænse eller udledningskvote fastsat efter regler i medfør af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 6.

Det er endvidere hensigten, at den foreslåede bemyndigelse udnyttes til at fastsætte regler om, hvordan fortegnelsen skal føres, herunder frister for, hvornår indførelser i fortegnelsen senest skal være sket. Det er hensigten, at der fastsættes regler om, at fortegnelsen skal foretages løbende.

Det er endvidere hensigten, at fastsætte regler om, at fortegnelsen skal opbevares på virksomheden med henblik på kontrol.

Det ligger inden for rammerne af den foreslåede bemyndigelse at fastsætte regler om, at fortegnelserne eller dele heraf indberettes med henblik på kontrol.

Det foreslås i § 29, stk. 3, 2. pkt., at ministeren endvidere kan bemyndiges til at fastsætte regler om pligt til berigtigelse og revision af fortegnelserne og om frister herfor.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at virksomhederne har pligt til af egen drift at berigtige eller ajourføre fortegnelserne, såfremt de oplysninger, der indgår i heri, ikke længere stemmer overens med de faktiske forhold på virksomheden, herunder i tilfælde af, at de pågældende oplysninger er indberettet efter den foreslåede bemyndigelse i stk. 3, 1. pkt.

Det foreslås i lovforslaget, at de oplysninger, der afgives ved en eventuel indberetning af fortegnelsen, skal ske på tro og love, jf. lovforslagets § 31. Det foreslås endvidere, at fortegnelsen skal opbevares i 5 år af hensyn til kontrollen, jf. lovforslagets § 32. Der henvises til lovforslagets §§ 31 og 32 nedenfor.

3.3.3.3 Udlednings- og gødningsregnskab

Det foreslås i § 30, stk. 1, at virksomheder, der er omfattet af foranstaltninger fastsat i medfør af lovforslaget, skal udarbejde udlednings- og gødningsregnskaber for den afsluttede planperiode. Regnskaberne skal opgøres på baggrund af virksomhedens mark- og gødningsplaner, jf. lovforslagets § 28, og virksomhedens fortegnelser over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau, jf. lovforslagets § 29, og indberettes til ministeren for grøn trepart.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 6-9 om foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål omtalt ovenfor. Den foreslåede bestemmelse skal ligeledes ses i sammenhæng med de foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 28 om mark- og gødningsplanlægning og lovforslagets § 29 om fortegnelser over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau.

Gødningsregnskabet udgør i dag den væsentligste del af kontrolgrundlaget for overholdelsen af kvælstofkvoten i gødskningslovens § 12.

Gødningsregnskabet udgør endvidere kontrolgrundlaget for de såkaldte harmonikrav, der omfatter det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkra-

vet, og som er fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 a. Efter gødskningslovens § 42, skal gødningsregnskabet derfor bl.a. også indeholde oplysninger om det fosforloft, der er knyttet til gødningen, jf. stk. 2, nr. 2, og størrelsen på virksomhedens samlede landbrugsareal og harmoniareal, jf. stk. 2, nr. 2.

Gødningsregnskabssystemet er principielt tænkt som et lukket kredsløb, hvor det ikke er muligt at modtage eller afsætte kvælstof- og fosforholdig gødning uden, at der redegøres herfor.

Det er hensigten, at de væsentligste dele af det eksisterende gødningsregnskab videreføres.

Det er endvidere hensigten, at virksomhederne fremover skal udarbejde et udledningsregnskab, som skal anvendes i forbindelse med kontrol af virksomhedernes basisudvaskningsgrænse og udledningskvote efter regler fastsat i medfør af lovforslagets § 6.

Det foreslås i *stk. 2*, at udledningsregnskabet skal angive en række nærmere opregnede oplysninger.

Det foreslås således i *stk. 2, nr. 1 - 3*, at udledningsregnskabet skal indeholde oplysninger om dyrkningshistorik, afgrødevalg og virkemidler.

De pågældende oplysninger, som er omfattet af den foreslåede bestemmelse, er oplysninger om de elementer, som efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 28 skal indgå i virksomhedens mark- og gødningsplanlægning, som skal foretages og forudsættes indberettet ved planperiodens begyndelse, og som forudsættes tilpasset, så oplysningerne stemmer overens med de faktiske forhold på virksomheden.

Det foreslås således i *stk. 2, nr. 4 og 5*, at udledningsregnskabet skal indeholde oplysninger om virksomhedens gødningstildelinger og øvrige aktiviteter på markniveau.

De pågældende oplysninger, som er omfattet af den pågældende bestemmelse, er først og fremmest oplysninger om virksomhedens gødningstildelinger i henholdsvis forår og efterår på markniveau, som efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 28 skal indgå i virksomhedens mark- og gødningsplanlægning, og som opgøres på baggrund af den fortegnelse, som virksomhederne er forpligtet til at føre efter den foreslåede § 29, som forudsættes tilpasset, så oplysningerne stemmer overens med de faktiske forhold på virksomheden.

Oplysningerne omfatter også de øvrige aktiviteter på markniveau, som har betydning for opgørelsen af virksomhedens konkrete udledning eller overholdelse af basisudvaskningsgrænsen.

Det foreslås således i stk. 2, *nr. 6*, udledningsregnskabet skal indeholde oplysninger om naturgivne forhold.

Med henblik på beregningen af kvælstofudvaskningen skal der anvendes en række data om naturgivne forhold, som f.eks. jordbundsforhold, retentionen og afstrømning.

Det er hensigten, at sådanne forhold udstilles på kortværk udarbejdet i medfør af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 64, og skal indgå som grundlag for de oplysninger, som den pågældende virksomhed, skal angive i udledningsregnskabet.

Det foreslås endvidere i § 30, stk. 3, at gødningsregnskabet skal angive en række nærmere opregnede oplysninger.

Den foreslåede bestemmelse er en delvis videreførelse af gødskningslovens § 42, stk. 2, nr. 1 for så vidt angår opgørelsen af virksomhedens samlede forbrug af kvælstof og fosfor.

Opgørelsen af virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor i materiale med gødningsevne finder sted efter de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 33-36. Der henvises til bemærkninger til disse bestemmelser.

Gødningsregnskabet skal som hidtil indeholde oplysninger om det fosforloft, der er tilknyttet gødningen, som fremgår af de regler, der vil blive fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 7.

Gødningsregnskabet skal indeholde oplysninger om husdyrbesætning og staldsystemer.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gødskningslovens § 42, stk. 2, nr. 3, som dog foreslås udbygget med oplysninger om virksomhedens staldsystem.

Den foreslåede bestemmelse anvendes i forbindelse med kontrollen med opgørelsen af virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, jf. den foreslåede bestemmelse i lovforslaget § 35.

Gødningsregnskabet skal som noget nyt indeholde oplysninger om anvendte teknologier i stalden.

Forslaget indebærer, at anvendte teknologier i stald og lager, som fremgår af Miljøstyrelsens teknologilister, jf. husdyrgødken­delsesbekendtgørelsen, skal kunne anvendes til at korrigere virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor.

Gødningsregnskabet skal som hidtil indeholde oplysninger om størrelsen på virksomhedens samlede landbrugsareal og harmoniareal, ligesom det skal indeholde oplysninger om virksomhedens aftaler om forpagtning til brug for udbringning af husdyrgødning og om virksomhedens husdyrgødningsaftaler.

Det foreslås i § 30, stk. 4, at ministeren bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om regnskabernes udformning og indhold, herunder hvilke oplysninger, der skal indberettes, og frister for regnskabernes udarbejdelse. Ministerens foreslås endvidere bemyndiget til at fastsætte regler om dokumentation vedr. prøvetagning og analyser, overdragelser og produktion af kvælstof- og fosforholdig gødning og arealer m.v.

Det foreslås i § 30, stk. 5, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om indsendelse og opbevaring af regnskaberne med tilhørende bilag med henblik på kontrol og om frister for indberetning af regnskaber m.v. Ministeren for grøn trepart foreslås i bestemmelsen endvidere bemyndiget til at fastsætte regler om pligt til berigtigelse og revision af regnskaberne.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at virksomhederne har pligt til af egen drift at berigtige eller ajourføre oplysningerne i de indberettede gødnings- og udledningsregnskaber, såfremt de oplysninger, der indgår i heri, ikke længere stemmer overens med de faktiske forhold på virksomheden.

Det foreslås i § 30, stk. 6, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om de oplysninger, jf. stk. 2 og 3, der skal afgives af nyregistrerede virksomheder. Ministeren foreslås endvidere bemyndiget til at fastsætte regler om de oplysninger, der skal afgives, jf. stk. 2 og 3, ved ophør af ejerskab over eller brugsret til et areal, der er omfattet af forpligtelserne efter stk. 2 og 3. Ministeren fastsætter regler om udarbejdelse, indhold, form, indberetning og frister for de oplysninger, der skal afgives efter de bestemmelser, der fastsættes efter de foreslåede bestemmelser i 1. og 2. pkt.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i lyset af den nye kvælstofregulering, hvor der er brug for kendskab til forudgående dyrkningshistorik og gødningstildelinger.

Det foreslås i lovforslaget, at de oplysninger, der afgives ved indberetning af udlednings- og gødningsregnskaberne, skal ske på tro og love, jf. lovforslagets § 31. Det foreslås endvidere, at udlednings- og gødningsregnskaberne med tilhørende bilag skal opbevares i 5 år af hensyn til kontrollen, jf. lovforslagets § 32. Der henvises til lovforslagets §§ 31 og 32 nedenfor.

3.4 Ekspropriation

3.4.1 Gældende ret

Det følger af grundlovens § 73, stk. 1, at ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det, jf. grundlovens § 73, stk. 1, 2. pkt. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning, jf. grundlovens § 73, stk. 1, 3. pkt.

Det følger af grundlovens § 73, stk. 1, at det alene er indgreb i en ejers ejendom, der har karakter af en afståelse, der udgør ekspropriation. Det følger endvidere af grundlovens § 73, stk. 3, 1. pkt., at ethvert spørgsmål om ekspropriationsaktens lovlighed og erstatningens størrelse kan indbringes for domstolene.

Afgørelsen af, om et indgreb har karakter af afståelse eller udgør almindelig erstatningsfri regulering, beror på et skøn over indgrebets beskaffenhed. De elementer, som i almindelighed indgår i vurderingen, vil navnlig være indgrebets formål, i hvilken grad indgrebet er generelt eller konkret, indgrebets intensitet, om indgrebet angår en fremtidig eller aktuel råden, og om der er tale om tilintetgørelse af rettigheden eller en overførsel til andre fysiske eller juridiske personer.

Formålet med både den gældende gødskningslov og husdyrbrugloven er varretagelse af væsentlige natur- og miljøbeskyttelseshensyn.

Reguleringen i de gældende love eller i regler fastsat i medfør heraf har karakter af generel erstatningsfri regulering, og lovene indeholder derfor ikke mulighed for at iværksætte ekspropriation til gennemførelse af foranstaltninger efter de pågældende love.

Efter § 1 finder lov nr. 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. (herefter CAP-loven) anvendelse på administration af f.eks. ordninger om klimaforanstaltninger under den fælles landbrugspolitik eller nationale ordninger med drivhusgasreduktion som formål, herunder

gennemførelse af projekter vedrørende udtagning af kulstofrige lavbunds-jorder – de såkaldte klimalavbundsprojekter.

Det følger af det almindelige legalitetsprincip, at indgreb i borgernes rettigheder som det klare udgangspunkt kræver hjemmel i lov. Jo mere intensivt et indgreb er, jo klarere skal hjemlen være.

Kravet i grundlovens § 73, stk. 1, 3. pkt., udelukker, at ekspropriation kan foretages uden lovhjemmel, hvilket principielt ikke er udelukket efter legalitetsprincippet, hvor en retssædvane kan udgøre hjemmel for indgreb i borgernes retsforhold.

CAP-loven indeholder ikke i dag hjemmel til at foretage ekspropriation.

3.4.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Det primære formål med lovforslaget er at skabe grundlaget for gennemførelsen af den nye kvælstofreguleringsmodel. Formålet med den nye kvælstofreguleringsmodel er at reducere landbrugets udledning af kvælstof til især kystvande med henblik på opfyldelsen af målsætningerne i vandrammedirektivet om god tilstand i vandmiljøet.

Reguleringsmodellen skal både selv bidrage med kvælstofreduktioner, men også understøtte landbrugernes incitament til at søge arealomlægningsordninger omfattet af Danmarks Grønne Arealfond, som ligeledes er fastsat for at bidrage med kvælstofreduktioner. Reguleringsmodellen skal således ses i sammenhæng med andre tiltag, som skal sikre opfyldelsen af målsætningerne i særligt vandrammedirektivet, herunder særligt arealomlægningsindsatser i Danmarks Grønne Arealfond og ændringer af den eksisterende regulering af landbruget.

Den nye kvælstofreguleringsmodel er rettet mod landbruget generelt, men omfanget er afhængigt af kvælstofindsatsbehovet i det pågældende kystvandopland. Den nye kvælstofreguleringsmodel er udledningsbaseret, hvilket indebærer, at kvælstofreduktionerne sikres ved, at der fastsættes et samlet udledningsmål for hvert vandopland, som bestemmer den samlede maksimale kvælstofudledning til kyst fra markarealet omfattet af reguleringen i det pågældende vandopland på baggrund af den i Vandområdeplanerne fastsatte målbelastning for at bringe Danmark i mål med EU's vandrammedirektiv.

Der er således med den nye kvælstofreguleringsmodel ikke lagt op til, at der sker overførsel af en rettighed til andre fysiske eller juridiske personer, men en begrænsning i udledningen af kvælstof.

Med den nye reguleringsmodel sættes der grænser for virksomhedernes kvælstofudledning i kraft af denne udlednings belastning af vandmiljøet. Reguleringen er således begrundet i væsentlige natur- og miljøbeskyttelseshensyn.

Det er hensigten, at den nye reguleringsmodel skal erstatte de nuværende efterafgrødekrav og reglerne om kvælstofkvoten fastsat i medfør af den gældende gødskningslov.

Den nye kvælstofreguleringsmodel er grundlæggende målrettet efter kvælstofindsatsbehovet i det eller de pågældende kystvandoplande, som de til virksomhedens tilhørende arealer er beliggende i. Samtidig har f.eks. jordbundsforhold og afgrødevalg betydning for den enkelte virksomheds mulighed for at leve op til de kvælstofreduktionskrav, der gælder for den pågældende virksomhed.

Det kan derfor ikke udelukkes, at reguleringen i konkrete tilfælde indebærer en betydelig negativ økonomisk effekt for den enkelte virksomhed.

Det er hensigten, at der vil skulle etableres kompenserende tiltag for helt eller delvist at afbøde konsekvenserne af den nye kvælstofreguleringsmodel, som f.eks. vil kunne indebære anvendelse af økonomisk kompensation i en årrække med henblik på at give virksomhederne tid til at omstille sig til den nye regulering.

I konkrete tilfælde, f.eks. som følge af særlige og/eller forskellige karakteristika på virksomhedsniveau, kan det på trods af en eventuel kompensation potentielt indebære en betydelig negativ økonomisk effekt for enkelte land- og skovbrugsvirksomheder, hvilket i visse tilfælde vil kunne udgøre ekspropriation.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at den nye reguleringsmodel overordnet set har karakter af generel, erstatningsfri regulering. Det taler samlet set for, at der er tale om erstatningsfri regulering, at indgrebets formål er at varetage væsentlige natur- og miljøbeskyttelseshensyn, samt at der er tale om generel regulering, hvor der ikke sker overførsel af rettigheder.

Den nye kvælstofreguleringsmodel vil dog kunne rejse spørgsmål om ekspropriation, da modellen kan påvirke en for land- og skovbrugsdriften central rådighedsbeføjelse: retten til at dyrke de til virksomheden hørende arealer på en sædvanlig kommerciel måde.

Da det ikke kan udelukkes, at den nye kvælstofreguleringsmodel kan udgøre ekspropriation i konkrete tilfælde, finder Ministeriet for Grøn Trepert det afgørende, at der findes hjemmel hertil i den foreslåede lov, særligt henset til lovens væsentlige rolle i forhold til opfyldelse af de EU-retlige forpligtelser på natur- og miljøområdet.

De virksomheder, som på trods af en eventuel kompensation m.v. finder, at den nye kvælstofreguleringsmodel har en så negativ økonomisk effekt for den pågældende land- og skovbrugsvirksomhed, at dette efter deres opfattelse udgør ekspropriation, vil kunne få prøvet spørgsmålet ved indbringelse af en sag for de almindelige domstole.

Ministeriet finder det hensigtsmæssigt, at ministeriet, af hensyn til en smidigere proces og en hurtigere erstatningsudbetaling, kan fastsætte regler om fremgangsmåden ved ekspropriation samt regler om sagens behandling og erstatningens fastsættelse og udbetaling. På denne måde kan virksomhederne få behandlet spørgsmålet om erstatning.

Lovforslaget har endvidere til formål, at understøtte ambitionerne i Aftale om et Grønt Danmark af 24. juni 2024 om udtagning af kulstofrige lavbundsjorder.

Med aftale om grøn omstilling af dansk landbrug af 4. oktober 2021 satte et bredt flertal i Folketinget oprindeligt en ambition om at udtage 100.000 hektar lavbundsjorder inkl. randarealer i 2030. Indsatsen er væsentlig for at nå aftalens overordnede mål om at reducere landbrugets udledning af drivhusgasser med 55-65 pct.

Som en del af aftalen blev det besluttet at nedsætte en ekspertgruppe for udtagning af lavbundsjorder, der skulle levere anbefalinger til, hvordan ambitionen på 100.000 hektar i 2030 realiseres.

De offentligt finansierede lavbundsprojekter etableres på arealer, der ejes af private og offentlige lodsejere. Lodsejernes deltagelse i lavbundsprojekterne er frivillig, og manglende ønske om at deltage kan således forhindre gennemførelse af et udtagningsprojekt.

Baggrunden for, at en lodsejer ikke ønsker at deltage, kan være flere, f.eks. at der er tale om lodsejere, der ejer jord pga. jagt, heste eller herlighedsværdien. For disse lodsejere påvirker vådgøringen deres arealanvendelse, og muligheden for at modtage erstatningsjord i en jordfordeling er ikke relevant, da den ofte vil ligge længere væk.

Det fremgår af anbefaling 7 i delrapport 1 fra ekspertgruppen for udtagning af lavbundsjord, at i situationer, hvor et projekt ikke kan realiseres som følge af enkelte lodsejeres modstand, kan ekspropriation være en mulighed for at sikre gennemførelsen af projektet.

Med aftalen om et Grønt Danmark blev ambitionsniveauet for udtagningssindsatsen øget til 140.000 ha kulstofrige landbrugsjorder inkl. 70.000 ha randarealer, hvis indfrielse undtagelsesvist og i helt særlige tilfælde vil kunne understøttes af ekspropriation som redskab til at sikre gennemførelse af større udtagningsprojekter.

I overensstemmelse med aftalen har Ministeriet for Grøn Trepert afsøgt mulighederne for at anvende ekspropriation i relation til udtagning af lavbunds-jorder, der vil supplere de nuværende regler i f.eks. naturbeskyttelseslovens § 60, hvor der i særlige tilfælde kan eksproprieres, når det er af væsentlig betydning at råde over ejendommen for at gennemføre foranstaltninger på grundlag af en planlægning til fremme af lovens formål, herunder til genopretning af vådområder og ådale, som skal medvirke til at forbedre vandmiljøet.

Da det er en forudsætning i den politiske aftale, at muligheden ikke må stå i vejen for den eksisterende udtagningssindsats, således at incitamentet for lodsejere til at få udtaget lavbunds-jorder gennem eksisterende tilskudsordninger om udtagning af lavbunds-jorder, er det ministeriets opfattelse, at hjemlen kun vil være relevant i ganske få situationer, hvor de enkelte lodsejere blokerer for realiseringen af større udtagningsprojekter med væsentligt drivhusgasreduktionspotentiale.

For at understøtte hensynet om, at ekspropriationsmuligheden ikke må stå i vejen for den eksisterende udtagningssindsats finder ministeriet, at de indgreb, der rettes mod ejeren af det pågældende areal, ikke som udgangspunkt bør gå ud på en fuldstændig afståelse af ejendomsretten til det pågældende areal. Dette indebærer, at det er Ministeriet for Grøn Treperts opfattelse, at de ansvarlige myndigheder bør afsøge alle andre mindre indgribende foranstaltninger, før muligheden for at anvende ekspropriation overvejes.

Som det fremgår af baggrunden for lovforslaget, så er det målet, at der foretages et paradigmeskifte på landbrugsområdet, hvor man fremover igennem en helhedsorienteret indsats, får adresseret erhvervets klima- og naturudfordringer først og fremmest via en historisk omlægning af det danske areal.

Motoren i paradigmeskiftet for kvælstof- og drivhusgasreduktionsindsatsen er den lokalt forankrede frivillige omstilling af landbruget med fælles løsninger i f.eks. form af udtagningsprojekter på tværs af flere lodsejeres arealer.

Hensigten med udtagningsordningerne er at medvirke til at forbedre klimaet, og dermed har en meget tæt sammenhæng med og til dels indflydelse på de foranstaltninger, der kan fastsættes i medfør af bemyndigelserne i den foreslåede nye gødskningslov. På denne baggrund finder Ministeriet for Grøn Trepert det hensigtsmæssigt, at forslaget om hjemmel til ekspropriation i relation til udtagning af lavbundsjorder, når det er af væsentlig betydning at råde over disse for at gennemføre foranstaltninger, som iværksættes for at forbedre klimaet til opfyldelse af bindende målsætninger i lov om klima, fastsat i medfør af CAP-loven, indeholdes i dette lovforslag.

3.4.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i lovforslagets § 10, stk. 1, at ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, til gennemførelse af foranstaltninger efter den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af den foreslåede lov med henblik på varetagelse af hensyn, der fremgår af lovforslagets § 1, kan iværksætte ekspropriation.

Den foreslåede bestemmelse i § 10, stk. 1, sikrer, at foranstaltninger efter den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af den foreslåede lov med henblik på varetagelse af hensyn, der fremgår af lovforslagets § 1, kan gennemføres, selvom det vil medføre ekspropriation efter grundlovens § 73.

Det foreslås i § 10, stk. 2, at hvis gennemførelse af foranstaltninger efter den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af den foreslåede lov med henblik på varetagelse af hensyn, der fremgår af lovforslagets § 1, udgør et ekspropriativt indgreb, ydes fuldstændig erstatning til den eller de berørte ejere.

Bestemmelsen indebærer, at hvis der foreligger ekspropriation, vil den pågældende land- eller skovbrugsvirksomhed have krav på fuldstændig erstatning, jf. grundlovens § 73, jf. stk. 1, 3. pkt. Hvis der ikke kan opnås enighed

herom, må spørgsmålet i givet fald indbringes for domstolene, jf. grundlovens § 73, stk. 3.

Det foreslås i § 10, stk. 3, 1. pkt. at ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved ekspropriation efter stk. 1. Det foreslås endvidere i § 10, stk. 3, 2. pkt., at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om sagens behandling og om erstatningens fastsættelse og udbetaling.

Der vil ved udmøntningen af bestemmelsen blive taget udgangspunkt i eksisterende lovgivning om fremgangsmåden ved ekspropriation med de nødvendige tilpasninger, som lovgivningen giver anledning til.

Der vil i medfør af den foreslåede bestemmelse endvidere kunne fastsættes en forenklet model for erstatningsfastsættelsen, som den pågældende virksomhed kan vælge for at opnå en hurtigere erstatningsudbetaling.

Der henvises til de specielle bemærkninger til § 10.

Det foreslås endvidere i § 78, nr. 1, at der efter § 7 i CAP-loven indsættes bestemmelser om ekspropriation i CAP-lovens kapitel 3.

Det foreslås, at der som CAP-lovens § 7 a, stk. 1, indsættes en bestemmelse om, at ministeren for grøn trepart eller kommunalbestyrelsen tillægges kompetence til at ekspropriere landbrugsarealer, hvis det er af væsentlig betydning at råde over disse arealer for at gennemføre foranstaltninger, som iværksættes for at forbedre klimaet til opfyldelse af bindende målsætninger i lov om klima.

Hensigten med forslaget er at understøtte paradigmeskiftet på landbrugsområdet først og fremmest via en historisk omlægning af det danske areal. Motoren heri er den lokalt forankrede frivillige omstilling af landbruget med fælles løsninger i form af f.eks. udtagningsprojekter på tværs af flere lodsejeres arealer.

Den praktiske erfaring med udtagningsprojekter viser imidlertid, at der fra tid til anden opstår situationer, hvor realiseringen af et større udtagningsprojekt med væsentlig reduktionseffekt støder på lodsejermodstand fra enkelte lodsejere.

Ministeriet for Grøn Treparts forventer, at den foreslåede ekspropriationsbestemmelse anvendes meget restriktivt af de ansvarlige myndigheder, og ministeriet finder således, at den kun bør anvendes undtagelsesvist, såfremt den enkelte lodsejer blokerer for realiseringen af større udtagningsprojekter

med væsentligt drivhusgasreduktionspotential. Det er således også Ministeriet for Grøn Treparts forventning, at der alene vil være tale om mindre arealer, f.eks. græsningsarealer, der er afgørende for effekten af et større projekt.

Ligeledes er det Ministeriet for Grøn Treparts forventning, at de ansvarlige myndigheder har afsøgt alle andre mindre indgribende foranstaltninger, før muligheden for at anvende ekspropriation overvejes, herunder f.eks. om der kan indgås en frivillig aftale på markedsvilkår om f.eks. afståelse af det pågældende areal, eller om der kan ske jordbytte i forbindelse med en jordfordeling.

Ministeriet for Grøn Trepart forventer, at bestemmelsen primært vil blive anvendt på arealer, hvor den ansvarlige myndighed efter et umiddelbart skøn forventer, at den eventuelle ekspropriationserstatning sandsynligvis vil udgøre et beløb, der er lavere end ved kompensationen i de ordninger, der er etableret i henhold til CAP-loven med henblik på indfrielse af klimalovens målsætninger.

I skønnet kan indgå den ansvarlige myndigheds umiddelbare vurdering af arealets formodede markedsværdi i forhold til de generelle kompensations-satser efter indregning af skat.

Hjemlen vil dog også indenfor formålet med bestemmelsen kunne anvendes i andre situationer.

De frivillige foranstaltninger, som den foreslåede bestemmelse først og fremmest er tiltænkt at kunne finde anvendelse i forbindelse med, er ordninger på Ministeriet for Grøn Treparts område etableret i medfør af CAP-loven, hvori der kan ydes støtte til at gennemføre lavbundsprojekter, som bl.a. skal medvirke til at reducere udledning af klimagasser og kvælstof.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø yder tilskud til Naturstyrelsens og kommuners vand- og klimaprojekter, der omfatter kvælstofvådområder til fjernelse af kvælstof, og lavbundsprojekter til reduktion af drivhusgasudledning og til forbedring af natur. Ordningen er finansieret af EU-midler under den fælles landbrugspolitik.

Styrelsen yder endvidere tilskud til kommuner, til lodsejere, til nationalparkfonde, jf. lov om nationalparker, og til fonde med almennyttige natur-,

miljø- eller klimaformål med henblik på gennemførelse af klima-lavbundsprojekter. Ordningen er nationalt finansieret og omfattet af EU's statsstøtte-regler.

Naturstyrelsen kan etablere klima-lavbundsprojekter i hele landet i samarbejde med kommuner og landbrugets organisationer efter aftale med private lodsejere. Omkostningerne hertil dækkes af midler, der er afsat på Naturstyrelsens anlægsbevilling, og der er således ikke tale om en ansøgningsordning som de øvrige to ordninger. Ordningen er nationalt finansieret og omfattet af EU's statsstøttere regler.

Det er ikke hensigten, at muligheden for at foretage ekspropriation skal kunne anvendes i forbindelse med foranstaltninger til fremme af statslig skovtilplantning, jf. forslaget til CAP-lovens § 7 a, stk. 2.

Det foreslås som en ny bestemmelse i CAP-lovens § 7 a, stk. 3, at ved ekspropriationen efter den foreslåede bestemmelse i CAP-lovens § 7 a, stk. 1, kan der

- 1) erhverves ejendomsret til landbrugsarealer,
- 2) pålægges indskrænkninger i ejernes rådighed eller erhverves ret til at udøve en særlig råden over landbrugsarealer,
- 3) foretages begrænsninger i brugsrettigheder, servitutrettigheder samt andre rettigheder over landbrugsarealer.

Det er forventningen, at de ansvarlige myndigheder i forbindelse med valget af muligheder følger det almindelige proportionalitetsprincip, og at myndigheden vurderer, om pålæggelse af restriktioner i ejerens rådighed, såsom krav om afskæring af dræn, vådgøring, permanent fastholdelse af arealet som græs- eller naturareal, samt at arealet ikke må omlægges, gødskes eller sprøjtes, vil være tilstrækkeligt til at opnå formålet, førend der overføres ejendomsret til arealet.

Det foreslås, som en ny bestemmelse i CAP-lovens § 7 a, stk. 4, at ved ekspropriation til erhvervelse af ejendomsret bortfalder alle rettigheder til det eksproprierede, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Stiftes der ved ekspropriation rettigheder som nævnt i det foreslåede § 7 a, stk. 3, nr. 2, foreslås det som en ny bestemmelse i CAP-lovens 7 a, stk. 5, at disse skal respekteres af andre rettighedshavere over arealet, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Det foreslås som en ny bestemmelse i CAP-lovens § 7 b, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved ekspropriation efter stk. 1. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om sagens behandling og om erstatningens fastsættelse og udbetaling.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte de nødvendige procedureregler for vurderingen af en eventuel ekspropriationserstatnings størrelse og udbetaling.

Der vil ved udmøntningen af bestemmelsen blive taget udgangspunkt i eksisterende lovgivning om fremgangsmåden ved ekspropriation med de nødvendige tilpasninger, som lovgivningen giver anledning til. Det kan f.eks. fastsættes, at man følger den samme procedure, som er fastsat for så vidt angår ekspropriationer efter naturbeskyttelseslovens § 60.

Der vil i medfør af den foreslåede bestemmelse endvidere kunne fastsættes en forenklet model for erstatningsfastsættelsen, som den pågældende virksomhed kan vælge for at opnå en hurtigere erstatningsudbetaling.

3.5 Registerforpligtelser

3.5.1 Gældende ret

3.5.1.1 Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber

Ministeren for grøn trepart har i medfør af gødskningslovens § 5, stk. 1 oprettet Register for Gødningsregnskab. Registeret er oprettet med henblik på administration af de virksomheder, som anvender kvælstofholdig gødning.

Det fremgår af gødskningslovens § 2, at lovens bestemmelser om gødningsanvendelse, jf. kapitel 2, omfatter virksomheder, der er registrerede eller registreringspligtige i Register for Gødningsregnskab efter § 5, stk. 2, eller § 6, medmindre andet fremgår af loven.

Det er alene virksomheder, der driver planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, som kan registreres i Register for Gødningsregnskab.

Det afgørende for, om en virksomhed bør registreres i Register for Gødningsregnskab, er, om virksomheden har et ikke ubetydeligt forbrug af organisk gødning eller råder over et ikke ubetydeligt areal med afgrøder, der har et gødningsbehov.

Visse virksomheder har pligt til at være registreret i Register for Gødningsregnskab, jf. gødskningslovens § 5, stk. 2. Det er herefter de virksomheder,

som driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, og som samtidig opfylder mindst én af følgende betingelser:

1) Virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse eller anden organisk gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 1.000 kg kvælstof pr. år.

2) Virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse eller anden organisk gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 100 kg kvælstof pr. hektar areal med afgrøder, som er omfattet af en kvælstofnorm fastsat i medfør af gødskningslovens § 13, stk. 3, eller en fosfornorm fastsat i medfør af stk. 6 pr. år.

3) Virksomheden disponerer over et areal med afgrøder på 10 ha eller derover, som er omfattet af en kvælstofnorm på mere end 0 kg kvælstof fastsat i medfør af gødskningslovens § 13, stk. 3, eller en fosfornorm på mere end 0 kg fosfor fastsat i medfør af stk. 6.

Det er ligeledes gødskningslovens anvendelsesområde fsva. optagelseskriterierne i Register for Gødningsregnskab, der danner grundlag for anvendelsesområdet i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, som er fastsat i medfør af husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c.

Opgørelsen af en virksomheds produktion af kvælstof i gødning i henhold til gødskningslovens § 5, stk. 2, nr. 1 og 2, sker efter reglerne i gødskningslovens § 22, stk. 1 og 2 om opgørelsen af virksomhedens produktion af kvælstof i husdyrgødning, jf. gødskningslovens § 5, stk. 5. Opgørelsen efter gødskningslovens § 22, stk. 1 og 2 er nærmere forklaret i afsnit 3.3.1.3.3.

Pligtmæssig registrering af virksomheder der producerer eller modtager organisk gødning med et samlet kvælstofindhold over 1.000 kg kvælstof, jf. gødskningslovens § 5, stk. 2, nr. 1, og af virksomheder med et areal på over 10 ha med et gødningsbehov, jf. gødskningslovens § 5, stk. 2, nr. 3, indebærer, at større virksomheder omfattes af registeret, uanset om de er plantebrug, husdyrbrug eller en kombination, og uanset om virksomhederne anvender organisk gødning, kunstgødning eller bioaske. Virksomheder skal enten eje, forpagte eller leje det omhandlede areal for at være omfattet af bestemmelsen. Bortforpagtede, udlejede og lignende arealer indgår ikke i bestemmelsen.

Det areal, der anvendes ved opgørelsen af, om virksomheden er registreringspligtig efter gødskningslovens § 5, stk. 2, nr. 2 og 3, omfatter både arealer, som indgår i virksomhedens harmoniareal, og arealer med en afgrøde med et gødningsbehov, men hvor husdyrgødning ikke må anvendes eller ikke kan udbringes.

En virksomheds harmoniareal består af arealer, hvor virksomheden har afgrøder med et gødningsbehov, og hvor virksomheden kan og må udbringe husdyrgødning og anden organisk gødning. Afgrøder med et gødningsbehov er afgrøder, der har en kvælstof- eller en fosfornorm på mere end 0 kg pr. ha. Ministeren for grøn trepart er efter gødskningslovens § 13, stk. 3 bemyndiget til at fastsætte afgrødernes kvælstofnormer og i § 5, stk. 6 bemyndiget til at fastsætte en fosfornorm for afgrøderne. Visse afgrøder, f.eks. bælgplanter eller visse former græs, har en kvælstofnorm på 0 kg N. Bælgplanter er kvælstoffikserende afgrøder, der kan fiksere og udnytte kvælstof fra luften, og har derfor ikke behov for tilførsel af kvælstofholdig gødning. Herudover findes arealer med visse former for plantedække, f.eks. skov, der ikke efter loven er omfattet af en kvælstofnorm, da der ikke vil blive tildelt kvælstof til disse arealer.

Manglende pligtsmæssig registrering er strafbelagt i gødskningslovens § 53, stk. 1, nr. 2. For nærmere beskrivelse af sanktioner henvises til afsnit 3.12.1.

Det er den, der driver den registreringspligtige virksomhed, jf. gødskningslovens § 5, stk. 3, der skal anmelde virksomheden til registrering i løbet af den planperiode, hvori pligten indtræder.

Hvis en registreringspligtig virksomhed undlader at registrere sig, kan ministeren for grøn trepart anmelde virksomheden til registrering i Register for Gødningsregnskab, jf. gødskningslovens § 5, stk. 4. Denne kompetence er delegeret til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Derudover kan visse virksomheder frivilligt registrere sig i Register for Gødningsregnskab, jf. gødskningslovens § 6. Gødskningslovens § 6 foreskriver, hvilke virksomheder, som frivilligt kan tilmelde sig Register for Gødningsregnskab. Det er herefter de virksomheder, der ikke er omfattet af § 5, stk. 2, og som driver virksomhed med landbrug, skovbrug eller kombinationer heraf, og som samtidigt opfylder mindst én af følgende betingelser:

1) Virksomheden disponerer over et areal med afgrøder på 5 ha eller derover, der er omfattet af en kvælstofnorm på mere end 0 kg kvælstof fastsat i medfør af § 13, stk. 3, eller en fosfornorm på mere end 0 kg fosfor fastsat i medfør af § 5, stk. 6.

2) Virksomheden dyrker på sit areal afgrøder, som samlet er omfattet af en kvælstofnorm fastsat i medfør af § 13, stk. 3, på mindst 90 kg kvælstof pr. hektar pr. år.

Frivillig registrering har de samme konsekvenser for virksomheden, som hvis den pligtmæssigt skal være registreret efter gødskningslovens § 5, stk. 2.

Det er som udgangspunkt alene virksomheder med et CVR-nummer, som kan anmelde sig til Register for Gødningsregnskab, jf. gødskningslovens § 7, stk. 3.

Ifølge gødskningslovens § 7, stk. 4 kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om Register for Gødningsregnskabs opbygning og ajourføring, om anmeldelse til registrering og om krav om dokumentation for, at betingelserne for optagelse i registeret er opfyldt, samt om, hvilke oplysninger en anmeldelse til registrering skal indeholde. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om registrering af virksomheder, der ikke er tildelt et CVR-nummer. Bemyndigelsen er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsens § 3. Ifølge gødskningsbekendtgørelsens § 3 er der bl.a. fastsat regler om, at virksomheder, der er registreret eller registreres i Register for Gødningsregnskab, registreres med angivelse af CVR-nr., jf. dog stk. 2, som foreskriver, at en virksomhed i visse tilfælde efter ansøgning kan lade sig registrere med et SE-nr.

Ifølge gødskningslovens § 8, stk. 1 udstedes til en virksomhed, der er registreret i Register for Gødningsregnskab, et bevis for registreringen. Beviset benyttes som dokumentation for virksomhedens ret til at købe afgiftsfri gødning i henhold til lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m. Som dokumentation kan i stedet benyttes direkte opslag i Register for Gødningsregnskab.

Ifølge gødskningslovens § 9, stk. 1 kan en virksomhed, når den ikke længere har pligt til at være registreret efter gødskningslovens § 5, stk. 2, eller den registrerede ikke længere ønsker sin virksomhed registreret efter gødskningslovens § 6, afmeldes fra Register for Gødningsregnskab. Ministeren kan afmelde en virksomhed fra Register for Gødningsregnskab fra den førstkommande planperiode, hvis virksomheden ikke længere opfylder betingelserne i gødskningslovens § 5, stk. 2, eller gødskningslovens § 6.

Det fremgår af gødskningslovens § 4, at virksomheder med planteavl eller husdyravl eller kombinationer heraf, er omfattet af gødskningslovens kapitel 4 om næringsstofreducerende tiltag, hvis disse disponerer over et areal

med afgrøder på mindst 10 ha, som er omfattet af en kvælstofnorm eller en fosfornorm. Ved opgørelse af arealet medregnes forpagtede og lejede arealer.

Ved næringsstofreducerende tiltag forstås plantedække, herunder efterafgrøder, samt andre virkemidler og andre dyrkningsrelaterede tiltag. Begrebet næringsstofreducerende tiltag er anvendt, fordi tiltagene har til formål at reducere udvaskningen af næringsstoffer fra dyrkningsjorden til vandmiljøet.

De virksomheder, som er nævnt i § 4, kan både omfatte virksomheder, der er registrerede efter § 5, stk. 2, eller § 6, og andre virksomheder.

De aktiviteter, som den pågældende skal drive virksomhed med inden for planteavl, kan f.eks. være kornavl og agerbrug i øvrigt, gartneri og dyrkning af frugt og bær. Inden for husdyravl kan det f.eks. være malkekvægavl og kvægavl i øvrigt, stutier, fåreavl, gedeavl, svineavl, fjerkræavl, pelsdyravl og opdræt af andre dyr.

I modsætning til registrering efter gødskningslovens § 2, kan skovbrugsvirksomheder ikke blive omfattet af reglerne, der fastsættes i medfør af bekendtgørelserne i gødskningslovens kapitel 4. Dette skyldes formålet med reglerne om plantedække og dyrkningsrelaterede tiltag.

Hvis en mark er ubevokset om efteråret, stiger nitratindholdet i jorden som følge af omsætning af organisk stof, herunder eksempelvis omsætning af afgrøderester eller rester af husdyrgødning. Ved omsætning af det organiske materiale frigives det organisk bundne kvælstof, der efterfølgende kan omdannes til nitrat og udvaskes til vandmiljøet. Formålet med tiltagene i gødskningslovens kapitel 4 er bl.a. at mindske udvaskning af kvælstof ved at fastsætte krav om, at der vokser en afgrøde på marken om efteråret og i visse tilfælde helt hen til foråret.

Ved drift af skovbrug sker der ikke årligt en fuldstændig rydning af skoven, men derimod sker der løbende en foryngelse og fornyelse af skoven til erstatning for de fældede træer. Derfor vil disse virksomheder ikke kunne omfattes af gødskningslovens kapitel 4.

Det areal, som er afgørende for, om en virksomhed kan blive omfattet af reglerne, der fastsættes i medfør af gødskningslovens kapitel 4, er det areal, som virksomheden disponerer over med afgrøder på mindst 10 ha, som er omfattet af en kvælstofnorm eller en fosfornorm. Ministeren for grøn trepart

er efter gødskningslovens § 13, stk. 3, bemyndiget til at fastsætte afgrødernes kvælstofnormer. Ministeren er i gødskningslovens § 5, stk. 6, bemyndiget til at fastsætte en fosfornorm for afgrøderne. Virksomheden skal enten eje, forpagte eller leje et af de omhandlede arealer for at være omfattet af reglerne om næringsstofreducerende tiltag. Bortforpagtede og udlejede arealer og lignende indgår ikke i opgørelsen.

Gødskningslovens § 4 afgrænser både anvendelsesområdet for efterafgrødekravet, der kan fastsættes efter lovforslagets § 38, stk. 1, og for de dyrkningsrelaterede tiltag, der kan fastsættes efter lovforslagets § 38, stk. 2.

Det gælder specielt for efterafgrødekravet fastsat efter gødskningslovens § 38, stk. 1, at den effektive begrænsning i, hvilke virksomheder der er omfattet af dette krav, findes i plantedækkebekendtgørelsens § 4, stk. 1, jf. § 6, stk. 1, hvorefter virksomheder med et efterafgrødegrundareal på mindre end 10 hektar ikke er forpligtet til at etablere efterafgrøder efter plantedækkebekendtgørelsens § 4.

Virksomhedens efterafgrødegrundareal er generelt mindre end arealet omfattet af en kvælstofnorm eller en fosfornorm, hvorfor generelt færre virksomheder skal udlægge de pligtige efterafgrøder efter reglen i plantedækkebekendtgørelsen end efter reglen i loven. F.eks. indgår permanent græs ikke i efterafgrødegrundarealet, og der pålægges derfor ikke krav om etablering af efterafgrøder på et areal med permanent græs.

Efter gødskningslovens § 38, stk. 2 kan ministeren for grøn trepart bl.a. fastsætte forbud mod jordbearbejdning i efteråret. Da dyrkningsrelaterede tiltag gælder for arealer omfattet af en kvælstofnorm eller en fosfornorm, gælder der f.eks. også et forbud mod jordbearbejdning på arealer med permanent græs.

Virksomheder, der er certificerede til økologisk jordbrugsproduktion er ikke omfattet af kravene om husdyrefterafgrøder eller efterafgrøder i den målrettede kvælstofregulering eller af reglerne om de dyrkningsrelaterede tiltag. Virksomheder, der er certificerede til økologisk jordbrugsproduktion, er undtaget fra disse krav, idet den gennemsnitlige udvaskning fra denne type arealer er lav i forhold til konventionelle virksomheder, og ud fra økologiske virksomheders driftsmæssige hensyn. De er f.eks. ikke omfattet af jordbearbejdningsforbuddet i plantedækkebekendtgørelsen, idet jordbearbejdning er en forudsætning for ukrudtsbekæmpelse, når det ikke er tilladt at anvende pesticider.

3.5.1.2 Leverandørregister for gødningsleverancer

I gødskningslovens §§ 36 og 37 er der fastsat regler om gødningsleverandører.

Det følger af gødskningslovens § 36, stk. 1, at ministeren for grøn trepart fører et register over oplysninger om gødningsleverancer fra virksomheder, herunder anlæg, og offentligt ejede virksomheder, der sælger, afgiver eller modtager gødning. Registeret benævnes Leverandørregister for gødningsleverancer.

Efter gødskningslovens § 36, stk. 2, kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om, at de virksomheder, herunder anlæg, og offentligt ejede virksomheder, der er omfattet af gødskningslovens anvendelsesområde for leverandører i medfør af gødskningslovens § 3, stk. 1 eller regler fastsat i medfør af gødskningslovens § 3, stk. 3, skal indberette oplysninger til leverandørregisteret om hvortil der er afsat gødning, den afsatte gødningstype og -mængde, den totale mængde af kvælstof og fosfor i den afsatte gødning, den andel af den totale mængde kvælstof, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i den afsatte gødning og fosforloftet, der er tilknyttet den afsatte gødning.

I medfør af gødskningslovens § 36, stk. 4, er ministeren for grøn trepart endvidere bemyndiget til at fastsætte regler om, at anlæg skal indberette oplysninger om hvorfra de modtager gødning, den modtagne gødningstype og -mængde, den totale mængde af kvælstof og fosfor i den modtagne gødning, den andel af den totale mængde kvælstof, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i den modtagne gødning samt det fosforloft, som er tilknyttet den modtagne gødning.

I medfør af gødskningslovens § 36, stk. 5 kan ministeren for grøn trepart derudover fastsætte regler om den form, som indberetninger til Leverandørregister for gødningsleverancer skal have. Ministeren for grøn trepart kan endvidere i medfør af gødskningslovens § 37, fastsætte regler om krav til gødningsleverandørers indberetning og opgørelse, dokumentationskrav og anmeldelse og registrering af anlæg.

Bemyndigelserne i gødskningslovens § 36, stk. 2, 4, og 5 samt § 37 er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsens §§ 63-66.

I gødskningsbekendtgørelsens § 63, er det fastsat, at virksomheder, herunder anlæg og offentligt ejede virksomheder, der sælger, afgiver eller modtager gødning skal registrere sig i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vand-

miljøs leverandørregister for gødningsleverancer. Virksomheden får herefter et digitalt tilmeldingsbevis. Tilmeldingsbeviset for registreringen sendes digitalt til virksomheden via Tast selv. Indberetningerne til leverandørregisteret skal indgives digitalt senest den 1. september i den efterfølgende planperiode, jf. stk. 1 i §§ 64, 65, og 66.

I gødskningsbekendtgørelsens § 64 er der fastsat regler om salg eller anden overdragelse af kunstgødning. Det følger af stk. 1, at de berørte virksomheder, der sælger eller afgiver kunstgødning, digitalt skal indberette, hvem der i planperioden er afsat kunstgødning til, i leverandørregisteret.

Ved afsætning til virksomheder i Register for Gødningsregnskab skal der indberettes oplysninger om modtageren, typen af kunstgødning, den totale mængde og det totale indhold af kvælstof og fosfor i kunstgødningen, jf. stk. 2. Ved afsætning til andre end virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab, skal indberetningen alene indeholde oplysninger om typen af kunstgødning, den samlede mængde kunstgødning og det totale indhold af kvælstof og fosfor, der er afsat til virksomhederne i planperioden, jf. stk. 3. Ved afsætning til private skal indberettes oplysninger om typen af kunstgødning, den samlede mængde og det totale indhold af kvælstof og fosfor, der samlet er afsat til private, jf. stk. 4. Indberetningerne skal indeholde oplysninger om kunstgødningen, der i henhold til faktura er afsat eller aftalt afsat i planperioden, jf. stk. 5. Der er desuden fastsat særlige regler for leverancer af ammoniak og foderurea i stk. 6.

I gødskningsbekendtgørelsens § 65 er der fastsat regler for salg eller anden overdragelse af organisk gødning og bioaske. I § 65, stk. 1, er det fastsat, hvilke virksomheder og offentligt ejede virksomheder, som skal indberette oplysninger om, hvem de har afsat gødning til. Det drejer sig om offentligt ejede virksomheder, fælles biogasanlæg, forbrændings- og brændingsanlæg, forarbejdningsanlæg, fælles komposteringsanlæg, pyrolyseanlæg, og andre virksomheder, der ikke er registreret i Register for Gødningsregnskab, og som afsætter komposteret husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, anden organisk gødning, afgasset biomasse, biokul eller bioaske.

Ved afsætning af gødning til virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab, skal indberettes oplysninger om modtageren og oplysninger om gødningen, herunder typen af gødning, den totale mængde, udnyttelseskravet og fosforloftet. Ved afsætning af gødning til andre end virksomheder i Register for Gødningsregnskab, skal indberetningen alene indeholde oplysninger om typerne af gødning og det totale indhold af kvælstof og fosfor, jf. § 65, stk. 2 og 3. Der er også fastsat regler for offentligt ejede

virksomheder, der afgiver gødning via genbrugsstationer eller tilsvarende offentlige genbrugsforanstaltninger, jf. § 65, stk. 4.

I gødskningsbekendtgørelsens § 66 er der fastsat regler om oplysning om modtagelse af gødning, der ikke er kunstgødning. I bestemmelsen er det fastsat, hvilke virksomheder, som skal indberette oplysninger om den modtagne gødning samt hvilke oplysninger, som indberetningen skal indeholde. I dag omfatter bestemmelsen fælles biogasanlæg, forbrændings- og brændingsanlæg, forarbejdningsanlæg og fælles komposteringsanlæg. Der skal indberettes oplysninger om modtageren, om typen af gødning, den totale mængde gødning, det totale indhold af kvælstof og fosfor i gødningen samt udnyttelseskrav og fosforloft.

Indberetningen af kvælstofholdig gødning skal omfatte al gødning, der er solgt eller afgivet henholdsvis med og uden afgift, jf. gødskningslovens § 36, stk. 3.

I medfør af gødskningslovens § 36, stk. 6, kan ministeren fastsætte regler om prøveudtagning, herunder at prøver skal udføres af akkrediterede laboratorier, analysemetoder, opbevaring af prøver og analyseresultater, indberetning af analyseresultater, opgørelse og indberetning af primo- og ultimolager og afvigelser ved bearbejdningsprocessen for de virksomheder, herunder anlæg, og offentligt ejede virksomheder, der er omfattet af gødskningslovens § 3, stk. 1 og 2, eller regler fastsat i medfør af gødskningslovens § 3, stk. 3.

3.5.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at den eksisterende ordning med Register for Gødningsregnskab bør videreføres med en række ændringer. Titlen på regnskabet foreslås først og fremmest ændret, da regnskabet skal indeholde flere oplysninger end hidtil, herunder oplysninger om virksomhedens udledning af næringsstoffer og, på sigt, drivhusgasser. Registret foreslås derfor omdøbt til Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Det er fortsat Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at det afgørende for, om en virksomhed bør være registreringspligtig, er, om virksomheden har et ikke ubetydeligt forbrug eller en ikke ubetydelig produktion af gødning eller råder over et ikke ubetydeligt dyrket areal med afgrøder, som gødskes. Kriterierne foreslås dog ændret i forhold til i dag, da kriteriet om afgrøder med en kvælstof- eller fosfornorm på 0 kg eller derover justeres til standardnorm for kvælstof eller fosfor på 0 kg eller derover. Dette skyldes, at afgrødenormerne ikke vil indgå i den foreslåede regulering på samme måde som i dag, hvorfor der er behov for en mindre justering af ordlyden.

Af Rigsrevisionens beretning om tilsyn med landbrugets udledning af kvælstof og gødning af oktober 2024 fremgår det, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs grundlag for kontrol med gødning ikke er tilfredsstillende.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø skal i dag føre kontrol med, om virksomheder, der er registreringspligtige i Register for Gødningsregnskab, overholder deres kvælstofkvote, jf. gødskningslovens § 12 og § 45. Loven beskriver ikke, hvordan kontrollen skal gennemføres. I Rigsrevisionens beretning er der blevet lagt vægt på, at styrelsen skal have et fyldestgørende grundlag for kontrollen. Det fremgår af beretningen, at dette vil indebære, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø bør have overblik over de landbrugsvirksomheder og leverandører, som styrelsen skal føre kontrol med samt at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø bør sikre, at data til beregning af kvælstofkvoten og data om kvælstof-forbrug er retvisende. Med lovforslaget skal Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø føre kontrol med, om virksomheder, der er registreringspligtige i Register for Udlednings- og Gødningsregnskab, overholder basisudvaskningsgrænsen samt udledningskvoten. Rigsrevisionens beretning er fortsat af relevans ved den nye udledningsbaserede kvælstofregulering.

Det er afgørende for det danske kvælstof- og fosforregnskab, at data fra Leverandørregister for gødningsleverancer stemmer overens med de leverede mængder af kvælstof og fosfor, der afsættes til landbrugsvirksomheder og dermed i sidste ende bringes ud på landbrugsjorden. Leverandørregister for gødningsleverancer skaber sammen med gødningsregnskaberne et overordnet regnskab over anvendelsen og transaktionerne af gødning i Danmark. Data fra Leverandørregister for gødningsleverancer leveres videre til virksomhedernes gødningsregnskaber og er dermed med til at skabe et overblik over den enkelte virksomheds tilgængelighed af næringsstoffer. Leverandørregister for gødningsleverancer udgør derfor et vigtigt instrument for Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs kontrol med virksomhedernes forbrug af næringsstoffer.

Rigsrevisionens undersøgelse har vist, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø ikke har et helt tilstrækkeligt overblik over bl.a. leverandører, som styrelsen skal føre kontrol med.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at der er behov for en revision af begrebet gødningsleverandører, således at dette gøres mere dynamisk. Dette behov skal ses på baggrund af, at der i takt med det øgede fokus

på cirkulær økonomi ses en stigning i virksomheder, som leverer gødning til jordbrugsvirksomhederne.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har siden september 2020 haft mulighed for at tilmelde virksomheder til Register for Gødningsregnskab. Styrelsen kan ikke tilmelde virksomheder til Leverandørregister for gødningsleverancer. Styrelsens nuværende praksis er, at virksomheder, som afsætter gødning, men som ikke er tilmeldt Leverandørregister for gødningsleverancer, gøres opmærksomme på det. Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt, at der også gives ministeren for grøn trepart mulighed for at tilmelde registreringspligtige virksomheder til Leverandørregister for gødningsleverancer, hvis det i forbindelse med kontrol konstateres, at registreringspligtige virksomheder har undladt at registrere sig.

Rigsrevisionens undersøgelse har desuden vist, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø ikke i tilstrækkelig grad har sikret, at data, herunder data om bl.a. kvælstofforbrug, er retvisende.

Det er bl.a. data fra leverandørregistret, som ifølge Rigsrevisionens beretning udgør en kilde til fejl. Data fra Leverandørregister for gødningsleverancer anvendes til at fortrykke jordbrugsvirksomhedens gødningsregnskab. I dag fører styrelsen imidlertid kun begrænset kontrol med data i Leverandørregister for gødningsleverancer. Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at der skal fastsættes en øget kontrol med data i Leverandørregister for gødningsleverancer, således at datakvaliteten styrkes.

Af hensyn til en styrkelse af kontrollen med data i Leverandørregister for gødningsleverancer, er der behov for en styrkelse af dokumentationsgrundlaget i forbindelse med til- og fraførsel af husdyrgødning og anden organisk gødning mellem landbrugsvirksomhederne og særligt anlæg, der modtager, forarbejder og afgiver gødning, således at der er større gennemsigtighed i forhold til næringsstofindholdet i ind- og udgangsmaterialet. Det betyder, at der skal kunne fastsættes krav om, at gødningsleverandøren udarbejder et balanceregnskab for til- og fraførsel og om lagre og opbevaring af næringsstoffer, ligesom der er behov for at kunne fastsætte regler om anvendelse af et toparts-skema, således at der skabes mere klarhed over den gødningsværdi, som virksomheden angiver i gødningsregnskabet.

3.5.3 Den foreslåede ordning

3.5.3.1 Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber

Register for Gødningsregnskab er oprettet med henblik på administration af de virksomheder, som anvender kvælstof- og fosforholdig gødning, og som opfylder nogle nærmere fastsatte kriterier.

Da der i medfør af lovforslaget fremover vil være krav om, at virksomhederne skal udarbejde udledningsregnskaber, og evt. på sigt også regnskaber over drivhusgasudledninger, foreslås det, at registeret omdøbes.

Det foreslås derfor i lovforslagets § 11, stk. 1, at ministeren for grøn trepart tillægges kompetence til at føre Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Det foreslås endvidere, at de hidtil gældende kriterier videreføres i en let justeret form som følge af den ændrede kvælstofreguleringsmodel. Det foreslås i lovforslagets § 11, stk. 2, at den, der driver virksomhed med landbrug, skovbrug eller kombinationer heraf, skal lade sin virksomhed registrere i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber såfremt

1) Virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse eller anden organisk gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 1.000 kg kvælstof pr. år, eller

2) Virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse eller anden organisk gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 100 kg kvælstof pr. hektar areal med en standardnorm for kvælstof eller fosfor på 0 kg eller derover, eller

3) Virksomheden disponerer over et areal på 10 hektar eller derover, med en standardnorm for kvælstof eller fosfor på 0 kg eller derover.

Det foreslås i § 11 stk. 3, 1. pkt., at registreringen skal finde sted i løbet af det kalenderår, hvori registreringspligten indtræder. Det foreslås i § 11, stk. 3, 2. pkt., at ministeren for grøn trepart kan registrere virksomheder omfattet af stk. 2 i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber, hvis det i forbindelse med kontrol konstateres, at virksomheden uanset stk. 2, har undladt at lade sig registrere.

Det er hensigten at videreføre fremgangsmåden for tilmelding til registeret, hvorefter virksomheden tilmelder sig registeret via Ministeriet for Grøn Treparts Tast selv-service i løbet af den planperiode, hvor virksomheden opfylder betingelserne for at være tilmeldt.

Det foreslås i lovforslagets § 11, stk. 4, at ministeren for grøn trepart efter anmodning kan registrere den, som driver virksomhed med landbrug, skovbrug eller kombinationer heraf, og som ikke er omfattet af registreringsforpligtelsen i lovforslagets § 11, stk. 2, i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber i følgende tilfælde:

- 1) Virksomheden disponerer over et areal på 5 ha eller derover, med en standardnorm for kvælstof eller fosfor på 0 kg eller derover.
- 2) Virksomheden dyrker afgrøder på sit areal, som samlet er omfattet af en standardnorm for kvælstof, på mindst 90 kg kvælstof pr. hektar pr. år.

I lighed med de virksomheder, som har pligt til at lade sig registrere, indebærer den frivillige registrering, at virksomheden skal overholde de foranstaltninger, der fastsættes i medfør af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 6. Virksomheden er efter lovforslagets § 30, ligeledes forpligtet til at udarbejde og indberette udlednings- og gødningsregnskab for den afsluttede planperiode.

Det foreslås i lovforslagets § 11, stk. 5, at ministeren for grøn trepart i særlige tilfælde og efter ansøgning kan tillade, at en virksomhed, der er delregistreret i henhold til lov om merværdiafgift (momsloven), alene registreres for en del af virksomheden i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Det foreslås i lovforslagets § 11, stk. 6, at en virksomhed skal være tildelt et centralt virksomhedsregistreringsnummer (cvr-nummer) efter lov om Det Centrale Virksomhedsregister for at kunne anmelde sig til registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber. Ministeren kan fravige kravet i 1. pkt. på nærmere angivne betingelser efter regler fastsat i medfør af det foreslåede stk. 8.

Det foreslås i lovforslagets § 11, stk. 7, at registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber har virkning for hele det kalenderår, hvori anmeldelsen finder sted. Ministeren for grøn trepart kan dog i særlige tilfælde registrere en virksomhed med virkning for tidligere kalenderår.

Det er hensigten, at ministeren for grøn treparts mulighed for at registrere en virksomhed med virkning for tidligere planperioder vil blive anvendt i

særlige tilfælde og efter en konkret vurdering, hvor der f.eks. ved virksomhedsoverdragelse ikke er foretaget den nødvendige ajourføring af registeret, eller hvor virksomheden har modtaget husdyrgødning fra en virksomhed, der er registreret i registeret.

Det foreslås i lovforslagets § 11, stk. 8, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om Register for Udlednings- og Gødningsregnskabs opbygning og ajourføring, om anmodning om registrering og om krav om dokumentation for, at betingelserne for optagelse i registeret er opfyldt, samt om, hvilke oplysninger en anmodning om registrering skal indeholde. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om betingelser for registrering af virksomheder, der ikke er tildelt et cvr-nummer, jf. lovforslagets § 11, stk. 6. Ministeren for grøn trepart fastsætter nærmere regler om kriterierne nævnt i stk. 2 og 4, herunder om standardnormer for kvælstof og fosfor.

Det foreslås i lovforslagets § 12, stk. 1, at der udstedes et bevis for registreringen i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber i forbindelse med virksomhedens registrering. Beviset benyttes som dokumentation for virksomhedens ret til at købe afgiftsfri gødning i henhold til lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m. Som dokumentation kan i stedet benyttes direkte opslag i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Det foreslås i § 12, stk. 2, at den, der driver momspligtig handel med gødning, kan få adgang til ved opslag i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber at konstatere, om en køber er berettiget til at købe afgiftsfri gødning i henhold til lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m.

En virksomhed, der driver momspligtig handel med gødning, kan dermed få oplysninger om, hvorvidt en køber er registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber, og dermed har ret til at købe gødning afgiftsfrit, ved at kræve dokumentation for registreringsforholdet eller ved selv at slå op i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Det foreslås i lovforslagets § 12, stk. 3, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om gødningsleverandørers adgang til oplysning om købere af afgiftsfri gødning.

Det foreslås i lovforslagets § 13, stk. 1, at en registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber efter anmodning kan ophæves, når en virksomhed ikke længere har pligt til at være registreret efter lovforslagets § 11, stk. 2, eller virksomheden ikke længere ønsker at være frivilligt regi-

streret efter lovforslagets § 11, stk. 4. Ministeren for grøn trepart kan ophæve en registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber fra det førstkommende kalenderår, hvis det i forbindelse med kontrol konstateres, at virksomheden ikke længere opfylder betingelserne i lovforslagets § 11, stk. 2, eller lovforslaget § 11, stk. 4.

En afmelding fra registrering indebærer, at virksomheden vil skulle betale kvælstofafgift ved køb af kunstgødning. Virksomheden vil ikke længere være underlagt reglerne om basisudvaskningsgrænse og udledningskvote m.v. og vil heller ikke skulle indberette et udlednings- og gødningsregnskab.

Det foreslås i lovforslagets § 13, stk. 2, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om ophævelse af registrering, herunder om, hvilke oplysninger en anmodning om ophævelse af registrering skal indeholde.

Det er hensigten, at bemyndigelsen vil blive anvendt til at fastsætte regler om, hvornår afmelding af en virksomhed fra registeret skal være modtaget i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, for at afmeldingen får virkning for den indeværende planperiode. Det forventes, at en afmelding fra registrering f.eks. vil kunne ske ved at indberette et afsluttende udlednings- og gødningsregnskab.

3.5.3.2 Leverandørregister for gødningsleverancer

Det foreslås, at Leverandørregister for gødningsleverancer videreføres. Det foreslås således i § 14, stk. 1, at offentligt- eller privatejede virksomheder, herunder anlæg, der sælger eller afgiver kvælstof- eller fosforholdig gødning eller modtager kvælstof- eller fosforholdig gødning, skal lade sig registrere i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Det foreslås, at tidspunktet for registreringspligtens indtræden som noget nyt fastsættes direkte i loven.

Det foreslås derfor i § 14, stk. 2, 1. pkt., at forpligtelsen efter stk. 1 til at lade sin virksomhed, herunder anlæg, registrere i Leverandørregister for gødningsleverancer indtræder, når der første gang sælges, afgives eller modtages kvælstof- eller fosforholdig gødning til eller fra en virksomhed registeret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Det er leverandørens afsættelse eller modtagelse af kvælstof- og fosforholdig gødning, der udløser en pligt til at lade sig registrere. Det indebærer, at både salg af gødning mod vederlag og afgivelse af gødning uden vederlag er omfattet af bestemmelsen.

Det foreslås som noget nyt i lovforslagets § 14, stk. 2, 2. pkt., at der gives ministeren for grøn trepart adgang til at tilmelde virksomheder m.v. til Leverandørregister for gødningsleverancer, såfremt virksomheden har undladt at lade sig registrere.

Det er vurderet hensigtsmæssigt, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at tilmelde virksomheder i Leverandørregister for gødningsleverancer, da det herved kan sikres også for leverandørregisteret, at virksomheder, der ikke selv anmelder sig til registrering, alligevel kan blive anmeldt til registeret. Tilsvarende regler finder anvendelse for Register for Udlednings- og Gødningsregnskab.

Det foreslås i § 14, stk. 3, at der udstedes et bevis for registreringen i Leverandørregister for gødningsleverancer i forbindelse med virksomhedens, herunder anlæggets registrering.

Det er vurderet, at det er hensigtsmæssigt, at der også for Leverandørregister for gødningsleverancer fastsættes en direkte lovbestemmelse om udstedelse af bevis for registreringen i registret. Dette skal særligt ses i lyset af, at der i den foreslåede § 66, stk. 1, nr. 2 gives mulighed for at pålægge bødestraf til den, der undlader at opfylde sin forpligtelse i den foreslåede bestemmelse til at lade sin virksomhed registrere i Leverandørregister for Gødningsleverancer. Beviset kan således fungere som dokumentation på tilmeldingen i registret under en eventuel straffesag, hvor virksomheden vil bestride de faktiske omstændigheder ved registreringen i Leverandørregister for Gødningsleverancer.

Det foreslås i § 14, stk. 4, at en registrering i Leverandørregister for gødningsleverancer efter anmodning kan ophæves med virkning fra påbegyndelsen af det førstkommende hele kalenderår, hvis virksomheden, herunder anlægget ikke længere sælger, afgiver eller modtager kvælstof- eller fosforholdig gødning.

Det foreslås i lovforslagets § 14, stk. 5, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om hvilke typer af virksomheder og anlæg, der er omfattet af registreringsforpligtelsen efter det foreslåede stk. 1.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse er, at der dermed kan tages højde for den teknologiske udvikling og det deraf følgende behov for at kunne fastsætte tilstrækkelige regler for at sikre kontrollen med anvendelsen af kvælstof og fosfor.

Det foreslås i lovforslagets § 14, stk. 6, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om Leverandørregister for gødningsleverancers opbygning og ajourføring, om anmodning om registrering og om, hvilke oplysninger en anmodning om registrering skal indeholde.

Det foreslås i lovforslagets § 14, stk. 7, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om ophævelse af registrering, herunder om, hvilke oplysninger en anmodning om ophævelse af registrering skal indeholde.

Det er hensigten, at bemyndigelsen kan anvendes til at fastsætte regler om, at afmelding fra registret skal være modtaget i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø senest den 31. december, for at afmeldingen får virkning for den indeværende planperiode.

Det foreslås i § 37, stk. 1, at offentligt- eller privatejede virksomheder, herunder anlæg, der sælger, afgiver eller modtager kvælstof- eller fosforholdig gødning, skal indberette oplysninger om gødningsleverancer i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Bestemmelsen suppleres af den foreslåede § 37, stk. 3, 1. pkt., hvorefter ministeren for grøn trepart fastsætter nærmere regler om form på og krav til indhold af indberetningerne efter stk. 1, herunder om gødningstyper, særlige opgørelser af kvælstof- og fosforindholdet af gødningen og anvendelse af særlige skemaer.

Det foreslås i lovforslagets § 37, stk. 2, at indberetningen af oplysninger om kvælstofholdig gødning skal omfatte al gødning, der er solgt eller afgivet henholdsvis med og uden afgift, jf. lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m.

Bestemmelsen foreslås videreført uændret fra den gældende gødskningslovs § 36, stk. 3.

Ved afsætning af kunstgødning eller organisk gødning under visse betingelser til en virksomhed, der ikke er registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskab eller en privatperson, skal leverandøren betale kvælstofafgift af den afsatte mængde kvælstof efter loven om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m. (kvælstofafgiftsloven). Formålet med kvælstofafgiften er at regulere kvælstofforbruget udenfor de virksomheder, der er registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskab. Efter kvælstofafgiftsloven er gødningsstofferne afgiftspligtige, men såfremt stofferne anvendes i virksomheder, der er registreret efter gødskningsloven eller ikke er bestemt til gødningsformål, er de afgiftsfrie eller kan fritages for afgift.

Registrerede virksomheder kan levere gødning med indhold af kvælstof til andre registrerede virksomheder, uden at der skal svares afgift. Hvis der leveres gødning med indhold af kvælstof til private eller ikke-registrerede virksomheder, skal der betales afgift i medfør af kvælstofafgiftsloven. Betalingen skal ske ved, at virksomheden senest den 15. i måneden efter udløbet af den måned, hvor virksomheden overdrager gødningen til private eller til virksomheder, der ikke er registreret, indbetaler det skyldige beløb til Skatteforvaltningen.

Det foreslås lovforslagets i § 37, stk. 3, at ministeren for grøn trepart fastsætter nærmere regler om form på og krav til indhold af indberetningerne efter stk. 1, herunder om gødningstyper, særlige opgørelser af kvælstof- og fosforindholdet af gødningen og anvendelse af særlige skemaer. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om dokumentationskrav, herunder udarbejdelse af balanceregnskaber i nærmere opregnede tilfælde, og om opbevaring og videregivelse af dokumentationen i forbindelse med overdragelse af gødningen.

Den gældende gødskningslovs § 36, stk. 2 og 4 opregner hvilke oplysninger, som ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at virksomheder, der henholdsvis afsætter og modtager gødning, skal indberette i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts hensigt, at bemyndigelsen i § 37, stk. 3, 1. pkt. til at fastsætte nærmere regler om krav til indhold af indberetningerne efter stk. 1, bl.a. kan anvendes til at fastsætte regler, der viderefører gældende ret vedrørende de oplysninger, som gødningsleverandører omfattet af lovforslagets § 6, stk. 1 og 5 skal indberette til Leverandørregister for gødningsleverancer. Det kan bl.a. for virksomheder, der afsætter gødning, være oplysninger om, lager af gødning, hvortil der er afsat gødning, den afsatte gødningstype og -mængde, den totale mængde af kvælstof og fosfor i den afsatte gødning, den andel af den totale mængde af kvælstof, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i den afsatte gødning og det fosforloft, der er tilknyttet den afsatte gødning, jf. lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

I den foreslåede § 37, stk. 3, 1. pkt. fastsætter ministeren for grøn trepart endvidere nærmere regler om form på indberetningerne efter stk. 1.

Gødningsleverandøren skal indberette oplysninger om gødningsleverancerne i Leverandørregister for gødningsleverancer efter en nærmere angivet

frist. Oplysninger om leverancerne noteres for den leverandør, der indberetter oplysningerne. For at gødningsleverandøren kan foretage den pligtsmæssige indberetning, kræver det, at leverandøren opretter sig i systemet.

Den foreslåede bestemmelse i § 37, stk. 3, 1. pkt. kan anvendes til at fastsætte regler om, hvordan indberetningen skal foretages og i hvilken form.

Den foreslåede § 37, stk. 3, 2. pkt. skal særligt ses i lyset af ønsket om, at styrke dokumentationsgrundlaget i forbindelse med til- og fraførsel af husdyrgødning- og anden organisk gødning mellem landbrugsvirksomhederne og særligt anlæg, der modtager, forarbejder og afgiver næringsstofholdig gødning, således at der er større gennemsigtighed i forhold til næringsstofindholdet i ind- og udgangsmaterialet. Det er hensigten, at der kan fastsættes regler om, at gødningsleverandører, herunder anlæg, skal udarbejde et balanceregnskab for til- og fraførsel og om lagre og opbevaring af næringsstoffer, ligesom der er behov for at kunne fastsætte regler om anvendelse af et toparts-skema, således at der skabes mere klarhed over den gødningsværdi, som virksomheden angiver i gødningsregnskabet. Det er desuden op til ministeren for grøn trepart at fastsætte regler om, hvorvidt balanceregnskabet skal indberettes til ministeriet, opbevares med henblik på kontrol eller videregives ved overdragelse af gødningen.

Det foreslås i § 37, stk. 4, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om prøveudtagning, herunder at prøver skal udføres af akkrediterede laboratorier, om analysemetoder, om opbevaring af prøver og analyseresultater, om indberetning af analyseresultater, om opgørelse og indberetning af primo- og ultimolager, om opbevaringskapacitet og om afvigelser ved bearbejdningsprocessen i visse tilfælde.

Bestemmelsen foreslås videreført uændret fra den gældende gødskningslovs § 36, stk. 6.

Biogasanlæg er væsentlige modtagere af husdyrgødning og anden organisk gødning og leverandører af afgasset biomasse produceret fra husdyrgødning og anden organisk gødning.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har i forbindelse med en gennemgang af data indtastet i Leverandørregister for gødningsleverancer konstateret uforholdsmæssige store afvigelser mellem indkomne og udgående mængder af kvælstof og fosfor forgasset i biogasanlæg. Bemyndigelsen åbner mulighed for, at der kan fastsættes skærpede regler for leverandører eller bestemte typer af leverandører om digital indberetning af data, så

ledes at indberetningen eventuelt kan foretages hyppigere for f.eks. nye anlæg, hvis disse afvigelser fortsætter. Dette er for at sikre kvaliteten af de data der indgår i Udlednings- og Gødningsregnskabet.

Formålet med at indberette analyseresultater er at give myndighederne indblik i, om der er væsentlige afvigelser fra de konkrete analyser i forhold til de normer for opgørelse af produktionen af husdyrgødning, der anvendes i gødningsregnskabet. Dette er med henblik på at kontrollere, om der er store svind af kvælstof og fosfor i f.eks. biogasanlæggene. Samtidig giver det også jordbrugsvirksomhederne en vished om, at den gødning, som modtages og udbringes på arealerne er af en vis kvalitet. Det er også relevant at kende indholdet af hensyn til at dosere gødningen i de rette mængder, når den skal udbringes på arealerne.

Bemyndigelsen kan også anvendes til at fastsætte regler om opgørelse og indberetning af primo- og ultimolageret, sådan som det allerede sker i dag i gødningsregnskabet. Det tænkes, at opgørelsen kan omhandle mængder for alle de former for kvælstof- og fosforholdig gødning, som befinder sig på leverandørens ejendom, herunder f.eks. dybstrøelse, således at en evt. lagerbeholdning fremgår af indberetningen.

Det foreslås i § 37, stk. 5, at ministeren for grøn trepart fastsætter fristen for indberetningen af oplysningerne i stk. 1.

Ministeren kan efter den gældende gødskningslovs § 36, stk. 2, fastsætte regler om en tidsfrist for indberetningen af oplysningerne i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Data fra Leverandørregister for gødningsleverancer anvendes bl.a. ved kontrol af jordbrugsvirksomhedernes forbrug af næringsstoffer.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts hensigt, at ministeren for grøn trepart fortsat vil kunne fastsætte regler om en tidsfrist for indberetningen og en efterfølgende periode, hvor leverandøren har mulighed for at bede om at få tallene fra indberetningen, der er overført til gødningsregnskabet, rettet, såfremt de er misvisende. Evt. dokumentation i forbindelse med en anmodning om ændring vil f.eks. kunne være det handelsdokument, der følger gødningsleverancen, eller oplysninger fra de sporbarhedssystemer, der erstatter handelsdokumenterne, hvor oplysningerne er automatisk indført.

3.6 Miljøskader

3.6.1 Gældende ret

Husdyrbruglovens kapitel 5 a indeholder regler om miljøskader. Bestemmelserne der gennemfører dele af Europa-Parlamentet og Rådets direktiv 2004/35/EF af 21. april 2004 om miljøansvar for så vidt angår forebyggelse og afhjælpning af miljøansvar (herefter miljøansvarsdirektivet) med senere ændringer. Bestemmelserne skal ses i sammenhæng med lov om undersøgelser, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader (miljøskadeloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 923 af 18. juni 2024, som ligeledes gennemfører dele af miljøansvarsdirektivet.

Miljøansvarsdirektivet indeholder en fælles ramme for forebyggelse og afhjælpning af miljøskader og overhængende fare for miljøskade, herunder særligt i forhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (herefter fuglebeskyttelsesdirektivet), Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (herefter habitatdirektivet) og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (herefter vandrammedirektivet).

Miljøansvarsdirektivets formål er at forebygge og afhjælpe fremtidige større, dvs. væsentlige/betydelige skader på jord, vand og beskyttede arter og naturtyper. Det grundlæggende princip er, at den, der er ansvarlig for erhvervsmæssige aktiviteter, der indebærer en risiko for miljø eller natur, også skal være ansvarlig for miljøskader eller overhængende fare for miljøskader på miljø og natur som følge af disse erhvervsmæssige aktiviteter. Den ansvarlige skal forebygge en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, og hvis miljøskaden er sket, skal den ansvarlige afhjælpe skaden og afholde alle omkostninger i den forbindelse (forureneren betaler-princippet).

Kapitel 5 a i husdyrbrugloven (§§ 54 a – 54 i) indeholder de særlige bestemmelser, der skal gælde, når en forurening, omfattet af husdyrbrugloven, indebærer eller kan indebære en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Bestemmelserne definerer miljøskade, overhængende fare for miljøskade samt hvem, der kan anses som ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade. Derudover indeholder kapitlet bestemmelser om oplysnings- og undersøgelsespligt, iværksættelse af forebyggende og skadesbegrænsende foranstaltninger samt tilsynsmyndighedens pligt til at vurdere og afgøre, om en forurening indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Tilsvarende bestemmelser

som de foreslåede bestemmelser om miljøskade og overhængende fare for miljøskade i kapitel 5 a findes i de øvrige love på natur- og miljøområdet

Bestemmelserne i kapitel 5 a og de tilsvarende bestemmelser i de øvrige love på natur- og miljøområdet skal sikre, at alle de negative påvirkninger af natur og miljø, som indebærer miljøskade eller overhængende fare for miljøskade, identificeres og behandles i overensstemmelse med de særlige krav til sagernes behandling, som følger af miljøansvarsdirektivet. Dvs. indebærer forureningen en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, behandles denne efter miljøskadeloven. Indebærer forureningen ikke en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, behandles sagen efter de almindelige tilsyns- og håndhævelsesbestemmelser i loven.

Efter husdyrbruglovens § 54 a, skal en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås i overensstemmelse med §§ 7-11 i miljøskadeloven.

Bestemmelsen fastlægger, hvad der skal forstås ved en miljøskade og en overhængende fare for en miljøskade.

Efter miljøskadelovens § 7, stk. 1, 1. pkt. forstås der ved en miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper en skade, som medfører en betydelig negativ påvirkning af opnåelse eller opretholdelse af en gunstig bevaringsstatus for sådanne arter og naturtyper. Ved beskyttede arter og naturtyper forstås efter miljøskadelovens § 15, stk. 3.

- 1) de arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II og IV til direktiv 92/43/EØF, og
- 2) de naturtyper for arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II til direktiv 92/43/EØF, og de naturtyper, der er opført i bilag I til direktiv 92/43/EØF, og ynglepladser eller rastepladser for de arter, der er opført i bilag IV til direktiv 92/43/EØF.

Efter miljøskadelovens § 8, stk. 1, forstås der ved en miljøskade på vandmiljøet en skade, som medfører en betydelig negativ påvirkning af

- 1) den økologiske, kemiske eller kvantitative tilstand eller det økologiske potentiale for vandforekomster, der er omfattet af lov om vandplanlægning, eller

- 2) miljøtilstanden i de havområder, som er omfattet af lov om havstrategi, hvis de særlige miljømæssige aspekter af havmiljøet ikke allerede er omfattet af lov om vandplanlægning.

Efter miljøskadelovens § 9 forstås der ved en miljøskade på jord en jordforurening, som er en følge af en direkte eller indirekte tilførsel af stoffer, organismer eller mikroorganismer til jord eller undergrund, og som medfører en betydelig risiko for, at menneskers sundhed påvirkes negativt.

Ved en skade forstås der efter miljøskadelovens § 10 en målelig forringelse af en naturressource eller af en naturressources udnyttelsesmuligheder, som er indtrådt direkte eller indirekte.

Ved en overhængende fare for en miljøskade forstås efter miljøskadelovens § 11, at der er en tilstrækkelig sandsynlighed for, at en miljøskade vil indtræde i nær fremtid.

Efter husdyrbruglovens § 54 b, stk. 1, forstås der ved ansvarlige for driften den, der driver eller kontrollerer den erhvervmæssige aktivitet.

Bestemmelsen definerer, hvem der skal anses som den ansvarlige for driften af aktiviteter, som kan give anledning til en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Begrebet svarer til miljøansvarsdirektivets definition af »operatør«, som er den fysiske eller juridiske, privatretlige eller offentligretlige person, der driver eller kontrollerer den erhvervmæssige aktivitet. Det er ikke indeholdt i bestemmelsens formulering, at der skal gennemføres ansvarsgennembrud.

Begrebet erhvervmæssig aktivitet er defineret i miljøskadelovens § 5, stk. 2, og det fremgår heraf, at der ved erhvervmæssig aktivitet forstås aktivitet, der udføres i forbindelse med en økonomisk aktivitet, en forretning eller en virksomhed, uanset om denne er privat eller offentlig, og uanset om den udføres med eller uden økonomisk gevinst for øje.

Efter husdyrbruglovens § 54 b, stk. 2, forstås der ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade den ansvarlige for driften, uanset hvordan skaden eller den overhængende fare for en skade er sket, medmindre stk. 3 eller 4 finder anvendelse.

I sager om anvendelse til jordbrugsformål af affaldsstoffer og husdyrgødning anses efter husdyrbruglovens § 54 b, stk. 3, som den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade den, der som led i erhvervmæssige aktiviteter har brugt disse produkter, medmindre brugeren kan godtgøre, at brugen var i overensstemmelse med forskrifterne for brug

og brugeren ikke har udvist uforsvarlig adfærd i forbindelse med brugen. Det følger af husdyrbruglovens § 54 b, stk. 4, at hvis brugeren ikke kan anses som den ansvarlige i sager omfattet af stk. 3, anses som den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade den, der erhvervsmæssigt har produceret eller importeret de affaldsstoffer eller den husdyrgødning, der er brugt. Husdyrbruglovens § 54 b, stk. 4 finder dog efter husdyrbruglovens § 54 b, stk. 5, ikke anvendelse, hvis producenten eller importøren kan godtgøre, at den skadelige virkning af en forurening som følge af anvendelse af affaldsstoffer eller husdyrgødning ikke følger af fejl ved produktet, og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd ved produktionen eller importen.

Bestemmelsen indebærer, at der som udgangspunkt er tale om et ubetinget ansvar for miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade forårsaget af enhver forurenende aktivitet omfattet af husdyrloven, jf. direktivets artikel 3, stk. 1, litra a, som medfører en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Bestemmelsen indebærer endvidere, at der altid er en ansvarlig for en miljøskade, når der skal træffes foranstaltninger i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets regler herom.

Bestemmelserne i stk. 3 og 4, indeholder et producentansvar på et offentlig-retligt grundlag for skader, som anvendelse af produkterne affaldsstoffer og husdyrgødning til jordbrugsformål forårsager. Producentansvaret er subsidiært. Dette indebærer, at udgangspunktet fortsat, jf. stk. 3, er, at det er den erhvervsmæssige virksomhed, som bruger disse produkter, der anses som den ansvarlige og dermed rette adressat for afgørelser efter dette kapitel.

Kan brugeren imidlertid godtgøre, at produktet er anvendt i overensstemmelse med forskrifterne herfor, og at der ikke i øvrigt er udvist uforsvarlig adfærd i forbindelse hermed, kan producenten eller importøren under visse betingelser anses som den ansvarlige og dermed rette adressat for afgørelser efter husdyrbruglovens kapitel 5 a.

Den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade skal efter husdyrbruglovens § 54, c, stk. 1, 1. pkt., straks iværksætte de nødvendige forebyggende foranstaltninger, der kan afværge den overhængende fare for miljøskade. Den ansvarlige for en miljøskade skal efter husdyrbruglovens § 54, c, stk. 1, 2. pkt., straks iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade.

Det bemærkes, at handlepligterne og håndhævelsen heraf forudsætter, at det umiddelbart er muligt for den ansvarlige at konstatere, at en sket forurening indebærer, at der er indtrådt en miljøskade, eller at en overhængende fare

for en miljøskade er opstået. Er dette ikke tilfældet, håndteres forureningen efter husdyrbruglovens øvrige regler.

Tilsynsmyndigheden påser efter husdyrbruglovens § 54, c, stk. 2, at pligterne opfyldes, selv om der endnu ikke er truffet afgørelse efter husdyrbruglovens § 54 f.

Det følger af husdyrbruglovens § 54 e, stk. 1. 1. pkt., at tilsynsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren kan herunder efter husdyrbruglovens § 54 e, stk. 1. 2. pkt., påbydes for egen regning at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lign. med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en stedfunden forurening.

Påbuddet kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. husdyrbruglovens § 76.

Påbud kan efter husdyrbruglovens § 54 e, stk. 2, 1. pkt. meddeles, uanset om den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en forurening. I påbuddet skal der efter husdyrbruglovens § 54 e, stk. 2, 2. pkt. fastsættes en pligt til reetablering af den forurenede ejendom.

Bestemmelsen er en følge af, at den, der er ansvarlig for den aktivitet, der har medført forureningen, ikke altid har rådighed over den forurenede ejendom. I disse tilfælde skal der i påbudet fastsættes pligt til reetablering af ejendommen, efter at undersøgelserne m.v. er afsluttet.

Hvis den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren ikke har rådighed over ejendommen, kan tilsynsmyndigheden efter husdyrbruglovens § 54 e, stk. 3, meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren.

Bestemmelsen indebærer, at tilsynsmyndigheden kan meddele påbud til den, der har rådighed over ejendommen om pligt til at tåle, at den ansvarlige for driften, brugeren, producenten eller importøren efterkommer tilsynsmyndighedens påbud om undersøgelser mv. af forureningen og dens konsekvenser.

Det følger af husdyrbruglovens § 54 e, stk. 4, at påbud efter stk. 3 er bindende over for den, der til enhver tid har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en forurening.

Hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, træffer tilsynsmyndigheden efter husdyrbruglovens § 54 f, stk. 1, afgørelse herom.

Det følger af bestemmelsen, at tilsynsmyndigheden i de tilfælde, hvor en forurening indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal træffe udtrykkelig afgørelse herom, når denne miljøskade eller overhængende fare herfor skal behandles efter miljøskadeloven. Der skal således ikke træffes afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvis der ikke er en adressat for afgørelsen, dvs. i de tilfælde, hvor det ikke kan fastslås, fra hvilke erhvervsmæssige aktiviteter forureningen hidrører, eller hvem der er den ansvarlige for driften af disse aktiviteter og dermed for miljøskaden eller den overhængende fare herfor.

Miljøministeren kan efter husdyrbruglovens § 54 f, stk. 2, 1. pkt., fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden skal forelægge et udkast til afgørelse med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra miljøministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Miljøministeren kan efter husdyrbruglovens § 54 f, stk. 2, 2. pkt., desuden fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.

Bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 54 f, stk. 2, 1. pkt., indebærer, at miljøministeren kan fastsætte regler om, at tilsynsmyndighedens afgørelse om, at der foreligger en sag, der skal behandles efter miljøskadeloven, skal forelægges for miljøministeren. Bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 54 f, stk. 2, 2. pkt., indebærer, at der kan fastsættes regler om, at udskyde klage over den bindende udtalelse som en parallel til, at klage over tilsynsmyndighedens afgørelse af spørgsmålet udskydes.

Det følger af husdyrbruglovens § 54 g, at hvis der foreligger en miljøskade, som påvirker eller kan påvirke et andet EU-land, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom, uanset at der ikke efter § 54 f kan træffes afgørelse om, hvem der er ansvarlig for miljøskaden.

Bestemmelsen har til formål at gennemføre dele af miljøansvarsdirektivets artikel 15 om samarbejde mellem medlemsstaterne. Det følger af artikel 15,

at i tilfælde af en miljøskade, der påvirker eller kan forventes at påvirke andre medlemsstater, påhviler det den medlemsstat, på hvis det område skaden har sit udspring, at give tilstrækkelig information herom til de potentielt berørte medlemsstater.

Med henblik på at sikre, at de relevante oplysninger om, at der er sket en miljøskade, og om skadens karakter m.v. tilgår miljøministeren, følger det af bestemmelsen, at tilsynsmyndigheden skal træffe afgørelse om, at der foreligger en miljøskade i de tilfælde, hvor miljøskaden påvirker eller kan forventes at påvirke et andet EU-land. Dette gælder i de situationer, hvor der efter lovforslagets almindelige ordning ikke ville blive truffet en afgørelse herom, jf. husdyrbruglovens § 54 f, dvs. hvor der ikke er en ansvarlig for miljøskaden, f.eks. fordi den ansvarlige ikke kan findes, og sagen dermed ikke skal behandles efter miljøskadeloven. Bestemmelsen gælder kun i de tilfælde, hvor der foreligger en miljøskade og ikke blot en overhængende fare herfor.

Med den husdyrbruglovens § 54 h sikres, at afgørelsen og det materiale, der har indgået i vurderingen af sagen, tilgår miljøministeren med henblik på, at ministeren underretter det pågældende EU-land.

Det følger af husdyrbruglovens § 54 h, stk. 1, 1. pkt., at tilsynsmyndigheden sender afgørelsen om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, og det materiale, der er indgået i vurderingen af sagen, til miljøministeren. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige herfor.

Efter husdyrbruglovens § 54 h, stk. 2, 1. pkt., offentliggør tilsynsmyndigheden afgørelsen. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt, jf. husdyrbruglovens § 54 h, stk. 2, 2. pkt.

Formålet med bestemmelsen i husdyrbruglovens § 54 h, stk. 2, 1. pkt., er at sikre, at den brede kreds af klageberettigede bliver underrettet om tilsynsmyndighedens afgørelse, at afgørelserne skal offentliggøres.

Efter husdyrbruglovens § 54 h, stk. 3, kan miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelsen.

Bemyndigelsen til miljøministeren til at fastsætte nærmere regler om offentliggørelsen indebærer, at der kan fastsættes regler om f.eks. hvor og hvordan der skal annonceres, hvis der viser sig behov herfor. Det følger af husdyrbruglovens § 79, stk. 1, at klagefristen regnes fra offentliggørelsen, hvorfor

dem offentlig annoncering bør ske samtidig med, at afgørelsen meddeles sagens part.

Afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, kan husdyrbruglovens § 54 h, stk. 4, 1. pkt., først påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3. Klagen skal husdyrbruglovens § 54 h, stk. 4, 2. pkt., indgives i overensstemmelse med miljøskadelovens § 52.

Efter husdyrbruglovens § 54 i, stk. 1, skal der på anmodning fra en klageberettiget efter § 84, stk. 1-3, og §§ 86 og 87 skal tilsynsmyndigheden træffe afgørelse efter § 54 f eller § 54 g.

Anmodningen skal efter husdyrbruglovens § 54 i, stk. 2, være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade.

Tilsynsmyndigheden kan efter husdyrbruglovens § 54 i, stk. 1, afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

3.6.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser og den foreslåede ordning
Ministeriet for Grøn Trepart vurderer, at som følge af den foreslåede indarbejdelse af bemyndigelserne i husdyrbruglovens kapitel 1 a om anvendelse af gødning, jf. forslaget til §§ 7-9, bør der fastsættes bestemmelser i lovforslaget om miljøskader for at sikre fortsat overensstemmelse med forpligtelserne efter miljøansvarsdirektivet.

Det foreslås derfor, at der i lovforslaget §§ 15-22 fastsættes regler om miljøskader, der svarer til bestemmelserne i husdyrbruglovens kapitel 5 a, der hidtil har været gældende, når der anvendes gødning, jf. lovforslagets §§ 7-9.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslaget §§ 15-22 nedenfor.

Ministeriet vurderer endvidere, at den ret, som visse foreninger og organisationer efter husdyrbruglovens § 61 og 62 har haft til at modtage underretning om afgørelser vedr. miljøskader, skal videreføres.

Det foreslås derfor i lovforslagets §§ 52 og 53, at der fastsættes en tilsvarende ret, der svarer til bestemmelserne i husdyrbruglovens §§ 61 og 62, for så vidt angår afgørelser efter lovforslagets kapitel 4.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets §§ 52 og 53 nedenfor.

Det foreslås endvidere, at den særlige klageadgang, som de pågældende foreninger og organisationer har været tillagt efter husdyrbruglovens §§ 86 – 87, skal videreføres.

Det foreslås derfor i lovforslagets §§ 56-59, at der fastsættes en tilsvarende ret, der svarer til bestemmelserne i husdyrbruglovens § 86 og 87, for så vidt angår afgørelser efter lovforslagets kapitel 4.

Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets §§ 56-59 nedenfor.

3.7 Digitalisering

3.7.1 Obligatorisk digital kommunikation

3.7.1.1 Gældende ret

Gødskningslovens § 48 og husdyrbruglovens § 69 b indeholder enslydende hjemler til ministeren for grøn trepart til at kunne fastsætte regler om obligatorisk digital kommunikation.

Ifølge gødskningslovens § 48 stk. 1, og husdyrbruglovens § 69 b, stk. 1, kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Ministeriet for Grøn Trepert om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov skal foregå digitalt. Formålet med affattelsen er at sikre et ensartet grundlag for realiseringen af målsætningen om en øget automatiseringsgrad i interne arbejdsgange i ministeriet og muligheden for at gøre kommunikationen mellem ministeriet og virksomheder eller borgere mere tydelig og intuitiv ved anvendelse af portalløsningen Tast selv.

Efter gødskningslovens § 48, stk. 2, og husdyrbruglovens § 69, stk. 2, kan ministeren for grøn trepart fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og den til enhver tid gældende nationale e-id-løsning el.lign. Ministeren for grøn trepart kan således fastsætte regler med krav om, at virksomheder og borgere skal oplyse en e-mailadresse, som myndighederne kan anvende til kontakt i forbindelse med behandlingen af en konkret sag eller henvendelse. Dette er i praksis typisk vedkommende virksomheds eller borgers e-mailadresse i Offentlig Digital Post. I den forbindelse kan der også pålægges den pågældende pligt til at underrette om en eventuel ændring i e-mailadressen, inden en konkret sag afsluttes, eller henvendelsen besvares, medmindre e-mails automatisk bliver videresendt til den nye adresse.

Ifølge gødskningslovens § 48 stk. 3, og husdyrbruglovens § 69 b, stk. 3, anses en digital meddelelse for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen. Det svarer til, at et papirbrev anses for at være kommet frem, når det er lagt i adressatens fysiske postkasse. Meddelelsen anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen, uanset om eller hvornår vedkommende gør sig bekendt med indholdet.

Det følger af gødskningslovens § 48 stk. 4, og husdyrbruglovens § 69 b, stk. 4, at hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for grøn trepart, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 5. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift. Bestemmelsen fastsætter, at hvor det efter gødskningsloven eller regler fastsat i medfør af gødskningsloven er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for grøn trepart, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift. Der kan dog være fastsat specifikke regler om opfyldelse af underskriftkravet efter § 48, stk. 5, der i så fald har forrang. Bestemmelsen i § 48, stk. 4, fraviger underskriftskrav for dokumenter, der er udstedt af andre end Ministeriet for Grøn Trepert, hvor der efter loven eller regler udstedt i medfør heraf er krav om, at dokumentet er underskrevet. Underskriftskravet kan fremgå udtrykkeligt eller forudsætningsvist af de pågældende regler.

Efter gødskningslovens § 48 stk. 5, og husdyrbruglovens § 69 b, stk. 5, kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om opfyldelse af underskriftskravet i stk. 4.

Formålet med bestemmelserne i gødskningslovens § 48 og husdyrbruglovens 69 b er at sikre, at ministeren for grøn trepart kan stille krav om, at skriftlig kommunikation til og fra henholdsvis ministeriet og virksomheder eller fysiske personer som det klare udgangspunkt skal foregå digitalt. Endvidere er det et formål med bestemmelserne om obligatorisk digital kommunikation at sikre et ensartet grundlag for realiseringen af målsætningen om en øget automatiseringsgrad i interne arbejdsgange indenfor ministeriet og muligheden for at gøre kommunikationen mellem ministeriet og virksomheder eller borgere mere tydelig og intuitiv ved anvendelse af eksempelvis portalløsningen Tast selv.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 48, stk. 1 og 2, er benyttet til for eksempel at fastsætte regler om, at registrering i Register for Gødningsregnskab skal ske digitalt i Tast selv og om, at gødningsplanlægningen skal indberettes digitalt i Tast selv, jf. Bekendtgørelse om etablering af målrettede efterafgrøder i planperioden 2024/2025, (bekendtgørelse nr. 934 af 23. juli 2024) og i Bekendtgørelse om tilskud til kvælstofreducerende virkemidler for planperioden 2025/2026 m.v. (bekendtgørelse nr. 36 af 17. januar 2024). Bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 69 b, stk. 1 og 2, er eksempelvis udnyttet i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.

Krav om digital obligatorisk kommunikation er en fravigelse af det almindelige forvaltningsretlige udgangspunkt om, at der er formfrihed for virksomheder og borgere, når de henvender sig til offentlige myndigheder. Dette følger bl.a. af bemærkningerne til forvaltningslovens § 32 a, jf. Folketings-tidende 2001-02/2, tillæg A, s. 2062 ff. Forvaltningslovens § 32 a giver mulighed for, at vedkommende minister kan fastsætte regler om ret til at anvende digital kommunikation ved henvendelse til myndigheden. Bemyndigelsen i forvaltningsloven giver alene mulighed for, at der kan fastsættes regler, der giver ret til at kommunikere digitalt, men der kan ikke etableres en pligt hertil. Bestemmelserne i gødskningslovens § 48 og husdyrbruglovens § 69 b giver derfor mulighed for at fastsætte regler med krav om obligatorisk digital kommunikation med myndighederne, herunder eksempelvis anvendelse af de digitale selvbetjenings- og portalløsninger, som Ministeriet for Grøn Trepert stiller til rådighed. Bestemmelserne finder anvendelse parallelt med lov om Digital Post fra offentlige afsendere.

Bestemmelserne i gødskningslovens § 48 og husdyrbruglovens § 69 b fik deres nuværende formulering i forbindelse med vedtagelsen af lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. (lov nr. 407 af 25. april 2023).

3.7.1.2 Ministeriet for Grøn Treperts overvejelser

Ministeriet for Grøn Trepert vurderer, at det er nødvendigt, at der også i den nye gødskningslov er hjemmel til, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte de regler, der er nødvendige i forbindelse med brugen af obligatorisk digital kommunikation om forhold omfattet af loven.

Bestemmelserne om obligatorisk digital kommunikation i gødskningslovens § 48 og husdyrbruglovens § 69 b er standardbestemmelser i lovgivningen på Ministeriet for Grøn Treperts område. Bestemmelserne skal sikre ensartethed med tilsvarende bemyndigelser på tværs af reguleringen inden for Ministeriet for Grøn Treperts ressortområde.

Formålet med standardbestemmelserne er bl.a. at sikre et ensartet grundlag for realiseringen af et generelt ønske om en øget automatiseringsgrad i arbejdsgange i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og at gøre kommunikationen mellem styrelsen og virksomheder mere tydelig og intuitiv ved anvendelse af eksempelvis portalløsningen Tast selv. Endvidere udstedes der jævnligt bekendtgørelser med hjemmel i flere love, hvor det mindsker kompleksiteten i bekendtgørelsen betydeligt, når der er enslydende hjemmelsbestemmelser.

Der gøres opmærksom på, at realiseringen af de forudsatte gevinster og effekter af Styrelsens for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøes digitaliseringsstrategi forudsætter, at kommunikation fortsat som det klare udgangspunkt skal finde sted digitalt via Ministeriet for Grøn Treparts portalløsninger.

Ministeriet for Grøn Trepert vurderer, at ved i videst muligt omfang at fjerne manuelle rutiner og papirhåndtering vil der kunne frigives tid og ressourcer hos både offentlige myndigheder og hos virksomheder og borgere. Det er derfor hensigtsmæssigt, at kommunikation fortsat som det klare udgangspunkt skal finde sted digitalt via Ministeriet for Grøn Treparts portalløsninger.

3.7.1.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i lovforslagets § 51, at den nye gødskningslov viderefører bestemmelserne om obligatorisk digital kommunikation i gødskningslovens § 48 og husdyrbruglovens § 69 b. Den foreslåede ordning vil således ikke indebære indholdsmæssige ændringer i forhold til gældende ret.

Den foreslåede ordning i lovforslagets § 51 vil medføre, at ministeren for grøn trepart også fremover vil kunne fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra ministeriet om forhold, som er omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, skal foregå digitalt.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse er, at der løbende vil blive indført krav om obligatorisk digital kommunikation i takt med, at nye digitale løsninger er på plads, og den fornødne teknologi er til stede. Ministeren for grøn trepart vil kunne anvende bemyndigelsen på enkeltområder, efterhånden som det skønnes hensigtsmæssigt, at der indføres digital kommunikation, herunder eventuelt afgørelser baseret på automatiseret behandling. Ministeren for grøn trepart vil efter omstændighederne også kunne anvende bemyndigelsen generelt for større områder.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø under Ministeriet for Grøn Trepert træffer allerede i dag visse afgørelser alene baseret på automatisk behandling. Det er Ministeriet for Grøn Treperts forventning, at omfanget af afgørelser alene baseret på automatisk behandling vil øges over tid i takt med den teknologiske udvikling og deraf følgende øgede digitalisering – også på områder, der ikke har med støtteordninger at gøre. Det er hensigten, at kommunikation inden for lovforslagets område i vidt omfang vil skulle finde sted gennem Ministeriet for Grøn Treperts ”Tast selv”, men der kan også blive tale om at fastsætte regler om obligatorisk digital kommunikation til og fra Ministeriet For Grøn Trepert ved brug af andre portalløsninger.

Den foreslåede bestemmelse vil finde anvendelse parallelt med lov om Digital Post fra offentlige afsendere, hvorefter virksomheder og private som hovedregel er forpligtede til at have en digital postkasse til brug for modtagelse af digital post fra det offentlige, herunder fra Ministeriet for Grøn Trepert. For at gøre kommunikationen mellem borgere og virksomheder og myndigheder så overskuelig som muligt, er det hensigten, at denne så vidt muligt skal finde sted gennem Ministeriet for Grøn Trepert (f.eks. ”Tast selv”) eller gennem den digitale postløsning Offentlig Digital Post under borger.dk eller virk.dk. Det vil fremgå af de konkrete bekendtgørelser, der vil blive udstedt på området, på hvilken måde kommunikationen mellem Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og de pågældende virksomheder m.v. fremover skal foregå.

Der vil i samme omfang som ved anvendelse af lov om Digital Post fra offentlige afsendere kunne fastsættes bestemmelser om undtagelse fra kravet om digital kommunikation, f.eks. for visse gruppers vedkommende eller i tilfælde, hvor materialet på grund af sin særlige beskaffenhed ikke er egnet til digital fremsendelse. Hvor det er relevant, vil der i øvrigt kunne fastsættes bestemmelser, som skal lette overgangen til digital kommunikation.

Det foreslås i lovforslagets § 51, stk. 2, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater, den til enhver tid gældende, nationale eID-løsning eller lignende. Derved bliver det muligt ved bekendtgørelse at fastsætte krav om anvendelse af bestemte it-systemer, herunder særlige portalløsninger, elektroniske formularer, skemaer og lignende, og særlige digitale formater m.v. Der vil f.eks. i medfør af den foreslåede bestemmelse kunne fastsættes regler om, at hørings svar i sager med satellitbaseret kontrol skal indgives via den særlige applikation,

Jordbrugsfoto, som Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har fået udviklet.

Den teknologiske udvikling giver løbende nye digitale muligheder, som vil kunne bruges ved kontrol. Det er bl.a. forventningen, at satellitbaseret kontrol vil kunne anvendes i et større omfang og på sigt vil kunne erstatte store dele af den fysiske kontrol, som er tidskrævende for både virksomheder og myndigheder. Satellitbaseret kontrol vil således kunne bidrage til at nedbringe de erhvervsøkonomiske omkostninger og de administrative omkostninger for det offentlige.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 51, stk. 3, anses en digital meddelelse for at være kommet frem til adressaten, dvs. til modtageren af meddelelsen, når den er tilgængelig for denne. En hvilken som helst skriftlig kommunikation, som foretages digitalt via særlige digitale løsninger, er omfattet af bestemmelsen. Dette svarer til, at et papirbrev anses for at være kommet frem, når det pågældende brev er lagt i adressatens fysiske postkasse.

Det er normalt uden betydning, om f.eks. en afgørelse er kommet til adressatens kundskab. Det er således uden betydning, om eller hvornår adressaten gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Adressaten bærer således risikoen ved ikke at gøre sig bekendt med indholdet af meddelelsen.

Forslaget vil have betydning for alle meddelelser, herunder også for om f.eks. en indberetning eller lignende kan anses for rettidig fremkommet. Fremkomsttidspunktet er normalt afgørende for, om en indberetning eller lignende til en myndighed anses for rettidig.

En meddelelse til en myndighed vil normalt være tilgængelig for myndigheden på det tidspunkt, hvor myndigheden kan behandle eller læse meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i en modtagelsesanordning eller et datasystem. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig, uanset om afsenderen måtte betragte meddelelsen som sendt før kl. 24.00.

Lovgivningen indeholder på nogle områder krav om eller forudsætter, at dokumenter, som udarbejdes af fysiske personer, virksomheder eller andre myndigheder, skal være underskrevet. For at der ikke skal kunne opstå tvivl om, at underskriftskravet kan opfyldes på anden måde end ved en personlig underskrift, foreslås det i § 51, stk. 4, at underskriftskravet kan opfyldes ved, at underskriveren anvender en teknik, der sikrer entydig identifikation af den pågældende, f.eks. digital signatur.

Samtidig foreslås det i lovforslagets § 51, stk. 5, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om, hvordan kravet om personlig underskrift kan opfyldes, eksempelvis ved at den pågældende underskriver et fysisk dokument og indscanner dokumentet som en pdf-fil. Med den foreslåede bestemmelse sikres det, at et eventuelt underskriftskrav ikke udgør en unødigt barriere for digital kommunikation.

Bemyndigelsen til at kunne fastsætte regler om brug af obligatorisk digital kommunikation vil dog ikke omfatte kommunikationen mellem kommunalbestyrelser og virksomheder. Kommunerne har en række tilsynsopgaver efter den del af den kommende regulering, der foreslås overflyttet fra husdyrbrugloven.

Det vil komme til at fremgå af de bekendtgørelser, der forventes udstedt på området, på hvilken måde kommunikationen mellem Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og de pågældende virksomheder m.v. fremover skal foregå.

3.7.2 Undtagelse fra kundgørelse af kortværk i Lovtidende

3.7.2.1 Gældende ret

Gødskningsloven indeholder hjemmel til at fastsætte regler om geografi. Ministeren for grøn trepart fastsætter jordbundstyper og udarbejder og vedligeholder et kort over disse, jf. gødskningslovens § 13, stk. 6. Derudover kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om, i hvilke områder efterafgrøder skal etableres, hvordan områderne afgrænses, og efterafgrødernes nærmere placering i områderne, jf. gødskningsloven § 38, stk. 1.

I den forbindelse kan der udstedes regler med tilhørende kortbilag til afgrænsningen af geografiske områder, hvor der skal ske en afgrænsning af jordbundstyper eller efterafgrødekrav. Disse kortbilag skal på linje med alle andre retsforskrifter kundgøres i Lovtidende. Dette hindrer dog ikke, at kortværk tillige offentliggøres andre steder, f.eks. på Ministeriet for Grøn Treparts hjemmeside.

Regler udstedt med hjemmel i gødskningsloven med tilhørende kortgrundlag kan ikke kundgøres autoritativt på andre måder end i Lovtidende.

Det følger af grundlovens § 22, at et af folketinget vedtaget lovforslag får lovskraft, når det senest 30 dage efter den endelige vedtagelse stadfæstes af kongen. Kongen befaler lovens kundgørelse og drager omsorg for dens fuldbyrdelse.

Det følger af § 2, stk. 2, i lovtidendeloven, at der i Lovtidende – foruden love og kongelige anordninger, jf. stk. 1 – indføres alle ministerielle bekendtgørelser.

Fravigelser fra den almindelige kundgørelsesordning kræver ud fra et retssikkerhedsmæssigt perspektiv, at der er tungtvejende hensyn, der begrunder en sådan fravigelse. Hvis ikke sådanne tungtvejende hensyn gør sig gældende, bør kundgørelse af retssikkerheds- og ordensmæssige grunde ske efter den almindelige ordning, dvs. kundgørelse i Lovtidende.

Der kan imidlertid efter omstændighederne gøre sig særlige hensyn gældende, som betyder, at der for visse retsfor skrifter er behov for at fastsætte en anden kundgørelsesordning end den, der følger af lovtidendeloven. Sådanne særlige hensyn kunne f.eks. være hensyn til en særlig effektiv eller hurtig kundgørelse eller kundgørelse rettet mod en meget snæver gruppe af berørte personer m.v.

Hvis der er tale om sådanne særlige omstændigheder og der ønskes fastsættes en alternativ kundgørelsesordning, bør dette ske ved lovgivning.

3.7.2.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Det er Ministeriet for Grøn Treparts erfaring, at kortbilag til bekendtgørelser kan udgøre op til flere tusinde sider ved kundgørelse i Lovtidende. Det samme gør sig gældende for en bekendtgørelse med angivelse af lange rækker af skriftlige koordinater evt. vedlagt et antal kortbilag til illustration af de afgrænsede områder. Som eksempel herpå kan der henvises til bekendtgørelse om afgrænsning af kystvandoplande (koordinatbilag) og bekendtgørelse om jordbundstypeklassifikation (kortbilag).

Ministeriet for Grøn Trepart har på den baggrund overvejet hensigtsmæssigheden af at udstede en større mængde kortbilag eller koordinatbilag ved en traditionel bekendtgørelse, der kundgøres i Lovtidende, som det f.eks. er sket med jordbundstypeklassifikationsbekendtgørelsen.

Ministeriet for Grøn Trepart finder ikke, at det skaber de bedste rammer for brugervenligheden eller tilgængeligheden af gældende ret, hvis virksomhederne berørte af lovens regler, skal læse og sammenholde koordinater fra den skriftlige bekendtgørelse med et kort over landet med tilsvarende koordinatangivelse. Det vurderes endvidere ikke brugervenligt, hvis brugeren skal læse omfangsrige kortbilag til en bekendtgørelse, der ikke er fyldestgørende detaljerede, og hvor der stadig vil være behov for at læse koordinater. Lange lister med koordinater i en bekendtgørelse kan være vanskeligt tilgængelige for læseren, og risikoen for fejl og misforståelser er betydelige,

hvis koordinaterne overføres til et kort for at synliggøre, hvilke arealer, der er udlagt til hvilke formål.

De gældende regler om kundgørelse af kortbilag indebærer, at selvom der findes præcise digitale kort, vil der fortsat skulle ske kundgørelse af en traditionel bekendtgørelse med kortbilag eller koordinater i Lovtidende.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at det vil forbedre brugervenligheden betydeligt og gøre administrationen af reglerne mere hensigtsmæssig, hvis kortbilag til bekendtgørelser kan udformes som et digitalt kort, der offentliggøres på anden måde end i Lovtidende.

Det er på den baggrund Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at der for lovens regler, gør sig særlige hensyn gældende, der kan begrunde en fravigelse af lovtidendelovens kundgørelsesordning.

3.7.2.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i lovforslagets § 65, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at kortværk, der henvises til i regler fastsat i medfør af den foreslåede lov, ikke kundgøres i Lovtidende.

Den foreslåede bestemmelse skal sikre, at kortværk, der er knyttet til lovens regler, efter en konkret vurdering kan undtages fra indførelse i Lovtidende, således at kortgrundlag kan kundgøres autoritativt på en anden måde.

Forslaget skaber således hjemmel til, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at kortværk, der henvises til i administrative forskrifter udstedt i medfør af loven, kan kundgøres i elektronisk form og gøres tilgængelig for offentligheden på internettet og ikke i Lovtidende. Ministeren for grøn trepart foreslås i forlængelse heraf forpligtet til at fastsætte regler om, hvorledes oplysning om indholdet af kortværk i stedet kan fås. Interessenter vil derfor til enhver tid via Lovtidende kunne gøre sig bekendt med forskriftens eksistens og blive informeret om, hvor oplysning om selve kortene kan tilgås.

Den foreslåede bemyndigelse vil endvidere bl.a. skulle anvendes til at fastsætte regler om sikkerheden ved den elektroniske kundgørelsesordning, herunder regler om IT-sikkerhed, driftssikkerhed og sikkerhed for autenticiteten af de kundgjorte kortgrundlag, samt om opbevaring af en uforgængelig kopi af et udstedt kortværk og tilgængelighed i forhold til tidligere gældende kort.

Det er målsætningen, at kortgrundlagene skal udformes som et digitalt kort, der findes online i en autoritativ version på en platform med digitale kort-data, der er let tilgængelig for brugerne. Det forventes, at kortene vil indeholde søgemuligheder. Den digitale platform vil endvidere skulle give adgang til tidligere udstedte kort til regelgrundlaget, så brugerne til enhver tid kan fastslå retstilstanden efter tidligere gældende kort, som er kundgjort digitalt gennem anvendelse af den foreslåede bestemmelse.

Det er hensigten bl.a. at udnytte bestemmelsen til at kundgøre udledningsgrænsen for de 108 kystvandoplande, jf. lovforslagets § 4, på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs hjemmeside.

Det bemærkes, at lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. (CAP-loven), jf. lov nr. 407 af 25. april 2023, indeholder tilsvarende hjemmel til fravigelse af krav om kundgørelse af kortværk i Lovtidende for så vidt angår støtteordninger fastsat i medfør af loven, jf. CAP-lovens § 20.

3.8 Gebyr og rente

3.8.1 Gældende ret

Kontrollen med overholdelse af gødskningsloven og regler fastsat i medfør heraf er i overensstemmelse med dansk rets almindelige udgangspunkt bevillingsfinansieret, og den gældende gødskningslov indeholder derfor ikke hjemmel til at fastsætte regler om anvendelse af gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og kontrol.

Husdyrbrugloven indeholder imidlertid i § 72 hjemmel til at fastsætte regler om gebyrer og betaling af renter. Det fremgår således af husdyrbruglovens § 72, stk. 1, 1. pkt., at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn i forbindelse med loven. Reglerne om gebyrer kan efter § 72, stk. 1, 2. pkt., omfatte omkostninger ved administration og tilsyn med tilladelse til at anvende mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar.

Bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 72 er udnyttet til at fastsætte regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 22, stk. 1, om, at jordbrugsvirksomheder skal bidrage til dækning af de kommunale omkostninger i forbindelse med tilsyn med overholdelse af reglerne i bekendtgørelsens kapitel 2 om anvendelse af gødning. Taksterne fremgår af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 22, stk. 4 og 5.

Ved tilsyn forstås efter gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 22, stk. 1, 2. pkt., enhver form for udøvelse af tilsynsvirksomhed, herunder de aktiviteter, der indgår i kommunalbestyrelsens planlægning, forberedelse og gennemførelse af et konkret tilsynsbesøg, administrativ kontrol af eksempelvis registreringer og måledata, opfølgning i form af afrapportering og håndhævelse med henblik på at sikre, at jordbrugsvirksomheder overholder reglerne i bekendtgørelsens kapitel 2 om anvendelse af gødning.

Jordbrugsvirksomheders pligt til at bidrage til dækning af de kommunale omkostninger i forbindelse med tilsyn med overholdelse af reglerne i kapitel 2 er modificeret i gødningsanvendelses § 22, stk. 2 og 3.

Ministeren for grøn trepart er i husdyrbruglovens § 72, stk. 2, bemyndiget til at fastsætte regler om, at der skal betales rente ved manglende eller for sen betaling af gebyrer opkrævet i henhold til loven. Forrentningen sker fra forfaldsdagen for gebyret. Gebyret forrentes med 1,3 pct. månedlig rente for hver påbegyndt måned fra den 1. i den måned, i hvilken gebyret skal betales, dog mindst 50 kr.

Bemyndigelsen er udnyttet i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 22, stk. 8, hvorefter der skal der betales rente, hvis en opkrævet brugerbetaling ikke betales rettidigt efter reglerne i husdyrbruglovens § 72, stk. 2, 2. og 3. pkt.

3.8.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser og den foreslåede ordning
Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at det fortsat vil være hensigtsmæssigt, at der på samme måde som hidtil sikres, at der kan fastsættes regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af de kommunale myndigheders omkostninger ved administration og tilsyn i forbindelse med loven.

Da Danmark ikke længere har en undtagelse fra harmonikravet i henhold til nitratdirektivet (den såkaldte kvægundtagelse), og den hidtidige bemyndigelse i husdyrbruglovens § 5 a, stk. 2, angående kvægundtagelsen derfor ikke videreføres i forbindelse med indarbejdelse af husdyrbruglovens kapitel 1 a i lovforslaget, jf. lovforslagets § 7-9, finder Ministeriet for Grøn Trepert, at det ikke længere er relevant at videreføre de hidtidige regler i husdyrbruglovens § 72, stk. 1, 2. pkt., om hjemmel til at fastsætte regler om gebyr til dækning af omkostninger ved administration og tilsyn med tilladelse til at anvende mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar.

Det foreslås i § 49, stk. 1, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af de kommunale myndigheders omkostninger ved administration og tilsyn i forbindelse med loven, jf. lovforslagets § 23, stk. 2 og 3.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at der fremover alene kan fastsættes regler om gebyr til dækning af kommunale omkostninger på de områder, hvor kommunalbestyrelsen efter lovforslagets § 23, stk. 2 og 3, er tillagt kompetence som tilsynsmyndighed. Der henvises til afsnit 3.9 og bemærkningerne til § 23 nedenfor.

Det foreslås i § 49, stk. 2, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om gebyrer, herunder om forfaldstid og den praktiske fremgangsmåde for betaling af gebyr, og om opkrævning og betaling af rente ved manglende betaling af gebyrer opkrævet i henhold til loven, rentesats, bagatelgrænse, mindsterentebeløb og andre omkostninger forbundet med den manglende betaling.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om forfaldstid og den praktiske fremgangsmåde for betaling af gebyrer, som f.eks. at gebyret skal betales ved elektronisk overførsel eller giroindbetaling på et nærmere fastsat tidspunkt.

Den foreslåede bestemmelse indebærer endvidere, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om, at der tillægges renter ved manglende betaling af gebyrer, herunder i tilfælde af for sen betaling, om rentesatsens størrelse, og om mindsterentebeløb, således at den tillagte rente f.eks. mindst udgør 50 kr. Bemyndigelsen vil ligeledes kunne udnyttes til at fastsætte en bagatelgrænse, således at gebyrkrav, der inden tillæg af renter f.eks. udgør mindre end 50 kr., ikke inddrives. Endelig kan bemyndigelsen udnyttes til at kunne fastsætte krav om betaling af et gebyr for erindrings skrivelser ved manglende eller for sen betaling af gebyr.

Bestemmelser om, at der løber renter på gebyrer ved udeblivende eller forsinket betaling, er almindeligt forekommende i forbindelse med regulering vedrørende gebyrer, der ikke betales til tiden. De regler, der påtænkes fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i stk. 2, vil give de virksomheder, der er omfattet af lovforslaget, et incitament til at betale til tiden.

3.9 Tilsynsmyndighed

3.9.1 Gældende ret

I husdyrbruglovens § 44 stk. 1, er det bestemt, at tilsynet med reglerne i husdyrbrugloven og regler fastsat i medfør heraf, udføres af kommunalbestyrelsen.

Dog fremgår det af husdyrbruglovens § 44, stk. 2, ministeren for grøn trepart – i praksis Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø – fører kontrol med gødningsanvendelsesbekendtgørelsens kapitel 3 (det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkrav), der er udstedt i medfør af husdyrbruglovens § 5 a.

Efter husdyrbruglovens § 44, stk. 3, fører kommunalbestyrelsen endvidere tilsyn med, at påbud og forbud efterkommes.

Efter husdyrbruglovens § 45 kan ministeren for grøn trepart bestemme, at tilsyn i visse tilfælde skal udføres af andre.

Ministeren for grøn trepart har udnyttet bestemmelsen til at henlægge tilsynet med gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 11, om at gødning ikke må udbringes på arealer, der er omfattet af vandløbslovens § 69, stk. 1, fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 a, til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og vandmiljø.

Efter gødskningslovens § 45, stk. 2, er ministeren for grøn trepart tillagt kompetencen til at føre tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af loven eller regler fastsat i medfør heraf.

Kompetencen til at træffe afgørelser og føre tilsyn i medfør af gødskningsloven er delegeret til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

3.9.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser og den foreslåede ordning
Ministeriet for Grøn trepart finder, at den eksisterende opgavefordeling mellem ministeriet og kommunalbestyrelserne som tilsynsmyndighed er hensigtsmæssig og bør videreføres.

Det foreslås således i lovforslagets § 23, stk. 1, at ministeren for grøn trepart som udgangspunkt fører kontrol med overholdelsen af loven og af regler fastsat i medfør af loven.

Det er dog fortsat kommunerne, der er tilsynsmyndighed for så vidt angår regler fastsat i medfør af lovforslagets §§ 7-9, med undtagelse af regler fastsat i medfør af lovforslagets § 7, for så vidt angår lofter for den højest tilladte mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. hektar fra gødning og forbud

mod udbringning af gødning på arealer, der er omfattet af § 69, stk. 1, i lov om vandløb, jf. lovforslagets § 23, stk. 2.

Det er endvidere kommunerne, der er tilsynsmyndighed vedr. påbud og forbud meddelt vedrørende forhold omfattet af regler fastsat i medfør af lovforslagets §§ 7-9, efterkommes, jf. lovforslagets § 23, stk. 3.

Det foreslås endvidere i lovforslagets § 24, at videreføre ministeren for grøn treparts beføjelse til at bestemme, at tilsyn i visse tilfælde skal udføres af andre myndigheder.

Det forventes, at ministeren for grøn treparts tilsynsbeføjelse efter lovforslagets § 24, stk. 1, delegeres til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

3.10 Administrative bestemmelser

3.10.1 Anmeldelses-, oplysnings- og afværgepligter m.v.

3.10.1.1 Gældende ret

Efter husdyrbruglovens § 52, stk. 1, skal den, som er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til forurening, i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for væsentlig forurening straks underrette tilsynsmyndigheden om alle relevante aspekter af situationen. Dette gælder også i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Bestemmelsen er udtryk for en anmeldepligt i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for væsentlig forurening, herunder i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Anmeldepligten i bestemmelsen indebærer ikke alene en pligt til at underrette tilsynsmyndigheden om, at der er opstået en overhængende fare for forurening eller er sket en forurening, men også en pligt til at give tilsynsmyndigheden alle relevante oplysninger om den opståede situation, sådan at tilsynsmyndigheden hurtigt kan danne sig et indtryk af situationen, herunder situationens alvor.

Pligten til at anmelde forureningen eller den overhængende fare for forurening til tilsynsmyndigheden gælder uanset om faren afværges, eller der straks sker en fuldstændig oprensning efter forureningen, da myndigheden skal have mulighed for at vurdere, bl.a. om forureningen eller den overhængende fare for forurening indebærer, at f.eks. arbejdsprocesser bør ændres for at undgå nye tilfælde af forurening eller overhængende fare for forurening.

Efter husdyrbruglovens § 52, stk. 2, skal den, som er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til forurening, i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for væsentlig forurening straks afværge den overhængende fare for forurening eller forhindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v.

Bestemmelsen i husdyrbruglovens § 52, stk. 2 pålægger den ansvarlige for det forhold eller den indretning, der har givet anledning til forurening eller overhængende fare for forurening en afværgepligt i forhold til den overhængende fare henholdsvis at forhindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v.

Afværgepligten gælder i forhold til al overhængende fare for forurening og pågående udledning af forurenende stoffer, forudsat væsentlighedskriteriet er opfyldt.

Pligten til at afværge en overhængende fare for forurening henholdsvis forhindre at yderligere forurening tilføres miljøet, er begrænset således, at den alene indebærer en forpligtelse til at gøre, hvad der er øjeblikkeligt påkrævet og samtidigt umiddelbart er praktisk muligt i forhold til at afværge faren eller forhindre yderligere forurening.

Efter husdyrbruglovens § 53, stk. 1, skal den, der er ansvarlig for forhold eller indretninger, der kan give anledning til forurening eller anden virkning på miljøet, efter anmodning fra tilsynsmyndigheden give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for vurderingen af forureningen eller virkningen på miljøet i øvrigt og for eventuelle afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger. Oplysninger skal også gives efter anmodning fra andre myndigheder, der har fået tillagt opgaver eller beføjelser efter loven eller regler udstedt i medfør af loven. Myndighederne kan herunder påbyde den ansvarlige for egen regning at

- 1) foretage prøveudtagning, analyser og målinger af stoffer, der udsendes til omgivelserne, samt af støj og rystelser,
- 2) foretage prøveudtagning og analyser af materialer og produkter, der anvendes eller behandles, samt af eventuelle affaldsstoffer,
- 3) klarlægge årsagerne til eller virkningerne af en stedfunden forurening eller virkningen på miljøet i øvrigt,
- 4) klarlægge, hvordan følgerne af forurening afhjælpes eller forebygges, og
- 5) klarlægge, hvordan andre virkninger på miljøet kan afhjælpes eller forebygges.

Efter husdyrbruglovens § 53, stk. 2, kan tilsynsmyndigheden revidere vilkårene for et husdyrbrugs godkendelse eller tilladelse for at forbedre husdyrbrugets kontrol med egen forurening (egenkontrol) eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn. Bestemmelser i påbud kan revideres på tilsvarende måde.

Det følger af husdyrbruglovens § 50, at i tilfælde, hvor § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter finder anvendelse, kan tilsynsmyndigheden udføre nødvendige undersøgelser for den ansvarliges regning til belysning af forhold, som denne ellers er eller kunne være pålagt at afgive oplysninger om.

Bestemmelsen anvendes i tilfælde, der er omfattet af retssikkerhedslovens § 10, hvor tilsynsmyndigheden ikke kan afkræve en person eller en virksomhed oplysninger, fordi myndigheden har konkret mistanke om, at vedkommende har begået en strafbar overtrædelse af regler, som tilsynsmyndigheden har tilsyn med. Hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at der kan blive tale om at politianmelde forholdet, vil denne normalt være afskåret fra at kræve oplysninger udleveret, som eventuelt vil kunne få betydning for straffesagen. I sådanne tilfælde kan tilsynsmyndigheden anvende bestemmelsen til at fremskaffe oplysningerne ved egne undersøgelser og pålægge den pågældende virksomhed at betale herfor.

3.10.1.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Muligheden for hurtigt at kunne gribe ind over for forurening eller overhængende fare for forurening er en afgørende forudsætning for at kunne værne om natur, miljø og menneskers sundhed. Denne mulighed forudsætter, at myndighederne hurtigt og effektivt bliver opmærksomme på sådanne forhold, ligesom at den, som er ansvarlig for forhold, som kan give anledning til forurening, tager skridt til at afværge den overhængende fare for forurening eller forhindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v.

Det er således Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at det er afgørende for sikringen af de hensyn, der søges varetaget med lovforslaget, at der medtages bestemmelser om anmeldelses-, oplysnings- og afværgepligter m.v., der er rettet mod den, som er ansvarlig for forhold, som kan give anledning til forurening.

3.10.1.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 42, stk. 1, at den, som er ansvarlig for forhold, som kan give anledning til forurening, i tilfælde af væsentlig forurening eller overhæn-

gende fare for væsentlig forurening straks skal underrette tilsynsmyndigheden om alle relevante aspekter af situationen. Dette gælder også i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Det foreslås endvidere i § 42, stk. 2, at den som er ansvarlig for forhold, som kan give anledning til forurening, i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for væsentlig forurening straks skal afværge den overhængende fare for forurening eller forhindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v.

Den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 42 indebærer en anmelde- og afværgepligt for den, som er ansvarlig for forhold, som kan give anledning til forurening.

Det foreslås endvidere i § 43, 1. pkt., at den, der er ansvarlig for forhold, der kan give anledning til forurening eller anden virkning på miljøet, efter anmodning fra tilsynsmyndigheden skal give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for vurderingen af forureningen eller virkningen på miljøet i øvrigt og for eventuelle afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger. Det foreslås endvidere i § 43, 2. pkt., at tilsynsmyndigheden herunder kan påbyde den ansvarlige for egen regning at

- 1) foretage prøveudtagning, analyser og målinger af stoffer, der udsendes til omgivelserne,
- 2) foretage prøveudtagning og analyser af materialer og produkter, der anvendes eller behandles, samt af eventuelle affaldsstoffer,
- 3) klarlægge årsagerne til eller virkningerne af en stedfunden forurening eller virkningen på miljøet i øvrigt,
- 4) klarlægge, hvordan følgerne af forurening afhjælpes eller forebygges, og
- 5) klarlægge, hvordan andre virkninger på miljøet kan afhjælpes eller forebygges.

Det foreslås i § 41, at i tilfælde, hvor § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter finder anvendelse, kan tilsynsmyndigheden udføre nødvendige undersøgelser for den ansvarliges regning til belysning af forhold, som denne ellers er eller kunne være pålagt at afgive oplysninger om.

De foreslåede bestemmelser skal ses i forlængelse af forslaget om, at bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a foreslås indarbejdet i lovforslaget, jf. de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 7-9.

3.10.2 Påbud og selvhjælpshandlinger m.v.

3.10.2.1 Gældende ret

Efter husdyrbruglovens § 46, skal tilsynsmyndigheden foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning.

Bestemmelsen giver tilsynsmyndigheden mulighed for at undlade at lovliggøre forhold, som er af bagatelagtig karakter. Det gælder både, hvor tilsynsmyndigheden selv bliver opmærksom på forhold, og hvor der er modtaget en klage over et forhold.

Bestemmelsen finder ligeledes anvendelse hvor myndigheden skal tage stilling til, om der er tale om forhold, som bør reguleres f.eks. ved påbud efter husdyrbruglovens § 48.

Det følger af husdyrbruglovens § 48, stk. 1, at tilsynsmyndigheden i de i § 46 nævnte situationer skal meddele den for forholdet ansvarlige, at det ulovlige forhold skal bringes til ophør. I den forbindelse kan tilsynsmyndigheden

- 1) forbyde fortsat drift og eventuelt forlange husdyrbruget, husdyranlægget eller gødnings- eller ensilageopbevaringsanlægget fjernet,
- 2) påbyde den ansvarlige at genoprette den hidtidige tilstand og
- 3) lade påbudte foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning, når den fastsatte frist er udløbet.

Bestemmelsen indeholder en nærmere opregning af de administrative håndhævelsesskridt, tilsynsmyndigheden kan tage i anvendelse, når der konstateres et ulovligt forhold.

Tilsynsmyndigheden kan vælge en eller flere af de nævnte reaktioner afhængigt af det ulovlige forholds karakter og omfang.

Efter husdyrbruglovens § 48, stk. 2, kan tilsynsmyndighedens afgørelser efter stk. 1 ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Efter husdyrbruglovens § 49, stk. 1, foretager tilsynsmyndigheden i tilfælde af overhængende alvorlig fare for sundheden og i tilfælde, hvor øjeblikkelige indgreb er påkrævet for at afværge væsentlig forurening eller forureningens udbredelse, det nødvendige uden påbud og for den ansvarliges regning.

Efter husdyrbruglovens § 49, stk. 2, 1. pkt., kan tilsynsmyndigheden til forebyggelse af en situation som beskrevet i stk. 1, foretage det nødvendige

uden påbud og for den ansvarliges regning. Det gælder dog efter husdyrbruglovens § 49, stk. 2, 2. pkt., ikke, hvis husdyrbruget er i drift, eller hvis de nødvendige foranstaltninger kan iværksættes efter anden lovgivning.

Det følger af husdyrbruglovens § 49, stk. 3, at tilsynsmyndighedens afgørelser efter stk. 1 og 2 ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Bestemmelsen indebærer, at tilsynsmyndigheden kan foretage selvhjælpshandlinger for den ansvarliges regning i tilfælde, hvor der er overhængende alvorlig fare for sundheden og i situationer, hvor øjeblikkelige indgreb er påkrævet for at afværge væsentlig forurening eller forureningens udbredelse.

3.10.2.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Ministeriet for Grøn Trepert vurderer, at en forsvarlig administration af området forudsætter, at myndighederne er i besiddelse af en række instrumenter, som er egnede til at sikre, at reglerne efterleves i praksis. Sådanne instrumenter er f.eks. muligheden for at kunne udstede påbud og forbud eller foretage selvhjælpshandlinger for dermed at sikre, at reglerne overholdes.

Karakteren af de enkelte forbud og påbud vil afhænge af den konkrete situation, idet det i forbindelse med administrationen skal påses, at disse ikke er mere indgribende, end forholdene betinger.

Der er således efter Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse behov for at medtage bestemmelser i lovforslaget, der giver adgang til at tilsynsmyndigheden kan meddele forbud og påbud eller foretage de selvhjælpshandlinger, der er nødvendige for overholdelse af den foreslåede lov eller regler udstedt i medfør af den foreslåede lov.

Herudover finder Ministeriet for Grøn Trepert det hensigtsmæssigt, at påbud meddelt for f.eks. manglende indsendelse af udlednings- og gødningsregnskaber, hvor virksomheden ikke reagerer på tilsynsmyndighedens henvendelser om indsendelse heraf, kan følges op med administrative tvangsbøder, indtil indsendelse sker.

3.10.2.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 38, at tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning.

Det foreslås endvidere i § 39, stk. 1, 1. pkt., at tilsynsmyndigheden i de i § 38 nævnte situationer skal meddele den for forholdet ansvarlige, at det ulovlige forhold skal bringes til ophør. I den forbindelse foreslås det i § 39, stk. 1, 2. pkt., at tilsynsmyndigheden kan

- 1) forbyde fortsat drift,
- 2) påbyde den ansvarlige at genoprette den hidtidige tilstand og
- 3) lade påbudte foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning, når den fastsatte frist er udløbet.

Endelig foreslås det i § 39, stk. 2, at tilsynsmyndighedens afgørelser efter stk. 1 ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Det foreslås § 40, stk. 1, at tilsynsmyndigheden tilfælde af overhængende alvorlig fare for sundheden og i tilfælde, hvor øjeblikkelige indgreb er påkrævet for at afværge væsentlig forurening eller forureningens udbredelse, kan foretage det nødvendige uden påbud og for den ansvarliges regning.

Det foreslås i § 40, stk. 2, at tilsynsmyndighedens afgørelser efter stk. 1 ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

De foreslåede bestemmelser skal ses i forlængelse af forslaget om, at bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a foreslås indarbejdet i lovforslaget, jf. de foreslåede bestemmelser i §§ 7-9.

Det foreslås endvidere i lovforslagets § 44, stk. 1, at ministeren for grøn trepart kan meddele de påbud, der er nødvendige for overholdelse af forpligtelserne i lovforslagets § 11, stk. 2, § 14, stk. 1, § 37, stk. 1 og § 47, stk. 1. Ministeren kan endvidere meddele de påbud, der er nødvendige for overholdelsen af forpligtelserne efter §§ 28-30 og regler fastsat i medfør heraf.

Den foreslåede bestemmelser indebærer, at der kan meddeles et påbud for manglende registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber, jf. lovforslagets § 11, stk. 2, eller manglende registrering i Leverandørregister for gødningsleverancer, jf. lovforslagets § 14, stk. 1. Herudover vil en manglende indberetning af gødningsleverancer efter lovforslagets § 37, stk. 1, og manglende efterkommelse af anmodning fra tilsynsmyndigheden om oplysninger i forbindelse med tilsyn og kontrol, jf. lovforslagets § 47, stk. 1, kunne håndhæves med påbud.

Den foreslåede bestemmelse indebærer endvidere, at det bliver muligt at meddele påbud med henblik på efterlevelse af de foreslåede regler om udarbejdelse og indsendelse af mark- og gødningsplaner efter lovforslagets § 28, om forpligtelsen til at føre en fortegnelse over gødningstildelinger og

andre aktiviteter på marken, jf. lovforslagets § 29, og om forpligtelsen til at udarbejde og indberette udlednings- og gødningsregnskaber, jf. lovforslagets § 30.

Påbud efter den foreslåede bestemmelse vil indholdsmæssigt komme til at afhænge af den konkrete situation, idet det i forbindelse med administrationen vil blive påset, at disse ikke er mere indgribende, end forholdene betinger.

I de fleste tilfælde forudsætter påbud, at tilsynsmyndigheden har konstateret en overtrædelse. Det vil dog efter omstændighederne kunne være muligt at meddele påbud allerede på det tidspunkt, hvor det er åbenlyst, at der vil ske en overtrædelse af reglerne, hvis forholdet ikke rettes.

Det foreslås endvidere som noget nyt i lovforslagets § 44, stk. 2, at en virksomhed med dårlig regelefterlevelse kan pålægges tvangsbøder, hvis en virksomhed undlader at efterkomme et påbud meddelt i medfør af stk. 1, hvis der med hensyn til varigheden eller alvoren af overtrædelser af lovgivningen foreligger særlige omstændigheder.

Tvangsbøder er ikke en strafferetlig sanktion og hviler derfor ikke på en vurdering af, om der foreligger forsæt eller uagtsomhed bag den manglende efterlevelse af påbuddet eller forbuddet. Grundlaget for tvangsbøder er således alene den objektive konstatering af, at virksomheden ikke har efterkommet afgørelsen.

3.10.3 Medvirken ved kontrol

3.10.3.1 Gældende ret

Efter gødskningslovens § 49, skal en virksomhed, der er omfattet af loven, efter anmodning fra ministeren for grøn trepart eller den ministeren bemyndiger hertil, give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for kontrol, herunder til afgørelse af, om forhold falder ind under lovens regler. Ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan uden at betale kompensation herfor forlange, at virksomheden skal indsende relevant materiale til brug for kontrol.

Det er kun oplysninger, som er af direkte betydning for kontrollen, der kan kræves afgivet efter bestemmelsen. Adgangen til dokumenter omfatter ikke

undersøgelse af kopieret af dele af materialet, som måtte indeholde oplysninger, der ikke er relevante for kontrollen, herunder særligt personoplysninger.

Virksomhedernes oplysningspligt efter bestemmelsen er begrænset efter retssikkerhedslovens § 10, hvorefter bestemmelser i lovgivningen m.v. om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden ikke gælder i forhold til den mistænkte, hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse.

3.10.3.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at virksomhedernes medvirken ved kontrol- og tilsynsbesøg er af afgørende betydning og nødvendig for at sikre en effektiv kontrol. Det er derfor Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at pligten til at medvirke ved kontrol bør videreføres.

Der findes bestemmelser om pligt til medvirken ved kontrol i den øvrige lovgivning på Ministeriet for Grøn Treparts område, som f.eks. § 15 i lov nr. 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Da en del af de kontrolbesøg, der udføres af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, ofte omfatter kontrol af regler efter flere regelkomplekser, finder Ministeriet for Grøn Trepars det hensigtsmæssigt, at bestemmelser om medvirken til kontrol er ensartet formuleret af hensyn til kontrollens effektive afvikling.

3.10.3.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 47, stk. 1, at den, der er omfattet af reglerne i den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af den foreslåede lov, efter anmodning fra tilsynsmyndigheden skal give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som er påkrævet af hensyn til gennemførelse af tilsyn og kontrol, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens regler.

Det foreslås endvidere i § 47, stk. 2, at den, der er omfattet af reglerne i den foreslåede lov eller af regler fastsat i medfør af den foreslåede lov, vederlagsfrit skal yde tilsynsmyndigheden fornøden bistand ved tilsyn og kontrol, undersøgelser, udtagning af prøver, kopiering og udlevering af skriftligt materiale og udskrifter af elektroniske data. Tilsynsmyndigheden kan uden at

betale vederlag medtage sådant materiale i forbindelse med kontrol mod kvittering.

Det foreslås i § 47, stk. 3, at tilsynsmyndigheden uden at betale kompensation herfor kan forlange, at virksomheden skal indsende relevant materiale til brug for tilsyn og kontrol.

Endelig foreslås det i § 47, stk. 4, at tilsynsmyndigheden som led i løsningen af opgaver i henhold til den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af den foreslåede lov, uden at betale vederlag kan medtage eller udtage prøver af gødning, jord, planter, planteprodukter og andre objekter mod kvittering.

Som det er tilfældet med den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 49, er det kun oplysninger, som er af direkte betydning for kontrollen og tilsynet, der kan kræves afgivet efter bestemmelsen. Adgangen til dokumenter omfatter ikke undersøgelse af kopieret dele af materialet, som måtte indeholde oplysninger, der ikke er relevante for tilsynet eller kontrollen, herunder særligt personoplysninger.

Virksomhedernes oplysningspligt efter den foreslåede bestemmelse er endvidere begrænset efter retssikkerhedslovens § 10, hvorefter bestemmelser i lovgivningen m.v. om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden ikke gælder i forhold til den mistænkte, hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse.

3.10.4 Samkøring af oplysninger i kontroløjemed

3.10.4.1 Gældende ret

Efter gødskningslovens § 50 kan ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af gødskningsloven og regler fastsat i medfør heraf.

Der findes en tilsvarende bestemmelse i husdyrbruglovens § 70. Med denne bestemmelse kan ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger dertil, og de kommunale myndigheder, hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af loven og regler, der er udstedt i medfør heraf. Ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger dertil, og de kommunale myndigheder kan i forbindelse hermed foretage sammenstilling og samkøring af oplysninger, herunder personoplysninger, i kontroløjemed.

Indhentelse af oplysninger og sammenstilling af disse skal ske under iagttagelse af regler i databeskyttelsesforordningen, herunder forordningens artikel 5 om principper for behandling af personoplysninger, artikel 6 om lovlig behandling af personoplysninger og artikel 14 om oplysningspligt ved personoplysninger, der er indsamlet hos andre end den registrerede.

Bestemmelsen giver mulighed for at foretage en systematisk sammenstilling og samkøring af de oplysninger, der bliver indhentet hos andre offentlige myndigheder med oplysninger fra Ministeriet for Grøn Treparts eller kommunernes egne it-systemer af hensyn til at myndigheden kan føre kontrol eller tilsyn med overholdelsen af reglerne.

3.10.4.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser og den foreslåede ordning

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at adgangen til at foretage registersamkøring og sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed af oplysninger fra andre offentlige myndigheder, er hensigtsmæssig og nødvendig for at sikre en effektiv kontrol. Det foreslås derfor, at adgangen videreføres.

Det foreslås således i § 46, at tilsynsmyndigheden hos andre offentlige myndigheder kan indhente de oplysninger, der er nødvendige for at føre tilsyn med og kontrollere overholdelsen af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, bl.a. med henblik på registersamkøring og sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed, herunder om skatteforhold, eventuelt i elektronisk form.

3.10.5 Adgang uden retskendelse

3.10.5.1 Gældende ret

I det meste af lovgivningen på Ministeriet for Grøn Treparts område er der indsat hjemmel til adgang uden retskendelse.

Gødskningslovens § 51 og husdyrbruglovens § 71 indeholder således hjemmel til adgang uden retskendelse.

Det fremgår således af gødskningslovens § 51, stk. 1, at ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, har, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til virksomheder, der er omfattet af loven, for at udøve de beføjelser, loven eller regler fastsat i medfør heraf tillægger ministeren. Efter samme regler har ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, adgang til hos virksomhederne på stedet at gennemgå regnskaber og forretningsbøger m.v. I det omfang de nævnte oplysninger er registreret digitalt,

omfatter adgangen til dem også digital adgang hertil. Ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, har herunder adgang til at foretage undersøgelser, fotografere, kopiere eller medtage dokumenter og medtage andre genstande uden at skulle betale kompensation herfor. Ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan udtage prøver til undersøgelser uden at skulle betale kompensation herfor. Kvittering for medtagne genstande skal udleveres.

Efter gødskningslovens § 51, stk. 2, skal virksomhedens ejer og de hos denne ansatte yde ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, fornøden vejledning og hjælp ved den kontrol, der er nævnt i stk. 1.

Ifølge husdyrbruglovens § 71, stk. 1, har tilsynsmyndigheden eller personer, der af denne myndighed er bemyndiget hertil, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter og transportmidler for at udføre tilsyns- eller andre opgaver efter denne lov, regler udstedt med hjemmel i loven eller forordninger på lovens område. Tilsynsmyndigheden har herunder adgang til at foretage undersøgelser, fotografere, kopiere eller medtage dokumenter og medtage andre genstande uden vederlag. Kvittering for medtagne genstande skal udleveres.

Ifølge husdyrbruglovens § 71, stk. 3, skal indehaveren og ansatte ved undersøgelser og tilsyn på ejendomme og lokaliteter yde myndighederne fornøden vejledning og hjælp.

De nævnte bestemmelser suppleres af gødskningslovens § 51, stk. 3, og husdyrbruglovens § 71, stk. 2, hvorefter politiet om nødvendigt yder bistand til gennemførelse af kontrollen. Dette kan være nødvendigt i situationer, hvor tilsynsmyndigheden ikke kan få adgang til et til en lokalitet, eller ejeren nægter at give adgang. Den pågældende minister kan efter aftale med justitsministeren fastsætte nærmere regler om politiets bistand.

Kontrolmyndigheden har ikke adgang uden retskendelse i de tilfælde, hvor der med rimelig grund foreligger mistanke om en strafbar overtrædelse. I et sådant tilfælde finder retssikkerhedslovens § 9, stk. 1, anvendelse, hvorefter tvangsindgreb over for den mistænkte med henblik på at tilvejebringe oplysninger om det eller de forhold, som mistanken omfatter, alene kan gennemføres efter reglerne i retsplejeloven om strafferetsplejen. Reglen finder dog ikke anvendelse, hvis tvangsindgrebet gennemføres med henblik på at tilvejebringe oplysninger til brug for behandlingen af andre spørgsmål end fastsættelse af straf, jf. retssikkerhedslovens § 9, stk. 2.

3.10.5.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Ministeriet for Grøn Trepart vurderer, at kontrolmyndighedens adgang til virksomheder og adgang til at gennemgå virksomhedens dokumenter uden retskendelse er hensigtsmæssig og nødvendig for at sikre en effektiv kontrol. Det er derfor Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at en bestemmelse om adgang til at udføre kontrol på stedet uden retskendelse, og om nødvendigt, med politiets bistand, bør videreføres.

I praksis spørger tilsynsmyndigheden typisk om lov, før der foretages en kontrol. Hvis virksomheden har brug for at indrette sig på en bestemt måde, vil man ofte kunne vente med kontrollen, hvis det ikke hindrer kontrollens effektivitet.

Hvis en virksomhed afviser kontrol, vil den ikke umiddelbart blive gennemført, medmindre det er tvingende nødvendigt. Muligheden for at foretage kontrol uden retskendelse vurderes imidlertid fortsat at være nødvendig, da kontroller i visse tilfælde ikke vil kunne afvente en retskendelse.

Indholdet i bestemmelserne i gødskningslovens § 51 og husdyrbruglovens § 71 er standardindhold i lovgivningen på Ministeriet for Grøn Treparts område. Bestemmelserne skal sikre ensartethed med tilsvarende bemyndigelser på tværs af reguleringen inden for Ministeriet for Grøn Treparts ressortområde.

Endvidere udstedes der jævnligt bekendtgørelser med hjemmel i flere love på Ministeriet for Grøn Treparts område, og det mindsker kompleksiteten i bekendtgørelsen betydeligt, når der er enslydende hjemmelsbestemmelser.

3.10.5.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i lovforslagets § 48, stk. 1, at tilsynsmyndigheden, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til offentlig og privat ejendom, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger, papirer m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, for at tilvejebringe oplysninger, der er nødvendige til brug for kontrol og løsning af opgaver i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse svarer indholdsmæssigt til gødskningslovens § 51 og husdyrbruglovens § 71. Bestemmelsen er tilpasset sprogligt, så den svarer til lignende bestemmelser i anden lovgivning på Ministeriet for Grøn Treparts ressortområde, jf. bl.a. § 16, stk. 1, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Kontrollen skal gennemføres under iagttagelse af reglerne i retssikkerhedsloven, herunder retssikkerhedslovens § 2, hvorefter tvangsindgreb kun må anvendes, hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige, og hvis indgrebet står i rimeligt forhold til formålet med indgrebet. De kontrollerende myndigheder skal med andre ord sikre, at den udførte fysisk kontrol er proportional.

Myndighederne skal i øvrigt overholde andre relevante bestemmelser i retssikkerhedsloven i forbindelse med udøvelse af deres beføjelser.

Den foreslåede bestemmelse i § 48, stk. 1, skal sikre ensartethed med tilsvarende bemyndigelser på tværs af reguleringen inden for Ministeriet for Grøn Treparts ressortområde.

Det foreslås i § 48, stk. 2, at politiet om nødvendigt yder bistand til gennemførelse af kontrol efter stk. 1. Ministeren for grøn trepart kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte nærmere regler herom.

Den foreslåede bestemmelse i § 48, stk. 2, vil medføre, at kontrolmyndigheden med bistand fra politiet kan få adgang til private ejendomme, hvis det er nødvendigt for at gennembyrde eller fjerne hindringer for at kunne varetage opgaver inden for lovens område. Bestemmelsen forventes kun helt undtagelsesvis at blive bragt i anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse i § 48 svarer indholdsmæssigt til gødskningslovens § 51, stk. 3 og husdyrbruglovens § 71, stk. 2. Bestemmelsen er tilpasset sprogligt, så den svarer til lignende bestemmelser i anden lovgivning på Ministeriet for Grøn Treparts område, jf. bl.a. § 16, stk. 2, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

3.10.6 Offentliggørelse af kontroloplysninger

3.10.6.1 Gældende ret

Ministeren for grøn trepart er efter § 52 i gødskningsloven bemyndiget til at fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelse af indberettede oplysninger, dels af resultater på grundlag af kontrol samt vedtagne administrative bødeforelæg på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til loven eller regler fastsat i medfør heraf. Ministeren for grøn trepart kan i medfør af stk. 2, fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelse, herunder at offentliggørelse kan ske digitalt. Ministeren for grøn trepart kan bestemme, at visse indberettede oplysninger, kontrolresultater eller sanktioner ikke skal offentliggøres. Ministeren for grøn trepart kan i medfør af stk. 3, bestemme, at offentliggørelse skal ske på internettet på grundlag af et af ministeren oprettet IT-system vedrørende indberettede oplysninger,

kontrolresultater og sanktioner. Ministeren for grøn trepart kan på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra IT-systemet til en ubestemt kreds af modtagere. Enhver har adgang til fra IT-systemet at få meddelt oplysninger, som har været offentliggjort. Adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Offentliggørelse af gødningsregnskaber, hvortil der er knyttet en sanktion i form af administrative bøder kan kun finde sted, hvis virksomheden tydeligt og skriftligt er blevet gjort opmærksom på, at vedtagelsen af den administrative bøde vil have den konsekvens, at gødningsregnskab og sanktion vil blive offentliggjort på internettet.

Bemyndigelsen er afgrænset således, at oplysninger og gødningsregnskaber, der vedrører sager, der er videregivet til politiet med anmodning om tiltale-rejsning, og sager hvor der er faldet dom, ikke bliver offentliggjort. Offentliggørelse af domme og sager, hvor der foreligger en anmodning om at rejse tiltale, sker efter reglerne i retsplejeloven. Adgang til oplysninger i forbindelse med administrative bødeforlæg vurderes ud fra de regler, som finder anvendelse for forvaltningens virksomhed, herunder offentlighedsloven, forvaltningsloven, databeskyttelseslovgivningen og evt. andre love.

Bemyndigelsen er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsens § 72. Det følger af denne bestemmelse, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, på styrelsens hjemmeside, kan offentliggøre med navns nævnelse oplysninger indberettet i gødningsregnskaberne, resultater på grundlag af kontrol, herunder indskærper, samt vedtagne administrative bødeforlæg.

Husdyrbruglovens § 69 a indeholder en generel bestemmelse om, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om offentliggørelse, herunder udelukkende digitalt, af oplysninger omfattet af lovens § 69, stk. 1, som vedrører pligt til at anvende digital kommunikation om forhold omfattet af husdyrbrugloven eller regler fastsat i medfør heraf. Oplysningerne kan vedrøre strafbare forhold på lovens område og kan være med navns nævnelse.

3.10.6.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Ministeriet for Grøn Trepert finder det hensigtsmæssigt at videreføre offentliggørelsesordninger lignende gødskningslovens § 52 og husdyrbruglovens § 69 a. Ministeriet for Grøn Trepert finder det endvidere hensigtsmæssigt, at bestemmelsen ensrettes med tilsvarende regler på Ministeriet for Grøn Treparts ressortområde, herunder lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Den foreslåede bestemmelse i § 50 er udformet som en generel hjemmel, der omfatter kontrolresultater på lovens område. Vurderingen af, om myndighedsbestemmelsen skal udnyttes til at etablere en offentliggørelsesordning på et bestemt område, vil ske med udgangspunkt i de kriterier, som er anbefalet i betænkning nr. 1516/2010 om offentlige myndigheders offentliggørelse af kontrolresultater, afgørelser m.v. Disse kriterier fremgår i form af en ”tjekliste” i betænkningens kapitel 4, afsnit 6, som indeholder seks spørgsmål, som det i betænkningen anbefales at gennemgå forud for indførelsen af nye ordninger med systematisk offentliggørelse af oplysninger om kontrolresultater og afgørelser m.v. på internettet i ikke-anonymiseret form.

Som det fremgår af betænkningen, skal der være et konkret behov for, at der sker offentliggørelse på en sådan måde, at navne på fysiske eller juridiske personer fremgår eller kan udledes af det offentliggjorte.

Hvis der under ordningen forventes offentliggjort oplysninger om den enkelte fysiske eller juridiske person, og hvis offentliggørelse i almindelighed må betragtes som værende særligt indgribende, taler dette imod at etablere ordningen.

Der skal desuden være samfundsmæssige hensyn, som taler for at etablere ordningen, og de skal være så tungtvejende, at ordningen – på trods af karakteren af de oplysninger om fysiske og juridiske personer, som forventes offentliggjort under ordningen – bør etableres.

Der skal være klar lovhjemmel til at etablere ordningen, og det skal af bemærkningerne fremgå, hvordan der med den påtænkte ordning vil kunne tænkes at ske fravigelse af databeskyttelsesloven og de almindelige regler om tavshedspligt. Det skal i den forbindelse understreges, at databeskyttelsesforordningen (Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger og om ophævelse af direktiv 95/46/EF) og databeskyttelsesloven (lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger) fastlægger de databeskyttelsesretlige rammer for de offentliggørelsesordninger, som etableres med hjemmel i den foreslåede § 50.

Det bemærkes, at de allerede iværksatte offentliggørelsesordninger for kontrolresultater på områder, herunder offentliggørelsen af gødningsregnskaberne, efter Ministeriet for Grøn Treparts vurdering er i overensstemmelse med disse databeskyttelsesregler.

Sluttelig skal der som led i etablering af en offentliggørelsesordning tages stilling til, hvilke regler der af retssikkerhedsmæssige grunde bør opstilles administrativt for forvaltningsmyndighedernes behandling af sager, som falder ind under den påtænkte offentliggørelsesordning.

Den foreslåede bestemmelse i § 50 er udformet, så de nævnte seks kriterier kan opfyldes.

3.10.6.3 Den foreslåede ordning

Med den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 50, stk. 1, 1. pkt., vil ministeren for grøn trepart med navns nævnelse kunne offentliggøre resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til lovforslaget eller regler fastsat i medfør af lovforslaget. Ministeren for grøn trepart foreslås i lovforslagets § 50, stk. 1, 2. pkt., bemyndiget til at kunne fastsætte regler om offentliggørelsen, herunder om at klage ikke har opsættende virkning på offentliggørelsen.

Samtidig foreslås i lovforslagets § 50, stk. 2, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at kunne fastsætte regler om, på hvilken måde og i hvilken form kontrolresultaterne skal gøres tilgængelige for offentligheden, herunder på hvilke betingelser pligten til at gøre kontrolresultater tilgængelige kan fraviges.

Endvidere vil ministeren for grøn trepart efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 50, stk. 3, kunne fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelse, herunder at offentliggørelse kan ske elektronisk. Ministeren for grøn trepart vil kunne bestemme, at visse resultater ikke skal offentliggøres, herunder hvis resultatet kun har begrænset relevans for offentligheden.

Sluttelig foreslås i lovforslagets § 50, stk. 4, at ministeren for grøn trepart vil kunne bestemme, at offentliggørelse skal ske på grundlag af et af ministeren oprettet elektronisk informationssystem vedrørende kontrolresultater.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af den gældende ordning fra gødskningsloven og husdyrbrugloven. Dog foreslås bestemmelsen samtidig udvidet til at omfatte hele lovforslagets anvendelsesområde.

I lovforslagets § 50, stk. 5, foreslås, at ministeren for grøn trepart på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, vil kunne videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra informationssystemet til en ubestemt kreds af modtagere. Enhver vil have adgang til at få meddelt oplysninger fra

informationssystemet, som enten har været offentliggjort, eller som skal offentliggøres. Adgangen vil omfatte såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Det er hensigten, at de allerede eksisterende offentliggørelsesordninger, herunder offentliggørelsen af gødningsregnskaberne, i første omgang bliver videreført i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 50.

3.11 Delegation og klage

3.11.1 Gældende ret

Efter bestemmelsen i gødskningslovens § 47, stk. 1, kan afgørelser truffet i henhold til regler fastsat i medfør af §§ 39 a og 40, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. lovens § 3, stk. 1, nr. 4-6, i Lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Bestemmelsen indebærer, at afgørelser om deltagelse i den frivillige ordning om kvælstofreducerende virkemidler, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Det er dermed muligt, at klage over afgørelser truffet i forbindelse med en tilskudsordning, f.eks. afgørelser om nedsættelse af tilskud. Klageadgangen svarer til, hvad der gælder for andre tilskudsordninger på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs område.

Efter gødskningslovens § 47, stk. 2, skal klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 2-4, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter modtagelsen af klagen videresende klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de klagepunkter, der er anført i klagen.

Det følger af gødskningslovens § 47, stk. 3, at ministeren for grøn trepart kan bemyndige en under ministeriet oprettet statslig myndighed til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren. Henlægger ministeren for grøn trepart sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for en anden administrativ myndighed, og om myndighedernes adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav hertil.

Ministeren for grøn trepart har henlagt af sine beføjelser efter loven til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, jf. kongelig resolution af 29. august 2024, hvor der blev oprettet et Ministerium for Grøn Trepert, hvor der til dette ministerium overførtes en række sagsområder fra Ministeriet fra Fødevarer, Landbrug og Fiskeri og Miljøministeriet, heriblandt ressortansvaret for gødskningsloven og husdyrbrugloven. I den forbindelse overgik en række opgaver, som var delegeret til den daværende Landbrugsstyrelse til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Efter gødskningsbekendtgørelsens § 71 kan Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs afgørelser truffet efter gødskningsloven eller bekendtgørelsen ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Det følger ligeledes af plantedækkebekendtgørelsens § 43, at styrelsens afgørelser efter bekendtgørelsen ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed.

Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om remonstration, dvs. myndighedens adgang til at genoptage en sag, efter der er indgivet klage. Bestemmelsen sikrer, at den myndighed, der er 1. instans, kan genoptage en sag, selvom der er indgivet klage over afgørelsen i sagen. Myndigheden vil således kunne træffe en ny realitetsafgørelse, dvs. en afgørelse, som giver klageren helt eller delvis medhold, uden at sagen skal forelægges rekursinstansen. Myndigheden vil endvidere kunne træffe en ny afgørelse i sagen, hvis myndigheden bliver opmærksom på, at afgørelsen lider af en mangel, der efter forvaltningslovens regler bevirker, at afgørelsen er ugyldig. Den nye afgørelse kan også påklages til rekursinstansen. Det må derfor betragtes som en administrativ lettelse både for myndighederne og for borgerne, at en myndighed har adgang til remonstration.

I det omfang ministeren for grøn trepart fastsætter regler om adgang til, at afgørelser kan påklages, kan ministeren også fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder formkrav hertil. Hensigten med bestemmelserne er at give ministeren for grøn trepart hjemmel til at fastsætte regler om udformningen af klager, herunder om anvendelse af et særligt klageskema. Ministeren for grøn trepart har dog ikke udnyttet bemyndigelsen.

Efter husdyrbruglovens § 76, stk. 1, kan kommunalbestyrelsens afgørelser og beslutninger efter loven eller regler, der er fastsat med hjemmel i loven, medmindre andet fremgår af lovens bestemmelser, jf. dog § 78, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Tilsvarende gælder efter husdyrbruglovens § 76, stk. 2, for afgørelser truffet af ministeren for grøn trepart i medfør af § 65 og afgørelser truffet af ministeren i medfør af §§ 50, 51 og 53 i sager, hvor ministeren har besluttet at overtage kommunalbestyrelsens beføjelser i medfør af § 65.

Efter husdyrbruglovens § 77, stk. 1, kan klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 2-4, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet. Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage anses for indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

Når myndigheden videresender klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, sender den efter husdyrbruglovens § 77, stk. 2, den samtidig en kopi af sin udtalelse til de i klagesagen involverede med en frist for at afgive bemærkninger til Miljø- og Fødevareklagenævnet på 3 uger fra modtagelsen.

Myndigheden skal efter husdyrbruglovens § 77, stk. 3, straks underrette Miljø- og Fødevareklagenævnet, hvis den, efter at klagen er videresendt til nævnet, inddrages i forhandlinger med adressaten for afgørelsen og klageren om tilpasninger af det ansøgte projekt, der er af betydning for klagen. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan sætte behandlingen af sagen i bero, indtil forhandlingerne er afsluttet. Myndigheden underretter nævnet om resultatet af forhandlingerne, når de er afsluttet.

Myndighedens videresendelse af klage til og efterfølgende kommunikation om klagesagen med Miljø- og Fødevareklagenævnet skal efter husdyrbruglovens § 77, stk. 4, ske ved anvendelse af digital selvbetjening. Det samme gælder sager, hvor klage ikke er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening, men hvor Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse om, at klagen ikke afvises.

Indgives en klage ikke ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden efter husdyrbruglovens § 77, stk. 5, snarest videresende klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. I sådanne tilfælde finder stk. 1, 4. og 5. pkt., og stk. 2 ikke anvendelse.

Efter husdyrbruglovens § 63, stk. 1, kan ministeren for grøn trepart bemyndige en under ministeriet oprettet statslig myndighed eller efter forhandling med vedkommende minister andre statslige myndigheder til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren. Ministeren for grøn trepart har i medfør heraf henlagt kompetencen til at føre tilsyn med overholdelsen af harmonireglerne fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 a til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Derudover kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om afskæring af klageadgang efter husdyrbruglovens § 63, stk. 2. Denne beføjelse er ikke udnyttet.

Ministeren for grøn trepart kan efter husdyrbruglovens § 78 fastsætte regler om, at afgørelser, der enkeltvis er af mindre betydning for beskyttelsen af natur, miljø og landskab, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Bestemmelsen er udnyttet i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen til at afskære klageadgang for så vidt angår de afgørelser, som kommunalbestyrelsen træffer efter regler fastsat i medfør af husdyrbruglovens §§ 5 a- 5 c.

Efter husdyrbruglovens § 86, stk. 1, kan lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om efter husdyrbruglovens § 61, som bl.a. omfatter afgørelser efter husdyrbruglovens kapitel 5 a om miljøskader.

Endvidere kan lokale foreninger og organisationer efter husdyrbruglovens § 86, stk. 2, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om husdyrbruglovens § 61, når afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur og miljøbeskyttelse.

Endvidere kan landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, efter husdyrbruglovens § 87, stk. 1, påklage afgørelser truffet bl.a. med hjemmel i bestemmelserne i kapitel 5 a om miljøskader.

Landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, kan efter husdyrbruglovens § 87, stk. 2, påklage afgørelser truffet med hjemmel i bl.a. bestemmelserne i husdyrbruglovens kapitel 5 a, når afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur- og miljøbeskyttelse.

3.11.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at reglerne om adgangen til at fastsætte regler om klager, herunder om afskæring af klageadgang og om delegation af kompetence er hensigtsmæssige og bør videreføres.

Lovforslaget viderefører ikke reglerne om tilskudsordninger, hvorfor det foreslås, at reglerne om klageadgang for tilskudsordninger i den gældende gødskningslov ikke videreføres.

Det er ligeledes Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at de særlige regler om visse foreninger og organisationers klageadgang vedr. afgørelser om miljøskader bør videreføres.

3.11.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i lovforslagets § 54, stk. 1, at afgørelser truffet i henhold til den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af den foreslåede lov, hvis ikke andet er fastsat i den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af de foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 55 eller § 60, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres adgangen i husdyrbruglovens § 76 til at påklage afgørelser efter loven.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, indebærer, at afgørelser, der er truffet efter loven eller efter regler fastsat i medfør af loven, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, medmindre der er tale om afgørelser efter de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 39 og 40, eller ministeren for grøn trepart har udnyttet beføjelsen til at afskære klageadgangen i de foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 55, der er videreførelse af husdyrbruglovens § 78, eller lovforslagets § 60, der er en videreførelse af husdyrbruglovens § 63 og gødskningslovens § 47, stk. 3. Der henvises til bemærkningerne til de nævnte bestemmelser.

Bestemmelsen indebærer derfor endvidere, at de afgørelser, der er truffet efter de foreslåede bestemmelser i §§ 18-20 om miljøskader inden for miljøministerens ressort, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Det foreslås i lovforslagets § 54, stk. 2, 1. pkt., at klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet skal indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 2-4, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Kravet om skriftlig indgivelse af klage via førsteinstansen indebærer en pligt for førsteinstansen, hvis afgørelse, der er påklaget, til at overveje, om der er grundlag for at genoptage sagen til fuld realitetsbehandling. Førsteinstansen har med bestemmelsen endvidere adgang til at remonstrere den påklagede afgørelse.

I forlængelse heraf foreslås det i § 54, stk. 2, 2. pkt., at myndigheden som hidtil, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end tre uger efter modtagelsen af klagen, skal videresende klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Det foreslås endvidere i § 54, stk. 2, 3. pkt., at klagen ved videresendelsen som hidtil skal være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de klagepunkter, der er anført i klagen.

Det foreslås i lovforslagets § 54, stk. 3, at når myndigheden videresender klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, sender den samtidig en kopi af sin udtalelse til de i klagesagen involverede med en frist for at afgive bemærkninger til Miljø- og Fødevareklagenævnet på 3 uger fra modtagelsen.

Det foreslås endvidere i lovforslagets § 54, stk. 4., at myndighedens videresendelse af klage til og efterfølgende kommunikation om klagesagen med Miljø- og Fødevareklagenævnet skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening. Det samme gælder sager, hvor klage ikke er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening, men hvor Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse om, at klagen ikke afvises.

Endelig foreslås det i lovforslagets § 54, stk. 5, at indgives en klage ikke ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden snarest videresende klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. I sådanne tilfælde finder stk. 2, 1. pkt., og stk. 4 ikke anvendelse.

Det foreslås endvidere i lovforslagets § 60, stk. 1, at hvis ministeren for grøn trepart henlægger sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav til klagen.

Det foreslås derudover i lovforslagets § 60, stk. 2, at ministeren for grøn trepart efter forhandling med vedkommende minister eller vedkommende

kommunale organisation, kan henlægge sine beføjelser efter loven til andre offentlige myndigheder eller institutioner. Ministeren for grøn trepart kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheders eller institutioners afgørelser, herunder om, at afgørelserne ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Ministeren for grøn trepart kan ændre afgørelserne, uden at der foreligger klage. Ministeren for grøn trepart bevarer sin fulde instruktionsbeføjelse.

Med de foreslåede bestemmelser vil ministeren for grøn trepart få mulighed for at delegere administrationen eller dele af administrationen til en under ministeriet oprettet statslig myndighed, andre statslige myndigheder eller institutioner.

Med den foreslåede bestemmelse vil ministeren for grøn trepart efter forhandling med vedkommende kommunale organisation også kunne fastsætte regler om kommunale myndigheders eller institutioners medvirken ved varetagelse af opgaver efter loven eller regler fastsat i medfør heraf. Med bestemmelsen vil ministeren for grøn trepart få mulighed for at delegere administrationen eller dele af administrationen til kommunale myndigheder eller institutioner eller sammenslutninger eller grupper af sådanne.

Ministeren for grøn trepart vil i forbindelse med henlæggelse af opgaverne kunne fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens eller institutionens afgørelser.

Den foreslåede bestemmelse vedrører også ministeren for grøn treparts mulighed for at fastsætte regler om myndighedernes adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

I medfør af den foreslåede bestemmelse i stk. 1 vil det være muligt at regulere selve indsendelsen og behandlingen af klager.

Ministeren for grøn trepart vil bevare sine beføjelser, herunder instruktionsbeføjelsen, på de områder, der uddelegeres til andre statslige myndigheder eller institutioner, da disse funktionelt vil høre under den pågældende minister. Ministeren for grøn trepart vil dermed også kunne ændre de andre statslige myndigheder eller institutioners afgørelse, uden at der foreligger klage.

Det er hensigten, at ministeren for grøn trepart vil delegere sine beføjelser efter loven til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Det omfatter også beføjelser til at udnytte de bemyndigelser, der i lovforslaget er tillagt ministeren for grøn trepart til at fastsætte regler.

Det er samtidig hensigten, at adgangen til at klage til ministeren for grøn trepart over afgørelser der træffes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø efter delegation, afskæres. Denne ordning vil svare til, hvad der ellers gør sig gældende på gødskningslovens område i dag.

Det foreslås i lovforslagets § 55, at ministeren for grøn trepart som hidtil bemyndiges til at fastsætte regler om, at afgørelser, der enkeltvis er af mindre betydning for beskyttelsen af natur, miljø og landskab, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

For så vidt angår visse foreninger og organisationers klageadgang for så vidt angår afgørelser truffet efter lovforslagets kapitel 4 om miljøskader, foreslås der i lovforslagets §§ 56 – 59, at disse har klageadgang til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets §§ 56-59, nedenfor.

3.12 Straf m.v.

3.12.1 Sanktioner i gødskningsloven

3.12.1.1 Gældende ret

Gødskningslovens §§ 53-54 indeholder bestemmelser om straf for overtrædelse af gødskningslovens bestemmelser.

Det følger af gødskningslovens § 53, stk. 1, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) Overtræder gødskningslovens § 12, § 41, stk. 1, § 42, stk. 1 og 2, eller § 43, stk. 1 og 4, eller
- 2) undlader at anmelde virksomheden til registrering efter gødskningslovens § 5, stk. 2, eller undlader at afgive oplysninger eller at stille bistand til rådighed efter gødskningslovens § 46, 2. pkt., § 49 og § 51, stk. 1 og 2.

Der fremgår vejledende bødestørrelser i lovbemærkningerne til gødskningsloven, jf. Folketingstidende 2018-19/1, tillæg A, L 147. Det er imidlertid domstolene, der i sidste ende afgør, hvilken bøde der skal gives for den konkrete overtrædelse af gødskningsloven. Udmålingskriterierne ved fastsættelse af sanktioner for overtrædelse af lovene følger normalt af straffelovens

10. kapitel. Heraf fremgår, at der skal tages hensyn til overtrædelsens grovhed, personens forhold m.v. Det er f.eks. en skærpende omstændighed, hvis der er tale om forsætlige forhold eller gentagelse. Formildende omstændigheder kan medføre en nedsættelse af straffen. Dette kan f.eks. være gerningsmandens personlige og økonomiske forhold, og hvis der er gået så lang tid, siden den strafbare handling blev foretaget, at anvendelsen af den sædvanlige straf er unødvendig.

Husdyrbrugloven indeholder i §§ 91-97 a bestemmelser om straf for overtrædelse af husdyrbruglovens bestemmelser.

Husdyrbrugloven har til formål at regulere husdyrbrug for at beskytte en række væsentlige miljøinteresser, herunder sikre beskyttelse af naturområder, landskaber, dyre- og planteliv, samt begrænse forurening af luft, vand, jord og undergrund. Bestemmelserne om straf i husdyrbrugloven er indsat for at sikre en effektiv og konsekvent håndhævelse af lovens regler, og et sanktionsniveau med reel præventiv virkning.

Husdyrbruglovens § 91 beskriver i stk. 1, hvilke forhold, der er strafbare direkte efter loven. Det følger således eksempelvis, at det er strafbart at anlægge, påbegynde eller drive et husdyrbrug uden tilladelse eller godkendelse, ligesom det er strafbart at undlade at efterkomme forbud eller påbud efter loven.

De strafbare forhold, som er omtalt i § 91, stk. 1, straffes som udgangspunkt med bøde. Straffen kan imidlertid stige til fængsel i indtil 2 år under nærmere angivne betingelser, jf. husdyrbruglovens § 91, stk. 2. Det fremgår herefter af § 91, stk. 2, at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er

- 1) voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter, landskaber eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens § 1, herunder luft, vand, jord og undergrund, eller
- 2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Efter husdyrbruglovens § 92 kan det fastsættes i bekendtgørelser, at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år under tilsvarende omstændigheder som anført i § 91, stk. 2.

Bestemmelsen i husdyrbruglovens § 92 er udmøntet i bekendtgørelse om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning, jf. bekendtgørelse nr. 931 af 16. juli 2024 (gødningsanvendelsesbekendtgørelsen).

Der er ikke i den gældende gødskningslov hjemmel til fængselsstraf.

3.12.1.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at systemet med bødestraf for overtrædelse af en række regler i lovforslaget bør videreføres. Det er således Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at en straf af bøde har en præventiv effekt, samtidig med at bødestrafpen signalerer alvorligheden af at overtræde regler af betydning for miljøet.

Med den foreslåede overførsel af reglerne om anvendelse af gødning i husdyrbrugloven til lovforslaget, vil overtrædelser af regler fastsat i medfør af de overførte regler fremover blive straffet efter lovforslagets regler.

Dette indebærer, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte tilsvarende regler om bødestraf og fængselsstraf, som den i den gældende husdyrbruglovs §§ 91 og 92.

3.12.1.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 66, stk. 1, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) undlader at opfylde sin forpligtelse i § 11, stk. 2, til at lade sin virksomhed registrere i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber,
- 2) undlader at opfylde sin forpligtelse i § 14, stk. 1, til at lade sin virksomhed registrere i Leverandørregister for Gødningsleverancer,
- 3) undlader at efterkomme påbud meddelt efter § 18, § 39, § 43 eller § 44,
- 4) undlader at udarbejde, indsende eller berigtige mark-og gødningsplaner efter § 28, eller regler fastsat i medfør heraf,
- 5) undlader af føre, indsende eller berigtige fortegnelser over gødningstiladelinger og andre aktiviteter på markniveau efter § 29 eller regler fastsat i medfør heraf,
- 6) undlader at udarbejde, indberette eller berigtige udlednings- og gødningsregnskaber efter § 30 eller regler fastsat i medfør her,
- 7) underlader at efterkomme et forbud meddelt efter § 39,
- 8) undlader at opbevare materiale efter § 32,
- 9) undlader at underrette tilsynsmyndigheden efter § 42, stk. 1,
- 10) undlader at iværksætte foranstaltninger efter § 17 eller § 42, stk. 2,
- 11) undlader at afgive oplysninger efter § 43 eller § 47, stk. 1,
- 12) undlader at stille bistand til rådighed efter § 47, stk. 2,

13) modvirker myndighedens adgang efter § 48.

Det foreslås endvidere i § 66, stk. 2, at straffen for overtrædelse af § 17, § 18, § 39, og § 42, kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er

1) voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens § 1, herunder luft, vand, og jord, eller

2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Der henvises til afsnit 3.12.2 for en nærmere beskrivelse af de enkelte kategorier af strafbare overtrædelser.

Det foreslås desuden i § 66, stk. 3, 3. pkt., at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at straffen for overtrædelse af regler fastsat i medfør af §§ 7-9, kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er

1) voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens § 1, herunder luft, vand, og jord, eller

2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Bestemmelsen kan kun anvendes, når de særlige betingelser, som er nævnt i bestemmelsen, er til stede. Bestemmelsen finder kun anvendelse, hvor den tiltalte har handlet groft uagtsomt eller med forsæt. Simpel uagtsomhed kan således ikke føre til frihedsstraf, selv om de øvrige betingelser er opfyldt.

Bestemmelsen i § 66, stk. 3, 3. pkt. vil videreføre den gældende husdyrbrugslovs § 92, 2. pkt., jf. § 91, stk. 2, hvorefter det kan fastsættes, at straffen under nærmere angivne betingelser kan stige til fængsel.

3.12.2 De enkelte kategorier af strafbare forhold

3.12.2.1 Gældende ret

Der fremgår følgende vejledende bødestørrelser til de enkelte kategorier af strafbare forhold i lovbemærkningerne til gødskningsloven, jf. Folketingstidende 2018-19/1, tillæg A, L 147.

3.12.2.1.1 Overtrædelse af § 12 (overgødskning)

Der vil ved overtrædelse af § 12 i gødskningsloven være tale om overgødsning. Registrerede eller registreringspligtige virksomheder i Register for

Gødningsregnskab efter § 5, stk. 2, eller § 6 i gødskningsloven, vil ved overgødskning kunne straffes med bøde. Der kan udmåles en skærpet bøde, jf. § 53, stk. 2.

Bødeniveauet stiger i takt med overgødskningens omfang. Overgødskning straffes med bøde, der udmåles med 10 kr. pr. kg kvælstof for overgødskningen op til 30 kg. Derefter stiger bøden til 20 kr. pr. kg kvælstof for den del af overgødskningen, der ligger mellem 30 kg og 40 kg kvælstof pr. hektar, og til 30 kr. pr. kg kvælstof for den del af overgødskningen, der overstiger 40 kg kvælstof pr. hektar. Bøden vil som udgangspunkt dog ikke være mindre end 5.000 kr.

Beregningsmetoden er fulgt at domstolene, jf. eksempelvis Vestre Landsrets dom af 18. oktober 2006, der er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 2007, side 582. I sagen blev virksomheden idømt en bøde på 20.000 kr. for en overgødskning med ca. 82 kg kvælstof pr. hektar på 15,1 hektar.

Det skal bemærkes, at mindre overtrædelser af § 12 i gødskningsloven, herunder særligt førstegangsovertrædelser, kan afsluttes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø ved en indskærpelse, hvor virksomheden alene gøres opmærksom på, at reglerne er overtrådt.

3.12.2.1.2 Overtrædelse af § 41, stk. 1 (gødningsplanlægning)

Gentagende manglende, ufuldstændig eller for sent udarbejdet gødningsplanlægning vil kunne medføre en bøde. Hvis dette er tilfældet, vil bøden som udgangspunkt være på 5.000 kr. Overtrædelser af § 41, stk. 1, i gødskningsloven, kan afsluttes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø ved en indskærpelse, hvor virksomheden alene gøres opmærksom på, at reglerne er overtrådt.

3.12.2.1.3 Overtrædelse af § 42, stk. 1 og 2 (gødningsregnskab)

Overtrædelse af pligten til at indberette gødningsregnskab medfører som udgangspunkt en bøde på 5.000 kr. Ved gentagelsestilfælde stiger bøden som udgangspunkt med 1.000 kr. pr. gentagelse. Der vil desuden i udgangspunktet blive nedlagt påstand om tvangsbøder efter retsplejelovens § 997, stk. 3.

Et mangelfuldt udarbejdet gødningsregnskab vil som udgangspunkt medføre en bøde på 5.000 kr. og i gentagelsestilfælde vil bøden forhøjes til 6.000 kr. Der vil også her i udgangspunktet blive nedlagt påstand om tvangsbøder efter retsplejelovens § 997, stk. 3.

Ved Vestre Landsrets dom af 28. oktober 2024, som er trykt i Tidsskrift for Landbrugsret 2023, side 2561-23, blev en virksomhed idømt en bøde på

10.000 kr. og tvangsbøder for manglende indberetning af gødningsregnskab.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har tillige mulighed for at afslutte sagen uden en bøde, hvis det ud fra de angivne oplysninger kan vurderes om virksomhedens gødningsanvendelse i planperioden har været under et vist niveau, og der derfor ikke er tale om overgødsning.

3.12.2.1.4 Overtrædelse af § 43, stk. 1 og 4 (formkrav til gødningsplanlægning og gødningsregnskab)

Virksomheder, der ikke anvender de særlige skemaer til udarbejdelse af gødningsplanlægning og gødningsregnskab, jf. § 43, stk. 1, og virksomheder, der ikke opfylder § 43, stk. 4, og opbevarer gødningsplanlægningen og gødningsregnskabet inkl. bilag i mindst 5 år, straffes som udgangspunkt med en bøde på 5.000 kr. ved gentagelse. Ved førstegangsovertrædelse afsluttes sagen som udgangspunkt af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø ved en indskærpelse.

3.12.2.1.5 Overtrædelse af § 5, stk. 2 (manglende anmeldelse til Register for Gødning)

Virksomheder, der er registreringspligtige efter § 5, stk. 2, i gødskningsloven, men som undlader at registrere virksomheden, kan straffes med bøde. Hvis dette er tilfældet, vil bøden som udgangspunkt være på 5.000 kr. Der vil i udgangspunktet tillige blive nedlagt påstand om tvangsbøder efter retsplejelovens § 997, stk. 3.

3.12.2.1.6 Overtrædelse af gødskningslovens § 46, 2. pkt., § 49 og § 51, stk. 1 og 2 (afgivelse af oplysninger og bistand ved kontrol)

Overtrædelse af gødskningslovens § 46, 2. pkt., § 49 og § 51, stk. 1 og 2, medfører i udgangspunktet en bøde på 5.000 kr. Der vil i udgangspunktet tillige blive nedlagt påstand om tvangsbøder efter retsplejelovens § 997, stk. 3.

For så vidt angår husdyrbrugloven, beskriver husdyrbruglovens § 91 i stk. 1, hvilke forhold, der er strafbare direkte efter loven. Det følger således eksempelvis, at det er strafbart at anlægge, påbegynde eller drive et husdyrbrug uden tilladelse eller godkendelse, ligesom det er strafbart at undlade at efterkomme forbud eller påbud efter loven.

De strafbare forhold, som er omtalt i § 91, stk. 1, straffes som udgangspunkt med bøde. Straffen kan imidlertid stige til fængsel i indtil 2 år under nærmere angivne betingelser, jf. husdyrbruglovens § 91, stk. 2.

3.12.2.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

De fleste af de strafbare forhold, som foreslås reguleret i lovforslaget, er videreført fra enten den gældende gødskningslov eller den gældende husdyrbruglov.

Der er enkelte nye forhold, som foreslås strafbelagt i lovforslaget. Det foreslås f.eks. indført i lovforslaget, at den, der undlader at opfylde sin forpligtelse i § 14, stk. 1, til at lade sin virksomhed registrere i Leverandørregister for Gødningsleverancer, jf. den foreslåede § 66, stk. 1, nr. 2, kan straffes med bøde.

Efter gældende ret er det pligtigt for virksomheder, herunder anlæg, og offentligt ejede virksomheder, der sælger, afgiver eller modtager gødning, at registrere sig i Leverandørregister for gødningsleverancer. Det er dog ikke efter gældende ret strafbart at undlade at anmelde sin virksomhed til registrering i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Efter gældende ret er det strafbart at undlade at anmelde sin virksomhed til registrering i Register for Gødningsregnskab, jf. gødskningslovens § 53, stk. 1, nr. 2.

Leverandørregisteret skaber sammen med gødningsregnskaberne et overordnet regnskab over anvendelsen og transaktionerne af gødning i Danmark. Data fra Leverandørregister for gødningsleverancer leveres videre til virksomhedernes gødningsregnskaber og er dermed med til at skabe et overblik over den enkelte virksomheds forbrug af kvælstof og fosfor. Leverandørregisteret udgør derfor et vigtigt instrument for Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøets kontrol med virksomhedernes gødningsforbrug.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at der bør sikres en bedre kontrol med populationen i Leverandørregister for gødningsleverancer. Dette følger ligeledes af Rigsrevisionens beretning. For at sikre en tilstrækkelig adfærdsregulerende virkning for den registreringspligtige gødningsleverandør, har ministeriet fundet det hensigtsmæssigt, at der i overensstemmelse med den gældende straffebestemmelse for overtrædelse af reglerne om registreringspligt i Register for Gødningsregnskab, ligeledes bør indføres en straffebestemmelse, hvorefter en gødningsleverandørs manglende opfyldelse af sin forpligtelse til at lade sin virksomhed registrere i Leverandørregister for Gødningsleverancer vil kunne straffes med bøde.

Den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 53, stk. 1, nr. 2 som strafbelægger overtrædelse af lovens § 12 om kvælstofkvoten, videreføres ikke

i lovforslaget. Dette er en konsekvens af, at reglerne om gødningsanvendelse ændres med lovforslaget. Derimod foreslås det, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om straf for overtrædelse af regler fastsat i medfør af lovforslaget, jf. den foreslåede § 66, stk. 3, 1. pkt. Det er således hensigten, at ministeriet vil anvende bemyndigelsen til at fastsætte regler om straf for overtrædelse af regler, der skal sikre vandmiljøet mod landbrugets udledning af næringsstoffer, herunder regler om en udledningskvote og en basisudvaskningsgrænse. Der henvises til afsnit 3.12.1 for en nærmere beskrivelse af straf for overtrædelse af bestemmelser i administrative regler.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at sanktionerne for overtrædelse af regler fastsat i medfør af husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c, der er indarbejdet i lovforslagets §§ 7-9, bør videreføres. Det er dog Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at straffen for udbringning af gylle på frossen jord bør skærpes væsentligt.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at bødestørrelserne bør være på et niveau, der overstiger den økonomiske vinding, virksomheden kan få ved at overtræde reglerne.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at de vejledende bødeniveauer, der er angivet nedenfor i den foreslåede ordning, bør gælde for overtrædelse af bestemmelserne i lovforslaget. Det angivne bødeniveau er et udtryk for, hvordan bødeniveauet efter Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse bør være på nuværende tidspunkt. Bødeniveauet vil kunne ændres i takt med prisudviklingen i samfundet og udvikling i retspraksis.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens 10. kapitel.

Det er endvidere Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at muligheden for at afslutte sager om mindre overtrædelser ved en indskærpelse bør videreføres.

3.12.2.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 66, stk. 1, nr. 1, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at opfylde sin forpligtelse i den foreslåede § 11, stk. 2, til at lade sin virksomhed registrere i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Bestemmelsen svarer til den gældende gødskningslovs § 53, stk. 1, nr. 2.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har ikke oplysninger om, hvor meget kvælstofholdig gødning virksomheder, der ikke allerede er registreret i Register for Gødningsregnskab, producerer eller modtager. For at opretholde systemet er det derfor vigtigt, at virksomhederne forpligtes til selv at lade sig registrere, hvis de er registreringspligtige efter lovforslagets § 11, stk. 2. En virksomhed, der er registreringspligtig efter lovforslagets § 11, stk. 2, men som undlader at anmelde virksomheden til registrering, vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestemmelse i § 66, stk. 1, nr. 1, jf. § 11, stk. 2.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at manglende overholdelse af registreringspligten efter lovforslagets § 11, stk. 2, som udgangspunkt bør medføre en bøde på 5.000 kr., hvilket er en videreførelse af det gældende bødeniveau.

Det foreslås i § 66, stk. 1, nr. 2, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at opfylde sin forpligtelse i den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 14, stk. 1, til at lade sin virksomhed registrere i Leverandørregister for Gødningsleverancer.

Efter gældende ret findes der ikke en straffebestemmelse for manglende opfyldelse af registreringsforpligtelsen i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Lovforslagets § 14, stk. 1, jf. stk. 5, regulerer, hvem der har pligt til at lade sig registrere i Leverandørregister for gødningsleverancer. Det er herefter offentligt- eller privatejede virksomheder, herunder anlæg, der sælger eller afgiver kvælstof- eller fosforholdig gødning eller modtager kvælstof- eller fosforholdig gødning, jf. lovforslagets § 14, stk. 1. Desuden kan ministeren for grøn trepart fastsætte nærmere regler om hvilke typer af virksomheder og anlæg, der er omfattet af registreringsforpligtelsen efter stk. 1, jf. lovforslagets § 14, stk. 5.

Ifølge lovforslagets § 14, stk. 2 indtræder forpligtelsen efter stk. 1 til at lade sin virksomhed eller anlæg registrere i Leverandørregister for gødningsleverancer, når der første gang sælges, afgives eller modtages kvælstof- eller fosforholdig gødning.

Såfremt virksomheden ikke opfylder forpligtelsen til at lade sig registrere i Leverandørregister for gødningsleverancer senest første gang, der sælges,

afgives eller modtages kvælstof- eller fosforholdig gødning, kan virksomheden straffes med bøde.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at manglende overholdelse af registreringspligten efter lovforslagets § 14, stk. 1, som udgangspunkt bør medføre en bøde på 5.000 kr., hvilket er tilsvarende det foreslåede bødeniveau for overtrædelse af forpligtelsen i lovforslagets § 11, stk. 2, til at lade sin virksomhed registrere i Register for Gødningsregnskab.

Det foreslås i § 66, stk. 1, nr. 3, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at efterkomme påbud meddelt efter § 18, 39, 43 og 44.

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til den gældende husdyrbruglovs § 91, stk. 1, nr. 3.

Det foreslås i § 66, stk. 1, nr. 11 og 12, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at afgive oplysninger efter § 43 § 47, stk. 1, jf. nr. 11, eller undlader at stille bistand til rådighed efter § 47, stk. 2, jf. nr. 12.

Bestemmelsen svarer til den gældende gødskningslovs § 53, stk. 1, nr. 2 med de ændringer, der følger af lovforslagets § 47, stk. 1 og 2.

Lovforslagets § 47, stk. 1, indeholder bestemmelse om, at den, der er omfattet af reglerne i dette lovforslag eller regler fastsat i medfør af dette lovforslag, efter anmodning fra tilsynsmyndigheden, skal give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som er påkrævet af hensyn til gennemførelse af kontrol efter loven, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens regler.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs adgang til virksomhedens regnskaber og andre dokumenter og virksomhedens afgivelse af de nødvendige oplysninger er vigtige forudsætninger for styrelsens kontrol med overholdelsen af reglerne. Kontrollen omfatter således ofte oplysninger, som alene virksomheden er i besiddelse af. Det foreslås derfor i lovforslagets § 66, stk. 1, nr. 11, jf. lovforslagets § 47, stk. 1, at den, der ikke efter anmodning giver alle oplysninger af betydning for kontrollen, straffes med bøde.

Lovforslagets § 47, stk. 2, indeholder bestemmelse om, at den, der er omfattet af reglerne i dette lovforslag eller af regler fastsat i medfør af dette lovforslag, vederlagsfrit skal yde tilsynsmyndigheden fornøden bistand ved

kontrol, undersøgelser, udtagning af prøver, kopiering og udlevering af skriftligt materiale og udskrifter af elektroniske data. Tilsynsmyndigheden kan uden at betale vederlag medtage sådant materiale i forbindelse med kontrol mod kvittering.

I forbindelse med kontrollen kan det være nødvendigt, at myndighederne kan foretage undersøgelser, udtage prøver til undersøgelser, fotografere, kopiere eller medtage dokumenter samt medtage andre genstande. Det kan i den forbindelse være nødvendigt at bede virksomhedens ejer eller ansatte om vejledning og hjælp ved kontrollen. Det foreslås derfor i lovforslagets § 66, stk. 1, nr. 12, at den, der ikke medvirker ved kontrollen efter lovforslagets § 47, stk. 2, straffes med bøde.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at bødeniveauet for de pågældende lovovertrædelser som udgangspunkt bør være på 5.000 kr.

3.12.3 Straf for overtrædelse af bestemmelser i administrative regler

3.12.3.1 Gældende ret

Det fremgår af gødskningslovens § 53, stk. 3, at der i regler, der fastsættes i medfør af loven, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne. Dette indebærer, at der i de bekendtgørelser, der udstedes i medfør af gødskningslovens bemyndigelsesbestemmelser, kan fastsættes regler om bødestraf for overtrædelse af bestemmelser i bekendtgørelserne. Dette er udmøntet i § 74 i gødskningsbekendtgørelsen, § 44 i plantedækkebekendtgørelsen og § 15 i bekendtgørelse om krav om etablering af målrettede efterafgrøder.

Det følger af husdyrbruglovens § 92, at der i regler og forskrifter, der udstedes i medfør af loven, kan fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne. Bestemmelsen i husdyrbruglovens § 92 er udmøntet i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.

I gødningsanvendelsesbekendtgørelsen er der bl.a. fastsat regler om det organiske kvælstofarealkrav, fosforarealkravet samt regler om oplysning af for højt fosforloft ved afgivelse af organisk gødning og bioaske.

Det følger således af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen § 14, stk. 1, 1. pkt., at det beregnede organiske kvælstofarealkrav for en planperiode ikke må overstige harmoniarealet på en jordbrugsvirksomhed.

Det følger desuden af gødningsanvendelsesbekendtgørelsen § 15, stk. 1, 1. pkt., at det beregnede fosforarealkrav for en planperiode ikke må overstige harmoniarealet på en jordbrugsvirksomhed.

Efter gødningsanvendelsesbekendtgørelsen § 18, stk. 3, skal jordbrugsvirksomheder oplyse modtageren af den organiske gødning eller bioasken om den organiske gødningens fosforloft i den forudgående planperiode.

Efter gødningsanvendelsesbekendtgørelsen § 18, stk. 4, skal jordbrugsvirksomheder, der ikke i den forudgående planperiode har været registreret i Register for Gødningsregnskab, eller som var registrerede i Register for Gødningsregnskab i den forudgående planperiode, men som hverken producerede eller modtog organisk gødning, oplyse et fosforloft, der ikke er mere end 1 kg fosfor pr. hektar højere end det beregnede fosforloft for den organiske gødning for den indeværende planperiode.

Sanktioneringen af ovenstående regler sker efter Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs praksis.

Det forudsættes herefter at, overtrædelser under 1,5 hektar manglende harmoniareal ikke sanktioneres.

For overtrædelser, hvor der mangler fra og med 1,5 hektar til og med 3 hektar, forudsættes der givet en indskærpelse. Hvis en virksomhed inden for de følgende to planperioder begår samme overtrædelse, forudsættes der givet en bøde på 5.000 kr.

For overtrædelser fra 3,1 hektar og derover forudsættes der givet en bøde på 1.200 kr. pr. manglende hektar harmoniareal, dog minimum 5.000 kr. Bødestørrelsen forudsættes således justeres, så den svarer til bødestørrelsen på det sammenlignelige gødningsområde.

Det forudsættes, at en virksomhed, der oplyser et for højt fosforloft for organisk gødning afgivet til en anden virksomhed, skal sanktioneres med en bøde på 1.200 kr. for hver hektar harmoniareal, som fosforarealkravet er mindre ved anvendelse af de forkerte oplysninger om den organiske gødningens fosforloft end ved anvendelse af den afgivende organiske gødningens korrekte fosforloft. Det forudsættes, at der sanktioneres, når afvigelsen er over 3 hektar harmoniareal, og minimumsbødestørrelsen er 5.000 kr.

Oplysning af modtageren af gødningen om et for højt fosforloft sidestilles med overtrædelser af fosforarealkravet, også i relation til anvendelsen af administrative bødeforelæg, således at sager vedrørende oplysning om for højt fosforloft ligesom overtrædelser af fosforarealkravet skal kunne afsluttes af

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø med et administrativt bødeforelæg.

I de tilfælde, hvor en virksomhed har overtrådt både det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet, udmåles bøden i overensstemmelse med den højeste bøde af de to overtrædelser. Bøderne kumuleres således ikke. Baggrunden for ikke at straffe i sammenstød mellem det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet er, at der er sammenfald mellem de omstændigheder, der kan begrunde overtrædelse af det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet, og at de to bestemmelser begge varetager hensynet til at undgå forurening af vandmiljøet med næringsstoffer. Oplysning om for højt fosforloft ved afgivelse af organisk gødning og bioaske sanktioneres selvstændigt.

3.12.3.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at der fortsat bør være hjemmel til at fastsætte regler om straf for overtrædelse af regler fastsat i medfør af lovforslagets bemyndigelser. Herved sikres det, at reglerne kan håndhæves effektivt.

3.12.3.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i lovforslagets § 66, stk. 3, 1. pkt., at ministeren for Grøn Trepars i regler, der udstedes i medfør af denne lov, kan fastsætte straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende gødskningslovs § 53, stk. 3 og den gældende husdyrbruglovs § 92, 1. pkt.

Den foreslåede bestemmelse i § 66, stk. 3, 1. pkt. betyder, at der i de bekendtgørelser, der udstedes i medfør af lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser, vil kunne fastsættes regler om bødestraf for overtrædelse af bestemmelser i bekendtgørelserne. Det gælder således f.eks. for overtrædelse af regler om basisudvaskningsgrænsen og udledningskvoten, som foreslås fastsat efter den foreslåede bestemmelse i § 6.

Ligeledes er det Ministeriet for Grøn Treparts hensigt, at der også kan fastsættes regler om straf i form af bøde for overtrædelse af regler, som i dag er fastsat i medfør af husdyrbruglovens §§ 5a-5c, der overføres til lovforslaget, jf. lovforslagets §§ 7-9, f.eks. regler om, at udbringning af gødning på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord er ikke tilladt, jf. den gældende gødningsanvendelsesbekendtgørelses § 10, stk. 8, 3. pkt.

For så vidt angår overtrædelse af det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet, er det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at den gældende sanktionspolitik i et vist omfang videreføres.

For så vidt angår overtrædelse af det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet m.v., som forventes fastsat i medfør af lovforslagets §§ 7-9, samt overtrædelse af basisudvaskningsgrænsen og udledningskvoten, som forventes fastsat i medfør af lovforslagets § 6, er det ministeriets opfattelse, at der fortsat kan være tilfælde af så uvæsentlige og bagatelagtige sager, at sagerne ikke bør politianmeldes. Hvorvidt der er tale om et bagatelagtigt forhold, bør vurderes ud fra en afvejning af relevante hensyn. Det kan blandt andet være overtrædelsens alvor, omfang og miljøpåvirkning.

For visse mindre overtrædelser, herunder særligt førstegangstilfælde, forudsættes det, at sagen kan afsluttes med en indskærpelse. En indskærpelse er en påmindelse om, at reglerne skal overholdes. Virksomheden gøres opmærksom på, at reglerne er overtrådt, og at overtrædelserne i dette tilfælde ikke medfører et administrativt bødeforelæg eller en politianmeldelse. Hvis en virksomhed inden for de følgende to planperioder begår samme overtrædelse, forudsættes der givet en bøde.

For overtrædelser fra 3,1 hektar og derover forudsættes der givet en bøde på 1.200 kr. pr. manglende hektar harmoniareal, dog minimum 5.000 kr.

Det forudsættes, at en virksomhed, der oplyser et for højt fosforloft for organisk gødning afgivet til en anden virksomhed, skal sanktioneres med en bøde på 1.200 kr. for hver hektar harmoniareal, som fosforarealkravet er mindre ved anvendelse af de forkerte oplysninger om den organiske gødningens fosforloft end ved anvendelse af den afgivende organiske gødningens korrekte fosforloft. Det forudsættes, at der sanktioneres, når afvigelsen er over 3 hektar harmoniareal, og minimumsbødestørrelsen er 5.000 kr.

I forlængelse heraf foreslås det, at oplysning af modtageren af gødningen om et for højt fosforloft sidestilles med overtrædelser af fosforarealkravet.

I de tilfælde, hvor en virksomhed har overtrådt både det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet, udmåles bøden i overensstemmelse med den højeste bøde af de to overtrædelser. Bøderne kumuleres således ikke. Baggrunden for ikke at straffe i sammenstød mellem det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet er, at der er sammenfald mellem de omstændigheder, der kan begrunde overtrædelse af det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet, og at de to bestemmelser begge varetager hensynet til at undgå forurening af vandmiljøet med næringsstoffer. Oplysning om for højt

fosforloft ved afgivelse af organisk gødning og bioaske sanktioneres selvstændigt.

Hvis en virksomhed inden for de følgende to planperioder begår samme overtrædelse, forudsættes der givet en bøde på 5.000 kr.

For så vidt angår overtrædelser af forbuddet mod udbringning af gødning på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 8, 3. pkt., som forudsættes videreført i medfør af lovforslagets § 7, som er fastsat med det formål at forebygge afstrømning af næringsstoffer fra gødning til vandmiljøet, så straffes overtrædelserne efter gældende praksis med en bøde på et niveau mellem 10.000 – 20.000 kr.

Ministeriet for Grøn Trepert har efter en analyse konstateret, at bødernes størrelse har kunnet give gennemsnitlige virksomheder en økonomisk gevinst ved at udbringe gyllen ulovligt frem for at betale udgiften til at øge opbevaringskapaciteten i gylletankene.

Som følge af de meget alvorlige konsekvenser, som udbringning af gødning i strid med forbuddet kan have for vandmiljøet, finder Ministeriet for Grøn Trepert, at det er nødvendigt af præventive årsager at søge bødeniveauet skærpet væsentligt, således at der ikke er en økonomisk gevinst i at risikere en bøde.

3.12.4 Strafskærpelse for merudledning

3.12.4.1 Gældende ret

Efter den gældende gødskningslovs § 53, stk. 2 udmåles en skærpet bøde for overtrædelse af lovforslagets § 12 vedrørende overgødsning.

3.12.4.2 Ministeriet for Grøn Treperts overvejelser

Det er Ministeriet for Grøn Treperts vurdering, at der fortsat er behov for en regel om strafsærpelse for overtrædelse af regler, som skal sikre vandmiljøet. En bestemmelse om strafsærpelse markerer overtrædelsens strafværdighed og tydeliggør den almindelige retsbevidsthed i befolkningen vedrørende overtrædelse af regler, som skal sikre vandmiljøet.

Det er Ministeriet for Grøn Treperts opfattelse, at bestemmelsen i lovforslaget om strafsærpelse for visse overtrædelser bør videreføres, således at der ved fastsættelse af straf for overtrædelse a virksomhedens udvaskningsgrænse eller udledningskvote fastsat i medfør af lovforslagets § 6, kan udmåles en skærpet bøde.

Ændringen fra en tilførselsbaseret kvælstofregulering til en udledningsbaseret kvælstofregulering medfører, at den nuværende strafbare overtrædelse om overgødskning erstattes med en strafbar overtrædelse om merudledning. Lovforslaget vil dermed medføre, at den nuværende strafskærpelse for overgødskning skal omsættes til strafskærpelse for merudledning af kvælstof.

3.12.4.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i lovforslagets § 66, stk. 4, at der ved fastsættelse af straf af bøde for overtrædelse af virksomhedens udvaskningsgrænse eller udledningskvote fastsat i medfør af § 6, udmåles en skærpet bøde med udgangspunkt i overtrædelsens omfang målt i kilogram kvælstof og i kilogram kvælstof pr. hektar.

Lovforslagets § 66, stk. 4 svarer til den gældende gødskningslovs § 53, stk. 2.

Lovforslaget vil som nævnt medføre, at den nuværende strafskærpelse for overgødskning skal omsættes til strafskærpelse for merudledning af kvælstof. Bestemmelsen i § 66, stk. 4 om strafskærpelse for merudledning vil videreføre princippet fra den gældende gødskningslovs § 53, stk. 2 om, at strafudmålingen skal være proportional med omfanget af overtrædelsen af de regler, som skal sikre vandmiljøet. Det er hensigten, at bødestrafen for merudledning bør afspejle den forøgede miljømæssige risiko ved merudledning, og at bøden bør udmåles på baggrund af, hvor stor den del af udledningen, der overstiger udledningskvoten og/eller basisudvaskningsgrænsen, har været. Bøden bør endvidere have en størrelse, så den har en præventiv effekt set i forhold til muligheden for at opnå en økonomisk gevinst ved at overtræde reglerne.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at bødeniveauet for overtrædelse af regler fastsat i medfør af lovforslagets § 6 bør være således, at merudledning på op til 30 kg kvælstof pr. hektar straffes med en bøde på 10 kr. pr. kg kvælstof. Det anførte bødeniveau svarer til gældende praksis for overgødskning i strid med den gældende gødskningslovs § 12.

Merudledning på over 30 kg kvælstof pr. hektar bør efter Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse straffes med en bøde, der udmåles med 10 kr. pr. kg kvælstof for merudledningen op til 30 kg kvælstof pr. hektar og med 20 kr. pr. kg kvælstof for den del af merudledningen, der overstiger 30 kg kvælstof pr. hektar. Det anførte bødeniveau svarer til gældende praksis for overgødskning i strid med den gældende gødskningslovs § 12.

Det er endvidere Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at merudledning på over 40 kg kvælstof pr. hektar bør straffes med en bøde, der udmåles med 10 kr. pr. kg kvælstof for merudledningen op til 30 kg kvælstof pr. hektar, og med 20 kr. pr. kg kvælstof for den del af merudledningen, der ligger mellem 30 kg og 40 kg kvælstof pr. hektar, og med 30 kr. pr. kg kvælstof for den del af merudledningen, der overstiger 40 kg kvælstof pr. hektar. Det anførte bødeniveau svarer til gældende praksis for overgødskning i strid med den gældende gødskningslovs § 12.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at en bøde for merudledning som udgangspunkt ikke bør være mindre end 5.000 kr., selv om beregning efter ovennævnte principper fører til en bøde, der er mindre end 5.000 kr. Dette er ligeledes en videreførelse af gældende praksis for overgødskning i strid med den gældende gødskningslovs § 12.

Det er endvidere Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at mindre overtrædelser af regler fastsat i medfør af lovforslagets § 6, herunder særligt i førstegangstilfælde, ligesom efter gældende praksis, bør kunne afgøres administrativt af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø ved en indskærpelse, hvor virksomheden gøres opmærksom på, at reglerne er overtrådt, og at overtrædelserne i sådanne tilfælde ikke medfører et administrativt bødeforelæg eller en politianmeldelse.

3.12.5 Konfiskation

3.12.5.1 Gældende ret

Det følger af husdyrbruglovens § 93, stk. 2, at såfremt der ved en overtrædelse er opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel, selv om der ved overtrædelsen ikke er voldt skade på miljøet eller er fremkaldt fare derfor. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillægsbøde.

Konfiskation har til formål at fjerne den økonomiske fordel, lovovertrædelsen har medført, men der er ikke tale om en bøde. Når den økonomiske fordel er konfiskeret stilles lovovertræderen - i økonomisk henseende - som om lovovertrædelsen ikke havde fundet sted. Konfiskation anvendes sammen med en bøde, der står mål med den økonomiske fordel og den med lovovertrædelsen forbundne miljørisiko.

Der findes ingen bestemmelser om konfiskation i den gældende gødskningslov.

3.12.5.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

For at sikre, at det ikke kan betale sig at overtræde reglerne, indeholder lovforslaget – udover strafbemmelserne – en mulighed for at konfiskere det økonomiske udbytte ved at overtræde reglerne. En foranstaltning om konfiskation skal således kombineres med en bøde, som fastsættes på baggrund af en beregning af den økonomiske fordel.

Der kan uanset bestemmelsen om konfiskation i lovforslaget nedlægges påstand om konfiskation i de pågældende straffesager efter konfiskationsbestemmelserne i straffelovens 9. kapitel.

3.12.5.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 66, stk. 5, at såfremt der ved en overtrædelse er opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel, selv om der ved overtrædelsen ikke er voldt skade på miljøet eller er fremkaldt fare derfor. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillægsbøde.

Bestemmelsen svarer til den gældende husdyrbruglovs § 93, stk. 2.

Er der i forbindelse med en overtrædelse af loven opnået en økonomisk fordel, er det udgangspunktet, at denne økonomiske fordel skal konfiskeres. Konfiskation af et ulovligt udbytte bør kombineres med en passende bøde.

Hvor det er forbundet med betydelige vanskeligheder at fastsætte størrelsen af den økonomiske fordel, kan der ikke ske konfiskation. I så fald foreslås det, at bøden fastsættes således, at der tages højde for, at der har været en økonomisk fordel.

3.12.6 Forældelse af strafansvar

3.12.6.1 Gældende ret

Det almindelige udgangspunkt for forældelse af strafansvar fremgår af straffelovens § 93, stk. 1, nr. 1, hvorefter forældelsesfristen er 2 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 1 år for overtrædelsen. Efter gældende ret er straffelovens udgangspunkt for forældelsesfristen fraveget.

Efter gødskningslovens § 53, stk. 4 er forældelsesfristen for overtrædelser af gødskningsloven eller regler fastsat i medfør af loven 4 år.

Overtrædelse af gødskningsloven vil ofte blive konstateret i forbindelse med kontrol af gødningsregnskabet. Gødningsregnskabet skal normalt indberettes den 31. marts i året efter udløbet af planperioden. Det betyder, at der kan

forløbe helt op til halvandet år, før myndighederne får mulighed for at opdage en overtrædelse, der er foretaget i begyndelsen af planperioden. Da myndighederne også skal have tid til at vurdere sagen, ville sådanne sager i mange tilfælde være forældede efter de almindelige forældelsesregler i straffeloven, inden sagerne er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan rejses en straffesag.

Efter husdyrbruglovens § 94 er forældelsesfristen for strafansvaret 5 år for overtrædelser m.v. som omhandlet i § 91 og for overtrædelse af bestemmelser i regler udstedt i medfør af loven.

Mange overtrædelser opdages først ved myndighedernes tilsyn, der sommetider finder sted et år eller mere efter, at overtrædelsen er sket.

Formålet med den særlige 5-årige forældelsesfrist er at sikre den nødvendige tid til den administrative sagsbehandling af straffesagerne, herunder tilsynsmyndighedens undersøgelser, politiets efterforskning, og anklagemyndighedens forberedelse af sagen.

3.12.6.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at der fortsat er behov for en forlængelse af den forældelsesfrist, som følger af straffeloven, ved overtrædelse af lovforslagets strafbelagte regler.

Som efter gældende ret vil der fortsat være en tidsmæssig forskydning mellem tidspunktet for udbringning af gødningen og indberetningen af gødningsregnskabet. Forældelsesfristen begynder at løbe fra tidspunktet for udbringningen af gødning. Myndighedernes sagsbehandling kan herefter først igangsættes efter begyndelsestidspunktet for forældelsesfristen, hvilket tilsiger, at der fortsat er behov for en forlængelse af forældelsesfristen. Hertil kommer, at myndighedsbehandlingen, herunder hos anklagemyndigheden, på grund af reglernes kompleksitet også tilsiger, at der fortsat er behov for en forlængelse af forældelsesfristen.

Som følge af den foreslåede overflytning af reglerne i husdyrbruglovens §§ 5 a – 5 c, jf. lovforslagets §§ 7-9, om anvendelse af gødning vil strafansvaret for overtrædelse af disse regler efter forslaget være omfattet af de foreslåede straffebestemmelser i lovforslagets §§ 66 og 67. Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt, at forældelsesfristen for overtrædelse af lovforslagets strafbelagte bestemmelser skal være 5 år. På denne måde vil der gælde ensartede regler for strafansvaret for overtrædelse af samtlige strafbelagte regler i lovforslaget.

3.12.6.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 66, stk. 6, at forældelsesfristen for overtrædelse af lovens bestemmelser eller regler udfærdiget i medfør af loven er 5 år.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre forældelsesfristen på 5 år, som er gældende efter husdyrbrugloven.

3.12.7 Strafansvar for juridiske personer

3.12.7.1 Gældende ret

Efter gødskningslovens § 53, stk. 5, kan der pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Det fremgår endvidere af husdyrbruglovens § 93, stk. 1, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

3.12.7.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

En stor del af landbrugsvirksomhederne drives i selskabsform m.v. Det er på den baggrund Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at der fortsat vil være behov for at kunne straffe selskaber og andre juridiske personer for overtrædelse af lovens bestemmelser på lige fod med fysiske personer, med henblik på at sikre en effektiv håndhævelse af loven. Ministeriet finder derfor, at hjemlen i den gældende gødskningslovs § 53, stk. 5 og den gældende husdyrbruglovs § 93, stk. 1, hvorefter der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel, bør videreføres.

3.12.7.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i § 66, stk. 7, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende gødskningslovs § 53, stk. 5 og den gældende husdyrbruglovs § 93, stk. 1.

Selskaber m.v. (juridiske personer) er dermed omfattet af strafansvaret efter lovforslagets § 66, stk. 7. Dette gælder både de straffebestemmelser, der er foreslået i lovforslagets § 66, stk. 1 og de straffebestemmelser, der fastsættes i medfør af lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser i § 66, stk. 3, 1. pkt. og stk. 3, 1. pkt.

3.12.8 Administrative bødeforelæg

3.12.8.1 Gældende ret

Det følger af gødskningslovens § 54, stk. 1, at ministeren for grøn trepart efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler om, at Ministeriet for Grøn Trepert i nærmere angivne sager om overtrædelse af gødskningsloven og regler fastsat i medfør af gødskningsloven, der ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, i et bødeforlæg kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag. Dette forudsætter dog, at den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde, som angivet i bødeforlægget. Denne bestemmelse er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsens § 75, hvorefter administrative bødeforelæg kan udstedes i sager om overgødskning i strid med gødskningslovens § 12.

Der udstedes alene administrative bødeforelæg ved overtrædelse af de i loven og bekendtgørelserne nærmere angivne bestemmelser, hvor overtrædelserne generelt er ensartede og ukomplicerede og uden bevismæssige tvivlsprogsmaal, og hvor sanktionsniveauet ligger fast.

Administrative bødeforelæg vil alene kunne anvendes i overtrædelsessager, hvor overtrædelserne er klare og umiddelbart konstaterbare, såvel med hensyn til overtrædelsens indhold som med hensyn til de retsregler, der er overtrådt, og hvor sagens afgørelse, herunder fastsættelsen af bødens størrelse, er uden skønsmæssige elementer af betydning. Hvis den pågældende dog ikke erklærer sig skyldig, overgår sagen til anklagemyndigheden med henblik på en sædvanlig strafferetlig forfølgning.

Efter Styrelsen for Grøn Arealomlægnings praksis udstedes der som udgangspunkt administrative bødeforelæg til virksomheder, der har anvendt gødning i strid med den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 12, når bødestørrelsen ikke overstiger 75.000 kr., og når styrelsen har en berettiget forventning om, at virksomheden er indstillet på at betale bøden.

Det følger af gødskningslovens § 54, stk. 2, at retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder tilsvarende anvendelse på sådanne bødeforelæg.

Det er fastsat i retsplejelovens § 832, stk. 2, at reglerne i retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2, om krav til indholdet af et anklageskrift finder tilsvarende anvendelse på bødeforelæg. Det er desuden fastsat i retsplejelovens § 752, stk. 1, at en sigtet udtrykkeligt skal gøres bekendt med sigtelsen og med, at han ikke er forpligtet til at udtale sig.

Det følger af gødskningslovens § 54, stk. 3, at såfremt bøden vedtages, bortfalder videre forfølgning.

Det følger af husdyrbruglovens § 97 a, stk. 1, at ministeren for grøn trepart efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler om, at ministeren for grøn trepart i nærmere angivne sager om overtrædelse af regler fastsat i medfør af § 5 a, der ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Bemyndigelsen til efter forhandling med justitsministeren at fastsætte regler om administrative bødeforelæg vedrører husdyrbruglovens § 5 a, der hører under ministeren for Grøn Treparts ressort, er delegeret til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

I medfør af husdyrbruglovens § 5 a kan der bl.a. fastsættes regler om tilde-
ling af gødning i jordbruget, herunder lofter for, hvor meget kvælstof og fosfor pr. hektar der højst må tildeles fra gødning. Bestemmelsen er bl.a. udmøntet ved det organiske kvælstofarealkrav, fosforarealkravet samt ved oplysning om for højt fosforloft ved afgivelse af organisk gødning og bio-
aske i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, som gælder for jordbrugsvirk-
somheder, hvilket vil sige virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab efter gødskningsloven.

Bemyndigelsesbestemmelsen anvendes til at give Styrelsen for Grøn Areal-
omlægning og Vandmiljø mulighed for at udstede administrative bødefore-
læg ved overtrædelse af bestemmelser fastsat i medfør af lovens § 5 a, hvor
overtrædelserne generelt er ensartede og ukomplicerede og uden bevismæs-
sige tvivlsspørgsmål, og hvor sanktionsniveauet ligger fast.

Bestemmelsen i husdyrbruglovens § 97 a er udmøntet i gødningsanvendel-
sesbekendtgørelsens § 25, hvorefter administrative bødeforelæg kan udstede-
des i sager om det organiske kvælstofarealkrav, fosforarealkravet eller op-
lysningskravet ved overførsel af gødning i strid med henholdsvis gødnings-
anvendelsesbekendtgørelsens § 14, stk. 1, 1. pkt., § 15, stk. 1, 1. pkt., eller
§ 18, stk. 3 og 4.

Administrative bødeforelæg kan alene anvendes i overtrædelsessager, hvor
overtrædelserne er klare og umiddelbart konstaterbare, såvel med hensyn til
overtrædelsens indhold som med hensyn til de retsregler, der er overtrådt,

og hvor sagens afgørelse, herunder fastsættelsen af bødens størrelse, er uden skønsmæssige elementer af betydning.

Det er endvidere en forudsætning, at den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og enig i, at sagen afgøres med et bødeforelæg. Hvis den pågældende ikke ønsker at acceptere et administrativt bødeforelæg, enten fordi vedkommende ikke ønsker at erkende sig skyldig eller ikke kan erklære sig indforstået med, at sagen afgøres af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, overgår sagen til anklagemyndigheden med henblik på en sædvanlig strafferetlig forfølgning.

Som på det sammenlignelige gødskningsområde udstedes der som udgangspunkt kun administrative bødeforelæg til jordbrugsvirksomheder, når bødestørrelsen ikke overstiger 75.000 kr., og når Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har en berettiget forventning om, at virksomheden er indstillet på at betale bøden.

Retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder tilsvarende anvendelse på sådanne bødeforelæg, jf. § 97 a, stk. 2.

Vedtages bøden, bortfalder videre forfølgning, jf. § 97 a, stk. 3.

3.12.8.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Ved administrative bødeforelæg fremskyndes sagsbehandlingen og sanktioneringen. Samtidig vil virksomheden ofte opfatte bødeforelæg som en mere enkel og mindre belastende afgørelsesform end en indenretlig afgørelse, som involverer såvel politi som retsvæsen. Det findes derfor hensigtsmæssigt, at virksomheden i relativt ukomplicerede sager kan vælge mellem de to muligheder. Anvendelsen af administrative bødeforelæg indebærer en aflastning af domstolene og tillige en hurtigere afgørelse af den enkelte sag.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at den gældende ordning i både gødskningslovens § 54 og husdyrbruglovens § 97 a om bemyndigelse til, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om udstedelse af administrative bødeforelæg, bør videreføres.

3.12.8.3 Den foreslåede ordning

Det foreslås i lovforslagets § 67, stk. 1, at ministeren for grøn trepart efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler om, at ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, for nærmere angivne sager om overtrædelser af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, der ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan

tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende gødskningslovs § 54 og den gældende husdyrbruglovs § 97 a.

Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse alene anvendes til at give Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø mulighed for at udstede administrative bødeforelæg ved overtrædelse af de i loven og bekendtgørelserne nærmere angivne bestemmelser, hvor overtrædelserne generelt er ensartede og ukomplicerede og uden bevismæssige tvivlsspørgsmål, og hvor sanktionsniveauet ligger fast.

Administrative bødeforelæg vil alene kunne anvendes i overtrædelsessager, hvor overtrædelserne er klare og umiddelbart konstaterbare, såvel med hensyn til overtrædelsens indhold som med hensyn til de retsregler, der er overtrådt, og hvor sagens afgørelse, herunder fastsættelsen af bødens størrelse, er uden skønmæssige elementer af betydning. Det er endvidere en forudsætning, at den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelsen og enig i, at sagen afgøres med et bødeforelæg. Hvis den pågældende ikke ønsker at acceptere et administrativt bødeforelæg, enten fordi vedkommende ikke ønsker at erkende sig skyldig eller ikke kan erklære sig indforstået med, at sagen afgøres af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, overgår sagen til anklagemyndigheden med henblik på en sædvanlig strafferetlig forfølgning.

Det vil næppe kunne udelukkes, at der vil kunne opstå konkrete tilfælde, hvor overtrædelse af de pågældende bestemmelser alligevel ikke kan anses for ukomplicerede og uden bevismæssige tvivlsspørgsmål, eller hvor der kan rejses tvivl om det rette sanktionsniveau. Det forudsættes, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø i så fald vil overgive sagen til politiet og anklagemyndigheden til videre foranstaltning frem for at udstede et bødeforelæg.

Bødestørrelsen skal være i overensstemmelse med faste retningslinjer. Administrative bødeforelæg kan derfor alene anvendes i sagstyper, hvor der foreligger fast domstolspraksis for bødestørrelsen.

Det er hensigten, at der som udgangspunkt udstedes administrative bødeforelæg til virksomheder, der har anvendt gødning i strid med bestemmelser fastsat i medfør af den foreslåede § 11, når bødestørrelsen ikke overstiger

75.000 kr., og når styrelsen har en berettiget forventning om, at virksomheden er indstillet på at betale bøden. Hvis virksomheden har indsendt et høringssvar, som giver anledning til at formode, at virksomheden ikke er indstillet på at betale bøden, sendes sagen til politiet med anmodning om tiltalerejsning.

Det er forudsat, at en udvidelse af det nuværende anvendelsesområde for ordningen med administrative bødeforelæg skal ske efter forhandling med justitsministeren.

Det foreslås i lovforslagets § 67, stk. 2, at retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder tilsvarende anvendelse på sådanne bødeforelæg.

Det er fastsat i retsplejelovens § 832, stk. 2, at reglerne i retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2, om krav til indholdet af et anklageskrift finder tilsvarende anvendelse på bødeforelæg.

Ifølge retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2, skal der være oplysninger om lovovertræderens navn og adresse samt så vidt muligt personnummer eller lignende. Der skal endvidere være følgende oplysninger om det strafbare forhold:

- 1) den regel, der påstås overtrådt, og forbrydelsens kendetegn, som de fremgår af reglen,
- 2) forbrydelsens navn, hvis loven indeholder angivelse heraf,
- 3) straffehjemmelen,
- 4) en kort beskrivelse af det forhold, der rejses tiltale for, med sådan angivelse af tid, sted, genstand, udførelsesmåde og andre nærmere omstændigheder, som er nødvendig for en tilstrækkelig og tydelig beskrivelse, og
- 5) i givet fald de strafforhøjelses- eller strafnedsættelsesgrunde, der vil blive påberåbt.

Det følger ligeledes af retsplejelovens principper, at modtageren af bødeforelægget ikke har pligt til at udtale sig.

Det foreslås i § 67, stk. 3, at såfremt bøden vedtages, bortfalder videre forfølgning.

3.12.9 Frakendelse af retten til at udøve virksomhed

3.12.9.1 Gældende ret

Efter husdyrbruglovens § 95, stk. 1, kan retten til at udøve virksomhed omfattet af kapitel 3 frakendes ved dom for strafbart forhold, hvis den tiltalte

- 1) er dømt for overtrædelse af straffelovens § 196 eller
- 2) gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har
 - a) overtrådt bestemmelser i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf eller bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf,
 - b) undladt at efterkomme forbud eller påbud, som er udstedt med hjemmel i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf, eller med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf eller
 - c) tilsidesat vilkår knyttet til en tilladelse, dispensation eller godkendelse udstedt med hjemmel i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf eller med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf.

Stk. 1 finder efter husdyrbruglovens § 95, stk. 2, tilsvarende anvendelse, for så vidt angår retten til at være stifter af, direktør for eller medlem af bestyrelsen i et selskab med begrænset ansvar, et selskab eller en forening, som kræver offentlig godkendelse, eller en fond, der driver husdyrbrug omfattet af kapitel 3.

Efter husdyrbruglovens § 95, stk. 3, gælder reglerne i straffelovens § 79, stk. 3 og 4.

Det følger af straffelovens § 79, stk. 3, at frakendelsen sker på tid fra 1 til 5 år, regnet fra endelig dom, eller indtil videre, i hvilket tilfælde spørgsmålet om fortsat udelukkelse fra den pågældende virksomhed efter 5 års forløb kan indbringes for retten efter de i straffelovens § 78, stk. 3, indeholdte regler. Når særlige omstændigheder taler derfor, kan justitsministeren tillade, at indbringelse for retten sker, inden den i 1. pkt. nævnte 5 års frist er forløbet.

Efter straffelovens § 79, stk. 4, kan retten under behandlingen af de i stk. 1 og 2 nævnte sager ved kendelse udelukke den pågældende fra at udøve virksomheden, indtil sagen er endeligt afgjort. Det kan ved dommen i sagen bestemmes, at anke ikke har opsættende virkning.

3.12.9.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser og den foreslåede ordning

Med lovforslaget foreslås bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a indarbejdet i gødskningsloven, jf. forslaget til §§ 7-9.

Som følge heraf foreslås der tillige indsat bestemmelser om miljøsikade i lovforslagets kapitel 4, der svarer til de regler, der er fastsat i husdyrbruglovens kapitel 5 a, og bestemmelser om påbud og forbud i lovliggørelsessager, selvhjælpshandlinger, anmelde- og afværgeforpligtelser og oplysningspligt i forbindelse med forureningssager, jf. de foreslåede bestemmelser i §§ 38-43, der svarer til bestemmelser i husdyrbruglovens kapitel 5.

Ministeriet for Grøn Trepert finder, at meget alvorlige overtrædelser af de bestemmelser, der foreslås indarbejdet i gødskningsloven, der hidtil har været reguleret i husdyrbrugloven, fortsat skal kunne føre til, at retten til at udøve virksomhed omfattet af husdyrbruglovens kapitel 3 frakendes ved dom for strafbart forhold, hvis den tiltalte gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har overtrådt reglerne har undladt at efterkomme forbud eller påbud.

Det foreslås derfor i lovforslagets § 71, nr. 15 og 16, at husdyrbruglovens § 95, stk. 1, nr. 2, litra a og b ændres, så overtrædelse af de foreslåedes de bestemmelser om miljøsikade i lovforslagets kapitel 4, og bestemmelser om påbud og forbud i lovliggørelsessager, selvhjælpshandlinger, anmelde- og afværgeforpligtelser og oplysningspligt i forbindelse med forureningssager, jf. de foreslåede bestemmelser i §§ 38 – 43, også fremover kan føres til frakendelse af retten til at udøve virksomhed omfattet af husdyrbruglovens kapitel 3.

Der er således ikke med de foreslåede ændringer tilsigtet en ændring af gældende ret.

3.12.10 Andre følger af overtrædelser end straf

3.12.10.1 Gældende ret

Efter husdyrbruglovens § 96, stk. 1, skal følgende personer og selskaber m.v. indberettes til det register, der er oprettet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 40 b:

- 1) Personer, der er blevet frakendt retten til at drive forurenende husdyrbrug i henhold til denne lovs § 95 eller i henhold til straffelovens § 79.
- 2) Personer, der er dømt efter straffelovens § 196.

- 3) Personer og selskaber m.v., der er straffet efter denne lovs § 91, stk. 2, eller tilsvarende bestemmelser fastsat i bekendtgørelser, der er udstedt med hjemmel i loven, såfremt der er fastsat frihedsstraf eller bøde på 10.000 kr. eller derover, og såfremt der ikke er forløbet mere end 10 år fra den strafbare handling.
- 4) Personer og selskaber m.v., der har gæld på 100.000 kr. eller derover til det offentlige for selvhjælpshandlinger foretaget af tilsynsmyndigheden i medfør af denne lovs § 48 og § 49, såfremt denne gæld er vedgået eller fastslået ved en domstol. Det er endvidere en betingelse, at gælden er forfalden og ikke er omfattet af en overholdt aftale om henstand eller afdragsvis betaling, og at der er fremsendt to rykkere til skyldneren.

Det følger af husdyrbruglovens § 96, stk. 2, 1. pkt., at i sager, der afsluttes ved dom, og i sager, der afgøres endeligt ved anklagemyndigheden med bødevedtagelse, foretager anklagemyndigheden indberetning til registeret. Det følger endvidere af husdyrbruglovens § 96, stk. 2, 2. pkt., at i sager om gæld til det offentlige for selvhjælpshandlinger foretager den pågældende tilsynsmyndighed indberetning til registeret.

Efter husdyrbruglovens § 96, stk. 3, gives der meddelelse til den pågældende person eller det pågældende selskab m.v. om registrering, inden registreringen finder sted.

Der findes ikke en tilsvarende bestemmelse i gødskningsloven.

3.12.10.2 Ministeriet for Grøn Treparts overvejelser

Ministeriet for Grøn Trepert finder det afgørende på grund af miljøgarantien at sikre, at den forudsatte miljøindsats med den nye kvælstofreguleringsmodel indhentes. På grund af den målretning, som den nye kvælstofreguleringsmodel indebærer, er regelefterlevelse afgørende.

På grund af de alvorlige konsekvenser overtrædelser af reglerne om anvendelse af gødning kan have for miljøet, finder Ministeriet for Grøn Trepert det er formålstjenligt at videreføre regler om indberetning af alvorlige overtrædelser af reglerne om anvendelse af gødning til det register, der er oprettet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 40.

3.12.10.3 Den foreslåede ordning

Med lovforslaget foreslås bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens §§ 5 a – 5 c, indarbejdet lovforslagets §§ 7-9.

Der er imidlertid med forslaget ikke tilsigtet en ændring af gældende ret, og det foreslås derfor, at reglerne om indberetning af oplysninger om overtrædelse af reglerne om anvendelse af gødning i det register, der er oprettet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 40 b videreføres.

Det foreslås derfor i lovforslagets § 69, stk. 1, at følgende personer og selskaber m.v. skal indberettes til det register, der er oprettet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 40 b:

- 1) Personer, der er dømt efter straffelovens § 196.
- 2) Personer og selskaber m.v., der er straffet efter bestemmelser fastsat i medfør af § 66, stk. 3, 2. pkt., i bekendtgørelser, der er udstedt med hjemmel i lovens §§ 7-9, såfremt der er fastsat frihedsstraf eller bøde på 10.000 kr. eller derover, og såfremt der ikke er forløbet mere end 10 år fra den strafbare handling.
- 3) Personer og selskaber m.v., der har gæld på 100.000 kr. eller derover til det offentlige for selvhjælpshandlinger foretaget af tilsynsmyndigheden i medfør af denne lovs §§ 39-40, såfremt denne gæld er vedgået eller fastslået ved en domstol. Det er endvidere en betingelse, at gælden er forfalden og ikke er omfattet af en overholdt aftale om henstand eller afdragsvis betaling, og at der er fremsendt to rykkere til skyldneren.

Det foreslås endvidere i lovforslagets § 69, stk. 2, at i sager, der afsluttes ved dom, og i sager, der afgøres endeligt ved anklagemyndigheden med bødevedtagelse, foretager anklagemyndigheden indberetning til registeret. I sager om gæld til det offentlige for selvhjælpshandlinger foretager den pågældende tilsynsmyndighed indberetning til registeret.

Endeligt foreslås det i § 69, stk. 3, at der gives meddelelse til den pågældende person eller det pågældende selskab m.v. om registrering, inden registreringen finder sted.

Det foreslås i endvidere i lovforslagets § 68, 1. pkt., at den, der straffes med bøde for overtrædelser af regler fastsat i medfør af lovforslaget § 6, jf. § 66, stk. 3, og hvor overtrædelserne medfører en negativ effekt på klimaet eller miljøet, i en efterfølgende planperiode skal iværksætte tilstrækkelige foranstaltninger til at udligne denne.

Den foreslåede bestemmelse er ny og indebærer, at hvis en virksomhed straffes med bøde, herunder vedtager et bødeforelæg efter lovforslagets § 67, for overtrædelse af strafbelagte regler udstedt i medfør af loven § 6, der er fastsat med henblik på at opnå en klima- eller miljøeffekt, så vil virksomheden som en yderligere konsekvens af overtrædelserne, blive pålagt at indhente den negative effekt i den efterfølgende planperiode.

De regler, som kan udløse den yderligere konsekvens, vil være regler, der i overensstemmelse med lovens § 1, stk. 2, er fastsat i medfør af lovforslagets § 6 om en basisudvaskningsgrænse eller en udledningskvote. Det er således ikke hensigten med bestemmelsen, at den vil skulle anvendes på strafbelagte krav, der er fastsat for at kunne gennemføre kontrollen, men som ikke har en miljø- eller klimaeffekt.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse er at sikre den tilsigtede positive effekt på miljøet og klimaet af de fastsatte regler. Den foreslåede målretning af kvælstofreguleringen indebærer, som ovenfor omtalt, at en del af kvælstofkravene er bestemt af indsatsbehovet i det eller de vandoplande, som virksomheden udleder til, og valget af virkemidler til opfyldelse af kvælstofkravene er op til den enkelte virksomhed ud fra denne vurdering af, hvad der er mest økonomisk optimal for den pågældende virksomhed. Ministeriet for Grøn Trepert finder på den baggrund, at det vil være bedst i overensstemmelse med princippet om den målrettede, individualiserede lovgivning, at også den tabte miljø- eller klimaeffekt i forbindelse med overtrædelser, skal indhentes af den virksomhed, som har overtrådt reglerne.

Det foreslås endvidere i lovforslagets § 68, 2. pkt., at ministeren for grøn trepart fastsætter nærmere regler om ordningen, herunder hvordan den negative effekt opgøres. Hensigten med den foreslåede bemyndigelse er, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau om, hvordan og hvornår den yderligere konsekvens af overtrædelser skal opfyldes, herunder hvordan den negative effekt af overtrædelser opgøres. Den foreslåede bemyndigelse kan udnyttes til at fastsætte, at den manglende effekt på klimaet eller miljø som følge af overtrædelser skal indhentes i den planperiode, der følger umiddelbart efter den planperiode, hvori den pågældende virksomhed er blevet idømt eller har vedtaget en bøde for en overtrædelse.

Da der kan være forløbet mere end én planperiode fra overtrædelser er begået og indtil denne er pådømt, så kan der være behov for at kunne tage højde for f.eks. en evt. ændring af de tilgængelige virkemidler og deres miljøeffekt. Den foreslåede bemyndigelse indeholder derfor mulighed for, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, hvordan den negative effekt af overtrædelser opgøres.

4 Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget er udformet som en bemyndigelseslov, og indebærer ikke i sig selv økonomiske konsekvenser eller implementeringskonsekvenser for det offentlige.

Ved udnyttelse af lovens bemyndigelser vil der være økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for staten. Der udestår pt. væsentlige beslutninger om reguleringsmodellens konkrete indretning med direkte effekt på omkostningsniveau for staten. Derfor kan disse først opgøres, når der foreligger politisk beslutning herom og vil derfor blive kvantificeret i forbindelse med udmøntning af lovforslagets bemyndigelser i bekendtgørelser.

Digitaliseringsklar lovgivning

For så vidt angår lovforslagets efterlevelse af de syv principper for digitaliseringsklar lovgivning, der følger af politisk aftale af 16. januar 2018 mellem Folketingets partier, vurderer Ministeriet for Grøn Trepert, at lovforslaget er i overensstemmelse hermed. Lovforslaget er dermed udformet, så det opfylder de generelle krav om at understøtte en hel eller delvis digital administration samt anvendelse af ny teknologi, som kan understøtte en bedre og mere effektiv offentlig opgaveløsning.

Ministeriet for Grøn Trepert vurderer først og fremmest, at lovforslaget ved at samle reguleringen vedrørende forvaltning af næringsstoffer, der hidtil har været reguleret i gødskningsloven og husdyrbrugloven, i én samlet lov er i overensstemmelse med det første princip om enkle og klare regler.

Med hensyn til det andet princip om, at lovgivningen skal understøtte digital kommunikation med borgere og virksomheder vurderes det, at lovforslaget er i overensstemmelse med dette, idet ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte krav om obligatorisk digital kommunikation. Ministeren for grøn trepart vil også kunne fastsætte bestemmelser om undtagelse fra kravet om digital kommunikation, f.eks. for visse grupper vedkommende eller i tilfælde, hvor materialet på grund af dets særlige beskaffenhed ikke er egnet til digital fremsendelse.

Samtidig skaber lovforslagets bemyndigelser grundlag for en automatisering og forenkling af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø bagvedliggende forretningsprocesser, hvilket vurderes at være i overens-

stemmelse med det tredje princip om at muliggøre automatisk sagsbehandling. Lovforslaget er formuleret ”teknologineutralt” og kan således rumme implementering af nye og fremtidige teknologier, herunder f.eks. kontrol via satellit. En mere udbredt anvendelse af satellitbaseret kontrol vil fremadrettet kunne medføre nye krav til styrelsens it-systemer. Det vil samtidig kunne indebære, at kravene til virksomhedernes indberetninger eventuelt på sigt vil kunne lempes, idet styrelsen vil modtage de relevante oplysninger fra satellitbilleder. Brugen af f.eks. satellitbaseret kontrol kan medføre, at der fastsættes regler, der indebærer, at ansøgere skal have en smartphone med henblik på at kunne indsende georefererede billeder til styrelsen.

Lovforslaget indeholder endvidere hjemmel til, at afgørelser i henhold til loven eller regler udstedt i medfør af loven kan træffes alene ved hjælp af automatisk behandling. Automatiserede afgørelser træffes alene, hvor afgørelsen kan træffes efter rent objektive kriterier, hvor det ligger helt fast hvilke faktiske oplysninger, der er relevante, og hvilke retsvirkninger det indebærer, hvis det ene eller det andet faktum foreligger. Lovforslagets bemyndigelser sikrer, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler, der indeholder sådanne objektive kriterier.

Den foreslåede videreførelse af standardbestemmelser inden for Ministeriet for Grøn Treparts ressort vedrørende brug af obligatorisk digital kommunikation er et eksempel på efterlevelse af det fjerde princip om sammenhæng på tværs. Herudover sikrer lovforslaget, at der kan anvendes data og begreber fra tidligere perioder, som kan understøtte en smidig overgang.

Om det femte princip om tryk og sikker datahåndtering bemærkes, at datasikkerhed for de eksisterende systemer prioriteres højt. Da der tages udgangspunkt i eksisterende systemer, vurderes princippet om tryk og sikker datahåndtering at være fulgt.

Ministeriet for Grøn Trepert vurderer, at den forventede udmøntning af ministeren for grøn treparts bemyndigelse i lovforslagets § 51 til at fastsætte regler om obligatorisk digital kommunikation ved anvendelse af Ministeriet for Grøn Treparts ”Tast selv” kan være en delvis fravigelse af det sjette princip om brug af fællesoffentlige løsninger. Fravigelsen skyldes dog, at anvendelsen af portalløsningen vil sikre, at den digitale kommunikation vil være let, hurtig og af god kvalitet. Samtidig vil yderligere anvendelse af ”Tast selv” også indebære, at virksomhederne vil få et bedre overblik over deres sager, og at alle meddelelser vil være digitale og samlet på ét sted. Anvendelsen af Ministeriet for Grøn Treparts egne it-systemer indebærer

også, at der kan stilles forskellige hjælpeværktøjer og beregningsmoduler til rådighed for virksomhederne, der kan hjælpe dem med at foretage nødvendige indberetninger m.v. Der vil i vidt omfang blive tale om en videreførelse af, hvordan der i dag fastsættes regler med krav om digital kommunikation.

I det omfang bemyndigelsen i lovforslagets § 51 i øvrigt benyttes til at fastsætte regler om, at kommunikationen til og fra Ministeriet for Grøn Trepert om forhold omfattet af lovforslaget sker gennem den digitale postløsning Offentlig Digital Post under borger.dk eller virk.dk, vurderes dette at være i fuld overensstemmelse med det sjette princip.

Ministeriet for Grøn Trepert vurderer i relation til det syvende princip om forebyggelse af snyd og fejl, at lovforslaget giver mulighed for i tilstrækkeligt omfang at føre tilsyn og kontrollere og forebygge fejl og mangler. Lovforslaget bygger videre på allerede eksisterende systemer, der kan videreudvikles med henblik på en mere effektiv og sikker kontrol. Det vurderes ikke, at lovforslaget vil øge mulighederne for snyd og fejl.

5 Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget er udformet som en bemyndigelseslov, og indebærer ikke i sig selv økonomiske konsekvenser eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Ved udnyttelse af lovforslagets bemyndigelser vil der være økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervet og det offentlige. Der udestår pt. væsentlige beslutninger om reguleringsmodellens konkrete indretning med direkte effekt på omkostningsniveau for erhvervet. Derfor kan disse først opgøres, når der foreligger politisk beslutning herom, og vil derfor blive kvantificeret i forbindelse med udmøntning af lovforslagets bemyndigelser i bekendtgørelser på området.

6 Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget er udformet som en bemyndigelseslov, og indebærer ikke i sig selv administrative konsekvenser for borgerne.

7 Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget er udformet som en bemyndigelseslov, og indebærer ikke i sig selv miljømæssige konsekvenser.

I forbindelse med udstedelsen af bekendtgørelser i medfør af lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser vil der i relevant omfang blive foretaget en miljøvurdering i overensstemmelse med lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (VVM), jf. lovekendtgørelse nr. 4 af 3.

januar 2023 med senere ændringer, hvor der også indgår regler om vurdering af påvirkningen af klimaet.

Direkte klimamæssige konsekvenser

Den nye kvælstofreguleringsmodel forventes at have en positiv klimaeffekt, da reguleringen forventes at medføre en reduktion af udledning af kvælstof til vandmiljøet. Dette vil bidrage til en lavere lattergasudledning.

Indirekte klimamæssige konsekvenser

Den nye kvælstofreguleringsmodel kan også være indirekte medvirkende til at øge incitamentet til at udtage landbrugsjorder, midlertidigt eller permanent, hvilket har en positiv klimaeffekt. Særligt hvis det er kulstofrige landbrugsjorder, hvor arealerne bliver vådlagt, hvilket har høj positiv klimaeffekt.

8 Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget er udformet som en bemyndigelseslov, og indebærer ikke i sig selv miljø- og naturmæssige konsekvenser. Lovforslaget fastsætter således hovedsageligt bemyndigelser for ministeren for grøn trepart til at fastsætte regler for udmøntning af den i lovforslagets § 5 nævnte ramme for udledning af næringsstoffer og drivhusgasser fra landbrugsaktiviteter og landbrugsarealer, de i lovforslagets §§ 6-9 nævnte foranstaltninger til begrænsning af udvaskning af næringsstoffer, samt de i lovforslagets §§ 28-30 nævnte opgørelser af forbrug af gødning.

Ved udnyttelse af lovforslagets bemyndigelser i forbindelse med udstedelsen af bekendtgørelser, vil der i relevant omfang blive foretaget en miljøvurdering i overensstemmelse med lov om miljøvurdering i overensstemmelse med lov om miljøvurdering af planer og programmer og konkrete projekter (VVM), jf. lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. marts 2023.

Formålet med den nye kvælstofreguleringsmodel er at reducere landbrugets udledning af kvælstof til især kystvande med henblik på opfyldelsen af målsætningerne i vandrammedirektivet om god tilstand i vandmiljøet. Det fremgår af Aftale om et Grønt Danmark, at et større indsatsbehov end i dag opnås med henholdsvis arealomlægning og øget regulering. Reguleringsmodellen skal både selv bidrage med kvælstofreduktioner, men også understøtte virksomhedernes incitament til at søge arealomlægningsordninger omfattet af Danmarks Grønne Arealfond, som ligeledes er fastsat for at bidrage med kvælstofreduktioner. Reguleringsmodellen skal således ses i sammenhæng med andre tiltag, som skal sikre opfyldelsen af målsætningerne i særligt

vandrammedirektivet, herunder særligt arealomlægningsindsatser i Danmarks Grønne Arealfond og ændringer af den eksisterende regulering af landbruget.

Det er hensigten med lovforslaget at videreføre grundlæggende foranstaltninger i medfør af efterlevelse af nitrathandlingsprogrammet, således at reguleringstrykket videreføres.

Den nye kvælstofreguleringsmodel er rettet mod landbruget generelt, men omfanget er afhængigt af kvælstofindsatsbehovet i det pågældende kystvandopland. Den nye kvælstofreguleringsmodel er udledningsbaseret, hvilket indebærer, at kvælstofreduktionerne sikres ved, at der fastsættes et samlet udledningsmål for hvert vandopland, som bestemmer den samlede maksimale kvælstofudledning til kyst fra markarealet i det pågældende vandopland på baggrund af det opgjorte kvælstofindsatsbehov for at bringe Danmark i mål med EU's vandrammedirektiv.

Med den nye reguleringsmodel sættes der grænser for virksomhedernes kvælstofudledning i kraft af disses udledningsbelastning af vandmiljøet. Virksomhedernes udledning fra markarealer bliver derfor afgørende for opfyldelse af det fastsatte reduktionsniveau, hvorimod udledningen i højere grad i dag reguleres efter input af gødning og aktiviteter på markarealerne.

Det er hensigten, at den nye reguleringsmodel skal erstatte den nuværende målrettede kvælstofregulering fastsat i medfør af den gældende gødskningslov.

I medfør af større indsatsbehov i vandområdeplanerne, er der fastsat mål for belastningen, hvis kystvandet skal opnå god økologisk tilstand (målbelastningen). Det er målbelastningen, der er udgangspunkt for fastsættelse af kystvandoplandets udledningsmål for landbruget og dermed udledningsgrænsen. Vandområdeplanerne miljøvurderes særskilt. Da lovforslaget udformer rammerne for efterlevelse af vandområdeplanerne og det dertil stigende indsatsbehov, vurderes lovforslaget at have en positiv miljømæssig effekt på de enkelte kystvande, samt generelt på natur, flora og fauna og vand indenfor kystvandoplandene. Forpligtelser i medfør af bl.a. nitratdirektivet, habitatdirektivet, fuglebeskyttelsesdirektivet og VVM-direktivet vil sikre opretholdelse af gældende beskyttelsesniveau generelt. Hertil vil den mere målrettede udledningsbaserede regulering være med til at sikre, at kvælstofudledningsreduktion håndteres mere lokalt. Der vil dog være mekanismer; bl.a. valg af kvotetildelingsmodel og fleksibilitet ift. placering af

kvælstofreducerende virkemidler, som kan have indflydelse på natur og miljø lokalt.

Det er ikke muligt at kvantificere ændringers betydning, foruden at et større indsatsbehov og den målrettede regulering, vil bidrage til en højere målopfyldelse end i dag. Dette vil have positiv betydning for tilstanden i kystvande, samt natur og miljø generelt. Der kan som med reguleringen i dag, opstå lokale påvirkninger i medfør af sædskifteændringer og arealomlægninger. Disse kan både være lokalt positive, negative eller neutrale.

Husdyrefterafgrødekravet udgør i dag en tærskelværdi ift. VVM-reglerne, og et afskæringskriterie ift. habitatdirektivet. Det er hensigten at videreføre forpligtelserne i kravet, men implementeret på en måde, der i højere grad end i dag, vil bidrage til at sikre nitrathfølsom habitatnatur i Natura 2000-områder mod den merudledning, der er fra anvendelsen af organisk gødning i stedet for kunstgødning. Det forventes dermed, at lovforslaget vil have en positiv effekt på disse områder. Implementeringen heraf vil blive miljøvurderet i forbindelse med udarbejdelse af bekendtgørelser.

Det er hensigten at videreføre de grundlæggende foranstaltninger i nuværende regulering. Overordnet set forventes miljøkonsekvenser heraf at være neutrale eller positive. Der kan som med reguleringen i dag, opstå lokale påvirkninger på grund af bl.a. sædskifteændringer og arealomlægninger, og disse kan både være lokalt positive, negative eller neutrale. En eventuel lokal negativ påvirkning fra målretning af arealindsatser og sædskifteændringer vil håndteres indenfor kystvandoplandes grænser. Hertil skal videreførelsen af bl.a. husdyrefterafgrødekravet, nitrathandlingsprogrammet, gødningsregler og regler om bl.a. udbringningsteknikker være med til at sikre mod negativ påvirkning fra landbrugsdrift.

Da alle kystvandoplande skal nå deres individuelle udledningsmål, sikres det at arealindsatser ikke omfordeles mellem kystvandoplandene.

Det forventes, at reguleringen overordnet indenfor kystvandoplandenes afgrænsninger og samlet i hele landet vil have en positiv indvirkning på vand, natur, arter, arealanvendelse og luft. Det forventes ikke at reguleringen vil have betydning for støj og affald.

Da der er tale om generel regulering, der på samme måde som i dag udgør et stort areal, hvor virksomheder indenfor de givne rammer på deres arealer og indenfor kystvandoplande har mulighed for at bestemme over valg af sædskifte, gødningstildeling og valg af virkemidler, kan det ikke undgås, at indsatser mellem årene vil ændre placering på arealerne.

Samlet forventes det, at den nye reguleringsmodel og ændringer til den gældende regulering vil medføre forøget sikkerhed for, at målbelastningen for at opnå god økologisk tilstand i kystvandoplande bliver opnået. Lovforslaget vil dermed styrke den nuværende beskyttelse af miljøet.

9 Forholdet til EU-retten

De foreslåede bestemmelser i lovforslaget bidrager til at sikre opfyldelse af Danmarks EU-retlige forpligtelser på miljø- og naturområdet, herunder særligt Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater der stammer fra landbruget (herefter ”nitratdirektivet”), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2000/60/EF af 23. oktober 2000 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (herefter ”vandrammedirektivet”), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/118/EF af 12. december 2006 om beskyttelse af grundvandet mod forurening og forringelse (herefter ”grundvandsdirektivet”), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/56/EF af 17. juni 2008 om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (herefter ”havstrategidirektivet”), Rådets direktiv 92/43/EF om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (herefter ”habitatdirektivet”), Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 147/2009/EF om beskyttelse af vilde fugle og deres levesteder (herefter ”fuglebeskyttelsesdirektivet”), Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden, i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2010/75/EU af 24. november 2010 om industrielle emissioner (integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening), og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet, som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2014/52/EU (herefter ”VVM-direktivet”) og Rådets direktiv 98/83/EF af 3. november 1998 om kvaliteten af drikkevand (herefter ”drikkevandsdirektivet”).

De foreslåede foranstaltninger bidrager endvidere til den danske indsats for at reducere drivhusgasemissioner, jf. Europa-Parlamentets og Rådets beslutning Nr. 406/2009/EF om medlemsstaternes indsats for at reducere deres drivhusgasemissioner med henblik på at opfylde Fællesskabets forpligtelser til at reducere drivhusgasemissionerne frem til 2030.

Det primære formål med lovforslaget er at bidrage til opnåelse af de nationale målsætninger for kvælstofreduktion i det danske vandmiljø, som er i overensstemmelse med Danmarks forpligtelser i henhold til nitratdirektivet og vandrammedirektivet.

I forbindelse med udmøntningen af lovforslagets bemyndigelser i bekendtgørelser vil bekendtgørelserne blive miljøvurderet, i det omfang krav herom følger af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv nr. 2001/42/EF af 27. juni 2001 om vurdering af bestemte planers og programmers indvirkning på miljøet, EF-Tidende 2001, nr. L 197, side 30 ff. For så vidt angår de dele af lovforslaget, der ikke udgør bemyndigelsesbestemmelser, er dele af disse allerede blevet miljøvurderet, og det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at lovforslaget ikke nødvendiggør en fornyet miljøvurdering af disse dele. I forhold til de øvrige dele af lovforslaget, som er omfattet af miljøvurderingsdirektivets anvendelsesområde og ikke tidligere er blevet miljøvurderet, vil disse blive miljøvurderet, i det omfang det i den igangsatte screening måtte blive vurderet, at de kan få væsentlig indvirkning på miljøet.

9.1 Nitratdirektivet

Nitratdirektivet har til formål at nedbringe vandforurening forårsaget eller fremkaldt af nitrater, som stammer fra landbruget, og at forebygge yderligere forurening af denne art.

Med henblik på for alt vand at skabe et generelt niveau for beskyttelse mod forurening skal medlemsstaterne desuden udarbejde et kodeks for godt landmandskab, jf. nitratdirektivets artikel 4, stk. 1. De bestemmelser, der kan og skal indeholdes i kodeksen, fremgår af nitratdirektivets bilag II.

I henhold til nitratdirektivets artikel 4, stk. 1, litra a, jf. bilag II, B, nr. 7, skal der foretages en planlægning af jordens anvendelse, herunder anvendelse af vekseldrift og fastlæggelse af hvilken del af arealet, der skal anvendes til henholdsvis permanente afgrøder og énrige afgrøder. Derudover fastlægger nitratdirektivet, at der skal opretholdes et mindstemål af plantedække, som vil optage det kvælstof fra jordbunden, der ellers kunne forårsage nitratforurening af vand, jf. artikel 4, stk. 1, jf. bilag II, B, nr. 8. Der skal ifølge nitratdirektivets artikel 4, stk. 1, litra a, jf. bilag II, B, nr. 9, udarbejdes gødskningsplaner for hver enkelt virksomhed og løbende optegnelser om anvendelse af gødning.

I henhold til nitratdirektivets artikel 4, stk. 1, litra a, jf. bilag II, A, nr. 6, skal der fastsættes bestemmelser, der omhandler fremgangsmåder for tilførsel af gødning, herunder hyppighed og ensartethed i forbindelse med spredning, således at udvaskningen af næringssalte i vandet holdes på et acceptabelt niveau.

Nitratdirektivets artikel 5, stk. 4, litra a, jf. bilag III, 1. pkt., nr. 3, litra a-c, fastlægger, at der skal være en begrænsning af tilførsel af gødning til jorden, der er i overensstemmelse med god landbrugspraksis under hensyntagen til

de særlige forhold, herunder i forhold til jordbund, klima, vanding m.v., og som bygger på ligevægt mellem afgrødens kvælstofbehov og den samlede tilførsel af kvælstof til afgrøden fra jorden og fra tilført gødning. Det følger endvidere af det nævnte punkt i bilag II, at en begrænsning af tilførslen af gødning til jorden skal tage hensyn til jordens anvendelse og dyrkningsmetoder, herunder vekseldrift.

Ifølge nitratudirektivet skal der ske en kortlægning af vandområder (både grund- og overfladevand), der er eller kan blive berørt af ovennævnte forurening. Medlemsstaterne skal udpege alle kendte jordområder, der bidrager til forureningen, og hvorfra der er afstrømning til de kortlagte vandområder, som ”sårbare zoner”. For at nå direktivets mål skal medlemsstaterne udarbejde handlingsprogrammer for sådanne sårbare zoner. Dog fritages medlemslandene for kortlægningspligten, hvis de anvender handlingsprogrammerne for hele landet, jf. nitratudirektivets artikel 3, stk. 5. Danmark har valgt at anvende handlingsprogrammerne for hele landet, og er derfor fritaget fra kortlægningspligten.

Handlingsprogrammerne skal ifølge nitratudirektivets artikel 5, stk. 4, litra a og b, bestå af de bindende foranstaltninger, der fremgår af direktivets bilag III, og de foranstaltninger, som medlemsstaterne har foreskrevet i den eller de kodekser for godt landmandskab (direktivets bilag II), med undtagelse af de foranstaltninger der er overflødiggjort af foranstaltningerne i bilag III. Medlemsstaterne skal ifølge artikel 5, stk. 5, desuden træffe de supplerende eller skærpende foranstaltninger, som de anser for nødvendige, hvis foranstaltningerne i artikel 5, stk. 4, ikke er tilstrækkelige til at nå direktivets mål, jf. formålsbestemmelsen i artikel 1.

Medlemsstaterne skal ifølge nitratudirektivets artikel 5, stk. 7, mindst hvert 4. år foretage en ny gennemgang af og om fornødent revidere handlingsprogrammerne, herunder eventuelle supplerende foranstaltninger, der er truffet i henhold til stk. 5.

9.1.1 Gældende implementering af nitratudirektivet

Gødskningsloven, gødskningsbekendtgørelsen og plantedækkebekendtgørelsen indeholder regler, der implementerer nitratudirektivets bestemmelser om planlægning af jordens anvendelse, om opretholdelse af et mindstemål af plantedække i nedbørsperioder, om udarbejdelse af gødskningsplaner for hver enkelt virksomhed og registrering af gødningsanvendelse og om begrænsning af tilførsel af gødning til jorden, der er i overensstemmelse med god landbrugspraksis under hensyntagen til de særlige forhold, herunder i

forhold til jordbund, klima, vanding m.v., og som bygger på ligevægt mellem afgrødens kvælstofbehov og den samlede tilførsel af kvælstof til afgrøden fra jorden og fra tilført gødning. Desuden indeholder gødskningsloven bestemmelser om dyrkningsrelaterede tiltag i form af forbud mod jordbearbejdning om efteråret forud for vårsåede afgrøder og forbud mod omlægning af fodergræsmarker i visse perioder.

I den forbindelse fastlægger gødskningslovens § 12, at virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab efter loven, i hver planperiode ikke må anvende mere kvælstofholdig gødning end den kvælstofkvote, der er beregnet for den pågældende virksomhed. Virksomhedens kvælstofkvote og indholdet af kvælstof i den anvendte husdyrgødning beregnes efter nærmere regler i loven og i overensstemmelse med kvælstofnormer angivet i gødskningsbekendtgørelsen. Endvidere fastlægger gødskningslovens §§ 41 og 42, at virksomheder, som er tilmeldt registeret, for hver planperiode skal foretage en gødningsplanlægning og udarbejde gødningsregnskab og indberette gødningsregnskabet til ministeren for grøn trepart. Disse bestemmelser medvirker alle til implementeringen af nitratdirektivet. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø foretager kontrol af de modtagne gødningsregnskaber for at sikre, at alle virksomheder, som er tilmeldt registeret, ikke har gødsket med mere kvælstof, end hvad virksomhedens beregnede kvælstofkvote for planperioden tillader.

Endvidere bidrager gødskningslovens § 38, stk. 1 om etablering af pligtige efterafgrøder og husdyrefterafgrøder til implementering af nitratdirektivet.

I stedet for etablering af de efterafgrøder kan virksomheden anvende alternative virkemidler for at håndtere sit efterafgrødekrav, jf. gødskningslovens § 39, stk. 1. Det kan f.eks. være ved hjælp af tidlig såning eller udlægning af mellemafgrøder. Hvis der registreres manglende overholdelse af efterafgrødekravene eller alternativerne ved kontrol, sanktioneres virksomheden med en bøde.

Gødskningslovens § 38, stk. 1 og § 39 a indeholder hjemmel til at fastsætte krav om etablering af målrettede efterafgrøder i kystvandoplande med et indsatsbehov i medfør af vandområdeplanerne og til at yde tilskud til frivillig udlægning af de målrettede efterafgrøder og/eller alternativer hertil i de pågældende områder. Efterafgrøderne i den målrettede regulering, herunder de efterafgrøder, der udlægges frivilligt, og tilskudsmodtagernes forpligtelse efter den frivillige tilskudsordning, indgår ikke som foranstaltninger i det danske nitrathandlingsprogram efter nitratdirektivets artikel 5, men bidrager til opfyldelse af direktivets formål.

Husdyrbruglovens §§ 5 a- 5 c og gødningsanvendelsesbekendtgørelsen indeholder desuden regler, der implementerer nitratdirektivets bestemmelser om perioder, hvor tilførsel af visse typer gødning til jorden er forbudt, om perioder, hvor tilførsel af gødning til jorden er u hensigtsmæssig, om tilførsel af gødning på stejle skråninger, om tilførsel af gødning til vandmættede, oversvømmede, frosne eller snedækkede jorder, om betingelser for tilførsel af gødning til jorden nær vandløb, om fremgangsmåder for tilførsel af både kunstgødning og husdyrgødning, herunder hyppighed, og ensartethed i forbindelse med spredning, således at udvaskningen af næringssalte i vandet holdes på et acceptabelt niveau, om begrænsning af tilførsel af gødning til jorden, der er i overensstemmelse med godt landmandskab, og som tager hensyn til de særlige forhold i sårbare zoner, som i Danmark omfatter hele landet, og regler om at den mængde husdyrgødning, som tilføres jorden hvert år, herunder fra dyrene selv, ikke overstiger en vis mængde pr. hektar for hver virksomhed eller hvert husdyrbrug (170 kg N per hektar). I gødningsanvendelsesbekendtgørelsen er der derudover fastsat supplerende og skærpende foranstaltninger, som er anset for at være nødvendige til at nå de mål, der er fastsat i nitratdirektivets artikel 1.

9.1.2 Lovforslagets forhold til nitratdirektivet

Lovforslaget viderefører ikke reglerne om kvælstofkvoten i den gældende gødskningslovs § 12 eller de forskellige efterafgrødere regler fastsat i medfør af den gældende gødskningslovs § 38, stk. 1, § 39, stk. 1 og § 39 a. Det er hensigten, at disse regler erstattes af foranstaltninger fastsat i medfør af lovforslagets § 11, stk. 2, herunder af basisudvaskningsgrænser og udledningskvoter. Reglerne indebærer fastsættelse af begrænsninger for mængden af næringsstoffer, som må udvaskes fra virksomhedens arealer eller udledes til det pågældende kystvandopland, som virksomhedens arealer befinder sig i. Reglerne fastsat i medfør af lovforslagets § 11 vil herefter bidrage til implementering af nitratdirektivets bilag II, B, nr. 8 og bilag III, pkt. 1, nr. 3, litra a-c.

Lovforslaget viderefører i vidt omfang bestemmelser om virksomheders registrering i Register for Gødningsregnskab, som med lovforslaget dog foreslås omdøbt til Register for Udlednings- og Bedriftsregnskab. Bestemmelserne vedrører udarbejdelse af gødningsplanlægning og udarbejdelse og indsendelse af udlednings- og gødningsregnskab. Disse bestemmelser bidrager fortsat til implementering af nitratdirektivets artikel 4, stk. 1, litra a, jf. bilag II, B, nr. 7 og 9.

Kriterierne for hvilke virksomheder, der er omfattet af lovens anvendelsesområde og omfattet af forpligtelsen til at registrere sig i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber foreslås videreført med mindre justeringer. Det vurderes ikke, at ændringen i kriterierne vil føre til en markant ændring i kredsen af omfattede virksomheder i praksis. Ændringerne kan føre til, at et større areal vil indgå i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber, da definitionerne relateret til de omfattede virksomheder fremadrettet skal forstås bredere. Virksomheder kan undtages lovforslagets anvendelsesområde eller fra pligten til at registrere sig i registeret forudsat at det sker i overensstemmelse med de direktivmæssige forpligtelser. Det vurderes derfor, at de ændrede kriterier for optagelse i registeret fortsat er i overensstemmelse med forpligtelserne, jf. nitratdirektivet.

Det foreslås, at bemyndigelserne i husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c, videreføres i lovforslagets §§ 7-9. Det vurderes derfor, at reglerne overført fra husdyrbrugloven fortsat er i overensstemmelse med forpligtelserne, jf. nitratdirektivet.

9.2 Drikkevandsdirektivet

Nitratdirektivet er tæt forbundet med andre natur- og miljødirektiver, herunder drikkevandsdirektivet. Drikkevandsdirektivet fastsætter krav om, at drikkevandet er ”sundt og rent”. Drikkevandsdirektivet indeholder således en grænseværdi for drikkevandets indhold af nitrat på 50 mg pr. liter. Drikkevandsdirektivet indeholder ikke kvalitetskrav til grundvand. Vandforsyningen i Danmark er baseret på indvinding af grundvand, som er så rent, at det som udgangspunkt kan anvendes som drikkevand efter en simpel vandbehandling, dvs. en iltning og filtrering. Da grundvandet således som udgangspunkt ikke renses for nitrat, forudsætter drikkevandsdirektivet, at grundvandets indhold af nitrat som udgangspunkt ikke overstiger grænseværdien i drikkevandsdirektivet på 50 mg nitrat pr. liter.

9.2.1 Implementering af drikkevandsdirektivet

Drikkevandsdirektivet er implementeret i dansk lovgivning gennem vandforsyningsloven (lovbekendtgørelse nr. 118 af 22. februar 2018 om vandforsyning) og drikkevandsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1068 af 23. august 2018 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg).

I og med at loven har som formål at regulere anvendelsen af næringsstoffer og drivhusgasser i landbruget og skovbruget med henblik på bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser, vil loven bidrage med næringsstofreducerende effekt til opfyldelse af de danske forpligtelser efter drikkevandsdirektivet.

9.3 Vandrammedirektivet og grundvandsdirektivet

9.3.1 Vandrammedirektivet og grundvandsdirektivets rammer

Vandrammedirektivet har overordnet til formål at fastlægge en ramme for beskyttelse af vandløb, søer, overgangsvande, kystvande og grundvand.

Efter vandrammedirektivets artikel 4, skal medlemslandene som udgangspunktet forebygge forringelse af tilstanden for alle overfladevandområder og grundvandsforekomster og beskytte, forbedre og restaurere alle overfladevandområder og grundvandsforekomster med henblik på at opnå god tilstand for overfladevand og grundvand senest den 22. december 2015 (der gælder dog særlige regler for kunstige og stærkt modificerede vandområder). Fristen for at opnå god tilstand kan ifølge direktivet under visse betingelser forlænges til 2021 henholdsvis 2027, og direktivet indeholder derudover bestemmelser, der muliggør undtagelser fra direktivets krav i visse tilfælde. Danmark har i henhold til vandrammedirektivet med enkelte undtagelser forlænget fristen for målopfyldelse til 2027 [eller senere].

EU-Domstolen har i en principiel dom af 1. juli 2015 i sag C-461/13, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland, fastslået, hvad der skal forstås ved "forringelse af tilstanden" af overfladevand i direktivets forstand, se nærmere nedenfor.

Med henblik på at opnå vandrammedirektivets miljømål skal medlemsstaterne for hvert vandområdedistrikt blandt andet udarbejde miljømål og indsatsprogrammer, jf. direktivets artikel 4 og artikel 11. Indsatsprogrammet skal indeholde grundlæggende foranstaltninger med henblik på at opfylde de fastlagte mål. Grundlæggende foranstaltninger er minimumskrav, der skal opfyldes og består bl.a. af de foranstaltninger, der kræves for at gennemføre Fællesskabets lovgivning vedrørende beskyttelse af vand, herunder foranstaltninger, der kræves i henhold til de retsakter, der er nævnt i vandrammedirektivets bilag VI, del A. I dette bilag nævnes bl.a. VVM-direktivet, nitratudirektivet og habitatdirektivet. Foranstaltninger til gennemførelse af disse direktiver udgør således en grundlæggende foranstaltning i vandplanlægningen. Hvis de grundlæggende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige til at opfylde de fastlagte mål, skal indsatsprogrammet tillige indeholde supplerende foranstaltninger.

Endvidere skal medlemsstaterne efter vandrammedirektivets artikel 13 for hvert af vandområdedistrikterne udarbejde en vandområdeplan, der blandt andet sammenfatter miljømålene, indsatsprogrammet, belastningsopgørel-

ser og tilstandsvurderinger. Vandområdeplanen, herunder mål og programmer m.v., skal revideres hvert 6. år (den aktuelle vandområdeplan dækker perioden 2021-2027).

Medlemsstaterne skal efter vandrammedirektivets artikel 4, stk. 1, litra b, nr. iii, iværksætte de nødvendige foranstaltninger, med henblik på at vende enhver væsentlig og vedvarende opadgående tendens i koncentrationen af et hvilket som helst forurenende stof hidrørende fra menneskelig aktivitet, med henblik på en progressiv reduktion af forureningen af grundvandet. Indholdet af nitrat har betydning for vurderingen af den kemiske tilstand i en grundvandsforekomst. Definitionen af god kemisk tilstand for grundvand fremgår af tabel 2.3.2 i bilag V til vandrammedirektivet. Heraf fremgår det, at en af forudsætningerne for, at en grundvandsforekomst har god kemisk tilstand, er, at grundvandsforekomstens kemiske sammensætning er således, at koncentrationerne af forurenende stoffer ikke overstiger de kvalitetskrav, der gælder i henhold til anden relevant fællesskabslovgivning i overensstemmelse med direktivets artikel 17.

Grundvandsdirektivet, der er et datterdirektiv til vandrammedirektivet, fastsætter specifikke foranstaltninger til forebyggelse af og kontrol med forurening af grundvandet med henblik på at opfylde vandrammedirektivets artikel 17, stk. 1 og 2, jf. grundvandsdirektivets artikel 1. Bestemmelserne i grundvandsdirektivet omfatter navnlig kriterier for vurdering af god kemisk grundvandstilstand, jf. artikel 1, litra a), og kriterier for identifikation og vending af en væsentlig og vedvarende opadgående tendens, jf. artikel 1, litra b). I grundvandsdirektivets bilag I er der bl.a. fastlagt et kvalitetskrav for nitrat i grundvand på 50 mg pr. l, som skal anvendes ved vurdering af, om vandrammedirektivets mål om god grundvandstilstand er opnået. Danmark skal træffe de nødvendige foranstaltninger for, at kvalitetskravet overholdes. Overskrides dette kvalitetskrav, har grundvandsforekomsten ikke opnået god kemisk tilstand. Foranstaltninger i medfør af direktivet skal indgå i de indsatsprogrammer, som medlemslandene skal udarbejde i henhold til vandrammedirektivets artikel 11 for hvert vandområdedistrikt, jf. vandrammedirektivets artikel 17, stk. 3.

9.3.2 Gældende implementering af vandrammedirektivet og grundvandsdirektivet

Vandrammedirektivet og grundvandsdirektivet er i dansk ret gennemført ved lov om vandplanlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017, og tilhørende bekendtgørelser. De grundlæggende foranstaltninger, der udgør en del af vandplanlægningen, udspringer af de forpligtelser, som er opregnet i vandrammedirektivets artikel 11, stk. 3. De grundlæggende

foranstaltninger omfatter ifølge § 20, stk. 2 i lov om vandplanlægning, ”foranstaltninger, der gennemfører EU-lovgivning, som allerede er fastsat i sektorlovgivningen og eventuelle yderligere foranstaltninger til gennemførelse af EU-retlige forpligtelser”. Gødskningsloven og husdyrbrugloven udgør, som en del af sektorlovgivningen, en del af de grundlæggende foranstaltninger.

Den reduktion af kvælstofudledningen, der skal sikre mod forringelse af tilstanden i vandmiljøet bidrager navnlig til efterlevelsen af nitratdirektivet, der som nævnt udgør en del af vandrammedirektivets grundlæggende foranstaltninger. Den del af reguleringen, der skal medvirke til at opnå forbedringer i tilstanden bidrager til opnåelse af vandrammedirektivets mål om god tilstand senest i 2027.

I de danske vandområdeplaner for perioden 2021-2027, er det forudsat, at der gradvist opnås god økologisk tilstand i vandmiljøet ved at bl.a. landbrugs udledning af kvælstof reduceres med 13.780 tons i vandmiljøet i 2027, og senest i 2030.

Vandområdeplanerne er udarbejdet i henhold til lov om vandplanlægning og regler udstedt med hjemmel heri, der implementerer vandrammedirektivet. Den målrettede kvælstofregulering, som fastsat i medfør af gødskningslovens § 38, stk. 1, indfrier i medfør af vandområdeplanerne et indsatsbehov på ca. 3.500 tons kvælstof om året. Denne forbedring af tilstanden i vandmiljøet, medvirker til at opfylde de danske forpligtelser efter vandrammedirektivet.

Endvidere udgør gødskningslovens bestemmelser om dyrkningsrelaterede tiltag (blandt andet jordbearbejdning) en del af de grundlæggende foranstaltninger i det indsatsprogram, der skal udarbejdes i henhold til vandrammedirektivet.

Bemyndigelsesbestemmelserne til brug for fastsættelse af fosforarealkravet i husdyrbruglovens § 5 a og fastsættelse af krav om etablering af husdyreefterafgrøder i gødskningslovens § 38, stk. 1, bidrager også til overholdelsen af Danmarks forpligtelser efter vandrammedirektivet.

9.3.3 Lovforslagets forhold til vandrammedirektivet og grundvandsdirektivet

Lovforslaget viderefører i første omgang indholdsmæssigt bestemmelserne i husdyrbrugloven og gødskningslovens regler om de dyrkningsrelaterede tiltag. Disse vurderes ikke at rumme nye EU-retlige aspekter i forhold til

vandrammedirektivet. Det er herved forudsat, at det eksisterende beskyttelsesniveau som minimum opretholdes, i forbindelse med udmøntningen af lovens bemyndigelsesbestemmelser

Lovforslaget viderefører ikke regler om husdyrefterafgrøder eller den målrettede kvælstofregulering. Lovforslaget indfører dog nye bemyndigelser om iværksættelse af foranstaltninger med henblik på at begrænse udledningen af næringsstoffer og sikre den fortsatte effekt af de eksisterende kvælstofreducerende ordninger. Bemyndigelser kan også udnyttes til at fastsætte regler, der skal sikre en forbedring af tilstanden i vandmiljøet i forhold til i dag.

Lovforslaget som helhed bidrager til opfyldelse af de danske forpligtelser, der følger af både vandramme- og grundvandsdirektivet. Det gælder blandt andet med hensyn til den udledningskvote, der bidrager til at opnå de forbedringer af tilstanden i vandmiljøet, der er nødvendige for at nå vandrammedirektivets mål om god økologisk tilstand senest i 2027.

Ifølge EU-Domstolens dom ovennævnte sag (C-461/13), vil der være tale om forringelse af et overfladevand, når mindst ét af kvalitetselementerne som omhandlet i direktivet (bilag V) falder ét niveau, selvom denne forringelse ikke fører til, at hele overfladevandet rykker en klasse ned. Hvis det pågældende kvalitetselement allerede befinder sig i den laveste klasse, udgør enhver forringelse af dette element imidlertid en forringelse af (overflade)vandområdets tilstand. Ministeriet for Grøn Trepert forstår EU-Domstolens dom således, at et fald inden for den aktuelle økologiske tilstandsklasse bedømt ud fra hvert af de relevante kvalitetselementer for den pågældende kategori og type overfladevand som følge af en øget menneskelig påvirkning ikke i sig selv vil være i strid med vandrammedirektivet, med mindre det pågældende kvalitetselement befinder sig i den laveste klasse (dårlig tilstand).

Med hensyn til de dele af lovforslaget, der medfører ændringer af retstilstanden, fremgår det af afsnit 9 om de miljømæssige konsekvenser, at ændringerne af loven samlet set ikke vurderes at medføre negative, miljømæssige konsekvenser. Det vurderes endvidere, at de dele af lovforslaget, der medfører ændringer af retstilstanden, hverken i sig selv og korrekt administreret, strider mod EU-Domstolens dom i sag C-461/13.

9.4 Havstrategidirektivet

Havstrategidirektivet forpligter medlemsstaterne til at opnå og opretholde god miljøtilstand i havmiljøet senest i 2020, jf. artikel 1, stk. 1. Med henblik

herpå skal medlemsstaterne udarbejde og gennemføre havstrategier indeholdende tilstandsvurderinger, miljømål, overvågnings- og indsatsprogrammer, jf. artikel 1, stk. 2, og artikel 5, stk. 2.

I direktivets bilag I er god miljøtilstand i forhold til eutrofiering formuleret således, at menneskeskabt eutrofiering er minimeret, navnlig de negative virkninger heraf, såsom tab af biodiversitet, forringelse af økosystemer, skadelige algeforekomster og iltmangel på havbunden. Der skal i havstrategien fastsættes miljømål og indsatser med henblik på at sigte imod opnåelsen af denne tilstand, jf. havstrategidirektivets artikel 10, stk. 1, og artikel 13, stk. 1. Det følger af havstrategidirektivets artikel 5, stk. 2, at havstrategien skal samordnes med de lande, som Danmark deler havregioner med. Af artikel 6 fremgår det endvidere, at hvor det er praktisk og hensigtsmæssigt, anvender medlemsstaterne med henblik på den i artikel 5, stk. 2, omhandlede koordinering de eksisterende regionale havkonventioner, der omfatter den pågældende havregion eller subregion.

Havstrategidirektivet har ikke givet anledning til særlige tiltag i husdyrbruget. Havstrategidirektivet er gennemført i dansk ret ved lov om havstrategi, jf. lovbekendtgørelse nr. 123 af 1. februar 2024 (herefter havstrategiloven), som i § 18 indeholder en bestemmelse om, at offentlige myndigheder ved udøvelsen af deres beføjelser er bundet af de miljømål og indsatsprogrammer, der fastsættes i medfør af havstrategiloven.

Lovforslagets § 6-9 vil også kunne anvendes til at fastsætte foranstaltninger, som er nødvendige for at nå miljømål fastsat i medfør af lov om havstrategi.

9.5 VVM-direktivet

VVM-direktivet stiller en række krav om forudgående miljømæssig vurdering af projekter, der vil kunne påvirke miljøet væsentligt. VVM-direktivet er et proceduredirektiv, der har til formål at sikre et generelt højt miljøbeskyttelsesniveau. Miljøbegrebet i VVM-direktivet er bredt og omfatter emner som mennesker, fauna og flora, jordbund, vand, luft, klima og landskab, materielle goder og kulturarv.

Direktivet stiller ikke i sig selv krav om et bestemt miljøbeskyttelsesniveau m.v. Direktivets krav retter sig derimod til bygherrer og myndigheders oplysningsgrundlag, procedurer, vurderinger, herunder med henblik på gensigtighed og inddragelse af offentligheden. For så vidt angår inddragelse af offentligheden og klageadgang, gennemfører VVM-direktivet kravene i Århus-konventionen af 25. juni 1998 om adgang til oplysninger, offentlig deltagelse i beslutningsprocesser samt adgang til klage og domstolsprøvelse på miljøområdet.

Efter direktivets artikel 2 skal medlemsstaterne vedtage de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at projekter, der bl.a. på grund af deres art, dimensioner eller placering kan forventes at få væsentlige indvirkninger på miljøet, undergives et krav om tilladelse og forudgående miljøkonsekvensvurdering. VVM-direktivets bilag I og II indeholder en udtømmende opregning af de projekter, der er omfattet af direktivets forpligtelser, men projektkategorierne skal forstås bredt. Projekter omfattet af bilag I er VVM-pligtige, mens projekter omfattet af bilag II er screeningspligtige.

Projekter er i direktivets artikel 1 begrebsmæssigt defineret som »gennemførelse af anlægsarbejder eller andre installationer eller arbejder«, og »andre indgreb i det naturlige miljø eller i landskaber, herunder sådanne, der tager sigte på udnyttelse af ressourcer i undergrunden«. EU-domstolen har i dom af 19. april 2012 i sag C-121/11, Pro-Braine, og dom af 17. marts 2011 i sag C-275/09, Bruxelles Lufthavn, fastslået, at et projekt i VVM-direktivets forstand forudsætter, at der er tale om arbejde eller indgreb, som ændrer områdets fysiske karakteristika.

De projekter, der er obligatorisk VVM-pligtige, fremgår af direktivets bilag I. Herudover er enhver ændring eller udvidelse af projekter omfattet af bilag I obligatorisk VVM-pligtig, hvis ændringen eller udvidelsen i sig selv overstiger de fastsatte grænser i bilag I, jf. direktivets bilag I, punkt 24.

For projekter på direktivets bilag II skal der alene gennemføres en miljøkonsekvensvurdering, hvis de vil kunne få væsentlig indvirkning på miljøet, jf. direktivets artikel 4, stk. 2. Vurderingen heraf – screeningen – har således til formål at fastslå, om projektet ud fra navnlig sin art, placering og dimensioner kan forventes at få væsentlige miljømæssige indvirkninger. Hvis projektet ikke kan antages at få væsentlige miljømæssige indvirkninger, træffer VVM-myndigheden afgørelse om, at der ikke er VVM-pligt. Hvis VVM-myndigheden finder, at projektet kan forventes at få væsentlige miljømæssige konsekvenser, træffes afgørelse herom, og projektet undergår samme VVM-proces som de projekttyper, der er optaget på bilag I.

Udgangspunktet for bilag II-projekter er som nævnt, at screening sker ved en konkret vurdering af projektets indvirkning på omgivelserne. Det er dog efter direktivet muligt for medlemsstaterne at erstatte den konkrete vurdering i forhold til screeningen med generelle regler i form af tærskelværdier eller kriterier, dvs. regler, der på forhånd definerer, hvornår et bilag II-projekt kan eller ikke kan have væsentlig virkning på miljøet. Anvendelse af denne mulighed forudsætter, at fastlæggelsen af tærskelværdier eller kriterier sker under hensyntagen til de relevante udvælgelseskriterier i direktivets

bilag III, dvs. bl.a. i projektets karakter og art, beliggenhed og mulige miljøpåvirkninger. Tærskelværdier og kriterier kan ikke kun baseres på ét af disse karakteristika, f.eks. størrelse, og tærskelværdierne må ikke bevirke, at en hel projektkategori undtages fra direktivets regler.

Medlemsstaterne har dermed mulighed for både at bestemme, hvornår der hverken er behov for en konkret screeningsafgørelse eller en miljøkonsekvensvurdering, og hvornår et projekt under alle omstændigheder skal gennem en fuld miljøkonsekvensvurdering. Der er således mulighed for at standardisere screeningen i generelle regler under forudsætning af, at udvælgelseskriterierne i bilag III er iagttaget, og i respekt for direktivets formål om, at intet projekt, der kan have en væsentlig indvirkning på miljøet i direktivets forstand, må unddrages en vurdering.

Projekter omfattet af bilag I eller II, og som allerede er tilladt eller godkendt, er udført eller er ved at blive udført, kan ændres eller udvides. Sådanne ændringer eller udvidelser er omfattet af bilag II og dermed kravet om screening, når ændringen eller udvidelsen kan have væsentlige skadelige indvirkninger på miljøet, jf. direktivets bilag II, punkt 13, litra a.

Projekter om ”intensiv husdyravl” er omfattet af VVM-direktivet. De projekter, der er obligatorisk VVM-pligtige, fremgår af direktivets bilag I, punkt 17, og omfatter anlæg til intensiv fjerkræavl og svineavl med mere end 85.000 pladser til slagtekyllinger, 60.000 pladser til høner, 3.000 pladser til slagtesvin (over 30 kg) eller 900 pladser til søer. Anlæg til intensiv husdyravl, der ikke omfatter de i bilag I nævnte dyretyper, eller som ikke overskrider de i bilag I fastsatte grænser, er omfattet af direktivets bilag II, punkt 1, litra e).

Projekter, der hverken er omfattet af bilag I eller II, skal ikke undergives nogen vurdering i henhold til direktivet. Det afgørende er derfor i relation til husdyravl i første omgang, om et projekt er omfattet af »anlæg til intensiv husdyravl«. Der skal således være tale om et anlæg, hvorfor f.eks. græssende dyr ikke i sig selv er omfattet af definitionen.

Direktivet indeholder ikke en nærmere definition af, hvad der forstås ved ”intensiv”. Europa-Kommissionen har i vejledningen »Interpretation of definitions of project categories of annex I and II of the EIA Directive« fra 2015, side 40 og 41 anført, at bl.a. det forhold, at dyrene fodres og ikke udelukkende lever af det foder, som de har naturligt til rådighed, tillægges betydning for vurderingen. Europa-Kommissionens vejledning findes elektronisk på Kommissionens hjemmeside om VVM-direktivet (<http://ec.europa.eu/environment/eia/>).

For anlæg til intensiv husdyravl gælder, at en væsentlig del af miljøpåvirkningen sker som følge af udbringning af husdyrgødning på markarealer, hvis drift almindeligvis indgår som en integreret del af driften af staldanlæggene. Det følger heraf, at miljøpåvirkningen som følge af anvendelsen af husdyrgødning på arealerne skal vurderes som en del af projektet. Husdyrgødningen anvendes som gødskning til afgrøderne, og afgrøderne anvendes i høj grad som foder til dyrene.

For projekter, der er omfattet af bilag II (screening for VVM-pligt), vil vurderingen af miljøpåvirkningen som følge af udbringning af husdyrgødning på arealerne kunne ske ud fra kriterier som beskrevet ovenfor. Herved ville en vurdering af de konkrete arealer til udbringning af husdyrgødning fra et husdyrbrug kunne erstattes af et kriterium om, at det ikke giver anledning til VVM-pligt, hvis bortskaffelsen af husdyrgødning fra det screeningspligtige husdyrbrug sker til arealer omfattet af anden regulering, som sikrer, at der ikke vil ske en væsentlig virkning på miljøet.

For projekter, der er omfattet af bilag I (obligatorisk VVM-pligt), vil der som udgangspunkt skulle foretages en konkret vurdering af hele projektet, herunder skulle vurderes, hvorledes husdyrgødningen håndteres forsvarligt. Dette kan også i denne situation ske ved henvisning til generelle regler, der sikrer en forsvarlig håndtering, jf. ovenfor om bilag II-projekter. Derudover skal der udarbejdes en VVM-redegørelse med en række oplysninger og vurderinger om projektets virkninger.

For projekter omfattet af bilag I eller bilag II er der – varierende – regler om inddragelse af berørte myndigheder og offentligheden i øvrigt samt regler om offentliggørelse af afgørelser.

9.5.1 Gældende implementering af VVM-direktivet

I dansk ret er VVM-direktivet primært gennemført i lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (miljøvurderingsloven). Det følger dog af lovens § 4, stk. 3, at loven ikke finder anvendelse på projekter eller dele af projekter, som i anden lovgivning udtrykkeligt er undtaget herfra.

Det følger af § 4 a i husdyrbrugloven og af § 11 i gødskningsloven, at lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) ikke finder anvendelse på projekter eller dele af projekter, der er omfattet af husdyrbrugloven.

VVM-direktivet er i dag – for så vidt angår projekter om intensiv husdyravl omfattet af direktivets bilag I eller II – gennemført i dansk ret i husdyrbrugloven. Der er således i og i medfør af husdyrbrugloven fastsat en ordning om krav om godkendelser og tilladelser til husdyrbrug.

For projekter til intensiv husdyravl gælder, at en væsentlig del af miljøpåvirkningen sker som følge af udbringning af husdyrgødning på markarealer, hvis drift almindeligvis indgår som en integreret del af driften af staldanlæggene. Det følger heraf, at miljøpåvirkningen som følge af anvendelsen af husdyrgødning på arealerne skal vurderes som en del af projektet.

Husdyrbrugloven fastsætter den ordning for gennemførelse af VVM-direktivets bilagspunkter om anlæg til intensivt husdyravl, at kommunalbestyrelsen skal foretage konkrete vurderinger og fastsætte konkrete vilkår, i det omfang den ikke er afskåret herfra ved generelle regler, faste beskyttelsesniveauer m.v.

Udbringning af husdyrgødning kan påvirke miljøet med kvælstof, ammoniak, fosfor og zink og kan desuden være forbundet med gener, navnlig i form af lugtgener for omboende. For disse forhold er der derfor fastsat beskyttelsesniveauer; navnlig i form af generelle regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen. Reglerne vedrører ammoniakteknikkraft for flydende og fast husdyrgødning, afstrømning af gødning til vandmiljøet, foranstaltninger til imødegåelse af erosion af fosforholdig jord til vandmiljøet og fosforarealkravet.

Herved er en vurdering af de konkrete arealer til udbringning af husdyrgødning fra et screeningspligtigt projekt vedrørende husdyrbrug erstattet af generelle regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, som sikrer, at der ikke vil ske en væsentlig virkning på miljøet. For så vidt angår projekter vedrørende husdyrbrug omfattet af obligatorisk VVM-pligt vil det forhold, at arealerne drives i overensstemmelse med gødningsanvendelsesbekendtgørelsens regler, erstatte den konkrete vurdering af, om husdyrgødningen håndteres forsvarligt.

Kommunalbestyrelsen skal således ikke vurdere virkningerne på miljøet af udbringning af husdyrgødning, idet der er fastsat generelle beskyttelsesniveauer for påvirkningerne af udbragt husdyrgødning.

Overskydende kvælstof fra udbragt husdyrgødning kan udvaskes til vandmiljøet. Til imødegåelse heraf indeholder gødskningslovens § 38, stk. 1, en bemyndigelse til ministeren for grøn trepart til at fastsætte krav om husdyr-

efterafrøder. I plantedækkebekendtgørelsen er der herefter fastsat et husdyrefterafrødekrav, der modvirker den nitratudvaskning, som den øgede udbringning af organisk gødning medfører i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor der er sket en stigning i anvendelsen af organisk gødning i forhold til et referenceår. Der er endvidere fastsat krav om husdyrefterafrøder i kystvandoplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne. Husdyrefterafrødekravet udgør et bidrag til vandområdeplanernes målopfyldelse.

Plantedækkebekendtgørelsens krav om husdyrefterafrøder udgør således en af bekendtgørelsens tærskelværdier efter VVM-direktivet, der samlet set sikrer mod væsentlige miljøpåvirkninger fra udbragt husdyrgødning.

9.5.2 Lovforslagets forhold til VVM-direktivet

Det følger af § 4, stk. 3, i miljøvurderingsloven, at der skal tages udtrykkelig stilling, hvis en lovgivning, der omfattes af denne lovs anvendelsesområde, men som indeholder en egen implementering af VVM-reglerne, ikke skal være omfattet af miljøvurderingsloven. Der er i husdyrbruglovens § 4 a og i gødskningslovens § 11 udtrykkelig anført, at lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) ikke finder anvendelse på projekter eller dele af projekter, der er omfattet af husdyrbrugloven eller regler udstedt i medfør heraf.

Med lovforslaget er det hensigten, at reglerne i husdyrbrugloven indholdsmæssigt videreføres i lovforslagets §§ 7-9. Det er endvidere hensigten, at kravet om husdyrefterafrøder ikke videreføres, men erstattes af andre regler med hjemmel i lovforslagets § 6.

På denne baggrund er der i lovforslagets § 2 foreslået indsat bestemmelse om, at ministeren for grøn trepart for regler fastsat i medfør af denne lov kan fastsætte regler om, at lov om miljøvurderinger ikke finder anvendelse, i det omfang der er tale om projekter eller dele af projekter, der er omfattet af lov om husdyrbrug m.v. og regler fastsat i medfør heraf.

Udbringning af husdyrgødning kan påvirke miljøet med kvælstof, ammoniak, fosfor og zink og kan desuden være forbundet med gener, navnlig i form af lugtgener for omboende. For disse forhold er der derfor fastsat beskyttelsesniveauer, som udgør tærskelværdier efter VVM-direktivet, der samlet set sikrer mod væsentlige miljøpåvirkninger fra udbragt husdyrgødning; navnlig i form af generelle regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen i medfør af husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c og plantedækkebekendtgørelsen i medfør af gødskningslovens § 38, stk. 1.

Det er hensigten, at bemyndigelsen i lovforslagets § 2 i første omgang alene vil blive benyttet i forhold til de regler, der afløser husdyrefterafgrødekravet og de regler, som videreføres fra husdyrbrugloven. Som bemyndigelsen er formuleret, er den imidlertid ikke til hinder for, at VVM-direktivet for så vidt angår projekter omfattet af husdyrbrugloven i videre omfang gennemføres i den foreslåede lov.

Det er hensigten, at udnytte bemyndigelserne i lovforslagets §§ 7-9, til at fastsætte generelle regler om ammoniakteknikkraft for flydende og fast husdyrgødning, afstrømning af gødning til vandmiljøet, foranstaltninger til imødegåelse af erosion af fosforholdig jord til vandmiljøet og fosforarealkravet svarende til de gældende regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen. Det er derudover hensigten at udnytte bemyndigelsen i lovforslagets § 6, til at fastsætte regler om beskyttelse målrettet oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder med stigning i anvendelsen af organisk gødning.

Kravene vil afløse de nuværende husdyrefterafgrøder fastsat i medfør af gødskningslovens § 38, stk. 1 og regler fastsat i medfør af husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c, og vil indgå som en af tærskelværdierne eller afskæringskriterierne for udbringning af husdyrgødning, der erstatter den konkrete vurdering af påvirkningerne på miljøet ved udbringning af husdyrgødning i forhold til projekter om intensiv husdyravl omfattet af VVM-direktivets bilag 1 eller 2.

En række regler fastsat i medfør af lovforslaget vil derfor fremover indgå i implementeringen af VVM-direktivet for så vidt angår udbringning af husdyrgødning.

På den baggrund vurderer Ministeriet for Grøn Trepert, at lovforslaget i forhold til husdyrefterafgrødekravet og reglerne, der overføres fra husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c, der udgør en tærskelværdi eller et afskæringskriterium i forhold til nitratudvaskning til vandmiljøet, som forudsat i de gældende regler til sammen med de foranstaltninger til beskyttelse af overfladevand og grundvand, der følger af lovforslaget i øvrigt og af anden lovgivning, vil udgøre et tilstrækkeligt afskæringskriterium i forhold til at imødegå væsentlige påvirkninger fra udbringning af husdyrgødning til vandmiljøet. Reglerne, som afløser husdyrefterafgrødekravet vil som minimum varetage samme beskyttelsesniveau som husdyrefterafgrøderne. Som det fremgår af de almindelige bemærkninger afsnit 3.2.2, tilsigtes der med lovforslagets §§ 7-9, ingen materielle ændringer i den hidtidige fastsættelse af reglerne fastsat i medfør af husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c. Det er således Ministeriet for

Grøn Treparts vurdering, at de foreslåede regler er i overensstemmelse med VVM-direktivet.

Det kan dog ikke udelukkes, at EU-Domstolen vil kunne nå frem til, at de fastsatte tærskelværdier eller afskæringskriterier for udbringning af husdyrgødning, herunder udmøntningen af lovforslagets § 10, stk. 3 og 4, ikke som forventet sikrer mod væsentlige påvirkninger af miljøet i alle situationer, og at reglerne dermed er utilstrækkelige som afskæringskriterium, der i alle tilfælde kan bidrage til at afløse konkrete vurderinger efter VVM-direktivet.

9.6 Habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet

Habitatdirektivet har til formål at fremme biodiversiteten i medlemsstaterne ved at definere en fælles ramme for beskyttelsen af arter og naturtyper, der er af betydning for EU. Dette sker hovedsageligt gennem udpegning af særlige bevaringsområder, habitatområderne, samt generel beskyttelse af visse arter. Den overordnede målsætning er at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter eller naturtyper, som er omfattet af direktivet.

Habitatdirektivet omfatter mere end 200 naturtyper og 700 arter af planter og dyr, hvoraf ca. 60 naturtyper og mere end 100 arter findes i Danmark.

Fuglebeskyttelsesdirektivet forpligter EU's medlemslande til at beskytte og forbedre vilkårene for de vilde fuglearter i EU, bl.a. ved at udpege fuglebeskyttelsesområder. Fuglebeskyttelsesdirektivet omfatter alle vilde fugle. Der udpeges fuglebeskyttelsesområder for visse sjældne og fåtallige ynglefugle og internationalt vigtige forekomster af trækfugle. Der gælder tilsvarende målsætninger om at sikre og genoprette bestande og levesteder for fugle.

Habitatområderne udgør sammen med fuglebeskyttelsesområderne Natura 2000-områderne. De internationale naturbeskyttelsesområder omfatter Natura 2000-områderne og Ramsarområderne.

Medlemsstaterne skal efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, træffe passende foranstaltninger for at undgå forringelse af naturtyperne og levestederne for arterne i Natura 2000-områderne samt forstyrrelser af de arter, for hvilke områderne er udpeget, for så vidt disse forstyrrelser har betydelige konsekvenser for direktivernes målsætning. Bestemmelsen forudsætter en pligt til »at undgå en forringelse og forstyrrelser, der kan få væsentlige virkninger med hensyn til [habitatdirektivets] målsætninger«, jf. EU-domstolens dom af 14. januar 2016 i sag C-399/14, Grüne Liga Sachsen, præmis 37.

Ifølge habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, skal der, inden der meddeles tilladelse til en plan eller et projekt, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendigt for Natura 2000-områdets forvaltning, sikres, at projektet i sig selv og i sammenhæng med andre planer og projekter ikke kan påvirke området væsentligt. Hvis en væsentlig påvirkning ikke kan udelukkes, skal der gennemføres en konsekvensvurdering. Myndigheden må kun give tilladelse til projektet, hvis det med konsekvensvurderingen »uden rimelig tvivl« og »ud fra et videnskabeligt synspunkt« kan fastslås, at der ikke sker skade på områdets integritet, jf. også EU-Domstolens dom af 13. december 2007 i sag C-418/04, Kommissionen mod Irland, præmis 226 ff.

Direktivet kræver ikke en forudgående konkret vurdering, hvis det på forhånd – og på grundlag af objektive kriterier ud fra et videnskabeligt synspunkt – kan fastslås, at de projekter, der omfattes af regler med generelt fastsatte afskæringskriterier, hverken i sig selv eller i sammenhæng med andre planer og projekter vil kunne påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Der henvises bl.a. til EU-Domstolens dom af 6. april 2000 i sag C-256/98, Kommissionen mod Frankrig, EU-Domstolens dom af 7. september 2004 i sag C-127/02, Hjertemusling-dommen, EU-Domstolens dom af 28. februar 2006 i sag C 98/03, Kommissionen mod Tyskland, EU-Domstolens dom af 13. december 2007 i sag C-418/04, Kommissionen mod Irland, EU-Domstolens dom af 4. marts 2010 i sag C-241/08, Kommissionen mod Frankrig og EU-Domstolens dom af 7. november 2018 i de forenede sager C-293/17 og C-294/17, PAS-dommen.

Dertil kommer, at hensynet til yngle- eller rasteområder for arter på habitatdirektivets bilag IV skal varetages. Efter habitatdirektivets artikel 12 skal medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger til at indføre en streng beskyttelsesordning i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag IV, litra a, med forbud mod bl.a. forsætlig indfangning eller drab af arterne, forsætlig forstyrrelse og beskadigelse eller ødelæggelse af arternes yngle- eller rasteområder. Beskyttelsen af bilag IV-arter gælder både i og uden for Natura 2000-områderne.

Forbuddet kan betragtes som overholdt, hvis yngle- eller rasteområder og bestande opretholdes, og den økologiske funktionalitet af områderne opretholdes. Forekomst af bilag IV-arter kan indebære begrænsninger og eventuelt forudsætte projektilpasninger med henblik på at undgå skade på den økologiske funktionalitet for den pågældende art, herunder eventuelt i form af foranstaltninger, som kan afværge, at yngle- eller rasteområder samlet set beskadiges eller ødelægges. Hvis dette ikke er muligt, kan et projekt kun

gennemføres, hvis fravigelsesbetingelserne i direktivets artikel 16 er opfyldte.

9.6.1 Gældende implementering af habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet

Gødskningsloven og §§ 5 a-5 c i husdyrbrugloven har samlet set til formål at sikre en hensigtsmæssig anvendelse af gødningsstoffer i landbruget under hensyntagen til de miljømæssige forpligtelser, der bl.a. følger af EU's natur- og miljødirektiver. Gødskningsloven og husdyrbruglovens bestemmelser har et stort ophæng i nitratdirektivet, men bidrager i høj grad også til at opfylde forpligtelser efter bl.a. vandrammedirektivet og habitatdirektivet.

I forhold til habitatdirektivet bidrager gødskningsloven og bestemmelserne i husdyrbrugloven til dels at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper, jf. habitatdirektivets artikel 6, stk. 1, dels at undgå forringelser af Natura 2000-områder, jf. habitatdirektivets artikel 6, stk. 2, ved at begrænse udvaskning af næringsstoffer til vandmiljøet gennem begrænsninger i anvendelsen af gødning og foranstaltninger til at opveje evt. udvaskning.

Husdyrefterafgrødekravet i plantedækkebekendtgørelsen udstedt i medfør af gødskningsloven har tilknytning til et projekt omfattet af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

Ammoniateknikkkravene for flydende og fast husdyrgødning, regler om afstrømning af gødning til vandmiljøet, regler om foranstaltninger til imødegåelse af erosion af fosforholdig jord til vandmiljøet og fosforarealkravet i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen udstedt i medfør af husdyrbrugloven har også tilknytning til projekter omfattet af habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

Som det fremgår af afsnit 8.5.2, er VVM-direktivet i dag – for så vidt angår projekter om intensiv husdyravl omfattet af direktivets bilag I eller II – gennemført i dansk ret i gødskningsloven og i husdyrbrugloven. Det fremgår endvidere heraf, at det for projekter til intensiv husdyravl gælder, at en væsentlig del af miljøpåvirkningen sker som følge af udbringning af husdyrgødning på markarealer, hvis drift almindeligvis indgår som en integreret del af driften af staldanlæggene, og at miljøpåvirkningen som følge af anvendelsen af husdyrgødning på arealerne følgelig skal vurderes som en del af projektet.

9.6.2 Lovforslagets forhold til habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet

Lovforslaget bidrager til fortsat at opfylde forpligtelser efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 1, 2 og 3 ved at fastlægge regler for landbrugets anvendelse af gødning.

I forhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, er der med ændringen af husdyrbrugloven, jf. ovenfor om lovforslag nr. 114 af 12. januar 2017 om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v., foretaget en vurdering i forhold til habitatdirektivets artikel 6, stk. 3. Det er vurderingen, at lovforslaget ikke nødvendiggør en fornyet vurdering. For så vidt angår regler, der skal erstatte husdyrefterafgrøderne vil disse blive vurderet i forbindelse med udmøntning ved bekendtgørelse.

Lovforslaget indeholder i §§ 7-9 bestemmelser, der bemyndiger ministeren for grøn trepart til bl.a. at fastsætte regler om anvendelse af gødning, svarende til de gældende regler i husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c. Bemyndigelserne i husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c er udnyttet ved gødningsanvendelsesbekendtgørelsen. Det er hensigten, at de foreslåede bemyndigelserne vil blive anvendt til at videreføre reglerne i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.

Det er således hensigten, at ministeren for grøn trepart vil fastsætte regler om teknikkrav til nedbringning af ammoniakemmissionerne fra udbragt husdyrgødning i zoner omkring ammoniakfølsom natur, som vil bidrage til opfyldelse af habitatdirektivets mål om gunstig bevaringsstatus, idet der udlægges zoner omkring alle områder med ammoniakfølsomme habitatnaturtyper på udpegningsgrundlaget.

Krav om særlige udbringningsteknikker i zoner op til al kategori 1-natur og udvalgte dele af kategori 2-natur vil herudover sikre en ensartet beskyttelse af den særligt ammoniakfølsomme natur også i naturens egenskab af levested for beskyttede plante- og dyrearter, herunder arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Der fastsættes således generelle regler, hvorved alle naturområder i kategori 1-natur og alle eller nærmere afgrænsede naturområder inden for kategori 2-natur vil blive omfattet af teknikkrav, hvor det i dag kun er nogle områder.

Det kan ikke udelukkes, at der er få arealer, der ville have fået et vilkår om beskyttelse af en bilag IV-art efter gældende ret, og som ikke omfattes af et krav om en særlig udbringningsteknik efter regler fastsat i medfør af lovforslaget. De væsentligste ammoniakpåvirkninger af ammoniakfølsom na-

tur vil dog blive håndteret på samme niveau som hidtil i kraft af regler vedrørende ammoniakemissioner fra husdyrbrugets anlæg og videreførelsen af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens regler om nedfældning eller forsurening på arealer uden afgrøder til høst. Hertil kommer, at de generelle regler for beskyttelse af naturtyper i forhold til kvælstof, fosfor, ammoniak og overfladeafstrømning fra husdyrgødning sikrer det samme generelle beskyttelsesniveau som de gældende regler.

I lovforslaget § 7-9, foreslås ministeren for grøn trepart bemyndiget til at fastsætte regler om etablering og opretholdelse af plantedække i særlige områder og jordtyper i særlige perioder og områder. Det er hensigten, at bemyndigelse vil blive udnyttet til at fastsætte regler, der modvirker den nitratudvaskning, som den øgede udbringning af organisk gødning medfører i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor der er sket en stigning i anvendelsen af organisk gødning. Derudover skal reglerne bidrage til at forhindre, at yngle- eller rasteområder for de arter, som er opført på habitatdirektivets bilag IV, ødelægges eller beskadiges. Det forudsættes, at reglerne som minimum skal varetage samme beskyttelsesniveau som husdyrefterafgrøderne fastsat i medfør af den gældende gødningslov.

Regler om beskyttelse af natur m.v. målrettet oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder fastsat i medfør af lovforslagets § 6, vil fremover sammen med de øvrige afskæringskriterier i form af beskyttelsesniveauer for bl.a. ammoniak, fosfor og zink indgå som afskæringskriterium, der afløser den konkrete vurdering efter habitatdirektivets artikel 6, stk. 3, som udbringning af husdyrgødning er omfattet af.

Det er hensigten, at regler om beskyttelse af natur m.v. målrettet oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder gøres stedfaste. Derved sikres det, at den forudsatte effekt af reglerne fortsat opnås i de oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder, hvor anvendelsen af organisk gødning har givet anledning til en øget miljøindsats.

Endvidere indeholder naturbeskyttelseslovens § 29 a et forbud mod at beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter i artikel 12 i habitatdirektivet. Denne bestemmelse kan ifølge sin ordlyd anvendes til at håndhæve de forventeligt få tilfælde, hvor den generelle beskyttelse eventuelt ikke er tilstrækkelig. I lyset heraf er det Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at de påtænkte regler i sammenhæng med det gældende forbud som minimum i samme grad som de nuværende regler vil beskytte bilag IV-arternes yngle- og rasteområder.

På den baggrund vurderer Ministeriet for Grøn Trepert, at lovforslaget lever op til habitatdirektivets krav om at sikre, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af Natura 2000-områder, jf. habitatdirektivets artikel 6, stk. 3.

Det kan dog ikke udelukkes, at EU-Domstolen vil kunne nå frem til, at de tærskelværdier eller afskæringskriterier, der er fastsat for at imødegå påvirkninger fra udbringning af husdyrgødning, herunder udmøntningen af lovforslagets §§ 6-9, ikke opfylder habitatdirektivet og dermed er i strid med EU-retten, såfremt reglerne ikke som forventet sikrer mod væsentlige påvirkninger af vandmiljøet i alle situationer, herunder af nitratfølsomme habitatnaturtyper og levesteder for arter i Natura 2000-områder. Der henvises i den forbindelse til forslag nr. 114 af 12. januar 2017 til lov om ændring af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug m.v., jf. Folketingstidende 2016-17, A, L 114 som fremsat, side 99.

9.7 NEC-direktivet

NEC-direktivet, jf. Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2016/2284 af 14. december 2016 om nedbringelse af nationale emissioner af visse luftforurenende stoffer, om ændring af direktiv 2003/35/EF og om ophævelse af direktiv 2001/81/EF, har til formål at beskytte miljøet og den menneskelige sundhed mod forsurening, eutrofiering og ozon ved jordoverfladen. Den nationale forpligtelse i direktivet er udmøntet således, at de nationale emissions af svovldioxid (SO₂), kvælstofoxider (NO₂), flygtige organiske kulbrinter (NMVOC) og ammoniak (NH₃) skal reduceres med en given procent i 2020 og 2030 i forhold til udledningen i 2005.

For Danmark er reduktionsforpligtelsen for ammoniak på 24 pct. både i 2020 og 2030. Alle kilder på landjorden er omfattet af direktivets emissionslofter. Ifølge seneste emissionsopgørelse stammer 94 pct. af ammoniakemissionen i Danmark fra landbruget.

NEC-direktivet er implementeret i dansk lovgivning via bekendtgørelse nr. 491 af 16. maj 2018 om nedbringelse af emissioner af svovldioxid, nitrogenoxider, flygtige organiske forbindelser, fine partikler og ammoniak.

Danmark er endvidere forpligtet til reduktion af luftforurenende stoffer i kraft af Göteborg-protokollen under UNECE-konventionen om langtrækkende grænseoverskridende luftforurening. Göteborg-protokollen er gennemført i dansk lovgivning via bekendtgørelse nr. 41 af 6. december 2007 om protokol af 30. november 1999 om reduktion af forsurening, eutrofiering og ozon ved jordoverfladen til konvention af 13. november 1979 om grænseoverskridende luftforurening over store afstande. For Danmark er reduktionsmålene for ammoniak ligeledes her fastsat til 24 pct.

I og med at loven har som formål at værne om natur, miljø, klima og menneskers sundhed, så land- og skovbrugsaktiviteter og driften af land- og skovbrugsarealer foretages på et bæredygtigt grundlag, særligt gennem bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser i land- og skovbruget, vil loven bidrage positivt til opfyldelsen af NEC-direktivets reduktionsmål i det omfang, loven fører til begrænsninger i forbruget af kunstgødning og optimering af udnyttelsen af kvælstofindholdet i husdyrgødning og anden organisk gødning.

9.8 Slamdirektivet

Formålet med slamdirektivet er fastsætte bestemmelser for anvendelse af slam i landbruget fra rensningsanlæg, således at skadelige virkninger på jorden samt på planter, dyr og mennesker undgås, og samtidig at tilskynde til en korrekt anvendelse af sådant slam.

Reglerne i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen om det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet fastsat i medfør af husdyrbrugloven udgør en implementering af slamdirektivets artikel 8, 1. led, som foreskriver, at der ved anvendelse af slam skal foregå på en sådan måde, at der tages hensyn til planternes behov for næringsstoffer, og således at kvaliteten af jord, overfladevand og grundvand ikke lider skade.

Det er hensigten, at husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c overføres fra husdyrbrugloven til den foreslåede lovs § 7-9. Det er hensigten, at reglerne i første omgang udmøntes i uændret form. Det er derfor Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at lovforslaget fortsat bidrager til implementeringen af slamdirektiv-direktivet på samme måde som hidtil.

9.9 IE-direktivet

IE-direktivet fastsætter regler om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening fra industrielle aktiviteter. Det fastsætter også regler, der er udformet til at forebygge eller, hvis dette ikke er muligt, løbende at begrænse udledninger til luft, vand og jord, at forebygge, at der opstår affald, forbedre ressourceeffektiviteten og at fremme den cirkulære økonomi og dekarbonisering med henblik på generelt at opnå et højt niveau for beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet.

Direktivet finder anvendelse på industrielle aktiviteter, der medfører forurening som omhandlet i direktivets kapitel II til VIa.

For at sikre, at forurening forebygges og bekæmpes, bør hvert enkelt anlæg kun kunne drives, hvis det er i besiddelse af en godkendelse eller, for visse

anlæg og aktiviteter, der benytter organiske opløsningsmidler, kun hvis det er i besiddelse af en godkendelse eller er registreret.

En godkendelse bør omfatte alle de foranstaltninger, der er nødvendige for at opnå et højt niveau for beskyttelse af miljøet som helhed og for at sikre, at anlægget drives efter de generelle principper for driftslederens grundlæggende forpligtelser. Godkendelsen bør desuden indeholde emissionsgrænseværdier for forurenende stoffer eller tilsvarende parametre eller tekniske foranstaltninger, relevante krav om jordbunds- og grundvandsbeskyttelse samt overvågningskrav. Godkendelsesvilkårene bør fastsættes ud fra den bedste tilgængelige teknik.

BAT-konklusionerne lægges til grund ved fastsættelsen af godkendelsesvilkårene. BAT-konklusioner er dokumenter, der indeholder de dele af et BAT-referencedokument, der fastsætter konklusionerne vedrørende den bedste tilgængelige teknik, beskrivelsen af teknikken, informationer til vurdering af dens anvendelighed, de emissionsniveauer, der er forbundet med den bedste tilgængelige teknik, den dertil knyttede overvågning, de dertil knyttede forbrugsniveauer og om nødvendigt relevante foranstaltninger til begrænsning af forureningsskader på anlægsområdet.

9.9.1 Gældende implementering af IE-direktivet

IE-direktivet omfatter adskillige typer potentielt særligt forurenende industrier, bl.a. store fjerkræ- og svinebrug. Direktivet omfatter krav om, at industrivirksomhederne skal begrænse udledninger og ressourceforbrug til hvad, der er opnåeligt ved anvendelse af BAT (best available techniques) for den pågældende branche. De såkaldte BAT-konklusioner fastsætter, hvad der forstås ved BAT. De gældende BAT-konklusioner er implementeret i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.

Gødningsanvendelsesbekendtgørelsens regler om afstrømning af gødning til vandforsyningsanlæg og ammoniakteknikkraft for fast og flydende husdyrgødning fastsat i medfør af husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c bidrager til implementering af IE-direktivets artikel 14, stk. 3.

9.9.2 Lovforslagets implementering af IE-direktivet

Det er hensigten, at husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c overføres fra husdyrbrugloven til den foreslåede lovs § 7-9. Det er hensigten, at reglerne i første omgang udmøntes i uændret form. Det er derfor Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at lovforslaget fortsat bidrager til implementeringen af IE-direktivet på samme måde som hidtil.

10 Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den ... til den ... været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

...

11 Sammenfattende skema		
	Positive konsekvenser/mindre-udgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner		
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner		
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.		
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.		
Administrative konsekvenser for borgerne		
Klimamæssige konsekvenser		

UDKAST

Miljø- og naturmæssige konsekvenser		
Forholdet til EU-retten	(Beskriv forholdet til EU-retten/anfør »Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.«)	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja [X]	Nej [X]

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

[Lovens anvendelsesområde]

Efter gødskningslovens § 1 har loven til formål at regulere jordbrugets anvendelse af gødning med henblik på at begrænse udvaskningen af kvælstof og for i respekt for menneskers livsvilkår at værne om naturen og miljøet og bevare dyre- og plantelivet under hensyn til en smidig og ensartet forvaltning på tværs af miljø- og landbrugsområdet.

Loven bidrager til at standse eutrofieringen af de danske overfladevande og reducere risikoen for, at mennesker indtager nitrat via drikkevandet og dermed risikerer at udvikle akut nitritforgiftning. Med formålsbestemmelsens fokus på respekt for menneskers livsvilkår er det tydeliggjort, at lovens kvælstofreducerende tiltag også har til formål at beskytte menneskers sundhed.

Lovens formål vedrørende beskyttelse af natur, miljø og dyre- og plantelivet er særligt rettet mod den del af plantedækkereglerne, der handler om udlægning af husdyrefterafgrøder, som er målrettet mod arealer, hvor der udbringes husdyrgødning eller anden organisk gødning, og hvor der EU-retligt er en forpligtigelse til at beskytte mod udvaskning af nitrat til overfladevand. Husdyrefterafgrøder bidrager samtidig til overholdelsen af Danmarks EU-retlige forpligtigelser efter nitratdirektivet, vandrammedirektivet, grundvandsdirektivet, VVM-direktivet, habitatdirektivet og fuglebeskyttelsesdirektivet ved at modvirke den merudvaskning af kvælstof, herunder i form af nitrat, der er forbundet med udbringning af husdyrgødning og anden organisk gødning, og forhindre ødelæggelse eller beskadigelse af yngle- eller rasteområder for de arter, som er opført på habitatdirektivets bilag IV, som følge af påvirkning fra udbragt husdyrgødning eller anden organisk gødning.

For så vidt angår lovens formål vedrørende hensyn til en smidig og ensartet forvaltning på tværs af miljø- og landbrugsområdet, så indebærer dette, at der i forbindelse med den nærmere fastsættelse af betingelser for ordningerne med hjemmel i lovens bemyndigelser, og tilrettelæggelse af forvaltningen i den forbindelse, kan tages nogle andre og bredere hensyn til natur

og miljø for bl.a. at sikre ensartethed på tværs af lovområder. Det drejer sig f.eks. om muligheden for ligesom i dag at fastsætte ensartede regler om sprøjteforbud på braklagte arealer, selv om et sprøjteforbud ikke i sig selv vedrører anvendelse af gødning. Endvidere vil der kunne inddrages hensyn, der primært vedrører myndighedernes forvaltning og kontrol. F.eks. kan der af hensyn til en enkel forvaltning fastsættes regler om mindstekrav til de arealer, der etableres med efterafgrøder, eller hvortil der kan søges tilskud til kvælstofreducerende virkemidler.

Efter husdyrbruglovens § 1, stk. 1, skal loven medvirke til at værne om natur, miljø og landskab, så udviklingen af husdyrproduktionen og anvendelsen af gødning kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Efter husdyrbruglovens § 1, stk. 2, tilsigtes der bl.a. særligt med loven, at forebygge og begrænse forurening af luft, vand, jord og undergrund, samt at begrænse lugt-, lys-, støv-, støj-, rystelses- og fluegener og uhygiejniske forhold som følge af husdyrhold og produktion, opbevaring og anvendelse af husdyrgødning m.v., at fremme genanvendelse og begrænse problemer i forbindelse med affaldsbortskaffelse, og at beskytte naturen med dens bestande af vilde planter og dyr og deres levesteder.

Efter husdyrbrugloven kapitel 1 a kan der fastsættes regler om tildeling af gødning i jordbruget, herunder lofter for, hvor meget kvælstof og fosfor pr. hektar der højst må tildeles fra gødning, med henblik på at beskytte jord, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande, og grundvandet mod forurening samt med henblik på at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter.

Der er i medfør af husdyrbruglovens kapitel 1 a fastsat regler om den maksimale mængde kvælstof og fosfor fra organisk gødning, som må tildeles per hektar harmoniareal (de såkaldte harmoniregler).

Harmonireglerne kontrolleres via gødningsregnskabet efter regler fastsat i gødskningsloven.

Med lovforslaget er det hensigten at skabe rammerne for den fremtidige regulering af land- og skovbrugets udledninger af næringsstoffer til vandmiljøet og naturen og drivhusgasemissioner, herunder at skabe rammerne for gennemførelsen af den nye kvælstofreguleringsmodel, hvor reguleringen ændres fra i væsentligt omfang at være tilførselsbaseret, hvor der reguleres på den maksimale mængde af kvælstof, der må tilføres dyrkningsfladen, til i stedet at være udledningsbaseret, hvor der reguleres på den maksimale

mængde næringsstoffer, som må udledes fra marken ved overholdelse af en basisudvaskningsgrænse og en udledningskvote for virksomheden.

Med lovforslaget foreslås det, at bemyndigelserne i husdyrbruglovens kapitel 1 a (§§ 5 a – 5 c) om anvendelse af gødning samles med den øvrige markregulering for så vidt angår næringsstofholdig gødning og indarbejdes i lovforslagets §§ 7-9.

Med henblik på understøttelse af øvrige initiativer i Aftale om et Grønt Danmark, som f.eks. de kommende CO₂-afgifter på landbrugsområdet, finder Ministeriet for Grøn Trepert det hensigtsmæssigt, at lovforslaget også rummer mulighed for at fastsætte regulering angående udledning af drivhusgasser.

Det foreslås således i *stk. 1*, at loven skal finde anvendelse for alle ubebyggede og ubefæstede arealer, der anvendes til land- og skovbrugsmæssige formål, og for øvrige aktiviteter i land- og skovbruget med henblik på at værne om natur, miljø, klima og menneskers sundhed, så land- og skovbrugsaktiviteter og driften af land- og skovbrugsarealer foretages på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskers livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Lovforslaget omfatter alle ubebyggede og ubefæstede arealer, der anvendes til land- og skovbrugsmæssige formål. Ved bebyggede arealer forstås de arealer, der står bygninger på, og ved befæstede arealer dem, der har belægning i form af asfalt eller grus på veje, fliser og lignende. Loven omfatter således alle arealer, hvor der kan vokse planter.

Lovforslaget angår primært jorder, der anvendes til landbrugs- og skovbrugsdrift, og som modtager gødning, men omfatter alle arealer, fordi tilde-
ling af gødning i visse tilfælde har indflydelse på andre arealer, som f.eks. arealer, der er omfattet af § 69, stk. 1, i lov om vandløb, jf. lovbekendtgørelse nr. 1217 af 25. november 2019 med senere ændringer. Efter vandløbslovens § 69, stk. 1, må dyrkning, jordbehandling, plantning, terrænen-
dring, anbringelse af hegn, og opførelse af bygværker i landzone som hovedregel ikke foretages i en bræmme på 2 m langs åbne, naturlige vandløb og søer. Efter gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 11, må gødning ikke udbringes på arealer, der er omfattet af vandløbslovens § 69, stk. 1.

Det betyder dog ikke, at alle regler udstedt i medfør af loven skal omfatte alle jorder, jf. stk. 5. I de enkelte bekendtgørelser vil det nærmere blive præciseret, hvilke arealer, der omfattes.

Loven omfatter alle arealer uanset ejerskab, dvs. både offentligt og privatejede arealer.

De aktiviteter, som den pågældende skal drive virksomhed med for at være omfattet af lovforslaget, er aktiviteter, der traditionelt forbindes med skov- og landbrugsaktiviteter.

Begrebet landbrug skal i lovforslaget forstås som den virksomhed, der består i erhvervsmæssig dyrkning af afgrøder, herunder planteavlbrug, gartnerier, planteskoler, og dyrkning af frugt, bær og nødder, og/eller erhvervsmæssig avl, opdræt og hold af husdyr.

Den traditionelle opfattelse af begrebet "afgrøder" omfatter planter af en bestemt slags, som dyrkes med henblik på deres udnyttelse til fødevarer, foder, biomasse/energi m.m. Det kan f.eks. være de almindeligt kendte afgrøder som korn og græs, men ligeledes f.eks. nåletræer i kort omdrift og energiafgrøder.

Ved planteavlbrug forstås efter en almindelige opfattelse det at drive landbrug ved dyrkning af afgrøder, herunder f.eks. produktion af juletræer i skov.

Begrebet gartneri er efter den traditionelle opfattelse et sted, hvor der erhvervsmæssigt dyrkes grøntsager, frugttræer og pryddplanter. Planteskoler er efter den almindelige opfattelse en virksomhed, der beskæftiger sig med at dyrke og fremstille planter, typisk flerårige og vedagtige planter som træer, buske og stauder.

Dyrkning af frugt, bær og nødder finder ofte sted i specialiserede plantager, som f.eks. frugt- eller nøddeplantager, men kan ligeledes finde sted på landbrugsjorder.

Det er vigtigt at tilføre planter næringsstoffer for at de trives og dermed sikres en sund og frodig vækst, herunder udbytte.

Afgrænsningen af de virksomheder, der er beskæftiget med erhvervsmæssig dyrkning af afgrøder, frugt, bær og nødder, og som loven finder anvendelse

på, vil dermed som hidtil omfatte de virksomheder, hvori der anvendes næringsstofholdig gødning, der kan udledes til naturen og vandmiljøet.

Der findes ikke en fast definition af begrebet husdyr, og begrebet anvendes forskelligt afhængig af den kontekst, som begrebet skal anvendes i.

I landbruget er de mest traditionelle husdyr får, geder, heste, grise, køer og fjerkræ, men omfatter også bier og pelsdyr. Den traditionelle afgrænsning af husdyr i landbruget er et funktionelt begreb og omfatter således dyr, der holdes og bruges af mennesker i forbindelse med produktion af levende dyr og produkter fra dem, som f.eks. kød, æg, mælk, skind, uld og lign. Begrebet omfatter tillige dyr, der holdes og bruges af mennesker som arbejdskraft, som f.eks. heste, der anvendes som trækdyr og transport, herunder til ridesport m.v.

Den traditionelle afgrænsning af begrebet omfatter således ikke selskabsdyr, hvorved forstås alle dyr, der tilhører dyrearter, som normalt fodres og holdes af mennesker, uden at dette tager sigte på konsum eller landbrugsproduktion. Det vil sige for eksempel hunde og katte m.v. Afgrænsningen omfatter således heller ikke dyr i zoologiske haver, dyreparker, cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder, der som led i deres virksomhed fremviser levende dyr. Endelig omfatter begrebet ikke butikker med almindelig dyrehandel, dyrehospitaler og dyrehold på politigårde.

I dette lovforslag anvendes begrebet ”husdyr” i sin traditionelle forstand, og lovens husdyrbegreb omfatter derfor dyr, der holdes og bruges af mennesker som arbejdskraft eller i forbindelse med produktion af levende dyr og landbrugsprodukter, herunder husdyr, som befinder sig på samlesteder, i eksportisolationsstalde samt i karantænefaciliteter. Loven vil derfor omfatte virksomheder, som er beskæftiget med de traditionelle husdyrhold, hvori der produceres gødning, som f.eks. svineproduktioner, kvægproduktioner, pelsdyravl, fåreavl, gedeavl og fjerkræproduktioner, stutterier og rideskoler.

Loven vil derfor ikke finde anvendelse på virksomhed, som består i hold af bier, selskabsdyr og dyr i zoologiske haver, dyreparker, cirkus, forlystelsesparker og lignende virksomheder, der som led i deres virksomhed fremviser levende dyr. Herudover vil loven ikke finde anvendelse for butikker med almindelig dyrehandel, dyrehospitaler og dyrehold på politigårde.

Begrebet skovbrug skal i lovforslaget forstås som den virksomhed, der består i dyrkning og pleje af skov med henblik på produktion af tømmer og brænde, herunder biobrændsel.

Den foreslåede definition omfatter f.eks. dyrkning af nåletræer i lang om-drift, og dyrkning af de mere traditionelle hjemmehørende træarter som f.eks. bøg, eg, ask og birk. Ved biobrændsel forstås efter den traditionelle opfattelse restprodukter fra skovproduktion, såsom træpiller og træflis.

Gødning bruges ofte ved nyplantning og i de første år efter etablering for at give de unge træer en god start og booste deres vækst, men kan også være aktuel i forhold til specifikke jordtyper, f.eks. på lette jorder, eller for at understøtte visse træarter, som f.eks. ved dyrkning af juletræer for at opnå ønsket farve og udseende.

Den foreslåede definition indebærer, at afgrænsningen af de skovbrugsvirksomheder, som loven finder anvendelse på, som hidtil omfatter de virksomheder med produktion af løvtræer og nåletræer, hvori der anvendes næringsstofholdig gødning, der kan udledes til naturen og vandmiljøet.

Det foreslås i *stk. 2*, at der med loven tilsigtes særligt gennem bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser i land- og skovbruget

- 1) at forebygge og begrænse forurening af jord og vand som følge af produktion, opbevaring og anvendelse af gødning med indhold af næringsstoffer,
- 2) at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter og deres levesteder,
- 3) at begrænse lugtgener, støv, fluegener og uhygiejniske forhold som følge af anvendelsen af gødning,
- 4) at begrænse drivhusgasemissioner ved produktion og tildeling af gødning, husdyrhold, samt driften af land- og skovbrugsarealer,
- 5) at fremme anvendelse af den bedste tilgængelige teknik, og
- 6) at inddrage offentligheden i sager efter loven.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse er at understrege lovens primære formål om at undgå natur-, miljø- og klimapåvirkninger igennem en mere bæredygtig, målrettet og effektiv forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser. Ved begrebet forvaltning forstås foranstaltninger i form af betingelser og begrænsninger rettet mod land- og skovbrugsaktiviteter og driften af land- og skovbrugsarealer, herunder ensartet forvaltning på tværs af miljø- og landbrugsområdet, og håndtering af problemer i forbindelse med

affaldsbortskaffelse med henblik på at fremme genanvendelse til gødningsformål.

Næringsstoffer er fundamentale for land- og skovbrugsdrift, da de spiller en afgørende rolle i væksten og udviklingen af afgrøder m.v. Uden tilstrækkelige næringsstoffer kan planter ikke gennemføre fotosyntese effektivt, hvilket fører til lavere udbytter og dårligere kvalitet af land- og skovbrugsprodukter.

Næringsstoffer kan opdeles i makronæringsstoffer og mikronæringsstoffer baseret på de mængder, planterne har brug for.

De næringsstoffer, der er genstand for lovforslaget, er makronæringsstoffer, som omfatter:

- Kvælstof (N), der er afgørende for plantens vækst og udvikling, da det er en central komponent i aminosyrer, proteiner og klorofyl. Det fremmer vegetativ vækst og er ofte den mest begrænsende faktor i planteproduktion.
- Fosfor (P), der er vitalt for energioverførsel i planten, da det er en del af ATP (adenosintrifosfat). Det spiller også en vigtig rolle i fotosyntesen, celledeling, DNA, cellemembraner og udviklingen af rødder og frø.

Kalium (K) hører principielt også til gruppen af primære makronæringsstoffer, og regulerer mange fysiologiske processer i planter, herunder vandbalance, enzymaktivering og sukkertransport. Det hjælper også med at forbedre plantens sygdomsresistens. Kalium er ikke en del af den gældende regulering, selvom det ofte optræder i gødninger sammen med N og P. Det er således heller ikke hensigten, at den foreslåede lov fremover skal udgøre hjemmelsgrundlaget for regulering af Kalium.

For så vidt angår drivhusgasser, så opfører de sig som glas i et drivhus: De absorberer solens varme, der udstråles fra jordens overflade, holder det fast i atmosfæren og forhindrer det i at slippe ud af rummet. Drivhuseffekten gør jordens temperatur varmere, end den ellers ville være.

Mange drivhusgasser findes naturligt i atmosfæren, men menneskelig aktivitet bidrager til deres ophobning. Konsekvensen er, at drivhuseffekten i atmosfæren øges, og det ændrer jordens klima, hvilket fører til skift i nedbørsmønstre, en stigning i gennemsnitstemperaturen og ekstreme vejrforhold som hedeølger og oversvømmelser.

Der findes forskellige typer af drivhusgasser, og deres potentiale til at påvirke den globale opvarmning varierer. Naturligt forekomne gasser i atmosfæren, der også nogle gange opstår pga. menneskelig aktivitet, er kuldioxid (CO₂), metan (CH₄) og lattergas (N₂O).

- Kuldioxid (CO₂) produceres naturligt af dyr under vejrtrækning og gennem nedbrydning af biomasse. Det kommer ud i atmosfæren ved afbrænding af fossile brændstoffer og kemiske reaktioner. Det fjernes fra atmosfæren af planter i processen, der er kendt som fotosyntesen, der gør sollys til energi.
- Metan (CH₄) er en farveløs gas, der udgør hovedparten af naturgas. Dens udslip er resultat af produktion eller transport af kul, naturgas og olie, såvel som kvæg og andre landbrugspraksisser, landarealbrug og henfald af organisk affald i kommunale lossepladser.
- Lattergas (N₂O) produceres først og fremmest som resultat af mikrobiel interaktion i jorden, brug af gødning, der indeholder nitrogen, afbrænding af træ og i kemisk produktion. Det udslippes f.eks. i forbindelse med landbrugsaktiviteter på marken.

F.eks. kan udbringning af gødning tilsat nitrifikationshæmmere have en negativ klimaeffekt. Herudover kan visse teknologitiltag i forbindelse med visse staldsystemer have en gavnlig miljøeffekt i visse sammenhænge, men samtidig indebære andre negative miljø- og klimaeffekter.

Det foreslås i *stk. 3*, at loven gælder for ejere og brugere af de arealer, der omfattes af loven, jf. *stk. 1*, og virksomheder beskæftiget med skov- og landbrugsdrift samt virksomheder knyttet til skov- og landbrugsdrift, jf. dog *stk. 5*.

Ved ejere og brugere forstås både fysiske og juridiske personer og sammenslutninger heraf. Med ejeren forstås den juridiske ejer, som kan være en virksomhed, et selskab eller lignende såvel som en enkeltperson eller en personkreds. Med en bruger forstås den fysiske eller juridiske person, som enten i kraft af ejerskab eller i kraft af en aftale med ejeren har råderet over et areal.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at f.eks. de jordløse brug er omfattet af loven, selvom de ikke driver arealer, ligesom loven også vil finde anvendelse for gartnerier med lukkede systemer.

Virksomheder, der er knyttet til driften af skov- og landbrug, er også omfattet af loven. Det gælder f.eks. gødningsleverandører, herunder anlæg, der

modtager og behandler/forarbejder husdyrgødning, og afsætter det forarbejdede produkt til skov- og landbrugsvirksomheder med henblik på udbringning på markarealet.

Det foreslås i *stk. 4*, at loven ikke skal finde anvendelse på forhold, der er reguleret i lov om husdyrbrug m.v. og lov om miljøbeskyttelse.

Den foreslåede bestemmelse tydeliggør snitfladen over til husdyrbrugloven og miljøbeskyttelsesloven, og indebærer, at loven ikke finder anvendelse for forhold, der er reguleret i disse love.

Endelig foreslås i *stk. 5*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at loven eller regler fastsat i medfør heraf kun skal gælde for en del af de i *stk. 1* nævnte arealer og aktiviteter. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om, at loven eller regler fastsat i medfør heraf kun skal gælde for visse af de i *stk. 3* nævnte personer. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at visse produktioner helt eller delvist undtages fra loven eller regler fastsat i medfør heraf.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse er, at ministeren for grøn trepart i forbindelse med fastsættelse af regler i medfør af lovens bemyndigelsesbestemmelser nærmere kan afgrænse, hvilke arealer, aktiviteter, virksomheder eller produktioner, som reglerne finder anvendelse på. Det indebærer bl.a., at ministeren kan undtage visse virksomheder helt eller delvist fra bekendtgørelsernes anvendelsesområde, hvis der er særlige forhold, der gør sig gældende. Det kan f.eks. være i tilfælde, hvor det er nødvendigt for kartoffelavlere at foretage jordbearbejdning af hensyn til opfyldelse af plante-sundhedsreguleringen, selvom jordbearbejdning efter regler fastsat i medfør af den foreslåede lov i den pågældende periode ikke er tilladt.

Til § 2

Det fremgår af gødskningslovens § 11, at ministeren for grøn trepart for regler fastsat i medfør af gødskningsloven kan fastsætte regler om, at lov om miljøvurderinger ikke finder anvendelse, i det omfang der er tale om projekter eller dele af projekter, der er omfattet af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. og regler fastsat i medfør heraf.

I dansk ret er VVM-direktivet primært gennemført i lov om miljøvurderinger (miljøvurderingsloven). Det følger dog af miljøvurderingslovens § 4, *stk. 3*, at denne ikke finder anvendelse på projekter eller dele af projekter, som i anden lovgivning udtrykkeligt er undtaget herfra.

VVM-direktivet er i dag – for så vidt angår projekter om intensiv husdyravl omfattet af direktivets bilag I eller II – gennemført i dansk ret i husdyrbrugloven.

Efter husdyrbruglovs § 4 a finder lov om miljøvurderinger ikke anvendelse på projekter eller dele af projekter, der er omfattet af denne lov eller regler udstedt i medfør heraf. En tilsvarende bestemmelse findes i gødskningslovens § 11.

Det foreslås, at ministeren for grøn trepart for regler fastsat i medfør af denne lov kan fastsætte regler om, at lov om miljøvurderinger ikke finder anvendelse, i det omfang der er tale om projekter eller dele af projekter, der er omfattet af lov om husdyrbrug og regler fastsat i medfør heraf.

Med lovforslaget er det hensigten, at reglerne i husdyrbruglovens kapitel 1 a om gødningsanvendelse overflyttes fra husdyrbrugloven og samles med den øvrige markregulering, jf. lovforslagets §§ 7-9. Bestemmelserne i husdyrbruglovens kapitel 1 a og som foreslås videreført med dette lovforslag, er udmøntet ved gødningsanvendelsesbekendtgørelsen, hvori der er fastsat generelle regler, som udgør beskyttelsesniveauer i forhold til de miljøpåvirkninger, der følger af udbringning af gødning, særligt husdyrgødning.

Ligeledes er det hensigten, at der i medfør af bemyndigelsen i lovforslagets § 6, træffes foranstaltninger med henblik på begrænsning af merudvaskning af nitrat fra organisk gødning, og dermed videreføre det beskyttelsesniveau, der er udmøntet i plantedækkebekendtgørelsens § 4, stk. 4, fastsat i medfør af gødskningslovens § 38, stk. 1, om husdyrefterafgrøder.

De regler om foranstaltninger, der kan fastsættes i medfør af lovforslaget, med henblik på at videreføre de hidtidige beskyttelsesniveauer i forhold til miljøpåvirkninger, vil indgå som en af afskæringskriterierne for udbringning af husdyrgødning, der erstatter den konkrete vurdering af påvirkningerne på miljøet ved udbringning af husdyrgødning i forhold til projekter om intensiv husdyravl omfattet af VVM-direktivets bilag 1 eller 2.

Den foreslåede bemyndigelse til udtrykkeligt at undtage regler i medfør af lovforslaget fra miljøvurderingslovens anvendelsesområde er efter Ministeriet for Grøn Treparts vurdering nødvendigt for at undgå dobbeltregulering.

Det er hensigten, at ministeren for grøn trepart i medfør af husdyrbruglovens § 4 a, miljøvurderingslovens § 4, stk. 3, og den foreslåede bestemmelse i § 2 viderefører den gældende retstilstand, hvorefter VVM-direktivet – for så vidt angår projekter om intensiv husdyravl omfattet af direktivets bilag I

eller II – i dansk ret ikke gennemføres i lov om miljøvurderinger, men i den særlovgivning, der regulerer husdyrbrug. Denne særlovgivning udgøres som hidtil af husdyrbrugloven, men vil med de foreslåede ændringer blive suppleret af lovforslaget. I det omfang, der senere i eller i medfør af lovforslaget fastsættes regler, som udgør afskæringskriterier for udbringning af husdyrgødning, vil lovforslagets § 2 også finde anvendelse for disse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 9.5 vedrørende lovforslagets forhold til VVM-direktivet.

Til § 3

[Planperioden]

Efter gødskningslovens § 10, 1. pkt., udgør planperioden perioden fra den 1. august til den 31. juli.

Planperioden er fastlagt i gødskningsloven, da de afgrøder, der sås og dyrkes i den pågældende periode, er afgørende for fastlæggelsen af virksomhedens kvælstofkvote. Ligeledes udgør planperioden den regnskabsperiode, som lægges til grund for den enkelte virksomheds gødningsregnskab, som skal udarbejdes og indsendes i henhold til gødskningslovens § 42, hvori opgørelsen af virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor i planperioden foretages.

Planperioden anvendes f.eks. ligeledes i forhold til reglerne i gødskningslovens kapitel 4 om næringsstofreducerende tiltag. I medfør af bemyndigelsen i gødskningslovens § 38 er der i plantedækkebekendtgørelsen fastsat et forhøjet krav om udlægning af arealer etableret med efterafgrøder for virksomheder, som i planperioden udbringer husdyrgødning og anden organisk gødning svarende til 80 kg kvælstof eller derover pr. hektar harmoniareal.

Efter gødskningslovens § 10, 2. pkt., forlænges planperioden til 30. september, hvis der dyrkes afgrøder, der skal tilføres kvælstof eller fosfor efter den 31. juli, men inden den 30. september, og som skal høstes eller afgræsses inden den 31. december.

Nogle afgrøder, f.eks. græsafgrøder, gødskes helt hen til sidst i september, og gødningstildelingen i en dyrkningssæson vil derfor gå ind over to planperioder. Bestemmelsen indebærer, at det bliver muligt at regne det gødningsforbrug, der ligger i perioden efter den 31. juli og frem til den 30. september, dvs. i den forlængede del af planperioden, med i opgørelsen af planperiodens gødningsregnskab.

Med den nye kvælstofreguleringsmodel, hvor der fremover reguleres med udgangspunkt i udvaskning i stedet for tilførsel af gødning, og hvor udvaskningen fastlægges ved hjælp af NUAR-beregneren, er det ikke hensigtsmæssigt at anvende perioden fra den 1. august til den 31. juli (evt. 30. september) som planperiode. Dette skyldes at de landbrugsmæssige aktiviteter, der udføres og har betydning for udvaskningsberegningen, kan rummes inden for et kalenderår.

Det foreslås derfor, at planperioden ændres, således at den fremover følger kalenderåret, og udgør perioden fra den 1. januar til den 31. december.

Forslaget indebærer bl.a., at den regnskabsperiode, der skal anvendes i forbindelse med virksomhedernes udarbejdelse af udlednings- og gødningsregnskaber, jf. lovforslagets § 30, udgør perioden fra den 1. januar til den 31. december.

Med forslaget ensrettes planperioden med f.eks. den periode, der årligt anvendes i forbindelse med grundbetalingen under EU's fælles landbrugspolitik, og vil give mulighed for i større omfang at samordne og genbruge de oplysninger, der indgives til myndighederne under de to regelsæt.

Til § 4

Det foreslås i *stk. 1*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler, der fastlægger og angiver en ramme for udledning af næringsstoffer og drivhusgasser fra landbrugsaktiviteter og landbrugsarealer med henblik på opfyldelse af forpligtelser ifølge Den Europæiske Unions retsakter og internationale konventioner og aftaler om forhold, der er omfattet af loven, jf. § 1.

Den foreslåede bestemmelse er ny, og der findes ikke tilsvarende bestemmelser i den gældende gødskningslov eller husdyrbruglov.

Som det fremgår af afsnit 2, så er formålet med lovforslaget bl.a. at skabe rammerne for gennemførelsen af den nye kvælstofreguleringsmodel, hvor reguleringen ændres fra i væsentligt omfang at være tilførselsbaseret, hvor der reguleres på den maksimale mængde af kvælstof, der må tilføres dyrkningsfladen, til i stedet at være udledningsbaseret, hvor der reguleres på den maksimale mængde næringsstoffer, som må udledes fra marken ved overholdelse af en basisudvaskningsgrænse og en udledningskvote for virksomheden, jf. den foreslåede bemyndigelse i lovforslaget § 6.

Den nye kvælstofreguleringsmodel indebærer, at der som en nødvendig forudsætning for fastsættelsen af den individuelle basisudvaskningsgrænse og samlede udledningskvote i kystvandoplandet for de enkelte virksomheder

først og fremmest fastsættes et overordnet udledningsmål for kystvandoplandene på baggrund af vandområdeplanernes fastsatte mål for belastningen, hvis kystvandet skal opnå god økologisk tilstand (målbelastningen). Målbelastningen angiver den maksimale udledning fra markarealet til kystvandet, som er forenelig med indfrielse af kvælstofindsatsbehovet i medfør af EU's vandrammedirektiv.

På baggrund af det overordnede udledningsmål fastsættes en udledningsgrænse for kystvandoplandet, som i udgangspunktet svarer til det samlede udledningsmål på baggrund af vandområdeplanerne, idet der dog sættes kan sættes en begrænsning i form af et loft for reguleringstrykket givet ved det såkaldte braklægningspunkt.

Som det fremgår af delaftalen af 18. juni 2025, så er fastsættes braklægningspunktet beregningsteknisk oplandsspecifik svarende til, hvor vandoplandet netop kan overholde udledningsgrænsen ved dyrkning af vårbyg med efterfølgende dyrkning af efterafgrøder, som forudsættes gødsket med den anvendte mængde husdyrgødning i vandoplandet suppleret med handelsgødning til norm på hele landbrugsarealet i vandoplandet.

Det fremgår af aftalen, at der i forbindelse med genbesøget af kvælstofindsatsen skal træffes beslutning om, hvordan der skal ske målopfyldelse i de oplande, hvor kombinationen af regulering op til braklægningspunktet og arealomlægningen ikke er tilstrækkelig til at sikre målopfyldelse.

Det er således hensigten, at den udledningsgrænse, der kan fastsættes for kystvandoplandene, kan fastsættes uden det ovenfor nævnte loft for reguleringstrykket, såfremt det er nødvendigt for at sikre målopfyldelse.

Da udledningsgrænsen er en forudsætning for fastsættelsen af de individuelle virksomheders konkrete udledningskvote i det specifikke kystvandopland, er det hensigten, at udledningsgrænsen i de enkelte kystvandoplande fordels efter en nærmere fastsat fordelingsnøgle.

Det er endvidere hensigten, at det konkrete udledningsmål og udledningsgrænsen for de 108 afgrænsede kystvandoplande fastsættes på et kort, som kundgøres på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs kortportal, jf. forslaget til lovforslagets § 65.

Det er endvidere hensigten, at oplysningerne om de individuelle udledningsgrænser indarbejdes i de IT-systemer, som udvikles i forbindelse med den

nye kvælstofreguleringsmodel, f.eks. med henblik på udarbejdelse og indberetning af udlednings – og gødningsregnskaberne, jf. lovforslagets 30, og dermed automatisk overføres hertil.

Det er hensigten, at den foreslåede bestemmelse på sigt også vil kunne anvendes til at fastsætte regler, der fastlægger og angiver en ramme for udledning af drivhusgasser som følge af landbrugsaktiviteter som led i mulige fremtidige klimatiltag.

Det foreslås i *stk.* 2, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om pligt til at afgive oplysninger til brug for fastlæggelse af rammen i *stk.* 1.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at kunne indhente oplysninger om markarealet og eventuelt gødningsanvendelse i et kystvandopland forud for fastsættelsen af udledningsgrænsen.

Det er hensigten, at indhentelse af de pågældende oplysninger i videst muligt omfang samordnes med de oplysninger, som virksomhederne er forpligtet til at afgive efter de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 28-30.

Til § 5

Det følger af nitratdirektivets artikel 5, at medlemsstaterne er forpligtet til at udarbejde handlingsprogrammer for de sårbare zoner, som de har udpeget i henhold til direktivets artikel 3. Handlingsprogrammerne udarbejdes med henblik på gennemførelse af nitratdirektivets formål om at nedbringe vandforurening forårsaget eller fremkaldt af nitrater, der stammer fra landbruget, og at forebygge yderligere forurening af denne art. De sårbare zoner omfatter efter artikel alle kendte jordområder på en medlemsstats område, der bidrager til forurening af vand. Hele Danmark er udpeget som en sårbar zone i henhold til nitratdirektivets artikel 3.

Handlingsprogrammerne skal efter artikel 5, *stk.* 4, bestå af foranstaltningerne i direktivets bilag III og de foranstaltninger, som medlemsstaterne har foreskrevet i den eller de kodekser for godt landmandskab, der er udarbejdet i henhold til direktivets artikel 4, undtagen dem, der er overflødiggjort af foranstaltningerne i bilag III.

Medlemsstaterne skal efter artikel 5, *stk.* 5, inden for rammerne af handlingsprogrammerne desuden træffe de supplerende foranstaltninger eller skærpede foranstaltninger, som de anser for nødvendige, hvis det allerede fra starten eller på baggrund af de erfaringer, der indhøstes i forbindelse med

handlingsprogrammernes gennemførelse, viser sig, at foranstaltningerne i stk. 4 ikke er tilstrækkelige til at nå direktivets mål.

Medlemsstaterne skal efter nitratdirektivets artikel 5, stk. 7, mindst hvert fjerde år foretage en ny gennemgang af og om fornødent revidere deres handlingsprogrammer, herunder eventuelle supplerende foranstaltninger, der er truffet i henhold til stk. 5.

Der findes ikke et egentlig lovgivningsmæssigt ophæng i gældende ret for vedtagelse af handlingsprogrammerne, som det, der er fastsat i §§ 19 og 20 i lov om vandplanlægning for så vidt angår indsatsprogrammerne for vandområdedistrikterne med henblik på opfyldelse af miljømål fastlagt i regler udstedt i medfør af § 7, stk. 1, i lov om vandplanlægning til opfyldelse af forpligtelserne i vandrammedirektivet.

Med henblik på at ensarte praksis med henblik på offentliggørelse af indsatserne på vandområdet, foreslås det i *stk. 1*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler, som fastlægger et nitrathandlingsprogram i overensstemmelse med artikel 5 i Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. december 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget.

Det er hensigten med bestemmelsen, at nitrathandlingsprogrammet offentliggøres ved bekendtgørelse, som det er tilfældet med indsatsprogrammerne for vandområdedistrikterne, der er fastsat ved bekendtgørelsen nr. 797 af 13. juni 2023 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter.

Det er endvidere hensigten, at nitrathandlingsprogrammet, der fastsættes ved bekendtgørelsen, vil omfatte alle de foranstaltninger, der indgår heri, uanset om disse er iværksat i medfør af denne lov eller i medfør af anden lovgivning.

Det foreslås endvidere i *stk. 2*, at nitrathandlingsprogrammet og de heri fastsatte foranstaltninger gennemgås og revideres i fornødent omfang mindst hvert 4. år i overensstemmelse med nitratdirektivets artikel 5, stk. 7.

Til § 6

Efter gødskningslovens § 12, må en virksomheds forbrug af kvælstof til gødningsformål, jf. §§ 18, 19 og 21-30 og regler fastsat i medfør heraf, i planperioden ikke overstige virksomhedens samlede kvote for kvælstof, jf. §§ 13-17 og regler fastsat i medfør heraf.

For nærmere oplysninger om virksomhedens kvælstofkvote for planperioden, henvises der til afsnit 3.2.1.1.1.

I gødskningslovens § 38, stk. 1, er ministeren for grøn trepart bemyndiget til at fastsætte regler om, at virksomheder skal etablere efterafgrøder. Efter gødskningslovens § 39, stk. 1, kan ministeren for grøn trepart etablere særlige ordninger, som den enkelte virksomhed kan vælge som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 38, stk. 1.

Ministeren kan efter gødskningslovens § 39, stk. 2, etablere pilotprojektordninger, hvorefter en eller flere virksomheder kan ansøge om at anvende lokale foranstaltninger som alternativ til etablering af efterafgrøder efter regler fastsat i medfør af § 38, stk. 1.

Efter gødskningslovens § 38, stk. 2, kan ministeren for grøn trepart endvidere fastsætte regler om dyrkningsrelaterede tiltag, herunder fastsætte perioder, hvor jordbearbejdning og omlægning af arealer med plantedække ikke må finde sted.

For nærmere oplysninger om plantedækkekrav, henvises der til afsnit 3.2.1.1.2.

Det foreslås i *stk. 1*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om foranstaltninger med henblik på varetægelse af hensyn, der fremgår af § 1, herunder med henblik på opfyldelse af forpligtelser ifølge Den Europæiske Unions retsakter og internationale konventioner og aftaler om forhold, der er omfattet af loven, jf. § 1.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at der til enhver tid kan fastsættes de nødvendige foranstaltninger til opfyldelse af de relevante forpligtelser i henhold til miljø- og naturdirektiverne inden for lovens anvendelsesområde, herunder til iværksættelse af supplerende foranstaltninger.

Det foreslås, at ministeren for grøn trepart i lovforslagets *stk. 2, 1. pkt.*, bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om udvaskningsgrænser og udledningskvoter og virkemidler til opfyldelse heraf, herunder om hvordan udvaskningen og udledningen fastlægges. Ministeren for grøn trepart foreslås endvidere i lovforslagets *stk. 2, 2. pkt.*, bemyndiget til at fastsætte regler om krav til placering af virkemidler og øvrige betingelser knyttet til virkemidlernes reduktionseffekt, herunder om særlige frister og dokumentation.

Det foreslås i lovforslagets *stk. 3*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om krav om etablering og opretholdelse af plantedække på særlige arealer og jordtyper i særlige perioder og områder.

Med de foreslåede bemyndigelser bliver det muligt at fastsætte de nødvendige bestemmelser, som med den nye kvælstofreguleringsmodel skal afløse de regler, der i dag er fastsat i gødskningslovens §§ 12 og 13, §§ 15-17 og §§ 38 og 39 om gødningskvoten og plantedække.

Det er således hensigten, at bemyndigelserne anvendes til at fastsætte de materielle regler om virksomhedernes udledningskvote i de 108 kystvandoplande og virksomhedernes basisudvaskningsgrænse.

Formålet med fastsættelsen af basisudvaskningsgrænsen er at sikre fortsat opfyldelse af nitratdirektivets krav i forhold til at beskytte vandkvaliteten ved at fremme godt landmandskab, ved at forebygge og nedbringe forurening af vandkvalitet forårsaget af nitrater fra landbruget, og formålet med fastsættelsen af udledningskvoten er at implementere dele af vandrammedirektivet i forhold til beskyttelse af kystvande.

Samtidig skal både basisudvaskningsgrænsen og udledningskvoten tage højde for en række forhold i henhold til habitat-, fuglebeskyttelses- og VVM-direktivet.

Udledningskvoten vil udgøre den mængde kvælstof, som maksimalt må udledes til kysten fra en virksomhed for at udledningsmålet for det eller de kystvandoplande, som virksomhederne er beliggende i overholdes.

I medfør af bemyndigelserne kan ministeren for grøn trepart fastsætte de nødvendige regler om de kvælstofreducerende virkemidler, der kan anvendes til at opfylde udledningskvoten og basisudvaskningsgrænsen.

Det er således op til den enkelte virksomhed at tilrettelægge sin drift i overensstemmelse med en basisudvaskningsgrænse, og i den forbindelse har virksomheden selv mulighed for at vælge, hvilke virkemidler, som virksomheden vil benytte for at overholde basisudvaskningsgrænsen.

Det ligger inden for rammerne af den foreslåede bemyndigelse, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte en skærpet basisudvaskningsgrænse, hvis det er nødvendigt i forhold til direktivopfyldelse.

Det er hensigten, at regler om udledningskvoten skal erstatte reglerne i den gældende gødskningslov om den målrettede kvælstofregulering.

Det er hensigten, at der fastsættes regler om, at virksomheden skal estimere markernes udvaskning af kvælstof fra rodzonen ved hjælp af en beregningsmodelformel (populært kaldet NUAR-beregneren), som tager udgangspunkt i fem overordnede parametre:

1. Effekt af afgrøde og plantedække
2. Effekt af kvælstofanvendelse
3. Effekt af virkemidler
4. Effekt af jordbund
5. Effekt af afstrømning

Kvælstofnormerne indgår i datagrundlaget for beregningsmodellen. Yderligere indgår de også i niveauet for fastsættelse af basisudvaskningsgrænsen til nedbringelse af udvaskningen af kvælstof fra rodzonen.

Det er hensigten, at de elementer, der indgår i beregningsmodellen vil blive fastsat på bekendtgørelsesniveau.

Endvidere kan der fastsættes regler om data, som virksomheden skal indberette til brug for opgørelsen af basisudvaskningsgrænsen og udledningskvoten om den faktiske udledning af kvælstof, dyrkningshistorik m.v.

Det er ligeledes hensigten, at der kan fastsættes regler om kvælstofretentionen, der er udtryk for den andel kvælstof, der bliver omsat eller tilbageholdt fra kvælstoffet forlader rodzonen, og til det bliver udledt til kystvandet.

Det er forventningen, at den nyeste viden om retentionen vil tælle med i opgørelsen af udledningen af kvælstof fra virksomheden og at indgå som et vigtigt element i fastsættelsen af, hvor meget kvælstof, der må udledes fra et kystvandopland og den enkelte virksomhed til kysten.

Det er endvidere hensigten, at der i tillæg til basisudvaskningsgrænsen og udledningskvoten vil blive fastsat regler om dyrkningsrelaterede tiltag. Det er således hensigten at fastsætte regler om begrænsning i adgangen til at foretage jordbearbejdning i efterårs- og vintermånederne på marker, hvor der vil blive sået vårsæd, og regler om perioder, hvor omlægning af fodergræsmarker, som hovedregel ikke må finde sted i.

Ved opnåelse af forskningsresultater, ny viden, m.v. kan reglerne om dyrkningsrelaterede tiltag justeres, såfremt der indhentes andre måder at varetage formålet på.

Det er hensigten, at bemyndigelserne kan anvendes til at fastsætte de foranstaltninger, der er nødvendige for at leve op til direktivforpligtelserne.

Det er endvidere hensigten, at de foreslåede bemyndigelser vil blive udnyttet til at fastsætte regler om pilotprojektordninger.

Det foreslås i *stk. 4*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om fleksibilitet mellem planperioder.

Det er hensigten, at der med den foreslåede bemyndigelse i *stk. 4* kan indføres mulighed for opsparring af uudnyttet udledningskvote for virksomhederne, der kan anvendes i et efterfølgende år.

Formålet med en sådan mulighed er at udligne udsving mellem årene som følge af sædskifte og vejræssige forhold, som påvirker virksomhedernes mulighed for at overholde reguleringen. Det vil f.eks. i nogle år som følge af vejrforholdene være hensigtsmæssigt for virksomheden at etablere efterafgrøder tidligt, hvilket vil tilskrives en større kvælstofreducerende effekt i forbindelse med udledningsberegningen end en senere etablering af efterafgrøder. Dermed vil virksomheden forbruge mindre af sin tildelte udledningskvote i det pågældende år, og har potentielt mulighed for at overopfylde reguleringen. I andre år kan efterafgrøderne som følge af ugunstige vejrforhold først etableres sent med mindre effekt til følge, hvormed der vil være en større kvælstofudledning og risiko for underopfyldelse af reguleringen.

Hensynet til virksomhedens mulighed for at overopfylde reguleringen i et givet år for senere lovligt at underopfylde reguleringen skal afvejes over for hensynet til miljøet, da en kvælstofudledning, der overstiger virksomhedens udledningskvote kan gå ud over vandmiljøet, hvis det ikke sikres, at reguleringen efterfølgende overopfyldes i tilstrækkelig grad.

Det er derfor Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at der i medfør af den foreslåede bemyndigelse i *stk. 4* også kan fastsættes regler om en begrænsning på opsparringen af en uudnyttet udledningskvote for virksomheden (et loft).

Det er hensigten, at der i medfør af den foreslåede bemyndigelse i *stk. 4* desuden kan indføres en regel om mulighed for at overdrage udledningskvote mellem virksomheder inden for hvert kystvandopland.

Til § 7

Efter husdyrbruglovens § 5, a, stk. 1, kan ministeren for grøn trepart fastsætter regler om tildeling af gødning i jordbruget, herunder lofter for, hvor meget kvælstof og fosfor pr. hektar der højst må tildeles fra gødning med henblik på at beskytte jord, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande, og grundvandet mod forurening samt med henblik på at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter.

Bemyndigelsen i § 5 a, stk. 1, er blandt andet udnyttet i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen til at fastsætte reglerne i bekendtgørelsens kapitel 3 om begrænsninger for tildeling af kvælstof og fosfor.

Der er således fastsat regler om den maksimale mængde kvælstof fra organisk gødning, som må tildeles per hektar harmoniareal (det organiske kvælstofarealkrav). Ligeledes er der fastsat regler om fosforarealkravet, der er udtrykt som et krav om et mindsteareal, virksomheden skal have råderet over i forhold til den udbragte mængde fosfor (fosforarealkrav). Formålet med de fastsatte regler om fosforarealkrav er at begrænse ophobningen af fosfor i jorden og dermed minimere risikoen for tab af fosfor til vandmiljøet.

Harmoniarealer er arealer med afgrøder med et gødningsbehov, hvor organisk gødning må anvendes, og hvor organisk gødning under normale omstændigheder kan udbringes.

Herudover indeholder gødningsanvendelsesbekendtgørelsen regler om perioder, hvor forskellige typer af gødning ikke må udbringes, krav om anvendelse af særlige udbringningsteknikker, der begrænser ammoniakemissionerne fra udbragt husdyrgødning og nogle typer af kunstgødning samt forbud mod udbringning på en måde og på sådanne arealer, at der er risiko for afstrømning til vandmiljøet samt enkelte regler om udbringning af gødning til beskyttelse mod lugtgener.

Efter husdyrbruglovens § 5 a, stk. 2, 1. pkt. er ministeren for grøn trepart bemyndiget til at fastsætte regler om, at ministeren efter ansøgning kan tillade en jordbrugsvirksomhed at tildele en større mængde organisk gødning pr. hektar, end hvad der følger af regler fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 a, stk. 1, herunder regler om betingelser for meddelelse af tilladelse. Ministeren for grøn trepart kan endvidere efter husdyrbruglovens § 5 a, stk. 2, 2. pkt., fastsætte regler om, at ansøgning om tilladelse skal afslås, hvis ansøgeren er straffet med bøde for ikke at have overholdt betingelser i en tidligere meddelt tilladelse.

Formålet med husdyrbruglovens § 5 a, stk. 2, er at skabe hjemmel til at udnytte Danmarks undtagelse fra nitratudirektivet, som senest meddelt ved EU-Kommissionens gennemførelsesafgørelse (EU) 2020/1074 af 17. juli 2020 om indrømmelse af en undtagelse på anmodning af Danmark i henhold til Rådets direktiv 91/676/EØF om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget.

Undtagelsen ophørte den 31. juli 2024, og er ikke efterfølgende fornyet på baggrund af drøftelser med Europa-Kommissionen om vandmiljøets tilstand i Danmark og det udestående kvælstofreduktionsbehov.

Det foreslås, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om tildeling af gødning i jordbruget, herunder lofter for, hvor meget kvælstof og fosfor pr. hektar der højst må tildeles fra gødning med henblik på at beskytte jord, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande, og grundvandet mod forurening samt med henblik på at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter.

Forslaget indebærer en uændret videreførelse af husdyrbruglovens § 5 a, og vil derfor fremover udgøre hjemmelsgrundlaget for reglerne i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen som omtalt ovenfor.

Til § 8

Ministeren for grøn trepart er i husdyrbruglovens § 5 b bemyndiget til at fastsætte regler med henblik på at begrænse gener i forbindelse med udbringning af organisk gødning eller bioaske.

Formålet med bestemmelsen er, at der skal kunne fastsættes regler med det formål at begrænse lugtgener i forbindelse med udbringning af organisk gødning. Derudover kan bemyndigelsen i § 5 b benyttes til at fastsætte regler om øvrige gener, der kan opstå i forbindelse med udbringning af organisk gødning.

Det foreslås, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler med henblik på at begrænse gener i forbindelse med udbringning af organisk gødning eller bioaske.

Forslaget indebærer en uændret videreførelse af husdyrbruglovens § 5 b, og vil derfor fremover udgøre hjemmelsgrundlaget for reglerne i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen som omtalt ovenfor.

Til § 9

Efter husdyrbruglovens § 5 c kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om, at den ansvarlige for driften skal iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvor der udbringes organisk gødning eller bioaske, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande. Ministeren for grøn trepart kan herunder fastsætte regler om tilsynsmyndighedens adgang til at meddele påbud om iværksættelse og udformning af en konkret erosionsforebyggende foranstaltning.

Det foreslås, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om, at den ansvarlige for driften skal iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvor der udbringes organisk gødning eller bioaske, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande. Ministeren for grøn trepart kan herunder fastsætte regler om tilsynsmyndighedens adgang til at meddele påbud om iværksættelse og udformning af en konkret erosionsforebyggende foranstaltning.

Forslaget indebærer en uændret videreførelse af husdyrbruglovens § 5 c, og vil derfor fremover udgøre hjemmelsgrundlaget for reglerne om erosionsforebyggende foranstaltninger fastsat i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen.

Til § 10

[Hjemmel til ekspropriation]

Hverken gødskningsloven eller husdyrbrugloven indeholder i dag hjemmel til at iværksætte ekspropriation til gennemførelse af foranstaltninger efter lovene.

Den nye kvælstofreguleringsmodel er grundlæggende målrettet efter kvælstofindsatsbehovet i det eller de pågældende kystvandoplande, som de til virksomhedens tilhørende arealer er beliggende i. Samtidig har f.eks. jordbundsforhold og afgrødevalg betydning for den enkelte virksomheds mulighed for at leve op til de kvælstofreduktionskrav, der gælder for den pågældende virksomhed.

Det kan derfor ikke udelukkes, at reguleringen i konkrete tilfælde indebærer en betydelig negativ økonomisk effekt for den enkelte virksomhed.

Det er hensigten, at der vil kunne etableres kompenserende tiltag for helt eller delvis at afbøde konsekvenserne af den nye kvælstofreguleringsmodel, som f.eks. vil kunne indebære anvendelse af en vis økonomisk kompensation i en årrække med henblik på at give virksomhederne tid til at omstille sig til den nye regulering.

I konkrete tilfælde, f.eks. som følge af særlige og/eller forskellige karakteristika på virksomhedsniveau, kan det på trods af en eventuel kompensation potentielt indebære en betydelig negativ økonomisk effekt for enkelte land- og skovbrugsvirksomheder, hvilket i visse tilfælde vil kunne udgøre ekspropriation.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at den nye reguleringsmodel overordnet set har karakter af generel, erstatningsfri regulering. Det taler samlet set for, at der er tale om erstatningsfri regulering, at indgrebets formål er at varetage væsentlige natur- og miljøbeskyttelseshensyn, samt at der er tale om generel regulering, hvor der ikke sker overførsel af rettigheder.

Den nye kvælstofreguleringsmodel vil kunne rejse spørgsmål om ekspropriation, da modellen kan påvirke en for land- og skovbrugsdriften central rådhedsbeføjelse: retten til at dyrke de til virksomheden hørende arealer på en sædvanlig kommerciel måde.

Det foreslås derfor i *stk. 1*, at ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, til gennemførelse af foranstaltninger efter den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af den foreslåede lov med henblik på varetagelse af hensyn, der fremgår af lovforslagets § 1, kan iværksætte ekspropriation.

Den foreslåede bestemmelse sikrer at foranstaltninger efter den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af den foreslåede lov med henblik på varetagelse af hensyn, der fremgår af lovforslagets § 1, kan gennemføres, selvom det vil medføre ekspropriation efter grundlovens § 73.

Det foreslås endvidere i *stk. 2*, at hvis gennemførelse af foranstaltninger efter den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af den foreslåede lov med henblik på varetagelse af hensyn, der fremgår af lovforslagets § 1, udgør et ekspropriativt indgreb, ydes fuldstændig erstatning til den eller de berørte ejere.

Bestemmelsen indebærer, at hvis der foreligger ekspropriation, vil den pågældende land- eller skovbrugsvirksomhed have krav på fuldstændig erstatning, jf. grundlovens § 73, jf. *stk. 1, 3. pkt.* Hvis der ikke kan opnås enighed

herom, må spørgsmålet i givet fald indbringes for domstolene, jf. grundlovens § 73, stk. 3.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved ekspropriation efter stk. 1. Det foreslås endvidere i *stk. 3, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om sagens behandling og om erstatningens fastsættelse og udbetaling.

Der vil i medfør af den foreslåede bemyndigelse i stk. 3 eksempelvis kunne oprettes særlige kommissioner, som skal behandle sager efter stk. 1, herunder regler om, hvordan kommissionerne skal nedsættes, og hvilke regler der skal gælde for sagernes behandling i kommissionerne. Det vil ved udmøntningen af bestemmelsen blive taget udgangspunkt i eksisterende lovgivning om fremgangsmåden ved ekspropriation med de nødvendige tilpasninger, som lovgivningen giver anledning til.

Det vil i medfør af den foreslåede bestemmelse endvidere kunne fastsættes en forenklet model for erstatningsfastsættelsen, som den pågældende virksomhed kan vælge for at opnå en hurtigere erstatningsudbetaling.

Den forenkledte model er en erstatningsmodel, hvor ekspropriationserstatningen opgøres ud fra oplysninger om den pågældende land- eller skovbrugsvirksomhed eller det pågældende areal og med brug af standardsatser og standardiserede opgørelsesmetoder.

Til § 11-13

I gødskningslovens §§ 5-9 er der fastsat regler om Register for Gødningsregnskab. Reglerne vedrører forpligtelsen til at registrere sig, mulighed for frivillig registrering, bevis for registrering, og afmelding fra registrering. Reglerne vedrører også registerets opbygning og hvordan man kan registrere sig, ajourføring, og dokumentation.

Det er hensigten, at gødskningslovens § 5, stk. 1, videreføres. Det foreslås derfor i § 11, *stk. 1*, at ministeren for grøn trepart fører Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Registeret er oprettet med henblik på administration af de virksomheder, som anvender kvælstof- og fosforholdig gødning, og som opfylder betingelserne i gødskningslovens § 5, stk. 2. Det er hensigten, at det eksisterende register videreføres, men at det omdøbes til Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber. Forslaget skyldes, at virksomhederne fremover bliver forpligtet til at udarbejde regnskab over deres udledning af næringsstoffer.

Det er hensigten, at loven også på sigt kan anvendes til at stille krav om virksomhedens udledning af drivhusgasser.

Det er hensigten, at ministeren for grøn treparts kompetence til at føre Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber delegeres til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Det foreslås i § 11, *stk. 2*, at den, der driver virksomhed med landbrug, skovbrug eller kombinationer heraf, skal lade sin virksomhed registrere i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber såfremt

1) virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse eller anden organisk gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 1.000 kg kvælstof pr. år, eller

2) virksomhedens samlede husdyrbesætning producerer gødning, eller virksomheden modtager husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse eller anden organisk gødning, der har et samlet kvælstofindhold, der overstiger 100 kg kvælstof pr. hektar areal med en standardnorm for kvælstof eller fosfor på 0 kg eller derover, eller

3) Virksomheden disponerer over et areal på 10 hektar eller derover, med en standardnorm for kvælstof eller fosfor på 0 kg eller derover.

Den gældende gødskningslovs § 5, *stk. 2* indeholder lignende kriterier for, hvem der omfattes af gødskningslovens regler om gødningsanvendelse og dermed er forpligtet til at anmelde sin virksomhed til registrering i Register for Gødningsregnskab. Gødskningslovens § 5, *stk. 2*, finder også anvendelse for regler fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 a-5 c, der foreslås indarbejdet i lovforslagets §§ 7-9.

Gødskningslovens regler adskiller sig fra den foreslåede bestemmelse, idet det foreslås, at arealerne ikke længere defineres som værende arealer med en kvælstof- eller fosfornorm, men som arealer med en standardnorm for kvælstof eller fosfor på 0 kg eller derover, jf. § 11, *stk. 2*, nr. 2 og 3. Ministeren for grøn trepart kan afgrænse arealerne og fastsætte en standardnorm for kvælstof og fosfor i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 11, *stk. 8*.

Efter forslaget til § 11, *stk. 2*, nr. 1 og 2, vil virksomhedens produktion af gødning med et vist kvælstofindhold, medføre, at virksomheden bliver registreringspligtig i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber. Forslaget svarer til gødskningslovens § 5, *stk. 2*, nr. 1 og 2.

Efter forslaget til § 11, stk. 2, nr. 3, vil virksomheder, der disponerer over et areal på 10 hektar eller derover, med en standardnorm for kvælstof eller fosfor på 0 kg eller derover, blive registreringspligtige i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber. I praksis vil bestemmelsen indholdsmæssigt svare til gødskningslovens § 5, stk. 2, nr. 3, idet der dog ikke længere henvises til arealer med en kvælstof- eller fosfornorm, men til arealer med en standardnorm for kvælstof eller fosfor på 0 kg eller derover. Virksomheden skal eje, forpakte eller leje et af de omhandlede arealer for at være omfattet af kriteriet. Bortforpagede og udlejede arealer og lignende indgår ikke i opgørelsen.

Det foreslås i § 11, *stk. 3, 1. pkt.*, at registreringen skal finde sted i løbet af det kalenderår, hvori registreringspligten indtræder.

Det foreslås i § 11, *stk. 3, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart kan registrere virksomheder omfattet af stk. 2 i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber, hvis det i forbindelse med kontrol konstateres, at virksomheden uanset stk. 1, har undladt at lade sig registrere.

Tilsvarende bestemmelse findes i gødskningslovens § 5. Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gødskningslovens § 5.

Det er hensigten at videreføre fremgangsmåden for tilmelding til registeret, hvorefter virksomheden tilmelder sig registeret via Ministeriet for Grøn Treparts Tast selv-service i løbet af den planperiode, hvor virksomheden opfylder betingelserne for at være tilmeldt.

Manglende pligtmæssig registrering i registeret efter lovforslagets § 11, stk. 3, foreslås strafbelagt, jf. lovforslagets § 66, stk. 1 nr. 1.

Det er hensigten, at ministeren for grøn treparts kompetence til at anmelde en virksomhed til registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber efter den foreslåede § 11, stk. 3, delegeres til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Det foreslås i § 11, *stk. 4*, at ministeren for grøn trepart efter anmodning kan registrere den, som driver virksomhed med landbrug, skovbrug eller kombinationer heraf, og som ikke er omfattet af registreringsforpligtelsen i § 11, stk. 2, i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber i følgende tilfælde:

1) Virksomheden disponerer over et areal på 5 ha eller derover, med en standardnorm for kvælstof eller fosfor på 0 kg eller derover.

2) Virksomheden dyrker afgrøder på sit areal, som samlet er omfattet af en standardnorm for kvælstof, på mindst 90 kg kvælstof pr. hektar pr. år.

Gødskningsloven indeholder tilsvarende en bestemmelse om, hvilke virksomheder, der frivilligt kan lade sig registrere i Register for Gødningsregnskab. Efter gødskningslovens § 6 kan virksomheder, der ikke er omfattet af gødskningslovens § 5, stk. 2, og som driver virksomhed med planteavl, husdyravl, skovbrug eller kombinationer heraf, anmelde sin virksomhed til registrering i Register for Gødningsregnskab, i følgende tilfælde:

1) Virksomheden disponerer over et areal med afgrøder på 5 ha eller derover, der er omfattet af en kvælstofnorm på mere end 0 kg kvælstof fastsat i medfør af § 13, stk. 3, eller en fosfornorm på mere end 0 kg fosfor fastsat i medfør af § 5, stk. 6.

2) Virksomheden dyrker på sit areal afgrøder, som samlet er omfattet af en kvælstofnorm fastsat i medfør af § 13, stk. 3, på mindst 90 kg kvælstof pr. hektar pr. år.

Med forslaget til § 11, stk. 4, justeres kriteriet om kvælstof- og fosfornorm til et kriterium om et areal med en standardnorm for kvælstof eller fosfor på 0 kg eller derover. Derudover justeres kriteriet om den, der driver virksomhed med husdyravl, planteavl, skovbrug eller kombinationer heraf, til den, der driver virksomhed med landbrug, skovbrug eller kombinationer heraf.

I lighed med de virksomheder, som har pligt til at lade sig registrere, indebærer den frivillige registrering, at virksomheden skal overholde de foranstaltninger, der fastsættes i medfør af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 6. Virksomheden er efter lovforslagets § 30 ligeledes forpligtet til at udarbejde og indberette udlednings- og gødningsregnskab for den afsluttede planperiode.

Registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber indebærer afgiftsfritagelse for køb af kvælstofholdig gødning, adgang til køb af kvælstofholdig gødning med større kvælstofkoncentration i større pakninger og dermed billigere kvælstof pr. kg, og at virksomhederne kan modtage og afgive husdyrgødning og anden organisk gødning til andre virksomheder tilmeldt registeret, hvilket kun er muligt i mindre mængder for virksomheder, der ikke er registreret i registeret. Disse forhold vil udgøre en tilskyndelse til at lade sin virksomhed registrere frivilligt. Reglerne om Aktiv Landbruger og Økologisk Arealtilskud indgår også som incitament til at tilmelde sig frivilligt. Gruppen af frivilligt registrerede vil formentlig bestå af små virksomheder med et mindre gødningsforbrug.

Det foreslås i § 11, *stk. 5*, at ministeren for grøn trepart i særlige tilfælde og efter ansøgning kan tillade, at en virksomhed, der er delregistreret i henhold til lov om merværdiafgift (momsloven), alene registreres for en del af virksomheden i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Den foreslåede bestemmelse svarer til gødskningslovens § 7, stk. 2.

Hvis en virksomhed driver forskellige forretninger under det samme CVR-nummer, men ønsker adskillelse af aktiviteterne momsregnskaber, vil virksomheden normalt oprette administrative enheder, der identificeres med SE-numre. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvor gødningsleverandører også driver virksomhed med landbrugsaktiviteter. Den foreslåede bestemmelse indebærer, at virksomheden i særlige tilfælde og efter ansøgning kan blive delregistreret i registeret for den del af virksomheden, som vedrører landbrugsaktiviteter. I forhold til det konkrete eksempel med gødningsleverandørvirksomheden, så vil en delregistrering betyde, at virksomhedens gødningsleverancer holdes uden for det gødningsregnskab, som skal udarbejdes og indberettes efter lovforslagets § 30, for så vidt angår landbrugsvirksomheden. Gødningsleverancerne vil i stedet skulle indberettes efter lovforslagets §§ 14 og 37.

Det foreslås i § 11, *stk. 6, 1. pkt.*, at en virksomhed skal være tildelt et centralt virksomhedsregistreringsnummer (cvr-nummer) efter lov om Det Centrale Virksomhedsregister for at kunne anmelde sig til registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber. Det foreslås endvidere i § 11, *stk. 6, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart kan fravige kravet i 1. pkt. på nærmere angivne betingelser efter regler fastsat i medfør af det foreslåede stk. 8, der er omtalt nedenfor.

Bestemmelsen svarer til gødskningslovens § 7, stk. 3.

Det foreslås i § 11, *stk. 7, 1. pkt.*, at registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber har virkning for hele det kalenderår, hvori anmeldelsen finder sted. Det foreslås i § 11, *stk. 7, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart i særlige tilfælde kan registrere en virksomhed med virkning for tidligere kalenderår.

Den foreslåede bestemmelse svarer til gødskningslovens § 7, stk. 1.

Det er hensigten, at ministeren for grøn treparts mulighed for at registrere en virksomhed med virkning for tidligere planperioder vil blive anvendt i særlige tilfælde og efter en konkret vurdering, hvor der f.eks. ved virksomhedsoverdragelse ikke er foretaget den nødvendige ajourføring af registeret,

eller hvor virksomheden har modtaget husdyrgødning fra en virksomhed, der er registreret i registeret. Udnyttelsen af bestemmelsen vil stemme overens med Landsskatterettens kendelse af 13. december 2000 (TfS 2000.672), hvorefter en virksomhed blev godtgjort kvælstofafgift for allerede afsluttede planperioder, idet der forelå de kvalificerede særlige hensyn. Som det fremgår ovenfor, er virkningen af at blive registreret med tilbagevirkende kraft bl.a., at virksomheden kan få godtgjort kvælstofafgift for de foregående planperioder. En registrering med tilbagevirkende kraft indebærer også, at virksomheden vil skulle have overholdt foranstaltninger fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 6 i de foregående planperioder. Det vil dog være svært for Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø at kontrollere, om virksomheden har overholdt reglerne i de tidligere planperioder, idet styrelsen ikke vil være i besiddelse af oplysninger om virksomhedens gødningsanvendelse i den mellemliggende periode.

Det foreslås i § 11, *stk. 8, 1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om Register for Udlednings- og Gødningsregnskabs opbygning og ajourføring, om anmodning om registrering og om krav om dokumentation for, at betingelserne for optagelse i registeret er opfyldt, samt om, hvilke oplysninger en anmodning om registrering skal indeholde.

Det foreslås endvidere i § 11, *stk. 8, 2. pkt.*, at ministeren endvidere bemyndiges til at fastsætte regler om betingelser for registrering af virksomheder, der ikke er tildelt et cvr-nummer, jf. lovforslagets § 11, *stk. 5*.

Endelig foreslås det i § 11, *stk. 8, 3. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om kriterierne nævnt i *stk. 2 og 4*, herunder om standardnormer for kvælstof og fosfor.

Det er hensigten, at de foreslåede bemyndigelser bl.a. vil blive anvendt til at fastsætte regler om, hvornår virksomheder, der frivilligt kan registrere sig i registeret efter § 11, *stk. 4*, skal anmelde deres virksomhed til registrering, for at registreringen får virkning for den indeværende planperiode.

Det er hensigten at fastsætte regler om, at visse virksomheder, der ikke er tilknyttet et CVR-nummer, men som er relevante at have registreret i register for Udlednings- og Gødningsregnskaber, skal eller kan registreres i registeret. Det kan f.eks. gøre sig gældende for dødsboer eller konkursboer, der driver virksomheder videre, og som alene er tilknyttet et SE-nummer. Bemyndigelsen kan således udnyttes til at lade flere virksomheder registrere, end hvad der følger af den foreslåede § 11, *stk. 6, 1. pkt.*

Det er hensigten i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 11, stk. 8, 3. pkt., at fastsætte nærmere regler om kriterierne nævnt i stk. 2 og 4, herunder om standardnormer for kvælstof og fosfor.

Det er hensigten, at ministeren for grøn treparts kompetence til at fastsætte regler efter den foreslåede § 11, stk. 8, delegeres til Styrelsen for Grøn Arealoplægning og Vandmiljø.

Det foreslås i § 12, *stk. 1*, at der udstedes et bevis for registreringen i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber i forbindelse med virksomhedens registrering. Beviset benyttes som dokumentation for virksomhedens ret til at købe afgiftsfri gødning i henhold til lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m. Som dokumentation kan i stedet benyttes direkte opslag i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Den foreslåede bestemmelse viderefører gødskningslovens § 8, stk. 1. Efter lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m. kan virksomheder, der driver momspligtig handel med gødning (gødningsleverandørvirksomheder) kræve dokumentation for, at virksomhederne, der ønsker at købe gødning, er registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Det foreslås i § 12, *stk. 2*, at den, der driver momspligtig handel med gødning, kan få adgang til ved opslag i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber at konstatere, om en køber er berettiget til at købe afgiftsfri gødning i henhold til lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m.

Den foreslåede bestemmelse viderefører indholdsmæssigt gødskningslovens § 8, stk. 2.

En virksomhed, der driver momspligtig handel med gødning, kan dermed få oplysninger om, hvorvidt en køber er registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber, og dermed har ret til at købe gødning afgiftsfrit, ved at kræve dokumentation for registreringsforholdet eller ved selv at slå op i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Det foreslås i § 12, *stk. 3*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om gødningsleverandørers adgang til oplysning om købere af afgiftsfri gødning.

Den foreslåede bestemmelse viderefører gødskningslovens § 8, stk. 3

Det er hensigten, at ministeren for grøn treparts kompetence til at fastsætte regler efter den foreslåede § 12, stk. 3, delegeres til Styrelsen for Grøn Arealoplægning og Vandmiljø.

Det foreslås i § 13, *stk. 1, 1. pkt.*, at en registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber efter anmodning kan ophæves, når en virksomhed ikke længere har pligt til at være registreret efter § 11, stk. 2, eller virksomheden ikke længere ønsker at være frivilligt registreret efter § 11, stk. 4.

Det foreslås i § 13, *stk. 1, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart kan ophæve en registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber fra det førstkommende kalenderår, hvis det i forbindelse med kontrol konstateres, at virksomheden ikke længere opfylder betingelserne i § 11, stk. 2, eller § 11, stk. 4.

Den foreslåede bestemmelse viderefører indholdsmæssigt ordningen i gødskningslovens § 9, stk. 1, og sikrer, at virksomheder, der ikke længere har pligt eller ret til at være optaget i registeret, kan eller skal afmeldes herfra.

Det er hensigten, ministeren for grøn treparts kompetence til at afmelde en virksomhed fra Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber efter den foreslåede § 13, stk. 1, delegeres til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

En afmelding fra registrering indebærer, at virksomheden vil skulle betale kvælstofafgift ved køb af kunstgødning. Virksomheden vil ikke længere være underlagt reglerne om basisudvaskningsgrænse og udledningskvote m.v. og vil heller ikke skulle indberette et udlednings- og gødningsregnskab.

Det foreslås i § 13, *stk. 2*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om ophævelse af registrering, herunder om, hvilke oplysninger en anmodning om ophævelse af registrering skal indeholde.

Bestemmelsen svarer til gødskningslovens § 9, stk. 2.

Det er hensigten, ministeren for grøn treparts kompetence til at fastsætte regler om ophævelse af registrering efter den foreslåede § 13, stk. 2, delegeres til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Det er hensigten, at bemyndigelsen vil blive anvendt til at fastsætte regler om, hvornår afmelding af en virksomhed fra registeret skal være modtaget i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, for at afmeldingen får virkning for den indeværende planperiode. Det forventes, at en afmelding fra registrering f.eks. vil kunne ske ved at indberette et afsluttende udlednings- og gødningsregnskab.

Til § 14

[Leverandørregister]

Det foreslås i, *stk. 1*, at offentligt- eller privatejede virksomheder, herunder anlæg, der sælger eller afgiver kvælstof- eller fosforholdig gødning eller modtager kvælstof- eller fosforholdig gødning, skal lade sig registrere i Leverandørregister for gødningsleverancer.

I medfør af den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 36, *stk. 1* er der oprettet et Leverandørregister for gødningsleverancer. Det er hensigten, at dette register videreføres i lovforslaget.

Gødskningslovens § 3 indeholder en bestemmelse om anvendelsesområdet for bestemmelserne om gødningsleverandører, og det følger deraf, hvilke virksomheder m.v. der kan underlægges en forpligtelse til at indberette i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 1* vil videreføre det gældende anvendelsesområde for reglerne om gødningsleverandører.

De virksomheder mv., som efter gødskningslovens § 3 er omfattet af anvendelsesområdet for reglerne om gødningsleverandører, vil således ligeledes efter det foreslåede *stk. 1* være omfattet af anvendelsesområdet for reglerne om gødningsleverandører. Det drejer sig om virksomheder, herunder fælles biogas-, forarbejdnings-, forbrændings- og brændingsanlæg, og offentlige myndigheder, som modtager, sælger eller afgiver kvælstof- eller fosforholdig gødning. Virksomheder i det foreslåede *stk. 1* skal forstås bredt. Indberetningspligten kan både omfatte virksomheder, der er registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskab, og andre virksomheder. Virksomhedsbegrebet i denne bestemmelse omfatter desuden offentligt ejede virksomheder.

I relation til anvendelsesområdet er det hensigten, at begrebet gødning omfatter gødningstyperne husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning.

Det er hensigten, at anlæg, der både modtager og afsætter gødning til eller fra en virksomhed registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskab fortsat skal være omfattet af anvendelsesområdet for reglerne om gødningsleverandører, men at der for disse anlæg skal gælde yderligere regler om indberetning i et balanceregnskab, jf. den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 37, *stk. 3, 2. pkt.*

Det er hensigten, at ministeren for grøn treparts kompetence til at føre og administrere Leverandørregister for gødningsleverancer, herunder til at træffe afgørelse, der er nødvendig for overholdelse af denne lov, delegeres til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Det foreslås i *stk. 2, 1., pkt.*, at forpligtelsen efter stk. 1 til at lade sin virksomhed, herunder anlæg, registrere i Leverandørregister for gødningsleverancer indtræder, når der første gang sælges, afgives eller modtages kvælstof- eller fosforholdig gødning til eller fra en virksomhed registeret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Det foreslås i *stk. 2, 1., pkt.*, at ministeren for grøn trepart kan registrere virksomheder, herunder anlæg, omfattet af stk. 1 i Leverandørregister for gødningsleverancer, hvis det i forbindelse med kontrol konstateres, at virksomheden uanset stk. 1 har undladt at lade sig registrere.

Tidspunktet for registreringspligtens indtræden videreføres fra gældende ret, men som noget nyt er det fundet hensigtsmæssigt at præcisere tidspunktet direkte i loven. Det er fundet hensigtsmæssigt, da tidspunktet for registreringspligtens indtræden også udgør skæringstidspunktet for, hvornår ministeren for grøn trepart kan tilmelde virksomheder mv. til leverandørregistret.

Det er leverandørens afsættelse eller modtagelse af kvælstof- og fosforholdig gødning, der udløser en pligt til at lade sig registrere. Det indebærer, at både salg af gødning mod vederlag og afgivelse af gødning uden vederlag er omfattet af bestemmelsen.

I dag findes der ikke regler i gødskningsloven om, at ministeren for grøn trepart kan tilmelde virksomheder mv. til leverandørregistret, såfremt virksomheden har undladt at lade sig registrere. Derimod indeholder gødskningslovens § 5, stk. 4, en bemyndigelse til, at ministeren for grøn trepart kan anmelde en virksomhed til registrering i Register for Gødningsregnskab, hvis virksomheden uanset stk. 2 undlader at registrere sig.

Det foreslås som noget nyt, at der gives ministeren for grøn trepart adgang til at tilmelde virksomheder mv. til Leverandørregister for gødningsleverancer, såfremt virksomheden har undladt at lade sig registrere.

Det er vurderet hensigtsmæssigt, at ministeren gives bemyndigelse til at tilmelde virksomheder i Leverandørregister for gødningsleverancer, da det herved kan sikres også for leverandørregisteret, at virksomheder, der ikke selv anmelder sig til registrering, alligevel kan blive anmeldt til registeret.

Det er hensigten, at ministerens bemyndigelse til at tilmelde virksomheder til Leverandørregister for gødningsleverancer delegeres til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Det foreslås i *stk. 3*, at der udstedes et bevis for registreringen i Leverandørregister for gødningsleverancer i forbindelse med virksomhedens, herunder anlæggets, registrering.

Efter gældende ret udstedes der allerede et bevis for registrering i leverandørregistret, jf. gødskningsbekendtgørelsens § 63, stk. 2, jf. gødskningslovens § 37.

Efter gældende ret udstedes der i forbindelse med registreringen i Register for Gødningsregnskab et bevis for registreringen, som kan benyttes som dokumentation for retten til at købe afgiftsfri gødning, jf. gødskningslovens § 8, stk. 1.

Det er vurderet, at det er hensigtsmæssigt, at der også for Leverandørregister for gødningsleverancer fastsættes en direkte lovbestemmelse om udstedelse af bevis for registreringen i registret. Dette skal særligt ses i lyset af, at der i lovforslagets § 66, stk. 1, nr. 2 gives mulighed for at pålægge bødestraf til den, der undlader at opfylde sin forpligtelse i den foreslåede bestemmelse til at lade sin virksomhed registrere i Leverandørregister for Gødningsleverancer. Beviset kan således fungere som dokumentation på tilmeldingen i registret under en eventuel straffesag, hvor virksomheden vil bestride de faktiske omstændigheder ved registreringen i Leverandørregister for Gødningsleverancer.

Det foreslås i *stk. 4*, at en registrering i Leverandørregister for gødningsleverancer efter anmodning kan ophæves med virkning fra påbegyndelsen af det førstkomende hele kalenderår, hvis virksomheden, herunder anlægget, ikke længere sælger, afgiver eller modtager kvælstof- eller fosforholdig gødning.

Der findes ikke nogen tilsvarende bestemmelser i gødskningsloven for så vidt angår Leverandørregister for Gødningsleverancer. Der findes derimod i gødskningslovens § 9, stk. 1 en bestemmelse om afmelding fra Register for Gødningsregnskab. Det følger således af gødskningslovens § 9, stk. 1, at når en virksomhed ikke længere har pligt til at være registreret efter § 5, stk. 2, eller den registrerede ikke længere ønsker sin virksomhed registreret efter gødskningslovens § 6, kan virksomheden afmeldes fra Register for Gødningsregnskab. Ministeren for grøn trepart kan afmelde en virksomhed fra Register for Gødningsregnskab fra den førstkomende planperiode, hvis

virksomheden ikke længere opfylder betingelserne i gødskningslovens § 5, stk. 2, eller § 6.

Det er fundet hensigtsmæssigt også for Leverandørregister for gødningsleverancer at indsætte en bestemmelse om ophævelse af registrering.

Som følge af, at planperioden foreslås ændret, jf. lovforslagets § 3, således at planperioden nu følger kalenderåret, vil der være behov for at ændre registreringsperioden i Leverandørregister for gødningsleverancer. Bemyndigelsen kan udnyttes til at fastsætte regler herom, herunder hvornår gødningen skal anses for værende afsat.

Det foreslås i *stk. 5*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om hvilke typer af virksomheder, herunder anlæg, der er omfattet af registreringsforpligtelsen efter stk. 1.

Gødskningslovens § 3, stk. 3, indeholder bemyndigelse til, at ministeren kan fastsætte regler, der udvider anvendelsesområdet. Den foreslåede bestemmelse i stk. 5 giver ministeren bemyndigelse til at fastsætte regler, som præciserer anvendelsesområdet nærmere. Hensigten med den foreslåede bestemmelse er, at der dermed kan tages højde for den teknologiske udvikling og det deraf følgende behov for at kunne fastsætte tilstrækkelige regler for at sikre kontrollen med anvendelsen af kvælstof og fosfor.

Det er hensigten, at ministeren for grøn treparts kompetence til at fastsætte regler efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 14, stk. 5, delegeres til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Det foreslås i *stk. 6*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om Leverandørregister for gødningsleverancers opbygning og ajourføring, om anmodning om registrering og om, hvilke oplysninger en anmodning om registrering skal indeholde.

For så vidt angår Register for Gødningsregnskab indeholder gødskningslovens § 7, stk. 4 en bestemmelse om, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om Register for Gødningsregnskabs opbygning og ajourføring, om anmeldelse til registrering og om krav om dokumentation for, at betingelserne for optagelse i registeret er opfyldt, samt om, hvilke oplysninger en anmeldelse til registrering skal indeholde. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om registrering af virksomheder, der ikke er tildelt et cvr-nummer.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at der skal fastsættes en tilsvarende bestemmelse for så vidt angår Leverandørregister for gødningsleverancer.

Det er hensigten, at ministeren for grøn treparts kompetence til at fastsætte regler efter den foreslåede bestemmelse i stk. 6, delegeres til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Det foreslås i *stk. 7*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om ophævelse af registrering, herunder om, hvilke oplysninger en anmodning om ophævelse af registrering skal indeholde.

For så vidt angår Register for Gødningsregnskab indeholder gødskningsloven i § 9, stk. 2, en bestemmelse om, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om afmelding fra registrering, herunder om, hvilke oplysninger en afmelding fra registrering skal indeholde.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at en tilsvarende bestemmelse skal indsættes for så vidt angår Leverandørregister for gødningsleverancer.

Det er hensigten, at bemyndigelsen kan anvendes til at fastsætte regler om, at afmelding fra registret skal være modtaget i Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø senest den 31. december, for at afmeldingen får virkning for den indeværende planperiode.

Det er hensigten, at ministeren for grøn treparts kompetence til at fastsætte regler efter den foreslåede bestemmelse i stk. 7, delegeres til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Til §§ 15 – 22

[Miljøskade]

Husdyrbruglovens kapitel 5 a (§§ 54 a – 54 i) indeholder de særlige bestemmelser, der skal gælde, når en forurening, omfattet af husdyrbrugloven, indebærer eller kan indebære en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Bestemmelserne definerer miljøskade, overhængende fare for miljøskade samt hvem, der kan anses som ansvarlig for en miljøskade eller en overhængende fare for miljøskade. Derudover indeholder kapitlet bestemmelser om oplysnings- og undersøgelsespligt, iværksættelse af forebyggende og skadesbegrænsende foranstaltninger samt tilsynsmyndighedens pligt til at vurdere og afgøre, om en forurening indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Tilsvarende bestemmelser

som de foreslåede bestemmelser om miljøskade og overhængende fare for miljøskade i kapitel 5 a findes i de øvrige love på natur- og miljøområdet

Bestemmelserne i kapitel 5 a og de tilsvarende bestemmelser i de øvrige love på natur- og miljøområdet skal sikre, at alle de negative påvirkninger af natur og miljø, som indebærer miljøskade eller overhængende fare for miljøskade, identificeres og behandles i overensstemmelse med de særlige krav til sagernes behandling, som følger af miljøansvarsdirektivet. Dvs. indebærer forureningen en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, behandles denne efter miljøskadeloven. Indebærer forureningen ikke en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, behandles sagen efter de almindelige tilsyns- og håndhævelsesbestemmelser i loven.

Der findes ikke tilsvarende bestemmelser om miljøskader i gødskningsloven. Dette skyldes, at gødskningsloven ikke indeholder bestemmelser om selve udbringning og tildeling af gødning, men alene regulerer jordbrugets anvendelse af gødning med henblik på at begrænse udvaskningen af kvælstof ved hjælp af bl.a. fastsættelse af en samlet kvote for kvælstof, som landbrugsvirksomhederne har mulighed for at anvende i den enkelte planperiode, jf. gødskningslovens kapitel 2. Efter miljøskadelovens § 4, stk. 1, nr. 1, finder denne ikke anvendelse på en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvis skaden eller faren er forvoldt ved diffus forurening, hvor det ikke er muligt at fastslå sammenhængen mellem skaden og den enkelte forureners handlinger eller undladelser.

Som følge af den foreslåede indarbejdelse af bemyndigelserne i husdyrbruglovens kapitel 1 a om anvendelse af gødning, jf. forslaget til §§ 7-9, foreslås der ligeledes indsat bestemmelser om miljøskader i lovforslaget, der svarer til bestemmelserne i husdyrbruglovens kapitel 5 a.

Det fremgår af husdyrbruglovens § 54 a, at en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade skal forstås i overensstemmelse med §§ 7-11 i miljøskadeloven.

Det foreslås i § 15, at en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade skal forstås i overensstemmelse med §§ 7-11 i miljøskadeloven.

Den foreslåede bestemmelse fastlægger, hvad der skal forstås ved en miljøskade og en overhængende fare for en miljøskade.

Efter miljøskadelovens § 7, stk. 1, 1. pkt. forstås der ved en miljøskade på beskyttede arter eller naturtyper en skade, som medfører en betydelig negativ påvirkning af opnåelse eller opretholdelse af en gunstig bevaringsstatus

for sådanne arter og naturtyper. Ved beskyttede arter og naturtyper forstås efter miljøskadelovens § 15, stk. 3:

- 1) de arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II og IV til direktiv 92/43/EØF, og
- 2) de naturtyper for arter, der er omhandlet i artikel 4, stk. 2, i direktiv 79/409/EØF eller opført i bilag I dertil eller opført i bilag II til direktiv 92/43/EØF, og de naturtyper, der er opført i bilag I til direktiv 92/43/EØF, og ynglepladser eller rastepladser for de arter, der er opført i bilag IV til direktiv 92/43/EØF.

Påvirkningen skal efter miljøskadelovens § 7, stk. 1, 2. pkt. vurderes i forhold til den hidtidige tilstand. Ved hidtidig tilstand forstås efter miljøskadelovens § 16 den tilstand, som naturressourcerne og disses udnyttelsesmuligheder befandt sig i på det tidspunkt, hvor skaden indtrådte.

Miljøministeren er i miljøskadelovens § 18 bemyndiget til at fastsætte regler om, hvilke forhold og kriterier der skal tages i betragtning ved afgørelsen om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Bemyndigelsen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 471 af 12. maj 2025 om definitioner og kriterier i relation til miljøskadebegrebet samt om afhjælpning af visse miljøskader.

Der findes en række undtagelser til stk. 1, i miljøskadelovens § 7, stk. 2-5.

Efter miljøskadelovens § 8 forstås der ved en miljøskade på vandmiljøet en skade, som medfører en betydelig negativ påvirkning af

- 1) den økologiske, kemiske eller kvantitative tilstand eller det økologiske potentiale for vandforekomster, der er omfattet af lov om vandplanlægning, eller
- 2) miljøtilstanden i de havområder, som er omfattet af lov om havstrategi, hvis de særlige miljømæssige aspekter af havmiljøet ikke allerede er omfattet af lov om vandplanlægning.

Efter miljøskadeloven § 8, stk. 2, er skader på vandmiljøet, der skyldes ændringer af et overfladevandområdes fysiske udformning eller forandringer i grundvandsforekomstens niveau, og skader på vandmiljøet, der vil indebære manglende forebyggelse af et overfladevandområdes forringelse til god tilstand, ikke omfattet af loven, i det omfang disse skaders indtræden er en

konsekvens af ændringer og aktiviteter, der er sket eller udført i overensstemmelse med regler udstedt med hjemmel i § 7, stk. 1, jf. § 13, og i § 19, stk. 1, i lov om vandplanlægning.

Efter miljøskadelovens § 9 forstås der ved en miljøskade på jord en jordforurening, som er en følge af en direkte eller indirekte tilførsel af stoffer, organismer eller mikroorganismer til jord eller undergrund, og som medfører en betydelig risiko for, at menneskers sundhed påvirkes negativt.

Ved en skade forstås der efter miljøskadelovens § 10 en målelig forringelse af en naturressource eller af en naturressources udnyttelsesmuligheder, som er indtrådt direkte eller indirekte.

Ved en overhængende fare for en miljøskade forstås efter miljøskadelovens § 11, at der er en tilstrækkelig sandsynlighed for, at en miljøskade vil indtræde i nær fremtid.

Efter husdyrbruglovens § 54 b, stk. 1, forstås ved den ansvarlige for driften den, der driver eller kontrollerer den erhvervsmæssige aktivitet.

Det foreslås i § 16, stk. 1, at ved den ansvarlige for driften forstås den, der driver eller kontrollerer den erhvervsmæssige aktivitet.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1 definerer, hvem der skal anses som den ansvarlige for driften af aktiviteter, som kan give anledning til en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Begrebet svarer til miljøansvarsdirektivets definition af »operatør«, som er den fysiske eller juridiske, privatretlige eller offentligretlige person, der driver eller kontrollerer den erhvervsmæssige aktivitet. Det er ikke indeholdt i bestemmelsens formulering, at der skal gennemføres ansvarsgennembrud.

Begrebet erhvervsmæssig aktivitet er defineret i miljøskadelovens § 5, stk. 2, og det fremgår heraf, at der ved erhvervsmæssig aktivitet forstås aktivitet, der udføres i forbindelse med en økonomisk aktivitet, en forretning eller en virksomhed, uanset om denne er privat eller offentlig, og uanset om den udføres med eller uden økonomisk gevinst for øje.

Efter husdyrbruglovens § 54 b, stk. 2, forstås ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade den ansvarlige for driften, uanset hvordan skaden eller den overhængende fare for en skade er sket, medmindre stk. 3 eller 4 finder anvendelse.

Det foreslås i § 16, stk. 2, at der ved den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade forstås den ansvarlige for driften,

uanset hvordan skaden eller den overhængende fare for en skade er sket, medmindre stk. 3 eller 4 finder anvendelse.

Det følger af husdyrbruglovens § 54 b, stk. 3, at i sager om anvendelse til jordbrugsformål af affaldsstoffer og husdyrgødning anses som den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade den, der som led i erhvervsmæssige aktiviteter har brugt disse produkter, medmindre brugeren kan godtgøre, at brugen var i overensstemmelse med forskrifterne for brug og brugeren ikke har udvist uforsvarlig adfærd i forbindelse med brugen.

Det følger endvidere af husdyrbruglovens § 54 b, stk. 4, at hvis brugeren ikke kan anses som den ansvarlige i sager omfattet af stk. 3, anses som den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade den, der erhvervsmæssigt har produceret eller importeret de affaldsstoffer eller den husdyrgødning, der er brugt.

Endelig følger det af husdyrbruglovens § 54 b, stk. 5, at stk. 4 ikke finder anvendelse, hvis producenten eller importøren kan godtgøre, at den skadelige virkning af en forurening som følge af anvendelse af affaldsstoffer eller husdyrgødning ikke følger af fejl ved produktet, og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd ved produktionen eller importen.

Det foreslås i § 16, stk. 3, at i sager om anvendelse til jordbrugsformål af affaldsstoffer og husdyrgødning anses som den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade den, der som led i erhvervsmæssige aktiviteter har brugt disse produkter, medmindre brugeren kan godtgøre, at brugen var i overensstemmelse med forskrifterne for brug og brugeren ikke har udvist uforsvarlig adfærd i forbindelse med brugen.

Det foreslås endvidere i § 16, stk. 4, at hvis brugeren ikke kan anses som den ansvarlige i sager omfattet af stk. 3, anses som den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade den, der erhvervsmæssigt har produceret eller importeret de affaldsstoffer eller den husdyrgødning, der er brugt.

Endelig foreslås det i § 16, stk. 5, at stk. 4 ikke skal finde anvendelse, hvis producenten eller importøren kan godtgøre, at den skadelige virkning af en forurening som følge af anvendelse af affaldsstoffer eller husdyrgødning ikke følger af fejl ved produktet, og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd ved produktionen eller importen.

De foreslåede bestemmelser i stk. 3 og 4, indeholder et producentansvar på et offentligretligt grundlag for skader, som anvendelse af produkterne affaldsstoffer og husdyrgødning til jordbrugsformål forårsager. Producentansvaret er subsidiært. Dette indebærer, at udgangspunktet fortsat, jf. stk. 3, er, at det er den erhvervsmæssige virksomhed, som bruger disse produkter, der anses som den ansvarlige og dermed rette adressat for afgørelser efter dette kapitel.

Kan brugeren imidlertid godtgøre, at produktet er anvendt i overensstemmelse med forskrifterne herfor, og at der ikke i øvrigt er udvist uforsvarlig adfærd i forbindelse hermed, kan producenten eller importøren under visse betingelser anses som den ansvarlige og dermed rette adressat for afgørelser efter det lovforslagets kapitel 4.

For så vidt angår anvendelse af affaldsstoffer til jordbrugsformål er producent-/importøransvaret med stk. 4 og stk. 5 foreslået udformet således, at producenten eller importøren ikke er ansvarlig for en udviklingsskade, såfremt producenten/importøren kan godtgøre, at den skadelige virkning af en forurening som følge af anvendelse af affaldsstoffer ikke følger af fejl ved produktet, og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd ved produktionen eller importen. Ved en fejl ved produktet forstås her, at affaldsproduktet ikke har opfyldt de fastsatte kvalitetskrav, jf. § 7 i bekendtgørelse nr. 1001 af 27. juni 2018 om anvendelse af affald til jordbrugsformål, hvorefter affaldet skal overholde de fastsatte grænseværdier for en række stoffer og ikke må indeholde væsentlige mængder af andre miljøskadelige stoffer.

For så vidt angår anvendelse af husdyrgødning til jordbrugsformål er producent-/importøransvaret med stk. 4 og stk. 5 foreslået udformet således, at producenten eller importøren ikke er ansvarlig for en udviklingsskade, såfremt producenten/importøren kan godtgøre, at den skadelige virkning af en forurening som følge af anvendelse af husdyrgødning ikke følger af fejl ved produktet, og at der ikke er udvist uforsvarlig adfærd ved produktionen eller importen. Ved en fejl ved produktet forstås her, at husdyrgødningen har indeholdt væsentlige mængder af stoffer eller organismer, der ikke hidrører direkte fra husdyrenes urin og fækalier, men som er tilført husdyrgødningen. Producent-/importøransvaret vil gælde, uanset hvordan disse fremmede elementer er tilført den leverede gødning.

Den foreslåede bestemmelse i § 16 indebærer, at der som udgangspunkt er tale om et ubetinget ansvar for miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade forårsaget af enhver forurenende aktivitet omfattet af husdyrloven, jf. direktivets artikel 3, stk. 1, litra a, som medfører en miljøskade eller

en overhængende fare for en miljøskade. Bestemmelsen indebærer endvidere, at der altid er en ansvarlig for en miljøskade, når der skal træffes foranstaltninger i overensstemmelse med miljøansvarsdirektivets regler herom.

I forhold til udenlandsk bosiddende producenter, dvs. producenter, der hverken bor eller driver forretning i Danmark, kan tilsynsmyndigheden i Danmark ikke håndhæve et påbud overfor vedkommende, hverken i form af et handlekrav eller pengekrav. I tilfælde af, at der er tale om en udenlandsk bosiddende producent vil det være den pågældende danske importør, der ifalder ansvaret og pligten til at efterkomme påbuddet. Den danske importør må enten i forbindelse med kontraktindgåelsen om importen sikre sig i forhold til omfanget af sit ansvar eller efterfølgende anvende civile midler til at lade producenten bære sin del af ansvaret.

Efter husdyrbruglovens § 54 c, stk. 1, skal den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade straks iværksætte de nødvendige forebyggende foranstaltninger, der kan afværge den overhængende fare for miljøskade. Den ansvarlige for en miljøskade skal straks iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade.

Det foreslås i § 17, stk. 1, at den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade straks skal iværksætte de nødvendige forebyggende foranstaltninger, der kan afværge den overhængende fare for miljøskade. Den ansvarlige for en miljøskade skal straks iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at den ansvarlige har pligt til straks og uden forudgående påbud at iværksætte de nødvendige foranstaltninger for at afværge en overhængende fare for en miljøskade samt, hvis skaden er indtrådt, straks at iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag til at begrænse og hindre yderligere miljøskade. Bestemmelsen rækker videre end de forpligtelser, der følger af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 42.

Det bemærkes, at handlepligterne og håndhævelsen heraf forudsætter, at det umiddelbart er muligt for den ansvarlige at konstatere, at en sket forurening indebærer, at der er indtrådt en miljøskade, eller at en overhængende fare for en miljøskade er opstået. Er dette ikke tilfældet, håndteres forureningen efter lovforslagets øvrige regler, jf. §§ 42 og § 43.

Forslaget gennemfører miljøansvarsdirektivets artikel 5, stk. 1, om den ansvarliges pligt til at forebygge en overhængende fare for en miljøskade, forårsaget af erhvervsmæssige aktiviteter inden for det område, der følger af regler fastsat i medfør af lovforslagets §§ 7-9, og artikel 6, stk. 1, litra a om pligten til at begrænse skadens omfang og forhindre yderligere skade.

Det følger af husdyrbruglovens § 54 c, stk. 2, at tilsynsmyndigheden påser, at pligterne opfyldes, selv om der endnu ikke er truffet afgørelse efter § 54 f.

Det foreslås i § 17, stk. 2, at tilsynsmyndigheden påser, at pligterne opfyldes, selv om der endnu ikke er truffet afgørelse efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 19.

Efter den foreslåede bestemmelse skal tilsynsmyndigheden føre tilsyn med, at den umiddelbare handlepligt efter stk. 1 opfyldes på et tidspunkt, hvor der endnu ikke er truffet afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Tilsynsmyndighedens forpligtelser ophører, når der er truffet afgørelse efter miljøskadeloven eller der træffes forbyggende foranstaltninger eller øvrige tiltag efter miljøskadeloven.

Efter husdyrbruglovens § 54 e, stk. 1, 1. pkt., kan tilsynsmyndigheden påbyde den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren kan efter husdyrbruglovens § 54 e, stk. 1, 2. pkt. påbydes for egen regning at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lign. med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en stedfunden forurening.

Det foreslås i § 18, stk. 1, 1. pkt., at tilsynsmyndigheden kan påbyde den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren at give de oplysninger, som har betydning for vurderingen af, om der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Det foreslås endvidere i § 18, stk. 1, 2. pkt., at den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren kan herunder påbydes for egen regning at foretage undersøgelser, analyser, måling af stoffer og lign. med henblik på at klarlægge årsagen til og virkningen af en stedfunden forurening.

Påbuddet kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, jf. lovforslaget § 54.

Det følger af husdyrbruglovens § 54 e, stk. 2, at påbud kan meddeles, uanset om den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en forurening. I påbuddet skal der fastsættes en pligt til retablering af den forurenede ejendom.

Det foreslås endvidere i § 18, stk. 2, at påbud kan meddeles, uanset om den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en forurening. I påbuddet skal der fastsættes en pligt til retablering af den forurenede ejendom.

Den foreslåede bestemmelse er en følge af, at den, der er ansvarlig for den aktivitet, der har medført forureningen, ikke altid har rådighed over den forurenede ejendom. I disse tilfælde skal der i påbuddet fastsættes pligt til retablering af ejendommen, efter at undersøgelserne m.v. er afsluttet.

Det følger endvidere af husdyrbruglovens § 54 e, stk. 3, at hvis den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren ikke har rådighed over ejendommen, kan tilsynsmyndigheden meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren.

Det foreslås i § 18, stk. 3, at hvis den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren ikke har rådighed over ejendommen, kan tilsynsmyndigheden meddele den, der har rådighed over ejendommen, påbud om at tåle, at undersøgelser m.v. gennemføres ved den ansvarlige for driften eller brugeren, producenten eller importøren.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at tilsynsmyndigheden kan meddele påbud til den, der har rådighed over ejendommen om pligt til at tåle, at den ansvarlige for driften, brugeren, producenten eller importøren efterkommer tilsynsmyndighedens påbud om undersøgelser mv. af forureningen og dens konsekvenser.

Endelig følger det af husdyrbruglovens § 54 e, stk. 4, at påbud efter stk. 3 er bindende over for den, der til enhver tid har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en forurening.

Det foreslås i § 18, stk. 4, at påbud efter stk. 3 er bindende over for den, der til enhver tid har rådighed over den ejendom, hvor der er påvist en forurening.

Det kan ikke udelukkes, at der vil kunne forekomme tilfælde, hvor gennemførelse af undersøgelser m.v. vil udgøre en ekspropriation i grundlovens § 73's forstand. De foreslåede bestemmelser i stk. 2 og 3 skal forstås med den begrænsning, at der ikke vil kunne meddeles påbud, hvor påbuddene vil udgøre en ekspropriation.

Det følger af husdyrbruglovens § 54 f, stk. 1, at hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom.

Det foreslås i § 19, stk. 1, at hvis der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom.

Det følger af den foreslåede bestemmelse, at tilsynsmyndigheden i de tilfælde, hvor en forurening indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, skal træffe udtrykkelig afgørelse herom, når denne miljøskade eller overhængende fare herfor skal behandles efter miljøskadeloven. Der skal således ikke træffes afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, hvis der ikke er en adressat for afgørelsen, dvs. i de tilfælde, hvor det ikke kan fastslås, fra hvilke erhvervsmæssige aktiviteter forureningen hidrører, eller hvem der er den ansvarlige for driften af disse aktiviteter og dermed for miljøskaden eller den overhængende fare herfor.

Det bemærkes, at det ofte vil være en forudsætning for, at tilsynsmyndigheden kan træffe afgørelse om, hvorvidt en forurening indebærer en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, at det er undersøgt, hvordan og hvornår forureningen er forårsaget og hvad forureningens konsekvenser er for den eller de berørte naturressourcer. Hvis tilsynsmyndigheden ikke finder, at der er tale om en miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, behandles sagen efter de almindelige tilsyns- og håndhævelsesbestemmelser i loven. Heri ligger implicit, at der ikke foreligger en miljøskade eller overhængende fare herfor. Der henvises i øvrigt til forslaget til § 22 nedenfor, hvorefter en klageberettiget under visse omstændigheder kan kræve, at der træffes afgørelse.

Efter husdyrbruglovens § 54 f, stk. 2, kan miljøministeren fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden skal forelægge et udkast til afgørelse med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra miljøministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Miljøministeren kan desuden

fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.

Det foreslås i § 19, stk. 2, 1. pkt., at miljøministeren kan fastsætte regler om, at tilsynsmyndigheden skal forelægge et udkast til afgørelse med henblik på at indhente en bindende udtalelse fra miljøministeren om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven. Det foreslås i § 19, stk. 2, 2. pkt., at miljøministeren desuden kan fastsætte regler om, at den bindende udtalelse først kan påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3.

Den foreslåede bemyndigelse i stk. 2, 1. pkt., indebærer, at miljøministeren får hjemmel til at fastsætte regler om, at tilsynsmyndighedens afgørelse om, at der foreligger en sag, der skal behandles efter miljøskadeloven, skal forelægges for miljøministeren. Den foreslåede bemyndigelse stk. 2, 2. pkt., indebærer, at der kan fastsættes regler om, at udskyde klage over den bindende udtalelse som en parallel til, at klage over tilsynsmyndighedens afgørelse af spørgsmålet udskydes.

Det følger af husdyrbruglovens § 54 g, at hvis der foreligger en miljøskade, som påvirker eller kan påvirke et andet EU-land, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom, uanset at der ikke efter § 54 f kan træffes afgørelse om, hvem der er ansvarlig for miljøskaden.

Det foreslås i § 20, at hvis der foreligger en miljøskade, som påvirker eller kan påvirke et andet EU-land, træffer tilsynsmyndigheden afgørelse herom, uanset at der ikke efter den foreslåede § 19 kan træffes afgørelse om, hvem der er ansvarlig for miljøskaden.

Den foreslåede bestemmelse har til formål at gennemføre dele af miljøansvarsdirektivets artikel 15 om samarbejde mellem medlemsstaterne. Det følger af artikel 15, at i tilfælde af en miljøskade, der påvirker eller kan forventes at påvirke andre medlemsstater, påhviler det den medlemsstat, på hvis område skaden har sit udspring, at give tilstrækkelig information herom til de potentielt berørte medlemsstater.

Med henblik på at sikre, at de relevante oplysninger om, at der er sket en miljøskade, og om skadens karakter m.v. tilgår miljøministeren, følger det af den foreslåede bestemmelse, at tilsynsmyndigheden skal træffe afgørelse om, at der foreligger en miljøskade i de tilfælde, hvor miljøskaden påvirker eller kan forventes at påvirke et andet EU-land. Dette gælder i de situationer, hvor der efter lovforslagets almindelige ordning ikke ville blive truffet en

afgørelse herom, jf. lovforslagets § 19, dvs. hvor der ikke er en ansvarlig for miljøskaden, f.eks. fordi den ansvarlige ikke kan findes, og sagen dermed ikke skal behandles efter miljøskadeloven. Den foreslåede bestemmelse gælder kun i de tilfælde, hvor der foreligger en miljøskade og ikke blot en overhængende fare herfor.

Med den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 21 nedenfor sikres, at afgørelsen og det materiale, der har indgået i vurderingen af sagen, tilgår miljøministeren med henblik på, at ministeren underretter det pågældende EU-land.

Efter husdyrbruglovens § 54 h, stk. 1, 1. pkt., sender tilsynsmyndigheden afgørelsen om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, og det materiale, der er indgået i vurderingen af sagen, til miljøministeren. Fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige herfor, jf. husdyrbruglovens § 54 h, stk. 1, 1. pkt.

Det foreslås i § 21, stk. 1, 1. pkt., at tilsynsmyndigheden sender afgørelsen om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, og det materiale, der er indgået i vurderingen af sagen, til miljøministeren. Det foreslås endvidere i § 21, stk. 1, 2. pkt., at fremsendelse skal ske samtidig med underretning af den ansvarlige herfor.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at når der er truffet afgørelse om, at en forurening indebærer en miljøskade eller en overhængende fare herfor, som skal behandles efter reglerne i miljøskadeloven, sendes afgørelsen og det materiale, der ligger til grund for afgørelsen, til miljøministeren, så det kan anvendes i den videre behandling af sagen.

Det følger af husdyrbruglovens § 54 h, stk. 2, 1. pkt., at tilsynsmyndigheden offentliggør afgørelsen. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt, jf. husdyrbruglovens § 54 h, stk. 2, 1. pkt.

Det foreslås i § 21, stk. 2, 1. pkt., at tilsynsmyndigheden offentliggør afgørelsen. Det foreslås endvidere i § 21, stk. 2, 2. pkt., at offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre, at den brede kreds af klageberettigede bliver underrettet om tilsynsmyndighedens afgørelse. Den foreslåede bestemmelse giver endvidere tilsynsmyndigheden mulighed for udelukkende at offentliggøre afgørelser om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, digitalt på myndighedens hjemmeside.

Efter husdyrbruglovens § 54 h, stk. 3, kan miljøministeren fastsætte regler om offentliggørelsen.

Det foreslås i § 21, stk. 3, at miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelsen.

Den foreslåede bemyndigelse til miljøministeren til at fastsætte nærmere regler om offentliggørelsen indebærer, at der kan fastsættes regler om f.eks. hvor og hvordan der skal annonceres, hvis der viser sig behov herfor. En klage skal efter lovforslagets § 21, stk. 4, 2. pkt., jf. nedenfor, indgives i overensstemmelse med miljøskadelovens § 52. Klagefristen til Miljø- og Fødevareklagenævnet er efter miljøskadeloven § 52, stk. 3, 1. pkt., 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Når offentlig annoncering finder sted, regnes klagefristen dog efter miljøskadelovens § 52, stk. 3, 2. pkt., altid fra annonceringens dato. Den offentlig annoncering bør derfor ske samtidig med, at afgørelsen meddeles sagens part.

Det følger af husdyrbruglovens § 54 h, stk. 4, 1. pkt., at afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, kan først påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3. Klagen skal indgives i overensstemmelse med miljøskadelovens § 52, jf. husdyrbruglovens § 54 h, stk. 4, 1. pkt.

Det foreslås i § 21, stk. 4, 1. pkt., at afgørelse om, at der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven, kan først påklages som led i en klage over en afgørelse efter miljøskadelovens kapitel 2 eller 3. Det foreslås i § 21, stk. 4, 2. pkt., at klagen skal indgives i overensstemmelse med miljøskadelovens § 52.

Når der træffes afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade, er det en afgørelse, som kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Den foreslåede bestemmelse om udskydelse af klageadgangen skal sikre, at sagsbehandlingen ikke unødigt forsinkes som følge af en opdeling af sagsbehandlingen i to delafgørelser.

Efter husdyrbruglovens § 54 i, stk. 1, skal tilsynsmyndigheden på anmodning fra en klageberettiget efter § 84, stk. 1-3, og §§ 86 og 87 træffe afgørelse efter husdyrbruglovens § 54 f eller § 54 g.

Efter husdyrbruglovens § 54 i, stk. 2, skal anmodningen være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade.

Det følger af husdyrbruglovens § 54 i, stk. 3, at tilsynsmyndigheden kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i stk. 2.

Det foreslås i § 22, *stk. 1*, at tilsynsmyndigheden på anmodning fra en klageberettiget efter § 56-58 skal træffe afgørelse efter § 19 eller § 20.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at klageberettigede i forhold til afgørelser om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller overhængende fare herfor har ret til at anmode tilsynsmyndigheden om at træffe afgørelse om, hvorvidt en forurening eller en overhængende fare herfor udgør en miljøskade eller en overhængende fare herfor.

Om hvem der er klageberettigede henvises til omtalen af lovforslagets §§ 56-58 nedenfor.

Når tilsynsmyndigheden modtager en anmodning fra en klageberettiget, har tilsynsmyndigheden pligt til at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor.

Afgørelsen skal træffes efter de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 19 eller 20. Den foreslåede bestemmelse i § 22 finder også anvendelse i disse sager.

Det foreslås i § 22, *stk. 2*, at anmodningen skal være ledsaget af relevante oplysninger om den formodede miljøskade eller overhængende fare for en miljøskade.

Bestemmelsen indebærer, at anmodningen skal være ledsaget af oplysninger, som er tilstrækkelige til, at tilsynsmyndigheden kan vurdere, hvorvidt den beskrevne forurening eller overhængende fare for forurening kan udgøre en miljøskade eller en overhængende fare herfor. Der er således ikke tale om et krav om, at klageberettigede skal tilvejebringe alle de oplysninger, der måtte være nødvendige for at tilsynsmyndigheden kan træffe afgørelse efter bestemmelsen.

Kravet om, at en anmodning om afgørelse skal ledsages af oplysninger, skal alene sikre, at tilsynsmyndigheden ikke skal behandle uforholdsmæssigt

mange anmodninger, idet der er krav om, at anmodningen i en vis grad underbygges. Selvom en anmodning ikke er underbygget, kan det (efter tilsynsmyndighedens skøn) være relevant, at føre tilsyn for at sikre, at der ikke sker eller er sket en miljøskade eller for at vurdere, om der er overhængende fare herfor.

Det foreslås i § 22, at tilsynsmyndigheden kan afvise at træffe afgørelse om, hvorvidt der foreligger en miljøskade eller en overhængende fare herfor, hvis anmodningen ikke er ledsaget af oplysninger som nævnt i den foreslåede bestemmelse i stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at hvis anmodningen ikke er ledsaget af relevante oplysninger, har tilsynsmyndigheden ikke pligt til at træffe afgørelse. Afgørelse om, at anmodningen ikke er ledsaget af relevante oplysninger kan påklages.

Til § 23

Efter gødskningslovens § 45, stk. 2, fører ministeren for grøn trepart tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af loven eller regler fastsat i medfør heraf.

Efter husdyrbruglovens § 44, stk. 1, fører kommunalbestyrelsen tilsyn med, at husdyrbrugloven og de regler, der er fastsat med hjemmel i husdyrbrugloven, overholdes, med undtagelse af tilsyn med overholdelse af de regler, der er fastsat med hjemmel i husdyrbruglovens § 5 a, for så vidt angår lofter for den højest tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. hektar fra gødning, der efter husdyrbruglovens § 44, stk. 2, varetages af ministeren for grøn trepart.

Efter husdyrbruglovens § 44, stk. 3, fører kommunalbestyrelsen endvidere tilsyn med, at bl.a. påbud og forbud efterkommes.

Efter husdyrbruglovens § 44, stk. 5, videresender kommunalbestyrelsen sager om overtrædelse af ministeren for grøn treparts afgørelser efter stk. 3 til ministeren. Ministeren for grøn trepart træffer i så fald afgørelse i sagen i overensstemmelse med lovens øvrige bestemmelser.

Ministeren for grøn trepart har delegeret sine opgaver og beføjelser som tilsynsmyndigheden i forhold til gødskningsloven og reglerne fastsat i medfør heraf til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø er endvidere tilsynsmyndighed for så vidt angår overholdelsen af visse regler fastsat i gødningsanvendelsesbekendtgørelsen i medfør af husdyrbruglovens § 5 a. Det er således Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, der kontrollerer bl.a. kvælstofkvoten, afgrødekravene og gødningsregnskabet under gødskningsloven og de såkaldte harmoniregler, der er fastsat i medfør af husdyrbrugloven.

Det foreslås i *stk. 1*, at ministeren for grøn trepart fører tilsyn med overholdelsen af loven og af regler fastsat i medfør af loven, jf. dog *stk. 2-3*.

Det foreslås endvidere i *stk. 2*, at kommunalbestyrelsen fører tilsyn med overholdelsen af regler fastsat i medfør af lovforslagets §§ 7-9 med undtagelse af regler fastsat i medfør af lovforslagets § 7, for så vidt angår lofter for den højest tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. hektar fra gødning, og forbud mod udbringning af gødning på arealer, der er omfattet af § 69, *stk. 1*, i lov om vandløb.

Med de foreslåede bestemmelser videreføres den opgavefordeling, der hidtil har været gældende for så vidt angår tilsynet med anvendelse af gødning efter husdyrbruglovens kapitel 1 a.

Endelig foreslås det i *stk. 3*, at kommunalbestyrelsen fører endvidere tilsyn med, at påbud og forbud meddelt vedrørende forhold omfattet af regler fastsat i medfør af lovens §§ 7-9, efterkommes.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at det almindelige tilsyn med ministeren for grøn treparts afgørelser for så vidt angår anvendelse af gødning som hidtil påhviler kommunalbestyrelsen.

Til § 24

Efter husdyrbruglovens § 45, kan ministeren for grøn trepart bestemme, at tilsyn i visse tilfælde skal udføres af andre myndigheder.

Ministeren for grøn trepart har anvendt bestemmelsen til at henlægge kontrollen med gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 10, *stk. 11*, om forbud mod udbringning af gødning på arealer, der er omfattet af § 69, *stk. 1*, i lov om vandløb, til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, idet styrelsen i øvrigt foretager tilsynet med overholdelsen af vandløbslovens § 69, jf. bekendtgørelse nr. 462 af 30. april 2013 om tilsyn med bræmmer langs vandløb og søer.

Det foreslås i § 24, at ministeren for grøn trepart kan bestemme, at tilsyn i visse tilfælde skal udføres af andre myndigheder.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart kan overføre kommunalbestyrelsens tilsynskompetence fastsat i den foreslåede § 23 til andre myndigheder, hvilket typisk vil kunne ske i tilfælde, hvor tilsynet på det pågældende område har nær tilknytning til de tilsynsopgaver, som allerede løses af vedkommende myndighed, eller hvor det i øvrigt skønnes hensigtsmæssig.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres ministeren for grøn treparts adgang til at bestemme, at det tilsyn med regler, der er fastsat i medfør af de foreslåede bestemmelser i §§ 7-9, og som er henlagt til udførelse hos kommunalbestyrelsen efter den foreslåede bestemmelse i § 23 i visse tilfælde skal udføres af andre myndigheder.

Der gøres opmærksom på, at kontrollen med gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 11, om forbud mod udbringning af gødning på arealer, der er omfattet af § 69, stk. 1, i lov om vandløb, i den foreslåede bestemmelse i § 23, er undtaget fra kommunalbestyrelsens tilsynskompetence.

Det er hensigten, at ministeren for grøn trepart fortsat vil henlægge kontrollen til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Til § 25

Efter husdyrbruglovens § 65, stk. 1, kan ministeren for grøn trepart beslutte at overtage kommunalbestyrelsens beføjelser efter loven i sager, der berører andre myndigheders lovbestemte opgaver eller har større betydning.

Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, side 1999, at bestemmelsen forventedes at have et meget begrænset anvendelsesområde, og det skønnedes derfor ikke, at den ville medføre nævneværdige problemer.

Det foreslås i § 25, at ministeren for grøn trepart kan beslutte, at overtage kommunalbestyrelsens beføjelser efter loven i sager, der berører andre myndigheders lovbestemte opgaver eller har større betydning.

Til § 26

I husdyrbruglovens § 54, stk. 1, er ministeren for grøn trepart bemyndiget til at fastsætte nærmere regler vedrørende tilsynsmyndighedernes udøvelse af tilsynsvirksomhed.

Bemyndigelsen er bl.a. udnyttet ved gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 13, hvorefter kommunalbestyrelsen er pålagt at udføre et passende antal tilsyn med overholdelsen af bekendtgørelsens erosionsbestemmelser i §§ 11 og 12.

Ministeren for grøn trepart kan endvidere efter husdyrbruglovens § 54, stk. 2, over for en tilsynsmyndighed nærmere fastlægge omfanget af tilsynsmyndighedens tilsynsforpligtelse for en bestemt periode.

Endelig er ministeren for grøn trepart i husdyrbruglovens § 54, stk. 3, bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om, at tilsynsmyndighederne skal indsende indberetninger om deres kortlægnings- og tilsynsvirksomhed, herunder om resultaterne af målinger og undersøgelser.

Bemyndigelsen er bl.a. udnyttet ved bekendtgørelse nr. 1536 af 9. december 2019 om miljøtilsyn.

Det foreslås i *stk. 1*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler vedrørende tilsynsmyndighedernes udøvelse af tilsynsvirksomhed.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte mere detaljerede regler vedr. den nærmere tilrettelæggelse af tilsynsmyndighedens tilsynsvirksomhed.

Det foreslås endvidere i *stk. 2*, at ministeren over for en tilsynsmyndighed for en bestemt periode nærmere kan fastlægge omfanget af tilsynsmyndighedens tilsynsforpligtelse.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart for en bestemt periode kan fastsætte omfanget af tilsynsindsatsen, hvis tilsynsmyndigheden ikke har grebet tilsynet an på en forsvarlig måde.

Endelig foreslås det i *stk. 3*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om, at tilsynsmyndighederne skal indsende indberetninger om deres kortlægnings- og tilsynsvirksomhed, herunder om resultaterne af målinger og undersøgelser.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart kan anmode kommunalbestyrelserne om indberetninger om resultaterne af deres af deres kortlægnings- og tilsynsvirksomhed.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres gældende ret om ministeren for grøn treparts mulighed for at fastsætte regler om tilsynsmyndighedens tilsynsvirksomhed m.v.

Til § 27

Efter husdyrbruglovens § 66, 1. pkt., kan ministeren for grøn trepart pålægge kommunalbestyrelser at tilvejebringe oplysninger til brug for en vurdering af forhold, der reguleres efter denne lov inden for den enkelte kommunes område. Oplysningerne kan efter husdyrbruglovens § 66, 2. pkt., forlanges afgivet i en bestemt form.

Bemyndigelsen er bl.a. udnyttet ved bekendtgørelse nr. 1536 af 9. december 2019 om miljøtilsyn.

Det foreslås i *1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart kan pålægge kommunalbestyrelser at tilvejebringe oplysninger til brug for en vurdering af forhold, der reguleres efter denne lov inden for den enkelte kommunes område.

Det foreslås endvidere i *2. pkt.*, at oplysningerne kan forlanges afgivet i en bestemt form.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart kan indhente oplysninger om alle forhold, der reguleres efter regler fastsat i medfør af de foreslåede bestemmelser i §§ 7-9, herunder afgørelser, der er truffet af kommunalbestyrelserne, og data, der fremkommer som følge af tilsynsaktiviteter.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres gældende ret om ministeren for grøn treparts mulighed for at indhente oplysninger om alle forhold, der hører under kommunalbestyrelsens tilsynsvirksomhed.

Til § 28

Efter gødskningslovens § 41, stk. 1, skal en virksomhed, der er registreret eller registreringspligtig i Register for Gødningsregnskab, for hver planperiode foretage en gødningsplanlægning for det samlede landbrugsareal.

Ministeren for grøn trepart kan efter gødskningslovens § 41, stk. 2, fastsætte nærmere regler om planlægningen, herunder frister for planlægningens foretagelse, dens udformning, indhold, herunder krav om tilknytning af et markkort, og indsendelse, og om opgørelsen af det samlede landbrugsareal. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om revision af gødningsplanlægningen.

Gødskningslovens § 41 er beskrevet ovenfor i afsnit 3.3.1.1, hvortil der henvises.

Ministeren for grøn trepart er endvidere i gødningslovens § 44, stk. 1, bemyndiget til at fastsætte regler om, at virksomheder, der er omfattet af gødskningslovens kapitel 4 og 5, hvert år skal indberette og opgøre virksomhedens arealer, hvorpå der er etableret plantedække efter regler fastsat i medfør af gødskningslovens § 38, stk. 1, og gødskningsloven §§ 39 og 39 a, og indgive indberetningen og opgørelsen til ministeren.

Ministeren er efter gødskningslovens § 44, stk. 2, endvidere bemyndiget til at fastsætte nærmere regler om indberetningen og opgørelsen, herunder om udformningen, indholdet og fristen for indgivelse. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at indberetningen efter stk. 1 skal tilknyttes et markkort.

Gødskningslovens § 44 er beskrevet ovenfor i afsnit 3.3.1.2, hvortil der henvises.

Det foreslås i *stk. 1*, at virksomheder, der er omfattet af foranstaltninger fastsat i medfør af loven, skal udarbejde mark- og gødningsplaner for det samlede landbrugsareal i planperioden.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at planlægningen skal udarbejdes på særlige skemaer, der er udarbejdet af ministeren for grøn trepart. Det foreslås i *stk. 2, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart kan godkende andre skemaer end de skemaer, der er nævnt i det foreslåede 1. pkt.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 6-9 om foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål omtalt ovenfor. Den foreslåede bestemmelse skal ligeledes ses i sammenhæng med de foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 29 om fortegnelser over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau og lovforslagets § 30 om udlednings- og gødningsregnskaber.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at virksomhederne skal udarbejde en markplan for de marker, der indgår i virksomhedens samlede landbrugsareal, herunder de individuelle markers størrelse og placering, og som viser de afgrøder, som virksomheden har tænkt sig at dyrke på de individuelle marker, og de virkemidler, som virksomheden har tænkt sig at gøre brug af i planperioden.

Herudover indebærer bestemmelsen, at virksomheden skal udarbejde en gødningsplanlægning for virksomhedens samlede landbrugsareal, der viser den påtænkte gødningsanvendelse på de enkelte marker, der indgår i virksomhedens landbrugsareal.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om planlægningen, herunder frister for planlægningens foretagelse, om indhold og udformning, krav om tilknytning af et markkort, om indsendelse og opbevaring af planlægningen med henblik på kontrol, og om opgørelsen af det samlede landbrugsareal.

Det er hensigten at udnytte den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte krav om, at virksomhederne skal tilknytte et markkort til deres mark- og gødningsplanlægning, der viser de marker, der indgår i virksomhedens samlede landbrugsareal, markens størrelse og placering, markens afgrøde, markens jordtype, markens dyrkningshistorisk, og placeringen af de virkemidler, som virksomheden har tænkt sig at gøre brug af i planperioden.

Ved dyrkningshistorik forstås oplysninger om forfrugt og forforfrugt. Ved forfrugt forstås den afgrøde, som dyrkes og høstes umiddelbart før en anden afgrøde, hvilket vil sige en hovedafgrøde eller eventuelt en efterafgrøde, der udsås efter høst af forårssåede hovedafgrøder.

Da dyrkningshistorikken på arealet indgår i beregningen af virksomhedens udledning, jf. lovforslagets § 6, herunder effekten af eventuelle udlagte efterafgrøder, vil mark- og gødningsplanlægningen skulle indeholde oplysninger herom.

Ligeledes er det hensigten, at fastsætte regler om, at markplanen skal indeholde oplysninger om mængde og type af gødning, som påtænkes anvendt på virksomhedens landbrugsareal, og tidspunktet herfor (forår/efterår).

Markplanlægningen kan også omfatte oplysninger om størrelse og fysisk placering af gartneriaktiviteter og skovarealer, der skal modtage gødning, ligesom markplanlægningen kan omfatte oplysninger om placeringen og størrelsen af virksomhedens staldsystemer.

Det er endvidere hensigten, at der i medfør af bemyndigelsen kan fastsættes regler om opbevaring af planlægningen på virksomheden med henblik på kontrol. Det er hensigten, at fastsætte regler om, at hvis mark- og gødningsplanlægningen ændres i løbet af planperioden, skal den oprindelige planlægning også opbevares.

Det er endvidere hensigten, at der i medfør af bemyndigelsen kan fastsættes regler om frist for udarbejdelse og indsendelse af planlægningen. Det er hensigten, at fastsætte regler om, at planlægningen skal indberettes forud for udlednings- og gødningsregnskabet.

Det foreslås i *stk. 3, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om pligt til berigtigelse og revision af planlægningen og frister herfor.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren kan fastsætte regler om, at virksomhederne har pligt til af egen drift at berigtige eller ajourføre planlægningen, såfremt de oplysninger, der indgår i planlægningen, ikke længere stemmer overens med de faktiske forhold på virksomheden, herunder i tilfælde af, at de pågældende oplysninger er indberettet efter den foreslåede bemyndigelse i *stk. 3, 1. pkt.*

Til § 29

Det foreslås i *stk. 1*, at virksomheder, der er omfattet af foranstaltninger fastsat i medfør af loven, skal udarbejde fortegnelser over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau i planperioden.

Den foreslåede bestemmelse er ny og skal ses i sammenhæng med den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 6 om foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål omtalt ovenfor. Den foreslåede bestemmelse skal ligeledes ses i sammenhæng med de foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 28 om mark- og gødningsplanlægning og lovforslagets § 29 om udlednings- og gødningsregnskaber.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at virksomheder, der er omfattet af foranstaltninger fastsat i medfør af loven, skal udarbejde fortegnelser over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau i planperioden. Det er hensigten, at virksomheden bliver forpligtet til at udarbejde en art logbog over de foretagne gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau.

Med andre aktiviteter på markniveau menes f.eks. tidspunkter for såning af afgrøder eller foretagne jordbehandlinger.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at fortegnelserne skal udarbejdes på særlige skemaer, der er udarbejdet af ministeren for grøn trepart.

Det foreslås i *stk. 2, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart kan godkende andre skemaer end de skemaer, der er nævnt i det foreslåede 1. pkt.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om fortegnelserne, herunder om indhold og udformning, om frister for fortegnelsernes udarbejdelse, og om indsendelse og opbevaring med henblik på kontrol.

I forhold til tildeling af gødning med indhold kvælstof er det hensigten, at udnytte den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte regler om, at fortegnelsen skal indeholde oplysninger om mængde og type af gødning (organisk eller mineralsk) på den enkelte mark, og det konkrete tidspunkt for tildelingen.

Det er endvidere hensigten, at der fastsættes regler om, at såfremt der er sket tildeling af gødning via afgræssende dyr på den enkelte mark, skal fortegnelsen også indeholde oplysninger herom.

Det ligger ligeledes inden for rammerne af den foreslåede bemyndigelse, at der kan fastsættes regler om konkrete såtidspunkter i det omfang, det har betydning for fastsættelsen og kontrollen med virksomhedens basisudvaskningsgrænse eller udledningskvote fastsat efter regler i medfør af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 6.

Det er endvidere hensigten, at den foreslåede bemyndigelse udnyttes til at fastsætte regler om, hvordan fortegnelsen skal føres, herunder frister for, hvornår indførelser i fortegnelsen senest skal være sket. Det er hensigten, at der fastsættes regler om, at fortegnelsen skal foretages løbende.

Det er endvidere hensigten at fastsætte regler om, at fortegnelsen skal opbevares på virksomheden med henblik på kontrol.

Det ligger inden for rammerne af den foreslåede bemyndigelse at fastsætte regler om, at fortegnelserne eller dele heraf indberettes med henblik på kontrol.

Det foreslås i *stk. 3, 2. pkt.*, at ministeren kan endvidere bemyndiges til at fastsætte regler om pligt til berigtigelse og revision af fortegnelserne og om frister herfor.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren kan fastsætte regler om, at virksomhederne har pligt til af egen drift at berigtige eller ajourføre fortegnelserne, såfremt de oplysninger, der indgår i heri, ikke længere stemmer overens med de faktiske forhold på virksomheden, herunder i tilfælde af, at de pågældende oplysninger er indberettet efter den foreslåede bemyndigelse i *stk. 3, 1. pkt.*

Til § 30

Efter gødskningslovens § 42, stk. 1 skal en virksomhed, der er registreret eller registreringspligtig i Register for Gødningsregnskab, hvert år udarbejde et gødningsregnskab for den afsluttede planperiode. Gødningsregnskabet skal indberettes til ministeren for grøn trepart.

Gødningsregnskabet skal efter gødskningslovens § 42, stk. 1, opgøres på grundlag af virksomhedens gødningsplanlægning, jf. § 41, og angive følgende:

- 1) Virksomhedens samlede kvote for kvælstof, jf. §§ 13-17, og virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor til gødningsformål, jf. §§ 18-35.
- 2) Det fosforloft, der er tilknyttet gødningen, jf. lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.
- 3) Oplysninger om husdyrbesætning.
- 4) Størrelsen på virksomhedens samlede landbrugsareal og harmoniareal.
- 5) Oplysninger om virksomhedens aftaler om forpagtning til brug for udbringning af husdyrgødning og om virksomhedens husdyrgødningsaftaler.

Ministeren for grøn trepart er i gødskningslovens § 42, stk. 3, bemyndiget til at fastsætte regler om gødningsregnskabets udformning og indhold, herunder hvilke oplysninger der skal indberettes. Ministeren fastsætter endvidere regler om opbevaring af bilag og om frister for indberetning af gødningsregnskabet m.v.

Det foreslås i *stk. 1*, at virksomheder, der er omfattet af foranstaltninger fastsat i medfør af lovforslaget, skal udarbejde udlednings- og gødningsregnskaber for den afsluttede planperiode. Regnskaberne skal opgøres på baggrund af virksomhedens mark- og gødningsplaner, jf. lovforslagets § 28, og virksomhedens fortegnelser over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau, jf. lovforslagets § 29, og indberettes til ministeren for grøn trepart.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i sammenhæng med de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 6-9 om foranstaltninger til opfyldelse af lovens formål omtalt ovenfor. Den foreslåede bestemmelse skal ligeledes ses i sammenhæng med de foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 28 om mark- og gødningsplanlægning og lovforslagets § 29 om fortegnelser over gødningstildelinger og andre aktiviteter på markniveau.

Gødningsregnskabet udgør den væsentligste del af kontrolgrundlaget for overholdelsen af kvælstofkvoten i gødskningslovens § 12.

Gødningsregnskabet udgør endvidere kontrolgrundlaget for de såkaldte harmonikrav, der omfatter det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet, og som er fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 a. Efter gødskningslovens § 42, skal gødningsregnskabet derfor bl.a. også indeholde oplysninger om det fosforloft, der er knyttet til gødningen, jf. stk. 2, nr. 2, og størrelsen på virksomhedens samlede landbrugsareal og harmoniareal, jf. stk. 2, nr. 2.

Gødningsregnskabssystemet er principielt tænkt som et lukket kredsløb, hvor det ikke er muligt at modtage eller afsætte kvælstof- og fosforholdig gødning uden, at der redegøres herfor.

Det er hensigten, at de væsentligste dele af det eksisterende gødningsregnskab videreføres.

Det er endvidere hensigten, at virksomhederne fremover skal udarbejde udledningsregnskab, som skal anvendes i forbindelse med kontrol af virksomhedernes basisudvaskningsgrænse og udledningskvote efter regler fastsat i medfør af lovforslagets § 6.

Det foreslås i *stk. 2*, at udledningsregnskabet skal angive en række nærmere opregnede oplysninger.

Det foreslås således i *stk. 2, nr. 1 - 3*, at udledningsregnskabet skal indeholde oplysninger om dyrkningshistorik, afgrødevalg og virkemidler.

De pågældende oplysninger, som er omfattet af den foreslåede bestemmelse, er oplysninger om de elementer, som efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 28 skal indgå i virksomhedens markplanlægning, som skal foretages og forudsættes indberettet ved planperiodens begyndelse, og som forudsættes tilpasset, så oplysningerne stemmer overens med de faktiske forhold på virksomheden.

Det foreslås således i *stk. 2, nr. 4 og 5*, at udledningsregnskabet skal indeholde oplysninger om virksomhedens gødningstildelinger og øvrige aktiviteter på markniveau.

De pågældende oplysninger, som er omfattet af den pågældende bestemmelse, er først og fremmest oplysninger om virksomhedens gødningstildelinger i henholdsvis forår og efterår på markniveau, som efter den foreslåede

bestemmelse i lovforslagets § 28 skal indgå i virksomhedens mark- og gødningsplanlægning, og som opgøres på baggrund af den fortegnelse, som virksomhederne er forpligtet til at føre efter den foreslåede § 29, som forudsættes tilpasset, så oplysningerne stemmer overens med de faktiske forhold på virksomheden.

Oplysningerne omfatter også de øvrige aktiviteter på markniveau, som har betydning for opgørelsen af virksomhedens konkrete udledning eller overholdelse af basisudvaskningsgrænsen.

Det foreslås således i stk. 2, *nr. 6*, at udledningsregnskabet skal indeholde oplysninger om naturgivne forhold.

Med henblik på beregningen af kvælstofudvaskningen skal der anvendes en række data om naturgivne forhold, som f.eks. jordbundsforhold, retentionen og afstrømning.

Det er hensigten, at sådanne forhold udstilles på kortværk udarbejdet i medfør af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 64, og skal indgå som grundlag for de oplysninger, som den pågældende virksomhed, skal angive i udledningsregnskabet.

Det foreslås endvidere i *stk. 3*, at gødningsregnskabet skal angive en række nærmere opregnede oplysninger.

Det foreslås således i stk. 3, *nr. 1*, at gødningsregnskabet skal indeholde oplysninger om virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor i materiale med gødningsværdi, som opgjort efter regler fastsat i medfør af de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 33-36.

Den foreslåede bestemmelse er en delvis videreførelse af gødskningslovens § 42, stk. 2, nr. 1 for så vidt angår opgørelsen af virksomhedens samlede forbrug af kvælstof og fosfor.

Opgørelsen heraf finder sted efter de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 33-36, der er beskrevet nedenfor.

Det foreslås således i stk. 3, *nr. 2*, at gødningsregnskabet skal indeholde oplysninger om det fosforloft, der er tilknyttet gødningen, som fremgår af de regler, der vil blive fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 7.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gødskningslovens § 42, stk. 2, nr. 2, og anvendes i forbindelse med kontrollen af fosforarealkravet,

der foreslås fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 7, som afløser den tidligere bemyndigelse i husdyrbruglovens § 5 a.

Det foreslås således i stk. 3, *nr. 3 og 4*, at gødningsregnskabet skal indeholde oplysninger om husdyrbesætning og staldsystemer.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gødskningslovens § 42, stk. 2, nr. 3, som dog foreslås udbygget med oplysninger om virksomhedens staldsystem.

Den foreslåede bestemmelse anvendes i forbindelse med kontrollen med opgørelsen af virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, jf. den foreslåede bestemmelse i lovforslaget § 35.

Det foreslås således i stk. 3, *nr. 5*, at gødningsregnskabet skal indeholde oplysninger om anvendte teknologier i stalden.

Den foreslåede bestemmelse er ny og indebærer, at anvendte teknologier i stald og lager, som fremgår af Miljøstyrelsens teknologilister, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen skal indgå i gødningsregnskabet.

Det foreslås således i stk. 3, *nr. 6*, at gødningsregnskabet skal indeholde oplysninger om størrelsen på virksomhedens samlede landbrugsareal og harmoniareal.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gødskningslovens § 42, stk. 2, nr. 4, og skal anvendes i forbindelse med bl.a. kontrollen af harmonireglerne, der foreslås fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 7, som afløser den tidligere bemyndigelse i husdyrbruglovens § 5 a.

Det foreslås således i stk. 3, *nr. 7*, at gødningsregnskabet skal indeholde oplysninger om virksomhedens aftaler om forpagtning til brug for udbringning af husdyrgødning og om virksomhedens husdyrgødningsaftaler.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af gødskningslovens § 42, stk. 2, nr. 5, og skal anvendes i forbindelse med bl.a. kontrollen af harmonireglerne, der foreslås fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 7, som afløser den tidligere bemyndigelse i husdyrbruglovens § 5 a.

Det foreslås i *stk. 4, 1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om regnskabernes udformning og indhold, herunder hvilke oplysninger, der skal indberettes, og frister for regnskabernes udarbejdelse.

Det foreslås i *stk. 4, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart endvidere bemyndiges til at fastsætte regler om dokumentation vedr. prøvetagning og analyser, overdragelser og produktion af kvælstof- og fosforholdig gødning og arealer m.v.

Det foreslås i *stk. 5, 1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om indsendelse og opbevaring af regnskaberne med tilhørende bilag med henblik på kontrol og om frister for indberetning af regnskaber m.v.

Det foreslås i *stk. 5, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om pligt til berigtigelse og revision af regnskaberne.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at virksomhederne har pligt til af egen drift at berigtige eller ajourføre oplysningerne i de indberettede gødnings- og udledningsregnskaber, såfremt de oplysninger, der indgår heri, ikke længere stemmer overens med de faktiske forhold på virksomheden.

Det foreslås i *stk. 6, 1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om de oplysninger, jf. stk. 2 og 3, der skal afgives af nyregistrerede virksomheder.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i lyset af den nye kvælstofregulering, der ikke har den forudgående dyrkningshistorisk.

Det foreslås i *stk. 6, 2. pkt.*, at ministeren endvidere bemyndiges til at fastsætte regler om de oplysninger, der skal afgives, jf. stk. 2 og 3, ved ophør af ejerskab over eller brugsret til et areal, der er omfattet af forpligtelserne efter stk. 2 og 3.

Den foreslåede bestemmelse skal ses i lyset af den nye kvælstofregulering, hvor modtager af det pågældende areal skal have oplysninger om gødnings-tildelinger m.v.

Det foreslås i *stk. 6, 3. pkt.*, at ministeren fastsætter regler om udarbejdelse, indhold, form, indberetning og frister for de oplysninger, der skal afgives efter de bestemmelser, der fastsættes efter de foreslåede bestemmelser i 1. og 2. pkt.

Til § 31

Gødskningsloven eller husdyrbrugloven indeholder i dag ikke regler om afgivelse af oplysninger på tro og love.

Det foreslås i § 31, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at oplysninger, der skal indsendes i henhold til regler fastsat i medfør af §§ 28-30, skal afgives på tro og love.

Erklæring af oplysninger på tro og love indebærer, at den erklærende bl.a. vil kunne straffes, hvis der forsætligt afgives en falsk erklæring, jf. straffelovens § 161.

Til § 32

Efter gødskningslovens § 43, stk. 4., skal virksomheden opbevare gødningsplanlægningen og gødningsregnskabet med tilhørende bilag i mindst 5 år.

Det foreslås, at virksomhederne skal opbevare de i §§ 28-30 nævnte dokumenter med tilhørende bilag i mindst 5 år.

Til § 33

Efter gødningslovens § 12 må en virksomheds forbrug af kvælstof til gødningsformål i planperioden, som opgjort efter gødskningslovens §§ 18, 19, og 21-30 og regler fastsat i medfør heraf, ikke overstige virksomhedens samlede kvote for kvælstof i planperiode, som opgjort efter reglerne i gødskningslovens §§ 13 – 17 og regler fastsat i medfør heraf.

Oplysningerne om forbrug og kvælstofkvoten skal indberettes i virksomhedernes gødningsregnskab, der skal udarbejdes for planperioden efter gødskningslovens § 42, jf. stk. 2, nr. 1.

Som det fremgår ovenfor, er gødningsregnskabssystemet principielt tænkt som et lukket kredsløb, hvor det ikke er muligt at modtage eller afsætte gødning uden, at der redegøres herfor. Hvis der ikke redegøres for, om en bestemt mængde gødning er afsat til en virksomhed, der skal udarbejde gødningsregnskab, eller ikke fremgår af virksomhedens opgørelse af lagerstatus, formodes denne at være udbragt på virksomhedens arealer med den virkning, at gødningen indgår i beregningen af virksomhedens forbrug af kvælstof- og fosforholdig gødning i planperioden.

Efter gødskningslovens § 18, stk. 1, skal en virksomheds samlede forbrug af kvælstof og fosfor i planperioden beregnes som summen af forbruget af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning.

Efter gødskningslovens § 18, stk. 2, medregnes afgiftsbelagt kvælstof i gødning, jf. lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m., anvendt på arealer, der ikke er omfattet af gødskningslovens § 13, ikke i en virksomheds forbrug af kvælstof.

I gødskningslovens § 19, stk. 1, kan ministeren for grøn trepart fastsætte den andel af den totale mængde af kvælstof i de enkelte gødningstyper, som skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i de pågældende gødningstyper. Ved blanding af gødning kan ministeren for grøn trepart efter gødskningslovens § 19, stk. 2, fastsætte regler om, hvordan den andel af den totale mængde af kvælstof, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof for blandingen, skal opgøres.

Ministeren for grøn trepart kan endvidere efter gødskningslovens § 19, stk. 3, fastsætte regler om, at den andel af den totale mængde af kvælstof i de enkelte gødningstyper, som skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof, kan fastsættes ved analyse for virksomhedens regning.

Endelig kan ministeren for grøn trepart efter gødskningslovens § 19, stk. 4, fastsætte regler om, at en virksomhed under særlige omstændigheder og efter ansøgning kan anvende en anden andel af den totale mængde af kvælstof ved beregningen af forbruget af kvælstof.

Det fremgår af gødskningslovens § 20, at virksomhedens forbrug af fosfor i husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning eller i blandinger heraf opgøres som den totale mængde af fosfor i gødningstypen.

Efter gødskningslovens § 23, stk. 1, kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om bestemmelse af indholdet af kvælstof og fosfor i andre former for gødning end husdyrgødning, herunder at kvælstof- og fosforindhold kan bestemmes ved beregning eller ved repræsentative prøver. Ministeren for grøn trepart kan efter gødskningslovens § 23, stk. 2, fastsætte nærmere regler om de repræsentative prøver og analysen af prøverne, jf. stk. 1, herunder om egenbetaling og om, at prøverne og analyserne skal udføres af akkrediterede laboratorier.

Som det fremgår af afsnit 1, så er formålet med lovforslaget bl.a. at skabe rammerne for gennemførelsen af den nye kvælstofreguleringsmodel, hvor reguleringen ændres fra i væsentligt omfang at være tilførselsbaseret, hvor der reguleres på den maksimale mængde af kvælstof, der må tilføres dyrkningsfladen, til i stedet at være udledningsbaseret, hvor der reguleres på den

maksimalle mængde næringsstoffer, som må udledes fra marken ved overholdelse af en basisudvaskningsgrænse og en udledningskvote for virksomheden.

Forslaget indebærer, at reglerne om virksomhedens maksimale kvote for kvælstof i planperioden, jf. gødskningslovens § 12, erstattes af regler fastsat i medfør af den foreslåede bemyndigelse i lovforslaget § 6.

Som det fremgår ovenfor, så foreslås det som noget nyt i § 30, stk. 1, at virksomheder, der er omfattet af foranstaltninger fastsat i medfør af loven, skal udarbejde udledningsregnskaber for hvert kystvandområde. De foreslåede udledningsregnskaber erstatter den del af det eksisterende gødningsregnskab, som virksomhederne skal indberette i medfør af gødskningslovens § 42, stk. 2, nr. 1, for så vidt angår opgørelsen af virksomhedens samlede kvote for kvælstof.

For at sikre grundlaget for kontrollen med harmonireglerne, som fastsættes i medfør af den foreslåede bestemmelse i § 7, og med henblik på at styrke kontrollen med gødningskredsløbet, og dermed understøtte kontrollen med den nye kvælstofreguleringsmodel, foreslås det i *stk. 1*, at en virksomheds samlede forbrug af kvælstof og fosfor for planperioden beregnes som summen af forbruget af kvælstof og fosfor i materiale med gødningsværdi.

Det foreslås endvidere i *stk. 2*, at virksomhedens forbrug af kvælstof og fosfor opgøres som den totale mængde af kvælstof og fosfor i materialet med gødningsværdi.

Det foreslås i *stk. 3*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at kunne fastsætte nærmere regler om, hvilke typer af materiale med gødningsværdi, der skal indgå i opgørelsen af virksomhedens samlede forbrug, jf. stk. 1.

Det er hensigten med den foreslåede bemyndigelse, at ministeren for grøn trepart ved bekendtgørelse kan fastsætte regler om, at de gængse typer af gødning skal indgå i opgørelsen, som husdyrgødning og forskellige andre former for organisk gødning, som f.eks. afgasset biomasse, kunstgødning, og bioaske. Ministeren for grøn treparts bemyndigelse vil dog også rumme andre typer af gødning, som f.eks. materiale, der bliver produceret på virksomheder ved hjælp af teknologi, der laver kunstgødning fra luften, som virksomheden f.eks. kan anvende til at berige sin gylle med eller anvende på anden måde, eller biostimulanter, der tilfører en kvælstoffikserende effekt til ikke fikserende afgrøder.

Det foreslås i *stk. 4, 1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om, hvordan det totale indhold af kvælstof og fosfor i materiale med gødningsværdi, herunder blandinger, skal fastsættes og opgøres.

Som det fremgår ovenfor, så følger det af gødskningslovens § 23, stk. 1, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om bestemmelse af indholdet af kvælstof og fosfor i andre former for gødning end husdyrgødning, herunder at kvælstof- og fosforindhold kan bestemmes ved beregning eller ved repræsentative prøver. Bemyndigelsen er udnyttet ved gødskningsbekendtgørelsens §§ 44-50 og bilag 3.

Med den foreslåede bestemmelse til *stk. 4, 1. pkt.*, videreføres muligheden for fastsættelse af kvælstof- og fosforindholdet i andre former for gødning end husdyrgødning. Dette indebærer at kvælstof- og fosforindholdet kan fastsættes ud fra en beregning eller ud fra repræsentative målinger.

Det foreslås i *stk. 4, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart for så vidt angår blandinger kan fastsætte regler om, at det totale indhold af kvælstof og fosfor skal opgøres for hver enkelt gødningstype, der indgår i blandingen.

Formålet med den foreslåede bestemmelse er at styrke kontrollen med gødningskredsløbet, så gødningsregnskabet bliver mere retvisende.

Det foreslås i *stk. 5*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at en virksomhed under særlige omstændigheder og efter ansøgning kan anvende en anden værdi for det totale indhold af kvælstof og fosfor end den, der er fastsat i medfør af *stk. 4*, ved beregningen af forbruget af kvælstof og fosfor.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at virksomhederne efter ansøgning i særlige tilfælde delvist kan fratrække kvælstof og fosfor i deres gødningsregnskab og således fortsat overholde f.eks. harmonireglerne. Bestemmelsen er særligt tiltænkt de tilfælde, hvor gødningsværdien i husdyrgødning eller forarbejdet husdyrgødning er nedsat, f.eks. på grund af krav fra offentlige myndigheder om særlig håndtering, f.eks. i forbindelse med forekomst af smitsomme sygdomme i henhold til lov om hold af dyr.

Det foreslås i *stk. 6, 1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om, at det totale indhold af kvælstof og fosfor i materialet med gødningsværdi fastsættes ved analyse af repræsentative prøver for virksomhedens regning. Ministeren for grøn trepart kan herunder fastsætte nær-

mere regler om de repræsentative prøver og analysen af prøverne, om egenbetalingen og om, at prøverne og analyserne skal udføres af akkrediterede laboratorier, jf. forslaget til *stk. 6, 2. pkt.*

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at det totale indhold af kvælstof og fosfor i materialet med gødningsværdi fastsættes ved analyse af repræsentative prøver for virksomhedens regning.

For så vidt angår krav om dokumentation i form af prøvetagning og analyser fastsat i medfør af denne lov, kan der i medfør af denne bemyndigelse fastsættes regler om, hvornår prøver tages, hvor mange prøver der skal tages og evt. med hvilket interval, der skal tages prøver. Endvidere kan der stilles krav om, hvordan analyser af prøverne skal gennemføres, f.eks. at prøverne skal udføres som akkrediteret prøvning af et laboratorium, der er akkrediteret til prøvning til den pågældende metode. Laboratoriet skal være akkrediteret af DANAK (Den Danske Akkrediteringsfond) eller et tilsvarende akkrediteringsorgan, der er udpeget som nationalt akkrediteringsorgan iht. artikel 4 i forordning (EF) Nr. 765/2008 og med positivt resultat har været underkastet peerevaluering på prøvning iht. artikel 10 i forordning (EF) Nr. 765/2008. Der kan også fastsættes regler om, at det er virksomheden selv, der skal betale for analyserne.

Med de foreslåede bestemmelser videreføres de relevante dele af gødskningslovens § 18, § 20, og § 23 i tilpasset form med henblik på at styrke kontrollen med gødningskredsløbet.

Til § 34

Det fremgår af gødskningslovens § 21, stk. 1, at den totale mængde af kvælstof og fosfor, der er udbragt, beregnes for husdyrgødning, herunder forarbejdet husdyrgødning og afgasset biomasse, for anden organisk gødning, for bioaske og for kunstgødning som den mængde kvælstof og fosfor, der er i den gødning, som virksomheden har produceret og fået leveret i planperioden til og med den 31. juli, fratrullet kvælstof og fosfor i gødning, der er afsat inden for planperioden, tillagt planperiodens primolager og fratrullet planperiodens ultimolager.

Som det fremgår af bemærkningerne til den foreslåede § 33, så er gødningsregnskabssystemet principielt tænkt som et lukket kredsløb, hvor det ikke er muligt at modtage eller afsætte gødning uden, at der redegøres herfor. Bestemmelsen i gødskningslovens § 21, stk. 1, er udtryk for en formodnings-

regel, som omfatter den situation, at hvis der ikke redegøres for, om en bestemt mængde gødning er afsat til en virksomhed, der skal udarbejde gødningsregnskab, eller ikke fremgår af virksomhedens opgørelse af lagerstatus, formodes denne at være udbragt på virksomhedens arealer med den virkning, at gødningen indgår i beregningen af virksomhedens forbrug af kvælstof- og fosforholdig gødning i planperioden. Formodningsreglen omtales i daglig tale som princippet om, at solgt er forbrugt.

Med henblik på at sikre grundlaget for kontrollen med harmonireglerne, og understøtte den nye kvælstofreguleringsmodel, er det hensigten at videreføre det principielle princip, og det foreslås derfor i lovforslagets *stk. 1*, at den totale mængde af kvælstof og fosfor, der er udbragt, beregnes for materiale med gødningsværdi, jf. § 33, stk. 3, som den mængde kvælstof og fosfor, der er i det materiale, som virksomheden har produceret og fået leveret i planperioden til og med den 31. december, fratrukket kvælstof og fosfor i materiale, der er afsat inden for planperioden, tillagt planperiodens primolager og fratrukket planperiodens ultimolager.

Efter gødskningslovens § 29, opgøres en virksomheds primolager af kvælstof og fosfor i hver gødningstype som den forudgående planperiodes ultimolager.

For så vidt angår opgørelse af virksomhedens primolager af kvælstof og fosfor i de forskellige gødningstyper efter gødskningslovens § 29, for virksomheder, der ikke i den foregående planperiode har været registreret i Register for Gødningsregnskab, er ministeren for grøn trepart bemyndiget i gødskningslovens § 31, til at fastsætte nærmere regler herom.

Det foreslås, at reglerne om opgørelse af virksomhedernes primolager videreføres, og det foreslås derfor i *stk. 2*, at en virksomheds primolager af fosfor og kvælstof i materiale med gødningsværdi, jf. lovforslagets § 33, stk. 3, opgøres som den forudgående planperiodes ultimolager.

Det foreslås endvidere i *stk. 3*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om opgørelse af primolageret for virksomheder, der ikke i den forudgående periode har været registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart ved bekendtgørelse kan fastsætte regler om, hvordan nyregistrerede virksomheders primolager skal fastsættes, f.eks. ved beregning eller måling per en bestemt dato eller driftsbilag m.v.

Ministeren for grøn trepart er efter gødskningslovens § 30, 1. pkt., bemyndiget til at fastsætte regler om en virksomheds opgørelse af ultimolager af kvælstof og fosfor i hver gødningstype.

Ministeren for grøn trepart kan efter gødskningslovens § 30, 2. pkt., også fastsætte regler om en virksomheds maksimale ultimolager af kvælstof og fosfor i gødning.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 30 er udnyttet ved gødskningsbekendtgørelsens §§ 55-58.

Det foreslås, at bemyndigelsen til at fastsætte regler om opgørelse af virksomhedernes ultimolager videreføres, og det foreslås derfor i *stk. 4, 1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om planperiodens ultimolager af kvælstof og fosfor i materiale med gødningsværdi, jf. lovforslagets § 33, stk. 3.

Det foreslås endvidere i *stk. 4, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om en virksomheds maksimale ultimolager af kvælstof og fosfor i materiale med gødningsværdi, jf. lovforslagets § 33, stk. 3.

Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelse som hidtil vil kunne udnyttes til at fastsætte regler om opgørelse af virksomhedens ultimolager, herunder regler om det maksimale ultimolager og eventuelle korrektioner af ultimolageret. Der kan fastsættes regler om det maksimale ultimolager differentieret efter materiale med gødningsværdi efter henholdsvis kvælstof og fosfor. Endvidere vil det maksimale ultimolager kunne differentieres på bestemte gødningstyper, f.eks. forskellige typer af husdyrgødning.

Der kan endvidere differentieres mellem virksomheder, der producerer mere end en vis mængde gødning, og der kan gøres undtagelse fra det maksimale ultimolager for bestemte virksomheder, f.eks. for virksomheder, hvor dybstrøelse udgør en større del af gødningsproduktionen, eller virksomheder med produktion af konsumæg eller rugeæg med gødningstypen fast gødning, herunder dybstrøelse, hvor det ikke er muligt at fjerne gødning, før hønsene sættes ud.

Til § 35

Efter gødskningslovens § 22, stk. 1, beregnes en virksomheds produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning på grundlag af normer for det totale ind-

hold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, virksomhedens besætningsstørrelse og staldsystemer. Produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning skal for visse dyrearter korrigeres for afvigelser i produktionsniveau.

Efter gødskningslovens § 22, stk. 2, kan produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning korrigeres for afvigelser i ydelsesniveau og i fodermængde og -sammensætning. Korrektioner foretages på grundlag af korrektionsfaktorer, og afvigelserne skal dokumenteres ved driftsbilag.

Ministeren for grøn trepart er i gødskningslovens § 22, stk. 3, bemyndiget til at fastsætte regler om det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning og om opgørelse af og dokumentation for virksomhedens besætning og staldsystemer. Ministeren er endvidere i gødskningslovens § 22, stk. 4, 1. pkt., bemyndiget til at fastsætte regler om, for hvilke dyrearter korrektion af indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødning for afvigelser i produktionsniveau skal finde sted, og om korrektionsfaktorer. Ministeren fastsætter endvidere efter gødskningslovens § 22, stk. 4, 2. pkt., nærmere regler om korrektion af normer på grund af afvigelser i ydelses- og produktionsniveau og i fodermængde og -sammensætning og dokumentation for afvigelserne.

Til brug for beregningen af virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning er der i gødskningsbekendtgørelsens §§ 30-43 og bilag 2, tabel 2 og 3, fastsat nærmere regler om husdyrnormer, opgørelse og dokumentation for virksomhedens besætning og staldsystemer samt korrektionsfaktorer og øvrige dokumentationskrav for afvigelserne.

Det foreslås i *stk. 1*, at en virksomheds produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning beregnes på grundlag af normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, virksomhedens besætningsstørrelse og staldsystemer.

Med bestemmelsen videreføres gødskningslovens § 22, stk. 1, 1. pkt., men som noget nyt vil anvendte teknologier indgå i beregningen.

Det foreslås i *stk. 2*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om normer for det totale indhold af kvælstof og fosfor i husdyrgødning og om opgørelse af og dokumentation for virksomhedens besætning og staldsystemer.

Det er hensigten, at bemyndigelsen som hidtil anvendes til at fastsætte husdyrnormerne.

Der fastsættes som hidtil en husdyrnorm for hver enkelt kombination af husdyrart, staldsystem og typen af husdyrgødning. Det forventes, at ministeren vil fastsætte normer for en række kategorier af husdyrarter, staldsystemer og husdyrgødningstyper inden for følgende husdyrgrupper: kvæg, svin, fjerkræ, pelsdyr, heste, geder og får, samt kategorien ”andre dyretyper”.

Normerne angiver, hvor meget kvælstof og fosfor et husdyr ved normal start- og/eller slutvægt/-alder producerer på 1 år. Ved beregning af produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødningsproduktionen ud fra husdyrnormerne opnås en tilnærmet værdi, der kan variere fra den faktisk producerede mængde kvælstof og fosfor.

Det er hensigten, at produktionen fortsat bliver beregnet som antal dyr af den pågældende dyreart eller -type ganget med den fastsatte husdyrgødningsnorm for den tilsvarende dyreart eller -type og staldsystem. Virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning beregnes herefter som summen af produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning fra alle virksomhedens dyrearter eller -typer og staldsystemer i planperioden. For at opgøre virksomhedens produktion af kvælstof og fosfor i husdyrgødning er det derfor relevant at kende sammensætningen af virksomhedens besætning og indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødningen afhængigt af, hvilken dyreart eller -type og staldsystem virksomheden anvender.

Der kan efter den foreslåede bestemmelse fastsættes regler om opgørelse af virksomhedens besætning og staldsystemer, herunder fordelingen af besætningen i staldsystemerne. Det forventes, at besætningsstørrelsen, som i dag, beregnes som antal af årsdyr eller det samlede antal producerede dyr i planperioden. Antallet af årsdyr eller det samlede antal producerede dyr opgøres for hver husdyrart eller -type, staldsystem og besætningsnummer.

Med bemyndigelsen kan der fastsættes regler om indberetningen af besætninger og staldsystemer, herunder f.eks. størrelse og fysisk placering af staldsystemer. Ministeren for grøn trepart kan også som hidtil fastsætte regler om opgørelse af og dokumentation for en virksomheds besætning og staldsystemer. Ministeren kan derudover fastsætte regler om hvordan besætningen skal fordeles i staldsystemerne, f.eks. ud fra en skematisk fordeling beregnet på baggrund af størrelsen på stalden. Der kan i den forbindelse fastsættes regler om fravigelse af den skematiske fordeling.

Ministeren for grøn trepart kan som noget nyt også fastsætte regler om, at anvendelse af teknologier i stald og lager, som fremgår af Miljøstyrelsens teknologiliste, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, kan indgå i beregningen af den endelige produktion af kvælstof.

Efter gødskningslovs § 22, stk. 2 kan produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning korrigeres for afvigelser i ydelsesniveau samt i fodermængde og -sammensætning. Korrektioner foretages på grundlag af korrektionsfaktorer, og afvigelseerne skal dokumenteres ved driftsbilag.

Bestemmelsen medfører, at hvis virksomhedens produktion afviger fra de standardforudsætninger, der ligger bag husdyrnormerne, kan og i visse tilfælde skal virksomheden korrigere produktionen for afvigelser.

Bestemmelsen suppleres med den gældende § 22, stk. 4, hvorefter miljø- og fødevareministeren bemyndiges til at fastsætte regler om, for hvilke dyrearter korrektion af indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødning for afvigelser i produktionsniveau skal finde sted og om korrektionsfaktorer. Ministeren fastsætter endvidere i medfør af den gældende § 22, stk. 4, nærmere regler om korrektion af normer på grund af afvigelser i ydelses- og produktionsniveau og i fodermængde og -sammensætning og dokumentation for afvigelseerne.

Efter gældende ret er der fastsat regler om, at hvis besætningens produktionsniveau afviger fra de standardværdier, som er fastsat i husdyrnormerne, skal indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødningen for visse dyrearter korrigeres (såkaldt type 1-korrektion). For visse dyrearter kan indholdet af kvælstof og fosfor i husdyrgødning endvidere korrigeres, hvis ydelses- eller produktionsniveauet eller fodermængden eller -sammensætningen afviger fra standardværdierne som udtrykt i husdyrnormerne (såkaldt type 2-korrektion).

Det foreslås, at reglerne om korrektioner for afvigelser i produktionsforhold ift. standardforudsætningerne for husdyrgødning i vidt omfang videreføres.

Det foreslås således i *stk. 3*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om korrektion af produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning, herunder dokumentation for afvigelser.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at der kan fastsættes regler om korrektioner for afvigelser i produktionsforhold ift. standardforudsætningerne, f.eks. afvigelser i produktionsniveau eller fodermængde- og sammensætning. Afvigelser i produktionsniveau skal forstås bredt, og kan f.eks. omfatte afvigelser i mælkeydelse, afgangsvægt eller alder, herunder også afvigelser i fodringen. Der kan i den forbindelse fastsættes regler om, for hvilke dyr korrektionerne skal finde sted, korrektionsfaktorer, korrektionsformer, typer af afvigelser, m.v. Der kan også fastsættes regler om, at bestemte korrektioner skal være obligatoriske eller frivillige.

Bemyndigelsen kan rumme, at produktionen af husdyrgødning, herunder fastsættelsen af husdyrnormerne og eventuelle korrektioner, fremover skal opgøres eller beregnes på en anden måde i takt med at der kommer ny faglig viden, nye produktionsmetoder m.v.

Det er hensigten som noget nyt at stille krav om at foretage en korrektion for afvigelser i produktionsniveauet for mælkeydelsen for både kvælstof og fosfor. Kravet om korrektionen af produktionsniveauet for mælkeydelsen vil både kunne indfries ved en type 1- eller en type 2-korrektion af produktionsniveauet for mælkeydelsen eller en kombination heraf. En virksomhed vil kunne opfylde kravet om at korrigere for afvigelser i produktionsniveauet for mælkeydelse ved én af følgende muligheder:

- 1) ved at foretage en type 1-korrektion for både kvælstof og fosfor,
- 2) ved at foretage en type 2-korrektion for både kvælstof og fosfor,
- 3) ved at foretage en type 1-korrektion for kvælstof og en type 2-korrektion for fosfor eller
- 4) ved at foretage en type 1-korrektion for fosfor og en type 2-korrektion for kvælstof.

Ændringen vil medføre, at der som hidtil vil være krav om, at produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning for visse dyrearter skal korrigeres for afvigelser i produktionsniveau, som det er fastsat i den gældende § 22, stk. 1, 2. pkt., i gødsningsloven. Der vil som noget nyt blive stillet krav om, at produktionen af kvælstof og fosfor i husdyrgødning for visse dyrearter skal korrigeres for afvigelser i produktionsniveau for mælkeydelse. Ved opnåelse af ny forskning, ny viden m.v. kan reglerne om korrektioner dog justeres.

Der vil som hidtil kunne fastsættes regler om dokumentation for afvigelser.

Det er hensigten, at der som hidtil vil blive fastsat regler om, at virksomhedens afvigelser fra standardforudsætningerne skal dokumenteres ved indkøbs-, salgs-, og driftsbilag og foderanalyser m.v., herunder regler om perioden, som dokumentationen skal gælde for alt efter hvilken korrektion, der skal dokumenteres.

Det foreslås som noget nyt i *stk. 4*, at ministeren bemyndiges til at fastsætte regler for beregningen af en virksomheds produktion af andet materiale med gødningsværdi, jf. § 33, stk. 3, herunder om prøvetagning og analyse og dokumentation m.v.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler for den gødning, der bliver produceret på virksomhederne

ved hjælp af teknologi og efterfølgende anvendes til forbedring af gødning eller som gødning på markerne. Bestemmelsen er et udtryk for ønsket om at forbedre kilderne til gødning, der udbringes på markerne.

Til § 36

Gødskningslovens §§ 24-28 regulerer virksomheders overførsler af gødning, herunder overførsler af gødning mellem andre virksomheder i Register for Gødningsregnskab, gødning afsat til eller modtaget fra fælles biogasanlæg eller forarbejdningsanlæg eller andre anlæg, afsætning af gødning ud af landet og gødning afsat af udegående dyr. Der er fastsat nærmere regler herom i gødskningsbekendtgørelsens §§ 19-29 og §§ 67-70.

Der henvises til de almindelige bemærkninger afsnit 3.3.1.3.5.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om fratræk af kvælstof og fosfor i den totale mængde kvælstof og fosfor, herunder særlige betingelser og krav til dokumentation herfor.

Det foreslås i *stk. 1, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte krav om prøvetagning og analyse, herunder ved afvigelser i forholdet mellem kvælstof og fosfor i gødning

Det er hensigten, at der i medfør af de foreslåede bemyndigelser fastsættes regler om overførsler af gødning.

Det forventes, at reglerne i første omgang i vidt omfang fastsættes svarende til de gældende regler.

Det er hensigten, at der fortsat skal være krav om, at den mængde kvælstof og fosfor i gødning, der modtages fra en virksomhed, som er registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskab, skal svare til den mængde kvælstof og fosfor i gødningen, som den afgivende virksomhed har afsat til modtagerens virksomhed. Mængden af kvælstof og fosfor i gødning, der modtages, beregnes på baggrund af afgiverens angivelse af indhold af kvælstof og fosfor i den gødning, der er leveret til virksomheden.

Gødning anses for afsat uanset om det overdrages mod vederlag eller vederlagsfrit. Modtager skal i alle tilfælde kvittere for leverancen.

Bemyndigelserne kan anvendes til at fastsætte regler om, at en virksomhed, der er registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskab, og som afsætter gødning, kan fratrække kvælstof og fosfor fra sine udlednings- og gødningsregnskaber, hvis gødningen er afsat til en virksomhed, som også er

registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskab eller til anlæg, der er registreret i Leverandørregister for gødningsleverancer eller til udlan- det. Der kan endvidere fastsættes regler om, at virksomheder, som har afsat gødning fra eget anlæg til en anden virksomhed, også kan fratrække denne mængde af kvælstof og fosfor fra sit udlednings- og gødningsregnskab.

Det er hensigten, at det kun er kvælstof og fosfor, der er afsat, der kan fra- trækkes. Registrerede virksomheder, der har eget anlæg, f.eks. biogas- eller forarbejdningsanlæg, og som anvender gødning herfra på egne arealer, vil ikke kunne fratrække den kvælstof og fosfor i gødningen, der er indgået i de pågældende anlæg. Der kan i den forbindelse fastsættes regler om krav til virksomhedens eget anlæg, f.eks. at en virksomheds eget forbrændingsan- læg eller brændingsanlæg skal være forsynet med varmemåler (kalorime- ter), og at der inden asken bortskaffes er udtaget prøve heraf og at den bort- skaffede aske skal kunne dokumenteres.

Der kan fastsættes nærmere regler om hvilke virksomheder (f.eks. ift. om virksomheden er registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnska- ber), gødningstyper og typer af anlæg, som reglerne om overførsler skal gælde for, herunder om der skal gælde forskellige regler for forskellige virk- somheder, gødningstyper og typer af anlæg. Bemyndigelserne kan således rumme, at der udvikles nye gødninger og metoder til, at virksomheder kan behandle gødning på. Bemyndigelsen vil tillige kunne anvendes til at til- passe reguleringen til nye typer af anlæg, der måtte opstå.

Det bemærkes, at hvis en jordbrugsvirksomhed afgiver gødning til et anlæg, vil anlægget være omfattet af reglerne om gødningsleverandører, og Leve- randørregister for Gødningsleverancer sikrer, at ansvaret for den miljømæs- sigе forsvarlige håndtering kan følges videre i kæden. De foreslåede regler for gødningsleverandører er nærmere beskrevet i afsnit 3.4.

Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelse kan udnyttes til at fastsætte regler om kvælstof og fosfor i husdyrgødning, der afsættes af udegående dyr. Der kan f.eks. fastsættes regler om, at den afsatte gødning skal indgå i virksomhedens opgørelse af gødning tilført på virksomhedens arealer. Der kan i den forbindelse fastsættes regler om afgrænsning af arealerne. Herefter kan den tilførte gødningsmængde indgå i virksomhedens udledningsbereg- ning.

Til § 37

[Indberetning af gødningsleverancer]

Det foreslås i *stk. 1*, at offentligt- eller privatejede virksomheder, herunder anlæg, der sælger, afgiver eller modtager kvælstof- eller fosforholdig gødning, skal indberette oplysninger om gødningsleverancer i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Bestemmelsen suppleres af den foreslåede, *stk. 3, 1. pkt.*, hvorefter ministeren for grøn trepart fastsætter nærmere regler om form på og krav til indhold af indberetningerne efter *stk. 1*, herunder om gødningstyper, særlige opgørelser af kvælstof- og fosforindholdet af gødningen og anvendelse af særlige skemaer.

Det foreslås i *stk. 2*, at indberetningen af oplysninger om kvælstofholdig gødning skal omfatte al gødning, der er solgt eller afgivet henholdsvis med og uden afgift, jf. lov om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m.

Bestemmelsen foreslås videreført uændret fra den gældende gødskningslovs § 36, *stk. 3*.

Ved afsætning af kunstgødning eller organisk gødning under visse betingelser til en virksomhed, der ikke er registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskab eller en privatperson, skal leverandøren betale kvælstofafgift af den afsatte mængde kvælstof efter loven om afgift af kvælstof indeholdt i gødninger m.m. (kvælstofafgiftsloven). Formålet med kvælstofafgiften er at regulere kvælstofforbruget uden for de virksomheder, der er registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskab. Efter kvælstofafgiftsloven er gødningsstofferne afgiftspligtige, men såfremt stofferne anvendes i virksomheder, der er registreret efter gødskningsloven eller ikke er bestemt til gødningsformål eller afisning, er de afgiftsfrie eller kan fritages for afgift.

Registrerede virksomheder kan levere gødning med indhold af kvælstof til andre registrerede virksomheder, uden at der skal svares afgift. Hvis der leveres gødning med indhold af kvælstof til private eller ikke-registrerede virksomheder, skal der betales afgift i medfør af kvælstofafgiftsloven. Betalingen skal ske ved, at virksomheden senest den 15. i måneden efter udløbet af den måned, hvor virksomheden overdrager gødningen til private eller til virksomheder, der ikke er registreret, indbetaler det skyldige beløb til Skatteforvaltningen.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om form på og krav til indhold af indberetningerne efter *stk. 1*, herunder om gødningstyper, særlige opgørelser af kvælstof- og fosforindholdet af gødningen og anvendelse af særlige skemaer.

Det foreslås i *stk. 3, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart endvidere bemyndiges til at fastsætte regler om dokumentationskrav, herunder udarbejdelse af balanceregnskaber i nærmere opregnede tilfælde, og om opbevaring og videregivelse af dokumentationen i forbindelse med overdragelse af gødningen.

Gødskningslovens § 36, stk. 2 og 4 opregner hvilke oplysninger, som ministeren kan fastsætte regler om, at virksomheder, der henholdsvis afsætter og modtager gødning, skal indberette i Leverandørregister for gødningsleverancer.

De oplysninger, som ministeren kan fastsætte regler om, at virksomheder, der afsætter gødning, skal indberette i Leverandørregister for gødningsleverancer, jf. gødskningslovens § 36, stk. 2, er følgende:

- 1) Hvortil der er afsat gødning
- 2) Den afsatte gødningstype og -mængde
- 3) Den totale mængde af kvælstof og fosfor i den afsatte gødning.
- 4) Den andel af den totale mængde af kvælstof, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i den afsatte gødning.
- 5) Det fosforloft, der er tilknyttet den afsatte gødning, jf. lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

De oplysninger, som ministeren kan fastsætte regler om, at virksomheder, der modtager gødning, skal indberette i Leverandørregister for gødningsleverancer, jf. gødskningslovens § 36, stk. 4, er følgende:

- 1) Hvorfra de modtager gødning.
- 2) Den modtagne gødningstype og -mængde.
- 3) Den totale mængde af kvælstof og fosfor i den modtagne gødning.
- 4) Den andel af den totale mængde af kvælstof, der skal anvendes ved beregning af forbruget af kvælstof i den modtagne gødning.
- 5) Det fosforloft, der er tilknyttet den modtagne gødning, jf. lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts hensigt, at den foreslåede bemyndigelse i *stk. 3, 1. pkt.* til at fastsætte nærmere regler om krav til indhold af indberetningerne efter *stk. 1*, bl.a. kan anvendes til at fastsætte regler, der viderefører gældende ret vedrørende de oplysninger, som gødningsleverandører omfattet af lovforslagets § 14, *stk. 1*, jf. *stk. 5*, skal indberette til Leverandørregister for gødningsleverancer.

I den foreslåede *stk. 3, 1. pkt.*, fastsætter ministeren for grøn trepart endvidere nærmere regler om form på indberetningerne efter *stk. 1*.

Efter gødskningslovens § 36, stk. 5 kan ministeren fastsætte regler om den form, som indberetninger til Leverandørregister for gødningsleverancer skal have.

Gødningsleverandøren skal indberette oplysninger om gødningsleverancerne i Leverandørregister for gødningsleverancer efter en nærmere angivet frist. Oplysninger om leverancerne noteres for den leverandør, der indberetter oplysningerne. For at gødningsleverandøren kan foretage den pligtsmæssige indberetning, kræver det, at leverandøren opretter sig i systemet.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, 1. pkt. kan anvendes til at fastsætte regler om, hvordan indberetningen skal foretages og i hvilken form.

Den foreslåede stk. 3, 2. pkt. skal særligt ses i lyset af ønsket om, at styrke dokumentationsgrundlaget i forbindelse med til- og fraførsel af husdyrgødning- og anden organisk gødning mellem landbrugsvirksomhederne og særligt anlæg, der modtager, forarbejder og afgiver næringsstofholdig gødning, således at der er større gennemsigtighed i forhold til næringsstofindholdet i ind- og udgangsmaterialet. Det er hensigten, at der kan fastsættes regler om, at gødningsleverandører, herunder anlæg, skal udarbejde et balanceregnskab for til- og fraførsel og om lagre og opbevaring af næringsstoffer, ligesom der er behov for at kunne fastsætte regler om anvendelse af et toparts-skema, således at der skabes mere klarhed over den gødningsværdi, som virksomheden angiver i gødningsregnskabet. Det er desuden op til ministeren for grøn trepart at fastsætte regler om, hvorvidt balanceregnskabet skal indberettes til Ministeriet for Grøn Trepert, opbevares med henblik på kontrol eller videregives ved overdragelse af gødningen.

I den forbindelse kan begrebet gødning omfatte de følgende gødningstyper: husdyrgødning, forarbejdet husdyrgødning, afgasset biomasse, anden organisk gødning, bioaske og kunstgødning.

Det er hensigten, at ministeren for grøn treparts kompetence efter stk. 3 til at fastsætte regler delegeres til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Det foreslås i *stk. 4*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om prøveudtagning, herunder at prøver skal udføres af akkrediterede laboratorier, om analysemetoder, om opbevaring af prøver og analyseresultater, om indberetning af analyseresultater, om opgørelse og indberetning af primo- og ultimolager, om opbevaringskapacitet og om afvigelser ved bearbejdningsprocessen i visse tilfælde.

Biogasanlæg er væsentlige modtagere af husdyrgødning og anden organisk gødning og leverandører af afgasset biomasse produceret fra husdyrgødning og anden organisk gødning.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har i forbindelse med en gennemgang af data indtastet i Leverandørregister for gødningsleverancer konstateret uforholdsmæssige store afvigelser mellem indkomne og udgående mængder af kvælstof forgasset i biogasanlæg. Bemyndigelsen åbner mulighed for, at der kan fastsættes skærpede regler for leverandører eller bestemte typer af leverandører om digital indberetning af data, således at indberetningen eventuelt kan foretages hyppigere for f.eks. nye anlæg, hvis disse afvigelser fortsætter.

Formålet med at indberette analyseresultater er at give myndighederne indblik i, om der er væsentlige afvigelser fra de konkrete analyser i forhold til de normer for opgørelse af produktionen af husdyrgødning, der anvendes i gødningsregnskabet. Dette er med henblik på at kontrollere, om der er store svind af kvælstof og fosfor i f.eks. biogasanlæggene.

Bemyndigelsen kan også anvendes til at fastsætte regler om opgørelse og indberetning af primo- og ultimolageret, sådan som det allerede sker i dag i gødningsregnskabet. Det tænkes, at opgørelsen kan omhandle mængder for alle de former for kvælstof- og fosforholdig gødning, som befinder sig på leverandørens ejendom, herunder f.eks. dybstrøelse, således at en evt. lagerbeholdning fremgår af indberetningen.

Det foreslås i *stk. 5*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte fristen for indberetningen af oplysningerne i *stk. 1*.

Ministeren for grøn trepart kan efter den gældende gødskningslovs § 36, *stk. 2* fastsætte regler om en tidsfrist for indberetningen af oplysningerne i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Data fra Leverandørregister for gødningsleverancer anvendes bl.a. ved kontrol af jordbrugsvirksomhedernes udledning af næringsstoffer.

Det er hensigten, at ministeren for grøn trepart fortsat vil kunne fastsætte regler om en tidsfrist for indberetningen og en efterfølgende periode, hvor jordbrugsvirksomheden har mulighed for at bede om at få tallene fra indberetningen, der er overført til gødningsregnskabet, rettet, såfremt de er misvisende. Evt. dokumentation i forbindelse med en anmodning om ændring vil f.eks. kunne være det handelsdokument, der følger gødningsleverancen,

eller oplysninger fra de sporbarhedssystemer, der erstatter handelsdokumenterne, hvor oplysningerne er automatisk indført.

Det er hensigten, at ministeren for grøn treparts kompetence efter stk. 5 delegeres til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Til § 38

Efter husdyrbruglovens § 46 skal tilsynsmyndigheden foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning.

Som følge af forslaget om, at bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a foreslås indarbejdet i lovforslaget, jf. forslaget til §§ 7-9, foreslås det, at der indarbejdes en bestemmelse, der svarer til husdyrbruglovens § 46.

Det foreslås derfor i § 38, at tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning.

Den foreslåede bestemmelse giver tilsynsmyndigheden mulighed for at undlade at lovliggøre forhold, som er af bagatelagtig karakter. Det gælder både, hvor tilsynsmyndigheden selv bliver opmærksom på forhold, og hvor der er modtaget en klage over et forhold.

Den foreslåede bestemmelse kan finde anvendelse både i forhold til tilsynsmyndighedens behandling af forhold, hvor spørgsmålet er af bagatelagtig karakter, og hvor myndigheden skal tage stilling til, om der er tale om forhold, som bør reguleres f.eks. ved påbud efter lovforslagets øvrige bestemmelser.

Til § 39

Det følger af husdyrbruglovens § 48, stk. 1, at i de i § 46 nævnte situationer skal tilsynsmyndigheden meddele den for forholdet ansvarlige, at det ulovlige forhold skal bringes til ophør. I den forbindelse kan tilsynsmyndigheden

- 1) forbyde fortsat drift og eventuelt forlange husdyrbruget, husdyranlægget eller gødnings- eller ensilageopbevaringsanlægget fjernet,
- 2) påbyde den ansvarlige at genoprette den hidtidige tilstand og
- 3) lade påbudte foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning, når den fastsatte frist er udløbet.

Efter husdyrbruglovens § 48, stk. 2, kan tilsynsmyndighedens afgørelser efter stk. 1 ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Som følge af forslaget om, at bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a foreslås indarbejdet i lovforslaget, jf. forslaget til §§ 7-9, foreslås det, at der indarbejdes en bestemmelse, der i vidt omfang svarer til husdyrbruglovens § 48.

Det foreslås således i *stk. 1*, at i de i § 38 nævnte situationer skal tilsynsmyndigheden meddele den for forholdet ansvarlige, at det ulovlige forhold skal bringes til ophør. I den forbindelse kan tilsynsmyndigheden

- 1) forbyde fortsat drift,
- 2) påbyde den ansvarlige at genoprette den hidtidige tilstand og
- 3) lade påbudte foranstaltninger udføre for den ansvarliges regning, når den fastsatte frist er udløbet.

Den foreslåede bestemmelse indeholder en nærmere opregning af de administrative håndhævelsesskridt, tilsynsmyndigheden kan tage i anvendelse, når der konstateres et ulovligt forhold.

Tilsynsmyndigheden kan vælge en eller flere af de nævnte reaktioner afhængigt af det ulovlige forholds karakter og omfang.

Det foreslås i *stk. 2*, at tilsynsmyndighedens afgørelser efter *stk. 1* ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Til § 40

Det følger af husdyrbruglovens § 49, *stk. 1*, at i tilfælde af overhængende alvorlig fare for sundheden og i tilfælde, hvor øjeblikkelige indgreb er påkrævet for at afværge væsentlig forurening eller forureningens udbredelse, foretager tilsynsmyndigheden det nødvendige uden påbud og for den ansvarliges regning.

Til forebyggelse af en situation som beskrevet i *stk. 1* kan tilsynsmyndigheden efter husdyrbruglovens § 49, *stk. 2*, 1. pkt., foretage det nødvendige uden påbud og for den ansvarliges regning. Det gælder dog ikke, hvis husdyrbruget er i drift, eller hvis de nødvendige foranstaltninger kan iværksættes efter anden lovgivning, jf. husdyrbruglovens § 49, *stk. 2*, 2. pkt.

Efter husdyrbruglovens § 49, *stk. 3*, kan tilsynsmyndighedens afgørelser efter *stk. 1* og 2 ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Som følge af forslaget om, at bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a foreslås indarbejdet i lovforslaget, jf. forslaget

til §§ 7-9, foreslås det, at der indarbejdes en bestemmelse om selvhjælpshandlinger, der svarer til husdyrbruglovens § 49, stk. 1, jf. stk. 3.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at det ikke er relevant for de forhold, som reguleres i medfør af de foreslåede bestemmelser i §§ 7-9, at kunne foretage selvhjælpshandlinger i de tilfælde, som reguleres af husdyrbruglovens § 49, stk. 2, der f.eks. omfatter tilfælde, hvor en virksomhed er gået konkurs.

Det foreslås således i *stk. 1*, at i tilfælde af overhængende alvorlig fare for sundheden og i tilfælde, hvor øjeblikkelige indgreb er påkrævet for at afværge væsentlig forurening eller forureningens udbredelse, foretager tilsynsmyndigheden det nødvendige uden påbud og for den ansvarliges regning.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at tilsynsmyndigheden kan foretage selvhjælpshandlinger for den ansvarliges regning i tilfælde, hvor der er overhængende alvorlig fare for sundheden og i situationer, hvor øjeblikkelige indgreb er påkrævet for at afværge væsentlig forurening eller forureningens udbredelse.

Det foreslås i *stk. 2*, at tilsynsmyndighedens afgørelser efter stk. 1 ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Til § 41

Hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, gælder bestemmelser i lovgivningen m.v. om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden efter § 10, stk. 1, i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, jf. lovbekendtgørelse nr. 1121 af 12. november 2019 (herefter retssikkerhedsloven), ikke i forhold til den mistænkte, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse.

En myndighed skal efter retssikkerhedslovens § 10, stk. 3, vejlede den mistænkte om, at vedkommende ikke har pligt til at meddele oplysninger, som kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse. Hvis den mistænkte meddeler samtykke til at afgive oplysninger, skal samtykket skal være skriftligt og skal meddeles på et frivilligt, specifikt og informeret grundlag. Et samtykke kan til enhver tid tilbagekaldes.

Efter husdyrbruglovens § 50 kan tilsynsmyndigheden i tilfælde, hvor retssikkerhedslovens § 10 finder anvendelse, udføre nødvendige undersøgelser for den ansvarliges regning til belysning af forhold, som denne ellers er eller kunne være pålagt at afgive oplysninger om.

Som følge af forslaget om, at bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a foreslås indarbejdet i lovforslaget, jf. forslaget til §§ 7-9, foreslås det, at der indarbejdes en bestemmelse, der svarer til husdyrbruglovens § 50.

Det foreslås således i § 41, at tilsynsmyndigheden i tilfælde, hvor § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter finder anvendelse, kan udføre nødvendige undersøgelser for den ansvarliges regning til belysning af forhold, som denne ellers er eller kunne være pålagt at afgive oplysninger om.

Den foreslåede bestemmelse er i lighed med husdyrbruglovens § 50 tænkt anvendt i tilfælde, der er omfattet af retssikkerhedslovens § 10, hvor tilsynsmyndigheden ikke kan afkræve en person eller en virksomhed oplysninger, fordi myndigheden har konkret mistanke om, at vedkommende har begået en strafbar overtrædelse af regler fastsat i medfør af lovforslagets §§ 7-9, som tilsynsmyndigheden har tilsyn med. Hvis tilsynsmyndigheden vurderer, at der kan blive tale om at politianmelde forholdet, vil denne være afskåret fra at kræve oplysninger udleveret, som eventuelt vil kunne få betydning for straffesagen. I sådanne tilfælde kan tilsynsmyndigheden anvende den foreslåede bestemmelse til at fremskaffe oplysningerne ved egne undersøgelser og pålægge den pågældende virksomhed at betale herfor.

Til § 42

Efter husdyrbruglovens § 52, stk. 1, skal den, som er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til forurening, i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for væsentlig forurening straks underrette tilsynsmyndigheden om alle relevante aspekter af situationen. Dette gælder også i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Efter husdyrbruglovens § 52, stk. 2, skal den, som er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til forurening, i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for væsentlig forurening straks afværge den overhængende fare for forurening eller forhindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v.

Som følge af forslaget om, at bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a foreslås indarbejdet i lovforslaget, jf. forslaget til §§ 7-9, foreslås det, at der indarbejdes en bestemmelse om anmelde- og afværgepligt, der svarer til husdyrbruglovens § 52.

Det foreslås således i *stk. 1*, at den, som er ansvarlig for forhold, som kan give anledning til forurening, i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for væsentlig forurening straks skal underrette tilsynsmyndigheden om alle relevante aspekter af situationen. Dette gælder også i tilfælde af en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade.

Ved forhold, som nævnt i bestemmelsen, skal forstås som omfattende ethvert forhold, som kan give anledning til forurening.

Pligten til at anmelde en forurening eller en overhængende fare for forurening er ubetinget og påhviler den, der er ansvarlig for den aktivitet som forureningen eller forureningsfaren hidrører fra, uanset hvordan forureningen eller faren er opstået eller sket. Pligten gælder således også, hvor faren eller forureningen er forårsaget af force majeure-lignende forhold.

Anmeldepligten i den foreslåede bestemmelse indebærer ikke alene en pligt til at underrette tilsynsmyndigheden om, at der er opstået en overhængende fare for forurening eller er sket en forurening, men også en pligt til at give tilsynsmyndigheden alle relevante oplysninger om den opståede situation, sådan at tilsynsmyndigheden hurtigt kan danne sig et indtryk af situationen, herunder situationens alvor. De oplysninger, der er pligt til at give, omfatter de oplysninger, anmelderen allerede råder over, og ikke oplysninger, der kun kan tilvejebringes efter forudgående udgiftskrævende undersøgelser m.v.

Pligten til at anmelde forureningen eller den overhængende fare for forurening til tilsynsmyndigheden efter den foreslåede bestemmelse gælder uanset om faren afværges, eller der straks sker en fuldstændig oprensning efter forureningen, da myndigheden skal have mulighed for at vurdere, bl.a. om forureningen eller den overhængende fare for forurening indebærer, at f.eks. arbejdsprocesser bør ændres for at undgå nye tilfælde af forurening eller overhængende fare for forurening.

Det følger af miljøansvarsdirektivet, at alle miljøskader og overhængende fare for miljøskader skal anmeldes. I de situationer, hvor en overhængende fare for forurening er opstået eller en forurening sket, er der sjældent grundlag eller mulighed for at vurdere, hvorvidt den overhængende fare for foru-

rening eller forureningen indebærer eller ville kunne indebære en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade. Med den foreslåede bestemmelse er der underretningspligt ved al væsentlig forurening eller overhængende fare for forurening, herunder miljøskade, således at en sådan vurdering ikke vil være nødvendig på det tidspunkt, hvor der skal anmeldes.

Med den foreslåede underretningspligt sikres hermed tillige gennemførelsen af miljøansvarsdirektivets art. 5, stk. 2, og art. 6, stk. 1.

Det foreslås i *stk. 2*, at den, som er ansvarlig for forhold, som kan give anledning til forurening, i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for væsentlig forurening straks skal afværge den overhængende fare for forurening eller forhindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* pålægger den ansvarlige for det forhold, der har givet anledning til forurening eller overhængende fare for forurening, en afværgepligt i forhold til den overhængende fare henholdsvis at forhindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v.

Afværgepligten gælder i forhold til al overhængende fare for forurening og pågående udledning af forurenende stoffer, forudsat væsentlighedskriteriet er opfyldt.

Pligten til at afværge en overhængende fare for forurening henholdsvis forhindre yderligere forurening er ubetinget og påhviler den, der er ansvarlig for den aktivitet, som forureningen eller forureningsfaren hidrører fra, uanset hvordan forureningen eller faren er opstået eller sket. Pligten gælder således også, hvor faren eller forureningen er forårsaget af en tredjemand (der ikke selv griber ind) eller er en følge af force majeure-lignende forhold.

Pligten efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* til at afværge en overhængende fare for forurening henholdsvis forhindre at yderligere forurening tilføres miljøet, er begrænset, således at den alene indebærer en forpligtelse til at gøre, hvad der er øjeblikkeligt påkrævet og samtidigt umiddelbart er praktisk muligt i forhold til at afværge faren eller forhindre yderligere forurening.

Til § 43

Efter husdyrbruglovens § 53, stk. 1, skal den, der er ansvarlig for forhold eller indretninger, der kan give anledning til forurening eller anden virkning på miljøet, efter anmodning fra tilsynsmyndigheden give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning

for vurderingen af forureningen eller virkningen på miljøet i øvrigt og for eventuelle afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger. Oplysninger skal også gives efter anmodning fra andre myndigheder, der har fået tillagt opgaver eller beføjelser efter loven eller regler udstedt i medfør af loven.

Myndighederne kan herunder påbyde den ansvarlige for egen regning at

- 1) foretage prøveudtagning, analyser og målinger af stoffer, der udsendes til omgivelserne, samt af støj og rystelser,
- 2) foretage prøveudtagning og analyser af materialer og produkter, der anvendes eller behandles, samt af eventuelle affaldsstoffer,
- 3) klarlægge årsagerne til eller virkningerne af en stedfunden forurening eller virkningen på miljøet i øvrigt,
- 4) klarlægge, hvordan følgerne af forurening afhjælpes eller forebygges, og
- 5) klarlægge, hvordan andre virkninger på miljøet kan afhjælpes eller forebygges.

Efter husdyrbruglovens § 53, stk. 2, kan tilsynsmyndigheden revidere vilkårene for et husdyrbrugs godkendelse eller tilladelse for at forbedre husdyrbrugets kontrol med egen forurening (egenkontrol) eller opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn. Bestemmelser i påbud kan revideres på tilsvarende måde.

Som følge af forslaget om, at bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a foreslås indarbejdet i lovforslaget, jf. forslaget til §§ 7-9, foreslås det, at der indarbejdes en bestemmelse, der i al væsentlighed svarer til husdyrbruglovens § 53, stk. 1.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at det ikke er relevant for de forhold, som reguleres i medfør af de foreslåede bestemmelser i §§ 7-9, at pålægge en virksomhed at føre egenkontrol, jf. husdyrbruglovens § 53, stk. 2.

Det foreslås således i § 43, at den, der er ansvarlig for forhold, der kan give anledning til forurening eller anden virkning på miljøet, efter anmodning fra tilsynsmyndigheden skal give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for vurderingen af forureningen eller virkningen på miljøet i øvrigt og for eventuelle afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger. Tilsynsmyndigheden kan herunder påbyde den ansvarlige for egen regning at

- 1) foretage prøveudtagning, analyser og målinger af stoffer, der udsendes til omgivelserne,

- 2) foretage prøveudtagning og analyser af materialer og produkter, der anvendes eller behandles, samt af eventuelle affaldsstoffer,
- 3) klarlægge årsagerne til eller virkningerne af en stedfunden forurening eller virkningen på miljøet i øvrigt,
- 4) klarlægge, hvordan følgerne af forurening afhjælpes eller forebygges, og
- 5) klarlægge, hvordan andre virkninger på miljøet kan afhjælpes eller forebygges.

Til § 44

Det foreslås i *stk. 1*, at ministeren for grøn trepart kan meddele de påbud, der er nødvendige for overholdelse af forpligtelserne i lovforslagets § 11, stk. 2, § 14, stk. 1, § 37, stk. 1 og § 47, stk. 1. Ministeren kan endvidere meddele de påbud, der er nødvendige for overholdelsen af forpligtelserne efter §§ 28-30 og regler fastsat i medfør heraf.

Den foreslåede bestemmelser indebærer, at der kan meddeles et påbud for manglende registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber, jf. lovforslagets § 11, stk. 2, eller manglende registrering i Leverandørregister for gødningsleverancer, jf. lovforslagets § 14, stk. 1. Herudover vil en manglende indberetning af gødningsleverancer efter lovforslagets § 37, stk. 1, og manglende efterkommelse af anmodning fra tilsynsmyndigheden om oplysninger i forbindelse med tilsyn og kontrol, jf. lovforslagets § 47, stk. 1, kunne håndhæves med påbud.

Den foreslåede bestemmelse indebærer endvidere, at det bliver muligt at meddele påbud med henblik på efterlevelse af de foreslåede regler om udarbejdelse og indsendelse af mark-og gødningsplaner efter lovforslagets § 28, om forpligtelsen til at føre en fortegnelse over gødningstildelinger og andre aktiviteter på marken, jf. lovforslagets § 29, og om forpligtelsen til at udarbejde og indberette udlednings- og gødningsregnskaber, jf. lovforslagets § 30.

Påbud efter den foreslåede bestemmelse vil indholdsmæssigt komme til at afhænge af den konkrete situation, idet det i forbindelse med administrationen vil blive påset, at disse ikke er mere indgribende, end forholdene betinger.

Som udgangspunkt vil påbud skulle meddeles den ansvarlige. Den relevante myndighed vil dog undtagelsesvist kunne meddele påbud til personer, som repræsenterer den ansvarlige, f.eks. en ansat, hvis omstændighederne gør, at det ikke er muligt eller forsvarligt at afvente kontakt med den ansvarlige.

Dette vil også komme til at gælde i situationer, hvor det ikke umiddelbart kan være muligt at identificere den ansvarlige, og hvor påbud derfor vil kunne rettes til den, der konkret håndterer sagen.

I de fleste tilfælde forudsætter påbud, at tilsynsmyndigheden har konstateret en overtrædelse. Det vil dog efter omstændighederne kunne være muligt at meddele påbud og forbud allerede på det tidspunkt, hvor det er åbenlyst, at der vil ske en overtrædelse af reglerne, hvis forholdet ikke rettes.

Gødskningsloven eller husdyrbrugloven indeholder i dag ikke hjemmel til at udstede daglige tvangsmøder.

Det foreslås som noget nyt i *stk. 2*, at hvis en virksomhed undlader at efterkomme et påbud eller forbud meddelt i medfør af *stk. 1*, kan virksomheden pålægges daglige tvangsbøder, hvis der med hensyn til varigheden eller alvoren af overtrædelser af lovgivningen foreligger særlige omstændigheder.

Det foreslås i *stk. 2*, at en virksomhed med dårlig regelefterlevelse kan pålægges tvangsbøder (daglige bøder) for manglende efterkommelse af påbud, hvis der foreligger særlige omstændigheder med hensyn til varighed eller alvor af overtrædelser af regler fastsat i medfør af loven.

Ved særlige omstændigheder med hensyn til varighed eller alvor af overtrædelser af regler fastsat i medfør af loven forstås, at virksomheden f.eks. har undladt at indsende oplysninger, som er påkrævet af hensyn til gennemførelse af tilsyn eller kontrol, sit udlednings- og gødningsregnskab eller mark- og gødningsplanlægning, hvorefter det ikke er muligt at føre kontrol med om virksomheden har overholdt sine forpligtelser, eller virksomheden har begået en grov overtrædelse som f.eks. dokumentfalsk eller indgivet svigagtige oplysninger. Hvis virksomheden ud fra disse særlige omstændigheder herefter sanktioneres med et påbud eller forbud meddelt i medfør af det foreslåede *stk. 1*, vil der derfor kunne pålægges virksomheden tvangsbøder.

Forslaget indebærer, at det i overensstemmelse med de almindelige forvaltningsretlige principper, skal fremgå af afgørelsen om tvangsbøder, fra hvilket tidspunkt tvangsbøderne vil blive pålagt. Det vil således af afgørelsen om påbud eller forbud efter det foreslåede *stk. 1* udtrykkeligt fremgå, at virksomheden kan undgå tvangsbøderne ved at overholde afgørelsen inden for den meddelte frist. Af hensyn til virksomhedernes retssikkerhed indebærer en afgørelse om tvangsbøder (daglige bøder), at tilsynsmyndigheden skal følge op på afgørelsen om påbud henholdsvis forbud inden for rimelig tid efter fristens udløb.

Når påbuddet eller forbuddet efterkommes, bortfalder pålagte, men ikke betalte eller inddrevne tvangsbøder. Det bemærkes i den forbindelse, at tvangsbøder ikke berører muligheden for en strafferetlig sanktion for manglende efterkommelse af påbud eller forbud, meddelt efter det foreslåede stk. 1.

Tvangsbøder er ikke en strafferetlig sanktion og hviler derfor ikke på en vurdering af, om der foreligger forsæt eller uagtsomhed bag den manglende efterlevelse af påbuddet eller forbuddet. Grundlaget for tvangsbøder er således alene den objektive konstatering af, at virksomheden ikke har efterkommet afgørelsen.

Til § 45

Efter husdyrbruglovens § 59, stk. 1, skal påbud eller forbud indeholde en frist for afgørelsens efterkommelse. Når der foreligger særlige forhold, kan det dog bestemmes, at påbud eller forbud skal efterkommes straks.

Når særlige grunde taler for det, kan kommunalbestyrelsen efter husdyrbruglovens § 59, stk. 2, bestemme, at klager over påbud eller forbud ikke skal have opsættende virkning.

Bestemmelsen i husdyrbruglovens § 59, stk. 2, skal ses i sammenhæng med husdyrbruglovens § 80, hvori dansk rets almindelige udgangspunkt om, at klager ikke har opsættende virkning, er fraveget. Efter bestemmelsen i § 80, har klager som udgangspunkt opsættende virkning. Bestemmelsen er omtalt nedenfor under forslaget til § 61, hvortil der henvises.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at påbud eller forbud skal indeholde en frist for afgørelsens efterkommelse.

Det foreslås endvidere i *stk. 1, 2. pkt.*, at når der foreligger særlige forhold, kan det dog bestemmes, at påbud efter lovforslaget § 18, lovforslagets § 39 og § 43, eller forbud efter lovforslagets § 39 eller efter regler fastsat i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 9, 2. pkt., skal efterkommes straks.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres den retsstilling, der gælder efter husdyrbruglovens § 59, stk. 1, for så vidt angår bestemmelser om påbud og forbud vedrørende anvendelse af gødning, som indarbejdet i lovforslaget som følge af overflytningen af reglerne om anvendelse af gødning fra husdyrbrugloven.

Det foreslås i *stk. 2*, at når særlige grunde taler for det, kan kommunalbestyrelsen bestemme, at klager over påbud efter den foreslåede bestemmelse i

lovforslagets § 18 eller forbud efter regler fastsat i medfør af den foreslåede bemyndigelse i lovforslagets § 9, 2. pkt., ikke skal have opsættende virkning, jf. den foreslåede bestemmelse i § 61.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, har sammenhæng med den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 61, om opsættende virkning af påbud efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 18 eller forbud efter regler fastsat i medfør af den foreslåede bemyndigelse i lovforslagets § 9, 2. pkt. Der henvises til bemærkningerne til bestemmelsen i § 61 nedenfor.

Med den foreslåede bestemmelse i stk. 2, videreføres den retsstilling, der gælder efter husdyrbruglovens § 59, stk. 2, for så vidt angår bestemmelser om visse påbud og forbud vedrørende anvendelse af gødning, som indarbejdet i lovforslaget som følge af overflytningen af reglerne om anvendelse af gødning fra husdyrbrugloven.

Til § 46

[Samkøring af oplysninger i kontroløjemed]

Efter gødskningslovens § 50 kan ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, hos andre offentlige myndigheder indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af loven og regler, der er fastsat i medfør heraf.

En tilsvarende bestemmelse findes i husdyrbruglovens § 70, 1. pkt., hvorefter ministeren eller den, bemyndiger dertil, og de kommunale myndigheder hos andre offentlige myndigheder kan indhente de oplysninger, der er nødvendige for at kontrollere overholdelsen af loven og regler, der er udstedt i medfør heraf. Myndighederne kan i forbindelse hermed foretage sammenstilling og samkøring af oplysninger, herunder personoplysninger, i kontroløjemed, jf. husdyrbruglovens § 70, 2. pkt.

I dag indhentes og samkøres oplysninger om støtte fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø og oplysninger fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri's Centrale Husdyrbrugsregister (CHR) med Register for Gødningsregnskab. Formålet med samkøringen er f.eks. behovet for at kontrollere, om en virksomhed overholder pligten til at være registreret i Register for Gødningsregnskab. Dette vil kunne ske ved at sammenstille oplysninger i eksempelvis CHR-registeret med Register for Gødningsregnskab.

Det foreslås, at videreføre ministeren for grøn treparts mulighed for at indhente oplysninger hos andre offentlige myndigheder til brug for kontrol, som fremgår af gødskningslovens § 50 og husdyrbruglovens § 70.

Det foreslås således i lovens § 46, at tilsynsmyndigheden hos andre offentlige myndigheder kan indhente de oplysninger, der er nødvendige for at føre tilsyn med og kontrollere overholdelsen af den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af den foreslåede lov, bl.a. med henblik på registersamkøring og sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed, herunder om skatteforhold, eventuelt i elektronisk form.

Efter indførelsen af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (herefter databeskyttelsesforordningen) og om ophævelse af direktiv 95/46/EF (generel forordning om databeskyttelse) og lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven) er det ikke længere en forudsætning, at samkøring i kontroløjemed skal have særskilt hjemmel i en lov.

Det vurderes dog hensigtsmæssigt udtrykkeligt at angive, at den foreslåede bestemmelse vil kunne omfatte registersamkøring og sammenstilling af oplysninger i kontroløjemed, så der ikke opstår tvivl om, at der er adgang her til, herunder også for så vidt angår oplysninger om juridiske personer. Bestemmelsen bliver dermed også udformet som tilsvarende bestemmelser på Ministeriet for Grøn Treparts område, jf. f.eks. § 17 i lov nr. 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at der som hidtil til brug for planlægning, gennemførelse eller opfølgning på tilsyn og kontrol i medfør af lovforslaget hos andre offentlige myndigheder vil kunne indhentes de oplysninger, herunder fortrolige oplysninger, som vurderes at kunne bidrage til en effektiv myndighedsindsats både generelt og i relation til konkrete sager.

Det er således hensigten, at der i henhold til den foreslåede bestemmelse som hidtil vil kunne indhentes oplysninger fra told- og skatteforvaltningen og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri som ovenfor beskrevet til brug for kontrol med overholdelsen af den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af den foreslåede lov. Det er endvidere hensigten, at anvende bestemmelsen til at indhente oplysninger fra andre offentlige myndigheder i

det omfang dette kan understøtte en styrkelse af myndigheds- og kontrolindsatsen af landbrugets udledning af kvælstof fra gødning som opfølgning på beretning nr. 2/2024 om tilsyn med landbrugets udledning af kvælstof fra gødning.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at tilsynsmyndighederne vil kunne fastlægge, hvilke oplysninger, herunder fortrolige oplysninger, andre offentlige myndigheder skal udlevere, således at der vil kunne udføres en effektiv myndigheds- og kontrolindsats både generelt og i relation til konkrete sager.

Ved udnyttelsen af adgangen i den foreslåede § 46 til indhentelse af oplysninger og sammenstilling af disse skal reglerne i databeskyttelsesforordningen iagttages, herunder forordningens artikel 5 om principper for behandling af personoplysninger, artikel 6 om lovlig behandling af personoplysninger og artikel 14 om oplysningspligt ved personoplysninger, der er indsamlet hos andre end den registrerede.

Til § 47

[Medvirken ved kontrol]

Efter gødskningslovens § 49, skal en virksomhed, der er omfattet af loven, efter anmodning fra ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som har betydning for kontrol, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens regler. Ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan uden at betale kompensation herfor forlange, at virksomheden skal indsende relevant materiale til brug for kontrol.

Oplysninger om økonomiske og regnskabsmæssige forhold er et vigtigt led i kontrollen med virksomhederne omfattet af gødskningsloven. Det vil også være et vigtigt led i forbindelse med en kommende afgift på drivhusgasemissioner fra husdyr.

I forbindelse med evt. fysisk kontrol af gødningsregnskaberne anvendes bestemmelsen til at indhente en række informationer hos virksomheden til brug for kontrol af de indberettede oplysninger, som f.eks. posteringslister for salg af husdyr, slagteriafregninger, produktionsrapporter, dokumentation for ydelsesregistrering eller afregninger fra mejeri, fakturaer for kunstgødning, fakturaer for køb af foder, opgørelser over køb af kunstgødning, posteringslister for køb af kunstgødning, følgesedler for anden organisk gødning end husdyrgødning, analyser af anden organisk gødning end hus-

dyrgødning, driftsregnskaber, resultater fra jordprøveanalyser, græsningsaftaler, vandingstilladelser, kontrakter med grovvare- eller møllervirksomhed om levering af hvede til brødfremstilling og dokumentation for placering af harmoniarealer m.v.

Bestemmelsen anvendes endvidere til at indhente oplysninger brug for vurdering af, om et forhold falder ind under gødskningslovens regler, som f.eks. oplysninger om, hvor meget gødning en virksomhed har købt og afsat i forbindelse med kontrol af, om virksomheden har pligt til at anmelde sin virksomhed til registrering i Register for Gødningsregnskab efter gødskningslovens § 5, stk. 2.

Efter bestemmelsen kan kontrolmyndigheden vederlagsfrit forlange udskrifter, fysiske og elektroniske data og kopier af relevant materiale samt prøver af enhver art, som er relevant for kontrollen af anvendelsen af gødning.

Kun oplysninger, som er af direkte betydning for kontrollen, kan kræves afgivet i medfør af bestemmelsen, ligesom adgangen til dokumenter ikke omfatter undersøgelse eller kopiering af dele af materiale, som måtte indeholde oplysninger, der ikke er relevante for kontrollen, herunder særligt personoplysninger, f.eks. oplysninger om ansatte eller privat e-mailkorrespondance.

Virksomhedernes oplysningspligt efter bestemmelsen er begrænset efter § 10 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter, jf. lov nr. 442 af 9. juni 2004 med senere ændringer (herefter retssikkerhedsloven). Det følger af denne bestemmelse, at bestemmelser i lovgivningen m.v. om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden ikke gælder i forhold til den mistænkte, hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse. Gødskningslovens § 49 kan dermed ikke anvendes i tilfælde, hvor der foreligger mistanke om et strafbart forhold, medmindre der er tale om at tilvejebringe oplysninger til brug for behandlingen af andre spørgsmål end fastsættelse af straf. I de tilfælde hvor der foreligger mistanke om et strafbart forhold, skal kontrolmyndigheden gå frem efter retsplejelovens regler.

Det foreslås, at videreføre reglerne om land- og skovbrugsvirksomhedernes pligt til medvirken ved kontrol, som dog foreslås tilpasset, således at de ensrettes med bestemmelser på Ministeriet for Grøn treparts område, som eksempelvis CAP-lovens § 15.

Det foreslås i *stk. 1*, at den, der er omfattet af reglerne i den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af den foreslåede lov efter anmodning fra tilsynsmyndigheden, skal give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som er påkrævet af hensyn til gennemførelse af tilsyn og kontrol, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under den foreslåede lovs regler.

Det foreslås endvidere i *stk. 2*, at den, der er omfattet af reglerne i den foreslåede lov eller af regler fastsat i medfør af den foreslåede lov vederlagsfrit skal yde tilsynsmyndigheden fornøden bistand ved kontrol, undersøgelser, udtagning af prøver, kopiering og udlevering af skriftligt materiale og udskrifter af elektroniske data. Tilsynsmyndigheden kan uden at betale vederlag medtage sådant materiale i forbindelse med kontrol mod kvittering.

Det foreslås i *stk. 3*, at tilsynsmyndigheden uden at betale compensation herfor kan forlange, at virksomheden skal indsende relevant materiale til brug for kontrol.

Det foreslås i *stk. 4*, at tilsynsmyndigheden som led i løsningen af opgaver i henhold til den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af den foreslåede lov, uden at betale vederlag kan medtage eller udtage prøver af gødning, jord, planter, planteprodukter og andre objekter mod kvittering.

Til § 48

[Adgang uden retskendelse]

I det meste af lovgivningen på det Ministeriet for Grøn Treparts område er der indsat bestemmelser om tilsynsmyndighedernes adgang uden retskendelse.

Gødskningslovens § 51 og husdyrbruglovens § 71 indeholder således bestemmelser med hjemmel til adgang uden retskendelse.

Det fremgår således af gødskningslovens § 51, stk. 1, at ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, har, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til virksomheder, der er omfattet af loven, for at udøve de beføjelser, loven eller regler fastsat i medfør heraf tillægger ministeren. Efter samme regler har ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, adgang til hos virksomhederne på stedet at gennemgå regnskaber og forretningsbøger m.v. I det omfang de nævnte oplysninger er registreret digitalt, omfatter adgangen til dem også digital adgang hertil. Ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, har herunder adgang til at

foretage undersøgelser, fotografere, kopiere eller medtage dokumenter og medtage andre genstande uden at skulle betale kompensation herfor. Ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, kan udtage prøver til undersøgelser uden at skulle betale kompensation herfor. Kvittering for medtagne genstande skal udleveres.

Efter gødskningslovens § 51, stk. 2, skal virksomhedens ejer og de hos denne ansatte yde ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, fornøden vejledning og hjælp ved den kontrol, der er nævnt i stk. 1.

Ifølge husdyrbruglovens § 71, stk. 1, har tilsynsmyndigheden eller personer, der af denne myndighed er bemyndiget hertil, hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til offentlige og private ejendomme, lokaliteter og transportmidler for at udføre tilsyns- eller andre opgaver efter denne lov, regler udstedt med hjemmel i loven eller forordninger på lovens område. Tilsynsmyndigheden har herunder adgang til at foretage undersøgelser, fotografere, kopiere eller medtage dokumenter og medtage andre genstande uden vederlag. Kvittering for medtagne genstande skal udleveres.

Kontrolmyndigheden har ikke adgang uden retskendelse i de tilfælde, hvor der med rimelig grund foreligger mistanke om en strafbar overtrædelse. I et sådant tilfælde finder retssikkerhedslovens § 9 anvendelse, hvorefter tvangsindgreb over for den mistænkte med henblik på at tilvejebringe oplysninger om det eller de forhold, som mistanken omfatter, alene kan gennemføres efter reglerne i retsplejeloven om strafferetsplejen.

Det foreslås i *stk. 1*, at tilsynsmyndigheden hvis det skønnes nødvendigt, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse, har adgang til offentlig og privat ejendom, lokaliteter, transportmidler, forretningsbøger, papirer m.v., herunder også materiale, der opbevares i elektronisk form, for at tilvejebringe oplysninger, der er nødvendige til brug for kontrol og løsning af opgaver i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov.

Den foreslåede bestemmelse svarer indholdsmæssigt til gødskningslovens § 71 og husdyrbruglovens § 51. Bestemmelsen er tilpasset sprogligt, så den svarer til lignende bestemmelser i anden lovgivning på Ministeriet for Grøn Treparts område, jf. bl.a. § 16, stk. 1, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Den foreslåede bestemmelse tilsigter, at kontrollen i overensstemmelse med retssikkerhedsloven i begrundede tilfælde kan ske uanmeldt og uden forudgående meddelelse, da dette kan være en forudsætning for, at myndigheden vil kunne få et reelt billede af forholdene på den pågældende virksomhed.

Med den foreslåede bestemmelse vil der blive givet adgang til, at myndigheden kan foretage kontrol uden retskendelse. Kontrollen vil skulle gennemføres i overensstemmelse med relevante regler i retssikkerhedsloven, herunder proportionalitetsprincippet i lovens § 2 og reglerne om varsling i § 5.

Tvangsindgreb vil kun kunne finde anvendelse, hvis det skønnes nødvendigt for løsning af opgaver efter loven eller regler udstedt i medfør af loven. Det almindelige proportionalitetsprincip samt proportionalitetsprincippet i retssikkerhedslovens § 2 indebærer herved, at myndigheden til enhver tid er forpligtet til at anvende den mindst indgribende foranstaltning, der er tilstrækkelig til opnåelse af formålet.

Tilsynsmyndigheden vil ikke have adgang uden retskendelse i de tilfælde, hvor der med rimelig grund foreligger mistanke om en strafbar overtrædelse. I et sådant tilfælde vil retssikkerhedslovens § 9 finde anvendelse, hvorefter tvangsindgreb over for den mistænkte med henblik på at tilvejebringe oplysninger om det eller de forhold, som mistanken omfatter, alene vil kunne gennemføres efter reglerne i retsplejeloven om strafferetsplejen.

Repræsentanter for tilsynsmyndigheden og bemyndigede personer vil skulle forevise nødvendig legitimation for den ansvarlige ejer eller en repræsentant for denne. Som udgangspunkt skal det ske, inden kontrollen påbegyndes, men er ejeren eller en repræsentant for denne ikke til stede, vil kontrollen kunne gennemføres uden at forevise legitimation. Kommer ejeren eller en repræsentant for denne til stede senere, vil legitimation skulle forevises på det tidspunkt.

Myndighedernes adgang efter den foreslåede bestemmelse vil omfatte både offentlige og private ejendomme, lokaliteter og transportmidler, såsom landbrugsvirksomheder m.v., herunder lokaler og køretøjer, som anvendes som led i virksomheden. Myndighederne vil endvidere have ret til at gøre sig bekendt med landbrugs virksomhedens skriftlige materiale herunder materiale, der opbevares i elektronisk form, i det omfang det er nødvendigt for at udøve kontrol efter lovforslaget og uanset opbevaringssted.

Det forudsættes, at fotografering vil blive anvendt med mådehold, og alene når dette er nødvendigt for at kunne dokumentere forhold af betydning for afgørelse af en kontrolsag, og hvor disse forhold enten er af flygtig karakter

eller er vanskelige at beskrive. Fotografier og videooptagelser vil blive behandlet i overensstemmelse med den øvrige lovgivning om dokumenter og oplysninger som fastsat i f.eks. forvaltningsloven, databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven. Det følger af § 15 i offentlighedsloven, at fotografier ligesom andre dokumenter i sagen skal journaliseres. Ligesom det gør sig gældende for andre dokumenter m.v., der skal indgå i afgørelsens faktiske grundlag, forudsættes det, at der i forbindelse med en partshøring oplyses om fotograferingen, jf. forvaltningslovens kapitel 5.

Det bemærkes, at der i forbindelse med kontrollen eventuelt vil kunne være behov for at foretage fotografiske optagelser eller lignende, herunder såvel optagelser med almindeligt håndholdt kamera som optagelser med drone. Optagelser med droner vil blive udført af kontrollører med dronebevis og i overensstemmelse med de særlige regler, der gælder for professionel flyvning med droner.

Kontrollen vil skulle gennemføres under iagttagelse af reglerne i retssikkerhedsloven, herunder retssikkerhedslovens § 2, hvorefter tvangsindgreb kun må anvendes, hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige, og hvis indgrebet står i rimeligt forhold til formålet med indgrebet. De kontrollerende myndigheder skal med andre ord sikre, at fysisk kontrol er proportional.

Myndighederne vil i øvrigt skulle overholde andre relevante bestemmelser i retssikkerhedsloven i forbindelse med udøvelse af deres beføjelser.

Det fremgår af gødskningslovens § 51, stk. 3, og husdyrbruglovens § 71, stk. 2, at politiet om nødvendigt yder bistand til gennemførelse af kontrollen. Dette kan være nødvendigt i situationer, hvor tilsynsmyndigheden ikke kan få adgang til et til en lokalitet, eller ejeren nægter at give adgang. Den pågældende minister kan efter aftale med justitsministeren fastsætte nærmere regler om politiets bistand.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at politiet om nødvendigt bistand yder til gennemførelse af kontrol efter stk. 1.

Det foreslås i *stk. 2, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til efter forhandling med justitsministeren at fastsætte nærmere regler herom.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 vil medføre, at tilsynsmyndigheden med bistand fra politiet kan få adgang til private ejendomme, hvis det er nødvendigt for at gennembryde eller fjerne hindringer for at kunne varetage opgaver inden for lovens område.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 svarer indholdsmæssigt til gødskningslovens § 51, stk. 3 og husdyrbruglovens § 71, stk. 2. Den foreslåede bestemmelse er tilpasset sprogligt, så den svarer til lignende bestemmelser i anden lovgivning på Ministeriet for Grøn Treparts område, jf. bl.a. § 16, stk. 2, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Der vil bl.a. være tale om magtanvendelse, som forudsætter politiets bistand, hvis tilsynsmyndighedernes adgang til private ejendomme forudsætter behov for at gennembryde eller fjerne hindringer eller der er tale om en virksomhed, som nægter kontrolmyndigheden adgang. Det foreslås derfor, at politiet om nødvendigt yder bistand til gennemførelse af kontrollen i bestemmelsens stk. 1, og at der efter forhandling med justitsministeren kan fastsættes regler herom. Politiets bistand vil skulle ske efter reglerne i lov om politiets virksomhed (herefter politiloven). Politiets bistand til andre myndigheder er som politiets øvrige opgaver underlagt politiets prioritering af ressourcerne. Politiet kan derfor i givet fald afslå en konkret anmodning om bistand til en anden myndighed ud fra hensynet til at kunne varetage mere presserende opgaver, jf. politilovens § 2, stk. 1, nr. 6.

Med den foreslåede bestemmelse i stk. 2 vil der blive givet mulighed for, at tilsynsmyndigheden med bistand fra politiet vil kunne få adgang, hvis det er nødvendigt for at kunne udføre kontrollen eller tilsynet efter den foreslåede bestemmelse i stk. 1, og hvor formålet med kontrollen forspildes, hvis ikke adgang opnås.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 forventes kun undtagelsesvis at blive bragt i anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse er en standardbestemmelse på Ministeriet for Grøn Treparts område, og skal sikre ensartethed med tilsvarende bemyndigelser på tværs af reguleringen inden for Ministeriet for Grøn Treparts ressortområde.

Til § 49

[Gebyr]

Gødskningsloven indeholder ikke hjemmel til at fastsætte regler om anvendelse af gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og kontrol.

Husdyrbrugloven indeholder imidlertid i § 72 hjemmel til at fastsætte regler om gebyrer og betaling af renter. Det fremgår således af husdyrbruglovens § 72, stk. 1, 1. pkt., at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om

gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn i forbindelse med loven. Reglerne om gebyrer kan efter § 72, stk. 1, 2. pkt., omfatte omkostninger ved administration og tilsyn med tilladelse til at anvende mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar.

Bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 72 er udnyttet til at fastsætte regler i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 22, stk. 1 om, at jordbrugsvirksomheder skal bidrage til dækning af de kommunale omkostninger i forbindelse med tilsyn med overholdelse af reglerne i bekendtgørelsens kapitel 2 om anvendelse af gødning. Taksterne fremgår af gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 22, stk. 4 og 5.

Ministeren for grøn trepart er i husdyrbruglovens § 72, stk. 2, bemyndiget til at fastsætte regler om, at der skal betales rente ved manglende eller for sen betaling af gebyrer opkrævet i henhold til loven. Forrentningen sker fra forfaldsdagen for gebyret. Gebyret forrentes med 1,3 pct. månedlig rente for hver påbegyndt måned fra den 1. i den måned, i hvilken gebyret skal betales, dog mindst 50 kr.

Bemyndigelsen er udnyttet i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 22, stk. 8, hvorefter der skal der betales rente, hvis en opkrævet brugerbetaling ikke betales rettidigt efter reglerne i husdyrbruglovens § 72, stk. 2, 2. og 3. pkt.

Det foreslås i *stk. 1*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af de kommunale myndigheders omkostninger ved administration og tilsyn i forbindelse med loven, jf. lovforslagets § 23, stk. 2 og 3.

Den foreslåede bestemmelse viderefører i en sprogligt tilpasset version en del af bestemmelsen i husdyrbruglovens § 72, stk. 1, 1. pkt., hvilket skyldes, at den hidtidige bemyndigelse i husdyrbruglovens § 5 a, stk. 2, angående kvægundtagelsen ikke videreføres. Der henvises til bemærkningerne til afsnit 3.2.2 og §§ 7-9 ovenfor. Som konsekvens heraf vil det heller ikke være relevant at videreføre de hidtidige regler i husdyrbruglovens § 72, stk. 1, 2. pkt., om hjemmel til at fastsætte regler om gebyr til omkostninger ved administration og tilsyn med tilladelse til at anvende mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at der fremover alene kan fastsættes regler om gebyr til dækning af kommunale omkostninger på de områder,

hvor kommunalbestyrelsen efter lovforslagets §§ 23, stk. 2 og 3 er tillagt kompetence som tilsynsmyndighed.

Der henvises til bemærkningerne til § 23 ovenfor.

Ved udnyttelsen af den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte regler om gebyrer for kommunernes administration og tilsyn vil der kunne tages hensyn til udgifter af mere generel art, som efter et rimeligt skøn medgår til administrationen af det pågældende forvaltningsområde, herunder til tilsynsforanstaltninger, som har en naturlig tilknytning til den ydelse, for hvilken gebyret er betaling. Der vil i medfør af den foreslåede bemyndigelse kunne fastsættes regler om, hvilke kommunale omkostninger der vil kunne indgå i gebyrerne samt en nærmere procedure herfor. På den måde sikres en ensartet og tydelig gebyroprokrævning i kommunerne.

Det foreslås i *stk. 2*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om gebyrer, herunder om forfaldstid og den praktiske fremgangsmåde for betaling af gebyr, og om opkrævning og betaling af rente ved manglende betaling af gebyrer opkrævet i henhold til loven, rentesats, bagatelgrænse, mindsterentebeløb og andre omkostninger forbundet med den manglende betaling.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om forfaldstid og den praktiske fremgangsmåde for betaling af gebyrer, som f.eks. at gebyret skal betales ved elektronisk overførsel eller giroindbetaling på et nærmere fastsat tidspunkt.

Den foreslåede bestemmelse indebærer endvidere, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om, at der tillægges renter ved manglende betaling af gebyrer, herunder i tilfælde af for sen betaling, om rentesatsens størrelse, og om mindsterentebeløb, således at den tillagte rente f.eks. mindst udgør 50 kr. Bemyndigelsen vil ligeledes kunne udnyttes til at fastsætte en bagatelgrænse, således at gebyrkrav, der inden tillæg af renter f.eks. udgør mindre end 50 kr., ikke inddrives. Endelig kan bemyndigelsen udnyttes til at kunne fastsætte krav om betaling af et gebyr for erindrings skrivelser ved manglende eller for sen betaling af gebyr.

Bestemmelser om, at der løber renter på gebyrer ved udeblivende eller forsinket betaling, er almindeligt forekommende i forbindelse med regulering vedrørende gebyrer, der ikke betales til tiden. De regler, der påtænkes fastsat i medfør af den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, vil give de virksomheder, der er omfattet af lovforslaget, et incitament til at betale til tiden.

*Til § 50***[Offentliggørelse af kontroloplysninger]**

Gødskningslovs § 52 er der hjemmel til at fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelse dels af indberettede oplysninger, dels af resultater på grundlag af kontrol og af vedtagne administrative bødeforlæg på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til loven eller regler fastsat i medfør heraf. Gødskningslovens § 52 er udmøntet i gødskningsbekendtgørelsens § 72. Tilsvarende regler findes ikke i husdyrbrugloven.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart med navns nævnelse tillægges kompetence til at offentliggøre resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov.

Det foreslås i *stk. 1, 2. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om offentliggørelsen, herunder regler om, at klage ikke har opsættende virkning på offentliggørelsen.

De foreslåede bestemmelser er i alt væsentligt udformet som tilsvarende bestemmelser om offentliggørelsesordninger i Ministeriet for Grøn Treparts øvrige lovgivning, f.eks. lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. Bestemmelsen vil give ministeren for grøn trepart hjemmel til at fastsætte regler om offentliggørelse med navns nævnelse af resultater samt art og omfang af sanktioner på grundlag af kontrol, som gennemføres i henhold til loven eller regler udstedt i medfør af loven.

Hjemmel til at offentliggøre resultaterne vil omfatte såvel ordinær offentlig kontrol som andre relevante offentlige kontroller, f.eks. resultater af kontrolkampagner.

I forhold til bestemmelsens *2. pkt.*, hvorefter ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at klage ikke har opsættende virkning på offentliggørelsen, vurderes dette nødvendigt, da erfaringer på fødevareområdet har vist, at kontrolresultaterne skal offentliggøres hurtigst muligt efter kontrollen, for at resultaterne er relevante for borgerne. Bestemmelsen vil derfor give mulighed for, at der vil kunne ske offentliggørelse af kontrolresultater, inden klagemulighederne er udtømte, eller der er faldet endelig dom. Hvis et kontrolresultat påklages eller indbringes for domstolene, vil det offentliggjorte kontrolresultat efterfølgende blive korrigeret, hvis klageren får medhold ved klageinstansen henholdsvis domstolene. Hjemlen til offentliggørelse uanset

klage vil kun blive anvendt, hvis dette vurderes nødvendigt for at opnå formålet med den enkelte offentliggørelsesordning.

Det er ud fra proportionalitetshensyn tilstræbt, at lovforslaget ikke går videre, end hensynet til miljøinteresserne tilsiger. Det er derfor valgt ikke at søge hjemmel til at offentliggøre oplysninger om sager om overskridelse af foranstaltninger fastsat i medfør af den foreslåede § 6, der har medført politianmeldelse eller er blevet indbragt for domstolene som straffesag. Det foreliggende lovforslag indeholder således ikke hjemmel til at kunne offentliggøre oplysninger herom.

Med lovforslaget kan offentliggørelse af udlednings- og gødningsregnskaber m.v., hvortil der er knyttet en sanktion i form af administrative bøder, kun finde sted, hvis virksomheden tydeligt og skriftligt er blevet gjort opmærksom på, at vedtagelse af den administrative bøde vil have den konsekvens, at gødningsregnskab og sanktion vil blive offentliggjort.

De virksomhedsoplysninger, som foreslås offentliggjort, vedrører virksomheder, hvor en opdeling af virksomheden i en forretningsmæssig del og en privat del ofte ikke er mulig. De oplysninger, der efter den foreslåede bestemmelse kan offentliggøres, omhandler virksomhedens drift.

Det foreslås i *stk. 2*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, på hvilken måde og i hvilken form kontrolresultaterne skal gøres tilgængelige for offentligheden, herunder på hvilke betingelser pligten til at gøre kontrolresultater tilgængelige kan fraviges.

Bestemmelsen indebærer, at ministeren kan fastsætte regler om, at tilsynsmyndighederne skal gøre kontrolresultater tilgængelige, herunder f.eks. ved annoncering på en særlig hjemmeside.

Det foreslås i *stk. 3*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om formen for og omfanget af offentliggørelse, herunder om, at offentliggørelse kan ske elektronisk. Ministeren kan bestemme, at visse resultater ikke skal offentliggøres.

Det er hensigten, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø vil offentliggøre modtagne udlednings- og gødningsregnskaber for hver planperiode, når styrelsen har afsluttet sagsbehandlingen af de indsendte udlednings- og gødningsregnskaber for hele planperioden. Oplysningerne vil herefter være tilgængelige på internettet i 5 år, hvorefter de ikke længere vil

være offentligt tilgængelige. Oplysninger, der inden for denne 5-års frist viser sig urigtige eller vildledende, vil i overensstemmelse med databeskyttelsesforordningen blive slettet eller berigtiget.

Det er hensigten, at offentliggørelsen første gang sker, når ændringer i oplysningerne som følge af sagsbehandling og kontrol er afsluttet. For de sager, hvor sagsbehandlingen fortsat pågår, kan der løbende ske offentliggørelse, når sagsbehandlingen og kontrol er afsluttet. Offentliggørelsen kan vedrøre oplysninger om aftaler med andre virksomheder om overførsel af husdyrgødning. Typen af den enkelte aftale og hvem den er indgået med, vil ikke fremgå af offentliggørelsen.

For udlednings- og gødningsregnskaber, der har været udtrukket til kontrol, vil der i forbindelse med offentliggørelsen blive påført koder for henholdsvis ”ingen bemærkninger”, ”påtale” og ”vedtaget administrativt bødeforelæg”. Alle oplysninger, herunder udlednings- og gødningsregnskaber vedrørende sager, der er videregivet til politiet med anmodning om tiltalerejsning, samt sager hvor der er faldet dom, vil ikke blive offentliggjort. Virksomhederne vil i forbindelse med et administrativt bødeforelæg tydeligt og skriftligt blive oplyst om, at oplysningerne i gødningsregnskabet sammen med en kode for administrativt bødeforelæg vil blive offentliggjort på internettet ved vedtagelse af bøden.

Det foreslås i *stk. 4*, at ministeren for grøn trepart kan bestemme, at offentliggørelse skal ske på grundlag af et elektronisk informationssystem vedrørende kontrolresultater.

Det foreslås i *stk. 5, 1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart på ethvert tidspunkt, herunder periodisk, kan videregive såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger fra informationssystemet til en ubestemt kreds af modtagere.

Det foreslås i *stk. 5, 2. pkt.*, at enhver vil have adgang til fra informationssystemet at få meddelt oplysninger, som enten har været offentliggjort eller skal offentliggøres.

Det foreslås i *stk. 5, 3. pkt.*, at adgangen omfatter såvel enkeltstående oplysninger som masseoplysninger.

Det er hensigten, at offentliggørelsen af oplysninger om udlednings- og gødningsregnskaber vil ske på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs hjemmeside.

*Til § 51***[Obligatorisk digital kommunikation]**

Efter de enslydende bestemmelser i gødskningslovens § 38, stk. 1, og husdyrbruglovens § 69 b, stk. 1, kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Ministeriet for Grøn Trepert om forhold omfattet af denne lov eller af regler udstedt i medfør af denne lov, skal foregå digitalt.

Det foreslås i *stk. 1*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Ministeriet for Grøn Trepert om forhold omfattet af denne lov eller af regler udstedt i medfør af denne lov, skal foregå digitalt.

Det foreslås således, at bestemmelserne i gødskningslovens § 38, stk. 1 og husdyrbruglovens § 69 b, stk. 1, videreføres med uændret formulering i den nye gødskningslov.

Krav om obligatorisk digital kommunikation er en fravigelse af det almindelige forvaltningsretlige udgangspunkt om, at der er formfrihed for virksomheder og borgere, når de henvender sig til offentlige myndigheder. Dette følger bl.a. af bemærkningerne til forvaltningslovens § 32 a, jf. Folketings-tidende 2001-02/2, tillæg A, s. 2062 ff. Forvaltningslovens § 32 a giver mulighed for, at vedkommende minister kan fastsætte regler om ret til at anvende digital kommunikation ved henvendelse til myndigheden. Bemyndigelsen i forvaltningsloven giver alene mulighed for, at der kan fastsættes regler, der giver ret til at kommunikere digitalt, men der kan ikke etableres en pligt hertil. Den foreslåede bestemmelse giver derfor mulighed for at fastsætte regler med krav om obligatorisk digital kommunikation med myndighederne, herunder anvendelse af digitale selvbetjenings- og portalløsninger, som Ministeriet for Grøn Trepert stiller til rådighed. Den foreslåede bestemmelse vil finde anvendelse parallelt med lov om Digital Post fra offentlige afsendere. Den foreslåede bemyndigelse vil ligesom hidtil blive udnyttet således, at pligten til at kommunikere digitalt også vil gælde en rådgiver, f.eks. en konsulent, advokat eller lign., som optræder på virksomhedens eller borgerens vegne over for myndigheden.

Regler med krav om digital kommunikation forventes at blive fastsat løbende i takt med, at digitale løsninger er udviklet og på plads. Ministeren for grøn trepart kan anvende den foreslåede bestemmelse på enkeltområder, efterhånden som det skønnes hensigtsmæssigt, at der indføres en samlet digital, herunder automatiseret, sagsbehandling og digital kommunikation.

Ministeren for grøn trepart vil også kunne anvende den foreslåede bemyndigelse til at fastsætte sådanne regler generelt for større områder.

Det findes hensigtsmæssigt, at digital sagsbehandling anvendes i videst muligt omfang inden for lovforslagets område, og at der ikke er formkrav i lovgivningen, der forhindrer, at kommunikationen mellem virksomheder og borgere på den ene side og myndighederne på den anden side kan foregå digitalt. Den digitale kommunikation vil bidrage til grundlaget for en mere effektiv opgavevaretagelse og størst mulig ressourceudnyttelse i Ministeriet for Grøn Trepert. Ministeriet har allerede i dag automatiseret store dele af sagsbehandlingen helt eller delvist. Forudsætningen for dette er, at kommunikationen i videst muligt omfang foregår digitalt, f.eks. ved brug af portal-løsningen ”Tast selv”.

En del af kommunikationen i forbindelse med sagsbehandlingen inden for både landbrugsområdet er allerede digitaliseret, herunder helt eller delvist automatiseret, i medfør af de gældende bestemmelser om digital kommunikation. Der er således ikke tiltænkt nogen væsentlig ændring i den måde, som borgere, virksomheder og andre offentlige myndigheder i dag kommunikerer med ministerierne på. Bemyndigelsen er udformet generelt, således at der skabes grundlag for, at der i fremtiden administrativt kan fastsættes regler med krav om digital kommunikation om forhold, der ikke efter gældende ret er omfattet af en sådan pligt.

Den foreslåede bemyndigelse vil omfatte al kommunikation mellem på den ene side virksomheder og borgere og på den anden side myndigheder samt mellem offentlige myndigheder indbyrdes. Bemyndigelsen vil gælde for kommunikation om alle forhold, der bliver omfattet af lovforslaget eller regler, der vil blive fastsat i medfør heraf.

Regler med krav om obligatorisk digital kommunikation indebærer, at henvendelser om forhold, som er omfattet af loven eller regler fastsat i medfør heraf, som det klare udgangspunkt ikke vil kunne anses for behørigt modtaget, hvis de indsendes på anden vis end den foreskrevne digitale måde. I sådanne tilfælde følger det af den almindelige vejledningspligt i forvaltningslovens § 7, stk. 1, at den pågældende myndighed vejleder om reglerne på området, herunder om pligten til digital kommunikation. Kun hvis der, f.eks. inden for en fastsat frist, ikke er rettet op på de mangler, den pågældende ved vejledning er gjort opmærksom på, kan henvendelsen blive afvist eller oplysningerne anset for ikke at være modtaget.

Det lægges til grund, at en afvisning af at tage en sag under realitetsbehandling på grund af manglende anvendelse af den obligatoriske digitale kommunikation vil være en afgørelse og indebærer en sagsbehandling, der følger de almindelige forvaltningsretlige regler og principper om eksempelvis partshøring og begrundelse. Det er ikke hensigten med indførelse af yderligere krav om digital kommunikation at ændre på, hvordan offentlige myndigheder håndterer situationer, hvor f.eks. en virksomhed overskrider en frist. Der vil således i samme omfang som hidtil kunne tages hensyn til årsagen til, at en frist m.v. ikke er overholdt.

De sanktioner, der i dag er knyttet til manglende indberetning eller indsendelse i papirform, vil også finde anvendelse, når indberetning eller indsendelse ikke sker i overensstemmelse med de krav om digital indberetning, der fastsættes i bekendtgørelser i henhold til dette lovforslag.

Det vil fremgå nærmere af de bekendtgørelser, der vil blive udstedt i medfør af den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i stk. 1, hvem der omfattes af pligten til digital kommunikation, om hvilke forhold, på hvilken måde og hvilke sanktioner, der knytter sig til manglende indberetning eller indsendelse i overensstemmelse med den foreskrevne digitale måde. Pligten til digital kommunikation vil også omfatte kommunikation mellem ministerierne og en rådgiver, der optræder på en virksomhed eller fysisk persons vegne. Det er også hensigten, at det vil komme til at fremgå hvilke praktiske og tekniske forudsætninger, der skal være opfyldt hos den enkelte, herunder om vedkommende forudsættes at være i besiddelse af teknisk udstyr af nærmere bestemt art for at kunne leve op til lovgivningens krav.

Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelse også vil blive udnyttet til at fastsætte regler om pligt til digital kommunikation mellem myndighederne og til at fastsætte krav om anvendelse af digital kommunikation ved myndighedernes henvendelse til borgere og virksomheder, f.eks. breve om partshøring, afgørelser og lignende.

Der vil ved udnyttelsen af den foreslåede bemyndigelse i stk. 1, kunne fastsættes regler om undtagelse fra pligten til digital kommunikation. Ministeren for grøn trepart vil således i forbindelse med fastsættelse af regler om obligatorisk digital kommunikation tillige kunne fastsætte regler om, at visse grupper af personer eller virksomheder undtagelsesvist ikke skal være omfattet af kravet om obligatorisk digital kommunikation. Sådanne undtagelsesregler vil skulle følge reguleringen heraf i lov om Digital Post fra offentlige afsendere. Det bemærkes samtidig, at fritagelse for tilslutning til Digital Post i medfør af lov om Digital Post fra offentlige afsendere ikke

automatisk medfører en samtidig fritagelse for pligten til at benytte en af Ministeriet for Grøn Trepert etableret portalløsning til kommunikation vedrørende forhold omfattet af dette lovforslag.

Efter gødskningslovens § 38, stk. 2, og husdyrbruglovens § 69 b, stk. 2, kan ministeren for grøn trepart fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og den til enhver tid gældende, nationale eID-løsning eller lign.

Det foreslås i *stk. 2*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og den til enhver tid gældende, nationale eID-løsning eller lign.

Det foreslås således, at bestemmelserne i gødskningslovens § 38, stk. 2, og husdyrbruglovens § 69 b, stk. 2, videreføres med uændret formulering i den nye gødskningslov,

Ministeren for grøn trepart vil efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2*, kunne fastsætte regler med krav om, at virksomheder og borgere vil skulle oplyse en e-mailadresse, som myndighederne kan anvende til kontakt i forbindelse med behandlingen af en konkret sag eller henvendelse. Dette forventes i praksis typisk at være vedkommende virksomheds eller borgers e-mailadresse i Offentlig Digital Post. I den forbindelse vil der også kunne pålægges den pågældende pligt til at underrette om en eventuel ændring i e-mailadressen, inden den konkrete sag afsluttes, eller henvendelsen besvares, medmindre e-mails automatisk bliver videresendt til den nye adresse.

Der vil også efter den foreslåede bestemmelse kunne fastsættes regler med krav om anvendelse af eID eller lignende ved andre former for digital kommunikation, f.eks. selvbetjeningsløsninger, så myndighederne kan få sikkerhed for, at afsenderen er den, som vedkommende giver sig ud for at være. Der vil endvidere kunne stilles krav om anvendelse af bestemte it-systemer (herunder særlige portalløsninger, elektroniske formularer, skemaer og lignende) og særlige digitale formater for at sikre, at myndighederne kan håndtere de modtagne indberetninger eller for at sikre, at indsendt dokumentationsmateriale har den fornødne validitet.

Ifølge gødskningslovens § 38, stk. 3, og husdyrbruglovens § 69 b, stk. 3, anses en digital meddelelse for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Det foreslås i *stk. 3*, at en digital meddelelse for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.

Det foreslås således, at bestemmelserne i gødskningslovens § 38, *stk. 3*, og husdyrbruglovens § 69 b, *stk. 3*, videreføres med uændret formulering i den nye gødskningslov.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 3*, vil indebære, at en digital meddelelse anses for at være kommet frem fra det tidspunkt, hvor adressaten har mulighed for at gøre sig bekendt med indholdet. Det er dermed uden betydning, om eller hvornår den pågældende gør sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Adressaten alene vil således bære risikoen ved ikke at gøre sig bekendt med indholdet af meddelelsen. Dermed vil der gælde samme retsvirkninger som for fysisk post, idet fysisk post anses for at være kommet frem, når den pågældende meddelelse er lagt i modtagerens fysiske postkasse.

I denne forbindelse vil det være uden betydning, om adressaten har bragt sig i stand til at tilgå meddelelsen, f.eks. hvis modtageren af en meddelelse, som myndigheden har sendt til den pågældende via den offentlige digitale postløsning, ikke har skaffet sig den fornødne offentlige eID til at modtage meddelelser i den offentlige digitale postløsning, jf. lov om Digital Post fra offentlige afsendere, eller modtageren i sit elektroniske system har installeret anordninger (spamfilte, firewalls osv.), som afviser at modtage meddelelsen. Tilsvarende vil det være uden betydning, om adressaten oplever, at vedkommendes egen computer ikke fungerer, at vedkommende har mistet koden til sin eID eller oplever lignende hindringer, som det er op til adressaten at overvinde.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 3*, vil finde anvendelse på meddelelser, som både frivilligt sendes digitalt, og som det er obligatorisk at sende digitalt.

En meddelelse vil normalt være tilgængelig for myndigheden på det tidspunkt, hvor myndigheden kan behandle eller læse meddelelsen. Dette tidspunkt vil normalt blive registreret automatisk i en modtagelsesanordning eller et datasystem. En meddelelse, der først er tilgængelig efter kl. 24.00, anses normalt først for modtaget den dag, meddelelsen er tilgængelig, uanset om afsenderen måtte betragte meddelelsen som sendt før kl. 24.00. Kan modtagelsestidspunktet for en digital meddelelse ikke fastlægges som følge af problemer med it-system eller lignende, må meddelelsen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger herom.

It-problemer hos myndigheden (nedbrud, midlertidig kapacitetsnedgang m.v.) kan betyde, at en digital meddelelse ikke kan afleveres til myndigheden. Opstår problemerne tæt på fristen for indgivelse af meddelelsen, og kan de føre til, at fristen ikke kan overholdes, anses meddelelsen for at være kommet frem inden fristen, hvis den gøres tilgængelig for myndigheden inden for rimelig tid efter, at forhindringen er ophørt. Det vil således ikke kunne komme en virksomhed eller borger til skade, hvis en evt. frist for en meddelelse ikke er overholdt, hvis dette skyldes systemnedbrud hos myndigheden.

Efter gødskningslovens § 38, stk. 4, og husdyrbruglovens § 69 b, stk. 4, gælder det, at hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for grøn trepart, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 5. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Det foreslås i *stk. 4*, at hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for grøn trepart, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 5. Sådanne dokumenter sidestilles med dokumenter med personlig underskrift.

Det foreslås således, at bestemmelserne i gødskningslovens § 38, stk. 4, og husdyrbruglovens § 69 b, stk. 4, videreføres med uændret formulering i den nye gødskningslov.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 4, fraviger underskriftskrav for dokumenter, der er udstedt af andre end Ministeriet for Grøn Trepert, hvor der efter loven eller regler udstedt i medfør heraf er krav om, at dokumentet er underskrevet. Underskriftskravet vil kunne fremgå udtrykkeligt eller forudsætningsvist af de pågældende regler.

Underskrift på dokumenter, der udstedes af Ministeriet for Grøn Trepert eller andre offentlige myndigheder, kan på tilsvarende vis undlades efter forvaltningslovens § 32 b. For at der ikke skal opstå tvivl om, at også virksomheder og borgere kan opfylde evt. underskriftskrav på anden måde end ved personlig underskrift, foreslås det, at der indsættes en bestemmelse om, at underskriveren i stedet kan anvende en teknik, der sikrer entydig identifikation af den pågældende, f.eks. eID.

I henhold til gødskningslovens § 38, stk. 5, og husdyrbruglovens § 69 b, stk. 5, kan ministeren for grøn trepart fastsætte regler om opfyldelse af underskriftskravet i stk. 4.

Det foreslås i *stk. 5*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om opfyldelse af underskriftskravet i stk. 4.

Det foreslås således, at bestemmelserne i gødskningslovens § 38, stk. 5, og husdyrbruglovens § 69 b, stk. 5, videreføres med uændret formulering i den nye gødskningslov.

Herefter vil ministeren for grøn trepart ifølge den foreslåede bestemmelse i stk. 5, kunne fastsætte regler om, hvordan kravet om underskrift kan opfyldes, eksempelvis ved, at den pågældende underskriver et fysisk dokument og indscanner og sender dokumentet som en pdf-fil. På tilsvarende måde vil der kunne forekomme tilfælde, hvor en ansøgning skal være ledsaget af f.eks. en tilladelse fra en kommune. Sådanne originale tilladelser og lignende udstedt af andre myndigheder skal kunne indsendes som bilag til en ansøgning, f.eks. i indscannet form.

Endvidere vil der ifølge den foreslåede bestemmelse kunne stilles krav om, at virksomheder eller fysiske personer, som indsender dokumenter til en myndighed uden personlige underskrifter, skal opbevare et eksemplar af det pågældende dokument forsynet med originale underskrifter, som myndigheden kan forlange at få forevist i kontroløjemed.

Det forventes desuden, at omfanget af afgørelser alene baseret på automatisk behandling vil øges over tid i takt med den teknologiske udvikling.

Bestemmelserne om obligatorisk digital kommunikation i gødskningslovens § 48 og husdyrbruglovens § 69 b, der foreslås videreført med lovforslaget, er standardbestemmelser i lovgivningen på Ministeriet for Grøn Treparts område. Den foreslåede bestemmelse skal sikre ensartethed med tilsvarende bemyndigelser på tværs af reguleringen inden for Ministeriet for Grøn Treparts ressortområde. Lovforslaget medfører således ikke ændringer i forhold til gældende regulering på dette område.

Til §§ 52 og 53

Efter husdyrbruglovens § 61, kan lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af miljø og natur som hovedformål, kan underrette kommunalbestyrelsen om, at de ønsker underretning om bestemte typer af afgørelser truffet med hjemmel i bestemmelserne i kapitel 3, 4 og 5 a. Foreningen

skal samtidig fremsende vedtægter, der dokumenterer, at den er lokalt organiseret, og at dens hovedformål er beskyttelse af miljø og natur. Tilsvarende gælder lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelserne berører sådanne interesser.

Endvidere følger det af husdyrbruglovens § 62, at landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af miljø og natur som hovedformål, kan underrette ministeren for grøn trepart om, at de ønsker underretning om bestemte typer af afgørelser truffet med hjemmel i bestemmelserne i kapitel 3, 4 og 5 a, hvorefter ministeren inden 14 dage underretter vedkommende kommunalbestyrelse. Tilsvarende gælder landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, når afgørelserne berører sådanne interesser.

Bestemmelserne hænger sammen med de i bestemmelserne nævnte foreningers klageret over afgørelser truffet med hjemmel i bestemmelserne i husdyrbruglovens kapitel 3 og 4, der omhandler forholdene angående husdyrbrugenes godkendelser og tilladelser, og kapitel 5 a, der indeholder bestemmelserne om miljøskade, jf. husdyrbruglovens §§ 86-87. Disse bestemmelser er omtalt nedenfor under bemærkningerne til lovforslagets §§ 57-58.

Bestemmelserne har til formål at give de pågældende foreninger og organisationer mulighed for at sikre sig, at de kan følge med på områder, hvor de har mulighed for at klage.

At opfylde kravet i bestemmelserne om, at beskyttelse af natur- og miljø skal være foreningens eller organisationens hovedformål indebærer, at foreninger og organisationer, der har flere formål, der ikke alle vedrører natur og miljø, skal have den væsentligste del af interessevaretagelsen på miljø- og/eller naturområdet.

Foreninger og organisationer er endvidere omfattet af bestemmelserne, når de efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser og en afgørelse berører sådanne interesser. Ved rekreative interesser forstå eksempelvis friluftsliv, sportsaktiviteter, sportsfiskeri m.v.

I kravet om, at der skal være tale om rekreative interesser ligger, at der i den enkelte afgørelse skal være tale om forhold af væsentlig betydning for de interesser, som foreningen varetager.

Der stilles endvidere krav til arten af de interesser, som organisationen kan varetage, da det fremgår af bestemmelserne i husdyrbruglovens §§ 86-87, at klagen alene kan have til formål at varetage natur- og miljøbeskyttelse.

Heri ligger, at der vil kunne klages over, at der efter foreningens opfattelse ikke tages tilstrækkelige hensyn til natur og miljø på områder, hvor foreningen varetager rekreative interesser, mens der ikke vil kunne klages over, at der tages for vidtgående hensyn til natur og miljø. I sådanne situationer vil det være afgørelsens adressat, der vil kunne indbringe en sådan klage. En forening vil og naturligvis kunne klage som mandatar for afgørelsens adressat.

Kravet om landsdækkende i husdyrbruglovens § 62 er f.eks. opfyldt, når foreningen eller organisationen efter formålsangivelsen arbejder for at fremme miljø og natur uden nogen geografisk afgrænsning, og at foreningen står åben for medlemmer fra hele landet.

Det foreslås i lovforslagets § 52, 1. pkt., at lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af miljø og natur som hovedformål, kan underrette kommunalbestyrelsen om, at de ønsker underretning om bestemte typer af afgørelser truffet med hjemmel i lovforslagets kapitel 4 om miljøskader.

Med forslaget videreføres den ret lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af miljø og natur som hovedformål har efter husdyrbruglovens § 61 til at blive hørt over afgørelser vedr. miljøskader, og skal forstås i overensstemmelse hermed.

Det foreslås endvidere i lovforslagets § 52, 2. pkt., at foreningen samtidig skal fremsende vedtægter, der dokumenterer, at den er lokalt organiseret, og at dens hovedformål er beskyttelse af miljø og natur. ’

Forslaget er en videreførelse af husdyrbruglovens § 61, 2. pkt., og skal forstås i overensstemmelse hermed.

Det foreslås endvidere i § 53, 3. pkt., at tilsvarende rettigheder og dokumentationskrav, jf. 1. og 2. pkt., gælder lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelserne berører sådanne interesser.

Forslaget er en videreførelse af husdyrbruglovens § 61, 3. pkt., og skal forstås i overensstemmelse hermed.

Forslagets til § 52 skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 57, jf. lovforslagets § 59, om de lokale foreninger og organisationers klageret nedenfor.

Det foreslås i § 53 1. pkt., at landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af miljø og natur som hovedformål, kan underrette ministeren for grøn trepart om, at de ønsker underretning om bestemte typer af afgørelser truffet med hjemmel i bestemmelserne i kapitel 4, hvorefter ministeren inden 14 dage underretter vedkommende kommunalbestyrelse.

Det foreslås i § 53, 2. pkt., at tilsvarende rettigheder og pligter, jf. 1. pkt., gælder landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, når afgørelserne berører sådanne interesser.

Forslaget er en videreførelse af husdyrbruglovens § 62, 2. pkt., og skal forstås i overensstemmelse hermed.

Forslagets til § 53 skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 58, jf. lovforslagets § 59, om landsdækkende foreninger og organisationers klageret nedenfor.

Til § 54

Det følger af husdyrbruglovens § 76, stk. 1, at medmindre andet fremgår af lovens bestemmelser, jf. dog § 78, kan kommunalbestyrelsens afgørelser og beslutninger efter loven eller regler, der er fastsat med hjemmel i loven, påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Efter husdyrbruglovens § 76, stk. 2, gælder det tilsvarende for afgørelser truffet af ministeren for grøn trepart i medfør af § 65 og afgørelser truffet af ministeren i medfør af §§ 50, 51 og 53 i sager, hvor ministeren har besluttet at overtage kommunalbestyrelsens beføjelser i medfør af § 65.

Efter husdyrbruglovens § 78, er ministeren for grøn trepart beføjet til at afskære klageadgangen for afgørelser, der enkeltvis er af mindre betydning for beskyttelsen af natur, miljø og landskab, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Ministeren for grøn trepart kan efter husdyrbruglovens § 63, stk. 2, fastsætte regler om adgangen til at påklage afgørelser, der er truffet en under ministeriet oprettet statslig myndighed eller efter forhandling med vedkommende minister andre statslige myndigheder i henhold til bemyndigelse efter husdyrbruglovens § 63, stk. 1, herunder at afgørelserne ikke skal kunne påklages.

Efter gødskningslovens § 47, stk. 1, kan afgørelser truffet i henhold til regler fastsat i medfør af gødskningslovens §§ 39 a og 40 om frivillige ordninger om kvælstofreducerende virkemidler i særlige områder og tilskud påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 4-6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, og kan dermed ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Efter gødskningslovens § 47, stk. 3, 2. pkt., kan ministeren for grøn trepart, når denne henlægger sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for en anden administrativ myndighed, og om myndighedernes adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

Det foreslås i *stk. 1*, at afgørelser truffet i henhold til den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af den foreslåede lov, hvis ikke andet er fastsat i den foreslåede lov eller regler fastsat i medfør af de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 55 eller 60, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som behandler sagen i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Med den foreslåede bestemmelse videreføres adgangen i husdyrbruglovens § 76 til at påklage afgørelser efter loven. Adgangen til at etablere tilskudsordninger, der er omfattet af klagebestemmelsen i gødskningslovens § 47, stk. 1, videreføres ikke med lovforslaget, idet tilskudsordninger på området kan etableres efter lov 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. Den foreslåede bestemmelse vil dog finde anvendelse på hele den foreslåede lovs område.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 1, indebærer, at afgørelser, der er truffet efter den foreslåede lov eller efter regler fastsat i medfør af den foreslåede lov, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet, medmindre der er tale om afgørelser efter de foreslåede bestemmelser i lovforslagets §§ 39 og 40, eller ministeren for grøn trepart har udnyttet beføjelsen til at afskære klageadgangen i de foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 55, der er viderefø-

relse af husdyrbruglovens § 78, eller lovforslagets § 60, der er en videreførelse af husdyrbruglovens § 63 og gødskningslovens § 47, stk. 3. Der henvises til bemærkningerne til de nævnte bestemmelser.

Bestemmelsen indebærer derfor endvidere, at de afgørelser, der er truffet efter de foreslåede bestemmelser i §§ 15-22 om miljøskader inden for miljøministerens ressort, kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagen behandles i en af nævnets afdelinger, jf. § 3, stk. 1, nr. 1-6, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, og det fremgår af § 17 i lov 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet (herefter klagenævnsloven), at nævnets afgørelser ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, medmindre andet følger af den øvrige lovgivning.

Efter husdyrbruglovens § 77, stk. 1, 1. pkt. skal klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 2-4, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Efter husdyrbruglovens § 77, stk. 1, 2. pkt., skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage anses husdyrbruglovens § 77, stk. 1, 3. pkt., for indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden.

Det følger af klagenævnslovens § 21, at indgivelse af klage til og efterfølgende kommunikation om klagesagen med nævnet skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening. Nævnet afviser en klage, der ikke indgives ved digital selvbetjening. Efter klagenævnslovens § 21, stk. 2, kan nævnet undlade at afvise en klage, som ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der foreligger særlige forhold, der gør, at klager ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening. Endvidere følger det af klagenævnsloven, at en klage ikke kan afvises, hvis en afvisning vil være i strid med internationale eller EU-retlige forpligtelser om ret til at klage over trufne afgørelser. Endelig fremgår det af klagenævnslovens § 21, stk. 4, at nævnet kan undlade at afvise en klage, der ikke er indgivet ved digital selvbetjening, hvis der ud fra en samlet økonomisk vurdering er klare økonomiske fordele for nævnet og 1. instans ved at behandle klagen.

Det foreslås i *stk. 2, 1. pkt.*, at klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet skal indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 21, stk. 2-4, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Kravet om skriftlig indgivelse af klage via førsteinstansen indebærer en pligt for førsteinstansen, hvis afgørelse, der er påklaget, til at overveje, om der er grundlag for at genoptage sagen til fuld realitetsbehandling. Førsteinstansen har med bestemmelsen endvidere adgang til at remonstrere den påklage afgørelse.

Efter husdyrbruglovens § 77, stk. 2, sender myndigheden, når den videresender klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, samtidig en kopi af sin udtalelse til de i klagesagen involverede med en frist for at afgive bemærkninger til Miljø- og Fødevareklagenævnet på 3 uger fra modtagelsen.

Efter husdyrbruglovens § 77, stk. 4, skal myndighedens videresendelse af klage til og efterfølgende kommunikation om klagesagen med Miljø- og Fødevareklagenævnet skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening. Det samme gælder sager, hvor klage ikke er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening, men hvor Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse om, at klagen ikke afvises.

Efter husdyrbruglovens § 77, stk. 5, skal myndigheden, hvis en klage ikke indgives ved anvendelse af digital selvbetjening, snarest videresende klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. I sådanne tilfælde finder stk. 1, 4. og 5. pkt., og stk. 2 ikke anvendelse.

I forlængelse heraf foreslås det i *stk. 2, 2. pkt.*, at myndigheden som hidtil, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end tre uger efter modtagelsen af klagen, skal videresende klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Det foreslås endvidere i *stk. 2, 3. pkt.*, at klagen ved videresendelsen som hidtil være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med dennes bemærkninger til sagen og de klagepunkter, der er anført i klagen.

Det foreslås i *stk. 3*, at når myndigheden videresender klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, sender den samtidig en kopi af sin udtalelse til de i klagesagen involverede med en frist for at afgive bemærkninger til Miljø- og Fødevareklagenævnet på 3 uger fra modtagelsen.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af husdyrbruglovens § 77, stk. 2.

Det foreslås i *stk. 4.*, at myndighedens videresendelse af klage til og efterfølgende kommunikation om klagesagen med Miljø- og Fødevareklagenæv-

net skal ske ved anvendelse af digital selvbetjening. Det samme gælder sager, hvor klage ikke er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening, men hvor Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse om, at klagen ikke afvises.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af husdyrbruglovens § 77, stk. 4.

Endelig foreslås det i *stk. 5*, at indgives en klage ikke ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden snarest videresende klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet. I sådanne tilfælde finder *stk. 2*, *1. pkt.*, og *stk. 4* ikke anvendelse.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af husdyrbruglovens § 77, stk. 5.

Til § 55

Der følger af husdyrbruglovens § 78, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at afgørelser, der enkeltvis er af mindre betydning for beskyttelsen af natur, miljø og landskab, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Hensigten med bestemmelsen er, at ministeren for grøn trepart tillægges en generel bemyndigelse til at lade de kommunale myndigheder træffe den endelige beslutning i visse mindre sager. En række sager af mindre betydning for beskyttelsen af natur, miljø og landskab vil med rimelighed kunne afgøres endeligt af kommunalbestyrelsen som myndighed, der har det lokale kendskab til forholdene.

Bemyndigelsen er udnyttet ved gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 23, hvoraf det fremgår, at kommunalbestyrelsens afgørelser efter bekendtgørelsen ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Det foreslås, at videreføre ministeren for grøn treparts bemyndigelse til at afskære klageadgangen afgørelser, der enkeltvis er af mindre betydning for beskyttelsen af natur, miljø og landskab.

Det foreslås derfor, at § 55, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om, at afgørelser, der enkeltvis er af mindre betydning for beskyttelsen af natur, miljø og landskab, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed.

Det er således hensigten, at videreføre bestemmelsen i gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 23 om afskærings af klageadgangen for så vidt angår kommunalbestyrelsen afgørelser vedr. de regler, der udstedes i medfør af lovforslagets § 7-9, og som ved i lovforslagets § 23 er henlagt til kommunalbestyrelsernes som tilsynsmyndighed.

Til § 56

Efter husdyrbruglovens § 84, stk. 3, kan afgørelser truffet efter husdyrbruglovens kapitel 5 a om miljøskader kan påklages af enhver, som berøres eller kan forventes at blive berørt af en miljøskade.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med husdyrbruglovens §§ 84 -87 om, hvem der er klageberettigede i henhold til afgørelser truffet i henhold til loven.

Bestemmelsen indebærer, at afgørelser truffet i medfør af husdyrbruglovens kapitel 5 a, der vedrører miljøskader, kan påklages af enhver, som berøres eller kan forventet af blive berørt af en miljøskade.

Med ”enhver” forstås fysiske og juridiske personer, som berøres eller kan forventet at blive berørt af en miljøskade.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med husdyrbruglovens § 54 i, hvoraf det fremgår, at tilsynsmyndigheden på anmodning fra en klageberettiget efter bl.a. husdyrbruglovens § 84, stk. 3, og §§ 86 og 87, skal træffe afgørelse efter husdyrbruglovens § 54 f eller § 54 g.

Det foreslås i § 56, at afgørelser truffet efter lovforslagets kapitel 4 kan påklages af enhver, som berøres eller kan forventes at blive berørt af en miljøskade.

Bestemmelsen er en videreførelse af retsstillingen efter husdyrbruglovens § 84, stk. 3, for så vidt angår enhver, som berøres eller kan forventes at blive berørt af en miljøskade som følge af anvendelse af gødning, og skal forstås i overensstemmelse hermed.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med lovforslagets § 22, hvoraf det fremgår, at tilsynsmyndigheden på anmodning fra en klageberettiget efter bl.a. den foreslåede §§ 56-58, der omtalen nedenfor, skal træffe afgørelse efter lovforslagets § 19 eller § 20.

Til § 57

Efter husdyrbruglovens 86, stk. 1, kan lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. § 61.

Efter husdyrbruglovens § 86, stk. 2, kan lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. § 61, når afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur og miljøbeskyttelse.

Det foreslås i *stk. 1*, at lokale foreninger og organisationer, der har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, kan påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. lovforslagets § 52, 1. pkt.

Det foreslås i *stk. 2*, at lokale foreninger og organisationer, der efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, kan påklage afgørelser, som foreningen eller organisationen har ønsket underretning om, jf. lovforslagets § 52, 2. pkt., når afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur og miljøbeskyttelse.

De foreslåede bestemmelser er en videreførelse af husdyrbruglovens § 86 for så angår lokale foreninger og organisationers adgang til at klager over afgørelser truffet efter husdyrbruglovens kapitel 5 a om miljøskader som følge af anvendelse af gødning, og skal forstås i overensstemmelse hermed.

Bestemmelserne skal ses i sammenhæng med de lokale foreningers og organisationers adgang til at anmode om at blive underrettet om i lovforslagets § 52, der er omtalt ovenfor.

Til § 58

Efter husdyrbruglovens § 87, stk. 1, kan landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, påklage afgørelser truffet med hjemmel i bestemmelserne i bl.a. husdyrbruglovens kapitel 5 a om miljøskader.

Det følger af husdyrbruglovens § 87, stk. 2, at landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, kan påklage afgørelser truffet med hjemmel

bl.a. i bestemmelserne i husdyrbruglovens kapitel 5 a, når afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur- og miljøbeskyttelse.

Det foreslås i *stk. 1*, at landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har beskyttelse af natur og miljø som hovedformål, jf. lovforslagets § 53, 1. pkt., kan påklage afgørelser truffet med hjemmel i bestemmelserne i kapitel 4.

Det foreslås i *stk. 2*, at landsdækkende foreninger og organisationer, der efter deres vedtægter har til formål at varetage væsentlige rekreative interesser, jf. lovforslagets § 53, 2. pkt., kan påklage afgørelser truffet med hjemmel i bestemmelserne i kapitel 4, når afgørelsen berører sådanne interesser og klagen har til formål at varetage natur- og miljøbeskyttelse.

De foreslåede bestemmelser er en videreførelse af retsstillingen efter husdyrbruglovens § 87 for så vidt angår landsdækkende foreninger og organisationers adgang til at klager over afgørelser truffet efter husdyrbruglovens kapitel 5 a om miljøskader som følge af anvendelse af gødning, og skal forstås i overensstemmelse hermed.

Bestemmelserne skal ses i sammenhæng med de landsdækkende foreninger og organisationers adgang til at anmode om at blive underrettet om i lovforslagets § 53, der er omtalt ovenfor.

Til § 59

Efter husdyrbruglovens § 88, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet til efterprøvelse af klageberettigelsen forlange, at foreningen eller organisationen fremsender vedtægterne.

Det foreslås i lovforslagets § 59, at Miljø- og Fødevareklagenævnet til efterprøvelse af klageberettigelsen kan forlange, at foreningen eller organisationen fremsender vedtægterne.

Den foreslåede bestemmelse er en videreførelse af retsstillingen efter husdyrbruglovens § 88 for så angår klageberettigelse af visse foreninger og organisationers vedrørende afgørelser truffet efter husdyrbruglovens kapitel 5 a om miljøskader som følge af anvendelse af gødning, og skal forstås i overensstemmelse hermed.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med bestemmelserne i lovforslagets § 22 og §§ 52 - 58, der er omtalt ovenfor.

*Til § 60**[Delegation og klage]*

Efter gødskningslovens § 47, stk. 3, kan ministeren for grøn trepart henlægge sine beføjelser efter loven til en under ministeriet oprettet statslig myndighed. Ministeren for grøn trepart kan i forbindelse hermed fastsætte regler om adgangen til at klage over denne myndigheds afgørelser, herunder om at klage ikke skal kunne indbringes for anden administrativ myndighed og om myndighedens adgang til at genoptage en sag efter, at der er indgivet klage. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om indgivelse af klager og formkrav hertil.

Beføjelser efter gødskningsloven er henlagt til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Efter gødskningsbekendtgørelsens § 71 og plantedækkebekendtgørelsens § 43 er klageadgangen afskåret.

Efter husdyrbruglovens § 63, kan ministeren for grøn trepart bemyndige en under ministeriet oprettet statslig myndighed eller efter forhandling med vedkommende minister eller andre statslige myndigheder til at udøve de beføjelser, der i husdyrbrugloven er tillagt ministeren. Ministeren for grøn trepart kan derudover fastsætte regler om adgangen til at påklage afgørelser, herunder at afgørelserne ikke skal kunne påklages. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om udøvelsen af de beføjelser, som en anden statslig myndighed bliver bemyndiget til at udøve.

Beføjelser efter husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c, der foreslås overført til den nye lov, jf. lovforslagets § 7-9, og administrationen af harmonireglerne fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 a, jf. lovforslagets § 7, er henlagt til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø. Klageadgangen for så vidt angår afgørelser truffet af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø i relation til regler fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 a er ikke afskåret.

Det foreslås i *stk. 1, 1. pkt.*, at hvis ministeren for grøn trepart henlægger sine beføjelser efter loven til en myndighed under ministeriet, kan ministeren fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens afgørelser, herunder om, at klage ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

Det foreslås i *stk. 1, 2. pkt.*, at ministeren endvidere kan fastsætte regler om indgivelse af klager, herunder om formkrav til klagen.

Det foreslås derudover i *stk. 2, 1 pkt.*, at ministeren efter forhandling med vedkommende minister eller vedkommende kommunale organisation, kan henlægge sine beføjelser efter loven til andre offentlige myndigheder eller institutioner. Det foreslås i *stk. 2, 2 pkt.*, at ministeren for grøn trepart i forbindelse hermed kan fastsætte regler om adgangen til at klage over disse myndigheders eller institutioners afgørelser, herunder om, at afgørelserne ikke kan indbringes for anden administrativ myndighed, og om myndighedens eller institutionens adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage. Det foreslås i *stk. 2, 3 pkt.*, at ministeren for grøn trepart kan ændre afgørelserne, uden at der foreligger klage. Endelig foreslås det i *stk. 2, 4 pkt.*, at ministeren for grøn trepart bevarer sin fulde instruktionsbeføjelse.

Med de foreslåede bestemmelser vil ministeren for grøn trepart få mulighed for at delegere administrationen eller dele af administrationen til en under ministeriet oprettet statslig myndighed, andre statslige myndigheder eller institutioner. Der vil f.eks. kunne fastsættes regler om, at andre statslige myndigheder eller institutioner helt eller delvist skal varetage kontrolopgaver, hvis sådanne opgaver vurderes mere hensigtsmæssigt at kunne placeres hos en sådan anden myndighed eller institution.

Med den foreslåede bestemmelse vil ministeren for grøn trepart efter forhandling med vedkommende kommunale organisation også kunne fastsætte regler om kommunale myndigheders eller institutioners medvirken ved varetagelse af opgaver efter loven eller regler fastsat i medfør heraf. Med bestemmelsen vil ministeren få mulighed for at delegere administrationen eller dele af administrationen til kommunale myndigheder eller institutioner eller sammenslutninger eller grupper af sådanne.

Ministeren vil i forbindelse med henlæggelse af opgaverne kunne fastsætte regler om adgangen til at klage over myndighedens eller institutionens afgørelser.

Det er som hovedregel ikke hensigten at udnytte bemyndigelsen til at fravige princippet om, at der kan klages til den overordnede myndighed, men derimod at gøre det muligt at afskære klageadgang i de situationer, hvor der ellers vil være mulighed for at få prøvet afgørelser i tre instanser.

Adgangen til at klage vil ikke kunne afskæres i de tilfælde, hvor en afgørelse er truffet alene på baggrund af automatisk sagsbehandling.

Den foreslåede bestemmelse vedrører også ministeren for grøn treparts mulighed for at fastsætte regler om myndighedernes adgang til at genoptage en sag, efter at der er indgivet klage.

I medfør af den foreslåede bestemmelse i stk. 1 vil det være muligt at regulere selve indsendelsen og behandlingen af klager. Der vil eksempelvis kunne fastsættes regler med en frist for udnyttelse af rekursmuligheden, krav til klagens form, indhold eller indsendelse. Ligeledes vil der i medfør af bestemmelsen kunne fastsættes regler med krav om, at klager skal indgives gennem den myndighed, der har truffet afgørelsen. Modellen indebærer, at myndigheden skal videresende klagen med myndighedens bemærkninger. Herved er det hensigten at opnå en hurtigere og mere effektiv sagsgang.

Ministerens for grøn trepart vil bevare sine beføjelser, herunder instruktionsbeføjelsen, på de områder, der uddelegeres til andre statslige myndigheder eller institutioner, da disse funktionelt vil høre under den pågældende minister. Ministeren vil dermed også kunne ændre de andre statslige myndigheder eller institutioners afgørelse, uden at der foreligger klage.

Det er hensigten, at ministeren for grøn trepart vil delegere sine opgaver og beføjelser efter loven til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø.

Det er samtidig hensigten, at adgangen til at klage til ministeren over afgørelser, der træffes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø efter delegation, afskæres. Denne ordning vil svare til, hvad der ellers gør sig gældende på gødskningslovens område i dag.

Til § 61

Efter husdyrbruglovens § 80, stk. 1, har en klage over et påbud eller forbud efter bl.a. husdyrbruglovens §§ 5 c eller 54 e eller over en afgørelse efter bl.a. husdyrbruglovens § 50 opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

En klage over en forvaltningsretlig afgørelse har efter dansk rets almindelige udgangspunkt ikke opsættende virkning.

Bestemmelsen i husdyrbrugloven indebærer, at de i bestemmelsen nævnte påbud og forbud har opsættende virkning. I medfør af bestemmelsen kan Miljø- og Fødevareklagenævnet beslutte, at klagen alligevel ikke skal have opsættende virkning.

Efter husdyrbruglovens § 80, stk. 2, har en klage over et påbud eller et forbud meddelt efter bl.a. husdyrbruglovens §§ 5 c eller 54 e, som kommunalbestyrelsen har besluttet skal efterkommes straks, jf. § 59, dog ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Bestemmelsen indebærer, at hvis førsteinstansen har truffet afgørelse om, at et påbud eller et forbud skal efterkommes straks, så er udgangspunktet, at klage ikke har opsættende virkning. I medfør af bestemmelsen kan Miljø- og Fødevareklagenævnet ændre udgangspunktet.

Efter husdyrbruglovens § 80, stk. 3, kan Miljø- og Fødevareklagenævnet beslutte, at en klage over et påbud eller forbud meddelt efter bl.a. husdyrbruglovens §§ 5 c eller 54 e, skal have opsættende virkning, uanset at kommunalbestyrelsen har besluttet, at en klage ikke skal have opsættende virkning, jf. § 59, stk. 2.

Efter bestemmelsen kan førsteinstansen, når særlige grunde taler for det, bestemme, at klager over påbud og forbud ikke skal have opsættende virkning. Miljø- og Fødevareklagenævnet kan ændre førsteinstansens beslutning.

Det foreslås i *stk. 1*, at klage over et påbud efter lovforslagets § 18 eller et forbud efter regler fastsat i medfør af den foreslåede bemyndigelse efter § 9, 2. pkt., eller over en afgørelse efter lovforslagets § 41 har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Det foreslås endvidere i *stk. 2*, at en klage over et påbud efter den foreslåede bestemmelse i § 18 eller et forbud efter regler fastsat i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 9. pkt., som kommunalbestyrelsen har besluttet skal efterkommes straks, jf. den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 45, stk. 1, har dog ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Endelig foreslås det i *stk. 3*, at Miljø- og Fødevareklagenævnet kan beslutte, at en klage over et påbud efter den foreslåede bestemmelse i lovforslagets § 18 eller forbud efter regler fastsat i medfør af den foreslåede bemyndigelse i § 9, 2. pkt., skal have opsættende virkning, uanset at kommunalbestyrelsen har besluttet, at en klage ikke skal have opsættende virkning, jf. den foreslåede bestemmelse i § 45, stk. 2.

De foreslåede bestemmelser er en videreførelse af husdyrbruglovens § 80 for så vidt angår påbud og forbud m.v., for så vidt angår anvendelse af gødning, som foreslås overflyttet af husdyrbrugloven til lovforslaget.

Til § 62

Efter husdyrbruglovens § 89, skal en afgørelse i en klagesag indeholde en frist for afgørelsens efterkommelse. Når der foreligger særlige forhold, kan det dog bestemmes, at afgørelsen skal efterkommes straks.

Det foreslås i *1. pkt.*, at en afgørelse i en klagesag skal indeholde en frist for afgørelsens efterkommelse.

Det foreslås i *2. pkt.*, at når der foreligger særlige forhold, kan det dog bestemmes, at afgørelsen skal efterkommes straks.

De foreslåede bestemmelser er en videreførelse af gældende ret efter husdyrbruglovens § 89 for så vidt angår påbud og forbud m.v., der angår anvendelse af gødning, som foreslås overflyttet af husdyrbrugloven til lovforslaget.

Til § 63

Efter husdyrbruglovens § 90, skal søgsmål til prøvelse af afgørelser efter husdyrbrugloven eller de regler, der fastsættes i medfør af husdyrbrugloven være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen eller beslutningen er meddelt. For afgørelser meddelt efter kapitel 5 a er fristen dog 12 måneder. Er afgørelsen eller beslutningen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen fra bekendtgørelsen.

Det foreslås i *1. pkt.*, at søgsmål til prøvelse af afgørelser meddelt efter det foreslåede kapitel 4 om miljøskader, skal være anlagt inden 12 måneder efter, at afgørelsen eller beslutningen er meddelt.

Det foreslås endvidere i *2. pkt.*, at hvis afgørelsen eller beslutningen offentligt bekendtgjort, regnes søgsmålsfristen fra bekendtgørelsen.

De foreslåede bestemmelser er en videreførelse af gældende ret efter husdyrbruglovens § 90 for så vidt angår afgørelser, der er truffet efter meddelt efter husdyrbruglovens kapitel 5 a om miljøskader, der angår anvendelse af gødning, som foreslås overflyttet af husdyrbrugloven til lovforslaget, jf. §§ 7-9.

Til § 64

Efter gødskningslovens § 13, stk. 6, fastsætter ministeren for grøn trepart jordbundstyper og udarbejder og vedligeholder et kort over disse.

Bemyndigelsen er udnyttet til at fastsætte bekendtgørelse nr. 936 af 23. juli 2024 om jordbundstypeklassifikation.

Grundlaget for fastsættelsen af jordbundstypen i bekendtgørelsen er det jordbundstypekort, der er udarbejdet Aarhus Universitet (DCA) i 2024. Jordbundstypekortet viser, hvordan jordbunden er sammensat i Danmark og

beskriver jordens indhold af sand, silt, ler og organisk materiale. Kortet har en rumlig opløsning på 10 x 10 meter, og bygger på tilgængelige jordprøver kombineret med 184 forklarende variable dataparametre.

For yderligere oplysninger om jordtypekortet henvises til afsnit 3.7.2 i de almindelige bemærkninger.

Den fremtidige kvælstofregulering vil blive baseret på langt flere dataelementer end tidligere, herunder data som virksomheden ikke selv indberetter, som f.eks. oplysninger om afstrømningsforhold, der er baseret på DMI's klimagrid.

Når kvælstof vaskes ud af rodzonen transporteres det via grundvandet til overfladevandet, dvs. vandløb, søer, vådområder, og videre ud til havet. Under denne transport vil en del af kvælstoffet, primært i form af nitrat, blive omsat til kvælstof på gasform, som diffunderer op til atmosfæren. Denne omsætning benævnes ofte denitrifikation eller kvælstofretention. Omsætningen sker i iltfattige til iltfrie miljøer, hvilket kan forekomme i grundvandet samt i sedimenter i overfladevandssystemet. Pga. store variationer i det fysiske system, er der også store geografiske variationer i hvor meget kvælstof der forsvinder.

Da retentionen netop kan forekomme mange steder under hele transportvejen fra rodzone til kyst, er det ikke muligt at kortlægge retentionen ved direkte målinger. Kvælstofretentionen kortlægges derfor med den nationale kvælstofmodel (NKM). Modellen beskriver transport og omsætning af kvælstof fra punktkilder og arealer (både marker, skove og natur) til havet. Modelberegningerne kalibreres mod observerede kvælstoftransporter i vandløbene fra det nationale overvågningsprogram NOVANA. Retentionen er forskellen mellem input (kvælstofkilder) og output (observerede transport). Med kvælstofmodellen er det muligt at opgøre, hvor omsætningen sker under transporten. Disse resultater anvendes til udvikling af nationale kort over retentionen i grundvand, overfladevand og den totale retention fra rodzone til kyst.

Det foreslås i § *stk. 1*, at ministeren for grøn trepart kan udarbejde kortværk på baggrund af data om de elementer, der fremgår af § 1.

Det er hensigten, at ministeren for grøn trepart i medfør af den foreslåede bestemmelse kan udarbejde kortværk på baggrund af de data, der ligger til grund for den nye kvælstofregulering til brug i forbindelse med reguleringen. Med den foreslåede bestemmelse videreføres ministeren for grøn treparts hidtidige bemyndigelse til at fastsætte jordtypekortet.

Det fremgår af gødskningslovens § 14, stk. 1, at hvis en virksomhed ønsker at fravige den jordbundstype, der fremgår af det kort, der nævnes i gødskningslovens § 13, stk. 6, skal virksomheden for egen regning foretage prøveudtagning og analyser af jordbundstypen på virksomhedens arealer. Giver resultatet af prøveudtagningen og analysen anledning til anvendelse af en anden jordbundstype end den jordbundstype, der fremgår af det kort, der nævnes i gødskningslovens § 13, stk. 6, kan virksomheden vælge at anvende denne jordbundstype.

Efter gødskningslovens § 14, stk. 2, skal resultatet af prøveudtagningen og analysen af jordbundstypen kunne fremvises ved kontrol.

Det foreslås i *stk. 2*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om ajourføring af kortværk, og om hvilke oplysninger der skal gives, og hvilken dokumentation der skal foreligge, når en ajourføring ønskes foretaget, herunder fastsættelse af krav om foretagelse for egen regning af prøveudtagning og analyser. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte i hvilken form oplysningerne og dokumentationen skal gives, herunder om anvendelse af særlige digitale formater.

Med forslaget bliver det muligt at fastsætte en ramme for land- og skovbrugers mulighed for at få ajourført oplysninger om forholdene ejendommen, som indgår i de data, som hele eller delvist ligger til grund for kortmaterialet. Med bestemmelsen bliver det muligt at fastsætte regler om krav om prøveudtagning og analyse for egen regning af f.eks. jordtyper, hvis der ønskes en ajourføring af jordtypekortet.

Efter gødskningslovens § 14, stk. 3, er ministeren for grøn trepart bemyndiget til at fastsætte regler om prøveudtagning, analyser af jordbundstype, gyldighed af jordprøver og dokumentation for anvendelse af en anden jordbundstype end den jordbundstype, der fremgår af det kort, der nævnes i § 13, stk. 6.

Bemyndigelsen er udmøntet ved jordbundstypeklassifikationsbekendtgørelsens § 3 til at fastsætte krav om, at der skal udtages en jordprøve for hver påbegyndt fem ha på hver mark, hvor jordbundstypen ønskes ændret, og at analyserne af prøverne skal foretages af et laboratorium, der som minimum skal have et kvalitetsstyringssystem i overensstemmelse med standarden EN ISO/IEC 17025 eller andre tilsvarende internationalt accepterede standarder. Herudover skal prøveudtagningen indtegnes på markkort, som skal kunne forevises på forlangende i forbindelse med kontrol.

Det foreslås i *stk. 3*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om prøveudtagning, herunder at prøver skal udføres af akkrediterede laboratorier, om analysemetoder, om opbevaring af prøver og analyseresultater, og gyldighedsperioden for prøvetagnings- og analyseresultater.

Den foreslåede indebærer, at der kan fastsætte regler om prøveudtagning, herunder omfang af og standarder for udførelse af selve prøvetagningen. Det kan inden for bemyndigelsen også fastsættes regler om, at analysen skal foretages af et laboratorium, der er akkrediteret af Den Danske Akkrediteringsfond (DANAK) eller et tilsvarende akkrediteringsorgan, som er medunderskriver af European co-operation for Accreditation's multilaterale aftale om gensidig anerkendelse.

Det foreslås i *stk. 4*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om proceduren for ajourføring af kortværk, herunder at anmodning om ajourføring kun kan finde sted i bestemte perioder.

Med forslaget bliver det muligt at fastsætte nærmere regler om selve proceduren i forbindelse med ajourføring af oplysninger om forholdene ejendommen.

Til § 65

[Undtagelse af kortværk fra kundgørelse i Lovtidende]

Det fremgår af § 2, stk. 2, i lovtidendeloven, at alle ministerielle bekendtgørelser indføres i Lovtidende. Fravigelse fra § 2, stk. 2, i lovtidendeloven, kræver, at der er tungtvejende hensyn, der begrundes en sådan fravigelse, eller at særlige hensyn gør sig gældende.

Regler udstedt med hjemmel i gødskningsloven eller husdyrbrugloven med tilhørende kortgrundlag kan efter gældende ret ikke kundgøres autoritativt på andre måder end i Lovtidende.

Det foreslås i *stk. 1*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at kortværk, der henvises til i regler fastsat i medfør af denne lov, ikke kundgøres i Lovtidende.

Bestemmelsen indebærer, at kortværk kan kundgøres autoritativt på en måde, der er mere hensigtsmæssig, f.eks. i elektronisk form, og gøres tilgængelig for offentligheden et andet sted på internettet end der, hvor der sker kundgørelse i Lovtidende.

De kortværk, der vil kunne henvises til i regler udstedt i medfør af loven, er eksempelvis kortlag i Internet Markkort (IMK), der er et offentligt dataregister med tilhørende kortværk med samtlige landets markblokke (geografisk sammenhængende enheder bestående af landbrugsarealer).

Det foreslås i *stk. 2*, at ministeren for grøn trepart ved udnyttelse af bemyndigelsen i *stk. 1*, fastsætter regler om, hvordan kortværket skal kundgøres, herunder om sikkerhed i forbindelse med kundgørelsen.

Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at ministeren for grøn trepart i det tilfælde, hvor bemyndigelsen i den foreslåede *stk. 1*, udnyttes, bliver forpligtet til at fastsætte regler om sikkerheden ved den elektroniske kundgørelsesordning, herunder regler om IT-sikkerhed, driftssikkerhed og sikkerhed for autenticiteten af de kundgjorte kortværk, samt om opbevaring af en uforgængelig kopi af et udstedt kortværk og om tilgængelighed i forhold til tidligere gældende kort. Digitale kortværk forudsættes at være offentligt tilgængelige også efter, at det er afløst af nyt kortværk, således at retstilstanden efter tidligere gældende kort kan fastslås.

Derudover vil ministeren for grøn trepart blive forpligtet til at fastsætte regler om, hvor kortværk i autoritativ form kan findes. Da disse regler vil skulle kundgøres i Lovtidende, vil kortets brugere og den øvrige offentlighed således via Lovtidende, der er det normale kundgørelsesmedie, kunne få oplysninger om, hvor de kan tilgå kortgrundlaget for regulering udstedt i medfør af denne lov.

Det forudsættes, at adgangen til kortværk i elektronisk form, for regulering udstedt i medfør af loven, skal være gratis for brugerne.

Den foreslåede bestemmelse svarer til tilsvarende bestemmelse i anden lovgivning på ministerområdet, som f.eks. § 20, *stk. 1*, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Til § 66

[Straf]

Det foreslås i *stk. 1*, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) undlader at opfylde sin forpligtelse i § 11, *stk. 2*, til at lade sin virksomhed registrere i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber,
- 2) undlader at opfylde sin forpligtelse i § 14, *stk. 1*, til at lade sin virksomhed registrere i Leverandørregister for Gødningsleverancer,
- 3) undlader at efterkomme påbud meddelt efter § 18, § 39, § 43 eller § 44,

- 4) undlader at udarbejde, indsende eller berigtige mark-og gødningsplaner efter § 28, eller regler fastsat i medfør heraf,
- 5) undlader af føre, indsende eller berigtige fortegnelser over gødningstil-delinger og andre aktiviteter på markniveau efter § 29 eller regler fastsat i medfør heraf,
- 6) undlader at udarbejde, indberette eller berigtige udlednings- og gød-ningsregnskaber efter § 30 eller regler fastsat i medfør her,
- 7) underlader at opbevare dokumenter efter § 32,
- 8) underlader at efterkomme et forbud meddelt efter § 39,
- 9) undlader at underrette tilsynsmyndigheden efter § 42, stk. 1,
- 10) undlader at iværksætte foranstaltninger efter § 17 eller § 42, stk. 2,
- 11) undlader at afgive oplysninger efter § 43 eller § 47, stk. 1,
- 12) undlader at stille bistand til rådighed efter § 47, stk. 2, eller
- 13) modvirker myndighedens adgang efter § 48.

Efter gødskningslovens § 53, stk. 1, nr. 2, kan den, der er registreringspligtig i Register for Gødningsregnskab efter lovens § 5, stk. 2, men som undlader at anmelde virksomheden til registrering, straffes med bøde, medmindre hø-jere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Det foreslås i stk. 1, *nr. 1*, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at opfylde sin for-pligtelse i den foreslåede § 11, stk. 2, til at lade sin virksomhed registrere i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre den gældende gødskningslovs § 53, stk. 1, nr. 2, med de ændringer, der følger af lovforslagets § 11, stk. 2, om registreringspligt.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har ikke oplysninger om, hvor meget kvælstofholdig gødning virksomheder, der ikke allerede er re-gistreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber, producerer el-ler modtager. For at opretholde systemet er det derfor vigtigt, at virksomhe-derne forpligtes til selv at lade sig registrere, hvis de er registreringspligtige efter lovforslagets § 11, stk. 2. En virksomhed, der er registreringspligtig efter lovforslagets § 11, stk. 2, men som undlader at anmelde virksomheden til registrering, vil kunne straffes med bøde efter den foreslåede bestem-melse i stk. 1, nr. 1, jf. § 11, stk. 2.

Den, der driver virksomhed med land- og skovbrugsaktiviteter eller kombi-nationer heraf, og som desuden opfylder en af betingelserne i lovforslagets § 11, stk. 2 er forpligtet til at lade sin virksomhed registrere i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber. Registreringen skal finde sted i løbet af det kalenderår, hvori registreringspligten indtræder, jf. lovforslagets § 11,

stk. 3. Såfremt virksomheden ikke opfylder registreringsforpligtelsen i det kalenderår, hvor registreringspligten indtræder, kan virksomheden straffes med bøde.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at manglende overholdelse af registreringspligten efter lovforslagets § 11, stk. 2, som udgangspunkt bør medføre en bøde på 5.000 kr., hvilket er en videreførelse af det gældende bødeniveau.

Gødskningslovens § 3 omhandler anvendelsesområdet for bestemmelserne om gødningsleverandører, og det følger derfor af § 3, hvilke virksomheder m.v. der kan underlægges en forpligtelse til at lade sig registrere i Leverandørregister for Gødningsleverancer. I den gældende gødskningsbekendtgørelses § 63, stk. 1 er der fastsat en regel om registreringsforpligtelse i Leverandørregister for Gødningsleverancer for virksomheder, herunder anlæg, og offentligt ejede virksomheder, der sælger, afgiver eller modtager gødning.

Efter gældende ret findes der imidlertid ikke mulighed for at sanktionere en eventuel manglende opfyldelse af registreringsforpligtelsen i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Det foreslås i stk. 1, *nr.* 2, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at opfylde sin forpligtelse i den foreslåede § 14, stk. 1, til at lade sin virksomhed registrere i Leverandørregister for Gødningsleverancer.

Som anført ovenfor, er det allerede efter gødskningslovens § 53, stk. 1, nr. 2 strafbart at undlade at opfylde sin forpligtelse til at lade sin virksomhed registrere i Register for Gødningsregnskab. Det vil nu også efter lovforslagets stk. 1, nr. 2, være strafbart at undlade at opfylde sin forpligtelse til at lade sin virksomhed registrere i Leverandørregister for gødningsleverancer.

Lovforslagets § 14, stk. 1, jf. stk. 5 regulerer, hvem der har pligt til at lade sig registrere i Leverandørregister for gødningsleverancer. Det er herefter offentligt- eller privatejede virksomheder, herunder anlæg, der sælger eller afgiver kvælstof- eller fosforholdig gødning eller modtager kvælstof- eller fosforholdig gødning, jf. lovforslagets § 14, stk. 1. Desuden kan ministeren for grøn trepart fastsætte nærmere regler om hvilke typer af virksomheder og anlæg, der er omfattet af registreringsforpligtelsen efter stk. 1, jf. lovforslagets § 14, stk. 5.

Ifølge lovforslagets § 14, stk. 2 indtræder forpligtelsen efter stk. 1 til at lade sin virksomhed eller anlæg registrere i Leverandørregister for gødningsleverancer, når der første gang sælges, afgives eller modtages kvælstof- eller fosforholdig gødning.

Såfremt virksomheden ikke opfylder forpligtelsen til at lade sig registrere i Leverandørregister for gødningsleverancer senest første gang, der sælges, afgives eller modtages kvælstof- eller fosforholdig gødning, kan virksomheden straffes med bøde.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at manglende overholdelse af registreringspligten i Leverandørregister for gødningsleverancer efter lovforslagets § 14, stk. 1, som udgangspunkt bør medføre en bøde på 5.000 kr., hvilket er tilsvarende det foreslåede bødeniveau for overtrædelse af forpligtelsen i lovforslagets § 11, stk. 2, til at lade sin virksomhed registrere i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber.

Ifølge den gældende husdyrbruglovs § 91, stk. 1, nr. 3 kan den, der undlader at efterkomme forbud eller påbud efter loven, herunder påbud om at berigtige et ulovligt forhold, straffes med bøde. Der findes ikke en lignende straffebestemmelse i den gældende gødskningslov, da der heller ikke findes bestemmelser om påbud og forbud i den gældende gødskningslov.

Det foreslås herefter, i stk. 1, *nr. 3*, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at efterkomme påbud meddelt efter § 18, § 39, § 43 eller § 44, jf. nr. 3.

Den personkreds, der kan straffes efter lovforslagets stk. 1, nr. 3, er den samme personkreds, der i henhold til de nævnte bestemmelser, kan meddeles et påbud. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 18, § 39, § 43 eller § 44.

Efter gødskningslovens § 53, stk. 1, straffes med bøde den, der overtræder gødskningslovens § 41, stk. 1, om gødningsplanlægning for det samlede landbrugsareal, § 42, stk. 1 om udarbejdelse af indberetning af gødningsregnskab, og § 43, stk. 4 om opbevaring af gødningsplanlægningen og gødningsregnskabet i mindst 5 år.

Lovforslaget indeholder i § 28, stk. 1, en bestemmelse om, at virksomheder, der er omfattet af foranstaltninger fastsat i medfør loven, skal udarbejde mark- og gødningsplaner for det samlede areal, og kan i medfør af bestemmelsens stk. 3, fastsætte regler om pligt til indsendelse og berigtigelse.

Det foreslås herefter i stk. 1, nr. 4, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at udarbejde, indsende eller berigtige mark- og gødningsplaner efter § 28, eller regler fastsat i medfør heraf.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at bødeniveauet for den pågældende lovovertrædelser som udgangspunkt bør være på 5.000 kr.

Lovforslaget indeholder i § 29, stk. 1, en bestemmelse om, at virksomheder, der er omfattet af foranstaltninger fastsat i medfør loven, skal føre fortegnelse over gødningstildelinger og andre aktiviteter, og kan i medfør af bestemmelsens stk. 3, fastsætte regler om pligt til indsendelse og berigtigelse.

Det foreslås herefter i stk. 1, nr. 5, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at udarbejde, indsende eller berigtige fortegnelser efter § 29, eller regler fastsat i medfør heraf.

Den foreslåede bestemmelse er ny.

Lovforslaget indeholder i § 30, en bestemmelse om, at virksomheder, der er omfattet af foranstaltninger fastsat i medfør loven, skal udarbejde udlednings- og gødningsregnskaber, og kan i medfør af bestemmelsen fastsætte regler om pligt til indsendelse og berigtigelse.

Det foreslås herefter i stk. 1, nr. 6, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at udarbejde, indsende eller berigtige udlednings- og gødningsregnskaber efter § 30, eller regler fastsat i medfør heraf.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at bødeniveauet for den pågældende lovovertrædelser som udgangspunkt bør være på 5.000 kr., og i gentagelsestilfælde kan bøden stige med 1.000 kr. pr. gentagelse.

Lovforslaget indeholder i § 32 en bestemmelse om, at virksomhederne skal opbevare de i §§ 28-30 nævnte dokumenter med tilhørende bilag i mindst 5 år.

Det foreslås herefter i stk. 1, nr. 7, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at opbevare materiale efter § 32.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at bødeniveauet for den pågældende lovovertrædelser som udgangspunkt bør være på 5.000 kr. ved gentagelse.

Efter husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 3, straffes med bøde den, der undlader at efterkomme et forbud efter loven.

Lovforslaget indeholder en bestemmelse i § 39, hvorefter myndigheden kan foranledige et ulovlig forhold lovliggjort, herunder forbyde fortsat drift.

Det foreslås herefter i stk. 1, nr. 8, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at efterkomme et forbud efter § 39.

Efter husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 4, straffes med bøde den, som undlader at afgive underretning som nævnt i § 52, stk. 1, eller at meddele oplysninger efter § 53.

Lovforslaget indeholder i § 42, stk. 1, indeholder en bestemmelse om, at den, som er ansvarlig for forhold, som kan give anledning til forurening, skal underrette myndighederne.

Det foreslås herefter i stk. 1, nr. 9, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at underrette tilsynsmyndigheden efter § 42, stk. 1.

Efter husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 8, straffes med bøde den, der undlader at efterkomme krav i en afgørelse efter § 51. Det fremgår endvidere af husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 10, at med bøde straffes den, der undlader at iværksætte de nødvendige forebyggende foranstaltninger over for en overhængende fare for en miljøskade.

Lovforslaget indeholder i § 17 en pligt til at iværksætte de nødvendige forebyggende foranstaltninger, der kan afværge en overhængende fare for miljøskade, eller iværksætte ethvert praktisk gennemførligt tiltag, der kan begrænse skadens omfang.

Lovforslaget indeholder endvidere i § 42, stk. 2, en bestemmelse om, at den, som er ansvarlig for forhold, som kan give anledning til forurening, i tilfælde af væsentlig forurening eller overhængende fare for forurening, straks skal afværge den overhængende fare for forurening eller forhindre yderligere udledning af forurenende stoffer m.v.

Det foreslås herefter i stk. 1, nr. 10, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at iværksætte foranstaltninger efter § 17 eller § 42, stk. 2.

Det fremgår af den gældende gødskningslovs § 53, stk. 1, nr. 2, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der undlader at afgive oplysninger eller at stille bistand til rådighed efter § 46, 2. pkt., § 49 og § 51, stk. 1 og 2.

Det fremgår af husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 4, at med bøde straffes den, der undlader at meddele oplysninger eller at afgive prøver efter husdyrbruglovens § 53, og det fremgår af husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 6, at med bøde straffes den, der modvirker myndighedernes adgang til ejendomme eller lokaliteter i strid med husdyrbruglovens 71.

Det foreslås i *stk. 1, nr. 11, 12 og 13*, at medmindre strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der

- undlader at afgive oplysninger efter § 43 eller 47, stk. 1, jf. nr. 11,
- undlader at stille bistand til rådighed efter § 47, stk. 2, jf. nr. 12, eller
- modvirker myndighedernes adgang efter § 48, jf. nr. 13.

Den foreslåede bestemmelse vil videreføre den gældende gødskningslovs § 53, stk. 1, nr. 2, og husdyrbruglovens § 91, stk. 1, nr. 4 og 6 med de ændringer, der følger af lovforslagets § 47, stk. 1 og 2 og § 48.

Lovforslagets 43, stk. 1, indeholder endvidere en bestemmelse om, at den, der er ansvarlig for forhold, der kan give anledning til forurening eller anden virkning på miljøet, skal give alle oplysninger, som har betydning for vurderingen af forureningen eller virkningen på miljøet i øvrigt og for at eventuelle afhjælpende eller forebyggende foranstaltninger.

Lovforslagets § 47, stk. 1, indeholder bestemmelse om, at den, der er omfattet af reglerne i denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov, efter anmodning fra tilsynsmyndigheden, skal give alle oplysninger, herunder om økonomiske og regnskabsmæssige forhold, som er påkrævet af hensyn til gennemførelse af kontrol efter loven, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens regler.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs adgang til virksomhedens regnskaber og andre dokumenter og virksomhedens afgivelse af de nødvendige oplysninger er vigtige forudsætninger for styrelsens kontrol med overholdelsen af reglerne. Kontrollen omfatter således ofte oplysninger, som alene virksomheden er i besiddelse af. Det foreslås derfor i stk. 1,

nr. 11, jf. § 43, stk. 1, og § 47, stk. 1, at den, der ikke efter anmodning giver alle oplysninger af betydning for kontrollen, straffes med bøde.

Lovforslagets § 47, stk. 2 indeholder bestemmelse om, at den, der er omfattet af reglerne i denne lov eller af regler fastsat i medfør af denne lov, vederlagsfrit skal yde tilsynsmyndigheden, fornøden bistand ved kontrol, undersøgelser, udtagning af prøver, kopiering og udlevering af skriftligt materiale og udskrifter af elektroniske data. Tilsynsmyndigheden kan uden at betale vederlag medtage sådant materiale i forbindelse med kontrol mod kvittering.

I forbindelse med kontrollen kan det være nødvendigt, at myndighederne kan foretage undersøgelser, udtage prøver til undersøgelser, fotografere, kopiere eller medtage dokumenter samt medtage andre genstande. Det kan i den forbindelse være nødvendigt at bede virksomhedens ejer eller ansatte om vejledning og hjælp ved kontrollen. Det foreslås derfor i stk. 1, nr. 12, at den, der ikke medvirker ved kontrollen efter lovforslagets § 47, stk. 2, straffes med bøde.

Lovforslagets § 48, stk. 1, indeholder en bestemmelse om tilsynsmyndighedens adgang uden retskendelse, hvis det er nødvendigt for at udføre kontrol.

I forbindelse med kontrollen kan det være nødvendigt at få adgang til dokumenter m.v., der befinder sig i lokaler, der normalt ikke er adgang til. Derfor foreslås det i stk. 1, nr. 13, at den der modvirker tilsynsmyndighedens adgang straffes med bøde

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at bødeniveauet for de pågældende lovovertrædelser som udgangspunkt bør være på 5.000 kr.

Det foreslås i *stk. 2*, at straffen for overtrædelse af lovforslaget § 17, § 18, § 39, og § 42, kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er

1) voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens § 1, herunder luft, vand, og jord, eller

2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Gødskningslovens indeholder ikke hjemmel til fængselsstraf.

I husdyrbruglovens er der i § 91, stk. 2, hjemmel til, at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter, landskaber eller mennesker eller øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte, eller hvis der er opnået eller tilsigtet opnået en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2, nr. 1, omhandler de kvalificerede overtrædelser, hvor overtrædelsen kan føre til frihedsstraf. Bestemmelsen tænkes anvendt i helt særlige tilfælde, når der er tale om overtrædelse af lovforslagets § 17, § 18, § 39, og § 42. Der findes ikke retspraksis på husdyrbruglovens område, hvor personer er idømt frihedsstraf for overtrædelser af den gældende regulering af husdyrbrug. Da strukturudviklingen for husdyrbrugenes vedkommende går i retning af større husdyrbrug, kan det imidlertid ikke udelukkes, at frihedsstraf kan komme på tale i forbindelse med kvalificerede overtrædelser af lovforslagets straffbestemmelser.

Bestemmelsen kan kun anvendes, når de særlige betingelser, som er nævnt i bestemmelsen, er til stede. Bestemmelsen finder kun anvendelse, hvor den tiltalte har handlet groft uagtsomt eller med forsæt. Simpel uagtsomhed kan således ikke føre til frihedsstraf, selv om de øvrige betingelser er opfyldt.

Betingelsen i stk. 2, nr. 2, om økonomisk fordel ved overtrædelsen skal fortolkes således, at der skal være tale om en økonomisk fortjeneste eller besparelse af et betydeligt omfang.

Det fremgår af gødskningslovens § 53, stk. 3, at i regler, der fastsættes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne. Det fremgår ligeledes af husdyrbruglovens § 92, 1. pkt., at i regler og forskrifter, der udstedes i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

Det foreslås i *stk. 3, 1. pkt.*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til i regler, der udstedes i medfør af denne lov, at fastsætte straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i reglerne.

Bestemmelsen vil videreføre den gældende gødskningslovs § 53, stk. 3 og den gældende husdyrbruglovs § 92, 1. pkt.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 3, 1. pkt. betyder, at der i de bekendtgørelser, der udstedes i medfør af lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser, vil kunne fastsættes regler om bødestraf for overtrædelse af bestemmelser i bekendtgørelserne. Det gælder således f.eks. for overtrædelse af regler om

udledningskvoten og basisudvaskningsgrænsen, som foreslås fastsat efter den foreslåede bestemmelse i § 6.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 3, 1. pkt., kan der f.eks. også fastsættes regler om straf af bøde for overtrædelse af regler om det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkrav, som indeholder lofter for den højest tilladelige mængde udbragt kvælstof fra organisk gødning og fosfor pr. hektar harmoniareal fra gødning, som foreslås fastsat efter den foreslåede bestemmelse i § 7. Ligeledes er det Ministeriet for Grøn Treparts hensigt, at der også kan fastsættes regler om straf af bøde for overtrædelse af regler, som i dag er fastsat i medfør af husdyrbruglovens §§ 5 a-5 c, der overføres til lovforslaget, jf. lovforslagets §§ 7-9, f.eks. regler om, at udbringning af gødning på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord ikke er tilladt, jf. den gældende gødningsanvendelsesbekendtgørelses § 10, stk. 8, 3. pkt.

Det følger af bemærkningerne til den gældende gødskningslov, at visse tilfælde af strafbare overtrædelser er så uvæsentlige og bagatelagtige, at sagen ikke bør politianmeldes med mindre særlige forhold gør sig gældende.

For så vidt angår overtrædelse af det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet m.v., som forventes fastsat i medfør af lovforslagets §§ 7-9, samt overtrædelse af udledningskvoten og basisudvaskningsgrænsen, som forventes fastsat i medfør af lovforslagets § 6, er det Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at der fortsat kan være tilfælde af så uvæsentlige og bagatelagtige sager, at sagerne ikke bør politianmeldes. Hvorvidt der er tale om et bagatelagtigt forhold, bør vurderes ud fra en afvejning af relevante hensyn. Det kan blandt andet være overtrædelsens alvor, omfang og miljøpåvirkning.

For visse mindre overtrædelser, herunder særligt førstegangstilfælde, kan sagen afsluttes med en indskærpelse. En indskærpelse er en påmindelse om, at reglerne skal overholdes. Virksomheden gøres opmærksom på, at reglerne er overtrådt, og at overtrædelserne i dette tilfælde ikke medfører et administrativt bødeforelæg eller en politianmeldelse. Hvis en virksomhed inden for de følgende to planperioder begår samme overtrædelse, forudsættes der givet en bøde.

For overtrædelser fra 3 hektar og derover forudsættes der givet en bøde på 1.200 kr. pr. manglende hektar harmoniareal, dog minimum 5.000 kr.

Det forudsættes, at en virksomhed, der oplyser et for højt fosforloft for organisk gødning afgivet til en anden virksomhed, skal sanktioneres med en bøde på 1.200 kr. for hver hektar harmoniareal, som fosforarealkravet er mindre ved anvendelse af de forkerte oplysninger om den organiske gødningens fosforloft end ved anvendelse af den afgivende organiske gødningens korrekte fosforloft. Det forudsættes, at der sanktioneres, når afvigelsen er over 3 hektar harmoniareal, og minimumsbødestørrelsen er 5.000 kr.

I forlængelse heraf foreslås det, at oplysning af modtageren af gødningen om et for højt fosforloft sidestilles med overtrædelser af fosforarealkravet.

I de tilfælde, hvor en virksomhed har overtrådt både det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet, udmåles bøden i overensstemmelse med den højeste bøde af de to overtrædelser. Bøderne kumuleres således ikke. Baggrunden for ikke at straffe i sammenstød mellem det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet er, at der er sammenfald mellem de omstændigheder, der kan begrunde overtrædelse af det organiske kvælstofarealkrav og fosforarealkravet, og at de to bestemmelser begge varetager hensynet til at undgå forurening af vandmiljøet med næringsstoffer. Oplysning om for højt fosforloft ved afgivelse af organisk gødning og bioaske sanktioneres selvstændigt.

Hvis en jordbrugsvirksomhed inden for de følgende to planperioder begår sammen overtrædelse, forudsættes der givet en bøde på 5.000 kr.

For så vidt angår overtrædelser af forbuddet mod udbringning af gødning på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 10, stk. 8, 3. pkt., som forudsættes videreført i medfør af lovforslagets § 7, og som er fastsat med det formål at forebygge afstrømning af næringsstoffer fra gødning til vandmiljøet, så straffes overtrædelserne efter gældende praksis med en bøde på et niveau mellem 10.000 – 20.000 kr.

Ministeriet for Grøn Trepert har efter en analyse konstateret, at bødernes størrelse har kunnet give gennemsnitlige virksomheder en økonomisk gevinst ved at udbringe gyllen ulovligt frem for at betale udgiften til at øge opbevaringskapaciteten i gylletankene.

Som følge af de meget alvorlige konsekvenser som udbringning af gødning i strid med forbuddet kan have for vandmiljøet, finder Ministeriet for Grøn Trepert, at der er nødvendigt af præventive årsager at søge bødeniveauet skærpet væsentligt, således at der ikke er en økonomisk gevinst i at risikere en bøde.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at bødeniveauet for de pågældende lovovertrædelser som udgangspunkt bør være på 50.000 kr.

Ifølge den gældende husdyrbruglovs § 92, 2. pkt. kan det i regler og forskrifter, der udstedes i medfør af loven, fastsættes, at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år under tilsvarende omstændigheder som anført i § 91, stk. 2.

Det foreslås i *stk. 3, 3. pkt.*, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at straffen kan stige til fængsel i indtil 2 år, hvis overtrædelsen er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed, og hvis der ved overtrædelsen er

1) voldt skade eller fremkaldt fare for skade på natur, dyr, planter eller mennesker eller de øvrige interesser, som loven tilsigter at beskytte, jf. lovens § 1, herunder luft, vand, og jord, eller

2) opnået eller tilsigtet en økonomisk fordel for den pågældende selv eller andre, herunder ved besparelser.

Bestemmelsen i *stk. 3, 3. pkt.* vil videreføre den gældende husdyrbruglovs § 92, 2. pkt., jf. § 91, stk. 2, og skal ses i sammenhæng med bestemmelsen i *stk. 2.*

Det følger af gødskningslovens § 53, stk. 1, nr. 1, at medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes overtrædelse af lovens § 12 med bøde. Det følger af den gældende § 12, at i planperioden må en virksomheds forbrug af kvælstof til gødningsformål ikke overstige virksomhedens samlede kvote for kvælstof. Bestemmelsen i § 12 gælder for virksomheder, der er registrerede eller registreringspligtige i Register for Gødningsregnskab efter § 5, stk. 2, eller § 6. Det er fastsat i gødskningslovens § 53, stk. 2, at der ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af lovens § 12 skal udmåles en skærpet bøde med udgangspunkt i overtrædelsens omfang målt i kg kvælstof og i kg kvælstof pr. hektar.

Bestemmelsen i gødskningslovens § 53, stk. 2, indebærer, at der i tilfælde af overgødsning i strid med gødskningslovens § 12, jf. § 53, stk. 1, nr. 1, udmåles en skærpet bøde. Den skærpede bøde markerer overtrædelsernes strafværdighed og understreger dermed, at samfundet ser med betydelig alvor på overtrædelse af regler, som sikrer vandmiljøet. Derudover indebærer den gældende bestemmelse, at bøden skal beregnes, så den bliver proportional i forhold til overgødsningen udtrykt i kg kvælstof.

Det foreslås i *stk. 4*, at der for overtrædelser af virksomhedens udvaskningsgrænse eller virksomhedens udledningskvote fastsat i medfør af lovforslagets § 6 udmåles en skærpet bøde med udgangspunkt i overtrædelsens omfang målt i kilogram kvælstof og i kilogram kvælstof pr. hektar.

Ændringen fra en tilførselsbaseret kvælstofregulering til en udledningsbaseret kvælstofregulering medfører, at den nuværende strafbare overtrædelse om overgødskning erstattes med en strafbar overtrædelse om merudledning.

Lovforslaget vil dermed medføre, at den nuværende strafskærpelse for overgødskning skal omsættes til strafskærpelse for merudledning af kvælstof. Den foreslåede bestemmelse om strafskærpelse for merudledning vil videreføre princippet fra den gældende gødskningslovs § 53, stk. 2 om, at strafudmålingen skal være proportional med omfanget af overtrædelsen af de regler, som skal sikre vandmiljøet. Det er hensigten, at bødestrafen for merudledning bør afspejle den forøgede miljømæssige risiko ved merudledning, og at bøden bør udmåles på baggrund af, hvor stor den del af udledningen, der overstiger udledningskvoten og/eller basisudvaskningsgrænsen, har været. Bøden bør endvidere have en størrelse, så den har en præventiv effekt set i forhold til muligheden for at opnå en økonomisk gevinst ved at overtræde reglerne.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts hensigt, at de regler, som kan fastsættes efter den foreslåede § 6 skal gælde for virksomheder, der er registrerede eller registreringspligtige i Register for Udlednings- og Gødningsregnskab efter den foreslåede § 11, stk. 2 eller stk. 4. Det er således også disse virksomheder, som kan ifalde et skærpet strafansvar efter den foreslåede bestemmelse i stk. 4.

Ved den foreslåede bestemmelse i stk. 4 tages hensyn både til den samlede merudledning målt i kg kvælstof og til den relative miljøbelastning målt i merudledningen af kg kvælstof pr. ha. Det er Ministeriet for Grøn Treparts opfattelse, at der ved opgørelsen af merudledningen af kg kvælstof pr. hektar bør tages udgangspunkt i landbrugsarealets størrelse, således som det kan fastlægges ved bekendtgørelse med hjemmel i den foreslåede § 28.

Det fremgår af den gældende bestemmelse i husdyrbruglovens § 93, stk. 2, at såfremt der ved en overtrædelse er opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel, selv om der ved overtrædelsen ikke er voldt skade på miljøet eller er fremkaldt fare derfor. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillægsbøde.

Der findes ikke en tilsvarende bestemmelse om konfiskation i den gældende gødskningslov.

Bestemmelsen i husdyrbruglovens § 93, stk. 2 foreslås videreført i lovforslaget.

Det foreslås således i *stk. 5*, at såfremt der ved en overtrædelse er opnået en økonomisk fordel, konfiskeres denne efter reglerne i straffelovens 9. kapitel, selv om der ved overtrædelsen ikke er voldt skade på miljøet eller er fremkaldt fare derfor. Kan der ikke ske konfiskation, skal der tages særskilt hensyn hertil ved udmåling af en bøde, herunder en eventuel tillægsbøde.

Det skal ikke kunne betale sig at overtræde reglerne. Udgangspunktet efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 5* er således, at den økonomiske fordel ved en overtrædelse af lovforslaget skal konfiskeres.

Udgangspunktet gælder også, selv om der alene er tale om en formel overtrædelse, det vil sige en overtrædelse, der ikke indebærer en skade eller fare for skade på miljøet. For sådanne overtrædelser er udgangspunktet også, at der skal ske konfiskation af den økonomiske fordel.

Konfiskation har til formål at fjerne den økonomiske fordel, lovovertrædelsen har medført, men der er ikke tale om en bøde. Når den økonomiske fordel er konfiskeret stilles lovovertræderen - i økonomisk henseende - som om lovovertrædelsen ikke havde fundet sted. Ved at anvende konfiskation sammen med en bøde, der står mål med den økonomiske fordel og den med lovovertrædelsen forbundne miljørisiko, sikres en effektiv og konsekvent håndhævelse.

I sager, hvor der sker konfiskation, bør bøden udmåles til $\frac{1}{4}$ af fortjenesten.

Det kan i visse tilfælde være vanskeligt at dokumentere størrelsen af en økonomisk fordel, således at konfiskation ikke lader sig gennemføre. I disse tilfælde skal domstolene tage hensyn til den økonomiske fordel ved udmålingen af straffen, jf. det foreslåede *stk. 5, 2. pkt.*

Efter den gældende gødskningslovs § 53, stk. 4, er forældelsesfristen for overtrædelse af lovens bestemmelser eller regler fastsat i medfør af loven 4 år. Efter den gældende husdyrbruglovs § 94 er forældelsesfristen for strafansvaret 5 år for overtrædelser m.v. som omhandlet i § 91 og for overtrædelse af bestemmelser i regler udstedt i medfør af loven.

Forældelsesfristen på 5 år, som er gældende efter husdyrbrugloven, foreslås videreført i lovforslaget.

Det foreslås således i *stk. 6*, at forældelsesfristen for overtrædelse af lovens bestemmelser eller regler udfærdiget i medfør af loven er 5 år.

De almindelige regler om forældelse af strafansvar findes i straffelovens 11. kapitel. Det er heri fastsat, at strafferammen er afgørende for forældelsesfristens længde. Det er således fastsat i straffelovens § 93, stk. 1, nr. 1, at forældelsesfristen er 2 år, når der ikke er hjemlet højere straf end fængsel i 1 år for overtrædelsen. Da der i lovforslaget som udgangspunkt ikke er hjemlet højere straf end bøde, ville strafansvaret efter de almindelige regler forældes efter 2 år.

Forældelsesfristen regnes efter straffelovens § 94, stk. 1, fra den dag, da den strafbare virksomhed eller undladelse er ophørt.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 6*, om en forældelsesfrist på 5 år for strafansvaret skal ses på baggrund af, at overtrædelser ofte først vil blive opdaget sent, og der er derfor behov for en længere forældelsesfrist end de 2 år, der følger af straffeloven.

Overtrædelse af lovforslaget vil ofte blive konstateret i forbindelse med kontrol af gødningsregnskabet. Der består en tidsmæssig forskydning mellem forældelsesfristens begyndelsestidspunkt, som er tidspunktet for udbringning af gødningen, og indberetningen af gødningsregnskabet. Da myndighederne også skal have tid til at vurdere sagen, ville sådanne sager i mange tilfælde være forældede efter de almindelige forældelsesregler i straffeloven, inden sagerne er tilstrækkeligt oplyst til, at der kan rejses en straffesag.

Efter den gældende gødskningslovs § 53, stk. 5 og den gældende husdyrbruglovs § 93, stk. 1 kan der pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Det foreslås i *stk. 7*, at der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Den foreslåede bestemmelse svarer til den gældende gødskningslovs § 53, stk. 5 og husdyrbruglovs § 93, stk. 1.

Strafansvaret omfatter efter straffelovens § 26, stk. 1, medmindre andet er bestemt, enhver juridisk person, herunder aktie-, anparts- og andelsselska-

ber, interessentskaber, foreninger, fonde, boer, kommuner og statslige myndigheder. Endvidere omfatter strafansvaret efter straffelovens § 26, stk. 2, enkeltmandsvirksomheder, for så vidt disse navnlig under hensyn til deres størrelse og organisation kan sidestilles med de selskaber, der er nævnt i stk. 1.

Selskaber m.v. (juridiske personer) er dermed omfattet af strafansvaret efter lovforslagets stk. 6. Dette gælder både de straffebestemmelser, der er foreslået i lovforslaget, og de straffebestemmelser, der fastsættes i medfør af lovforslagets bemyndigelsesbestemmelser.

Til § 67

[Administrative bødeforelæg]

Efter gødskningslovens § 54, stk. 1 kan ministeren for grøn trepart efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at ministeriet i nærmere angivne sager om overtrædelser af denne lov og regler fastsat i medfør af loven, der ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelser, erklærer sig skyldig i overtrædelser og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Efter gødskningslovens § 54, stk. 2 finder retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, tilsvarende anvendelse på sådanne bødeforelæg.

Efter gødskningslovens § 54, stk. 3, bortfalder videre forfølgning, hvis bøden vedtages.

Efter husdyrbruglovens § 97 a, stk. 1 kan ministeren for grøn trepart efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at ministeren i nærmere angivne sager om overtrædelse af regler fastsat i medfør af § 5 a, der ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelser, erklærer sig skyldig i overtrædelser og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Bestemmelsen i husdyrbruglovens § 5 a indeholder bl.a. bemyndigelse til at fastsætte regler om lofter for den højest tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. hektar fra gødning.

Efter husdyrbruglovens § 97 a, stk. 2 finder retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, tilsvarende anvendelse på sådanne bødeforelæg.

Efter husdyrbruglovens § 97 a, stk. 3 bortfalder videre forfølgning, hvis bøden vedtages.

Gødskningslovens § 54 og husdyrbruglovens § 97 a foreslås videreført i lovforslaget, dog således at bestemmelsen finder anvendelse for hele lovforslagets anvendelsesområde og ikke er begrænset til regler, som udstedes i medfør af husdyrbruglovens § 5 a, som overføres til lovforslaget, jf. lovforslagets § 7.

Det foreslås således i *stk. 1*, at ministeren for grøn trepart efter forhandling med justitsministeren kan fastsætte regler om, at ministeren for grøn trepart eller den, ministeren bemyndiger hertil, for nærmere angivne sager om overtrædelser af denne lov eller af regler fastsat i medfør af denne lov, der ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelser, erklærer sig skyldig i overtrædelser og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Det er hensigten, at den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse alene anvendes til at give Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø mulighed for at udstede administrative bødeforelæg ved overtrædelse af de i loven og bekendtgørelserne nærmere angivne bestemmelser, hvor overtrædelserne generelt er ensartede og ukomplicerede og uden bevismæssige tvivlsspørgsmål, og hvor sanktionsniveauet ligger fast.

Administrative bødeforelæg vil alene kunne anvendes i overtrædelsessager, hvor overtrædelserne er klare og umiddelbart konstaterbare, såvel med hensyn til overtrædelsens indhold som med hensyn til de retsregler, der er overtrådt, og hvor sagens afgørelse, herunder fastsættelsen af bødens størrelse, er uden skønmæssige elementer af betydning. Det er endvidere en forudsætning, at den pågældende erklærer sig skyldig i overtrædelser og enig i, at sagen afgøres med et bødeforelæg. Hvis den pågældende ikke ønsker at acceptere et administrativt bødeforelæg, enten fordi vedkommende ikke ønsker at erkende sig skyldig eller ikke kan erklære sig indforstået med, at sagen afgøres af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, overgår sagen til anklagemyndigheden med henblik på en sædvanlig strafferetlig forfølgning.

Ved bødeforelæg fremskyndes sagsbehandlingen og sanktioneringen. Samtidig vil virksomhederne ofte opfatte bødeforelæg som en mere enkel og mindre belastende afgørelsesform end en indenretlig afgørelse, som involverer såvel politi som retsvæsen. Det findes derfor hensigtsmæssigt, at virksomheden i relativt ukomplicerede sager kan vælge mellem de to muligheder. Anvendelsen af administrative bødeforelæg indebærer en aflastning af domstolene og tillige en hurtigere afgørelse af den enkelte sag.

Det vil næppe kunne udelukkes, at der vil kunne opstå konkrete tilfælde, hvor overtrædelse af de pågældende bestemmelser alligevel ikke kan anses for ukomplicerede og uden bevismæssige tvivlsspørgsmål, eller hvor der kan rejses tvivl om det rette sanktionsniveau. Det forudsættes, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø i så fald vil overgive sagen til politiet og anklagemyndigheden til videre foranstaltning frem for at udstede et bødeforelæg.

Bødestørrelsen skal være i overensstemmelse med faste retningslinjer. Administrative bødeforelæg kan derfor alene anvendes i sagstyper, hvor der foreligger fast domstolspraksis for bødestørrelsen.

Efter Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs gældende praksis udstedes der som udgangspunkt administrative bødeforelæg til virksomheder, der har anvendt gødning i strid med den gældende bestemmelse i gødskningslovens § 12, når bødestørrelsen ikke overstiger 75.000 kr., og når styrelsen har en berettiget forventning om, at virksomheden er indstillet på at betale bøden. Hvis virksomheden har indsendt et høringssvar, som giver anledning til at formode, at virksomheden ikke er indstillet på at betale bøden, sendes sagen til politiet med anmodning om tiltalerejsning. Det er hensigten, at denne praksis videreføres med en enkelt ændring, som følger af, at den gældende bestemmelse i § 12 erstattes af regler om en udledningskvote og en basisudvaskningsgrænse, som kan fastsættes i medfør af den foreslåede bemyndigelsesbestemmelse i § 6.

Herefter er det hensigten, at der som udgangspunkt udstedes administrative bødeforelæg til virksomheder, der har anvendt gødning i strid med bestemmelser fastsat i medfør af den foreslåede § 6, når bødestørrelsen ikke overstiger 75.000 kr., og når styrelsen har en berettiget forventning om, at virksomheden er indstillet på at betale bøden. Hvis virksomheden har indsendt et høringssvar, som giver anledning til at formode, at virksomheden ikke er indstillet på at betale bøden, sendes sagen til politiet med anmodning om tiltalerejsning.

Efter gældende praksis skal der i tilfælde af manglende indsendelse af gødningsregnskab, eller ufuldstændig/manglende udarbejdelse af gødningsregnskab, jf. gødskningslovens §§ 42 og 43, og manglende indberetning af gødningsleverancer, jf. gødskningslovens § 36, som udgangspunkt ikke anvendes administrative bødeforelæg, idet der i disse typer sager normalt tilige anvendes tvangsbøder efter retsplejelovens § 997, stk. 3, jf. lovbekendtgørelse nr. 1160 af 5. november 2024 med senere ændringer. Da tvangsbøder pålægges af domstolene, er det efter gældende ret nødvendigt i disse typer af sager at foretage politianmeldelse, således at politiet kan indbringe sagen for retten.

Efter den foreslåede bestemmelse kan der nu anvendes administrative bødeforelæg i disse typer sager, hvis betingelserne herfor i øvrigt er opfyldt.

Anvendelsen af tvangsbøder i disse typer sager vil fremover som udgangspunkt ikke ske efter retsplejelovens § 997, stk. 3, da den foreslåede bestemmelse i § 44, stk. 2, indebærer, at det fremover bliver muligt at pålægge administrative tvangsbøder, hvis en virksomhed undlader at efterkomme et påbud eller forbud. I disse typer sager vil der derfor som udgangspunkt ikke fremover være behov for at foretage politianmeldelse, således at politiet kan indbringe sagen for retten.

Det er forudsat, at en udvidelse af det nuværende anvendelsesområde for ordningen med administrative bødeforelæg skal ske efter forhandling med justitsministeren.

Det er hensigten, at mindre overtrædelser, herunder særligt i førstegangstilfælde, skal kunne afsluttes med en indskærpelse. En indskærpelse er en påmindelse om, at reglerne skal overholdes. Virksomheden gøres opmærksom på, at reglerne er overtrådt, og at overtrædelserne i dette tilfælde ikke medfører et administrativt bødeforelæg eller en politianmeldelse.

Det foreslås i *stk. 2*, at retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder tilsvarende anvendelse på sådanne bødeforelæg.

Det er fastsat i retsplejelovens § 832, stk. 2, at reglerne i retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2, om krav til indholdet af et anklageskrift finder tilsvarende anvendelse på bødeforelæg.

Ifølge retsplejelovens § 834, stk. 1, nr. 2 og 3, og stk. 2, skal der være oplysninger om lovovertræderens navn og adresse samt så vidt muligt personnummer eller lignende. Der skal endvidere være følgende oplysninger om det strafbare forhold:

- 1) den regel, der påstås overtrådt, og forbrydelsens kendetegn, som de fremgår af reglen,
- 2) forbrydelsens navn, hvis loven indeholder angivelse heraf,
- 3) straffehjemmelen,
- 4) en kort beskrivelse af det forhold, der rejses tiltale for, med sådan angivelse af tid, sted, genstand, udførelsesmåde og andre nærmere omstændigheder, som er nødvendig for en tilstrækkelig og tydelig beskrivelse, og
- 5) i givet fald de strafforhøjelses- eller strafnedsættelsesgrunde, der vil blive påberåbt.

Det følger ligeledes af retsplejelovens principper, at modtageren af bødeforelægget ikke har pligt til at udtale sig.

Det foreslås i *stk. 3*, at såfremt bøden vedtages, bortfalder videre forfølgning.

Til § 68

[Andre følger af overtrædelser end straf]

Det foreslås i *1. pkt.*, at den, der straffes med bøde for overtrædelse af regler fastsat i medfør af lovforslagets § 6, og hvor overtrædelsen medfører en negativ effekt på klimaet eller miljø, i en efterfølgende planperiode skal iværksætte tilstrækkelige foranstaltninger til at udligne denne.

Den foreslåede bestemmelse er ny og indebærer, at hvis en virksomhed straffes med bøde, herunder vedtager et bødeforelæg efter lovens § 67, for overtrædelse af strafbelagte regler udstedt i medfør af lovforslagets § 6, der er fastsat med henblik på at opnå en klima- eller miljøeffekt, så vil virksomheden som en yderligere konsekvens af overtrædelsen, blive pålagt at indhente den negative effekt i den efterfølgende planperiode.

De regler, som kan udløse den yderligere konsekvens, vil være regler, der i overensstemmelse med lovens § 1, stk. 2, er fastsat om en basisudvaskningsgrænse eller udledningskvoten. Det er således ikke hensigten med bestemmelsen, at den vil skulle anvendes på strafbelagte krav, der f.eks. i lovforslagets § 47 er fastsat for at kunne gennemføre kontrollen, men som ikke har en miljø- eller klimateffekt.

Hensigten med den foreslåede bestemmelse er at sikre den tilsigtede positive effekt på miljøet og klimaet af de fastsatte regler. Den foreslåede målretning af kvælstofreguleringen indebærer, som ovenfor omtalt, at en del af kvælstofkravene er bestemt af indsatsbehovet i det eller de vandoplande, som virksomheden udleder til, og valget af virkemidler til opfyldelse af kvælstofkravene er op til den enkelte virksomhed ud fra denne vurdering af, hvad der er mest økonomisk optimalt for den pågældende virksomhed. Ministeriet for Grøn Trepert finder på den baggrund, at det vil være bedst i overensstemmelse med princippet om den målrettede, individualiserede lovgivning, at også den tabte miljø- eller klimateffekt i forbindelse med overtrædelser, skal indhentes af den virksomhed, som har overtrådt reglerne.

Det foreslås endvidere i 2. pkt., at ministeren for grøn trepart fastsætter nærmere regler om ordningen, herunder hvordan den negative effekt opgøres. Hensigten med den foreslåede bemyndigelse er, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler på bekendtgørelsesniveau om, hvordan og hvornår den yderligere konsekvens af overtrædelser skal opfyldes, herunder hvordan den negative effekt af overtrædelser opgøres. Den foreslåede bemyndigelse kan udnyttes til at fastsætte, at den manglende effekt på klimaet eller miljø som følge af overtrædelser skal indhentes i den planperiode, der følger umiddelbart efter den planperiode, hvori den pågældende virksomhed er blevet idømt eller har vedtaget en bøde for en overtrædelse.

Da der kan være forløbet mere end én planperiode fra overtrædelser er begået og indtil denne er pådømt, så kan der være behov for at kunne tage højde for f.eks. en evt. ændring af de tilgængelige virkemidler og deres miljøeffekt. Den foreslåede bemyndigelse indeholder derfor mulighed for, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, hvordan den negative effekt af overtrædelser opgøres.

Til § 69

Efter husdyrbruglovens § 96, stk. 1, skal følgende personer og selskaber m.v. indberettes til det register, der er oprettet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 40 b:

- 1) Personer, der er blevet frakendt retten til at drive forurenende husdyrbrug i henhold til denne lovs § 95 eller i henhold til straffelovens § 79.
- 2) Personer, der er dømt efter straffelovens § 196.
- 3) Personer og selskaber m.v., der er straffet efter denne lovs § 91, stk. 2, eller tilsvarende bestemmelser fastsat i bekendtgørelser, der er udstedt med hjemmel i loven, såfremt der er fastsat frihedsstraf eller bøde på

10.000 kr. eller derover, og såfremt der ikke er forløbet mere end 10 år fra den strafbare handling.

- 4) Personer og selskaber m.v., der har gæld på 100.000 kr. eller derover til det offentlige for selvhjælpshandlinger foretaget af tilsynsmyndigheden i medfør af denne lovs § 48 og § 49, såfremt denne gæld er vedgået eller fastslået ved en domstol. Det er endvidere en betingelse, at gælden er forfalden og ikke er omfattet af en overholdt aftale om henstand eller afdragsvis betaling, og at der er fremsendt to rykkere til skyldneren.

Det følger af husdyrbruglovens § 96, stk. 2, 1. pkt., at i sager, der afsluttes ved dom, og i sager, der afgøres endeligt ved anklagemyndigheden med bødevedtagelse, foretager anklagemyndigheden indberetning til registeret. Det følger endvidere af husdyrbruglovens § 96, stk. 2, 2. pkt., at i sager om gæld til det offentlige for selvhjælpshandlinger foretager den pågældende tilsynsmyndighed indberetning til registeret.

Efter husdyrbruglovens § 96, stk. 3, gives der meddelelse til den pågældende person eller det pågældende selskab m.v. om registrering, inden registreringen finder sted.

Med lovforslaget foreslås bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens §§ 5 a – 5 c, indarbejdet i lovforslagets §§ 7-9.

Der er imidlertid med forslaget ikke tilsigtet en ændring af gældende ret, og det foreslås derfor, at reglerne om indberetning af oplysninger om overtrædelse af reglerne om anvendelse af gødning i det register, der er oprettet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 40 b, videreføres.

Det foreslås derfor i *stk. 1*, at følgende personer og selskaber m.v. skal indberettes til det register, der er oprettet i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 40 b:

- 4) Personer, der er dømt efter straffelovens § 196.
- 5) Personer og selskaber m.v., der er straffet efter bestemmelser fastsat i medfør af § 66, stk. 2, 2. pkt., i bekendtgørelser, der er udstedt med hjemmel i lovens §§ 7-9, såfremt der er fastsat frihedsstraf eller bøde på 10.000 kr. eller derover, og såfremt der ikke er forløbet mere end 10 år fra den strafbare handling.
- 6) Personer og selskaber m.v., der har gæld på 100.000 kr. eller derover til det offentlige for selvhjælpshandlinger foretaget af tilsynsmyndigheden i medfør af denne lovs §§ 39-40, såfremt denne gæld er vedgået eller fastslået ved en domstol. Det er endvidere en betingelse, at gælden er forfalden og ikke er omfattet af en overholdt aftale om henstand

eller afdragsvis betaling, og at der er fremsendt to rykkere til skyldneren.

Det foreslås endvidere i *stk. 2*, at i sager, der afsluttes ved dom, og i sager, der afgøres endeligt ved anklagemyndigheden med bødevedtagelse, foretager anklagemyndigheden indberetning til registeret. I sager om gæld til det offentlige for selvhjælpshandlinger foretager den pågældende tilsynsmyndighed indberetning til registeret.

Endeligt foreslås det i *stk. 3*, at der gives meddelelse til den pågældende person eller det pågældende selskab m.v. om registrering, inden registreringen finder sted.

Til § 70

[Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser]

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. januar 2027.

Det foreslås endvidere i *stk. 2*, at lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1053 af 21. august 2025, ophæves.

Med den nye kvælstofreguleringsmodel ændres de væsentligste dele af den hidtidige regulering i gødskningslovens til en mere udledningsbaseret regulering i form af en basisudvaskningsgrænse og en udledningskvote.

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø modtager årligt ca. 27.000 gødningsregnskaber, som indberettes senest den 31. marts i det kalenderår, der følger efter planperiodens udløb. Forud for fristen udsendes, så vidt som muligt, påmindelsesbreve om indberetning af gødningsregnskabet. Når fristen for indberetning af gødningsregnskaber udløber, påbegyndes sagsbehandlingsproceduren med udsendelse af politianmeldelser til jordbrugsvirksomheder omfattet af gødskningsloven, som ikke har indberettet deres gødningsregnskab, klargøring af data i kontrolsystemet og risikoudvælgelsen til kontrol. Kontrollen består af forskellige indsatser. Eventuelle sager om overtrædelser politianmeldes løbende i takt med gennemførslen af kontrollen. Dette betyder eksempelvis, at den administrative kontrol og sagsbehandling af gødningsregnskaber, der foretages fra 3. kvartal 2025 og frem, vedrører planperioden 2023/2024.

Overtrædelse af reglerne om det maksimale brug af kvælstofholdig gødning, jf. gødskningslovens § 12, er strafbelagt i gødskningslovens § 53, stk. 1, nr. 1.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at håndhævelsen af overtrædelser af reglerne for det maksimale brug af kvælstofholdig gødning (overgødskning) i tidligere planperioder ikke bliver påvirket af ændringen af reguleringsmodellen, idet baggrunden for ændringen af reguleringsmodellen er behovet for at indføre en mere omkostningseffektiv reguleringsmodel med henblik på at opnå den nødvendige begrænsning i udledningen af særligt kvælstof til vandmiljøet.

Den omfordeling af kvælstofreduktionsindsatsen, der sker ved den nye kvælstofreguleringsmodel forudsætter, at det på et fagligt grundlag vurderes, at natur, overfladevand, grundvand og klima ikke forringes ved ændringen af reguleringen. Der er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at der ikke tale om, at regelændringerne skyldes en ændret opfattelse af forholdets strafværdighed, men skyldes ydre, strafskylden uvedkommende forhold, jf. straffelovens § 3, stk. 1, 2. pkt.

Som følge af ovenstående vil Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø også efter lovforslagets fremsættelse og vedtagelse kontrollere og anmelde overtrædelser af reglerne på det grundlag, der var gældende i den pågældende planperiode.

Det foreslås derfor i *stk. 3*, at loven ikke skal finde anvendelse på forhold, der vedrører planperioden 2019/2020 til og med planperioden 2026/2027, som denne er defineret i § 10 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1053 af 21. august 2025. For sådanne forhold finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Den foreslåede bestemmelserne i indebærer, at den gældende gødskningslov opretholdes, og fortsat vil finde anvendelse for overtrædelser af lovgivningen begået i tidligere planperiode til og med planperioden 2026/2027.

Det foreslås endvidere i *stk. 4*, at regler fastsat i medfør af den i stk. 2 nævnte lov forbliver i kraft, indtil de ophæves. Regler om straf for overtrædelse af regler, der er fastsat i de pågældende bekendtgørelser, forbliver i kraft indtil bekendtgørelsen ophæves.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at bekendtgørelserne udstedt i medfør af den gældende gødskningslov opretholdes, og fortsat vil finde anvendelse for overtrædelser af lovgivningen begået i tidligere planperioder til og med planperioden 2026/2027.

Den endelige afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt en overtrædelse skal bedømmes på baggrund af reglerne for den pågældende planperiode, hvori

overtrædelsen har fundet sted, eller efter den regulering, der fastsættes i medfør af lovforslaget, henhører dog under domstolene.

Det foreslås i *stk. 5*, at virksomheder, der er registreret i Register for Gødningsregnskab efter § 5 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1053 af 21. august 2025, på tidspunktet for lovens ophævelse i medfør af *stk. 2*, og som fortsat skal eller ønsker at være registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber, jf. lovforslagets §§ 11, *stk. 2* og 4, forbliver registrerede.

Bestemmelsen indebærer, at de virksomheder, der efter gældende ret skal være registreret i Register for Gødningsregnskab, også vil være registreret, når de nye regler om registrering i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber sættes i kraft den 1. januar 2027.

For virksomheder, der efter de gældende regler er registreret, enten fordi de skal, eller fordi de kan, men som efter de nye regler ikke skal være registreret, vil Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø afmelde virksomheden fra registrering. Hvis virksomheden fortsat ønsker at være registreret efter reglerne om frivillig registrering, må virksomheden således anmelde virksomheden til registrering på ny.

Virksomheder, der efter de gældende regler er registreret, men som efter de nye regler hverken kan eller skal være registreret, vil udgå af registeret fra den 1. januar 2027. Det er hensigten, at Styrelsen for Grøn Arealomlægning automatisk afmelder disse virksomheder fra registrering.

Det foreslås i *stk. 6*, at virksomheder, der er registreret i Leverandørregister for gødningsleverancer efter § 36 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1053 af 21. august 2025, på tidspunktet for lovens ophævelse jf. *stk. 2*, og som fortsat skal være registreret i Register for Udlednings- og Gødningsregnskaber, jf. denne lovs § 14, forbliver registrerede.

Bestemmelsen indebærer, at de virksomheder, der efter gældende ret skal være registreret i Leverandørregister for gødningsleverancer, også vil være registreret, når de nye regler om registrering i Leverandørregister for gødningsleverancer sættes i kraft den 1. januar 2027.

Det foreslås endvidere i *stk. 7*, at regler fastsat i medfør af de bestemmelser i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025, der foreslås ophævet ved lovforslagets § 71, nr. nr. 4, 8, 9, 10, 11 og 17, forbliver i kraft, indtil de erstattes af regler fastsat i

medfør af §§ 7-9, § 51, § 49 og § 67, den foreslåede lov. Regler om straf for overtrædelse af regler, der er fastsat i de pågældende bekendtgørelser, forbliver i kraft indtil bekendtgørelsen ophæves eller erstattes af regler fastsat i medfør af den foreslåede lov.

Bestemmelsen indebærer, at reglerne i bekendtgørelse 931 af 16. juli 2024 om jordbrugsvirksomheders anvendelse af gødning, der er udstedt i medfør af bl.a. bemyndigelsen i §§ 5 a- 5 c i husdyrbruglovens kapitel 1 a, som foreslås ophævet, jf. lovforslagets § 71, og erstattet af bemyndigelserne i dette lovforslag, opretholdes, indtil bekendtgørelsen erstattes af regler fastsat i medfør af den foreslåede lov.

Efter gødskningslovens § 15, stk. 1, skal en virksomheds samlede kvote for kvælstof korrigeres i henhold til jordens aktuelle indhold af plantetilgængeligt kvælstof ved vækstsæsonens start, der fastsættes i kvælstofprognosen for planperioden. Efter gødskningslovens § 15, stk. 2, er ministeren for grøn trepart bemyndiget til at fastsætte regler om kvælstofprognosen.

Bemyndigelsen i gødskningslovens § 15, stk. 2, er senest udnyttet ved bekendtgørelse nr. 345 af 31. marts 2025 om kvælstofprognosen for planperioden 2024/2025.

Der henvises til afsnit 3.2.1.1.1 ovenfor om fastsættelsen af virksomhedens samlede kvote for kvælstof i planperioden.

Som det fremgår ovenfor, så vil den gældende regulering i medfør af gødskningsloven, som fastsat i bl.a. gødskningsbekendtgørelsen for planperioden 2026/2027, som denne er defineret i den gældende gødsknings § 10, overlappe med den foreslåede regulering i medfør af lovforslaget for at undgå, at overgangen til den nye kvælstofregulering får en negativ miljøeffekt.

Som konsekvens af forslaget i stk. 2 om ophævelse af gødskningsloven den 1. januar 2027, foreslås det i *stk. 8*, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte regler om kvælstofprognosen for planperioden 2026/2027, som denne er defineret i § 10 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, jf. lovbekendtgørelse nr. 1053 af 21. august 2025.

Forslaget indebærer, at det bliver muligt at udstede bekendtgørelse om kvælstofprognosen for planperioden 2026/2027, og sikre grundlaget for korrigeringen af virksomhedens samlede kvote for kvælstof i henhold til jordens aktuelle indhold af plantetilgængeligt kvælstof ved vækstsæsonens start i foråret 2027.

Til § 71

[Husdyrbrugloven]

Til nr. 1

Den gældende lovs titel er lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Titlen reflekterer, at loven omhandler flere forhold vedr. husdyrbrug, herunder godkendelser og tilladelser heraf, og anvendelse af gødning, herunder udbringning af husdyrgødning på arealer. Formuleringen ”m.v.” dækker bl.a. over, at loven også finder anvendelse på husdyranlæg, og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg, der ikke indgår i husdyrbrug, samt andre forhold forbundet med husdyrhold.

Med lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven), foreslås bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a indarbejdet i gødskningsloven, jf. forslaget til §§ 7-9.

Det foreslås derfor som konsekvens heraf, at husdyrbruglovens *titel* ændres til lov om husdyrbrug m.v.

Den foreslåede ændring er en ændring af teknisk karakter.

Til nr. 2

Efter husdyrbruglovens § 2, stk. 1, 1. pkt., finder loven anvendelse på husdyrbrug, husdyranlæg, gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg og andre forhold forbundet med husdyrhold. Efter husdyrbruglovens § 2, stk. 1, 2. pkt., finder loven desuden anvendelse på arealer, som modtager gødning.

Med lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven), foreslås bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a indarbejdet i gødskningsloven, jf. forslaget til §§ 7-9.

Det foreslås som konsekvens heraf, at husdyrbruglovens § 2, *stk. 1, 2. pkt.*, ophæves.

Den foreslåede ændring er en ændring af teknisk karakter.

Til nr. 3

Efter husdyrbruglovens § 2, stk. 2, finder loven ikke anvendelse på forhold, der er reguleret i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag eller i regler fastsat i medfør heraf.

Med lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven), foreslås lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag ophævet, jf. lovforslagets § 70, stk. 2.

Det foreslås som konsekvens heraf, at henvisningen i husdyrbruglovens § 2, stk. 2, til lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag ændres til lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven).

Den foreslåede ændring er en ændring af teknisk karakter.

Til nr. 4

Formålet med husdyrbruglovens kapitel 1 a er at give mulighed for at regulere og sikre korrekt anvendelse af gødning i landbruget for at beskytte naturen og miljøet, herunder vandmiljøet, og samtidig sikre, at gødningen udnyttes effektivt. Husdyrbruglovens kapitel 1 a er således især rettet mod, at der fastsættes regler med henblik på at minimere risikoen for forurening af grundvand og vandløb med næringsstoffer som fosfor og kvælstof, som kan have negativ indvirkning på miljøet, f.eks. ved at forårsage eutrofiering (overgødskning) i vandområder.

Bestemmelserne i husdyrbruglovens kapitel 1 a indeholder bemyndigelsesbestemmelser for ministeren for grøn trepart.

I husdyrbruglovens § 5 a, stk. 1, er ministeren for grøn trepart bemyndiget til at fastsætte regler om tildeling af gødning i jordbruget, herunder lofter for, hvor meget kvælstof og fosfor pr. hektar der højst må tildeles fra gødning, med henblik på at beskytte jord, vandløb, søer, havområder, herunder kystvande, og grundvandet mod forurening samt med henblik på at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter.

Endvidere er ministeren for grøn trepart efter husdyrbruglovens § 5 a, stk. 2, bemyndiget til at fastsætte regler om, at ministeren efter ansøgning kan tillade en jordbrugsvirksomhed at tildele en større mængde organisk gødning pr. hektar, end hvad der følger af regler fastsat i medfør af husdyrbruglovens § 5 a, stk. 1, herunder regler om betingelser for meddelelse af tilladelse.

Herudover kan ministeren for grøn trepart i medfør af husdyrbruglovens § 5 b fastsætte regler med henblik på at begrænse gener i forbindelse med udbringning af organisk gødning eller bioaske.

Endelig kan ministeren for grøn trepart i medfør af husdyrbruglovens § 5 c fastsætte regler om, at den ansvarlige for driften skal iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvor der udbringes organisk gødning eller bioaske, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande. Ministeren kan herunder fastsætte regler om tilsynsmyndighedens adgang til at meddele påbud om iværksættelse og udformning af en konkret erosionsforebyggende foranstaltning.

Det foreslås, at husdyrbruglovens kapitel 1 a ophæves. Der er imidlertid med forslaget ikke tilsigtet en ændring af gældende ret, da bemyndigelserne i §§ 5 a - 5 c i husdyrbruglovens kapitel 1 a foreslås er indarbejdet i lovforslaget, jf. forslaget til §§ 7-9.

Til nr. 5

Ved kongelig resolution af 29. august 2024 blev Ministeriet for Grøn Trepart oprettet, således at der til dette ministerium, jf. § 2, nr. 1, i bekendtgørelse nr. 1005 af 29. august 2024 om ændring i forretningernes fordeling mellem ministrene, bl.a. blev overført sager vedrørende miljøregulering af husdyrbrug fra Miljøministeriet (nu Miljø- og Ligestillingsministeriet).

Miljøreguleringen vedrørende husdyrbrug er i al væsentlighed indeholdt i husdyrbrugloven, der således henhører under ministeren for grøn treparts ressort.

Husdyrbrugloven indeholder i kapitel 5 a regler om miljøskade. Sagsområdet vedrørende undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader henhører fortsat under miljøministerens ressort.

Med henblik på at tydeliggøre hvilken af de to ministre, der er ressortansvarlig minister for så vidt angår de enkelte bestemmelser i husdyrbrugloven, foreslås det, at »Ministeren« ændres til: »Ministeren for grøn trepart« i husdyrbruglovens § 34, stk. 4, § 40, stk. 4, § 41, stk. 4 og 5, § 54, stk. 2 og 3, § 72, stk. 2, og § 84, stk. 5.

Den foreslåede ændring er en ændring af teknisk karakter.

Til nr. 6

Efter husdyrbruglovens § 44, stk. 2, fører ministeren for grøn trepart tilsyn med overholdelse af de regler, der er fastsat i med hjemmel i § 5 a, for så vidt angår lofter for den højst tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. hektar fra gødning.

Med lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven), foreslås bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a indarbejdet i gødskningsloven, jf. forslaget til §§ 7-9.

Det foreslås som konsekvens heraf, at husdyrbruglovens § 44, stk. 2, ophæves, og stk. 3-5 bliver herefter stk. 2-4.

Der er imidlertid med forslaget ikke tilsigtet en ændring af gældende ret, da bestemmelserne om tilsynsmyndighederne er indarbejdet i gødskningsloven, jf. lovforslagets § 23.

Til nr. 7

Som det fremgår ovenfor af lovforslagets § 71, nr. 5, henhører miljøreguleringen vedrørende husdyrbrug, der i al væsentlighed er indeholdt i husdyrbrugloven, under ministeren for grøn treparts ressort.

Sagsområdet vedrørende undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, der bl.a. fremgår af husdyrbruglovens kapitel 5 a henhører under miljøministerens ressort.

Med henblik på at tydeliggøre hvilken af de to ministre, der er ressortansvarlig minister for så vidt angår de enkelte bestemmelser i husdyrbrugloven, foreslås det, at »Ministeren« i husdyrbruglovens § 54 h, stk. 3, ændres til »Miljøministeren«.

Den foreslåede ændring er en ændring af teknisk karakter.

Til nr. 8

Bemyndigelserne i husdyrbruglovens § 69 b indeholder bemyndigelser for ministeren for grøn trepart til at fastsætte regler om obligatorisk digital kommunikation.

Husdyrbruglovens § 69 b blev indsat med lov nr. 1590 af 28. december 2022. Bestemmelsen i husdyrbruglovens § 69 b er en standardbestemmelse

i lovgivningen på Ministeriet for Grøn Treparts område. Standardbestemmelserne skal sikre ensartethed med tilsvarende bemyndigelser på tværs af reguleringen inden for Ministeriet for Grøn Trepartsressortområde.

Det foreslås, at husdyrbruglovens § 69 b ophæves.

Der er ikke med den foreslåede ændring tilsigtet en ændring af gældende ret, eftersom bemyndigelsen til at fastsætte regler om obligatorisk digital kommunikation er indeholdt i lovforslagets § 51. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 51.

Til nr. 9 - 11

Efter husdyrbruglovens § 72, stk. 1, kan ministeren for grøn trepart kan regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn i forbindelse med loven. Reglerne om gebyrer kan omfatte omkostninger ved administration og tilsyn med tilladelse til at anvende mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar. Reglerne om gebyrer kan endvidere omfatte omkostninger ved administration og godkendelse af teknologier til husdyrproduktion, som har en dokumenteret miljøeffekt.

Efter husdyrbruglovens § 72, stk. 2, kan ministeren fastsætte regler om, at der skal betales rente ved manglende eller for sen betaling af gebyrer opkrævet i henhold til denne lov. Forrentningen sker fra forfaldsdagen for gebyret. Gebyret forrentes med 1,3 pct. månedlig rente for hver påbegyndt måned fra den 1. i den måned, i hvilken gebyret skal betales, dog mindst 50 kr.

Efter husdyrbruglovens § 73 tillægges betalingsforpligtelser, som er opstået som konsekvens af administration og tilsyn i medfør af § 72, stk. 1, 2. pkt., og som ikke opfyldes rettidigt, en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats i renteloven med tillæg fra forfaldsdagen at regne. Den tillagte rente udgør dog mindst 50 kr. For rykkerbreve betales et gebyr på 100 kr., som reguleres med tilpasningsprocenten i lov om en satsreguleringsprocent. Beløbet afrundes til nærmeste hele kronebeløb, der kan deles med ti.

Med lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven), foreslås bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a indarbejdet i gødskningsloven, jf. forslaget til §§ 7-9.

Som følge heraf foreslås der tillige indsat en bemyndigelse i lovforslagets § 49 til at fastsætte regler om gebyrer til hel eller delvis dækning af de kommunale myndigheders omkostninger ved administration og tilsyn i forbindelse med lovforslagets §§ 7-9.

Det foreslås som konsekvens heraf i nr. 9 og 11, at husdyrbruglovens § 72, stk. 1, 2. pkt., og § 73, ophæves.

Der er med de foreslåede ændringer ikke tilsigtet en ændring af gældende ret.

Herudover foreslås det i nr. 10, at »endvidere« udgår af husdyrbruglovens I § 72, stk. 1, 3. pkt., der bliver 2. pkt.

Den foreslåede ændring er en ændring af teknisk karakter.

Til nr. 12

Efter husdyrbruglovens § 80, stk. 1, har en klage over et påbud eller forbud efter husdyrbruglovens §§ 5 c, 39, 42 eller 54 e eller over en afgørelse efter § 50 eller § 51 har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Efter husdyrbruglovens § 80, stk. 2, har en klage over et påbud eller et forbud, jf. §§ 5 c, 39, 42 eller 54 e, som kommunalbestyrelsen har besluttet skal efterkommes straks, jf. § 59, dog ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.

Det følger af husdyrbruglovens § 80, stk. 3, at Miljø- og Fødevareklagenævnet kan beslutte, at en klage over et påbud eller forbud, jf. §§ 5 c, 39, 42 eller 54 e, skal have opsættende virkning, uanset at kommunalbestyrelsen har besluttet, at en klage ikke skal have opsættende virkning, jf. § 59, stk. 2.

Med lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven), foreslås bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a indarbejdet i gødskningsloven, jf. forslaget til §§ 7-9, herunder bemyndigelsen til ministeren for grøn trepart til at fastsætte regler om tilsynsmyndighedens adgang til at meddele påbud om iværksættelse og udformning af en konkret erosionsforebyggende foranstaltning.

Det foreslås i lovforslagets § 54, at medmindre andet er fastsat i lovforslaget eller i regler fastsat i medfør af lovforslaget, kan tilsynsmyndighedens afgørelser, herunder påbud meddelt efter regler fastsat i medfør af lovforslagets § 9, påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Det foreslås som konsekvens heraf, at henvisning til husdyrbruglovens 5 c, udgår af husdyrbruglovens § 80, *stk. 1-3*.

Der er med den foreslåede ændring ikke tilsigtet en ændring af gældende ret. Der gøres dog opmærksom på, at ministeren for grøn trepart har gjort brug af bemyndigelsen i husdyrbruglovens § 78 til at fastsætte regler om, at afgørelser, der enkeltvis er af mindre betydning for beskyttelsen af natur, miljø og landskab, ikke kan påklages til anden administrativ myndighed, således, at der ikke kan klages over påbud meddelt efter husdyrbruglovens § 5 c, jf. gødningsanvendelsesbekendtgørelsens § 23.

Til nr. 13

Som det fremgår ovenfor af lovforslagets § 71, nr. 5, henhører miljøreguleringen vedrørende husdyrbrug, der i al væsentlighed er indeholdt i husdyrbrugloven, under ministeren for grøn treparts ressort.

Sagsområdet vedrørende undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, der bl.a. fremgår af husdyrbruglovens kapitel 5 a henhører under miljøministerens ressort.

Med henblik på at tydeliggøre hvilken af de to ministre, der er ressortansvarlig minister for så vidt angår de enkelte bestemmelser i husdyrbrugloven, foreslås det, at »Ministerens« i husdyrbruglovens § 84, *stk. 2*, ændres til »Ministeren for grøn treparts«.

Den foreslåede ændring er en ændring af teknisk karakter.

Til nr. 14

Som det fremgår ovenfor af lovforslagets § 71, nr. 5, henhører miljøreguleringen vedrørende husdyrbrug, der i al væsentlighed er indeholdt i husdyrbrugloven, under ministeren for grøn treparts ressort.

Sagsområdet vedrørende undersøgelse, forebyggelse og afhjælpning af miljøskader, der bl.a. fremgår af husdyrbruglovens kapitel 5 a henhører under miljøministerens ressort.

Med henblik på at tydeliggøre hvilken af de to ministre, der er ressortansvarlig minister for så vidt angår de enkelte bestemmelser i husdyrbrugloven, foreslås det, at »ministerens« i husdyrbruglovens § 85, *stk. 2-4*, ændres til »ministeren for grøn treparts«.

Den foreslåede ændring er en ændring af teknisk karakter.

Til nr. 15 og 16

Efter husdyrbruglovens § 95, *stk. 1*, kan retten til at udøve virksomhed omfattet af husdyrbruglovens kapitel 3 frakendes ved dom for strafbart forhold, hvis den tiltalte

- 1) er dømt for overtrædelse af straffelovens § 196 eller
- 2) gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har
 - a) overtrådt bestemmelser i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf eller bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf,
 - b) undladt at efterkomme forbud eller påbud, som er udstedt med hjemmel i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf, eller med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf eller
 - c) tilsidesat vilkår knyttet til en tilladelse, dispensation eller godkendelse udstedt med hjemmel i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf eller med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf.

Efter husdyrbruglovens § 95, *stk. 2*, finder *stk. 1* tilsvarende anvendelse, for så vidt angår retten til at være stifter af, direktør for eller medlem af bestyrelsen i et selskab med begrænset ansvar, et selskab eller en forening, som kræver offentlig godkendelse, eller en fond, der driver husdyrbrug omfattet af kapitel 3.

Med lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven), foreslås bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a indarbejdet i gødskningsloven, jf. forslaget til §§ 7-9.

Som følge heraf foreslås der tillige indsat bestemmelser om miljøskade i lovforslagets kapitel 4, der svarer til de regler, der er fastsat i husdyrbruglovens kapitel 5 a, og bestemmelser om påbud og forbud i lovliggørelsessager, selvhjælpshandlinger, anmelde- og afværgeforpligtelser og oplysningspligt

i forbindelse med forureningssager, jf. de foreslåede bestemmelser i §§ 38 – 43, der svarer til bestemmelser i husdyrbruglovens kapitel 5.

Det er hensigten, at overtrædelser af de bestemmelser, der foreslås indarbejdet i gødskningsloven, der hidtil har været reguleret i husdyrbrugloven, fortsat skal kunne føre til, at retten til at udøve virksomhed omfattet af husdyrbruglovens kapitel 3 frakendes ved dom for strafbart forhold, hvis den tiltalte gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har overtrådt bestemmelser i husdyrbrugloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf eller bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf efter husdyrbruglovens § 95, stk. 1, nr. 2, litra a.

Det foreslås således i nr. 15, at »heraf,« i husdyrbruglovens § 95, stk. 1, nr. 2, litra a, ændres til »lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven) eller forskrifter udstedt i medfør her,«.

Forslaget indebærer, at retten til at udøve virksomhed omfattet af husdyrbruglovens kapitel 3 frakendes ved dom for strafbart forhold, hvis den tiltalte gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har overtrådt bestemmelser i den foreslåede gødskningslov eller forskrifter udstedt i medfør heraf.

Det foreslås endvidere i nr. 16, at § 95, stk. 1, nr. 2, litra b, nyaffattes, således, at retten til at udøve virksomhed omfattet af husdyrbruglovens kapitel 3 efter husdyrbruglovens § 95, stk. 2, nr. 2, litra b, kan frakendes ved dom for strafbart forhold, hvis den tiltalte gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har undladt at efterkomme forbud eller påbud, som er udstedt med hjemmel i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf, eller med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf, eller med hjemmel i lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven) eller forskrifter udstedt i medfør her.

Der er således ikke med de foreslåede ændringer tilsigtet en ændring af gældende ret.

Til nr. 17

Efter husdyrbruglovens § 97 a kan ministeren for grøn trepart kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at ministeren i nærmere angivne sager om overtrædelse af regler fastsat i medfør af § 5 a, der ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tilkendegive,

at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.

Med lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven), foreslås bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a indarbejdet i gødskningsloven, jf. forslaget til §§ 7-9.

Det foreslås som konsekvens heraf, at husdyrbruglovens § 97 a ophæves.

Der er ikke med den foreslåede ændring tilsigtet en ændring af gældende ret, eftersom bemyndigelsen til at fastsætte regler om administrative bødeforelæg er indeholdt i lovforslagets § 67. Der henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 67.

Til § 72

Til § 73

[Lov om vandplanlægning]

Til nr. 1

Det fremgår af § 2, stk. 2, i lovtidendeloven, at den bindende bekendtgørelsesform for alle ministerielle bekendtgørelser er indførsel i Lovtidende. Fravigelse fra lovtidendelovens § 2, stk. 2, kræver, at der er tungtvejende hensyn, der begrundet en sådan fravigelse, eller at særlige hensyn gør sig gældende.

Det foreslås i lovforslagets § 65, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fravige kundgørelseskravet i lovtidendeloven for så vidt angår kortværk.

Der findes ikke en tilsvarende undtagelse i den gældende lov om vandplanlægning, jf. lovebkendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt, at der indføres en tilsvarende bemyndigelse i lov om vandplanlægning, idet en række af de afgrænsninger af vandområdedistrikter og hovedvandoplande, som er fastsat i medfør af lov om planlægning ved bekendtgørelse nr. 793 af 13. juni 2023 om vandområdedistrikter og hovedvandoplande, ligeledes har betydning for de foranstaltninger, der fastsættes i medfør af

f.eks. den foreslåede bemyndigelse i lovforslagets § 6. Afgrænsningerne foretages i dag via ikke-interaktive kort i bekendtgørelsens bilag.

Med henblik på at øge datakvaliteten i forbindelse med iværksættelsen af den nye udledningsbaserede og målrettede kvælstofregulering, foreslås det i lovforslagets § 73, at ministeren for grøn trepart som en ny bestemmelse i § 35 a, stk. 1, i lov om vandplanlægning, bemyndiges til at fastsætte regler om, at kortværk, der henvises til i regler fastsat i medfør af denne lov, ikke kundgøres i Lovtidende.

Bestemmelsen indebærer, at kortværk kan kundgøres autoritativt på en måde, der er mere hensigtsmæssig, f.eks. i elektronisk form, og gøres tilgængelig for offentligheden et andet sted på internettet end der, hvor der sker kundgørelse i Lovtidende.

De kortværk, der vil kunne henvises til i regler udstedt i medfør af loven, er eksempelvis kortlag i Internet Markkort (IMK), der er et offentligt dataregister med tilhørende kortværk med samtlige landets markblokke (geografisk sammenhængende enheder bestående af landbrugsarealer).

Det er hensigten, at de kort, der i medfør af den foreslåede bemyndigelse ikke kundgøres i Lovtidende, men f.eks. på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs kortportal www.kort.lbst.dk.

Det foreslås endvidere som en ny bestemmelse i § 35 a, stk. 2, i lov om vandplanlægning, at ministeren for grøn trepart ved udnyttelse af den foreslåede bemyndigelse i stk. 1, bemyndiges til at fastsætte regler om, hvordan kortværket skal kundgøres, herunder om sikkerhed i forbindelse med kundgørelsen.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart i det tilfælde, hvor bemyndigelsen i den foreslåede stk. 1, udnyttes, bliver forpligtet til at fastsætte regler om sikkerheden ved den elektroniske kundgørelsesordning, herunder regler om IT-sikkerhed, driftssikkerhed og sikkerhed for autenticiteten af de kundgjorte kortværk, samt om opbevaring af en uforgængelig kopi af et udstedt kortværk og om tilgængelighed i forhold til tidligere gældende kort. Digitale kortværk forudsættes at være offentligt tilgængelige også efter, at det er afløst af nyt kortværk, således at retstilstanden efter tidligere gældende kort kan fastslås.

Derudover vil ministeren for grøn trepart blive forpligtet til at fastsætte regler om, hvor kortværk i autoritativ form kan findes. Da disse regler vil skulle

kundgøres i Lovtidende, vil kortets brugere og den øvrige offentlighed således via Lovtidende, der er det normale kundgørelsesmedie, kunne få oplysninger om, hvor de kan tilgå kortgrundlaget for regulering udstedt i medfør af denne lov.

Det forudsættes, at adgangen til kortværk i elektronisk form, for regulering udstedt i medfør af loven, skal være gratis for brugerne.

Den foreslåede bestemmelse svarer til tilsvarende bestemmelse i anden lovgivning på ministerområdet, som f.eks. § 20, stk. 1, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Til § 74

[Miljømålsloven]

Til nr. 1

Efter lovtidendelovens § 3, stk. 1, 1. pkt. er den bindende bekendtgørelsesform for love, anordninger og ministerielle bekendtgørelser, jf. § 2, stk. 2, offentliggørelse i Lovtidende.

Det fremgår af § 2, stk. 2, i lovtidendeloven, at den bindende bekendtgørelsesform for alle ministerielle bekendtgørelser er indførsel i Lovtidende. Fravigelse fra lovtidendelovens § 2, stk. 2, kræver, at der er tungtvejende hensyn, der begrundet en sådan fravigelse, eller at særlige hensyn gør sig gældende.

Det foreslås i lovforslagets § 65, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fravige kundgørelseskravet i lovtidendeloven for så vidt angår kortværk.

Der findes ikke en tilsvarende undtagelse i den gældende miljømålslov, jf. lovbekendtgørelse nr. 692 af 26. maj 2023, som ændret ved lov 695 af 20. juni 2025.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts vurdering, at det vil være hensigtsmæssigt, at der indføres en tilsvarende bemyndigelse i miljømålsloven, idet en række af de afgrænsninger af internationale naturbeskyttelsesområder, som er fastsat i medfør af miljømålsloven ved bekendtgørelse nr. 1098 af 21. august 2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, ligeledes har betydning for de

foranstaltninger, der fastsættes i medfør af f.eks. den foreslåede bemyndigelse i lovforslagets § 6. Afgrænsningerne foretages i dag via ikke-interaktive kort i bekendtgørelsens bilag.

Med henblik på at øge datakvaliteten i forbindelse med iværksættelsen af den nye udledningsbaserede og målrettede kvælstofregulering, foreslås det i lovforslagets § 74, at ministeren for grøn trepart som en ny bestemmelse i miljømålslovens § 47 a, stk. 1, bemyndiges til at fastsætte regler om, at kortværk, der henvises til i regler fastsat i medfør af denne lov, ikke kundgøres i Lovtidende.

Bestemmelsen indebærer, at kortværk kan kundgøres autoritativt på en måde, der er mere hensigtsmæssig, f.eks. i elektronisk form, og gøres tilgængelig for offentligheden et andet sted på internettet end der, hvor der sker kundgørelse i Lovtidende.

De kortværk, der vil kunne henvises til i regler udstedt i medfør af loven, er eksempelvis kortlag i Internet Markkort (IMK), der er et offentligt dataregister med tilhørende kortværk med samtlige landets markblokke (geografisk sammenhængende enheder bestående af landbrugsarealer).

Det er hensigten, at de kort, der i medfør af den foreslåede bemyndigelse ikke kundgøres i Lovtidende, men f.eks. på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs kortportal www.kort.lbst.dk.

Det foreslås endvidere som en ny bestemmelse i miljømålslovens § 47 a, stk. 2, at ministeren for grøn trepart ved udnyttelse af den foreslåede bemyndigelse i stk. 1, bemyndiges til at fastsætte regler om, hvordan kortværket skal kundgøres, herunder om sikkerhed i forbindelse med kundgørelsen.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart i det tilfælde, hvor bemyndigelsen i den foreslåede stk. 1, udnyttes, bliver forpligtet til at fastsætte regler om sikkerheden ved den elektroniske kundgørelsesordning, herunder regler om IT-sikkerhed, driftssikkerhed og sikkerhed for autenticiteten af de kundgjorte kortværk, samt om opbevaring af en uforøgængelig kopi af et udstedt kortværk og om tilgængelighed i forhold til tidligere gældende kort. Digitale kortværk forudsættes at være offentligt tilgængelige også efter, at det er afløst af nyt kortværk, således at retstilstanden efter tidligere gældende kort kan fastslås.

Derudover vil ministeren for grøn trepart blive forpligtet til at fastsætte regler om, hvor kortværk i autoritativ form kan findes. Da disse regler vil skulle

kundgøres i Lovtidende, vil kortets brugere og den øvrige offentlighed således via Lovtidende, der er det normale kundgørelsesmedie, kunne få oplysninger om, hvor de kan tilgå kortgrundlaget for regulering udstedt i medfør af denne lov.

Det forudsættes, at adgangen til kortværk i elektronisk form, for regulering udstedt i medfør af loven, skal være gratis for brugerne.

Den foreslåede bestemmelse svarer til tilsvarende bestemmelse i anden lovgivning på ministerområdet, som f.eks. § 20, stk. 1, i lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.

Til § 75

[Lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet]

Til nr. 1

Det fremgår af § 18, stk. 1, i lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet, som senest ændret ved lov nr. 640 af 11. juni 2024 (herefter klagenævnsloven), at for behandling af klager, der indbringes for nævnet, herunder anmodninger om genoptagelse, betaler klager et gebyr på 900 kr. for privatpersoners og 1.800 kr. for virksomheders og organisationers vedkommende (2016-niveau).

Det følger af klagenævnslovens § 19, nr. 9, at der uanset § 18, stk. 1, ikke opkræves og betales gebyr for klager over afgørelser truffet bl.a. i henhold til regler fastsat i medfør af § 40 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag.

Som konsekvens af den foreslåede ophævelse af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag, jf. lovforslagets § 70, stk. 2, foreslås det i lovforslagets § 75, at klagenævnslovens § 19, nr. 9, ophæves, hvorefter klagenævnslovens § 19, nr. 10 bliver nr. 9.

Den foreslåede ændring er en ændring af teknisk karakter

Til § 76

[Miljøskadeloven]

Til nr. 1

Efter miljøskadelovens § 2, nr. 12, finder loven anvendelse på en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter

denne lov ifølge en afgørelse truffet efter lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Med lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven), foreslås bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a indarbejdet i gødskningsloven, jf. forslaget til §§ 7-9.

Som konsekvens heraf foreslås husdyrbruglovens titel ændres til lov om husdyrbrug m.v., jf. lovforslagets § 71, nr. 1.

I forlængelse af forslaget om ændring af husdyrbruglovens titel foreslås det, at miljøskadelovens § 2, nr. 12, konsekvensændres. Det foreslås således, at »og anvendelse af gødning« udgår af miljøskadelovens § 2, *nr. 12*.

Den foreslåede ændring er en ændring af teknisk karakter.

Til nr. 2-4

Efter miljøskadelovens § 2, nr. 12, finder loven anvendelse på en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven ifølge en afgørelse truffet efter lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Bestemmelserne om miljøskader er fastsat i husdyrbruglovens kapitel 5 a.

Miljøskadeloven finder endvidere anvendelse på en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven ifølge en afgørelse truffet efter regler fastsat efter lov om havne, jf. miljøskadelovens § 2, nr. 14, og en afgørelse truffet efter regler fastsat efter lov om kystbeskyttelse, jf. miljøskadelovens § 2, nr. 15.

Med lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven), foreslås bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a indarbejdet i gødskningsloven, jf. forslaget til §§ 7-9.

Som konsekvens heraf foreslås det, at der indarbejdes bestemmelser om miljø i gødskningsloven, der svarer til bestemmelserne i husdyrbruglovens kapitel 5 a, jf. forslaget til kapitel 4 (§§ 15-22).

I forlængelse heraf foreslås det, at miljøskadeloven også skal finde anvendelse på en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven ifølge en afgørelse truffet efter gødsk-

ningsloven. Det foreslås således i lovforslagets § 76, nr. 4, at der i miljøskadelovens § 2 efter nr. 15 som nyt *nr. 16* indsættes en henvisning til lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven).

Forslaget indebærer, at miljøskadeloven også skal finde anvendelse på en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter miljøskadeloven ifølge en afgørelse truffet efter den nye gødskningslov. Der er således ikke med den foreslåede ændring tilsigtet en ændring af gældende ret.

Som følge af forslaget om indsættelse af nyt nr. 16 i miljøskadelovens § 2, foreslås det, at der foretages konsekvensrettelser i nr. 14 og 15 i opregningen i miljøskadelovens § 2.

Det foreslås således i lovforslagets § 76 a, nr. 2, at »havne eller« i miljøskadelovens § 2, *nr. 14*, ændres til »havne,«.

Det foreslås endvidere i lovforslagets § 76, nr. 3, at »kystbeskyttelse.« i miljøskadelovens § 2, *nr. 15*, ændres til »kystbeskyttelse eller«.

De foreslåede ændringer i nr. 2 og 3, er af lovteknisk karakter.

Til nr. 5-8

Efter miljøskadelovens § 47, stk. 1, er den ansvarlige for en miljøskade, jf. § 73 b, stk. 2, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 2, i lov om forurennet jord, § 47 b, stk. 2, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 68 a, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 b, stk. 2, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 25 b, stk. 2, i lov om miljø og genteknologi, § 60 b, stk. 2, i lov om vandløb og § 33 b, stk. 2, i lov om råstoffer, ikke forpligtet til at bære omkostningerne til opfyldelse af dennes forpligtelser efter de nævnte love til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere skade samt afholdte udgifter forbundet med afhjælpende foranstaltninger efter miljøskadeloven, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan

- 1) bevise, at den er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet,
- 2) bevise, at den skyldes overholdelse af ufravigelige forskrifter, der er fastsat af en offentlig myndighed, medmindre forskrifterne følger af påbud eller instrukser, som skyldes den ansvarliges egne aktiviteter, eller
- 3) påvise, at den ansvarlige ikke har handlet forsætligt eller uagtsomt, og at miljøskaden er forvoldt ved en emission eller begivenhed, der udtryk-

keligt var tilladt i medfør af og fuldt ud i overensstemmelse med betingelserne i en tilladelse eller med regler, der er så detaljerede, at disse kan sidestilles med en udtrykkelig tilladelse, og som ikke skyldes den ansvarliges uforsvarlige adfærd, jf. dog stk. 3.

Efter miljøskadelovens § 47, stk. 2, er den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade, jf. § 73 b, stk. 2, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 2, i lov om forurennet jord, § 47 b, stk. 2, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 68 a, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 b, stk. 2, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 25 b, stk. 2, i lov om miljø og genteknologi, § 60 b, stk. 2, i lov om vandløb og § 33 b, stk. 2, i lov om råstoffer, ikke forpligtet til at bære omkostningerne til opfyldelse af dennes forpligtelser efter de nævnte love til at afværge den overhængende fare for en miljøskade samt afholdte udgifter forbundet med forebyggende foranstaltninger efter denne lov, hvis den ansvarlige kan bevise, at den overhængende fare for miljøskade er forvoldt af tredjemand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 2, jf. dog stk. 4.

Det følger af miljøskadelovens § 47, stk. 3, at stk. 1, nr. 3, ikke finder anvendelse for producenten og importøren som nævnt i § 73 b, stk. 4, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 4, i lov om forurennet jord, § 54 b, stk. 4, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. og § 25 b, stk. 4, i lov om miljø og genteknologi.

Efter miljøskadelovens § 47, stk. 5, kan miljøministeren træffe afgørelse om godtgørelse af udgifter afholdt af den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade til opfyldelse af dennes forpligtelser efter § 73 c og § 73 e i lov om miljøbeskyttelse, § 38 c og § 38 e i lov om forurennet jord, § 47 c, § 47 e og § 47 f, stk. 2, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 67 og § 68 b, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 c og § 54 e i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 25 c og § 25 e i lov om miljø og genteknologi, § 60 c og § 60 d i lov om vandløb og § 33 c og § 33 d i lov om råstoffer samt denne lov, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte betingelser er opfyldt.

Med lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven), foreslås bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a indarbejdet i gødskningsloven, jf. forslaget til §§ 7-9.

Som konsekvens heraf foreslås husdyrbruglovens titel ændres til lov om husdyrbrug m.v., jf. lovforslagets § 71, nr. 1.

I forlængelse af forslaget om ændring af husdyrbruglovens titel foreslås det, at henvisningerne til husdyrbrugloven konsekvensændres. Det foreslås således i § 76, nr. 5, at »og anvendelse af gødning« udgår af miljøskadelovens § 47, stk. 1 -3, og stk. 5.

Som en yderligere konsekvens af forslaget om, at bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a indarbejdes i gødskningsloven, foreslås det endvidere, at der indarbejdes bestemmelser om miljø i gødskningsloven, der svarer til bestemmelserne i husdyrbruglovens kapitel 5 a, jf. forslaget til kapitel 4 (§§ 15-22).

I forlængelse heraf foreslås det i § 76, nr. 6, at der i miljøskadelovens § 47, stk. 1 og 2, efter »råstoffer,« indsættes en henvisning til § 16, stk. 2, i lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven), og at »vandløb og« ændres til »vandløb,«.

Det foreslås endvidere i § 76, nr. 7, at der i miljøskadelovens § 47, stk. 3, efter »genteknologi« indsættes en henvisning til § 16 b, stk. 4, i lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven), og at »m.v. og« ændres til »m.v.,«.

Endelig foreslås det § 76, nr. 8, at »vandløb og« i miljøskadelovens § 47, stk. 5, ændres til »vandløb,«, og »råstoffer« ændres til »råstoffer, og § 17 og § 18, i lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven),«.

Der er ikke med de foreslåede ændringer tilsigtet en ændring af gældende ret.

Til § 77

[Miljøbeskyttelsesloven]

Med lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven), foreslås bestemmelserne om anvendelse af gødning i husdyrbruglovens kapitel 1 a indarbejdes i gødskningsloven, jf. forslaget til §§ 7-9.

Som konsekvens heraf foreslås husdyrbruglovens titel ændres til lov om husdyrbrug m.v., jf. lovforslagets § 71, nr. 1.

I forlængelse heraf foreslås henvisningerne i lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 11. oktober 2024, som senest ændret ved lov nr. 743 af 20. juni 2025, til husdyrbrugloven konsekvensrettet.

Det foreslås således, at »og anvendelse af gødning« udgår af miljøbeskyttelseslovens § 40 a, nr. 1 og 2, § 41 b, stk. 4, § 74, stk. 2, § 79, stk. 1, § 84 b, og § 110 b, stk. 1, nr. 2, litra a-b.

De foreslåede ændringer er af lovteknisk karakter.

Til § 78

[Hjemmel til ekspropriation i udtagningsprojekter for at opfylde klimalo-
vens målsætninger]

Til nr. 1.

Efter naturbeskyttelseslovens § 60, kan der eksproprieres ejendom i landzone eller sommerhusområder, når det er af væsentlig betydning at råde over ejendommen for at gennemføre foranstaltninger på grundlag af en planlægning til fremme af lovens formål, herunder til genopretning af vådområder og ådale, som skal medvirke til at forbedre vandmiljøet.

Lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. (herefter CAP-loven) indeholder ikke hjemmel til at gennemføre ekspropriation.

Det følger af grundlovens § 73, stk. 1, at ejendomsretten er ukrænkelig. Ingen kan tilpligtes at afstå sin ejendom, uden hvor almenvellet kræver det, jf. grundlovens § 73, stk. 1, 2. pkt. Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning, jf. grundlovens § 73, stk. 1, 3. pkt.

Det følger således af grundlovens § 73, stk. 1, at det alene er indgreb i en ejers ejendom, der har karakter af en afståelse, der udgør ekspropriation.

Det er målet, at der foretages et paradigmeskifte på landbrugsområdet, hvor man fremover igennem en helhedsorienteret indsats, får adresseret erhvervets klima- og naturudfordringer, først og fremmest via en historisk omlægning af det danske areal.

Motoren i paradigmeskiftet for kvælstof- og drivhusgasreduktionsindsatsen er den lokalt forankrede frivillige omstilling af landbruget med fælles løsninger i f.eks. form af udtagningsprojekter på tværs af flere lodsejeres arealer.

Den praktiske erfaring med udtagningsprojekter viser imidlertid, at der fra tid til anden opstår situationer, hvor realiseringen af et større udtagningsprojekt med væsentlig reduktionseffekt støder på lodsejermodstand fra enkelte lodsejere.

Det foreslås, at der som CAP- lovens § 7 a, *stk. 1*, indsættes en bestemmelse om, at ministeren for grøn trepart eller kommunalbestyrelsen tillægges kompetence til at ekspropriere landbrugsarealer, hvis det er af væsentlig betydning at råde over disse arealer for at gennemføre foranstaltninger, som iværksættes for at forbedre klimaet til opfyldelse af bindende målsætninger i lov om klima.

Hensigten med forslaget er at understøtte paradigmeskiftet på landbrugsområdet, først og fremmest via en historisk omlægning af det danske areal. Motoren heri er den lokalt forankrede frivillige omstilling af landbruget med fælles løsninger i f.eks. form af udtagningsprojekter på tværs af flere lods-ejeres arealer.

Den praktiske erfaring med udtagningsprojekter viser imidlertid, at der fra tid til anden opstår situationer, hvor realiseringen af et større udtagningsprojekt med væsentlig reduktionseffekt støder på lodsejermodstand fra enkelte lodsejere.

Det er Ministeriet for Grøn Treparts forventning, at den foreslåede ekspropriationsbestemmelse anvendes meget restriktivt af de ansvarlige myndigheder, og ministeriet finder således, at de ansvarlige myndigheder bør lægge følgende kriterier til grund i forbindelse vurderingen af, om der skal iværksættes ekspropriation efter bestemmelsen:

- 1) Er alle andre, mindre indgribende muligheder afsøgt
- 2) Er der tale om, at det er enkelte lodsejere, der blokerer for et større udtagningsprojekt
- 3) Er der tale om mindre arealer, der er afgørende for effekten af et større projekt.
- 4) Vil den forventede erstatning ved ekspropriation af det pågældende areal sandsynligvis være lavere end ved compensationen i de frivillige ordninger.

Hjemlen vil dog også indenfor formålet med bestemmelsen kunne anvendes i andre situationer.

Det foreslås, at der som CAP-lovens § 7 a, *stk. 2*, indsættes en bestemmelse om, at muligheden for at foretage ekspropriation ikke skal kunne anvendes i forbindelse foranstaltninger til fremme af statslig skovtilplantning,

Det foreslås som en ny bestemmelse i CAP-lovens § 7 a, *stk. 3*, at ved ekspropriationen efter den foreslåede bestemmelse i CAP-lovens § 7 a, *stk. 1*, kan der

- 1) erhverves ejendomsret til landbrugsarealer,
- 2) pålægges indskrænkninger i ejernes rådighed eller erhverves ret til at udøve en særlig råden over landbrugsarealer,
- 3) foretages begrænsninger i brugsrettigheder, servitutrettigheder samt andre rettigheder over landbrugsarealer.

Den foreslåede bestemmelse i *stk. 3, nr. 2*, omfatter de indgreb, der kan rettes mod ejer af et landbrugsareal uden at indebære en fuldstændig afståelse af ejendomsretten hertil. Herunder vil således kunne henføres de servitut- og brugsrettigheder, der pålægges et areal i tilskudsordningerne om udtagning. Det kan f.eks. være servitut-bestemmelser om forbud mod brug af gødning og pesticider, ligesom der kan være forbud mod, at arealet heller ikke må omlægges. Det vil sige, at arealet ikke må jordbehandles, tilsås mm. Det kan endvidere brugsrettigheder, der indebærer, at de myndigheder, der f.eks. ejer de øvrige udtagne arealer i et etableret klima-lavbundsvådområde, har adgang til at foretage pleje af de pågældende arealer, således at vådområdet virker efter hensigten.

Med bestemmelse den foreslåede bestemmelse i *stk. 3, nr. 3*, kan der ved ekspropriation foretages begrænsninger i servitut- og brugsrettigheder m.v. uden samtidig erhvervelse af ejendomsretten til den pågældende ejendom.

Det er forventningen, at de ansvarlige myndigheder i forbindelse med valget af muligheder følger det almindelige proportionalitetsprincip, og at myndigheden vurderer, om pålæggelse af restriktioner i ejerens rådighed, såsom krav om afskæring af dræn, vådgøring, permanent fastholdelse af arealet som græs- eller naturareal, samt at arealet ikke må omlægges, gødskes eller sprøjtes, vil være tilstrækkeligt til at opnå formålet, førend der overføres ejendomsret til arealet.

Det foreslås, som en ny bestemmelse i CAP-lovens § 7 a, *stk. 4*, at ved ekspropriation til erhvervelse af ejendomsret bortfalder alle rettigheder til det eksproprierede, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Stiftes der ved ekspropriation rettigheder som nævnt i det foreslåede § 7 a, stk. 3, nr. 3, foreslås det som en ny bestemmelse i CAP-lovens 7 a, *stk. 5*, at disse skal respekteres af andre rettighedshavere over arealet, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.

Det foreslås som en ny bestemmelse i CAP-lovens § 7 b, at ministeren for grøn trepart bemyndiges til at fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved ekspropriation efter stk. 1. Ministeren for grøn trepart kan endvidere fastsætte regler om sagens behandling og om erstatningens fastsættelse og udbetaling.

Den foreslåede bestemmelse indebærer, at ministeren for grøn trepart kan fastsætte de nødvendige procedureregler for vurderingen af en eventuel ekspropriationserstatnings størrelse og udbetaling.

Det vil ved udmøntningen af bestemmelsen blive taget udgangspunkt i eksisterende lovgivning om fremgangsmåden ved ekspropriation med de nødvendige tilpasninger, som lovgivningen giver anledning til. F.eks. kan det fastsættes, at man følger den samme procedure som er fastsat for så vidt angår ekspropriationer efter naturbeskyttelseslovens § 60.

Det vil i medfør af den foreslåede bestemmelse endvidere kunne fastsættes en forenklet model for erstatningsfastsættelsen, som den pågældende virksomhed kan vælge for at opnå en hurtigere erstatningsudbetaling.

Den forenkledte model er en erstatningsmodel, hvor ekspropriationserstatningen opgøres ud fra oplysninger om den pågældende land- eller skovbrugsvirksomhed eller det pågældende areal og med brug af standardsatser og standardiserede opgørelsesmetoder.

Til § 79

Efter § 59 i den gældende gødskningslov og husdyrbruglovens § 112 gælder lovene ikke for Færøerne og Grønland, da sagsområdet er overtaget.

Det foreslås, at loven ikke skal gælde for Færøerne og Grønland, og ej heller skal kunne sættes helt eller delvist i kraft for Færøerne og Grønland.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

<i>Gældende formulering</i>	<i>Lovforslaget</i>
	<p>§ 71. I lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., jf. lovbe- kendtgørelse nr. 1065 af 21. august 2025, foretages følgende ændrin- ger:</p>
Lov om husdyrbrug og anven- delse af gødning m.v.	<p>1. Lovens <i>titel</i> affattes således:</p> <p>»Lov om husdyrbrug m.v.«</p>
<p>§ 2. Loven finder anvendelse på husdyrbrug, husdyranlæg, gød- nings- og ensilageopbevaringsan- læg og andre forhold forbundet med husdyrhold. Loven finder des- uden anvendelse på arealer, som modtager gødning.</p>	<p>2. § 2, <i>stk. 1, 2. pkt.</i>, ophæves.</p>
<p><i>Stk. 2.</i> Loven finder ikke anven- delse på forhold, der er reguleret i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreduce- rende tiltag eller i regler fastsat i medfør heraf.</p>	<p>3. I § 2, <i>stk. 2</i>, ændres »lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende til- tag« til: »lov om bæredygtig for- valtning af næringsstoffer og driv- husgasser m.v. i jordbruget (gødskningsloven)«.</p>
<i>Stk. 3. ---</i>	
<p>Kapitel 1 a <i>Anvendelse af gødning</i></p> <p>§ 5 a. Ministeren for grøn tre- part fastsætter regler om tildeling af gødning i jordbruget, herunder lofter for, hvor meget kvælstof og fosfor pr. hektar der højst må tilde- les fra gødning med henblik på at</p>	<p>4. <i>Kapitel 1 a</i> ophæves.</p>

beskytte jord, vandløb, søer, hav-områder, herunder kystvande, og grundvandet mod forurening samt med henblik på at beskytte naturen med dens bestand af vilde dyr og planter.

Stk. 2. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at ministeren efter ansøgning kan tillade en jordbrugsvirksomhed at tildele en større mængde organisk gødning pr. hektar, end hvad der følger af regler fastsat i medfør af stk. 1, herunder regler om betingelser for meddelelse af tilladelse. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, at ansøgning om tilladelse skal afslås, hvis ansøgeren er straffet med bøde for ikke at have overholdt betingelser i en tidligere meddelt tilladelse.

§ 5 b. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler med henblik på at begrænse gener i forbindelse med udbringning af organisk gødning eller bioaske.

§ 5 c. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at den ansvarlige for driften skal iværksætte nærmere angivne forebyggende foranstaltninger, når det er nødvendigt for at sikre, at jord, hvor der udbringes organisk gødning eller bioaske, og som derfor potentielt har et højt indhold af fosfor, ikke eroderer til vandløb, søer større end 100 m² og kystvande. Ministeren kan herunder fastsætte regler om tilsynsmyndighedens adgang

<p>til at meddele påbud om iværksættelse og udformning af en konkret erosionsforebyggende foranstaltning.</p> <p>§ 5 d - 5 r. (Ophævet)</p>	
<p>§ 34. --- <i>Stk. 2.-3.</i> --- <i>Stk. 4.</i> Ministeren kan fastsætte regler for beskyttelsesniveauet, herunder hvad der er væsentlige virkninger på miljøet. <i>Stk. 5.</i> ---</p> <p>§ 40. --- <i>Stk. 2.-3.</i> --- <i>Stk. 4.</i> Ministeren kan fastsætte regler om, hvordan sager om revurdering skal behandles.</p> <p>§ 41. --- <i>Stk. 2.-3.</i> ---- <i>Stk. 4.</i> Ministeren kan fastsætte regler om, at andre afgørelser om det samme husdyrbrug efter bestemmelser i loven eller efter regler udstedt i medfør af loven eller efter miljøbeskyttelsesloven eller regler udstedt i medfør heraf om nødvendigt skal ændres i forbindelse med revurderinger som nævnt i stk. 2 og 3, § 40, stk. 2, og i regler udstedt i medfør af § 40, stk. 3. <i>Stk. 5.</i> Ministeren kan fastsætte regler om, hvordan sager om revurdering skal behandles.</p> <p>§ 54. ---</p>	<p>5. I § 34, stk. 4, § 40, stk. 4, § 41, stk. 4 og 5, § 54, stk. 2 og 3, § 72, stk. 2, og § 84, stk. 5, ændres »Ministeren« til: »Ministeren for grøn trepart«.</p>

<p><i>Stk. 2.</i> Ministeren kan over for en tilsynsmyndighed for en bestemt periode nærmere fastlægge omfanget af tilsynsmyndighedens tilsynsforpligtelse.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Ministeren kan fastsætte nærmere regler om, at tilsynsmyndighederne skal indsende indberetninger om deres kortlægnings- og tilsynsvirksomhed, herunder om resultaterne af målinger og undersøgelser.</p> <p>§ 72. ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ministeren kan fastsætte regler om, at der skal betales rente ved manglende eller for sen betaling af gebyrer opkrævet i henhold til denne lov. Forrentningen sker fra forfaldsdagen for gebyret. Gebyret forrentes med 1,3 pct. månedlig rente for hver påbegyndt måned fra den 1. i den måned, i hvilken gebyret skal betales, dog mindst 50 kr.</p> <p>§ 84. ---</p> <p><i>Stk. 2.-3. ---</i></p> <p><i>Stk. 5.</i> Ministeren kan fastsætte regler om, at afgørelser efter loven kan påklages af bestemte myndigheder i andre lande.</p>	
<p>§ 44. ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ministeren for grøn trepart fører tilsyn med overholdelse af de regler, der er fastsat med hjemmel i § 5 a, for så vidt angår lofter for den højest tilladelige mængde udbragt kvælstof og fosfor pr. hektar fra gødning.</p> <p><i>Stk. 3.-5. ---</i></p>	<p>6. § 44, stk. 2, ophæves.</p> <p>Stk. 3-5 bliver herefter stk. 2-4.</p>

<p>§ 54 h. ---</p> <p><i>Stk. 2.-3.</i> ---</p> <p><i>Stk. 3.</i> Ministeren kan fastsætte regler om offentliggørelsen.</p> <p><i>Stk. 4.</i> ---</p>	<p>7. I § 54 h, stk. 3, ændres »Ministeren« til: »Miljøministeren«.</p>
<p>§ 69 b. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at skriftlig kommunikation til og fra Ministeriet for Grøn Trepert om forhold omfattet af denne lov eller regler fastsat i medfør af denne lov skal foregå digitalt.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ministeren for grøn trepart kan fastsætte nærmere regler om digital kommunikation, herunder om anvendelse af bestemte it-systemer, særlige digitale formater og den til enhver tid gældende nationale e-id-løsning el.lign.</p> <p><i>Stk. 3.</i> En digital meddelelse anses for at være kommet frem, når den er tilgængelig for adressaten for meddelelsen.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Hvor det efter denne lov eller regler udstedt i medfør heraf er et krav, at et dokument, som er udstedt af andre end ministeren for grøn trepart, skal være underskrevet, kan dette krav opfyldes ved anvendelse af en teknik, der sikrer entydig identifikation af den, som har udstedt dokumentet, jf. dog stk. 5. Sådanne dokumenter side-stilles med dokumenter med personlig underskrift.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om opfyldelse af underskriftskravet i stk. 4.</p>	<p>8. § 69 b ophæves.</p>
<p>§ 72. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om gebyrer til</p>	<p>9. § 72, stk. 1, 2. pkt., ophæves.</p>

<p>hel eller delvis dækning af myndighedernes omkostninger ved administration og tilsyn i forbindelse med loven. Reglerne om gebyrer kan omfatte omkostninger ved administration og tilsyn med tilladelse til at anvende mere end 170 kg kvælstof fra organisk gødning pr. hektar. Reglerne om gebyrer kan endvidere omfatte omkostninger ved administration og godkendelse af teknologier til husdyrproduktion, som har en dokumenteret miljøeffekt.</p> <p><i>Stk. 2. ---</i></p>	<p>10. I § 72, <i>stk. 1, 3. pkt.</i>, der bliver 2. pkt., udgår »endvidere«.</p>
<p>§ 73. Betalingsforpligtelser, som er opstået som konsekvens af administration og tilsyn i medfør af § 72, <i>stk. 1, 2. pkt.</i>, og som ikke opfyldes rettidigt, tillægges en årlig rente, der svarer til den fastsatte referencesats i renteloven med tillæg fra forfaldsdagen at regne. Den tillagte rente udgør dog mindst 50 kr. For rykkerbreve betales et gebyr på 100 kr., som reguleres med tilpasningsprocenten i lov om en satsreguleringsprocent. Beløbet afrundes til nærmeste hele kronebeløb, der kan deles med ti.</p>	<p>11. § 73 ophæves.</p>
<p>§ 80. En klage over et påbud eller forbud efter §§ 5 c, 39, 42 eller 54 e eller over en afgørelse efter § 50 eller § 51 har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.</p> <p><i>Stk. 2.</i> En klage over et påbud eller et forbud, jf. §§ 5 c, 39, 42 eller 54 e, som kommunalbestyrelsen har besluttet skal efterkommes</p>	<p>12. I § 80, <i>stk. 1-3</i>, udgår »5 c,«.</p>

<p>straks, jf. § 59, har dog ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Miljø- og Fødevareklagenævnet kan beslutte, at en klage over et påbud eller forbud, jf. §§ 5 c, 39, 42 eller 54 e, skal have opsættende virkning, uanset at kommunalbestyrelsen har besluttet, at en klage ikke skal have opsættende virkning, jf. § 59, stk. 2.</p>	
<p>§ 84. ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ministerens afgørelser kan påklages af</p> <p>1) ---</p> <p>2) ---</p> <p><i>Stk. 3.-5. ---</i></p>	<p>13. I § 84, <i>stk. 2</i>, ændres »Ministerens« til: »Ministeren for grøn treparts«.</p>
<p>§ 85. ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> Ferskvandsfiskeri-foreningen for Danmark kan påklage kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser efter bestemmelserne i kapitel 3 og 4, for så vidt angår spørgsmål om forurening af vandløb og søer.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Arbejderbevægelsens Erhvervsråd kan påklage kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser, når væsentlige beskæftigelsesmæssige interesser er berørt.</p> <p><i>Stk. 4.</i> Forbrugerrådet kan påklage kommunalbestyrelsens og ministerens afgørelser i det omfang, de er væsentlige og principielle.</p>	<p>14. I § 85, <i>stk. 2-4</i>, ændres »ministerens« til: »ministeren for grøn treparts«.</p>
<p>§ 95. Retten til at udøve virksomhed omfattet af kapitel 3 kan frakendes ved dom for strafbart forhold, hvis den tiltalte</p> <p>1) ---</p>	<p>15. I § 95, <i>stk. 1, nr. 2, litra a</i>, ændres »heraf,« til: »lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven)</p>

<p>2) gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har</p> <p>a) overtrådt bestemmelser i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf eller bestemmelser i miljøbeskyttelsesloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf,</p> <p>b) undladt at efterkomme forbud eller påbud, som er udstedt med hjemmel i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf, eller med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf eller</p> <p>c)</p> <p><i>Stk. 2.-3. ---</i></p>	<p>eller forskrifter udstedt i medfør her,«.</p> <p>16. § 95, stk. 2, nr. 2, litra b, affattes således:</p> <p>»b) undladt at efterkomme forbud eller påbud, som er udstedt med hjemmel i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf, eller med hjemmel i miljøbeskyttelsesloven eller forskrifter udstedt i medfør heraf, eller med hjemmel i lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødsningsloven) eller forskrifter udstedt i medfør her«</p>
<p>§ 97 a. Ministeren for grøn trepart kan efter forhandling med justitsministeren fastsætte regler om, at ministeren i nærmere angivne sager om overtrædelse af regler fastsat i medfør af § 5 a, der ikke skønnes at medføre højere straf end bøde, i et bødeforelæg kan tilkendegive, at sagen kan afgøres uden retssag, hvis den, der har begået overtrædelsen, erklærer sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden en nærmere angiven frist at betale en bøde som angivet i bødeforelægget.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Retsplejelovens regler om krav til indholdet af et anklageskrift og om, at en sigtet ikke er forpligtet til at udtale sig, finder</p>	<p>17. § 97 a ophæves.</p>

UDKAST

<p>tilsvarende anvendelse på sådanne bødeforelæg.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Vedtages bøden, bortfalder videre forfølgning.</p>	
	§ 72.
	<p>§ 73. I lov om vandplanlægning, jf. lovbekendtgørelse nr. 126 af 26. januar 2017, foretages følgende ændring:</p>
	<p>1. Efter § 35 indsættes i <i>kapitel 11</i>:</p> <p style="padding-left: 40px;">»§ 35 a. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at kortværk, der henvises til i regler fastsat i medfør af denne lov, ikke kundgøres i Lovtidende.</p> <p style="padding-left: 40px;"><i>Stk. 2.</i> Ved udnyttelse af be- myndigelsen i stk. 1 fastsætter mi- nisteren for grøn trepart regler om, hvordan kortværket skal kundgø- res, herunder om sikkerhed i for- bindelse med kundgørelsen.«</p>
	<p>§ 74. I miljømålsloven, jf. lov- bekendtgørelse nr. 692 af 26. maj 2023, som ændret ved lov 695 af 20. juni 2025, foretages følgende ændring:</p>
	<p>1. Efter § 47 indsættes:</p> <p style="padding-left: 40px;">»§ 47 a. Ministeren for grøn trepart kan fastsætte regler om, at kortværk, der henvises til i regler fastsat i medfør af denne lov, ikke kundgøres i Lovtidende.</p> <p style="padding-left: 40px;"><i>Stk. 2.</i> Ved udnyttelse af be- myndigelsen i stk. 1 fastsætter mi- nisteren for grøn trepart regler om,</p>

	hvordan kortværket skal kundgøres, herunder om sikkerhed i forbindelse med kundgørelsen.«
<p>§ 19. Uanset § 18, stk. 1, opkræves og betales ikke gebyr for klager i følgende sager:</p> <p>1) – 8)</p> <p>9) Klager over afgørelser truffet i henhold til regler fastsat i medfør af § 40 i lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag.</p> <p>10) ---</p>	<p>§ 75. I lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet, som senest ændret ved lov nr. 640 af 11. juni 2024, foretages følgende ændring:</p> <p>1. § 19, nr. 9, ophæves.</p> <p>Nr. 10 bliver efter nr. 9.</p>
	<p>§ 76. I miljøskadeloven, jf. lovbeholdtgørelse nr. 923 af 18. juni 2024, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 2. Loven finder anvendelse på en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade, som skal behandles efter denne lov ifølge en afgørelse truffet efter</p> <p>1)-11)</p> <p>12) lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.,</p> <p>13) ---</p> <p>14) regler fastsat efter lov om havne eller</p> <p>15) regler fastsat efter lov om kystbeskyttelse.</p>	<p>1. I § 2, nr. 12, udgår »og anvendelse af gødning«.</p> <p>2. I § 2, nr. 14, ændres »havne eller« til: »havne,«.</p> <p>3. I § 2, nr. 15, ændres »kystbeskyttelse.« til: »kystbeskyttelse eller«.</p> <p>4. I § 2 indsættes efter nr. 15 som nr. 16:</p> <p>»16) Lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven).«</p>

<p>§ 47. Den ansvarlige for en miljøskade, jf. § 73 b, stk. 2, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 2, i lov om forurennet jord, § 47 b, stk. 2, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 68 a, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 b, stk. 2, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 25 b, stk. 2, i lov om miljø og genteknologi, § 60 b, stk. 2, i lov om vandløb og § 33 b, stk. 2, i lov om råstoffer, er ikke forpligtet til at bære omkostningerne til opfyldelse af dennes forpligtelser efter de nævnte love til at begrænse en miljøskades omfang og forhindre yderligere skade samt afholdte udgifter forbundet med afhjælpende foranstaltninger efter denne lov, jf. dog stk. 4, hvis den ansvarlige for miljøskaden kan</p> <p>1) – 3)</p> <p>Stk. 2. Den ansvarlige for en overhængende fare for en miljøskade, jf. § 73 b, stk. 2, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 2, i lov om forurennet jord, § 47 b, stk. 2, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 68 a, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 b, stk. 2, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 25 b, stk. 2, i lov om miljø og genteknologi, § 60 b, stk. 2, i lov om vandløb og § 33 b, stk. 2, i lov om råstoffer, er ikke forpligtet til at bære omkostningerne til opfyldelse af dennes forpligtelser efter de nævnte love til at afværge den overhængende fare for en miljøskade samt afholdte</p>	<p>5. I § 47, stk. 1 -3, og stk. 5, udgår »og anvendelse af gødning«.</p> <p>6. I § 47, stk. 1 og 2, ændres »vandløb og« til: »vandløb,«, og efter »råstoffer,« indsættes: »og § 16, stk. 2, i lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget,«.</p>
---	---

udgifter forbundet med forebyggende foranstaltninger efter denne lov, hvis den ansvarlige kan bevise, at den overhængende fare for miljøskade er forvoldt af tredje- mand og er indtrådt, til trods for at passende sikkerhedsforanstaltninger var truffet, eller skyldes forhold som nævnt i stk. 1, nr. 2, jf. dog stk. 4.

Stk. 3. Stk. 1, nr. 3, finder ikke anvendelse for producenten og importøren som nævnt i § 73 b, stk. 4, i lov om miljøbeskyttelse, § 38 b, stk. 4, i lov om forurennet jord, § 54 b, stk. 4, i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. og § 25 b, stk. 4, i lov om miljø og genteknologi.

Stk. 4. ---

Stk. 5. Miljøministeren kan træffe afgørelse om godtgørelse af udgifter afholdt af den ansvarlige for en miljøskade eller en overhængende fare for en miljøskade til opfyldelse af dennes forpligtelser efter § 73 c og § 73 e i lov om miljøbeskyttelse, § 38 c og § 38 e i lov om forurennet jord, § 47 c, § 47 e og § 47 f, stk. 2, i lov om beskyttelse af havmiljøet, § 67 og § 68 b, stk. 2, i lov om vandforsyning m.v., § 54 c og § 54 e i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v., § 25 c og § 25 e i lov om miljø og genteknologi, § 60 c og § 60 d i lov om vandløb og § 33 c og § 33 d i lov om råstoffer samt denne lov, hvis de i stk. 1 og 2 nævnte betingelser er opfyldt.

Stk. 6. ---

7. I § 47, stk. 3, ændres »m.v. og« til: »m.v.,« og »efter genteknologi« indsættes: »og § 16, stk. 4, i lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven),«.

8. I § 47, stk. 5, ændres »vandløb og« til: »vandløb,« og »råstoffer« ændres til: »råstoffer, og § 17 og § 18, i lov om bæredygtig forvaltning af næringsstoffer og drivhusgasser m.v. i land- og skovbruget (gødskningsloven),«.

	<p>§ 77. I lov om miljøbeskyttelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 1093 af 11. oktober 2024, som senest ændret ved lov nr. 743 af 20. juni 2025, foretages følgende ændringer:</p>
<p>§ 40 a. Anvendelse af § 34, stk. 4, og § 41 d finder sted over for følgende:</p> <p>1) Personer, der er blevet frakendt retten til at drive forurenende virksomhed i henhold til denne lovs § 110 b, § 95 i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. eller i henhold til straffelovens § 79.</p> <p>2) Personer, der er dømt efter straffelovens § 196.</p> <p>3) – 4)</p> <p>§ 41 b. ---</p> <p><i>Stk. 2.-3.</i> ---</p> <p><i>Stk. 4.</i> Ministeren fastsætter regler om, at andre afgørelser om den samme virksomhed efter bestemmelser i loven eller efter regler udstedt i medfør af loven eller efter lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. om nødvendigt skal ændres i forbindelse med re vurderinger som nævnt i stk. 1 og 2 og i § 41 a, stk. 2.</p> <p>§ 74. ---</p> <p><i>Stk. 2.</i> Underretning til de personer, der er nævnt i § 98, stk. 1, nr. 2, kan dog finde sted ved offentlig annoncering. Der skal altid foretages offentlig annoncering, når der meddeles godkendelse efter kapitel 5. Offentlig annoncering efter 1.</p>	<p>1. I § 40 a, nr. 1 og 2, § 41 b, stk. 4, § 74, stk. 2, § 79, stk. 1, § 84 b, og § 110 b, stk. 1, nr. 2, litra a-b, udgår: »og anvendelse af gødning«.</p>

og 2. pkt. kan ske udelukkende digitalt. Miljøministeren fastsætter regler om, i hvilke tilfælde der skal ske annoncering af andre tilladelser, der meddeles en listevirksomhed efter bestemmelser i loven eller efter regler udstedt i medfør af loven eller efter lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. Ministeren fastsætter nærmere regler om, at der tillige skal ske annoncering af visse afgørelser i sager om revurdering efter § 37 b, § 41 a og § 41 b. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om annonceringen.

Stk. 3. ---

§ 79. Miljøministeren kan fastsætte regler om inddragelse af offentligheden forud for godkendelses- henholdsvis tilsynsmyndighedens afgørelser efter § 33, stk. 1, § 37 b, § 41 a og § 41 b samt andre afgørelser vedrørende listevirksomhed, der træffes efter bestemmelser i loven eller efter regler udstedt i medfør af loven eller efter lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

Stk. 2.-5. ---

§ 84 b. Myndigheder, der træffer afgørelse om samme virksomhed efter bestemmelser i loven, regler udstedt i medfør af loven, lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. eller regler udstedt i medfør heraf, skal koordinere deres afgørelser i det omfang, det er nødvendigt for at sikre, at lovens formål opfyldes.

<p>§ 110 b. Retten til at udøve virksomhed omfattet af kapitel 5 kan frakendes ved dom for strafbart forhold, hvis den tiltalte</p> <p>1) ---</p> <p>2) gentagne gange eller under i øvrigt skærpende omstændigheder har</p> <p>a) overtrådt bestemmelser i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf eller bestemmelser i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. eller forskrifter udstedt i medfør heraf,</p> <p>b) undladt at efterkomme forbud eller påbud, som er udstedt med hjemmel i denne lov eller forskrifter udstedt i medfør heraf, eller med hjemmel i lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. eller forskrifter udstedt i medfør heraf eller</p> <p>c) ---</p> <p><i>Stk. 2.-3. ---</i></p>	
	<p>§ [78] I lov nr. 407 af 25. april 2023 om administration af den fælles landbrugspolitik m.v. foretages følgende ændring:</p>
<p>Lov om administration af den fælles landbrugspolitik m.v.</p>	<p>1. Efter § 7 indsættes i <i>kapitel 3</i>:</p> <p>§ 7 a. Ministeren for grøn trepart eller kommunalbestyrelsen kan ekspropriere landbrugsarealer, hvis det er af væsentlig betydning at råde over disse arealer for at gennemføre foranstaltninger, som iværksættes for at forbedre klimaet</p>

	<p>til opfyldelse af bindende målsætninger i lov om klima.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Stk. 1 kan ikke anvendes til at fremme statslig skovtilplantning.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Ved ekspropriationen efter stk. 1 kan der</p> <ol style="list-style-type: none"> 4) erhverves ejendomsret til landbrugsarealer, 5) pålægges indskrænkninger i ejernes rådighed eller erhverves ret til at udøve en særlig råden over landbrugsarealer, 6) foretages begrænsninger i brugsrettigheder, servitutrettigheder samt andre rettigheder over landbrugsarealer. <p><i>Stk. 4.</i> Ved ekspropriation til erhvervelse af ejendomsret bortfalder alle rettigheder til det eksproprierede, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.</p> <p><i>Stk. 5.</i> Stiftes der ved ekspropriation rettigheder som nævnt i stk. 3, nr. 2, skal disse respekteres af andre rettighedshavere over arealet, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.</p> <p>§ 7 b. Ministeren kan fastsætte nærmere regler om fremgangsmåden ved ekspropriation efter stk. 1. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om sagens behandling og om erstatningens fastsættelse og udbetaling.</p>
--	---